

AYLIK PLANLI

TARİH

SORU BANKASI

APS

TARİH

APS

Sınavlara Hazırlık Kitapları Serisi

ISBN

978-625-5937-11-7

Sevkiyat Adresi

Başkent OSB Mahallesi 25. Cadde No: 15 Malıköy Sincan / ANKARA

0531 300 20 48 - 0312 640 16 00

Basım Yeri

Ertem Matbaa

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Tüm hakları **ESEN YAYINLARI**'na aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz. Metin ve sorular, kitabı yayımlayan şirketin önceden izni olmadan elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Bu kitapta yer alan ÖSYM sınav sorularının her hakkı ÖSYM'ye aittir. Hangi amaçla olursa olsun, tamamının veya bir kısmının kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması ya da kullanılması, yayımlanması ÖSYM'nin yazılı izni olmadan yapılamaz. Esen Yayınları telif ücreti ödeyerek bu izni almıştır.

SUNUŞ

Sevgili Öğrenciler,

Başarı yolunda değişen ve gelişen, farklı şartları benimseyen, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayan “rehber” niteliğindeki **Aylık Planlı Setimiz** ile sizlerleyiz. Sınavlara hazırlık sürecini en verimli şekilde geçirmenize katkıda bulunmak amacıyla hazırlanan kitaplarımızla farklı düzeydeki ihtiyaçlarınıza cevap vermeyi hedefledik.

Titiz bir çalışmanın eseri olan **Aylık Planlı Soru Bankası** hazırlanırken üniversiteye giriş sınavının konu dağılımı, soru tarzları, soruların zorluk derecesi incelenerek sorularımızın bu doğrultuda olmasına özen gösterilmiştir. Testlerde yer alan sorular bilgi düzeyinizi geliştirecek nitelikte, özgün bir şekilde ve sınavdaki başarınızın yüksek olması hedeflenerek hazırlanmıştır. Aylık çalışma planınıza uygun olarak düzenlenen konular, bilgi birikiminizin kademeli olarak artmasını sağlayacak ve başarı basamaklarını emin adımlarla çıkacaksınız.

Aylık Planlı Soru Bankası'nda;

- testlere başlamadan önce konuları hatırlatmak amaçlı **kavramlar**,
- konuları daha kolay öğrenmenizi sağlamak için ÖSYM ve MEB soruları örnek alınarak hazırlanan **kavrama testleri**,
- bilgilerinizi pekiştirmenizi sağlamak için kolay üstü ve orta düzey sorulardan oluşan **pekiştirme testleri**,
- öğrendiklerinizi değerlendirmeniz için **değerlendirme testleri**,
- ÖSYM sorularını ve benzerlerini çözebilmeniz için her ünitenin sonunda 4 sayfalık **deneme sınavları**

bulunmaktadır.

Kitaptaki soruların tamamının video çözümü yapılmıştır. Çözemediğiniz veya yanlış cevapladığınız soruların açıklamalı çözümlerini dinleyerek konu eksiklerinizi tamamlayabilirsiniz. Video çözümlerine ulaşmak için testlerdeki ilgili karekodu uygulama üzerinden okutmanız yeterlidir.

Kitabın hazırlık aşamasında bizlere destek olan tüm ekibimize teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Kitabımızdan en verimli şekilde yararlanmanız ve başarılı olmanız dileğiyle...

İÇİNDEKİLER

1. AY	1. ÜNİTE:	
	Tarih ve Zaman.....	7-22
	2. ÜNİTE:	
	İnsanlığın İlk Dönemleri	23-38
	3. ÜNİTE:	
	Orta Çağ'da Dünya	39-54
2. AY	4. ÜNİTE:	
	İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası.....	57-72
	5. ÜNİTE:	
	İslam Medeniyetinin Doğuşu	73-86
	6. ÜNİTE:	
	Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve Türk İslam Devletleri.....	87-100
	DENEME – 1.....	101-104
3. AY	7. ÜNİTE:	
	Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiye'si	107-116
	8. ÜNİTE:	
	Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti (1302-1453).....	117-128
	9. ÜNİTE:	
	Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler.....	129-138
	10. ÜNİTE:	
	Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti.....	139-148
4. AY	11. ÜNİTE:	
	Dünya Gücü Osmanlı.....	151-160
	12. ÜNİTE:	
	Sultan ve Osmanlı Merkez Teşkilatı.....	161-172
	13. ÜNİTE:	
	Klasik Çağ'da Osmanlı Toplum Düzeni	173-180
	DENEME – 2.....	181-184

5. AY	14. ÜNİTE:	
	Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti (1595-1774)	187-198
6. AY	15. ÜNİTE:	
	Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı	199-208
7. AY	16. ÜNİTE:	
	Devrimler Çağında Değişen Devlet-Toplam İlişkileri	209-220
8. AY	17. ÜNİTE:	
	Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi (1174-1914).....	223-236
9. AY	18. ÜNİTE:	
	XIX ve XX. Yüzyılda Değişen Sosyoekonomik Hayat.....	237-248
	DENEME – 3.....	249-252
10. AY	19. ÜNİTE:	
	XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya	255-266
11. AY	20. ÜNİTE:	
	Millî Mücadele.....	267-282
12. AY	21. ÜNİTE:	
	Atatürkçülük ve Türk İnkılabı.....	285-296
13. AY	22. ÜNİTE:	
	İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya	297-302
	DENEME – 4.....	303-306
14. AY	23. ÜNİTE:	
	II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya	309-314
15. AY	24. ÜNİTE:	
	II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya	315-320
16. AY	25. ÜNİTE:	
	Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye.....	321-326
17. AY	26. ÜNİTE:	
	XXI. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya	327-332
	CEVAP ANAHTARI.....	333-336

1. AY

Tarih ve Zaman

İnsanlığın İlk Dönemleri

Orta Çağ'da Dünya

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 1

TARİH VE ZAMAN

- Arkeoloji
- Olgu
- Anakronizm

- Tasnif
- Antropoloji
- Hicri Takvim

- Birinci el kaynak
- Objektiflik
- Filolog

EAPS14TAR25-001

TEST • 1

• KAVRAMA •

1. Tarihin, aşağıdaki tanımlarından hangisi aynı zamanda bu bilimin topluma olan faydasını ifade etmektedir?

- A) İnsanlığın ortak mirasıdır.
- B) İnsanlığın geçmişini inceleyen bir bilim dalıdır.
- C) Geçmiş ile gelecek arasında kurulan bir köprüdür.
- D) Kendine özgü yöntemleri olan sosyal bir bilimdir.
- E) Geçmişte yaşanan uzun yolun hikâyesidir.

2. • Miladi yıllar Hz. İsa'nın doğumundan günümüze yaklaştıkça sayısal değer olarak artarken günümüzden Hz. İsa'nın doğumuna doğru ise sayısal değer olarak azalır.
- Hz. İsa'nın doğumundan önce geriye gittikçe sayısal değer olarak artış gözlemlenirken Hz. İsa'nın doğumuna yaklaştıkça sayısal değer düşer.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) MÖ iki tarihten sayısal değeri fazla olan daha eski bir tarihi gösterir.
- B) Hz. İsa'nın doğumuyla tarih çağları başlamıştır.
- C) MÖ ve MS iki tarih arasında zaman farkını bulmak için bu iki tarihi toplamak gerekir.
- D) Hz. İsa'nın doğumu miladi başlangıç olarak kabul edilmiştir.
- E) MS yıllarda sayısal değeri fazla olan günümüze daha yakın bir tarihi gösterir.

3. 12 Hayvanlı Türk Takvimi'ne göre tüm hayvan adlarıyla anılan yıllar 1 kez yaşandığında miladi olarak ne kadar bir süre geçmiş olur?

- A) 28 gün
- B) 354 gün
- C) 365 gün
- D) 12 ay
- E) 12 yıl

4. Her devletin kısa-uzun vadeli bazı siyasi, iktisadi ve askerî hedefleri vardır. Bu hedeflere ait planların sırf tarihçilik uğruna açıklanması, devletler arası bunalımların ortaya çıkmasına neden olur.

Bu durumla;

- I. her tarihsel gerçeğin açıklanamayacağı,
- II. tarih biliminin devlet politikalarıyla ilişkili olduğu,
- III. tarihçiliğin uluslararası sorunlara yol açtığı

yargılarından hangileri arasında bağlantı kurulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

5. Bir olayın, tarihî açıdan doğru değerlendirilebilmesi için o olayın üzerinden belli bir zamanın geçmesi gerekmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin doğru değerlendirmeye zarar vereceği söylenebilir?

- A) Olayın geçtiği yere ait bilgilere ulaşılması
- B) Birinci el kaynakların fazla olması
- C) Olayın içindeki şahısların hayatta olması
- D) Olayın farklı kaynaklarda benzer şekilde anlatılması
- E) Olayın yerinin ve zamanının kesin olarak bilinmesi

6. Tarih biliminin;

- I. millî duyguları güçlendirmesi,
- II. olaylar arasında bütünlük sağlaması,
- III. belgelere dayanması

özelliklerinden hangileri objektiflik ilkesine aykırıdır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

7. Ereğli'ye 12 km uzaklıkta, İvriz Suyu'nun kaynak başında yer alan İvriz Kaya Anıtı, MÖ 1180-700 Geç Hitit Çağı'nda yapılmıştır. Yaklaşık 2700 yıllık olan anıtta bölgenin kralı Varpalawas ile Fırtına Tanrısı Tarhundas tasvir edilmiştir. Tarhundas; krala göre daha büyük ölçüde, ellerinde üzüm salkımı ve buğday başaklarını tutuyor. Böylece Tarhundas, aynı zamanda bolluk ve bereket tanrısı olarak da değerlendiriliyor. Tanrının karşısındaki kral ise daha küçük ve dua eder durumda tasvir edilmiş. Her iki figürün arasında bulunan hiyeroglif yazıda "Ben hâkim ve kahraman Tuvana Kralı Varpalawas, sarayda bir prens iken bu fidanları diktim. Tarhundas onlara bereket ve bolluk versin." yazılıdır.

Tarih biliminin bu bilgilere ulaşırken;

- I. epigrafya,
- II. kronoloji,
- III. antropoloji

bilimlerinin hangilerinden yardım aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Tarih öğrenmenin yararları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

- A) İnsanlar arası sorunların çözümüne katkıda bulunma
- B) Ulusun ilerlemesine yardımcı olma
- C) Vatan ve millet bilincini geliştirme
- D) Millî birlik ve beraberlik anlayışının güçlenmesine yardımcı olma
- E) Ruhsal sorunların temeline inme

9. Tarih öğrenimi bireysel, toplumsal ve evrensel ölçülerde fayda sağlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tarih öğreniminin sağladığı faydalar arasında gösterilemez?

- A) Toplumun ortak değerler oluşturmaları
- B) Uygarlığın geçirdiği safhaların anlaşılması
- C) Dil ve din birliğinin kolaylaşması
- D) Vatandaşlık duygusunu güçlendirmesi
- E) Analitik düşünceyi geliştirmesi

10. Tarihte olayların araştırılmasını ve incelenmesini kolaylaştırmak için zamana, mekâna ve konuya göre sınıflandırma yapılmaktadır.

Bu durum tarihin;

- I. geniş bir zaman dilimini incelemesi,
- II. sosyal bilim olması,
- III. bütün hâlinde incelenmesinin zor olması

özelliklerinden hangilerinin sonucudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. **Aşağıdakilerden hangisi tarihî olayların incelenmesinde ve araştırılmasında tarih biliminin uyguladığı yöntemler arasında gösterilemez?**

- A) Yer ve zamanın belirtilmesi
- B) Objektiflik ilkesi doğrultusunda hareket edilmesi
- C) Neden sonuç ilişkisinin kurulması
- D) Olayların yaşandığı günün koşullarına göre değerlendirilmesi
- E) Kanun ve kurallar çerçevesinde çalışması

12. ---- takvim, Türklerin tarihleri boyunca kullandıkları tek ay yılı esaslı takvimdir.

---- bilimi özellikle tarih öncesi döneme ait toprak veya su altında yapılan kazılarda ortaya çıkartılan kalıntı ve bulgularla tarihe yardımcı olur.

---- takvim güneş yılına göre düzenlenmiştir.

---- bilimi; barış, antlaşma, ferman, berat ve devletler arası yazışmalar gibi siyasi belgeleri cins, içerik ve şekil olarak inceleyip değerlendirmesini yaparak tarihe yardımcı olur.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdaki kavramlar getirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Miladi B) Diplomatik C) Arkeoloji
D) Paleografya E) Hicri

TARİH VE ZAMAN

TEST • 2

• KAVRAMA •

1. **Tanım:** Tarih, insan topluluklarının geçmişteki her türlü faaliyetlerini; yer ve zaman göstererek, sebep sonuç ilişkisi içinde belgelere dayalı olarak, objektif bir biçimde inceleyen sosyal bir bilimdir.

Durum: Osmanlı Devleti'nin 1453'te İstanbul'u fethetmesi, karanlıklar içinde debelenen Avrupa toplumlarını siyasal, sosyal, kültürel ve mali yönlerden etkilemiştir.

Yukarıda verilen durumda tarihin tanımında yer alan unsurlardan hangisine yer verildiği söylenemez?

- A) Olayın geçtiği coğrafya B) Toplumlar arası ilişki
C) Neden sonuç ilişkisi D) Objektiflik
E) Olayın geçtiği zaman

2. Tarihî olayları doğru bir şekilde incelemek, öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştırmak için tarih; zamana, mekâna ve konuya göre sınıflandırılmıştır.

Buna göre sınıflandırma yapmanın;

- I. tarih araştırmalarının kolaylaşması,
II. araştırma bütünlüğünün sağlanması,
III. uzmanlaşma alanlarının çeşitlenmesi

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Tarihî olayların incelenip değerlendirilmesinde karşılaşılan önemli sorunlardan biri de olaya objektif yaklaşamamaktır.

Buna göre tarihinin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin onun objektifliğine zarar vereceği savunulabilir?

- A) İleri görüşlülüğü B) Cesaretli olması
C) Duygusallığı D) Çok yönlü olması
E) Metotlu çalışması

4. Hititler MÖ 2000'li yıllarda Kafkaslardan gelerek Kızılırmak yayı çevresine yerleşmiştir.

Bu bilgilere aşağıdaki bilim dallarından hangilerinin yardımıyla ulaşılır?

- A) Kronoloji-Coğrafya
B) Paleografya-Epigrafi
C) Coğrafya-Paleografya
D) Epigrafi-Kronoloji
E) Arkeoloji-Antropoloji

5. **Coğrafi farklılıklardan ötürü, her şeyin her yerde yeterli miktarda bulunmaması;**

- I. ticaret,
II. istila ve göç,
III. savaşlar

gelişmelerinden hangilerinin ortaya çıkmasına neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Türklerin kullandıkları ilk Güneş yılı esaslı takvim, yılların hayvan ismiyle belirtildiği "On İki Hayvanlı Takvim"dir.

Bu bilgilere göre Türklerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Astronominin geliştiği
B) İhtiyaçların karşılanmaya çalışıldığı
C) Farklı takvimlerin kullanıldığı
D) Bilime önem verildiği
E) Yerleşik yaşam sürüldüğü

7. Tarih öğrenmenin sağladığı faydalar arasında;

- I. millî bilincin oluşması,
- II. manevi değerlerin yaşatılması,
- III. tarihsel empatinin kazanılması

kazanımlarından hangilerinin var olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

8. Peyami Safa, “Tarihinin sürekliliğini kaybeden bir millet, her şeyini kaybetmeye mahkûmdur. Hafızası parça parça kopmuş bir akıl hastası gibi geçmişle, hatıralarıyla ve benliğini terkip eden bütün varlık unsurlarıyla ilgisi kesilmiştir. Yabancı tesir ve müdahalelere, yabancı korumaya hazır ve muhtaç bir hâlde, önce bağımsızlığını sonra da bütün millî şahsiyetini ve varlığını kaybeder.” demiştir.

Buna göre Peyami Safa tarihin faydalarından hangisinin öneminden bahsetmiştir?

- A) Kişisel özellikleri geliştirme
- B) Millet olma şuuru edinme
- C) Savaşçı özellikleri geliştirme
- D) Tarihsel empati kurma
- E) Dünya barışına katkıda bulunma

9. Malatya yakınlarındaki Arslantepe kazı bölgesinde bir prens mezarının içinde MÖ 3300 yıllarına ait üzerleri işlemeli kılıçlar bulunmuştur. Böylece Alacahöyük'teki kılıcın en eski kılıç olma bilgisi geçerliliğini yitirmiştir.

Buna göre

- I. Tarih bilimi kendini yenileyen bir dinamizme sahiptir.
- II. Tarih değişebilirlik özelliğine sahip bir bilim dalıdır.
- III. Tarihî olaylar incelendiği dönemin şartlarına göre değerlendirilmelidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

10. Kayseri yakınlarındaki Kültepe’de yapılan kazılarda, Asurlu tüccarlara ait karum adı verilen bir pazar yeri ve çivi yazısıyla yazılmış ticari ve hukuki içerikli kil tabletler bulunmuştur.

Buna göre tarih araştırmacısının bu bilgilere ulaşırken hangi yardımcı bilimden faydalandığı söylenebilir?

- A) Antropoloji B) Heraldik C) Paleografi
- D) Epigrafi E) Karbon 14

11. Diyarbakır yakınlarında bulunan Çayönü yerleşkesinde yapılan kazılarda bu yerleşkenin herhangi bir denizle bağlantısı olmadığı hâlde çok sayıda renkli taş ve deniz kabuklarından yapılmış kolyelere rastlanmıştır.

Bu durumun görülmesinde aşağıdaki unsurlardan hangisinin etkisinin olması daha olasıdır?

- A) Yerleşik yaşam şartları
- B) Ticari faaliyetler
- C) Avcı-toplayıcı hayat
- D) Savaşçı toplum
- E) Yazılı kültürün oluşması

12. İlk Çağ’dan XVIII. yüzyıla kadar etkili olan hikâyeci tarih yazıcılığında, olayların yeri, zamanı belirtilmekle birlikte sebep sonuç ilişkisi üzerinde pek durulmamıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisini zorlaştırdığı söylenebilir?

- A) Olayın detaylıca incelenmesini
- B) Olayın aktarımının sağlanmasını
- C) Olayın zamanının bilinmesini
- D) Tarih yazımına önem verilmesini
- E) Olayın geçtiği yerin araştırılmasını

TARİH VE ZAMAN

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

1. XV. yüzyılda aynı gün tahta çıkan bir Osmanlı padişahı ile Fransa kralı hükümdarlıklarının 1. yılını aynı tarihlerde kutlamamışlardır.

Bu farklılığın oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Farklı inançlara sahip olmaları
B) Farklı kıtalarda kurulmuş olmaları
C) Farklı takvim kullanmaları
D) Farklı yönetim şekillerini benimsemeleri
E) Farklı nüfuslara sahip olmaları

2. Bir çınar için toprak altındaki kökleri ne ise ve bu kökler kurudukça çınar nasıl kurumaya başlarsa bir millet için de tarih odur. Tarihini bilen millet, kökü sağlam çınar gibidir. Zamanla eski âdet ve ananesini, yaşayış tarzını unutan, tarihini bilmeyen, ecdadının neler yapmış olduğundan haberi olmayan bir millet, kendini ayakta tutan köklerinden birkaçını kurutmuş demektir.

Buna göre tarihin canlı kalmasının bireye faydaları arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Millî benliğini tanır.
B) Çevresinin bilincinde olur.
C) Kültür seviyesini yükseltir.
D) Muhakeme becerisini geliştirir.
E) Maddi gücünü artırır.

3. Bir yerleşim yerinde yapılan kazılar neticesinde elde edilen;

- I. heykeller,
II. kitabeler,
III. süs eşyaları

bulgularından hangileri diğerlerine göre daha kesin bilgiler verir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

4. XV. yüzyılın önemli tarih ve sosyoloji bilimcisi İbn-i Haldun'a göre İslam tarihçilerinin birçoğu toplum tipolojilerini bilmediklerinden birçok hataya düşmüş, eserlerinde olmayacak rivayetlere yer vermişlerdir. Örneğin; İbn-i Haldun *Kitâbu'l-İber* adlı eserinde, Hz. Musa ve kavminin Sina Yarımadası'na yürüyüşlerinde 600 bin kişi olduklarıyla ilgili rivayetleri şiddetle reddetmiş; bunun akla aykırı olduğunu, dolayısıyla da bilginin gerçekçi olmadığını belirtmiştir.

Bu bilgilere bakıldığında İbn-i Haldun'la ilgili

- I. eleştirel bir bakış açısına sahip olduğu,
II. ulaştığı bilgileri sorgulamadan kayıt altına aldığı,
III. devlet büyüklerine yönelik çalışmalar yaptığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

5. İslamiyet'ten önce 12 hayvanlı Türk takvimini kullanan Türkler İslamiyet'in kabulünden sonra hicri, Celâli, Rumî ve miladi gibi takvimleri kullanmıştır.

Bu durum aşağıdaki gerekçelerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Farklı kültürlerle etkileşime geçilmesiyle
B) Savaşçı özelliklerin korunmak istenmesiyle
C) Ülke topraklarının hanedanın ortak malı sayılmasıyla
D) Bilim ve teknikte geri kalınmasıyla
E) İkili teşkilat sisteminin uygulanmasıyla

6. Tarih insanın her türlü faaliyetlerini ve bunların sonucunda ortaya çıkan durumu inceler. Ayrıca insanların yönlendirdiği gelişmeleri ve toplumların zaman içinde geçirdikleri safhaları açıklığa kavuşturmayı görev edinir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi tarih biliminin doğrudan inceleme alanına girmez?

- A) Diplomatik ilişkiler
B) Mimari eserler
C) İklim değişiklikleri
D) Savaş gereçleri
E) Göç nedenleri

7. • Karl Marx: Tarihte ilk kez dram olan bir olay, bir kez daha tekrarlanırsa komedi olur.
- J. Sheran: Gelecekte bizi nelerin beklediğinin en iyi falcısı geçmişte başımıza gelenlerdir.

Yukarıdaki ifadelerden hareketle;

- I. Tarihî olaylardan ders çıkarmak önemlidir.
- II. Tarih değişmez kalıplardan oluşmuştur.
- III. Tarihî bilgiler yeni bulgular neticesinde değişebilir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

8. “Tarih, kralların ve generallerin çiftliği değil, milletlerin tarlasıdır. Bir millet geçmişte o tarlaya ne ekmişse gelecekte onu biçecektir.”

Voltaire’in bu sözü tarih biliminin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yer ve zaman belirtme
- B) Belgelere dayanma
- C) Deney metodunu kullanmama
- D) Neden-sonuç ilkesi kurma
- E) Dinamik bir bilim olma

9. Eski uygarlıklara ait paraların incelenmesinde Nümismatik bilimi tarihe yardımcı olur.

Geçmişe ait bir paranın incelenmesiyle aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi edinilmesi beklenemez?

- A) Mali durum B) Yönetim şekli
- C) Hükümdar D) Sanat anlayışı
- E) Ülke sınırları

10. I. Olayı farklı kaynaklardan okumak
- II. Olayın gerçekleştiği yerde araştırma yapmak
- III. Olayla ilgili taraflı yorumları dikkate almak

Bir tarihî olayı doğru değerlendirebilmek için yukarıdakilerden hangilerinin gerekli olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

11. Tarihî olaylar yorumlanırken bir olayın gerçekleştiği günün koşulları dikkate alınmalıdır. Tarih dersinde, Fatih’in İstanbul’u Fethi ya da Yavuz’un Mısır Seferi’ni incelerken, aslında şöyle yapsaydı daha iyi olmaz mıydı? demek tarihçilik açısından sakıncalı olmasa da neden şu şu teknik imkanları kullanmadı neden modası geçmiş savaş araçlarında ısrar etti demek uygun görülmez.

Bu olay yorumlamasından yola çıkıldığında tarihçilikte uygun görülmeyenin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Olayları araştırmanın
- B) Olaylarla ilgili fikir bildirmenin
- C) Olayları günün koşullarına göre değerlendirmenin
- D) Olayların gerçekleştiği yerde araştırma yapmanın
- E) Olayları farklı açılardan değerlendirmenin

12. Tarih öğrenmenin faydaları arasında;

- I. ulus olma bilincini kuvvetlendirmesi,
- II. eleştirel bir bakış açısı kazandırması,
- III. ülkeyi yönetenlerin yolunu aydınlatması

kazanımlarından hangilerinin yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

TARİH VE ZAMAN

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

1. Tarihe yardımcı bilim dallarından olan kronoloji,
- Olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurar.
 - Olayları geçmişten günümüze sıralar.
 - Tarihî olayların zamanını belirtir.

Buna göre kronoloji bilimi ile ilgili

- I. Toplumların geçim kaynakları hakkında bilgi verir.
- II. İnsan ırkları ve etnik yapılar üzerinde araştırma yapar.
- III. Geçmiş ve gelecek arasında köprü oluşturur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. Tarihî olgu, tarihî olayların sonuçlarına bağlı olarak uzun bir süreçte ortaya çıkan genel gelişmelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin tarihî olguya örnek olduğu savunulamaz?

- A) Demokrasinin yayılması
- B) Anadolu'nun Türkleşmesi
- C) Türkiye'nin çağdaşlaşması
- D) Balkanların İslamlaşması
- E) Halifeliğin kaldırılması

3. Halil İnalçık, "Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir." demiştir.

Buna göre Halil İnalçık bu ifadesiyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

- A) Kaynakları olduğu gibi tenkit etmeden aktarmak tarih için olmazsa olmazdır.
- B) Kaynakların objektif olarak incelenerek eleştiri süzgecinden geçirilmesi tarih için şarttır.
- C) Belgeler her zaman gerçekleri gün yüzüne çıkarmaz.
- D) Tarih tekrar edilebilir olay ve olgulardan meydana gelir.
- E) Tarihin yöntemi pozitif bilimlerle aynı değildir.

4. İbraniler, Filistin'e yerleşerek MÖ 1040'lara doğru burada bir krallık kurmuşlardır. Bu krallığın başına geçen Hz. Davut, Kudüs şehrini kurarak burayı başkent yapmıştır. Oğlu Hz. Süleyman zamanında zenginleşen İbraniler, Hz. Süleyman'ın ölümünden sonra siyasi birliğini koruyamamış ve biri İsrail, diğeri de Yahuda (Yahudi) olmak üzere iki devlet hâline gelmişlerdir.

Buna göre bu bilgilere ulaşılrken

- I. antropoloji,
- II. kronoloji,
- III. coğrafya

yardımcı bilimlerinden hangilerinden destek alındığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I ve III

5. Tarih bir bütündür. Tarihçiler, tarihî çağlara ve dönemlere ayırarak incelemeyi tercih etmişlerdir.

Bu bilgilere dayanarak tarihçilerin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihî çağların özelliklerini en iyi şekilde yansıtmak
- B) Tarihin yazımında tarafsız (objektif) olmak
- C) Tarihin incelenmesini ve araştırılmasını kolaylaştırmak
- D) Tarihî olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurmak
- E) Tarihî olaylara evrensel nitelik kazandırmak

6. Tarihî olay ve olguların özellikleri dikkate alındığında,

- I. Biricik ve özgündür.
- II. Uzun süreli gelişmelerdir.
- III. Genel ve tekrar edilebilir.
- IV. Kısa süreli gelişmelerdir.

yargılarından hangileri olgunun özellikleri arasında yer almaz?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

7. Çok kapsamlı ve geniş bir çalışma alanına sahip olan tarih bilimi; zamana, mekâna ve konuya göre tasnif edilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tümüyle zaman, mekân ve konuya göre sınıflandırmaya uygun düşer?

- A) XII. Yüzyılda Büyük Selçuklu Devleti
B) Orta Çağ'da Avrupa Tarihi
C) XI. Yüzyıl Anadolu Kültür Tarihi
D) XV. Yüzyıl Bilim Tarihi
E) II. Abdülhamit Dönemi Dış İşleri

8. Herodot, "Tarih, insanların ve insan topluluklarının başlarından geçenleri kaydetme yoluyla edinilen bilgidir." demiştir.

Buna göre Herodot'un görüşüyle ilgili

- I. Tarih, merkezinde insan olan gelişmeleri önemser.
II. İnsanların başından geçenleri yazma merakı tarafsız tarih yazıcılığını ortaya çıkarmıştır.
III. İnsan topluluklarının olayları kaydetme arzusu tarih biliminin doğmasına neden olmuştur.

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

9. "Tarihte bulunacak yeni bir belge ile var olan bilgiler tamamlanabileceği gibi tamamen değişebilir." diyen bir tarihçi bu tezini kanıtlamak için tarih biliminin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamıştır?

- A) Geçmiş ile gelecek arasında köprü kurması
B) Pozitif bilimlerin katkısıyla öğrenilmesi
C) Tarihte mutlak doğrunun olmaması
D) Yeni kaynakların eski bilgileri tamamen değiştirmesi
E) Olaylar arasında ilişki kurması

10. Ahmet Cevdet Paşa, "Tarih, bir olayın sadece filan tarihte olduğunu bilmek değil, geçmişte meydana gelen olayları değerlendirmek ve bu olaylardan ders almaktır." demiştir.

Buna göre Ahmet Cevdet Paşa;

- I. ezberci yaklaşım,
II. objektiflik,
III. eleştirel bakış

esaslarından hangilerine karşı çıkmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

11. Tarihî olayların doğru ve objektif olarak değerlendirilmesinde;

- I. farklı kaynaklara başvurulması,
II. olaylar arasında sebep sonuç ilişkisinin kurulması,
III. olayların günümüz şartlarına göre değerlendirilmesi

durumlarından hangilerinin göz önünde bulundurulması gerekmez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

12. "Araştırdığı döneme kendisini götürebilen insan, tarihçidir."

Leopold Von Ranke'nin bu ifadesi tarih biliminin hangi ilkesi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Tarihî olaylar meydana geldiği dönemin şartlarına göre değerlendirilmelidir.
B) Tarihî olaylar belirli bir mekânda ve zamanda gerçekleşir.
C) Tarihî bilgiler kesin olmayıp her an değişebilir.
D) Tarihî olaylar incelenirken farklı kaynaklardan yararlanılmalıdır.
E) Tarihî olaylar objektif olarak incelenmelidir.

TARİH VE ZAMAN

TEST • 5

• PEKİŞTİRME •

1. Tarih, geçmişte yaşayan insan topluluklarının birbirleriyle olan ilişkilerini, yer-zaman göstererek, sebep sonuç ilişkisi içerisinde, belgelere dayanarak, objektif inceleyen sosyal bir bilimdir.

Bu tanımda tarih biliminin hangi özelliğine yer verilmemiştir?

- A) Zaman belirttiğine
B) Belgelerden yararlandığına
C) Tarihî çağları aydınlattığına
D) Olayların geçtiği mekânı belirttiğine
E) Nedenselliğe sahip olduğuna

2. Tarih biliminin;

- I. tekrarlanamaması,
II. deney ve gözleminin yapılamaması,
III. kanunlarının olmaması

özelliklerinden hangileri fen bilimleriyle arasındaki farklılığa örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

3. Tarih bilimi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Tarih bilimi diğer bilimlerle ilişki içerisinde.
B) Tarihte kaynaklarla çalışma önemlidir.
C) Tarih bilimi geçmişte incelediği için olayın tekrar etmesi imkânsızdır.
D) Geçmişteki insanların yaptığı faaliyetler tarihin konusudur.
E) Tarihî kurallar dünyanın her yerinde geçerlidir.

4. Malta'da bulunan ve günümüzden yaklaşık 5 bin yıl öncesine ait olan tapınak, dünyanın en eski tapınağı olarak bilinmekteydi. Ancak Göbeklitepe'de yapılan kazılar sonucunda günümüzden yaklaşık 12 bin yıl öncesine ait yeni bir tapınak bulunmuştur.

Buna göre

- I. Yeni bilgiler ışığında tarih yeniden değerlendirilmelidir.
II. Yapılan her yeni kazı, eski bilgilerin yanlış olduğunu ortaya çıkarmıştır.
III. Malta, Göbeklitepe'den daha eski bir yerleşim bölgesidir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

5. Aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dallarından hangisi tarih öncesi dönemlerin aydınlatılmasında tarihçiye yardımcı olamaz?

- A) Antropoloji
B) Filoloji
C) Etnografya
D) Epigrafi
E) Coğrafya

6. "Gerçeğin ne olduğu belgelerde saklıdır ve gerçek ancak belgelerin eleştirisiyle ortaya çıkar. Belge yoksa tarih de yoktur." **diyen Leopold von Ranke'nin bu görüşüyle ilgili,**

- I. Olayları olduğu gibi anlatmak, tarafsızlığı bozar.
II. Tarihî olayları nesnel bir biçimde aktarmak önemlidir.
III. Tarihte doğru bilgilere varsayımlarla ulaşamaz.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

7. Tarih öğretmeni “Anadolu, ilk çağlardan beri uygarlıkların beşiği ve kültür mozaïği olmuştur.” demiştir.

Bu durumun ortaya çıkmasında, Anadolu ile ilgili

- I. elverişli iklim koşullarına verimli topraklara sahip olması,
- II. önemli göç ve ticaret yolları üzerinde olması,
- III. Asya ve Avrupa’yı birbirine bağlayan bir köprü konumunda olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Tarihî kaynaklar birinci ve ikinci el kaynaklar olarak tasnif edilmiştir. Birinci el kaynaklar, olayın gerçekleştiği döneme ait kaynaklardır.

Buna göre;

- Sultan III. Selim Dönemi’ne ait Layihalar
- Şair Nefi’nin *Siham-ı Kaza* adlı eseri
- Donizetti Paşa’nın bestelediği *Mahmudiye Marşı*
- Naima Efendi’nin *Tarih-i Naima* adlı eseri
- Halil İnalcık’ın *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*

kaynaklarından kaç tanesi birinci el kaynaklar sınıfına girer?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

9. Hititler ve Mısırlılar arasında yapılan Kadeş Savaşı’nda Mısır yazmanları ve şairlerine göre Ramses, tanrısal bir güçle Hitit askerlerine saldırıp onları dağıtarak savaşı kazanmıştır. Hitit kaynaklarında ise Mısır ordusunun dağıtıldığı ve Ramses’in isteğiyle barış yapıldığı belirtilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tarihî olaylar taraflı bakış açılarına göre değerlendirilmiştir.
B) Kadeş Savaşı’yla ilgili belgelerin tamamı yanlıştır.
C) Mısırlı yazmanlar Hititli tarihçilere göre daha objektif davranmışlardır.
D) Tarih öncesi çağlara ait bilgiler kesin değildir.
E) Sözlü kaynaklar tarihî olayları şekillendirmiştir.

10. İbraniler yaradılış yılı olan MÖ 3761’i, Yunanlar ilk olimpiyat oyunlarının yapıldığı MÖ 776’yı, Romalılar, Roma şehrinin kuruluşu olan MÖ 753’ü, Müslümanlar Hz. Muhammed’ in Medine’ye Hicret’i olan 622’yi ve Hristiyanlar ise Hz. İsa’nın doğumu olan sıfır tarihini, takvimlerine başlangıç yılı olarak seçmişlerdir.

Bu bilgilere bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Takvim vasıtasıyla yazının icat edilmesi kolaylaşmıştır.
B) Bazı toplumlar kendine özgü bir takvim oluşturmuştur.
C) Toplumlar kendileri için önemli olan olayları takvimlerine başlangıç yılı yapmışlardır.
D) Zamanı ölçmede farklı toplumlar farklı takvimler kullanmışlardır.
E) Bazı toplumların zamana bakışında dinî gelişmeler etkili olmuştur.

11. Anadolu’da Tunç Çağı yaşanırken Orta Asya’da Demir Devri, Mezopotamya’da ise İlk Çağ yaşanmaktaydı.

Buna göre

- I. Dönemler evrensel olarak kabul edilmemelidir.
- II. Aynı zaman diliminde farklı dönemler yaşanabilmiştir.
- III. Tarih öncesi dönemlerde yazı kullanılmamıştır.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

12. Yakın zamana kadar dünyanın en eski tapınağının Malta’da olduğu kabul edilmekteydi. Göbeklitepe kazılarında 8-30 metre çapında dairesel ve dikdörtgen şekilli dünyanın en eski tapınak kalıntıları gün yüzüne çıkarılmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarihî bilgiler kesindir.
B) Yeni bulgulara göre tarihî bilgiler değişebilir.
C) Tek tanrı inancı Anadolu’dan dünyaya yayılmıştır.
D) Tarihî bilgiler evrenseldir.
E) Tarih yoruma açık bir bilim değildir.

TARİH VE ZAMAN

TEST • 6

• PEKİŞTİRME •

1. **Genel Tarih:** Tüm insanlıktan bahseden, olayları ve konuları sadece bir devlete indirgemeden anlatan tarih çeşididir.

Özel Tarih: Bir devlet ya da milletin tarihini inceleyen tarih çeşididir.

Buna göre aşağıdaki tarih çeşitlerinden hangisinin kapsamı diğerlerine göre daha dardır?

- A) İnsanlık tarihi
B) Orta Asya Türk tarihi
C) Sanat tarihi
D) Osmanlı kültür tarihi
E) Bilim tarihi

2. **Tarih bilimi ile meşgul olan bir kişinin,**

- I. sorgulama,
II. empati kurma,
III. yargılama

becerilerinden hangilerinin gelişeceği savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Geçmişe baktığımızda tarih biliminin toplum hayatında pek de etkili olduğu söylenemez. Hatta XIX. yüzyıla kadar tarih bilimi halktan kopuktur ve temel amacı yöneticilerin üstün başarılarını anlatmaktır. Bu durum tarihi bazılarının geçim kaynağı konumuna bile getirmiştir. Fransız İnkılabı'nın getirdiği milliyetçilik akımı ile tarih bilimi gelişmeye başlamış, kişisel ve hikâyeci tarihin yerini bilimsel tarih almıştır.

Bu parçadan çıkarılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uluslaşma ile tarih bilimi birbirine paralel gelişmiştir.
B) Tarih biliminin amacı idarecilerin olağanüstü özelliklerini ortaya koymaktır.
C) Devlet yöneticilerinin üstün başarıları tarih biliminin temel konusudur.
D) Geçmişten günümüze tüm toplumların hayatını tarih şekillendirmiştir.
E) Tarih ile ilgili ilk bilimsel veriler, Fransız tarihçilerine aittir.

4. Bazı tarihçiler Yeni Çağ'ın başlangıcı olarak İstanbul'un fethini, bazıları ise matbaanın icadını kabul etmişlerdir. Aynı şekilde kimi tarihçiler İlk Çağ'ın Kavimler Göçü'yle birlikte sona erdiğini kabul ederken bir kısım tarihçiler bunun Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılışıyla gerçekleştiğini söylemektedir.

Buna göre

- I. Tarihçiler arasında çağların başlangıç ve bitiş noktaları konusunda görüş birliği sağlanamamıştır.
II. Tarihin çağlara ayrılmasında bazı tarihçiler kendi tarihlerindeki önemli olayları esas almıştır.
III. Tarihin çağlara ayrılmasında Asya kıtasında meydana gelen olaylar dikkate alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

5. Tarih bilimi olayları incelerken siyasal, sosyal ve ekonomik faktörlerin tamamını göz önünde bulundurur.

Bu durum, aşağıdaki yargılardan hangisini doğrulamaktadır?

- A) Tarih, tarafsız bir bilim olmalıdır.
B) Ekonomik etkinlikler, tarihin birinci derecede konusunu oluşturur.
C) Tarih bilimi bir konuyu birçok açıdan değerlendirir.
D) Tarih, yazının icadıyla başlar.
E) Tarihte öncelikle siyasal olaylar ele alınır.

6. **Geçmişte yazılan bir metnin;**

- I. yazıldığı dönemi yansıması,
II. günümüze kadar ulaşabilmesi,
III. el yazısı ile yazılmış olması

özelliklerinden hangileri bu metnin akademik açıdan önemli bir vesika sayılması için yeterlidir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

7. I. Her tarihî olayı yaşandığı dönemin şartlarına göre değerlendirmek gerekir.
II. İyi bilinmeyen bir olayı benzer bir başka olayın aynı sonuçlarıyla açıklamak yanlıştır.
III. Tarihî bir olay ile ilgili ortaya çıkan yeni bilgi ve belgelere göre tarihî bilgiler değişebilir.

Tarihî olayların yazılı bir şekle dönüştürülmesi sırasında yukarıdaki esaslardan hangilerinin dikkate alınmasının gerekli olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Doğal etkenlerin de tarihî olaylar üzerinde etkisi vardır. Örneğin Türklerin Orta Asya'dan göç etmelerinde aşırı kuraklığın ve otlakların azalmasının etkisi vardır.

Bu bilgiler,

- I. Tarihî bir olay bir tek etkene bağlı olarak açıklanamaz.
II. İklim şartları tarihî gelişmelerde etkili olabilir.
III. Toplumlar doğal olayları inançları çerçevesinde yorumlar.

yargılarından hangilerini doğrulamaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. **Tarihî olaylar incelenirken olayla ilgili belgelerin karşılaştırılması,**

- I. olay ile olgu arasındaki farklılıkları belirleme,
II. olayları objektif olarak açıklama,
III. bilimsel tarih anlayışına uygun hareket etme

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. **Tarihî olayların araştırılmasında;**

- I. konuyla ilgili kaynakların toplanması,
II. yazılı ve yazısız kaynakların ele alınması
III. olayların günümüzün değer yargılarıyla yorumlanmaması

esaslarından hangileri dikkate alınmalıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

11. **Tarih araştırmacılarının deney ve gözlem metodunu kullanamamasında,**

- I. olaylar arasında neden sonuç ilişkisinin bulunması,
II. olayların tekrarlanmasının mümkün olmaması,
III. her ulusu etkileyen tarihsel olayların farklı olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Tarih bilimi, yaşanmış olayların incelenmesi ve anlaşılmasıyla uğraşır.

Bu tanımda “yaşanmış olaylar” derken aşağıdakilerden hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Geçmişi inceler.
B) Yer gösterir.
C) Olayların zamanını belirtir.
D) Olaylar arasında ilişki kurar.
E) Olayları belgelere dayandırır.

TARİH VE ZAMAN

TEST • 7

• PEKİŞTİRME •

1. Anlık, kısa süre içinde olup biten işler olay; zaman içinde, uzun sürede oluşan durumlar ise olgudur.

Bu bilgilere göre

- I. Aydınlanma Çağı'nın yaşanması,
- II. skolastik düşüncenin zayıflaması,
- III. Fransız İhtilali'nin çıkması

durumlarından hangileri olguya örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Bir milletin, kendi tarihini dünya tarihi içindeki yerine oturtması ve bu tecrübeyi günümüz meselelerinin çözümü için yeniden yorumlaması sonucunda tarihsel bakış açısı ortaya çıkar.

Bu bilgilere bakılarak tarihsel bakış açısıyla ilgili

- I. Tarihe eleştirel bir bakış açısı kazandırır.
- II. Toplumların, kısa ve uzun vadeli hedeflerinin belirlenmesinde etkilidir.
- III. Topluma, tarihin nesnesi değil öznesi olma özelliğini kazandırır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Kurban Bayramı'nda dedesinin kabrini ziyaret eden Nur, dedesinin mezarının yanındaki bir mezar taşında hangi alfabe olduğunu çıkartamadığı bir yazı görmüştür.

Buna göre Nur isimli öğrenci tarihe yardımcı bilimlerin hangisinden yardım almak zorundadır?

- A) Coğrafya B) Arkeoloji C) Paleografi
D) Meskukat E) Toponomi

4. Yazının kullanılmasından önceki dönemler tarih öncesi, yazının kullanılmasından sonraki dönemler ise tarih çağları olarak nitelendirilir. Tarihin incelenme ve öğrenilmesini kolaylaştırmak amacıyla yapılan bu sınıflandırmada bilim insanları, tarih çağlarına ait bilgileri daha kesin ve doğru olarak kabul etmektedir.

Bu durum tarih çağlarının hangi özelliği ile açıklanabilir?

- A) Kültürlerin ortaya çıktığı dönem olması
B) Devletler arası çatışmaların hızlanması
C) Toplumlar arası kültür etkileşim yaşanması
D) Tarih öncesi bulguları dikkate almaması
E) Yazılı kaynaklardan yararlanılarak araştırılabilmesi

5. **Tarih biliminde olayların doğru bir şekilde araştırılmasında,**

- I. yazılı belgelerden yararlanma,
- II. bilimsel hareket etme,
- III. neden sonuç ilişkisini dikkate alma

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. Tarihî olaylar incelenirken dikkat edilmesi gereken özelliklerden biri de objektif olunmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi tarih araştırmaları sırasında objektiflikten uzaklaşıldığının bir göstergesidir?

- A) Olaylar arasında neden sonuç bağlantısının kurulması
B) Birinci elden kaynaklardan yararlanılması
C) Olayın geçtiği dönemin koşullarının göz önünde bulundurulması
D) Olayla ilgili farklı yorumların dikkate alınmaması
E) Olayın geçtiği coğrafyada araştırma yapılması

7. Tarihî olayların açıklanmasında mekân ve kronolojiye yer verilmesinin;

- I. olayların yaşandığı dönemin koşullarının ortaya konulmasının kolaylaşması,
- II. olaylar arasında neden sonuç ilişkisinin kurulması,
- III. olayların incelenmesinde yazılı kaynaklardan yararlanılması

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkardığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Tarih bilimi masalımsı ve destansı bir şekilde ortaya çıkmış sonraki dönemlerde siyasal gücün kontrolünde, bünyesinde devam etmiş ve son süreçte araştırmacı, bilimsel kimliğe kavuşmuştur.

Tarihin gelişim sürecini ifade eden tarih yazım şekilleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Bilimsel - Kronik - Pragmatik
B) Hikâyeci - Pragmatik - Bilimsel
C) Pragmatik - Hikâyeci - Kronik
D) Kronik - Pragmatik - Bilimsel
E) Hikâyeci - Bilimsel - Pragmatik

9. Tarih biliminin konusu, yaşanan tarih hakkında doğru bilgi edinmek olduğuna göre bu iş ancak yaşanan tarihten günümüze yansıyan izlerin, diğer bir ifadeyle yaşanan tarih hakkında şahitlik yapacak belgelerin bulunmasıyla mümkündür.

Yukarıda tarih biliminin yöntemlerinden hangisine değinilmiştir?

- A) Tarama B) Tahlil C) Tasnif
D) Tenkit E) Terkip

10. Yakın bir döneme kadar lise ders kitaplarında ilk Osmanlı parasının Orhan Bey Dönemi'ne ait olduğu bilgisi veriliyordu. Son dönem basılan kitaplarda ise bu bilgide değişiklik yapılarak ilk Osmanlı parasının Osman Bey Dönemi'ne ait olduğu bilgisi verilmektedir.

Bu bilgi değişikliğine gidilirken aşağıdaki bilim dallarından hangisinin herhangi bir katkısının olduğu söylenemez?

- A) Filoloji B) Paleografi C) Kronoloji
D) Arkeoloji E) Nümismatik

11. İngiliz Tarihçi John Tosh, *Tarihin Peşinde* adlı eserinde tarihçinin görevini şu sözlerle ifade etmiştir: "İnceleyeceği çağın insanının kimliğine bürünüp dünyayı onun gözlerinden görerek ve mümkün olduğu kadar onun standartlarıyla değerlendirerek o insanın neyi niçin yaptığını bulmaktır."

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin bir tarihçinin sahip olması gereken özelliklerden biri olduğu söylenemez?

- A) Tarihsel empati kurabilme
B) Tarih bilincine sahip olma
C) Analiz yapabilme
D) Subjektif yorum yapabilme
E) Eleştirel bakabilme

12. Sümerlerin yazıyı bulmasıyla birlikte tarih öncesi devirler sona ermiş, tarih çağları başlamıştır.

Buna göre tarih öncesi devirleri inceleyen bir araştırmacı;

- I. diplomatik,
- II. heraldik,
- III. arkeoloji

bilim dallarından hangilerinden yararlanamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

TEST • 8

• DEĞERLENDİRME •

TARİH VE ZAMAN

1. Türkiye’de dini gün, gece ve bayramların her yıl farklı tarihlere denk gelmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dini, gün, gece ve bayramları Türkiye’nin belirlememesi
- B) Küresel ısınmanın etkisiyle mevsimlerde değişim yaşanması
- C) Mekke ve Medine’nin Suudi Arabistan sınırları içinde olması
- D) Dini, gün, gece ve bayramların Hicri takvime göre belirlenmesi
- E) Türkiye’nin laik bir devlet karakteri tanınması

2. “Tarihte mutlak doğru yoktur.” yargısı ile aşağıdaki seçeneklerden hangisi örtüşmektedir?

- A) Tarih sosyal bir bilimdir.
- B) Tarih geleceğe ışık tutar.
- C) Tarihi bilgiler değişebilir.
- D) Tarih, sorgulama becerisini geliştirir.
- E) Tarihte deney metodu kullanılamaz.

3. MÖ. VIII. yüzyıla ait olan Kül Tigin yazıtı, kaplumbağa şeklindeki oyuk bir kaide taşına oturtulmuştur. Keşfedildiği zaman, bu kaidenin yanında devrilmiş bulunuyordu. Bilhassa devrik vaziyette rüzgâra maruz kalan kısımlarında tahribat ve silintiler olmuştur. Sonradan yerine dikilmiştir. Yüksekliği 3,75 metredir. Tamamı yetmiş bir satır olan yazıtta 10.000'e yakın harf bulunmaktadır. Bilge Kağan kardeşi Kül Tigin'in ölümünden büyük hüznü duymuştur ve onun kahramanlıklarını anlatmak için adına bu yazıtı diktirmiştir.

Orhun Abideleri’nin incelenmesinde;

- I. paleografya
- II. epigrafya
- III. etnografya

bilim dallarının hangilerinden faydalandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4.

I. Abbasi parası

II. Pers Devleti haritası

III. Heykel

IV. Ergenekon destanı

Görselleri verilen kaynakların nitelikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

	I	II	III	IV
A)	Yazılı	Görsel	Kalıntı	Sözlü
B)	Sözlü	Yazılı	Görsel	Kalıntı
C)	Görsel	Sözlü	Kalıntı	Yazılı
D)	Kalıntı	Yazılı	Görsel	Sözlü
E)	Yazılı	Kalıntı	Sözlü	Görsel

5. Sümerler tarafından 354 gün olarak hesaplanan süreye ne ad verilmiştir?

- A) Güneş yılı
- B) Artık yıl
- C) Ay yılı
- D) Hicri yıl
- E) Miladi yıl

6. Türkler tarihleri boyunca;

- I. Miladi
- II. Rumî
- III. 12 hayvanlı Türk
- IV. Celâlî
- V. Hicri

takvimlerini kullanmışlardır.

Bu takvimlerin Türkler tarafından kullanılış sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) III - V - IV - II - I
- B) III - IV - V - II - I
- C) III - V - II - IV - I
- D) II - III - V - I - IV
- E) II - III - IV - I - V

7.

Tarih öncesi dönemlerin aydınlatılmasında yukarıdaki görsellerde yer alan bilim dallarının hangilerinden yararlanılır?

- A) Antropoloji-Epigrafi B) Nümismatik-Kimya
C) Epigrafi-Nümismatik D) Kimya-Antropoloji
E) Antropoloji-Nümismatik

8. Zeki Velidi Togan, “Tarihçi, olayların oluş ve gelişiminde rol oynayan faktörlerden hangileri daha etkili olmuştur, bunu tespit etmelidir. Geçmiş zamanlarda cereyan eden hadiseleri, bu hadiseleri gerçekleştiren kişileri ve toplumları anlayabilmek için genellikle insan ruhiyatını iyi bilmelidir. Dâhi olarak tanınan tarihî şahsiyetlerin hayatını aydınlatmak amacıyla kaleme alınan eserler ancak bu gibi dâhileri doğuran ve ortaya atan çevrenin tarihi olarak yazılırsa bilimsel bir eser sayılır. Mesela biz Sezar’ı veya Cengiz Han’ı anlayabilmek için onları doğuran Roma, Türk ve Moğol toplumlarını, bu toplumları oluşturan fertlerin psikolojik durumlarını, hayata bakışlarını ve emellerini öğrenmeliyiz. Sezar, Cengiz, Fatih, Napolyon ‘zamanlarının çocuğu’dur. Auguste Comte’un tabiriyle kendi milletlerinin yetiştirdiği şahsiyetler olarak öğrenilmelidir.” demiştir.

Zeki Velidi Togan bu metinde tarihçilerin araştırmalarında dikkat etmesi gereken hususlardan hangisine vurgu yapmıştır?

- A) Olayları kendi değer yargılarına göre yorumlamak
B) Birinci ve ikinci el kaynakları bir arada kullanmak
C) Olayları bütüncül bakış açısıyla değerlendirmek
D) Tarih araştırmalarını kurallara göre takip etmek
E) Olayın gerçekleştiği yerde araştırma yapmak

9. **Aşağıdakilerden hangisi yazılı kaynaklar arasında yer almaz?**

- A) Menkıbeler B) Kronikler C) Şecerele
D) Kil tabletler E) Salnameler

10. Voltaire, “Tarih kralların, generallerin çiftliği değil, milletlerin tarlasıdır. Her millet geçmişte bu tarlaya ne ekmişse, gelecekte onu biçer.” demiştir.

Voltaire’nin ifadesinden hareketle tarih biliminin;

- I. nedensellik,
II. devamlılık,
III. durağanlık

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. **Geçmişte konuşulan dilleri ve diller arasındaki ilişkileri inceleyen bilim aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Etnografya B) Kronoloji C) Epigrafi
D) Filoloji E) Onomastik

12. **Bir madeni paranın incelenmesi sırasında parayı basan uygarlıkla ilgili**

- I. sanat anlayışı,
II. mali durum,
III. yönetim şekli

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

13. **Türkiye’nin en lezzetli mutfakları, yöresel oyun havaları ve eğlence şekilleri hakkında araştırma yapmak isteyen bir öğrenci aşağıdaki tarihe yardımcı bilimlerin hangisinden destek almalıdır?**

- A) Arkeoloji B) Etnografya C) Filoloji
D) Antropoloji E) Coğrafya

ÜNİTE 2

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

- Höyük
- Neolitik Devir
- Tapates

- Kil tablet
- Ensi
- Parşömen

- Teokrazi
- Zerdüştlük
- Helenizm

EAPS14TAR25-009

TEST • 9

• KAVRAMA •

1. Bir bölgede yapılan kazıda elde edilen bilgiler, bölgenin bakır devrinden sonra tekrar Taş Devri'ne girdiğini göstermektedir.

Bu durum dikkate alındığında yerleşme yerinde yaşayanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisinin doğru olma olasılığı en yüksektir?

- A) Taş Devri toplumlarından etkilenmişlerdir.
- B) Bölge, istilalara açık bir yerdir.
- C) Madenlere çok geç gereksinim duymuşlardır.
- D) Bakır Devri'ni yaşayanlar, İlk Çağ'ı yaşayanlardan etkilenmişlerdir.
- E) Bölgede büyük bir doğal afet yaşanmıştır.

2. Cilalı Taş Devri'nde tarımsal faaliyetlerin başlaması;

- I. yaşam tarzı,
- II. ekonomik faaliyetler,
- III. konuşulan dil

unsurlarından hangilerinde değişikliği zorunlu hâle getirmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

3. Cilalı Taş Dönemi'nde;

- İnsanlar, hayvanları evcilleştirip toprağı işlemeye başlamışlar; tarımsal faaliyetlerin sonucunda da yerleşik hayata geçmişlerdir.
- Topraktan araç ve gereçler, bitki liflerinden de dokumalar yapmaya başlamışlardır.

Bu gelişmelere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) İnsanların yaşantısı değişmiştir.
- B) Şehir devletleri kurulmuştur.
- C) İnsanlar üretici karakter kazanmıştır.
- D) Özel mülkiyet kavramı doğmuştur.
- E) Kollektif yaşama geçilmiştir.

4. Köy yaşamından şehir hayatına geçişin ilk örneği olan Çatalhöyük'te yapılan kazılarda, evlerin birbirlerine bitişik şekilde inşa edildikleri ortaya çıkartılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yerleşik yaşam kültürünün geliştiğine
- B) Ticari faaliyetlerin yapıldığına
- C) Eşitlikçi toplum yapısının kurulduğuna
- D) Tarımsal devrimin gerçekleştiğine
- E) Ölümden sonraki hayata inanıldığına

5. Orta Anadolu'da bir örende yapılan kazılar neticesinde, deniz kabuklarından yapılmış kolye ve takılara rastlanılmıştır.

Buna göre bu ören ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olur?

- A) Önemli ticaret yolları üzerinde bulunduğu
- B) Birden fazla tanrıya inanıldığı
- C) Yerleşik yaşama geçildiğinin
- D) Barış içerisinde yaşandığının
- E) Çeşitli etnik grupların bir arada olduğunun

6. İnsanlık; ilk dönemlerden beri yaptığı buluşlar, oluşturduğu olaylar ve yaptığı girişimlerle uygarlıkta önemli gelişmeler kaydetmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bilgiye uygun bir gelişme olamaz?

- A) Ateşin kullanılması
- B) Dinlerin ortaya çıkması
- C) Ticarete paranın kullanılması
- D) Takvimin kullanılması
- E) Yazının bulunması

7. Beslenme, korunma ve barınma ihtiyacı her dönemde insanın temel gereksinimi olmuştur.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin bu ihtiyaçlar doğrultusunda ortaya çıktığı söylenemez?

- A) Ateşin bulunması
- B) Taşların yontulması
- C) Sazlıklardan çadır yapılması
- D) Klanlar arası çatışmaların yaşanması
- E) Dinî inançların çeşitlenmesi

8. Eski bir yerleşim yerinde yapılan kazılar sonunda; orak, saban ve tahıl öğütme taşları bulunmuştur.

Buna göre bu yerleşim merkezi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yerleşik hayata geçilmiştir.
- B) Tarihî dönemler başlamıştır.
- C) Tarımsal faaliyetlerde bulunulmuştur.
- D) Geçim, topraktan sağlanmıştır.
- E) Üretici yaşam başlamıştır.

9. Cilalı Taş Devri'nde insanoğlu üretici duruma gelmiştir. Tarımsal hayatın başlaması sonucunda insanlar ihtiyaçlarından fazlasını üretmeye başlamışlardır.

Cilalı Taş Devri'nde üretimin fazla olması insanları aşağıdakilerden hangisine yöneltmiştir?

- A) Takas usulü ile ticarete
- B) Üretime son vermeye
- C) Madenlerin eritilmesine
- D) Sınırları genişletmeye
- E) Sanat çalışmalarına

10. Tarih öncesi dönemlere ait farklı bölgelerde yapılan kazılar sonucunda günlük kıyafetlere, savaş aletlerine, mutfak gereçlerine ve süs eşyalarına rastlanmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini doğrulamaktadır?

- A) Toplumsal gereksinimlerin birbirine benzediğini
- B) Araç ve gereçlerin ortak kullanımına önem verildiğini
- C) Topluluklar arasında barışın hâkim olduğunu
- D) Tarihî dönemlerin başladığını
- E) Yazılı döneme geç geçildiğini

11. Ahsen Öğretmen'in "Tarih öncesi çağlarda yaşayan insanların faaliyetleri hakkında kesin ve net bilgi edinilememesindeki en önemli neden nedir?" sorusuna öğrencileri şu yanıtları vermiştir:

Ali: Yazılı belgelerin olmaması.

Oya: Ticari ilişkilerin gelişmemesi.

Nuh: Yerleşik yaşama geçilememesi.

İzel: Çok tanrılı inanç sisteminin benimsenmesi.

Ömür: Eşitsizliğe dayalı sınıfsal yapının oluşması.

Buna göre öğrencilerden hangisi Ahsen Öğretmen'in sorusuna doğru yanıt vermiştir?

- A) İzel
- B) Ali
- C) Ömür
- D) Nuh
- E) Oya

12. Kil tabletlerin Sümer ülkesinde icat edilmiş olmasıyla aşağıdaki olaylardan hangisi arasında doğrudan bir ilişki kurulabilir?

- A) Ziggurat tapınaklarının Mezopotamya'da inşa edilmesi
- B) Yazının ilk kez Sümerler tarafından kullanılması
- C) Yerleşik yaşamın ilk önce Mezopotamya'da başlaması
- D) Çok tanrılı dinlerin Sümer ülkesinde ortaya çıkması
- E) Mezopotamya'da gelişmiş bir kültürün oluşması

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

TEST • 10

• KAVRAMA •

1. Cilalı Taş Devri'nde; yiyecek olarak kullanılmak üzere çeşitli bitkiler yetiştirilmeye başlanmış, su kıyılarında birbirine bitişik bahçeli evler yapılmış, taşlardan yapılmış alet ve silahlar daha kesici hâle getirilmiş, bitki liflerinden giysiler, yiyecekleri saklamak için topraktan çanak çömlek yapılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yerleşik hayata geçilmiştir.
- B) Kullanılan silahlar geliştirilmiştir.
- C) Tarımsal faaliyetlere başlanmıştır.
- D) Üretici toplum yapısı oluşturulmuştur.
- E) Paranın kullanımı yaygınlaşmıştır.

2. Bir bölgede yapılan kazılarda toprağın alt bölümlerinde kömürleşmiş; buğday ve arpa taneleri, madenden yapılmış aletler ve kil tabletlere rastlanmıştır.

Bu bilgilere göre bu yerleşim yerinde yaşayanlarla ilgili,

- I. Tarihî çağlara ulaşmışlardır.
- II. Sınıflaşma başlamıştır.
- III. Ateşi kullanmışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

3. İlk Çağ uygarlıklarından olan Perslerde;

- I. krala karşı gelenlere ölüm cezası verilmesi,
- II. satraplık adı verilen eyaletlere merkezden idareci atanması,
- III. yol, köprü ve haberleşme imkânlarının geliştirilmesi

faaliyetlerinden hangilerinin merkezî otoriteyi güçlendirmek amacıyla yapıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

4. Cilalı Taş Devri'nde insanların ekip biçtikleri tarlaların başında beklemek zorunda olmaları aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Taşı biçimlendirip süsleyerek kullanmalarına
- B) Yerleşik hayata geçmelerine
- C) Dokumacılık yapmalarına
- D) Köpek, koyun, keçi, sığır ve domuz gibi hayvanların evcilleştirilmelerine
- E) Toprak kaplar yapmaya başlamalarına

5. Kalkolitik Çağ'da bakır, altın ve gümüş madenlerine rastlanılmıştır. Mutfak gereçleri ve süs eşyaları bakırdan yapılmıştır.

Buna göre altın ve gümüşün;

- I. sık bulunmaması,
- II. erken keşfedilmeleri,
- III. zor işlenebilmesi

özelliklerinden hangilerinin altın ve gümüşün yaygın olarak kullanımını engellediği savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

6. İlk Çağ'da Fenike, İyon ve Yunanlar gibi devletlerin yeni yaşam alanları arayışı için gerçekleştirdikleri kolonicilik faaliyetleri, aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Tarımsal faaliyetlerin sona ermesine
- B) Doğu-batı çatışmasının sona ermesine
- C) Asker gereksinimin azalmasına
- D) Demokratik nitelikli yönetimlerin oluşmasına
- E) Uygarlıklar arasında etkileşimin hızlanmasına

7. Tarih öncesinde;

- I. bakır kaplar yapılması,
- II. şehir devletlerinin ortaya çıkması,
- III. hayvanların evcilleştirilmesi,
- IV. mağara duvarlarına resimler çizilmesi

gelişmelerinin ortaya çıkış sıralaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) IV - III - II - I B) I - II - III - IV C) II - III - I - IV
D) IV - III - I - II E) III - IV - I - II

8. İlk Çağ'da Anadolu kentleri kültür, sanat ve ticaret alanındaki önemlerini Roma egemenliği sırasında da korumuş; böylece Roma'nın kültür ve sanatını etkilemişlerdir.

Anadolu kentlerinin Roma kültürünü etkilemiş olmalarında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Gelişmiş bir uygarlığa sahip olmaları
B) Güçlü bir merkezî yapıya sahip olmaları
C) Ölümden sonraki hayata inanmaları
D) Tüketici hayattan, üretici hayata geçmeleri
E) Ticaret yolları üzerinde yaşamaları

9. Yontma Taş Devri'nde avcılık ve toplayıcılıkla geçinen insanlar mağara ve ağaç kovuklarında yaşarken, Cilalı Taş Devri'nde nehir ve göl kenarlarında yaşamaya başlamıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. tarımsal üretime geçilmesi,
- II. iklim şartlarının kolaylaşması,
- III. tarihî dönemlere geçilmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Neolitik Devir insanları tarımla uğraşmış, ekip biçme faaliyetinde bulunarak köyler oluşturmaya başlamışlardır.

Bu bilgilere göre Neolitik Devir ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Üretim faaliyetlerinin başladığı
B) Yerleşik yaşama geçildiği
C) Kollektif yaşamın başladığı
D) Toplumsal iş birliğinin olduğu
E) Tüketim anlayışının sona erdiği

11. Yazının icadından günümüze kadar geçen döneme tarihî devirler denir. Tarihî devirler bölümlere ayrılırken göz önüne alınan noktalar; dünya toplumlarını, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan etkileyen evrensel nitelikli olaylardır.

Aşağıdaki tarihî devirleri ayıran gelişmelerle bu gelişmelerin neticesinde ortaya çıkan sonuç eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

- A) Yazının icadı - Toplumlar arası kültür etkileşiminin artması
B) Kavimler Göçü - İlahi dinlerin ortaya çıkması
C) İstanbul'un Fethi - Rönesans'ın başlaması
D) Fransız İhtilali - Milliyetçiliğin yaygınlaşması
E) Kavimler Göçü - Katolik kilisesinin güç kazanması

12. • Siyasi birliğini sağlayamamış olan Sümerler yumuşak kanunlar yapmışlardır.
• Güçlü bir imparatorluk kuran Asurlular sert kanunlar yapmışlardır.
• Şehir devletlerinden oluşan İyonlar, özgür düşünce ve felsefe alanlarında gelişmişlerdir.

Bu gelişmeler birlikte düşünüldüğünde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Anadolu uygarlıkları, Mezopotamya'nın etkisi altında kalmıştır.
B) Anadolu uygarlıkları arasında en gelişmiş olanı İyonya'dır.
C) Anadolu uygarlıkları, kültürel yönden Mezopotamya'dan daha ileri düzeydedirler.
D) Siyasi durum, hukuksal ve kültürel faaliyetler üzerinde etkileyici olmuştur.
E) Asurlar, hukuk alanında fazla gelişme göstermemişlerdir.

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

TEST • 11

• PEKİŞTİRME •

1. Cilalı Taş Devri'nde avcılık ve toplayıcılık önemini kaybetmiş, tarım önem kazanmış, evler yapılmış; bitki liflerinden giysiler, yiyecekleri saklamak için çanak çömlek yapılmıştır.

Bu bilgiye göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yazıdan faydalanıldığına
- B) Kullanılan silahların geliştirildiğine
- C) Bilimsel çalışmalara önem verildiğine
- D) İnsanların yaşam biçiminin değiştiğine
- E) Ulusal bilincin gelişmeye başladığına

2. Roma Uygarlığı, temelini Mısır Uygarlığı'nın attığı güneş yılı esaslı takvime katkıda bulunan son uygarlıktır.

Buna göre;

- I. medeniyetlerin başka toplumların bilgilerinden yararlandığı,
- II. uygarlıkların birbirlerinden etkilendiği,
- III. takvimin oluşumuna birden fazla medeniyetin katkı sağladığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Cilalı Taş Devri'nde tarımla beraber ihtiyaç fazlası üretimin yapılmasının;

- I. ticaretin ortaya çıkması,
- II. saklama ihtiyacının artması,
- III. madenlerin işlenmesi

gelişmelerinden hangilerine doğrudan neden olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. **Eski Taş Devri:** İnsanlığın en eski ve en uzun dönemidir. İnsanlar avcılık ve toplayıcılıkla hayatlarını sürdürmüşlerdir.

Orta Taş Devri: Bu dönemde de insanlar, avcılık ve toplayıcılıkla geçinmişler ve kaya sığınaklarında yaşamışlardır.

Yeni Taş Devri: İnsanlar nehir kenarlarına gelerek toprağı işlemeye başlamışlardır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanların yaşam şartlarının zamanla değiştiği
- B) Tarih öncesi devirlerin süresinin günümüze yaklaştıkça uzadığı
- C) Eski Taş Devri'nde tüketici bir toplum yapısının bulunduğu
- D) Orta Taş Devri'nde göçebe bir yaşamın sürdürüldüğü
- E) Yeni Taş Devri'nde üretici bir toplum yapısının ortaya çıktığı

5. Bir bölgede yapılan araştırmalarda tarih öncesi dönemlerin sırayla yaşanmadığı görülmüştür.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. farklı toplumlar,
- II. doğal afetler,
- III. bilimsel çalışmalar

unsurlarından hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

6. Hitit halkının çoğunluğunun köylüler, sanatçılar, tüccarlar ve aşağı kademedeki görevliler gibi özgür insanlardan oluşması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Halkın ekonomik refahının yüksek olduğunun
- B) Halkın yönetime ortak edildiğinin
- C) Halk arasında eşitsizlik olduğunun
- D) Halkın sanata büyük önem verdiğinin
- E) Tüccarların devletten destek aldığıının

7. Yontma Taş Devri'nde yaşayan insanlar, avlanmak ve yırtıcı hayvanlardan korunmak için hayvan kemiklerinden uç okları ve taştan silahlar yapmış ve mağaralarda yaşamışlardır.

Bu bilgilere göre Yontma Taş Devri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Tüketici toplum yapısına sahip olduğuna
- B) Doğaya bağımlı bir yaşam sürüldüğüne
- C) Ekonomik etkinliğin sınırlı olduğuna
- D) Savunma gereksiniminin ortaya çıktığına
- E) Üretici yaşama geçildiğine

8. I. Mağara duvarlarına avlanma sahnelerinin ve hayvan resimlerinin çizilmesi
II. Ticari faaliyetlere paranın kullanılması
III. Toprağın tarımsal faaliyetlere açılması
IV. Altından kolye ve yüzük yapılması
V. İlk köy yerleşiminin başlaması

Bu gelişmelerin gerçekleşme kronolojisi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I - II - III - IV - V
- B) V - III - I - II - IV
- C) I - III - V - IV - II
- D) IV - III - II - V - I
- E) V - III - II - I - IV

9. Doğu Avrupa'da yapılan arkeolojik kazılarda, bölgede rezervi olmayan madenlerden yapılmış eşyalar bulunmuştur.

Buna göre Doğu Avrupa ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olur?

- A) Ticari faaliyetlerde bulunulduğunun
- B) Birden fazla tanrıya inanıldığının
- C) Yerleşik yaşama geçildiğinin
- D) Barış içerisinde yaşanıldığının
- E) Çeşitli etnik grupların bir arada olduğunun

10. Ziraatçı bir kavim olan Friglerin en büyük tanrıları toprak ve bereket tanrıçası Kibele, sık sık Asurlularla savaşan Urartuların savaş tanrısı ise Haldi idi.

Bu durum, İlk Çağ toplumlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Ticari faaliyetlerle uğraştıklarını
- B) Ölümden sonraki hayata inandıklarını
- C) Ziraatle uğraşmalarının, savaşçı özelliklerini geliştirdiğini
- D) Rahiplerin sosyal hayata güç kazandırdıklarını
- E) Yaşam koşullarının dinsel inanışlarına yön verdiğini

11. Temel geçim kaynakları tarım ve hayvancılık olan Sümerler, her şeyin tanrıya ait olduğuna inanır; ürettikleri ürünleri rahip-kralın kontrolündeki ziggurat denilen tapınağa teslim ederlerdi. Sümer şehir devletlerinden Uruk'taki büyük tapınaktan çıkarılan kil tabletlerde tahıl çuvallarına ve büyükbaş hayvanların sayılarını ifade eden listelere rastlanmıştır. Bu durum, yazının tapınaklarda depolanan malların kaydını tutma ihtiyacının bir sonucu olduğunu göstermektedir.

Buna göre Sümerlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Toprakları din adamlarının ekip biçtiği
- B) Ekonomik hayatta tapınakların önemli görevler üstlendiği
- C) Rahiplerin ürünleri kayıt altına aldığı
- D) Tarihî devirlere geçildiği
- E) Siyasi birlik sağlanamadığı

12. Tarih öncesi dönemlerden Yontma Taş Devri'nde, insanlar doğaya bağlı hareket etmiştir.

Bu duruma;

- I. avcılık ve toplayıcılıkla uğraşılması,
- II. mağara ve ağaç kavuklarının mesken olarak kullanılması,
- III. mağara duvarlarına av hayvanlarının çizilmesi

gelişmelerinden hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

TEST • 12

• PEKİŞTİRME •

1. Cilalı Taş Devri'nde meydana gelen;

- I. hayvanların evcilleştirilmesi,
- II. seramik sanatının başlaması,
- III. sulama kanallarının inşa edilmesi

gelişmelerinden hangilerinin tarımın yapılmasını kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

- 2. Şehir devletleri hâlinde yaşayan Sümerlerde, sitelerin başında patesi veya ensi adı verilen rahip-krallar yer almıştır. Patesi kelimesi daha çok tek bir şehri yöneten krallar için kullanılmıştır. Tanrı evinin bekçisi ve onun vekili olan ensiler, birkaç şehri alırsa Lugal ünvanını almışlardır. Bütün Sümer ülkesine hakim olan ensilere ise Lugal Kalma ünvanı verilmiştir. Tanrı adına ülkeyi yöneten ensiler; aynı zamanda başkomutan, başyargıç ve başrahip yetkilerine de sahip olmuşlardır.**

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Şehir devletleri arasında mücadeleler yaşanmıştır.
B) Teokratik yönetim şekli benimsenmiştir.
C) Yazılı hukuk anlayışı gelişmiştir.
D) Yöneticiler, meşruiyetlerini dine dayandırmıştır.
E) Sümer şehirleri, din adamları tarafından yönetilmiştir.

- 3. Helenistik Dönem'de tarih ve felsefe başta olmak üzere pozitif bilimlerde önemli gelişmeler görülmüştür.**

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Dogmatik düşüncelerin etkili olmadığı
B) Bilimsel çalışmaların kısıtlandığının
C) Askerî faaliyetlerin geliştiğinin
D) Ahiret inancına sahip olduklarının
E) Toplumda sınıf ayrımının olduğunun

- 4. Hitit Kralı I. Murşili'nin ölümünden sonra Ön Asya ve Anadolu tarihi için "karanlık dönem" diye bahsedilmesinin;**

- I. uzun süre iç karışıklıkların yaşanması,
- II. Hitit uygarlığının yıkılma sürecine girmesi,
- III. olayların kayıt altına alınmaması

durumlarının hangilerinden kaynaklandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

- 5. İlk Çağ'da toplumların yaşam şartlarının ve bulundukları çevrenin coğrafi özelliklerinin mimarilerine yön vermesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Ticari ihtiyaçlar, pazar yeri (karum) ve çarşıların yapımına neden olmuştur.
B) Tarımsal ihtiyaçlar, sulama kanallarının ve bentlerin yapımına neden olmuştur.
C) Dinî inançlardan dolayı bazı toplumlarda tapınak ve mezar mimarisinin gelişmesine neden olmuştur.
D) İnsanların sosyokültürel ihtiyaçları, mağara duvarlarına hayvan resimleri çizmeleri sanatsal faaliyetlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.
E) Toplumların savunma ihtiyaçları; sur, kale yapımının gelişmesine neden olmuştur.

- 6. Yontma Taş Devri'nde her alanda Cilalı Taş Devri'nden daha ilkel olunmasına rağmen sınıflaşma görülmemiştir.**

Bu durumun yaşanmasına;

- I. göçebe bir yaşam sürülmesi,
- II. özel mülkiyetin gelişmemesi,
- III. doğa güçlerine inanılması

özelliklerinden hangilerinin neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Taş Çağı'nın sonlarına doğru maden keşfedilmiş, işlenen ilk maden olan bakırdan silah ve günlük eşyalar yapılmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bakırdan farklı alanlarda faydalanıldığı
B) Üretim etkinliklerinin çeşitlendiği
C) Savunmanın etkili hâle geldiği
D) Günlük hayatın kolaylaştığı
E) Tarihî dönemlere geçildiği

8. Hititlerde krallar kendilerine yakın gördükleri şahıslara veya asillere vergisiz arazi gelirleri tahsis etmişlerdir. Toprakların büyüklüğü, verilecek bölgenin özelliği ve arazinin konumu dikkate alınarak tahsisat yapılmıştır. Toprağı işletme hakkı verilen kişiler; elde ettikleri kârla asker beslemekte, atlı arabaların masraflarını karşılamakta, sur ve yolların yapımı ile onarımı gibi kamu hizmetlerini yerine getirmekteydiler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Askerî alanda tımar sistemi uygulanmıştır.
B) Ülke bayındır hâle getirilmeye çalışılmıştır.
C) Toprakların mülkiyet hakları bağışlanmamıştır.
D) Federal yönetim tarzı benimsenmiştir.
E) Toplum sosyal sınıflara ayrılmıştır.

9. Bir devlette ölüm cezasının yalnızca krala ve devlete yönelik işlenen suçlara verilmesinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dinî ve siyasi birliği sağlama
B) Hukuk sistemini geliştirme
C) Kanunları insancıl hâle getirme
D) Uluslararası ticareti geliştirme
E) Merkezî otoritenin gücünü koruma

10. Tarih öncesi dönemler birbirinden kesin çizgilerle ayrılmayıp kendisinden önceki dönemlerin izlerini taşımaktadır.

Bu duruma;

- I. avcılığın devam etmesi,
II. tarımsal üretime geçilmesi,
III. köylerin kurulması

gelişmelerinden hangileri örnek olarak gösterilemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

11. Tarih öncesi dönemlerin aydınlatılmasında yaşanan güçlükler;

- I. dönemi aydınlatacak materyallerin azlığı,
II. yazılı kaynakların bulunmaması,
III. objektif tarih anlayışının benimsenmemesi

durumlarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

12. İlk Çağ uygarlıklarıyla ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) İyonlar → Karadeniz ve Akdeniz'de ticaret kolonileri kurmuşlardır.
B) Babiller → Bilinen ilk yazılı kanunları yapmışlardır.
C) Asurlular → Başkentleri Ninova'ya tarihte bilinen ilk kütüphaneyi yapmışlardır.
D) Lidyalılar → Parayı icat ederek ticari hayatı kolaylaştırmışlardır.
E) Mısırlılar → Güneş yılı esaslı takvimi icat etmişlerdir.

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

TEST • 13

• PEKİŞTİRME •

1. Ticaret, savaş, göç, istila gibi gelişmeler insanlar arası etkileşimin temel unsurlarındandır.

Buna göre;

- I. dil,
- II. kültür,
- III. ırk

unsurlarından hangilerinin zamanla değişime uğradığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Bir devletin siyasi, ekonomik veya sosyal nedenlerle, kendi sınırları dışında ele geçirip yönettiği topraklara ya da ülkeye koloni; bu kolonilerin devletin idaresinde aktif olarak kullanılmasına ise koloncilik adı verilmiştir.

İlk Çağ'da aşağıdaki topluluklardan hangisinin koloncilik faaliyetlerine yöneldiği söylenemez?

- A) Yunanlar B) Sümerler C) Asurlular
D) İyonyalılar E) Fenikeliler

3. İnsan topluluklarının uygarlık alanında ilerlemelerinde iklim koşulları ve coğrafyanın büyük rolü olmuştur.

Bu duruma;

- I. diktatörlükle yönetilen bölgelerde halkın yöneticilere karşı isyan etmesi,
- II. İyonyalıların, deniz kenarında ve ticaret yolları üzerinde kurulmaları,
- III. kutuplar bölgesinde önemli buluşların yaşanmaması

gelişmelerinden hangileri örnek olarak gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Zengin demir, gümüş ve bakır yataklarına sahip olan Urartular; maden işleme sanatında ileri bir seviyeye ulaşmıştır. Altın, gümüş ve tunçtan yapmış oldukları küpe, elbise, saç iğnesi, düğme, bilezik gibi mücevherat günümüzde bile büyük beğeni görmektedir. Tunçtan dövme ve döküm tekniğinde yapılan hayvan heykelcikleri, üç ayaklı şamdanlar, çeşitli büyüklükte kaplar, kalkanlar, kemerler, miğferler, ok uçları, kama ve kılıçlar ve at koşum takımları maden sanatının özgün örneklerini oluşturmaktadır.

Buna göre Urartularla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Anadolu'da maden işleme sanatını ilk başlatan devlettir.
B) Çevre kültürlerle iletişime geçmeyen kendine özgü bir medeniyettir.
C) Sanatsal anlayışları yaşadıkları coğrafyaya uygun olarak gelişmiştir.
D) Güçlü bir merkezîyetçi yapıya sahiptir.
E) Sümer kültürünün etkisinde kalınmıştır.

5. "Toplumlar arasında kültürel etkileşimlerin yaşanmasında ticari ilişkiler önemli rol oynamıştır." **diyen bir tarihçi:**

- I. Anadolu'nun tarihî devirlere geçmesi,
- II. Perslerin "satraplık sistemi"ni benimsemesi,
- III. Sümer kültürünün Batı Anadolu'ya taşınması,
- IV. paranın kullanım alanının yaygınlaşması,
- V. Fenikelilerin hiyeroglif yazısını geliştirerek harf alfabesini bulması

bilgilerinden hangisini görüşüne kanıt olarak gösteremez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Cilalı Taş Devri'nde tarım yapılmasının;

- I. sınıf farklılıklarının ortaya çıkması,
- II. ticaretin gelişmesi,
- III. yaşam niteliğinin değişmesi

gelişmelerinden hangilerini ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Yunancada “Tanrı’nın Düzeni” anlamına gelen teokrazi, dinî otorite organlarının siyasi otorite organları yerine devlet idaresini elde tuttuğu devlet biçimidir. Bu sistemde devlet işleri dinî temellere dayandırılmış ve devleti yönetenler ile hukuk kuralları meşruiyetini dinden almıştır.

Bu bilgidен hareketle aşağıdaki topluluklardan hangisinin teokratik bir yönetim anlayışına sahip olduğu söylenemez?

- A) Hititler B) Mısırlılar C) İyonyalılar
D) Persler E) Sümerler

8. Yunanistan’da ekonominin gelişmesiyle güçlenen orta sınıf, köylülerle birleşerek yönetime katılmak amacıyla asillerle mücadele etmiş; bunun sonucunda bazı haklar kazanmışlardır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal mücadelelerin etkili neticeler doğurduğuna
B) Devlet ile halk arasındaki sorunların sona erdiğine
C) Halkın yönetime katıldığına
D) Asillerin yönetimden ayrıldığına
E) Yunanistan’da sınıf ayrımının son bulduğuna

9. Mezopotamya’da,

- Sümer krallıklarından Lagaş Kralı Urukagina (Urgakina) MÖ 2375'te hazırlatmış olduğu kanunları yazıya aktartmıştır. Bu uygulama Sümerlere ilk hukuk devleti olma özelliği kazandırmıştır.
- Babil Kralı Hammurabi ise hazırlattığı kanunlarda toplumsal haklarla kişi haklarını ayrı ayrı ele aldırılmış, gücünü tanrıdan değil ordudan aldığını belirterek din devletini dünya devletine dönüştürmek istemiştir.

Buna göre Mezopotamya’da,

- I. Halk yönetime ortak edilmiştir.
- II. Laik devlet anlayışı ortaya çıkmıştır.
- III. Kişi hak ve özgürlükleri kısıtlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Mısır Uygarlığı’nda görülen tanrı kral anlayışının aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Çok tanrılı inancı yaygınlaştırma
B) Halk üzerinde otorite kurma
C) Toplumsal uzlaşmayı sağlama
D) Daha çok dinî işlerle uğraşma
E) Mısır ekonomisinin güçlendirme

11. Çatalhöyük, Anadolu’daki ilk şehir yerleşmesi, Çayönü de ilk üretim merkezi olarak kabul edilmektedir.

Buna göre Anadolu ile ilgili,

- I. Tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu bir bölgedir.
- II. Göç ve ticaret yolları üzerindedir.
- III. Çevre uygarlıklarla diplomatik ilişkiler hızlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

TEST • 14

• PEKİŞTİRME •

1. Asurlular, hayvancılık ve ticarete yönelmiş; Kral Yolu'nu kullanarak Anadolu'ya gelmişlerdir. Anadolu'da Kültepe, Alişar gibi bölgelerde ticaret kolonileri kurmuşlardır.

Bu bilgiye göre Asurlularla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ekonomik etkinlikleri yaşam tarzlarında belirleyici olmuştur.
- B) En önemli geçim kaynaklarından biri ticarettir.
- C) Anadolu'da tarihî devirleri başlatmışlardır.
- D) Etkileşime açık bir bölgede yaşamışlardır.
- E) Başka bölgelerde yaşayan toplumlarla ticari ilişkiler kurmuşlardır.

2. İlk Çağ'da meydana gelen;

- I. rasathaneler kurulması,
- II. kronik denilen zaman cetvelinin hazırlanması,
- III. Ay ve Güneş yıllarının hesaplanması

gelişmelerinden hangileri astronomi bilimiyle uğraşıldığının göstergelerindendir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

3. Roma Uygarlığı'nın;

- I. Hristiyanlığı resmî din olarak kabul etmeleri,
- II. Patrici-Plep mücadelesi sonunda 12 Levha Kanunları'nı hazırlamaları,
- III. çok tanrılı dinlere inanarak tanrıları için heykeller yapmaları

özelliklerinden hangileri toplumsal çatışmaları engelleme amacına yönelik faaliyetler arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. Hititlerde kraldan sonra gelen Tavanannaların idari görevlerinin dışında, dinî ödevleri de olup kralın yokluğunda ayinlere başkanlık ederlerdi.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Kraliçelerin sonsuz yetkilere sahip olduğunun
- B) Kraliçenin dinî ve siyasi güç elde ettiğinin
- C) Kraliçenin siyasi yetkilerden yoksun bırakıldığının
- D) Anadolu'da kadınların siyasi alanda daha yetkili olduğunun
- E) Anadolu'da köleliğe son verildiğinin

5. Büyük İskender'in Asya seferi sırasında ele geçirilen şehirlerde kütüphanelerin açılması ve yeni eserler yazılması aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

- A) Doğu-batı kültürünün kaynaşmasına
- B) Monarşik devletlerin kurulmasına
- C) Yunan medeniyetinin oluşmasına
- D) Batı kültürünün etkili olmasına
- E) Dinsel birlikteliğin sağlanmasına

6. İlk Çağ uygarlıklarında görülen egemenlik anlayışındaki değişiklikler öncelikle aşağıdakilerden hangisini etkilemiştir?

- A) Ülke sınırlarını
- B) İdare şeklini
- C) Sosyal yapıyı
- D) Dini hayatı
- E) Ekonomik kaynağı

7. Anadolu uygarlıklarından olan Hititler kendi tanrılarına tapmakla beraber bütün Anadolu ve Ön Asya tanrılarını da kutsal saymış ve onlara tapmışlardır.

Bu durum Hititlerle ilgili,

- I. Öldükten sonra hayatın devam ettiğine inanmışlardır.
II. Dinî bakımdan tutucu değillerdir.
III. Diğer dinlere hoşgörü ile bakmışlardır.

yargılarından hangilerine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

8. İlk Çağ Anadolu uygarlıklarından ticaretle uğraşan Lidyalılarda tüccarların, tarımla uğraşan Frigler’de ise toprak sahiplerinin yönetimde etkili oldukları görülmüştür.

Bu durum;

- I. yönetime katılmada ekonomik durumun önemli rol oynadığı,
II. hukuk kurallarının insancıl olduğu,
III. dinsel inanışların ön planda olduğu

çıkarımlarından hangilerine kanıt oluşturmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Yunan Uygarlığı’nda demokratik bir devlet anlayışının var olduğuna;

- I. şehir devletleri şeklinde yaşamaları,
II. Olimpiyat adı verilen spor yarışmaları düzenlemeleri,
III. halk meclisleri kurarak halkı yönetime katmaları

özelliklerinden hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. • Girit halkı deniz ticaretinde oldukça gelişmiştir. Anadolu, Mezopotamya ve Suriye ile ticaret yapmışlar ve kültürel etkileşime açık hâle gelmişlerdir.
• Barışçı bir toplum olan Giritliler, adalarını istilalardan koruyabilmek için güçlü bir donanma oluşturmuşlar ve şehir devletlerinin etrafını surlarla çevirmişlerdir.

Girit Uygarlığı’yla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Toprakları, dış saldırıya açıktır.
B) Ticaret, ekonominin temelini oluşturmuştur.
C) Harf yazısını kullanmışlardır.
D) Siyasi birlik kuramamışlardır.
E) Yayılmacı bir politika izlememişlerdir.

11. Mezopotamya maden bakımından fakir olmasına rağmen bölgedeki bazı uygarlıkların madencilikte ilerledikleri tespit edilmiştir.

Buna göre Mezopotamya ile ilgili

- I. Ticari faaliyetleri gelişmiştir.
II. Verimli arazilere sahiptir.
III. Dışa kapalı bir uygarlıktır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Eski Çağ’da Anadolu ve Mezopotamya’da kurulan devlet sayısı Mısır ve İran’da kurulan devlet sayısından katbekat fazladır.

Birbirine komşu bu coğrafyalar arasında bu denli farklılığın ortaya çıkmasında, aşağıdaki nedenlerden hangisinin diğerlerine oranla daha etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yer altı kaynaklarının farklı olması
B) Anadolu ve Mezopotamya’nın deniz bağlantısının olması
C) Coğrafi şartların farklılık göstermesi
D) Mısır ile İran arasında kara bağlantısının olmaması
E) İnsanlığa ait ilk izlerin Anadolu ve Mezopotamya’da bulunmuş olması

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

TEST • 15

• PEKİŞTİRME •

1. İlk Çağ'da Çin Uygarlığı kâğıt, matbaa, pusula, barut ve mürekkebi icat etmiştir. Fakat bu buluşların Batı uygarlığına tanıtılması kendileri tarafından gerçekleştirilmemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu buluşların Batı uygarlığına Çinliler tarafından tanıtılmamasının nedeni sayılabilir?

- A) Çin'in diğer toplumlarla etkileşiminin zayıf olması
- B) Batılıların, asimile olmaktan çekinmeleri
- C) Diğer uygarlıkların bu gelişmelere ihtiyaç duymaması
- D) Çin'de kültürel faaliyetlere verilen önemin giderek azalması
- E) Çin'in farklı milletlerle alışverişe karşı olması

2. Mısır Uygarlığı'nda yazılı hukukun gelişmemesinde aşağıdaki özelliklerden hangisinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Tanrı-kral anlayışının
- B) Özgün kültürün
- C) Ahiret inancının
- D) Sosyal sınıflaşmanın
- E) Bilimsel çalışmaların

3. Urartular, tarım olanakları elverişli olmadığı için hayvancılığa önem vermişlerdir. Su kaynaklarına, dağlara ve ağaçlara tapınmışlardır.

Bu durum, daha çok aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Coğrafi etkenlerle
- B) Siyasi niteliklerle
- C) Toplumdaki eşitsizliklerle
- D) Dinî özelliklerle
- E) Toplumlar arası etkileşimle

4. İlk Çağ'da Fenikeliler deniz ticaretinde oldukça ilerlemiş, askerî alanda ise o denli başarılı olamamışlardır. Yunan ve İyon uygarlıkları ise ticaretle gelişmekle birlikte askerî alanda da gelişmeye önem göstermişlerdir. Akdeniz'de sık sık karşı karşıya gelen bu uygarlıklar arasında Fenikeliler herhangi bir varlık gösterememiştir.

Bu durumun;

- I. Fenikelilerin kolonilerini İyon ve Yunanlara kaptırmaları,
- II. Yunanlara karşı Fenikelilerle İyonların ittifak yapmaları,
- III. kültür ve uygarlık bakımından Fenikelilerin en ileri uygarlık hâline gelmeleri

sonuçlarından hangilerini doğuracağı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Anadolu'da İlk Çağ'da kurulan devletler kral tarafından yönetildi. Kral aynı zamanda başkomutan ve başrahip olarak kabul edilir, ayrıca kralın asillerden oluşan danışma meclisi de bulunurdu.

Buna göre İlk Çağ Anadolu devletleri hakkında,

- I. Teokratik yapıdadırlar.
- II. Sosyal tabakalaşma görülür.
- III. Ahiret inancı vardır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

6. Eski Çağ'da Mısır'da görülen;

- I. piramit yapımı,
- II. takvim,
- III. mumyacılık

çalışmalarından hangilerinin "ölümden sonra da bir hayatın var olduğu" yargısını desteklediği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

7. Eski Mısır'da askerler kendilerine verilen toprakların geliri ile geçiniyordu.

Bu uygulamayla;

- I. askerî masrafları azaltma,
- II. devlet giderlerini düşürme,
- III. üretimde sürekliliği sağlama

hedeflerinden hangilerine ulaşılma istenmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi İlk Çağ'da Anadolu'da daha ileri bir sosyal yaşamın varlığını kanıtlayan gelişmelerden biri olarak değerlendirilmez?

- A) Pek çok suçun cezasının tazminatla ödenebilmesi ve ölüm cezasının nadiren uygulaması
- B) Hititlerde resmî nikah uygulaması ile aile birliğinin korunması
- C) Kölelerin bedel ödeyerek özgür insan sınıfına geçebilmesi
- D) Mülkiyet hakkının Sümerlerdeki gibi güvence altına alınması
- E) Soyluların devletin en yüksek makamlarına atanma hakkına sahip olması

9. Hitit ülkesinde kralın; başrahip, başyargıç ve başkumandan olması;

- I. kralın sınırsız yetkilere sahip olduğu,
- II. meşruti yönetime benzer bir anlayışın varlığı,
- III. mutlak monarşinin egemen olduğu

yargılarından hangilerine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. • Ay yılı esaslı takvimi geliştirmeleri
• Bedel (fidye) esasına dayalı ilk yazılı kanunları yapmaları
• Kurdukları şehirlerin etrafını surlarla çevirmeleri

Bu bilgilerden hareketle Sümerlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Astronomi alanında ilerlemeler kaydedilmiştir.
- B) Şehirlerin savunulmasına önem verilmiştir.
- C) Diğer Mezopotamya uygarlıklarına göre daha sert kanunlar yapmışlardır.
- D) Yerleşik bir yaşam kültürüne sahiptirler.
- E) Tarih devirlerine girmişlerdir.

11. Mezopotamya uygarlıklarından olan Sümerler, tapınaklara getirilen ürünleri belirlemek ve aksaklıkları önlemek amacıyla çivi yazısını kullanmaya başlamışlardır.

Bu durum;

- I. bilimsel faaliyetlerin geliştiği,
- II. ihtiyaçların yeni buluşlara neden olduğu,
- III. toplumda birlik ve beraberliğin zayıfladığı

yargılarından hangilerine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. İyonyalıların Ege, Akdeniz ve Karadeniz'de ticaret kolonileri kurmalarının;

- I. tek tanrı inancının benimsenmesi,
- II. ticaret hacminin genişlemesi,
- III. kültürel etkileşimin artması

sonuçlarından hangilerini doğuracağı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

İNSANLIĞIN İLK DÖNEMLERİ

TEST • 16

• DEĞERLENDİRME •

1. **Utku:** Bilim insanları tarih öncesi çağları, kullanılan araç gereçlerin niteliklerine göre Taş ve Maden Devri diye ikiye ayırmıştır.

Tahir: Malzeme üzerine yapılan işlemlere göre Taş ve Maden devirleri, kendi aralarında alt devirlere ayrılmıştır.

Halis: Yazının bulunmasından sonra tarihî devirler farklı ölçütler dikkate alınarak çeşitli dönemlere ayrılmıştır.

Güven: ----.

Buna göre arkadaşlarından sonra söz alacak olan Güven'in aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenebilir?

- A) Farklı siyasi organizasyonların ortaya çıkması tarihî devirlerin süresini uzatmıştır
- B) Tarihî devirler iklim kuşaklarının dağılımına göre belirlenmiştir
- C) Tarihçiler evren ve dünyanın oluşumuna göre tarihî devirlere farklı isimler vermişlerdir
- D) Tarihî devirler kendi aralarında çeşitli kısımlara ayrılırken geniş kitleleri etkileyen olaylar dikkate alınmıştır
- E) Kaynakların niceliği ve niteliği tarihî devirlerin alt sınıflara ayrılmasındaki temel ölçüt olarak kabul edilmiştir

2. İlk Çağ'da Anadolu'nun batısında yer alan İyon Uygarlığının bir grup ya da bir zümre tarafından idare edildiği görülmüştür.

Bu tip idare anlayışına ne ad verilmiştir?

- A) Politeizm
- B) Oligarşi
- C) Teokrasi
- D) Demokrasi
- E) Tiranlık

3. **Toplumların yaşam biçiminin sanat anlayışını da etkilediği dikkate alındığında, Urartularda su mimarisinin gelişmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?**

- A) Tarımın gelişmiş olması
- B) Yerleşik yaşama geçilmesi
- C) Korunaklı şehirlerin kurulması
- D) Çok tanrıya inanılması
- E) Bilime önem verilmesi

4.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. insanların yaşam standartlarının giderek yükseldiği,
- II. olaylar arasında neden sonuç ilişkisinin bulunduğu,
- III. üretim ekonomisinin ortaya çıktığı,
- IV. yerleşik yaşam kültürünün oluştuğu,
- V. doğaya bağlılığın sona erdiği

yorumlarından hangisi yapılamaz?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. **İlk Çağ'da Anadolu'nun;**

- I. sık sık istilaya uğraması,
- II. farklı kültürlerle beşiklik etmesi,
- III. topraklarının verimli olması

özelliklerinden hangilerinin bu bölgenin önemli bir geçiş noktasında bulunması sonucunda ortaya çıktığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

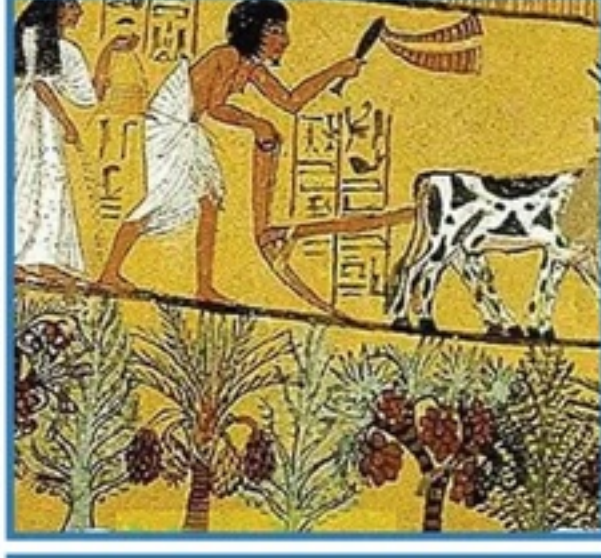
6. **Mısır Uygarlığında papirüs, Bergama Uygarlığında ise parşömen üretimine ağırlık verilmesinde bu uygarlıkların hangi özelliğe sahip olmaları etkili olmuştur?**

- A) Güçlü donanmaya sahip olmaları
- B) İlk Çağ'da kurulmuş olmaları
- C) Kütüphane açmış olmaları
- D) Su kanalları inşa etmeleri
- E) Ahiret inancına sahip olmaları

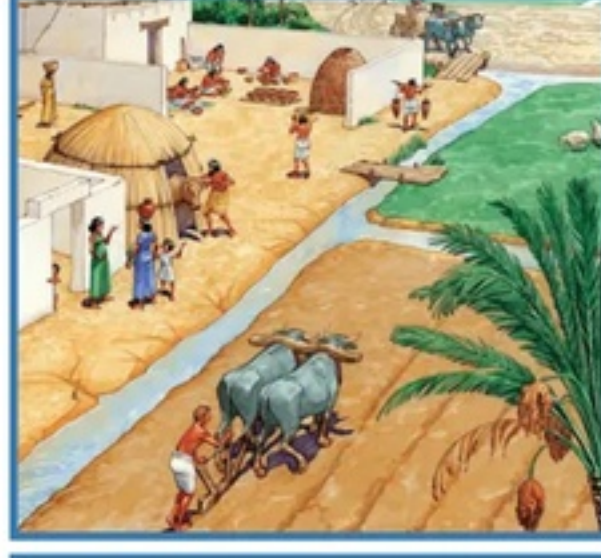
7.

Anadolu

Antik Mısır

Mezopotamya

Görselde yer alan insanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Site adı verilen şehir devletleri kurmuşlardır.
- B) Yerleşik hayata geçmişlerdir.
- C) Üretici bir toplum yapısı oluşturmuşlardır.
- D) Benzer gereksinimlere ihtiyaç duymuşlardır.
- E) Zirai faaliyetlerle uğraşmışlardır.

8.

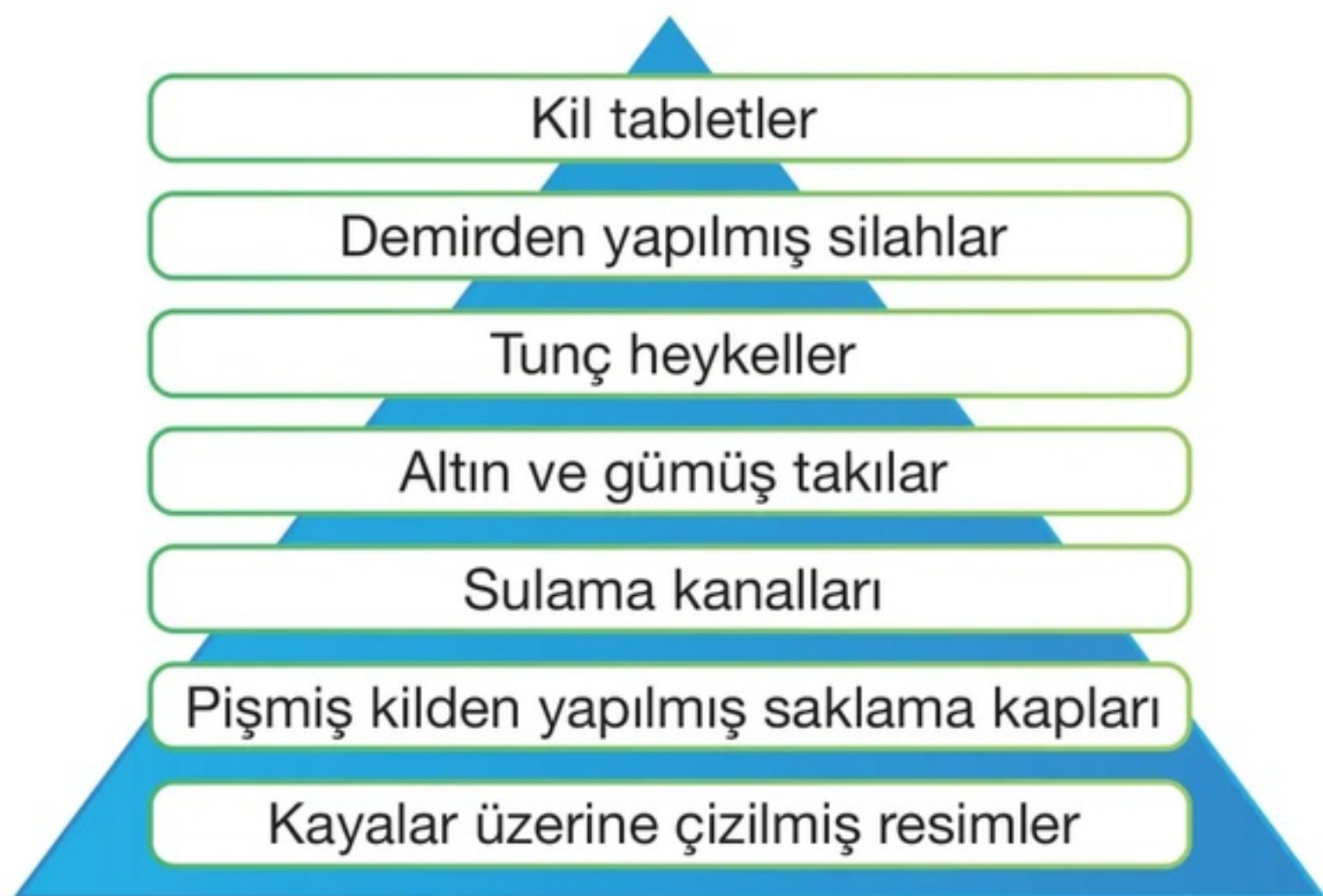
- I. Hititlerde tarih yazıcılığının başlatılması
- II. Friglerde dokumacılık sanatının gelişmesi
- III. Urartularda ahiret inancının görülmesi

gelişmelerinden hangilerinin ekonomik yaşam biçimine bağlı olarak ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9.

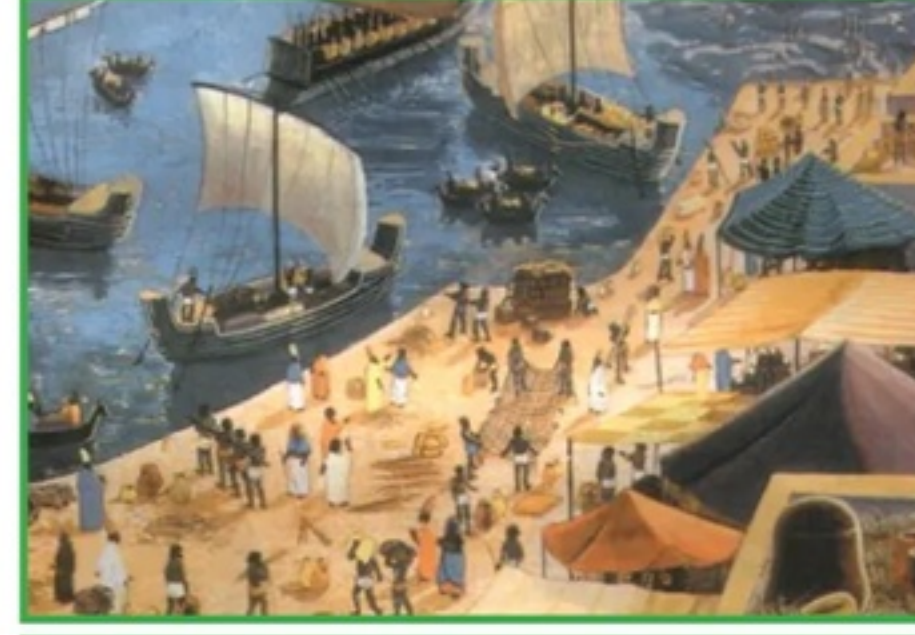
Bir yerleşim yerinde yapılan kazılarda toprağın en alt katmanından en üst katmanına doğru şu materyaller gün yüzüne çıkartılmıştır:

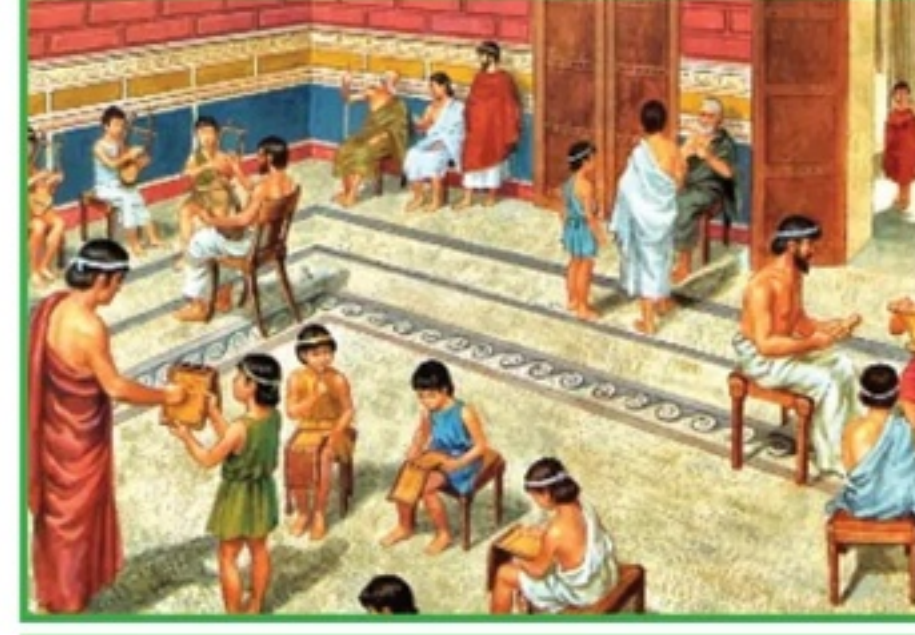
Buna göre bu kazı bölgesinde yaşayan insanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

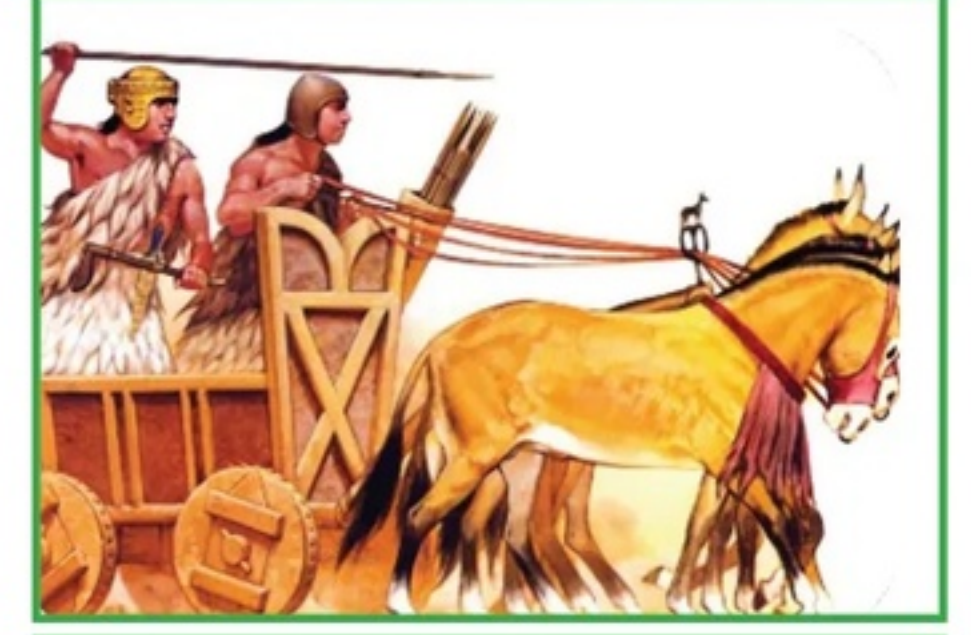
- A) Tarih öncesi dönemleri sırayla yaşamışlardır.
- B) Çok tanrılı dinlere inanmışlardır.
- C) Seramik sanatıyla uğraşmışlardır.
- D) Tarımsal verimliliği artırmak istemişlerdir.
- E) Araç gereç yapımında ateşten yararlanmışlardır.

10.

Tarih dersinde yukarıdaki görselleri sınıfa getiren Metin Öğretmen öğrencilerinden bu resimlerin ait olduğu yerleşim yeri ile ilgili yorum yapmalarını istemiştir.

Buna göre görsellerin altına aşağıdaki yorumlardan hangisinin yazılması doğru olmaz?

- A) Harf alfabesini kullanmışlardır.
- B) Kalıcı mimari eserler inşa etmişlerdir.
- C) Ticari faaliyetlerle uğraşmışlardır.
- D) Delici ve kesici silahlar kullanmışlardır.
- E) Eğitim öğretim çalışmaları ile ilgilenmişlerdir.

11.

İlk Çağ'da Yunan Uygarlığında dinî inanç çok tanrılıdır. Yunan halkı tanrılarını insan şeklinde tasvir etmiş, baş tanrılar Zeus adına, kutsal saydıkları Olimpos Dağı çevresinde Olimpiyat adı verilen ticari, kültürel ve sportif faaliyetler düzenlemişlerdir.

Buna göre Yunan halkında;

- I. eğitim seviyesinin yüksek olduğu,
- II. sosyal sınıflaşmanın görülmediği,
- III. birlik beraberliğin sağlanabildiği

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

ÜNİTE 3

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

- Vassal
- Kast sistemi
- Fief

- Aforoz
- Dogmatizm
- Arasta

- Papa
- İpek Yolu
- Ribat

EAPS14TAR25-017

TEST • 17

• KAVRAMA •

1. X ve XI. yüzyılların önemli Türk-İslam devletlerinden sayılan Karahanlı ve Gazneli devletlerinin hızlı yükselişlerinin nedenlerinden biri de bu iki devletin Asya'nın işlek ticaret yollarına, stratejik kentlerine sahip olmalarıdır.

Bu bilgilerden hareketle,

- Karahanlı ve Gazneli devletlerinin yükselişlerinde ticaret dışındaki nedenler de etkili olmuştur.
- İlk Türk-İslam devletlerinin temel geçim kaynağı ticarettir.
- İpek ve Baharat yollarına hâkim olan güçler, bu yolların güzergâhlarında değişiklik yapmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. 455 yılında 14 gün boyunca Roma şehrini talan ve yağma ile harap eden krallık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vizigot B) Sakson C) Frank
D) Vandal E) Macar

3. Orta Çağ'da V. yüzyılda ortaya çıkıp XIX. yüzyıla dek etkisini sürdüren feodal sistemde halk, farklı sınıflara ayrılmıştır. Bu sınıflaşma Hint coğrafyasında görülen kast sınıflaşması kadar katı değildir. Örneğin ticaretle uğraşan bir burjuva, toprağını ve servetini artırdığında kendisi asil sınıfa dâhil edilebilmiştir.

Bu bilgilerden hareketle Avrupa'da görülen sınıflar arası geçişin aşağıdakilerin hangisinden kaynaklandığı savunulabilir?

- A) Avrupa medeniyetinin Hint medeniyetinden ileri olması
B) Avrupa'daki sınıflaşmanın daha sonradan ortaya çıkmış olması
C) Avrupa'ya ait sınıflaşmanın temelinde Hristiyanlık inancının yer alması
D) Avrupa'da görülen sınıflaşmanın soya bağlı olmaması
E) Avrupa'da daha az sayıya sosyal sınıfın bulunması

4. Hindistan'da görülen kast sisteminde sınıflar kalıcıydı, sonradan değiştirilemezdi.

Bu durum Hindistan'da;

- sınıfsal farklılıkların belirginleşmesi,
- millet olma bilincinin gelişmesi,
- toplumsal kaynaşmanın sağlanması

gelişmelerinden hangilerini engellemiş olabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. İclal, gözlerini kapattığı anda kendini farklı bir zamanda bulmuştur. İclal'in bulunduğu zamanda insanlar ticaretlerini, insan eliyle açılmış yollarda değil, tabiatın ve iklimin hazırladığı geniş vadi yatakları ile kervansarayların konaklamalarına yarayacak vahalar üzerinde yapmıştır. Bu vahalara zamanla Turfan, Kaşgar, Aksu gibi şehirler kurulmuştur.

Buna göre İclal'in bulunduğu zamanda özellikleri verilen ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kral Yolu B) İpek Yolu C) Baharat Yolu
D) Kürk Yolu E) Hint Deniz Yolu

6. Orta Çağ'da Katolik kilisesi, Avrupa'nın özellikle batı topraklarında hayatın her alanında belirleyici güç olmuştur. Sadece sosyal yaşamda değil siyasette de bu gücünü korumuştur. Bir kralın diğer krallıklar ve halklar tarafından meşru görülmesi, Papa'nın elinden taç giymiş ya da giymemiş olmasına göre değerlendirilmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Kralların aynı zamanda bir din adamı olduğuna
B) Avrupa'da farklı inançlara sahip kişilere baskı yapıldığına
C) Orta Çağ'da Batı'da teknolojinin geliştiğine
D) Kiliseden yetki alan kralların otoritesinin sorgulanmadığına
E) Demokratik gelişmelerin öncelikli olarak Batı'da ortaya çıktığına

7. XIV. yüzyılda Asya'dan başlayarak önce Avrasya'ya ardından Avrupa'ya ve son olarak tüm dünyaya yayılan veba hastalığı yaklaşık 70 ila 200 milyon arasında insanın hayatına mal olmuştur. Bu hastalığın farelerden insanlara bulaştığı gibi genel bir kanı olsa da gerçekte hastalık insandan insana bulaşmıştır.

Buna göre,

- I. Veba hastalığından en fazla Avrupa kıtası etkilenmiştir.
- II. Salgın, dünya nüfusunda değişikliğe neden olmuştur.
- III. Müslüman Türk ilerleyişi salgın sürecinde durmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Orta Çağ'ın başlarında Avrupa'da ekonomik, sosyal ve siyasi alanlarda değişimler görülmüştür.

Bu duruma;

- I. derebeyliklerin ortaya çıkması,
- II. merkezî krallıkların güçlenmesi,
- III. Katolik kilisesinin güç kazanması

gelişmelerinden hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. I. Merkezî krallıkların güçlenmesi
II. Roma İmparatorluğu'nda Hristiyanlığın resmî din olarak kabul edilmesi
III. Barutun ateşli silahlarda kullanılması
IV. Haçlı Seferleri'nin yapılması

Yukarıdakilerden hangileri feodalite rejiminin yıkılmasında etkili olan gelişmelerdendir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

10. Orta Çağ'da din adamlarının;

- aforoz denilen dinden çıkarma,
- endüljans denilen günahları affetme

gibi bazı yetkileri vardı.

Buna göre, bu durumun aşağıdakilerden hangisine yol açtığı söylenemez?

- A) Hristiyan nüfusunun hızla çoğalmasına
B) Kilisenin ekonomik zenginliğinin artmasına
C) Kralların, din adamlarından çekinmelerine
D) Din adamlarının konumunun güçlenmesine
E) Toplum hayatına kilisenin yön vermesine

11. Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin Orta Çağ'a ait olduğu söylenemez?

- A) Avrupa'da İslamiyet'in yayılışının Franklar tarafından durdurulması
B) İslam Devleti'nin Arap Yarımadası'ndan sonra Suriye, Irak, İran ve Mısır'a yayılması
C) Moğol ordularının doğuda Japon Denizi'nden batıda Macaristan'a uzanan sahaya egemen olması
D) Perslerin yaklaşık 200 yıl Anadolu'ya hâkim olmalarına rağmen kalıcı eserler bırakmamış olması
E) Barut, pusula, kâğıt ve matbaanın Batı halklarınca kullanılmaya başlanması

12. Orta Avrupa'daki barbar kavimleri egemenlikleri altına alarak V. yüzyıl başlarında Kafkaslardan Elbe Irmağı'na kadar uzanan geniş topraklar üzerinde kurulan Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bulgar B) Avrupa Hun C) Göktürk
D) Altınordu E) Akhun

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

TEST • 18

• KAVRAMA •

1. Orta Çağ'da kültürel ve teknik buluşların Müslümanlar aracılığıyla Avrupa'ya taşınması;

- I. İslam dünyasında daha gelişmiş bir uygarlığın bulunduğu,
- II. uygarlığın gelişimine Müslümanların katkıda bulunduğu,
- III. kültürel ve teknik buluşların Müslümanlara ait olduğu

yargılarından hangilerine kanıt oluşturmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Orta Çağ Avrupa'sında papalık kurumu;

- I. siyaset,
- II. bilim,
- III. eğitim

alanlarından hangilerinde yönlendirici konumdadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. Orta Çağ'da papalık siyaset, sanat, eğitim konularında önemli bir güç hâline gelmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi papalık kurumunun sanatta etkili olduğuna doğrudan kanıttır?

- A) Haçlı seferlerine öncülük etmesi
- B) Duvarları kalın, pencereleri dar kiliselerin yaptırılması
- C) Hâkimiyetinde geniş toprakların olması
- D) Krala taç giydirme yetkisinin olması
- E) İncil'in sadece papalar tarafından okunabilmesi

4. Bizans'ta düzenli bir veraset sisteminin olmaması;

- I. hükümdarlık mücadelelerinin artması,
- II. farklı hanedanların işbaşına gelebilmesi,
- III. demokratik sistemlerin oluşması

sonuçlarından hangilerini doğurmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. • Büyük toprak sahiplerinin etkin olduğu bir sistemdir.
• İnsanlar derebeyine bağlılık yemini eder.
• Derebeyler yüksek surlarla çevrili şatolarda oturur.
• En alt tabaka olan köylülerin hiçbir hakkı yoktur.

Bu bilgilere göre feodalite rejimi ile ilgili ulaşılacak en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eşitsizliklere dayanan bir yönetim biçimidir.
- B) Avrupa'yı karanlık çağa sürüklemiştir.
- C) Barutun ateşli silahlarda kullanılmasıyla çöküşü hızlanmıştır.
- D) Rahipler ve asiller, bu sistemde üst seviyedeki gruplardır.
- E) Dışa kapalı bir ekonomik modeldir.

6. Orta Çağ Avrupa'sında laik bir eğitim sisteminin oluşturulamamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitim işlerinin din adamlarının tekelinde olması
- B) Feodal beyliklerin güçlü olması
- C) Hümanist düşüncenin ortaya çıkması
- D) Kralın tacının papa tarafından giydirilmesi
- E) Anayasal yönetime geçilmesi

7. Orta Çağ'da papalık kurumu ve kilisenin hem siyasi hem de ekonomik anlamda büyük bir güce sahip olmasında;

- I. aforoz,
- II. skolastizm,
- III. endüljans

unsurlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. Orta Çağ'da Avrupa'da feodalitenin yaşandığına;

- I. halkın sosyal sınıflara ayrılması,
- II. ülkenin krallar ile yönetilmesi,
- III. zenginliğin ölçüsünün toprak sayılması

durumlarından hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

9. İngiltere'de halkın ve soyluların kralla mücadelesi sonunda 1215'te Magna Carta imzalanmıştır. Bu belge ile halka can, mal, ırz güvenliği getirilmiştir. Vergi, adalet ve yönetim belli kurallara bağlanmış ve kralın buna uyması sağlanmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılır?

- A) Kralın yetkileri sınırlanmıştır.
B) Kanun üstünlüğü benimsenmiştir.
C) Hukuk devleti anlayışı gelmiştir.
D) Sosyalist düşünce güçlenmiştir.
E) Parlamenter sisteme geçiş kolaylaşmıştır.

10. Fransa'yı işgal eden İngiltere'ye karşı savaşın kahramanı Jeanne d'Arc ve İngiltere Kralı VIII. Henry'nin eşi Kraliçe Anna Boleyn, engizisyon mahkemesinde çeşitli gerekçelerle suçlu bulunup idam edilmiştir.

Bu gelişmeye dayanarak Orta Çağ'da Avrupa'ya yönelik aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olur?

- A) Mahkeme kararlarının kesin olarak uygulandığı
B) Yargılamaları din adamlarının yürüttüğü
C) Her suçun idamla cezalandırıldığı
D) Soruşturmanın işkenceye dayandığı
E) Mahkemelerde yalnız soyluların yargılandığı

11. Orta Çağ Avrupa'sında soylular, din adamları ve burjuvalar gibi sınıflar mevcuttu.

Buna göre Orta Çağ Avrupa'sında var olan toplum yapısıyla ilgili;

- I. eşitsizliğin hâkim olduğu,
- II. ayrıcalıklı bir kesimin olduğu,
- III. sınıflar arası geçişin yasak olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

12. • Yeni mesleklerin ortaya çıkması
• Sosyal sınıf farklılıklarının oluşması
• Devletlerin vergi gelirlerini yükseltmesi
• Avrupa'da derebeylik sisteminin güçlenmesi

Yukarıdaki durumlara göre artı ürünün;

- I. sosyal,
- II. ekonomik,
- III. siyasal

alanlardan hangileri üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

TEST • 19

• PEKİŞTİRME •

1. Orta Çağ Avrupa'sında zenginliğin ölçüsünün toprak olması aşağıdakilerden hangisinin kanıtıdır?

- A) Burjuva sınıfının güçlü olduğunun
- B) Ekonominin temelini tarıma dayandığının
- C) Merkezî yönetim anlayışının benimsendiğinin
- D) Dinin toplum üzerindeki etkisinin arttığının
- E) Köylü sınıfının güçlü olduğunun

2. "Orta Çağ'da din, siyasi yapı üzerinde etkilidir." yargısına;

- I. halifenin sultana menşur vermesi,
- II. papanın krallara taç giydirmesi,
- III. devlet adamlarının ibadethane yaptırması

durumlarından hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Orta Çağ'da katolik kilisesinin,

- I. engizisyon mahkemeleri kurulması,
- II. krallara taç giydirmesi,
- III. Haçlı Seferleri'ne öncülük etmesi

gelişmelerinden hangileri siyasi ve askerî alanda söz sahibi olduğunun göstergesidir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Orta Çağ'da kilise, insanların yalnız inancı ile ilgili değildir. Sosyal hayatın hemen bütün alanlarında büyük rol oynamaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Hayatın din merkezli olduğuna
- B) Kilisenin toplumu geleceğe taşıdığına
- C) Halkın kültür düzeyinin arttığına
- D) Eski kültürün korunduğuna
- E) Monarşik anlayışın desteklendiğine

5. Orta Çağ'da Avrupa'da soylular, din adamları, burjuvalar, köylüler sınıflarının görülmesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi kesinlikle söylenebilir?

- A) Siyasi birliğin bulunmadığı
- B) Zenginliğin ana kaynağının ticaret olduğu
- C) Kadın-erkek eşitliğinin bulunmadığı
- D) Sosyal sınıf ayrılığının görüldüğü
- E) Soylular ile burjuvaların çatışma içinde olduğu

6. Orta Çağ Avrupa'sında feodal sistemde düzeni sağlayabilmek için yasaların yerini, ilahi inançlar ve toprağa dayalı askerî ve ekonomik güçler almıştır.

Orta Çağ'da görülen bu sistemin;

- I. hukuk devleti anlayışının gelişmesi,
- II. toplumda ayrıcalıklı sınıfların oluşması,
- III. dogmatik düşüncenin egemen olması

durumlarından hangilerini engellediği savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

7. Magna Carta, Orta Çağ Avrupa'sı'nın karanlık sistemi içerisinde, demokratikleşme adına gerçekleştirilmiş, İngiltere'de kral ile halk arasında imzalanmış bir sözleşmedir. Bu sözleşmeyle haksız tutuklanmaların önüne geçilmiş ve hiç kimsenin yargılanmadan ceza alamayacağı belirtilmiştir.

Yalnız bu bilgilere göre Magna Carta için;

- I. kralın yetkilerini sınırlandırdığı,
- II. hukuk üstünlüğünü gerçekleştirdiği,
- III. vergi adaletini sağladığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. Kavimler Göçü (375) sonucu bazı milletler gittikleri yerlerdeki yerli halk ile kaynaşmışlardır. Bunun sonucunda bugünkü İngiltere, Fransa, Almanya gibi Avrupa devletleri ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiden yola çıkıldığında,

- I. Avrupa'nın etnik yapısı değişmiştir.
- II. Günümüz Avrupa'sının temelleri atılmıştır.
- III. Roma İmparatorluğu güçlenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Avrupa'da İngiltere ile Fransa arasında Yüzyıl Savaşları'nın başlamasına İngilizlerin, Fransız topraklarından hak iddia etmelerine neden olmuştur.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yüzyıl Savaşları veraset sorunundan kaynaklanmıştır.
B) Yüzyıl Savaşları'ndan sonra Fransa'da millî birlik sağlanmıştır.
C) Avrupa'da din ve mezhep birliği bozulmuştur.
D) Yüzyıl Savaşları İngiltere'nin yenilgisiyle sonuçlanmıştır.
E) Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmıştır.

10. Orta Çağ'da Müslüman bilim insanlarının, Eski Yunan eserlerinden yaptıkları tercümeler, sonraki dönemlerde Avrupalıların Orta Çağ'ın dogmatik anlayışından kurtulmalarında etkili olmuştur.

Bu durumla ilgili,

- I. Müslümanlar ve Hristiyanlar arasındaki temel ayrılıklar sona ermiştir.
- II. Dünyadaki ilk bilimsel çalışmalara Müslümanlar öncülük etmişlerdir.
- III. Eski Yunan bilginlerinin eserleri Müslüman ve Avrupalı bilim insanlarına öncülük etmiştir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

11. Orta Çağ'da Avrupa'da kısıtlı da olsa bilim ve teknik alanlarında gelişmelerin yaşanmasında;

- I. Avrupalıların İslam medeniyetinden etkilenmesi,
- II. halkın din adamlarına olan güveninin artması,
- III. Haçlı Seferleri sonucu teknik buluşların Avrupa'ya taşınması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

12. Orta Çağ Avrupa'sında papalar krallara taç giydirme törenleri düzenlemekle;

- I. siyasi,
- II. iktisadi,
- III. askerî

alanların hangilerinde etkin olduklarını göstermeye çalışmışlardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

TEST • 20

• PEKİŞTİRME •

1. Feodalite sisteminde zenginliğin ölçüsü toprak sahibi olmaktır. Üretilenler ancak o bölgedeki insanların ihtiyacını karşılayacak düzeydedir. Elde edilen fazla ürünlerin satışı yoktur.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Rekabet ortamının olmadığına
B) Pazar ekonomisinin gelişmediğine
C) Zenginliğin ölçüsünün toprak miktarı olduğuna
D) Halkın ürünleri kendine göre yetiştirdiğine
E) Burjuva sınıfının ticaretle uğraştığına

2. Orta Çağ'da Avrupa'ya hâkim olan derebeylik sisteminin sona ermesinde;

- I. barutun ateşli silahlarda kullanılması,
II. Sanayi İnkılabı ile Avrupa'da kas gücünden makine gücüne geçilmesi,
III. Kavimler Göçü'nün meydana gelmesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Yüzyıl Savaşları'nda yenik çıkan İngiltere'de hanedanlar arasında meydana gelen iç savaştır. Lancaster ve York hanedanlıkları arasında gerçekleşen bu iç savaşa, Lancaster Hanedanlığı arma olarak "kırmızı gülü", York Hanedanlığı ise "beyaz gülü" kullandığından dolayı "Çifte Gül Savaşları" denilmiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Savaşın en önemli nedeninin sınıflı toplum yapısı olduğuna
B) Hanedanlar arasında gerçekleştiğine
C) Çifte Gül Savaşı'nın İngiltere'de meydana geldiğine
D) Tarafların simgesinin "gül" olduğuna
E) Savaşın Yüzyıl Savaşları'ndan sonra meydana geldiğine

4. Yüzyıl Savaşları (1337-1453) İngiltere Kralı III. Edward'ın Fransa tahtında hak iddia etmesiyle başlayan savaştır. İlk saldırıyı başlatan İngiltere'dir. Yüzyıl Savaşları'nı Fransa kazanmıştır. Yüzyıl Savaşları'ndan sonra Fransa Kralı VII. Charles otoritesini artırmış ve ülkesindeki derebeylikleri ortadan kaldırmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Fransa'da merkezî otoritenin güçlendiğine
B) Savaşı başlatan devletin İngiltere olduğuna
C) İngiltere'de yenilgiden dolayı kargaşa çıktığına
D) Savaşı Fransa'nın kazandığına
E) Savaş'ın 116 yıl sürdüğüne

5. Sasani Devleti'nde kral, çoğu kez kendisinden sonra başa geçecek kişiyi yardımcı tayin etmiş ve önemli eyaletlerden birinin başına getirmiştir.

Sasani Devleti'ndeki bu uygulama ile aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) İç isyanları durdurma
B) Yönetim tecrübesi kazandırma
C) Ekonomiyi kalkındırma
D) Tımar sistemini geliştirme
E) İslamiyeti yayma

6. Hristiyanlık inancı ilk olarak Filistin'de ortaya çıktı. Filistin o zaman Roma İmparatorluğu'nun sınırları içerisinde yer almaktaydı. Hristiyanlığa en büyük zulümler Roma Kralı Neron Dönemi'nde olmuştur. Roma İmparatorluğu, Konstantin Dönemi'nde ise bu baskılardan kurtulmuştur. Konstantin 313 yılında yayımladığı Milano Fermanı ile halkına din ve vicdan özgürlüğü tanımıştır.

Bu bilgilerden hareketle Hristiyanlıkla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Filistin'de ortaya çıktığı
B) Roma İmparatoru Neron zamanında zulme uğradığı
C) Milano Fermanı ile özgürlüklerine kavuştuğu
D) Milano Fermanı'nın IV. yüzyılda yayımlandığı
E) Konstantin'in Hristiyanlığı benimsediği

7. Kanunun adil olması gerekir çünkü adalet tertip edilmeyen bir kanun, üç ayaklı masanın ayaklarından birinin eksikliği gibi hatalara ve haksızlığa yol açar. O takdirde “devlet tahtı” yıkılır. Devletini korumak isteyen hükümdar adil kanun yapmak zorundadır.

Yusuf Has Hacip'in bu sözlerinden hareketle;

- I. adaletin devleti ayakta tuttuğuna,
- II. devleti korumak için haksızlıkların engellenmesi gerektiğine,
- III. kanunların kişi haklarına uygun olması gerektiğine

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Orta Çağ Avrupa'sında papalar, krallara taç giydirmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Kralların patrik olduğuna
- B) Avrupa'da İslamiyet'in yayıldığına
- C) Orta Çağ'da teknolojinin geliştiğine
- D) Kralların saygınlığının arttığına
- E) Avrupa'da demokrasinin önem kazandığına

9. Roma İmparatorluğu Kavimler Göçü'nden sonra 395'te Batı ve Doğu Roma olarak ikiye ayrılınca Hristiyanlık da ikiye ayrıldı. Batı Hristiyanlığı Latin kökenine bağlı Avrupa coğrafyasını etkiledi. Doğu Hristiyanlığı ise merkezi İstanbul olmak üzere Grek kültürünün etkisinde kaldı.

Bu bilgilerden hareketle ulaşılabilir genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavimler Göçü ile Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkıldığı
- B) Hristiyanlığın günümüzde iki mezhep olarak devam ettiği
- C) Siyasi olayların dinî olayları etkilediği
- D) Roma İmparatorluğu'nun ticari açıdan geliştiği
- E) Batı Roma'nın bilim insanlarına değer verdiği

10. Feodalitede sınıflar, en fazla hak sahibi olanlardan en aza doğru asiller, din adamları, burjuvalar ve köylüler şeklinde sıralanmıştır.

Bu bilgiden hareketle;

- I. sınıflı toplum yapısının olduğu,
- II. en üst tabakayı soyluların oluşturduğu,
- III. köylülerin toprakla beraber alınıp satıldığı

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. İlk Türk-İslam devletlerinden olan Karahanlılar ve Gaznelilerin hızlı yükselişinin nedenlerinden biri de İpek Yolu'nun kilit noktaları olan Hotan ve Kabil gibi şehirleri ticari merkez olarak kullanmalarıdır.

Bu bilgilerden hareketle ulaşılabilir genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karahanlılar'ın ilk Türk-İslam devleti olduğu
- B) Hotan ve Kabil'in ticari merkez olduğu
- C) Karahanlılar ve Gaznelilerin hızla yükseldiği
- D) İlk Türk-İslam devletlerinin tarımla uğraştığı
- E) Devletin yükselmesinde ticaretin önemli olduğu

12. XI. Yüzyılda Bizans ordusunda görev yapan ücretli askerlerin büyük bir kısmı Türklerden oluşmuştur. Peçenek, Kuman ve Uzlardan oluşan bu ücretli Türk birlikleri, kendi komutanlarının idaresinde Bizans ordusu içinde savaşmıştır. Zamanla ücretli Türk askerleri Bizans ordusunun düzenli birlikleri hâline gelmiştir. Malazgirt Savaşı sırasında Bizans ordusu içindeki Türk boyları, Selçuklular tarafına geçmiştir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bizans ordusunda paralı askerlerin olduğuna
- B) Malazgirt Savaşı'nda millî kimliğin ağır bastığına
- C) Uz, Peçenek ve Kumanların ücretli asker olduğuna
- D) Bizans ile Selçuklular arasında Malazgirt Savaşı'nın yapıldığına
- E) Türklerin bütün savaşlarda başarılı olduğuna

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

TEST • 21

• PEKİŞTİRME •

1. Hindistan'da Ariler, yerli halkla kaynaşıp öz benliklerini yitirmemek için "kast sistemi"ni oluşturmuşlardır. Kast sisteminde, her üye doğduğu kast sistemi içinde yaşamını sürdürmekte, meslekler babadan oğula geçmekte ve kastlar arasında geçiş bulunmamaktadır.

Bu durumun Hindistan'da aşağıdaki gelişmelerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Ekonomik açıdan gelişmeye
B) Birlik ve beraberliğin sağlanamamasına
C) Brahmanizm dininin ortaya çıkmasına
D) Toplumsal dayanışmanın sağlanmasına
E) "Racalık" sisteminin başarısız olmasına

2. Orta Çağ Avrupa'sında;

- I. deney ve gözleme karşı olma,
II. eleştiri kabul etmeme,
III. sorgulayıcı olma

özelliklerinden hangileri skolastik düşünce sisteminin içerisinde yer alır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

3. Avrupa'da;

- pusulanın geliştirilmesi,
- kâğıt ve matbaanın kullanım alanının yaygınlaşması,
- barutun ateşli silahlarda kullanılması

gibi gelişmelerin;

- I. dinî,
II. siyasi,
III. ekonomik,
IV. kültürel

alanlarının hangilerinde değişimlere neden olduğu savunulabilir?

- A) I ve II
B) II ve IV
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) I, II, III ve IV

4. Magna Carta, 1215'te İngiltere'de Papa III. Innocent, Kral John ve baronlar (soylular) arasında kralın yetkilerini karara bağlamak amacıyla imzalanan sözleşmedir.

Magna Carta'ya göre,

- Kral, halkın onayı olmadan vergi toplayamayacaktır.
- Haksız yere kimse tutuklanmayacaktır.
- Soylulardan oluşan bir grup, kralın Magna Carta'ya uygun davranıp davranmadığını kontrol edecektir.

Bu bilgilerden hareketle Magna Carta ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Soyluların yönetimde etkin olduğuna
B) Tarihteki ilk demokrasi hareketi olduğuna
C) Kralın yetkilerinin kısıtlandığına
D) Hukukun üstünlüğünün kabul edildiğine
E) Vergilerin halkın onayına göre alınacağına

5. Orta Çağ'da aşağıdaki yapılardan hangisi ticari mekânlar arasında yer almaz?

- A) Bedesten
B) Kervansaray
C) Han
D) Kapan
E) Kümbet

6. İlk Çağ'da Avrupa'ya egemen olan Roma İmparatorluğu'nun, Kavimler Göçü'nden sonra önce ikiye bölünmesi, daha sonra da Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılması, Avrupa'da siyasi otorite boşluğu oluşturmuştur.

Buna göre;

- I. geniş toprak sahipleri,
II. din adamları,
III. tüccar

gruplarından hangileri Orta Çağ Avrupa'sının siyasi hayatına yön vermiştir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

7. Aşağıdakilerden hangisi, skolastik felsefenin uzun yıllar Avrupa'ya egemen olmasının nedenleri arasında yer almaz?

- A) Kilisenin özgür düşüncenin önüne set çekmesi
- B) Eğitimin kilisenin tekelinde olması
- C) İncil'in Latince olması ve Latinceyi yalnızca din adamlarının bilmesi
- D) Feodalitenin kültür alışverişini engelleyen bir yapıya sahip olması
- E) Edebiyat ve sanattan hoşlanan insanların çoğalması

8. Aşağıdakilerden hangisi, Orta Çağ Avrupası'nda kapalı tarım ekonomisinin uygulanması ile yaşanan gelişmeler arasında yer almaz?

- A) Yol, köprü ve geçit yapımına ağırlık verilmesi
- B) Uluslararası alım satımın durması
- C) Burjuva sınıfının fakirleşmesi
- D) Ürünlerin üretildiği yerde tüketilmesi
- E) Ticaretin durma noktasına gelmesi

9. Sasani süvarilerini Yunan tarihçi Ammianus şu şekilde anlatmaktadır: "Bütün birlikler demire bürünmüşlerdi. Vücutlarının bütün bölümleri kalın tabakalarla kaplıydı. Öyle teçhiz edilmişlerdi ki bükülmez eklem yerleri uzuvlarına denk geliyordu. İnsan yüzü formları öyle maharetle başlarına uydurulmuştu ki bütün vücutları metalle kapanmış olduğu için üzerlerine gelen oklar sadece, dışarıyı azıcık görecektir şekilde göz bebeklerinin tam karşısına denk gelen ya da burunlarının ucunda azıcık hava alabilecekleri kadar bırakılan küçücük bir açıklıktan girebilirlerdi."

Buna göre,

- I. Süvariler ağır teçhizatla donatılmıştır.
- II. Ordunun en önemli gücü süvarilerdir.
- III. Orduda piyadeler kullanılmamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. 1215'te İngiltere kralı Yurtsuz John kabul ettiği Magna Carta'ya (Büyük şart) göre kral, halktan habersiz vergi almayacak, özgür kişileri haksız yere tutuklamayacak, hapis ve sürgün cezası vermeyecektir. Bir çeşit anayasa niteliğinde olan bu belge İngiltere'de parlamenter sisteme giden yolu açmıştır.

Buna göre Magna Carta'nın;

- I. hukuk,
- II. din,
- III. ekonomi

alanlarından hangilerinde değişimlere zemin hazırladığı savunulamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

11. Orta Çağ'da ticari ürünlerin toptan satışının yapıldığı mekanlara ne ad verilmiştir?

- A) Külliye
- B) Bedesten
- C) Kapan
- D) Arasta
- E) Ribat

12. Tarihçi Poggi'ye göre Batı'da feodalitenin ortaya çıkışı 3 önemli sebebe dayanır.

- Batı Roma İmparatorluğu'nun hem merkezileşmiş bir hükûmet sistemi olarak hem de belediyeler çevresinde toplanmış bir yönetim sistemi olarak yıkılması
- "Vokerwanderungen" diye anılan kabile topluluklarının kitlesel olarak yer değiştirmeleri
- Batı Avrupa'da yaşayan insanlar ve bunlarla diğer yörelerin insanları arasındaki iletişim ve ticaret yollarının Akdeniz'den sapması

Tarihçi Poggi'nin ifadelerine bakıldığında;

- I. siyasi,
- II. ekonomi,
- III. sosyal

alanlarını n hangilerinde yaşanan değişimler feodalitenin ortaya çıkmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

TEST • 22

• PEKİŞTİRME •

1. Cengiz Han Dönemi'nde kurultay üyelikleri, askerî komutanlıklar ve diğer devlet kademelerine yapılacak atamalarda insanların ataları, içinde bulundukları sınıflara ve geçmişlerine bakılmamıştır. Moğol İmparatorluğu'nda devlet kademesinde Müslüman hekimler, Çinli coğrafyacılar, Uygurlu maliyeciler ve farklı boylardan gelen çok sayıda Türk komutanlar görev almıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Soy ve asalete dayalı yönetim anlayışı benimsenmemiştir.
 B) Kurultay üyelerinin seçiminde liyakat ön planda tutulmuştur.
 C) Yeteneğe dayalı yönetici seçimi Cengiz Han'la başlamıştır.
 D) Yönetici seçiminde aşiretçilik veya kabilecilik anlayışı gözetilmemiştir.
 E) Farklı milletlerden fayda sağlanmıştır.

2. Aşağıdakilerden hangisi Orta Çağ'da ün kazanmış medeniyet havzalarından biri değildir?

- A) Sicilya B) Endülüs C) Hicaz
 D) İyonya E) Harezm

3. Kavimler Göçü'nden sonra Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmıştır. Roma'nın siyaseten güçsüz kaldığı ve bireyleri koruyamadığı dönemlerde Avrupa'da feodal yapılar ortaya çıkmıştır. Roma topraklarında kurulan Frank, Vizigot, Ostrogot, Sakson gibi Germen krallıkları üstünlüğü ele almışlardır. Katolik kilisesince barbar olarak nitelendirilen halkların Kavimler Göçü'nden sonra yerli halkla kaynaşması sonucunda İspanyol, İtalyan, Alman, Fransız ve İngiliz gibi milletler ortaya çıkmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hristiyanlık barbar kavimler arasında yayılmıştır.
 B) Avrupa'daki siyasi güç dengeleri değişmiştir.
 C) Avrupa güçlü bir devlet otoritesinden yoksun kalmıştır.
 D) İnsanların can ve mal kaygısı feodaliteyi ortaya çıkarmıştır.
 E) Günümüzdeki Avrupa milletlerinin temeli artmıştır.

4. Cengiz Han hayattayken imparatorluk topraklarını dört oğlu arasında paylaştırmıştır.

Cengiz Han'ın bu şekilde hareket etmesinde;

- I. "Ülke, hanedanın ortak malıdır." anlayışını benimsemesi,
 II. taht kavgalarının çıkmasına engel olmaya çalışması,
 III. Moğol halkının Türkleşmesine engel olmak istemesi

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

5. Orta Çağ boyunca Avrupa'da varlığını devam ettiren feodalite rejimi, XV. yüzyılda etkinliğini kaybetmiştir.

Feodalite rejiminin etkinliğini kaybetmesinde;

- I. dogmatik düşüncelerin yaygınlaşması,
 II. ruhbanların etkinliğinin artması,
 III. barutun ateşli silahlarda kullanılması

gelişmelerinden hangilerinin etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve III E) II ve III

6. Çin İmparatorluğu'nda, imparatora asker sağlamakla görevli olan toprak sahiplerinin atların bakımı, silah ve zırhların temin edilmesi, korunması, tamir ve imal edilmesi gibi görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Çin ordusu teşkilat ve teçhizat bakımından Türklerden etkilenmiştir.

Buna göre Çin ile ilgili,

- I. Silah gücünü toprak sahipleri kontrol etmiştir.
 II. Çin ordusunda Türk komutanlar görev almıştır.
 III. Ordu ağırlıklı olarak süvarilerden oluşmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

7. Skolastik düşünce kaynağını tamamen din öğretilerinden alır. Akla, bilime, deneye ve gözleme önem vermez. Bu düşünce sistemine göre, insanın bilmesi gereken her şey İncil'de yazılıdır ve bu bilgileri insanlara din adamları aktarır.

Buna göre, Orta Çağ Avrupa'sını etkisi altına alan bu anlayışın aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulamaz?

- A) Katolik kilisesinin her alanda etkisinin bulunmasına
B) Yaratıcı düşüncenin engellenmesine
C) Din adamlarının toplumdaki saygınlığının artmasına
D) Toplumsal gelişmelere dinî inançların yön vermesine
E) Pozitif bilimlerin ve deneyin önem kazanmasına

8. Avrupa halkları yetkileri birbirinden ayrı dört farklı sınıfa ayrılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Halkın yaşam düzeyinin yüksek olduğu
B) Din adamlarının yetkilerine göre sınıflara ayrıldığı
C) Şehirli sınıfların ticaretle uğraştığının
D) Halk arasında belli mesleklere önem verildiğinin
E) Halk arasında eşitsizlik olduğunun

9. **I. durum:** Artı ürünlerin kaydını tutan ve dağıtımı kontrol eden Mezopotamya'daki din adamlarının toplumdaki üst tabakayı oluşturmaları

II. durum: Mısır'da artı ürünlerin firavunların sarayında toplanmasından dolayı kalabalık bürokrat sınıfının ortaya çıkması

Her iki duruma bakıldığında artı ürün;

- I. devletlerin dinî kurallara göre yönetilmesi,
II. toplumsal tabakalaşmanın belirginleşmesi,
III. tüccar sınıfın yönetimi eline geçirmesi

gelişmelerinden hangilerine yol açmıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

10. Çin seferi dönüşünde doğuda Karahitay Devleti'ne son veren Cengiz Han, gücünden çekindiği batıdaki komşusu Harzemşahlarla iyi ilişkiler kurmuştur. Karakurum'dan gelen Moğol kervanının Otrar Valisi tarafından mallarının gasp edilmesi ve 450 kişinin kılıçtan geçirilmesini protesto etmek için gönderilen elçilik heyeti başkanı Harzemşah sultanın emriyle öldürülmüştür. Bu gelişme üzerine harekete geçen Cengiz Han, Harzemşah Sultanı Alaaddin Muhammed'i mağlup ederek Harezm ülkesini işgal etmiştir.

Buna göre;

- I. Harzemşah sultanı diplomasi kurallarına uymamıştır.
II. Cengiz Han yayılmacı siyaset anlayışını benimsemiştir.
III. Cengiz Han devletini doğu-batı yönünde genişletmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

11. • Doğu Roma İmparatorluğunda imparatorlar Hz. İsa'nın yeryüzündeki vekili olarak görülmüştür.
• Çin imparatorluğunda imparatorlar tanrının çocukları olarak kabul edilmiştir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olur?

- A) Tapınak mimarisi gelişmiştir.
B) Yazılı hukuk gelişmiştir.
C) Halk yönetime katılmıştır.
D) Siyasi güç dine dayandırılmıştır.
E) Laik sisteme geçilmiştir.

12. Sasanilerde krallar tanrı Ahuramazda'nın yeryüzündeki temsilcisi olarak kabul edilmişlerdir. Bu nedenle Sasani paralarının bir yüzünde hükümdarların resmi varken diğer yüzünde Ahuramazda'yı temsil eden ateş resmi kullanılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sasaniler, Mısır'daki i tanrı-kral anlayışından etkilenmiştir.
B) Ticari faaliyetlere bağlı olarak dinsel yayılmacılık yapılmıştır.
C) Hükümdarların otoriteleri dine dayandırılmıştır.
D) Siyasallaşan dinsel yapı Sasaniler Dönemi'nde terk edilmiştir.
E) Sasanilerde kralların kutsallığı dinî törenlerle sınırlı tutulmuştur.

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

TEST • 23

• PEKİŞTİRME •

1. Orta Çağ'da Kavimler Göçü'nden sonra ortaya çıkan otorite boşluğunu fırsat bilen din adamları önemli bir siyasi güce ulaşmışlardır.

Bu duruma;

- I. Papa'nın Haçlı Seferleri'ni başlatması,
- II. kralların ancak Papa'nın onayını aldıktan sonra görevine başlayabilmesi,
- III. Katolik kilisesinin çok geniş topraklara sahip olması

gelişmelerinden hangilerinin kanıt oluşturduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Hindistan'da kast sisteminin etkisi; bölgenin istilalara açık olması, farklı dinler ve dillerin varlığı Hindistan'da millî bilincin ve siyasi birliğin oluşmasını engellemiştir.

Buna göre Hindistan'da ulus bilincinin oluşmamasının nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Monarşik yönetim anlayışıyla yönetilmesi
B) Merkezî devlet anlayışını engelleyen bir yapının var olması
C) Yazılı hukuk kurallarının gelişmemiş olması
D) Tabiat kuvvetlerine inanılması
E) Tarımın köle emeğine dayanılarak yapılması

3. Kavimler Göçü, Avrupa'nın iktisadi dengesini bozmuş, artık Avrupa'da yalnızca toprağa bağımlı, kapalı bir iktisat anlayışı geçerli olmuştur.

Bu açıklamada Kavimler Göçü'nün daha çok hangi alanda ortaya çıkan sonuçlarına değinilmiştir?

- A) Dinî B) Kültürel C) Sosyal
D) Siyasi E) Ekonomik

4. 1215'te kabul edilen Magna Carta'da "Hiçbir özgür insan yürürlükteki kanunlara başvurmaksızın tutuklanamaz, hapsedilemez, mülkü elinden alınamaz, sürülemez veya herhangi bir şekilde yok edilemez." maddesi yer almaktadır.

Bu maddeyle,

- I. insan haklarına saygı,
- II. kanun gücünün üstünlüğü,
- III. seçmen egemenliği

ilkelerinden hangilerinin önemi vurgulanmıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Dogmatik sistem Kavimler Göçü sonrasında Orta Çağ Avrupa'sına hâkim bir düşünce durumuna gelmiştir.

Bu düşünce yapısı Haçlı Seferleri sonrasında Avrupa tarafından tanınan;

- I. kâğıt,
- II. matbaa,
- III. barut

buluşlarından hangilerinin etkisiyle güç kaybına uğramıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Sasani ve Bizans devletlerinin güçlü ordular kurmalarında;

- I. siyasi varlıklarını koruma,
- II. semavi dinlerin yayılmasını engelleme,
- III. egemenlik sahalarını genişletme,
- IV. komşu devletlere üstün gelme,
- V. huzur ve asayiş sağlama

amaçlarından hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Kral dâhil hiç kimsenin tam yetkili olmadığı feodalitede kontlar kralın, dükler ise kontların adamıdır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine kanıt gösterilebilir?

- A) Halkın yönetime katıldığına
- B) Merkezî otoritenin zayıflığına
- C) Ulus devlet anlayışının yaygınlaştığına
- D) Teokratik yönetim biçiminin geliştiğine
- E) Krallıkların yıkıldığına

8. Orta Çağ Avrupa'sında halk soylular, din adamları, burjuvalar ve köylüler olarak sınıflara ayrılmıştır.

Bu bilgiye göre,

- I. Sosyal eşitsizlik bulunmaktadır.
- II. En imtiyazlı sınıfı din adamları oluşturmuştur.
- III. Okuma yazma bilmek ayrıcalıktır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. Orta Çağ'da görülen;

- I. kilisenin koyduğu kuralların tartışılmaması,
- II. deney ve gözlemin yasaklanması,
- III. eğitimin sınırlı ve ezbere dayalı olması

uygulamalarından hangileri din adamlarının halk üzerindeki etkilerini sürdürmeye yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Konargöçer hayatın benimsendiği Moğollarda ekonominin temeli hayvancılığa dayanmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Yaşadıkları coğrafyanın yaşam tarzını etkilediğinin
- B) Tarımsal ürünlere gereksinim duyulmadığının
- C) Savaşçı özelliklerinin geliştiğinin
- D) Özel mülkiyet kavramının geliştiğinin
- E) Monarşik yönetim anlayışının benimsendiğinin

11. Dağlar ile Akdeniz arasına sıkışmış olan Venedik'te tüccarlar Balkan ülkelerinden gelen demir ve keresteyi Mısır ile Suriye kıyılarına taşırlarken Baharat Yolu vasıtasıyla Doğu Akdeniz kıyılarına getirilen karabiber, tarçın, karanfil gibi değerli malları da Avrupa'ya götürmüşlerdir.

Buna göre Venedik ile ilgili,

- I. coğrafi yapılarının yaşam tarzlarını etkilediği,
- II. Akdeniz ticaretinde etkin oldukları,
- III. soy dayanışmasına önem verdikleri

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12. Orta Çağ'da Avrupa'da birçok alanda gelişme yaşanmasında;

- I. Avrupalıların İslam medeniyetini yakından tanınması,
- II. skolastizmin zayıflaması,
- III. Haçlı Seferleri sonucu kültürel ve teknik buluşların Avrupa'ya geçmesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

TEST • 24

• DEĞERLENDİRME •

ORTA ÇAĞ'DA DÜNYA

1.

Sasani Askeri

Bizans Askeri

Bu görsellere bakıldığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bizans askeri daha tecrübeli ve güçlüdür.
- B) İki orduda da attan yararlanılmıştır.
- C) Hafif silahlar kullanmışlardır.
- D) Hızlı hareket edebilecek yardımcı unsurlardan faydalanmışlardır.
- E) Vücudu koruyacak ekipmanlar kullanmışlardır.

2. 711 yılında Müslüman Araplarla Vizigotlar arasında yapılan Kadiks Savaşı ile İslam Devleti sınırlarına dâhil olan toprak aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mısır
- B) Endülüs
- C) Kudüs
- D) Tunus
- E) Kıbrıs

3. Kavimler Göçü'nden sonra Batı'da etkili olan skolastik düşünce sisteminde akıl, bilim, deney ve gözleme önem verilmemiştir. Din adamları İncil'i referans alarak her konuda söz sahibi olmuştur. Batı'da bir kimse rahatsızlık anında doktordan önce din adamlarından şifa talep etmiştir.

Bu anlayışın aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulabilir?

- A) Batı'nın çağın gerisinde kalması
- B) Ruhban sınıfının öneminin azalması
- C) Eğitim yatırımlarının artması
- D) Din ve siyasetin birbirinden ayrılması
- E) Mutlak krallıkların güçlenmesi

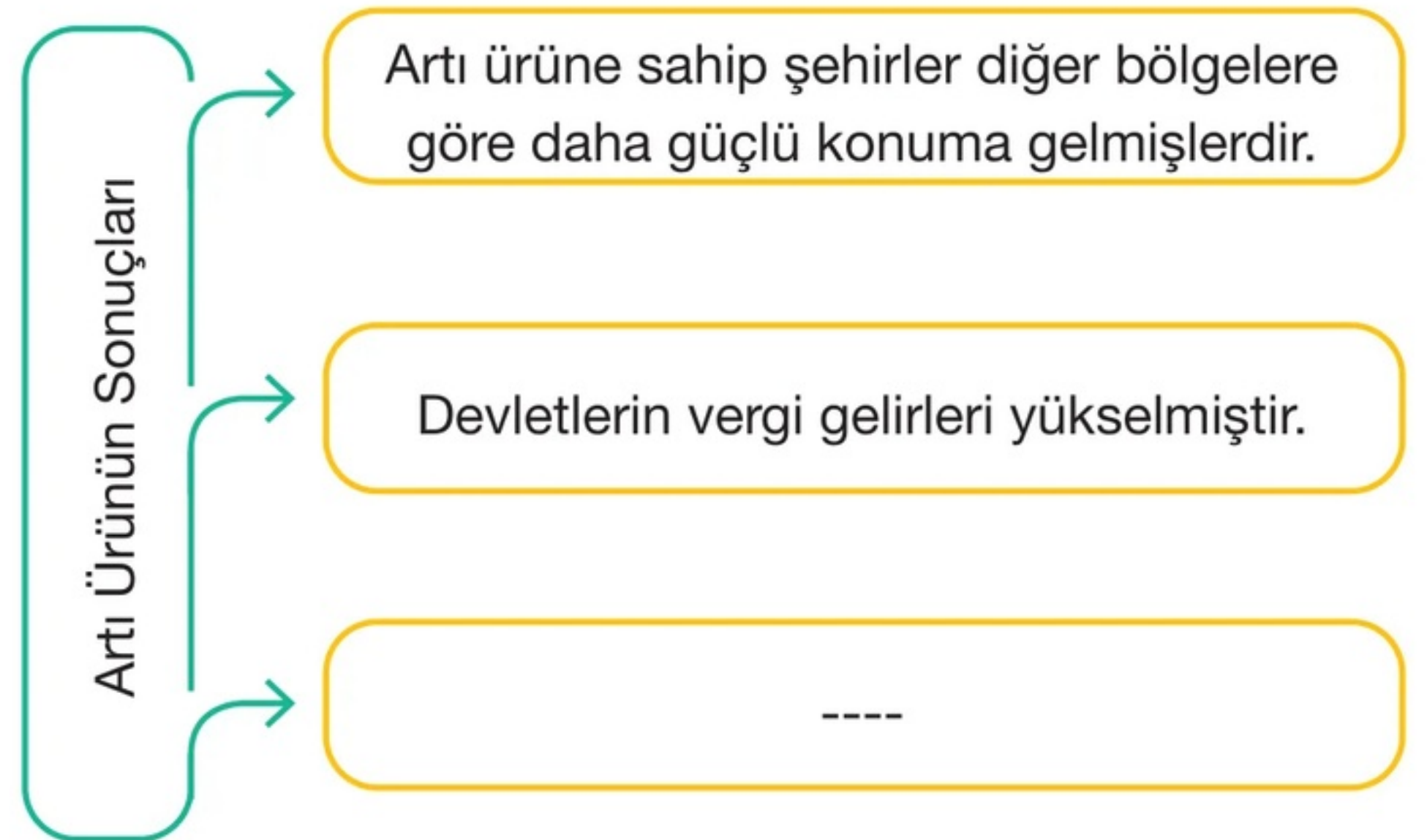
4.

	Ticari Mekân		Açıklama
1	Arasta	a	Kapalı çarşı
2	Kapan	b	Ürünlerin toptan satışının yapıldığı yerler
3	Bedesten	c	Birden fazla dükkânın, esnafın içerisinde bulunduğu iş merkezi
4	Ribat	d	Aynı tip ürünlerin satıldığı pazar bölümü
5	Han	e	Ticaret yolları güzergâhında yapılan konaklama merkezi

Bu tablodaki kavram-açıklama eşleştirmesi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) 1d, 2b, 3a, 4e, 5c
- B) 1b, 2d, 3a, 4e, 5c
- C) 1a, 2e, 3b, 4c, 5d
- D) 1a, 2e, 3d, 4b, 5c
- E) 1c, 2e, 3a, 4b, 5d

5.

Artı ürünün sonuçlarıyla ilgili diyagramın tamamlanabilmesi için aşağıdakilerden hangisi boş bırakılan yere getirilemez?

- A) Tarımsal üretim azalmıştır.
- B) Yeni meslekler ortaya çıkmıştır.
- C) Sosyal sınıf farklılıkları ortaya çıkmıştır.
- D) Şehir toplumları ortaya çıkmıştır.
- E) Takasa dayalı ticaret anlayışı gelişmiştir.

6. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog geçmiştir:

Yaren: Hz. Ömer Dönemi'nden itibaren İslam ülkelerinde görülmeye başlanan ticaret mekânlarıdır.

Buğlem: Esas itibarıyla kara ve deniz sınırlarının güvenliğini sağlamak amacıyla inşa edilmiş karakol binalarıdır.

Yasin: İlk zamanlarda askerî tesis olan bu yapılar zaman içinde yolcuların ve tüccarların konakladıkları, yeme, içme ve dinlenme ihtiyaçlarının ücretsiz karşılandığı birer kervansaray dönüşmüştür.

Muhammed: Etrafı savunma duvarlarıyla çevrili olan bu yapıların içinde odalar, ambarlar, mescit, hamam, ahır ve gözetleme kuleleri yer almıştır.

Buna göre öğrenciler aşağıdaki ticaret mekânlarından hangisi ile ilgili bilgiler vermiştir?

- A) Han B) Bedesten C) Ribat
D) Karum E) Agora

7. Orta Asya Türkleri için ticaret hem kenti tükettiklerinin satılması hem de transit ticarete aracılık şeklinde yapılmıştır. Ticaret genelde takas usulü şeklinde yapılırsa da ----- adı verilen bir parada kullanılmıştır. Bu para gümüşten yapılmış ve disk şeklindedir.

Parçada ---- ile boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Elektron B) Akçe C) Sorguç
D) Satir E) Kuanpo

8.

I.	Justinianus Kanunları
II.	Büyük Yasa
III.	12 Levha Kanunları

Tablo 1

a.	Patrici-Plep mücadelesi sonucunda yazılı hâle getirilen kanunlardır.
b.	Türk ve Moğol törelerinin yazılı hâle getirilmesiyle oluşan kanunlardır.
c.	Roma kanunlarının derlenip toparlanması ile ortaya çıkan kanunlardır.

Tablo 2

Tablo 1'deki kanunlar ile Tablo 2'deki tanımlar eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) I-a, II-c, III-b B) I-b, II-a, III-c C) I-c, II-b, III-a
D) I-a, II-b, III-c E) I-c, II-a, III-b

9.

Emeviler	Daha önceleri seçimle belirlenen halifeliği babadan oğula geçen bir saltanata dönüştüren Emeviler önemli makamlara Arapları getirirken Arap olmayanları mevali olarak adlandırmışlardır.
Sasaniler	Eyalet valileri genellikle asil kabul edilen ailelerden seçilirken yüksek makamlar babadan oğula geçer ve tek bir aile içinde nesiller boyunca devam ederdi.

Bu durumun devlet yönetiminde;

- I. soy dayanışması,
II. liyakat,
III. eşitlik

özelliklerinden hangilerinin gelişimini engellediği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. AY

- > İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası
- > İslam Medeniyetinin Doğuşu
- > Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 4

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

EAPS14TAR25-025

TEST • 1

• KAVRAMA •

- Anav
- Kut anlayışı
- Ötüken

- Cihangirlik
- Balbal
- Tamu

- Kurgan
- Kopuz
- İnal-ataman

1. Uygurların diğer Türk devletlerinden daha gelişmiş bir uygarlık düzeyine ulaşmalarında;

- I. yerleşik yaşam tarzını benimsemeleri,
- II. matbaayı kullanmaları,
- III. “Kut” geleneğini sürdürmeleri

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Türk tarihine ait;

- I. düzenli ordunun kurulması,
- II. Orta Asya Türk birliğinin sağlanması,
- III. yerleşik hayata geçilmesi

gelişmelerinden hangileri Asya Hunları Dönemi’ne aittir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. • Uygurlar, Manihaizm ve Budizm’i;
• Hazarlar Museviliği;
• Macar ve Bulgarlar Hristiyanlığı;
• Karluk ve Oğuzlar ise İslamiyet’i benimsemişlerdir.

Bu bilgilere dayanarak Türklerin inançları konusunda aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dünyaya değişik dinleri yaymışlardır.
B) Din ve devlet işlerini bir arada yürütmüşlerdir.
C) Farklı dinlere inanmışlardır.
D) Sık sık din değiştirmişlerdir.
E) Millî benliklerini korumuşlardır.

4. Orta Asya Türk devletlerinde hükümdarlar, devlet yönetiminde danışma kuruluna yer vermişler ve kendilerine yol gösteren ve fikir veren âlimleri daima yanlarında tutmuşlardır.

Bu durum, ilk Türk devletlerinde aşağıdakilerden hangisinin var olduğunun bir göstergesidir?

- A) Teokratik yönetimin
B) Demokratik anlayışın
C) Federal sistemin
D) Bilimsel çalışmaların azlığının
E) Laik yönetimin

5. Orta Asya Türk topluluklarına ait kurganlarda; at eyeri, süngü, kılıç gibi çeşitli eşyalara, bu eşyaların üzerinde ağırlıklı olarak hayvan ve doğadan seçilmiş motiflere rastlanmıştır.

Bu durum Türklerdeki sanat anlayışının daha çok aşağıdakilerden hangisine bağlı olarak geliştiğinin kanıtıdır?

- A) Egemenlik anlayışına
B) Yaşam tarzına
C) Dinsel inançlara
D) Askerî yapılanmaya
E) Bilimsel gelişmelere

6. Avrupa Hunlarının, Bizans İmparatorluğu ile yaptığı Anatolius Barışı’nın;

- I. Tuna’nın güneyinde beş günlük mesafedeki yerler askerden arındırılacak.
- II. Niş’de ortak bir pazar kurulacak.
- III. Bizans’ın ödediği yıllık vergi üç katına çıkacak.

maddelerinden hangilerinde Hunlar üstünlüklerini Bizans’a kabul ettirmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. İslam öncesi Türk devletlerinde veraset anlayışı “Ülke toprakları hanedanın ortak malıdır.” şeklindedir.

Bu uygulamanın;

- I. taht kavgalarının yaşanması,
- II. merkezî otoritenin güçlenmesi,
- III. devletlerin kısa ömürlü olması

sonuçlarından hangilerine neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

8. • Türk askeri yönetimin Çin, Roma ve Bizans tarafından taklit edilmesi
• Romanya ve Rusya’da Türkçe yer adlarının kullanılması
• Türk gelenek ve göreneklerin Moğollar tarafından benimsenmesi

Bu gelişmeler aşağıdakilerden hangisini kanıtlar niteliktedir?

- A) Kültürün ulusal düzeyde kaldığını
B) Farklı ulusların Türk kültüründen etkilendiğini
C) Türklerin farklı kültürlerden etkilenmediğini
D) Türk kültürünün sadece Orta Asya’yı etkilediğini
E) Kültürün yaratıcı bir unsur olduğunu

9. Siyasi başarılarından çok sosyokültürel medeni faaliyetleriyle tanınan Uygurların, oluşturdukları kültürleri kendilerinden sonra da uzun süre yaşamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Uygurların kültürel özelliklerinden biri değildir?

- A) Türk boyları tarafından kurulmaları
B) Yerleşik yaşama geçmeleri
C) Kâğıdı ve matbaayı kullanmaları
D) Kalıcı mimari eserler bırakmaları
E) Toplu hâlde din değiştirmeleri

10. **I. durum:** Altay Dağları’nı miğfere benzeten Çinliler, bu dağların eteklerinde oturan ve demircilikle uğraşan kavime de miğfer anlamına gelen “Türk” adını vermişlerdir.

II. durum: Ayrıca Türk adına İran kaynaklarında “güzel insan” Arap kaynaklarında ise “terkedilmiş insan” gibi anlamlar yüklenmiştir.

Bu iki duruma bakıldığında;

- I. Türk adının farklı anlamlarda kullanıldığı,
- II. Türklerin farklı toplumlarla etkileşime geçtiği,
- III. Türk kelimesinin Uygurlardan beri millet adı olarak kullanıldığı

yorumlarından hangilerine kesin olarak ulaşılır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Kök Türkler keçe çadırlarda oturur, hayvanlarını merada otlatır, ölen kimsenin ardından yas tutar, ölen kişi hayattayken kaç düşman öldürmüştü mezarına o kadar taş ya da ahşap heykelcikler dikerdi.

Buna göre Kök Türklerle ilgili,

- I. Türk kültürünü geniş bir alana yaydıkları,
- II. ahiret inancına sahip oldukları,
- III. göçebe yaşam tarzını benimsedikleri

yorumlarından hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. “Yüceçileri ve yirmi altı kavmi; göğün yardımı, subaylarımın muharipliği, atalarımın kudretiyle yendim ve hâkimiyetim altına aldım. Yay çekeabilen tüm kavimler tek bir aile gibi birleştiler. Kuzeydeki memleketlerde asayiş kurdum. Sonunda herkes barış içinde yaşayabilecektir. Çin İmparatoru Hunlarımın Çin Seddi’ne yaklaşmasını istemiyorsa elçimin oraya gelişine kadar geri çekilmesi lazımdır.”

Çin İmparatoruna bu mektubu yazan Mete (Mao-tun) ile ilgili;

- I. teşkilatçı bir karaktere sahip olduğu,
- II. milletin mücadelesine gücüne inandığı,
- III. Çin devletini ortadan kaldırmak istediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

TEST • 2

• KAVRAMA •

1. Uygurların;

- Tarımsal faaliyetlerde bulunma
- Tapınak mimarisini geliştirme

özelliklerinin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Sanat ve kültür anlayışlarından
- B) Ekonomik faaliyetlerindeki değişimlerden
- C) Çin ile etkileşim içerisinde olmalarından
- D) Dinî inanışlarındaki değişikliklerden
- E) Göçebe yaşamı sürdürmelerinden

2. Türkçede tarıma ve madencilığe ait kelimelerin eski dönemlerden beri kullanılması, Orta Asya Türk toplulukları hakkında aşağıdakilerden hangisini doğrular niteliktedir?

- A) Yerleşik uygarlık unsurlarını tanıdıklarını
- B) Yazılı edebiyatın gelişmediğini
- C) Hayvancılığın temel geçim kaynağı olduğunu
- D) Ticaret hayatının yeterince gelişmediğini
- E) Komşu devletlerle iyi ilişkiler içinde olduklarını

3. Türkler, farklı coğrafyalarda hâkimiyet kurmuşlar, ancak ana coğrafyadan uzaklaştıklarında kurulan devletlerde hâkimiyet süreleri sınırlı olmuştur.

Bu bilgilere göre, Türk devletlerinin varlıklarını uzun süre devam ettirememelerinde aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

- A) Devletin kurulduğu bölgede diğer ulusların yüksek kültüre sahip olması
- B) Devletin kurulduğu bölgede diğer ulusların nüfusunun çok olması
- C) Devletin hanedan üyelerinin ortak malı olması
- D) Çok geniş sınırlara sahip olması
- E) Merkeziyetçi bir yapıya sahip olunmaması

4. Uygurların;

- I. saray, tapınak gibi kalıcı mimari eserler bırakmaları,
- II. kâğıt imalathaneleri açmaları ve ilk Türkçe kitapları basmaları,
- III. tarım ve ticaretle uğraşmaları,
- IV. yabancı terimlerin Türkçe karşılıklarını kullanmaları

özelliklerinden hangileri ulusal benliklerini korumaya çalıştıklarının bir göstergesidir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) I, II ve III
- E) II, III ve IV

5. Orta Asya Türk devletlerinden;

- Kök Türkler, geçimlerini avcılık ve toplayıcılıkla sağlamış, göçebe bir yaşam sürmüştür.
- Uygurlar, yerleşik yaşama geçmiş, tarımla uğraşmıştır.

Bu iki durum birlikte değerlendirildiğinde ulaşılabilecek genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türklerin yaşantısında değişiklik olmuştur.
- B) Göçebe bir hayat tarzı sürdürmüşlerdir.
- C) Uygurlar, din değiştiren ilk Türk topluluğudur.
- D) Tarımsal hayat yerleşik yaşamı doğurmuştur.
- E) Avcılık ve toplayıcılık, göçebe yaşamı başlatmıştır.

6. Kavimler Göçü sonucunda Avrupa'da otorite boşluğunun yaşanması ve Germen kavimlerinin arasında Hristiyanlık dininin yayılması;

- I. feodalite,
- II. krallık,
- III. Katolik kilisesi

kurumlarından hangilerinin güç kazanmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

7. I. Gök Tanrı inancının Çinliler arasında yayılması,
II. Moğolların töre kanunlarını yazılı hale getirmeleri,
III. Uygurların Manihaizm dinine girmeleri

gelişmelerinden hangileri Türk kültürünün başka kültürlerden etkilendiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Orta Asya Türklerinin göçebe bir yaşam sürmelerinin;

- I. ordu-millet anlayışına sahip olunması,
II. taşınabilir sanat eserleri yapmaları,
III. yazılı hukuk kurallarının olmaması

özelliklerinden hangilerinin ortaya çıkmasında etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

9. İslam öncesi Türk Devletlerinde hükümdar çocuğu tiginler, şad ünvanıyla ülkenin değişik yerlerini yönetmekle görevlendirilmiştir.

Bu bilgi;

- I. Hükümdarların yöneticilik tecrübesi kazanmasına dikkat edilmiştir.
II. Türk kültürü, yabancı kültürlerin tesirinde kalmıştır.
III. Yönetimde kut inancı etkili olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

10. Mete Han Dönemi'nde Orta Asya Türk siyasi birliğinin sağlanmasının;

- I. siyasi otoritenin güçlenmesi,
II. Türk kültürünün asimile olması,
III. Asya'da farklı dinlerin yayılması

gelişmelerinden hangilerinde etki yaptığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Türkler, tarih boyunca farklı devletler kurmuş, hakimiyetlerindeki halkın dinî inançlarına karışmamış ve ülkeyi gelenek ve göreneklerden oluşan töre ile yönetmiştir.

Bu durum;

- I. cihan hakimiyeti anlayışının var olması,
II. yazılı hukuk kurallarının olmaması,
III. dinsel hoşgörünün görülmesi

gelişmelerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

12. Uygurlar Orta Asya'daki diğer Türk devletlerinden farklı olarak topluca din değiştirmişler ve Manihaizm'i kabul etmişlerdir.

Yalnızca bu bilgi dikkate alınarak Uygur Devleti ile ilgili;

- I. Yerleşik hayata geçmişlerdir.
II. Dinî alanda etkileşim yaşamışlardır.
III. Tarımsal üretim başlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

1. İslamiyet öncesi Türk devletlerinin kısa sürede yıkılmalarında;

- I. Gök Tanrı inancına sahip olmaları,
- II. veraset anlayışına göre yönetilmeleri,
- III. savaşçılık özelliklerinin gelişmiş olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. İslam öncesi Türk devletlerinde ülke, hükümdar ailesinin ortak malı sayılırdı. Bunun sonucu olarak hanedan üyeleri devlet yönetiminde egemenlik hakkına sahipti.

Bu anlayışın aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulabilir?

- A) Taht kavgalarının yaşanmasına
- B) Egemenliğin soylularda toplanmasına
- C) Siyasi birliğin güçlenmesine
- D) Devletin uzun süre yaşamasına
- E) Merkeziyetçi anlayışın güçlenmesine

3. Eski Türk devletlerinde hakanın;

- I. ordu komutanlığı,
- II. başyargıç olması,
- III. devlet başkanlığı

görevlerinden hangileri hukuksal yetkisi kapsamındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

4. İlk Türk devletlerinde;

- I. Tötö Kanalı'nın yapılması,
- II. İpek Yolu'na hakim olunması,
- III. koşum takımlarına rastlanması

durumlarından hangileri tarımsal faaliyetlerin yapıldığına kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. Eski Türk devletlerinde her suçun bir cezası vardı. Cezalar doğrudan devlet tarafından uygulanırdı.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini engelleme amacına yöneliktir?

- A) Kan davalarının ortaya çıkmasını
- B) Merkezî otoritenin korunmasını
- C) Veraset sisteminin uygulanmasını
- D) Siyasi birliğin sağlanmasını
- E) Güçler birliğinin uygulanmasını

6. Aşağıdakilerden hangisi, Türklerde göçebe yaşamın geciktirdiği bir durum değildir?

- A) Yazılı hukuk
- B) Mimari
- C) Boylar hâlinde yaşam
- D) Şehir kültürü
- E) Yerleşik hayat

7. Türklerin göç ettikleri bölgelerde kısa sürede egemen güç olmalarının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Teşkilatçı bir yapıya sahip olmaları
- B) Esareti hiçbir şekilde kabullenmemeleri
- C) Yöneten güç olma inancı taşımaları
- D) Özgürce yaşadıkları toprakları vatan olarak görmeleri
- E) Tek tanrı inancını benimsemeleri

8. Kutluk Devleti, Bilge Kağan'ın ölümünden sonra Karluk, Basmil ve Uygur boyları tarafından yıkılmıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini kanıtlar niteliktedir?

- A) Türk boyları arasında egemenlik mücadelesinin sürdüğünü
- B) Türk devletlerinde merkezî otoritenin güçlü olduğunu
- C) Türk boylarının ulus bilinci içinde hareket ettiğini
- D) Kağanın boylar üzerinde otoritesinin devam ettiğini
- E) Göçebe yaşam biçiminin boylar arasındaki birliği engellediğini

9. Orta Asya Türk devletlerinde görülen;

- I. ikili teşkilat,
- II. boylar federasyonu,
- III. taht kavgaları

özelliklerinden hangileri merkeziyetçi anlayışı zayıflatmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Kök Türklerde veraset sisteminin belirsiz olmasının sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Sık sık taht kavgalarının yaşanması
- B) Siyasi ömrünün kısa olması
- C) Bizans ile ittifak yapılması
- D) İç karışıklıkların devleti yıpratması
- E) Merkeziyetçi bir yönetim anlayışının oluşturulamaması

11. İlk Türk devletlerinde kurultayın savaş, barış gibi önemli konularda aldığı kararlar kağanı bağlamazdı.

Buna göre;

- I. Kağan mutlak yetki sahibidir.
- II. Kurultay bir danışma meclisidir.
- III. Yönetimde aristokrasi egemendir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

12. Attila 451 yılında Roma şehrini kuşatmasına rağmen kısa bir süre sonra ani bir kararla Macaristan'a geri dönmüştür.

Attila'nın bu tutumunda;

- I. Roma'nın Hristiyanların kutsal merkezi olması,
- II. Batı Roma'nın gücünü kırıdığını inanması,
- III. Doğuda Sasani tehlikesinin artması

durumlarından hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

1. İlk Türk devletlerinde özel mülkiyet anlayışının olmaması aşağıdaki özelliklerden hangisinin oluşmasına etki etmiştir?

- A) Gök Tanrı dininin benimsenmesi
- B) Ölümden sonraki yaşama inanılması
- C) Ulusal devlet anlayışının benimsenmesi
- D) Sosyal eşitsizliğin görülmemesi
- E) Feodalitenin yaygınlaşması

2. Orta Asya Türk devletlerinde;

- On İki Hayvanlı Türk Takvimi'ni kullanma
- *Ergenekon Destanı*'na sahip olma
- Hayvan üslubunu süs eşyaları ve taşınabilir malzemelerin üzerine işleme

gelişmeleri görülmüştür.

Buna göre Orta Asya Türk devletlerinin aşağıdaki alanlardan hangilerinde gelişme gösterdikleri söylenebilir?

- A) Sanat – Mimari – Dokumacılık
- B) Astronomi – Bilim – Sanat
- C) Bilim – Ekonomi – Kültür
- D) Astronomi – Edebiyat – Sanat
- E) Madencilik – Sanat – Ekonomi

3. Araplar arasında soy üstünlüğünden dolayı savaşlar çıkarken; boylar hâlinde yaşayan Türkler arasında daha çok “otlak bulma” zorunluluğundan kaynaklanan savaşlar çıkmıştır.

Türklerin iç mücadelesini, Arapların iç mücadelesinden ayıran neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyal
- B) Siyasi
- C) Askerî
- D) Kültürel
- E) Ekonomik

4. I. özel mülkiyet anlayışının zayıf olması,
II. devlet meselelerinin kurultayda görüşülmesi,
III. eşitlik ilkesinin törenin değişmezleri arasında olması

Bu özelliklerden hangileri, Orta Asya Türk devletlerinde toplumsal sınıflaşmanın oluşmamasının nedenleri arasında yer alır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Kök Türkler; çadır sanatı, hayvancılık, demir işlemeciliği, dokumacılık gibi alanlarda ileri gitmiş, *Orhun Kitabeleri* ile günümüzde okunabilen ilk Türkçe eserleri bırakmışlardır.

Yalnızca bu bilgilere bakılarak Kök Türklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Veraset anlayışını benimsedikleri
- B) Göçebe bir hayat tarzı sürdürdükleri
- C) Maden işlemeyi bildikleri
- D) Türk kültürüne önem verdikleri
- E) Türkçeyi geliştirdikleri

6. *Kök Türk Kitabeleri*'nde Kök Türk Kağanı; yoksulları doyurmayı, çıplakları giydirmeyi ve halkın mutluluğu için çalışmayı temel ilke olarak benimsemiştir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin Türkler arasında geliştiğinin göstergesidir?

- A) Monarşik devlet anlayışının
- B) Milliyetçi devlet anlayışının
- C) Sosyal devlet anlayışının
- D) Anayasal devlet anlayışının
- E) Federatif devlet anlayışının

7. Asya Hunları ikiye bölündükten sonra Kuzey Hunları, Çin himayesine girmeyi kabul etmeyerek Avrupa'ya göç etmiştir.

Bu durum, Kuzey Hunlarının aşağıdakilerden hangisine önem verdiklerini gösterir niteliktedir?

- A) Göçebe yaşam tarzına
- B) Kültürel etkileşime
- C) Komşuluk ilişkilerine
- D) Manda ve himayeye
- E) Ulusçu devlet anlayışına

8. *Orhun Kitabeleri*'nde Bilge Kağan; Kök Türkleri Çin entrikaları konusunda uyarmış, hanedan üyelerinin birbirine düşmesi sonunda ülkenin Çinlilerin eline nasıl geçtiğini anlatmıştır.

Bilge Kağan'ın yaptığı uyarılarla ulaşmak istediği amaçlar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Halkını düşmana karşı bilinçlendirme
- B) Taht kavgalarını durdurma
- C) Devletin devamlılığını sağlama
- D) Boylar arası çatışmaları önleme
- E) Türk ulusunu yönetime ortak etme

9. Orta Asya'da göçebe yaşayan Türklerde toplumsal sorunlar töre hukukuna göre çözümlenmiştir. Bu hukuk anlayışına göre insan öldürmenin veya at hırsızlığının cezası idam olmuştur.

Bu bilgiye dayanarak Orta Asya Türk devletleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sosyal yaşam, hukuk kurallarının belirlenmesinde etkili olmuştur.
- B) Hukuk alanındaki ikilikler ortadan kaldırılmıştır.
- C) Yargılama yetkisi yalnızca din adamlarına bırakılmıştır.
- D) Yazılı hukuk kuralları önceliği oluşturmuştur.
- E) Toplumsal alandaki sınıflaşmalara engel olunmuştur.

10. İlk Türk Devletlerinin hükümdarları, halklarını tanrının bir emaneti olarak görmüşlerdir. Halkın mutluluğu ve refahı için çalışmışlardır.

Bu durumun Türk devletlerine aşağıdaki özelliklerden hangisini kazandırdığı söylenebilir?

- A) Merkezî devlet anlayışı
- B) Federal devlet anlayışı
- C) Göçebe hayat tarzı
- D) Sosyal devlet anlayışı
- E) Teokratik devlet anlayışı

11. Eski Türklerde Gök Tanrı en büyük güce sahip semavi bir varlıktır.

Bu inanış şekli Türklerde;

- I. puta tapma,
- II. ölüleri gömme,
- III. tapınak yapma

durumlarından hangilerinin ortaya çıkmasını engellemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12. Eski Türk devletlerinde hapis cezalarının kısa süreli olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Yerleşik yaşam tarzının benimsenmemesi
- B) Gök Tanrı dinine inanılması
- C) Farklı kültürlerle etkileşim içerisine girilmesi
- D) Savaşçı toplum yapısının gelişmesi
- E) Veraset sisteminin uygulanması

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

TEST • 5

• PEKİŞTİRME •

1. Kök Türklerde kan davalarına çok fazla rastlanmamasında;

- I. ceza işlerinin kesin karara bağlanmış olması,
- II. sosyal sınıflaşmanın olmaması,
- III. hayvancılığın temel geçim kaynağı olması

nedenlerinden hangileri doğrudan etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Orta Asya Türk devletlerinin;

- I. töre hukuku,
- II. boylar federasyonu,
- III. sosyal devlet anlayışı

özelliklerinden hangilerine sahip olmaları bu devletlerin uzun ömürlü olmamalarında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. Orta Asya'nın coğrafi koşulları Türklerin yaşantısını ve kültürlerini derinden etkilemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkilerden biri değildir?

- A) Geçim kaynağının hayvancılık olması
- B) Göçebe yaşam tarzının benimsenmesi
- C) Atın evcilleştirilmesi
- D) Bozkır kültürünün yaşatılması
- E) Tek tanrı inancının görülmesi

4. Türk devletlerinde ikili yönetim anlayışının uygulanmasında;

- I. ülkenin daha iyi yönetilmesini sağlamak,
- II. siyasi çekişmeleri azaltmak,
- III. törenin etkinliğini devam ettirmek

amaçlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Uygurlarda göçebe hayatın yerini yerleşik düzenin almasıyla;

- I. ekonomi,
- II. sanat,
- III. siyaset

anlayışlarından hangilerinde bir değişimin yaşanacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. 652 yılında Kafkaslarda ilerlemek isteyen Müslüman Araplarla Hazar Türkleri arasında yapılan ve Hazarların galibiyetiyle sonuçlanan savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mute B) Puvatya C) Belencer
D) Kadiks E) Talas

7. Kavimler Göçü sonucunda Batı Roma İmparatorluğu her geçen gün güç kaybetmeye başlamıştır.

Bu durumun Avrupa’da;

- I. Gök Tanrı inancına mensup insan sayısının Hristiyanlara oranla büyük oranda artması,
II. Hunların Roma İmparatorluğu’nun varisleri oldukları iddiasında bulunması,
III. Avrupa’da feodalite rejiminin ortaya çıkması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. “Doğuda gün doğusuna, güneyde gün ortasına, batıda gün batısına, kuzeyde gece ortasına kadar onun içindeki millet hep bana tabiidir. Bunca milleti hep düzene soktum, o şimdi kötü değildir. Türk Kağanı Ötüken Ormanı’nda oturursa ilde (devlette) sıkıntı yoktur.”

Bu ifadeler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ahiret inancının varlığına
B) Egemenlik alanının genişlediğine
C) Ötüken’in kutsal kabul edildiğine
D) Türklerin öz vatanında güvende olduğuna
E) Farklı toplumların itaat altına alındığına

9. Orta Asya Türk toplumlarının benimsenen göçebe tarzı yaşamın sebep olduğu;

- I. yayılma alanlarının genişlemesi,
II. teşkilatçı yapılarının gelişmesi,
III. yazılı hayata geç geçilmesi

sonuçlarından hangileri Türk kültürüne olumsuz etki yaptığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Orta Asya’daki Türklerin bulundukları coğrafyanın ve iklimin tarıma elverişsiz olması göçebe tarzı yaşamın yaygınlaşmasına sebep olmuştur.

Bu bilgilere göre Türklerin yaşam tarzına;

- I. tabiat şartları,
II. dış devletlerin baskısı,
III. hayvancılıkla uğraşılması

unsurlarından hangilerinin etki ettiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. Orta Asya Türk devletlerinde görülen;

- I. ülke yönetiminde hanedan üyelerinin hakkı olması,
II. toprak üzerinde özel mülkiyet hakkının bulunmaması,
III. kurultay adında bir danışma meclisinin bulunması

gelişmelerinden hangileri merkezî otoritenin sağlanmasında sorun oluşturduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

TEST • 6

• PEKİŞTİRME •

1. Uygurların, Hint ile İran kültürlerinden etkilenmesi ve Mani dinini benimsemesinde;

- I. ticaret,
- II. siyasi mücadeleler,
- III. yerleşik yaşam

unsurlarından hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Hazarların Uzak Doğu ile Bizans, İslam ülkeleri ile Slavlar arasındaki yollar üzerinde olması;

- I. özgün bir medeniyetin oluşması,
- II. etnik çeşitliliğin artması,
- III. ticaretin temel geçim kaynağı olması

özelliklerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Orhun Kitabeleri'nde yer alan "Türk milleti tokluğun kıymetini bilmezsin, açlık tokluk düşünmezsin, bir doysan açlığı düşünmezsin, öyle olduğun için seni beslemiş olan Orhun Anıtları'ndan Kağan'ın sözünü almadan her yere gittin hep arada mahvoldun, yok edildin."

Buna göre Orhun Kitabeleri ile ilgili;

- I. göçebe yaşama karşı çıkıldığı,
- II. Çin baskılarıyla yazıya aktarıldığı,
- III. itaatsizliğin sonuçlarına değinildiği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

4. İslamiyet öncesi Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinde önemli siyasi, kültürel ve ekonomik işler kurultay meclisinde görüşülüp karara bağlanmıştır.

Bu bilgi dikkate alındığında;

- I. Demokratik uygulamalar görülmüştür.
- II. Halk yönetime katılmıştır.
- III. Hükümdarın yetkileri büyük oranda kısıtlanmıştır.

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdaki Türk topluluklarından hangisinin Asya dışına çıkmadığı, Asya'da var olup yine Asya'dan tarihe karıştığı söylenebilir?

- A) Avarlar B) Hunlar C) Bulgarlar
D) Karluklar E) Macarlar

6. Orhun Kitabeleri'nde "Çinliler altın, gümüş, darı, ipek gibi şeyleri çokça verir. Çin kavminin sözü tatlı hediyesi güzel imiş. Tatlı sözü güzel hediyesi ile arayıp uzak kavimleri böylece yakınlaştırır imiş. Yakına konduktan sonra da fesad bilgisini arada yayar imiş. İyi hakim kişiyi iyi cesur kişiyi yürütmez (ilerletmez) imiş. Lakin bundan dolayı birçok Türk kavmi öldü." denmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Çinlilerin entrikaya dayalı diplomasi izlediğine
B) Çin'de çok tanrılı bir inanışın yaygın olduğuna
C) Türklerin bir kısmının zamanla benliklerini kaybettiğine
D) Çinlilerin diplomasi alanında tecrübeli olduğuna
E) Çinlilerin Türklere karşı üstünlük sağladığına

7. İslamiyet öncesi Türk toplumunda görülen;

- I. coğrafya ve iklimin tarım için elverişsiz olması,
- II. Türk tarihi araştırmalarının zorlaşması,
- III. göçebe yaşam tarzının benimsenmesi

gelişmelerinin sebep-sonuç ilişkisi sıralaması hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I, II, III B) I, III, II C) II, III, I
D) II, I, III E) III, I, II

8. Orta Asya Türk devletlerinde görülen;

- I. kut anlayışı görülmesi,
- II. göçebe yaşam tarzı benimsenmesi,
- III. otlakların kamu malı sayılması

özelliklerinden hangilerinin özel mülkiyet anlayışının gelişmesini engellediği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Orta Asya Türklerinin toy ve şöenlerde birbirlerine ikram ettikleri kısırak sütünden yapılma içeceğe ne ad verilmiştir?

- A) Kopuz B) Kargı C) Kırmızı
D) Üzengi E) Balbal

10. Orta Asya'dan Avrupa'ya sürekli Türk göçlerinin olmaması Avrupa'da kurulan Türk devletlerinde aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Türk nüfusunun artmasına
B) Türk kültürünün yok olmasına
C) Kısa sürede yıkılmalarına
D) İslamiyet'i kabul etmelerine
E) İkiye ayrılmalarına

11. İslamiyet öncesi Türk devletinde görülen;

- I. kurultayın kararlarında son sözün kağana ait olması,
- II. kardeşler arası taht kavgalarının yaşanması,
- III. kut anlayışının benimsenmesi

özelliklerinden hangilerinin veraset sisteminin sonucu olarak ortaya çıktığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisinin Türklerin Orta Asya'dan ekonomik, sosyal, siyasi nedenlerle yaptıkları göçlerin sonuçları arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Çin ve Moğolların baskı yapması
B) Türk tarihi araştırmalarının zorlaşması
C) Farklı kültürlerle tanışılması
D) Birçok Türk devletinin kurulması
E) Bozkır kültürünün geniş alanlara yayılması

13. Kaynağının Gök Tanrı'ya dayandırıldığı kut kavramı, aşağıdakilerden hangisinin temeli olarak kabul edilmiştir?

- A) Kurultayın kararlarının
B) Egemenliğin kaynağının
C) Millî benliğin
D) Ekonomik gelişmenin
E) Göçebe yaşamın

14. Eski Türk toplumlarında göçebe hayat tarzı, sosyal yaşantıyı ve ekonomik etkinlikleri de doğrudan etkilemiştir.

Bu duruma kanıt olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Yazısız hukuk kurallarının gelişmesi
B) Hapis cezalarının kısa süreli olması
C) Sanatın taşınabilir eşyalar üzerine yoğunlaşması
D) Temel geçim kaynağının tarım olması
E) Kölecilik toplum yapısına rastlanmaması

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

TEST • 7

• PEKİŞTİRME •

1. Coğrafi terim olarak Türkiye kelimesi;

- 6. yüzyılda Bizans kaynaklarında Orta Asya için,
- 9 ve 10. yüzyıllarda Volga'dan Orta Avrupa'ya kadar uzanan saha için,
- 11 ve 13. yüzyıllarda Mısır ve Suriye için,
- 12. yüzyıldan itibaren Anadolu için kullanılmıştır.

Türkiye kelimesinin değişik bölgeler için kullanılmasında;

- I. farklı bölge ve yerlerde Türk devletlerinin kurulması,
- II. İslamiyet ve Hristiyanlık dinlerinin etkileri,
- III. egemenlik sahasının zaman içinde değişmesi

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. İslam orduları ile doğrudan hiç bir temas olmaksızın, özellikle Hazar, Harezmi ve Samanî ülkesinden Müslüman tüccarlarla kurulan ticari ilişkiler sonucunda İslamiyet'i benimseyen ilk Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avarlar B) Karahanlılar C) Gazneliler
D) İtil Bulgarları E) Avrupa Hunları

3. Genel olarak Türklerde sanat Uygurlara kadar taşınabilir malzemeden yapılırken Uygurlarla birlikte saray, tapınak ve ev mimarisi gelişmiş; mimari alandaki yapıları süslemek için fresko adı verilen duvar süsleme sanatı, heykel, seramik ve minyatür gibi sanatlarda da gelişmeler yaşanmıştır. Koyu mavi ve kırmızı renklerin yoğun olarak kullanıldığı resimlerde genellikle rahipler, Uygur prensleri, müzisyenler ve vakıf yapanlar tasvir edilmiştir.

Uygurlarda sanat anlayışının değişmesinde aşağıdaki unsurlardan hangisi daha etkili olmuştur?

- A) Yerleşik yaşama geçilmesi
B) Matbaanın kullanılması
C) Kut inancının sürmesi
D) Ticari faaliyetlerinin hızlanması
E) Törenin yazıya aktarılması

4. Hâkimiyetin asıl sahibi olan Tengri'nin bu gücünü kağan ve kağan soyuyla kullanıldığı inancı kut anlayışını ortaya çıkarmıştır. Bu anlayışa göre, devlet yönetme yetkisi Tengri tarafından kağana verilmiştir. Kut inancı ülke hanedanının ortak malı anlayışının çıkmasına ve iç mücadelelerin yaşanmasına sebep olmuştur.

Buna göre;

- I. Meşruiyetin kaynağı ilahi güce dayandırılmıştır.
- II. Veraset sisteminde belirsizlik ortaya çıkmıştır.
- III. Hanedan arasında taht kavgaları yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. İslamiyet öncesi dönemde meydana gelen;

- I. Batı Göktürk yabgusu İstemi'nin, Ötüken'de oturan Bumin Han'a bağlı olması
- II. Kök Türklerin Akhunlara karşı Sasanilerle, Sasanilere karşı da Bizans'la ittifak yapması,
- III. Çin İmparatoru'nun An Lu-shan İsyanı'nda Uygur hakanı Moyen Çur'dan yardım istemesi

gelişmelerinden hangileri "Devletler arasında ezeli ve ebedi dostluk veya düşmanlık yoktur, ülkelerin çıkarları vardır." yargısını kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

6. • Çin yıllıklarında Hun buğdayının "Pimai" adıyla kaydedilmesi
• Kök Türkler'e ait Kuray kurganlarında değirmen taşlarının çıkarılması
• Çin elçisi Wang Yente'nin Uygur ülkesinde su değirmenlerinden bahsetmesi

Bu bilgilere göre;

- I. Türklerin tamamının göçebe hayat yaşamadığı,
- II. zirai faaliyetlerin Türklerce bilindiği,
- III. ekonominin temelinin toprağa bağlı üretim olduğu

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Kök Türk hükümdarlarından Bilge Kağan, kurultayda Budizm ve Taoizmin benimsenmesini, şehirlerin etrafının surlarla çevrilmesini istemiştir. Ancak Vezir Tonyukuk ve kurultay üyeleri bu durumun Türklerin ulusal kimliklerini bozacağını ve göçebe yaşama ters olduğunu ifade ederek reddetmişlerdir.

Bu bilgiye göre, Köktürklerle ilgili;

- I. millî benliklerini korumaya çalıştıkları,
- II. bozkır kültürünü sürdürmek istedikleri,
- III. Çin üzerinde egemenlik kurdukları

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. *Oğuz Kağan Destanı*'nı okuyan bir öğrencinin İslamiyet öncesi Türk toplulukları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşması beklenemez?

- A) Soy dayanışmasına önem verdiklerine
- B) Mimari yapıda geliştiklerine
- C) Bozkır kültürüne sahip olduklarına
- D) Madenleri işlemeyi bildiklerine
- E) Kut anlayışına sahip olduklarına

9. İslamiyet öncesi Türk topluluklarında kölelik ve sınıf ayrılığının görülmeşiinde aşağıdaki özelliklerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Konargöçer yaşam biçiminin görülmesinin
- B) Töre'nin herkese eşit uygulanmasının
- C) Ülke topraklarının kamu malı sayılmasının
- D) Ekonominin hayvancılığa dayalı olmasının
- E) Taşınabilir sanat anlayışının gelişmiş olmasının

10. İslamiyet öncesi dönemde Türklere ait kurgan adı verilen mezarlara ölümler; kılıç, süngü, balta gibi kişisel eşyalarıyla gömülmüştür.

Bu durum ile ilgili;

- I. ahiret inancına sahip oldukları,
- II. savaşçı bir toplum oldukları,
- III. madenleri işlemeyi bildikleri

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. Hazarlarda hakan ailesinin Aşina soyundan geldiği kabul edilirdi. Bu ailelere mensup kişiler çoğu zaman bağlı oldukları urugların ve boyların da başkanlarıydı.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Soy dayanışmasının
- B) Dinsel birlikteliğin
- C) Merkeziyetçi anlayışın
- D) Demokratik yönetimin
- E) Ordu-millet anlayışının

12. Bumin Kağan, devletini kurduktan sonra Büyük Kağan olarak ülkenin doğu kesimini yönetirken batı bölgesinin yönetimini yabgu ünvanını taşıyan kardeşi İstemi'ye bırakmıştır.

Buna göre Kök Türkler ile ilgili,

- I. ikili teşkilat sistemini uyguladıkları,
- II. veraset haklarına önem verdikleri,
- III. merkeziyetçi devlet yapısına sahip oldukları

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

İLK VE ORTA ÇAĞLARDA TÜRK DÜNYASI

TEST • 8

• DEĞERLENDİRME •

1. Kök Türk Devleti'nin hükümdarı Mukan Kağan devlet işlerinde daha çok doğu kısmıyla ilgilenirken batı kısmındaki işleri devletin kuruluşundan beri amcası İstemi Yabgu takip etmiştir. Mukan Kağan adına hareket eden İstemi Yabgu, İç Asya İpek Yolu'na hâkim olmak için Sasanilerle anlaşarak Ak Hun devletini yıkmıştır. Sasanilerle yaşanan anlaşmazlık üzerine Doğu Roma İmparatorluğu'na elçiler göndermiş ve gelen elçileri kabul etmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yönetimde ikili teşkilat uygulamasına gidilmiştir.
- B) İstemi Yabgu yeğeninden daha uzun süre tahtta kalmıştır.
- C) Batı kanadı icraatlerini doğudaki kağanlık adına yapmıştır.
- D) İstemi Yabgu devlet başkanı gibi hareket etmiştir.
- E) Ülke hanedanının ortak malı anlayışı geçerlidir.

2. Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinin kısa sürede yıkılmalarında aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Veraset sistemindeki belirsizlik
- B) Şamanizm inancı
- C) Ülke hanedanının ortak malı anlayışı
- D) Çin entrikaları
- E) Taht kavgaları

3. Barış zamanlarında Hun kağanlarına ve beylerine eş olarak gönderilen Çinli prenseslerle birlikte gelen ajanlar, türlü entrikalarla Hun beyleri ve toplulukları arasında düşmanlık çıkarmışlardır. Ayrıca ticaret yoluyla Hun ülkesine lüks eşya gönderilerek Hunlar rahata ve zevke alıştırmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Çin'le dostluk ilişkileri her alanda olumlu sonuçlar vermiştir.
- B) Çin kültürü Türklerin millî benliklerini yok etmiştir.
- C) Hun Türklerinin savaşçılık yetenekleri köreltmeye çalışılmıştır.
- D) Orta Asya'da savaşlar dönemi kapanmıştır.
- E) Çinliler sayesinde Türkler ticareti öğrenmiştir.

4. Kapgan Kağan Dönemi'nde yapılan seferlerden dolayı Çin'in isteğiyle barış antlaşması yapılmıştır. Yapılan anlaşmayla Çin vergi olarak 1.250 ton tohumluk buğday ve 3 bin adet tarım aleti vergi vermeyi kabul etmiştir. Tohumlar aynı yıl ekilmesine rağmen Çinliler tarafından pişirildiği için çıkmamıştır. Ayrıca hediye olarak verilen altın ve gümüşün değerinin düşük olmasına sinirlenen Kapgan Kağan 698-703 tarihleri arasında Çin'in kuzey eyaletlerine akınlar yapmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çin ekonomisi Türklere bağlı olarak şekillenmiştir.
- B) Askerî seferler Kök Türkler'de siyasi krizlere yol açmıştır.
- C) İki devlet arasındaki sorunlar diplomasiyle kalıcı olarak sonlandırılmıştır.
- D) Tarımsal üretimde dışa bağımlılık azaltılmaya çalışılmıştır.
- E) Türkler maden işlemeciliğini Çinlilerden öğrenmiştir.

5. "Türklerin maceraperest ruha sahip olmaları göçlerin yapılmasındaki önemli nedenler arasında yer almıştır." diyen bir tarihçi aşağıdakilerden hangisini bu görüşüne kanıt olarak gösterebilir?

- A) Yeni ülkeler fethetme arzusu
- B) Hayvan hastalıkları
- C) Boylar arasında mücadeleler
- D) Bölgenin çölleşmesi
- E) Çin ve Moğol baskısı

6. "Ordu millet" anlayışının yerleştiği Türklerde aşağıdakilerden hangisi görülmemiştir?

- A) Kadınların savaş sanatını bilmesi
- B) Askerliğin ayrıcalıklı bir meslek olması
- C) Ücretli askerlik sisteminin olmaması
- D) Eli silah tutanların asker sayılması
- E) Süvari ağırlıklı orduların kurulması

7. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde hakanın görevlerinden biri de halkını doyurmak ve giydirmektir.

Hakanın bu görevinin;

- I. sosyal,
- II. oligarşik,
- III. teokratik

devlet anlayışlarından hangileriyle örtüştüğü söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. İslamiyet öncesi döneme ait sözlü ürünler arasında sav adı verilen atasözleri, sagu adı verilen ağıtlar, destan adı verilen kahramanlık hikayeleri yer alır.

Aşağıdaki edebi ürünlerden hangisi bu anlatıma örnek verilemez?

- A) *Oğuz Kağan Destanı*
B) *Türeyiş Destanı*
C) *Satuk Buğra Han Destanı*
D) *Alp Er Tunga Destanı*
E) *Manas Destanı*

9. Hun Hükümdarı Mete, Çin'i doğrudan topraklarına katmamış dışarıdan baskı altına almayı çıkarları açısından daha uygun görmüştür.

Mete'yi bu politikayı izlemeye yönelten temel etkenin aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

- A) Ulusal benliğin kaybedileceği endişesi
B) Düzenli ordunun kurulmuş olması
C) Batıdaki fetihlere ağırlık verilmesi
D) Çin topraklarının verimsiz olması
E) Mimari çalışmaların yetersiz kalması

10. Aşağıdakilerden hangisi tarih boyunca kurulmuş Türk devletlerinde yönetim anlayışının temelini oluşturmuştur?

- A) İslamiyet'in yayılmasını sağlamak
B) Laik bir sistem oluşturmak
C) Türkçe eserler bırakmak
D) Halkın refahını ön planda tutmak
E) Birden fazla devlet kurmak

11. İslamiyet'ten önceki Türk devletlerinde kurultayda alınan kararların yürürlüğe girmesinde son söz hakana aitti.

Buna göre;

- I. Fikir alışverişine önem verilmiştir.
- II. Demokratik bir tutum sergilenmiştir.
- III. Hakana sınırsız yetkiler verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Orta Asya Türk devletlerinin bazı özellikleri demokratik yönetim anlayışına uygundur.

Türlere ait aşağıdaki özelliklerden hangisinin bu anlayışa uygun olduğu savunulabilir?

- A) Ülkenin hanedanın ortak malı olması
B) Hak eşitsizliğine dayalı bir sınıf yapısının olmaması
C) Egemenliğin tanrısal kaynaklı olması
D) Hukuk kurallarının geleneklere dayalı olması
E) Devlet işlerinin kurultayda kararlaştırılması

ÜNİTE 5

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

• Hilful fuđul

• Kureyş

• Cahiliye Dönemi

• Habeşistan

• Kâbe

• Hicaz

• Ukaz panayırı

• Ehl-i suffa

• Mevali politikası

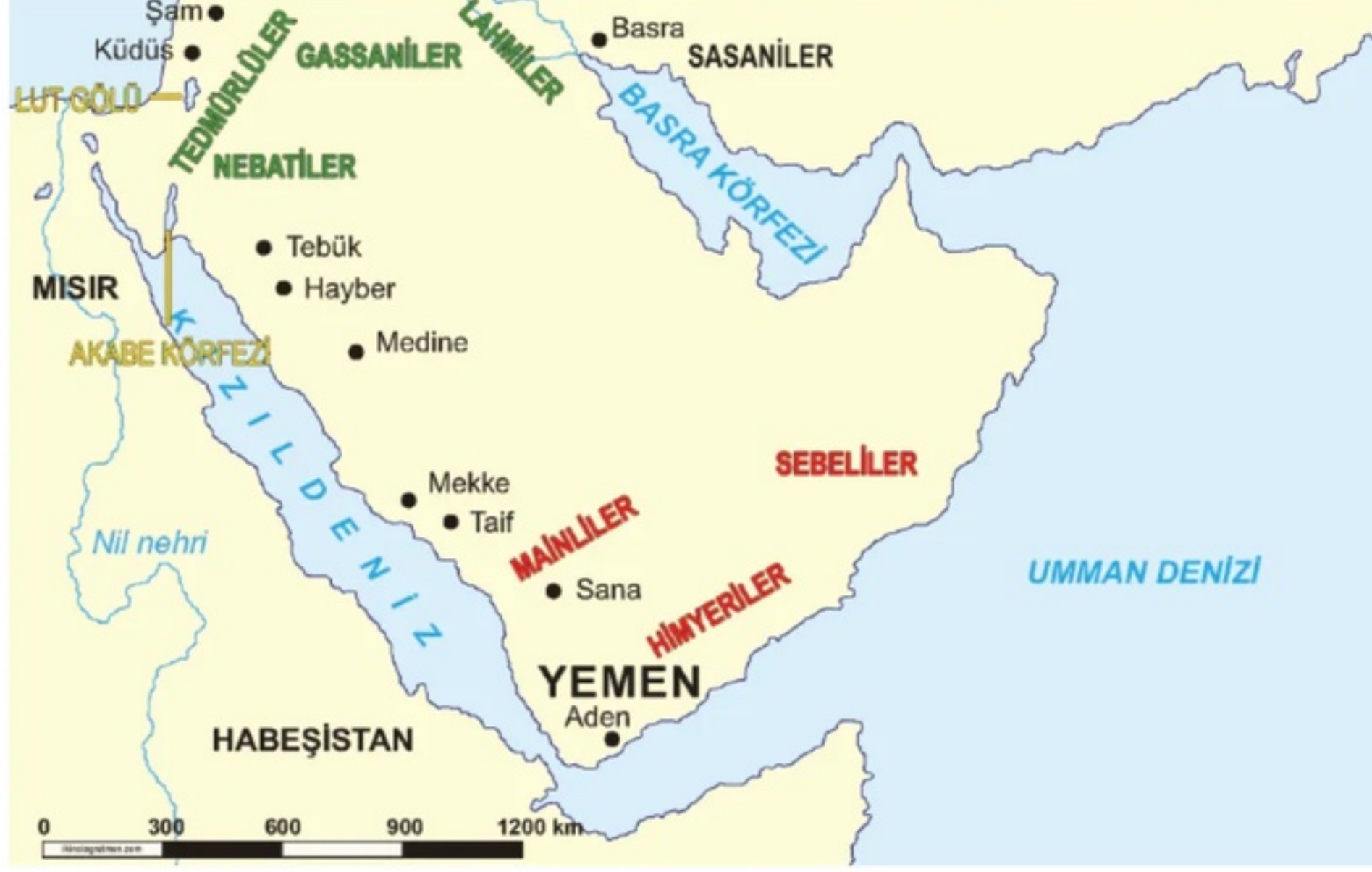

EAPS14TAR25-033

TEST • 9

• KAVRAMA •

1.

Arabistan; kuzey, güney ve orta olmak üzere üç coğrafi bölgeye ayrılmıştır. Güney Arabistan'da Main, Sebe ve Himyeri; Kuzey Arabistan'da Nebâtî, Tedmür, Gassânî ve Hîre şehir devletleri kurulmuştur. Yarımada'nın İslam tarihi açısından en önemli bölgesi Hicaz'ı içinde bulunduran Orta Arabistan'dır. Hicaz'ın en önemli şehirleri Mekke, Yesrib ve Taif'tir.

Yukarıdaki görsel ve bilgiler incelendiğinde;

- Arap Yarımadası'nda siyasi birliğin kurulamadığı,
- şehir devletleri arasında kan davalarının sürdüğü,
- Arap nüfusunun kuzeyden güneye gidildikçe arttığı

yorumlarından hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi İslam Devleti'nde savaşçı bir toplum oluşturulmaya çalışıldığının kanıtıdır?

- A) Halifelerin siyasal ve dinsel yetkilerinin olması
B) Eğitimin medreselerde yapılması
C) Gayrimüslimlerden cizye vergisinin alınması
D) Müslüman olmanın üstünlük ve ayrıcalık olarak görülmesi
E) Ganimetlerin beşte dördünün savaşanlara dağıtılması

3.

- Türklere komutanlık ve valilik yetkilerinin verilmesi
- Valilere, bölgelerinde askerî ve sivil idarede müdahale edilmemesi
- Başkent Bağdat'ın, önemli bir kültür merkezi hâline getirilmesi
- Arapçanın bir bilim dili hâline getirilmesi

Bu gelişmelerden hangilerinin Abbasilerin merkezî otoritelerinin sarsılmasına yol açtığı savunulamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

Abbasiler Dönemi'nde Bizans İmparatorluğu'ndan Yunanca eserler talep edilerek bu eserler Arapçaya çevrilmiştir.

Bu gelişme aşağıdakilerden hangisini doğrulamaktadır?

- A) Pozitif bilimlerin ilk öncülerinin Yunanlar olduğunu
B) Müslümanların farklı kültürlerle açık olduğunu
C) Yunan kültürünün fetihler yoluyla doğuya yayıldığını
D) Tercüme faaliyetlerinde Süryanilerin kullanıldığını
E) İslamiyet'in yayılım hızının arttığını

5.

Hiz. Muhammed'in vefatından sonra, Yemen civarında peygamberliklerini ilan eden kişiler ortadan kaldırılmış, dinden dönen kabilelerin tekrar İslam dinine dönmesi sağlanmıştır.

Bu faaliyetlerle ilgili,

- İslam fetihleri durmuştur.
- Devlet otoritesi sağlamlaştırılmıştır.
- Dinî ve siyasi birlik yeniden sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Dört Halife Dönemi'ne ait;

- I. Siffin Savaşı'nın yapılması,
- II. Ordugâh şehirlerinin kurulması,
- III. Kuran'ın çoğaltılması

gelişmelerinden hangilerinde İslam devletinin sınırlarının genişlemesinin etkisi vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

7. Abbasilerin;

- I. Bizans İmparatorluğu üzerine seferler düzenlemesi,
- II. kadınlara bağımsız çalışma ortamı oluşturması,
- III. bilim insanlarına maddi ve manevi destek sağlaması

faaliyetlerinden hangileri yargıda bağımsızlığı sağlamaya yöneliktir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. • Hz. Ebubekir Dönemi'nde Kur'an kitap hâline getirilmiştir.
• Hz. Osman Dönemi'nde ise Kur'an dört adet çoğaltılarak illere gönderilmiştir.

Kur'an-ı Kerim ile ilgili yapılan bu faaliyetlerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Arapçanın doğru anlaşılmasını sağlamak
B) Kur'an'ın doğru öğrenilmesini sağlamak
C) Sınırların genişlemesine katkıda bulunmak
D) Türkler'in Müslümanlaşmasını sağlamak
E) Gayrimüslimleri İslam'a ısındırmak

9. İslamiyet'i kabul eden milletlerin Arapçayı öğrenmeye başlamalarının;

- I. Arap kültürünün yayılmasının hız kazanması,
- II. Kur'an'daki mesajların farklı coğrafyalara aktarılması,
- III. sentez kültürlerin ortaya çıkması

sonuçlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

10. Cahiliye Dönemi'nde Arap toplumunun farklı toplumlarla etkileşim hâlinde olmasında aşağıdakilerden hangisi diğerlerine oranla daha etkili olmuştur?

- A) Hayvancılık B) Tarım C) Putperestlik
D) Ticaret E) Kabilecilik

11. Cahiliye Dönemi Arap Yarımadası'nda çok sayıda şehir devletleri kurulmuştur. Bunların en önemlileri Güney Arabistan'da Main, Seba ve Himyeriler; Kuzey Arabistan'da Nebat, Tedmür, Gassani ve Lahmi devletleridir. Yarımada'nın ortasında kabile hayatı yaşanmaktaydı ve kabilelerin başında şeyh veya emir adı verilen bir başkan bulunurdu.

Yalnızca bu bilgilere göre Arap Yarımadası'nda,

- I. Siyasi birlik sağlanmamıştır.
- II. Haram aylarda savaşlar durdurulmuştur.
- III. Ticaret alanındaki çalışmalar artmıştır.

yargılarından hangilerine kesin ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

TEST • 10

• KAVRAMA •

1. Hz. Ömer Dönemi'nde;

- I. ülkenin büyük illere ayrılması,
- II. Beytülmal'ın oluşturulması,
- III. ordugâhların kurulması

gelişmelerinden hangilerinin hakimiyet alanının genişlemesinin bir sonucu olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi Emevilerin Arap milliyetçiliği siyaseti izlediğinin bir göstergesi değildir?

- A) Arap olmayanların devlet memurluğuna getirilmemesi
B) Sosyal yaşamda şeri hukukun uygulanması
C) Arap olmayan Müslümanlardan haraç vergisinin alınması
D) Mevali politikasının uygulanması
E) Türklerle şiddetli savaşların yapılması

3. I. Hakem Olayı'nın ortaya çıkması

- II. Kur'an-ı Kerim'in kitap hâline getirilmesi
- III. Bizans'la Yermük Savaşı'nın yapılması

Bu gelişmelerden hangileri İslam dünyasında siyasi anlaşmazlık sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Cahiliye Dönemi'nde Arap Yarımadası'nda siyasi birliğin sağlanamamış olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Arapların kabileler şeklinde yaşaması
B) Kabileler arasında kan davalarının olması
C) Şehir devletleri şeklinde örgütlenilmesi
D) Kervan ticaretinin önemli gelir kaynağı olması
E) Bizans ve Sasani devletlerinin baskısı

5. Abbasiler Dönemi'nde,

- Tercüme odaları kurulmuştur.
- Halifenin de üyesi olarak bulunduğu, akli öne çıkartan mutezile mezhebi ortaya çıkmıştır.
- Mevali anlayışına tepki olan Şuubiye akımı güç kazanmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilimsel gelişmeler devlet tarafından desteklenmiştir.
B) İslam dünyasında ilk kez siyasal ayrılıklar yaşanmıştır.
C) Arap milliyetçiliğine karşı bir tutum sergilenmiştir.
D) İslam rönesansı denilebilecek bir dönem yaşanmıştır.
E) Pozitif bilimlerin gelişmesine açık bir ortam oluşturulmuştur.

6. Emeviler Dönemi'nde;

- Muaviye'nin oğlunu veliaht tayin etmesi,
- Ülkenin eyaletlere bölünmesi,
- Irkçı bir politikanın uygulanması

gelişmeleri birlikte düşünüldüğünde,

- I. Hâkimiyet alanı genişlemiştir.
- II. Halife seçiminde önceki uygulamalar terk edilmiştir.
- III. Müslüman toplumu mezheplere ayrılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Hz. Ömer Dönemi'nde,

- Ülke yönetim birimlerine ayrılmıştır.
- Valilerin yanına kadılar tayin edilmiştir.

Bu uygulamaların aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Ülke sınırlarının daralmasına
- B) Ordunun siyasetten ayrılmasına
- C) Yönetimin kolaylaşmasına
- D) Vergi gelirlerinin artmasına
- E) İslam'ın daha hızlı yayılmasına

8. Dört Halife Dönemi'nde,

- İlk İslam donanması kuruldu.
- Kur'an-ı Kerim kitap hâline getirildi
- Kıbrıs Adası vergiye bağlandı.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kurumsallaşma faaliyeti yaşanmıştır.
- B) Ekonomik kazanç sağlanmıştır.
- C) Fikir ayrılıkları belirginleşmiştir.
- D) Denizlerde faaliyet gösterilmiştir.
- E) Ayetler korunmaya çalışılmıştır.

9. Kuran'ı okuyup anlayabilmek amacıyla İslamiyet'i benimseyen toplumlar, Arap alfabesini öğrenmişlerdir.

Bu durumun;

- I. Arap dilinin yaygınlaşması,
- II. Kur'an-ı Kerim'in özgünlüğünü koruyamaması,
- III. kültürel etkileşimin yaşanması

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkardığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

10. Yezit bin Muaviye Dönemi'nde yaşanan Kerbela Vakası'nın Müslüman milleti açısından en olumsuz sonucunun aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

- A) Müslümanların Müslüman kanı dökmüş olması
- B) Hz. Muhammed'in ailesine yönelik yapılmış olması
- C) Müslüman toplumunda kargaşanın yaşanması
- D) İslam toplumunun kesin hatlarla ikiye ayrılması
- E) Emevi Devleti'nin yıkılmasında etkili olması

11. Muaviye Dönemi'nde sınırların hızla genişlemesinin;

- I. ülkenin beş büyük eyalete ayrılarak yönetilmesi,
- II. posta teşkilatının kurulması,
- III. halifenin can güvenliği için muhafız birliğinin kurulması

durumlarından hangilerini ortaya çıkardığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

12. İslamiyet'in ortaya çıktığı yıllarda Mekkeli soylu ailelerin birçoğu bu dine karşı çıkmışlardır.

Soyluların bu tutumunun nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Toplumsal statülerini ve ayrıcalıklarını kaybetmekten korkmaları
- B) Toplumda sınıf ayrımının olacağını düşünmeleri
- C) Merkezî devlet anlayışının ortadan kalkacağını düşünmeleri
- D) Kültür yozlaşmasının yaşanılacağını düşünmeleri
- E) Ticaret yollarının değişeceğinden endişe duymaları

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

TEST • 11

• PEKİŞTİRME •

1. Cahiliye Dönemi Arap Yarımadası'nda şehir devletleri vardı. Kan davaları ve köle ticareti yaygındı.

Buna göre Arap Yarımadası ile ilgili;

- I. siyasi birliğin sağlanamadığı,
- II. tek tanrılı dinî inanışın yaygın olduğu,
- III. sosyal eşitlik sağlanamadığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Abbasiler Dönemi'nde Emevilerin izlediği aşırı milliyetçi politika terk edilerek ılımlı bir anlayış benimsenmiştir.

Abbasilerin bu tutumunun;

- I. İslamiyet'in diğer milletler arasında yayılması,
- II. hoşgörü anlayışının yaygınlaşması,
- III. etnik çatışmaların artması

sonuçlarından hangilerine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Emevi Devleti'nin yıkılmasında;

- I. Kerbela Olayı'nın toplumda huzursuzluk oluşturması,
- II. mevali politikasının izlenmesi,
- III. sınırların genişlemesiyle merkezden kontrolün zorlaşması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. Emeviler ülkeyi büyük eyaletlere ayırmışlar, ilk Arap parasını bastırmışlar ve Arapçayı resmî dil ilan etmişlerdir.

Buna göre, Emeviler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ülke sınırlarını genişletmişlerdir.
- B) Devleti yönetim birimlerine ayırmışlardır.
- C) Ümmetçi bir anlayış sergilemişlerdir.
- D) Milliyetçi faaliyetler uygulamışlardır.
- E) Teşkilatlanma çalışmaları yapmışlardır.

5. Dört Halife Dönemi'nde;

- I. ikta sisteminin oluşturulması,
- II. ordugâh şehirlerinin kurulması,
- III. hicri takvimin kullanılması

gelişmelerinden hangileri fetihlerin sürekliliğini sağlamaya yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Abbasiler Dönemi'nde;

- Helenistik Dönem'e ait Yunanca eserler Arapçaya tercüme edilmiştir.
- Türkler devlet ve ordu kadrolarında görevlendirilmiştir.
- Akılcılığı öne çıkaran mutezile akımı doğmuştur.

Yalnızca bu bilgilere bakılarak, Abbasiler Dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kültür çalışmalarına hız verilmiştir.
- B) Türklerin askerî özelliklerinden yararlanma yoluna gidilmiştir.
- C) Türkler İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmiştir.
- D) Akıl ve bilim ön plana çıkmıştır.
- E) Ümmetçi bir politika uygulanmıştır.

7. Hz. Ömer Dönemi'nde toprakların genişlemesi sonucunda ülke illere ayrılarak yönetilmeye başlamıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yeni idari birimler ortaya çıkmıştır.
B) Örgütlenme yolunda çalışmalar yapılmıştır.
C) Yönetim kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.
D) İslamiyet Arap Yarımadası dışında yayılmıştır.
E) Egemenlik alanı genişletilmiştir.

8. Abbasiler Dönemi'nde;

- I. Bağdat yakınlarında Samarra şehrinin kurulması,
II. Arap olmayan Müslümanlara devlet kademesinde görev verilmesi,
III. Beyt-ül Hikme adlı bilim evinin kurulması

gelişmelerinden hangilerinde ümmetçi bir anlayışın benimsendiği savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

9. 627'de gerçekleşen Hendek Savaşı sonrasında Medineli Müslümanlar, Mekkeli putperestler karşısında savunmadan saldırıya geçmişlerdir.

Buna göre;

- I. Putperestlerin Müslümanları hukuken tanıdığı,
II. Hendek'te saldıran tarafın Mekkeliler olduğu,
III. Mekke'nin yönetiminin Müslümanların eline geçtiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

10. Emeviler Dönemi'nde;

- I. önemli görevlere Arap olmayan Müslümanların getirilmemesi,
II. Arap olmayan Müslümanlardan haraç vergisinin alınması,
III. Kuzey Afrika'nın fethinin tamamlanması

gelişmelerinden hangileri eşitliği engelleyici bir politika takip edildiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

11. Hz. Ali Dönemi'nde Hz. Osman'ın akrabaları ile Cemel, Şam Valisi Muaviye ile Sıffin savaşlarının yapılmasıyla;

- I. dış saldırı,
II. siyasi ayrılık,
III. iç huzursuzluk

tehditlerinden hangileri önlenmeye çalışılmıştır?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

12. İslam dininin kısa bir zamanda birçok coğrafyada kabul görmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Kişilerin ihtiyaçlarına cevap vermesi
B) Orta Doğu'da ortaya çıkması
C) Sınıf farkına karşı olması
D) Akla ve mantığa uygun olması
E) Toplumsal birliği önemsemesi

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

TEST • 12

• PEKİŞTİRME •

1. İslamiyet öncesi Arabistan Yarımadası'nda Main, Seba, Himyeri, Gassani, Amelika, Tedmür, Hire ve Nebati gibi küçük devletler kurulmuştur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Siyasi birliğin kurulamadığının
- B) Hoşgörülü bir ortamın oluştuğunun
- C) Bağımsızlık duygusunun gelişmediğinin
- D) Etnik çeşitliliğin siyasi hayatı etkilediğinin
- E) Merkezî otoritenin güçlü tutulduğunun

2. I. Hz. Ömer Dönemi'nde ele geçirilen Mısır'a Medine'den bir vali gönderilmiştir.
II. Emeviler Dönemi'nde İspanya Vizigot krallığı yıkılarak buraya Şam'dan vali atanmıştır.
III. Abbasiler Dönemi'nde Mısır'a vali olarak atanan Tolunoğlu Ahmet'e geniş yetkiler tanınmıştır.

Bu gelişmelerden hangileri merkezî otoriteyi artırmaya yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

3. • Kuzey Afrika'nın fethinin tamamlanması
• İslam mimarisinin Hristiyan mimarisi ile yarışacak düzeye gelmesi
• İslam inancının Avrupa kıtasında yayılmaya başlaması

gelişmelerinin aşağıdaki dönemlerin hangisinde gerçekleştiği söylenebilir?

- A) Hz. Muhammed
- B) Hz. Ömer
- C) Hz. Osman
- D) Hz. Ali
- E) Emeviler

4. I. Şam'da ilk islam donanmasının kurulması,
II. devlet merkezinin Kufe'den Şam'a taşınması,
III. İslam mimarisinin Hristiyan mimarisi ile yarışabilecek seviyeye gelmesi

Bu gelişmelerden hangilerinin Emeviler Dönemi'nde, ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. **Hz. Ömer Dönemi'nde Köprü, Celûlâ, Kâdisiye ve Nihâvend Savaşları, aşağıdaki devletlerden hangisi ile yapılmıştır?**

- A) Bizans
- B) Göktürk
- C) Sâsânî
- D) Çin
- E) Hazar

6. 705 yılında Emevilerin Horasan Valisi Kuteybe bin Müslim Ceyhun Nehri'ni geçip Beykent, Buhara ve Semerkant gibi zengin Türk şehirlerini ele geçirerek Emevilerin doğudaki sınırlarını Seyhun Nehri'ne kadar genişletmiştir.

Bu durumun aşağıdaki sonuçlardan hangisine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Maveraünnehir'in Müslümanların kontrolüne girmesine
- B) Türklerin kitleler hâlinde İslamiyet'i kabul etmesine
- C) Müslüman Araplar ile Türkler arasında barış ortamının kurulmasına
- D) Türklerin idari alanda önemli makamlara gelmesine
- E) Sınır sorunlarının sona ermesine

7. Abbasi Devleti'nin IX. yüzyıldan itibaren Tavaif-ül Mülük adı verilen küçük devletlere ayrılıp parçalanmasında;

- I. emir-ül ümeraların geniş yetkilere sahip olması,
- II. kadılık teşkilatının yaygınlaşması,
- III. halifeliğin saltanata dönüştürülmüş olması

nedenlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. I. Mekke'nin fethedilmesi
II. Tebuk Seferi'nin düzenlenmesi
III. Medine İslam Devleti'nin kurulması
IV. Hayber'in fethedilmesi
V. Hicret Olayı'nın gerçekleşmesi

Hiz. Muhammed Dönemi'nde meydana gelen bu gelişmelerin kronolojik sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) V - I - IV - II - III B) IV - I - III - V - II
C) V - III - IV - I - II D) V - III - II - IV - I
E) IV - V - II - I - III

9. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Hiz. Osman Dönemi'nde toplumsal huzursuzluğa neden olmuştur?

- A) İlk İslam donanmasının kurulması
B) Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılması
C) Zatüs Savari Savaşı'nın yapılması
D) Hazar Türkleriyle savaşılmaması
E) Kabilecilik anlayışının öne çıkması

10. Abbasilerin eyaletleri yönetmekle görevlendirdikleri Emir-ül ümera denilen vali ve komutanlar zamanla Abbasilerden koparak Tavaif-i Mülük denilen devletler kurmuşlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu devletlerden biri değildir?

- A) Memlûkler B) Samanoğulları
C) Büveyhoğulları D) İdrisoğulları
E) Fatımîler

11. İslamiyet'i kabul eden bazı toplumların kültürel kimliklerini yitirerek Araplaştıkları görülmüştür.

Bu durumun yaşanmasında;

- I. köklü bir kültüre sahip olunamaması,
- II. İslamiyet'ten önce çok tanrılı dinlere inanılmış olması,
- III. İslam devletinin Araplaşmayı zorunlu kılması

nedenlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

12. Tolunoğulları; Mısır'da han, hamam, yol, köprü, kervansaray gibi birçok mimari eser inşa ederek halkın desteğini almaya çalışmışlardır.

Bu bilgilere göre Tolunoğulları Devleti ile ilgili;

- I. sosyal devlet anlayışının benimsendiği,
- II. monarşik bir anlayışla yönetildiği,
- III. ülkenin bayındır hâle getirildiği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

TEST • 13

• PEKİŞTİRME •

1. İspanya sınırları içerisinde kurulan Endülüs Emevi Devleti, kültür ve medeniyet seviyesinde çok ileriye gitmiştir. Zaman zaman Abbasi saldırılarına ve Frank mücadelelerine sahne olan Endülüs toprakları İspanyol saldırıları sonucunda zayıflayıp on dört parçaya ayrılmıştır.

Bu bilgiler dikkate alındığında Endülüs Emevileri ile ilgili,

- I. Zamanla siyasi birliğini kaybetmiştir.
- II. Veraset sistemi esas alınarak bölünmüştür.
- III. Siyasi ilkelerinde din belirleyici olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

2. Emeviler Dönemi'nde Müslümanların Şii-Sünni şeklinde ikiye ayrılmasının ve mevali politikasına tepki duyulmasının öncelikle aşağıdakilerden hangisine yol açtığı savunulabilir?

- A) Vergilerin artırılmasına
- B) Hoşgörü politikasına geçilmesine
- C) Devlete bağlılığını azalmasına
- D) Halifeliğin saltanat hâline geçmesine
- E) Bilimsel çalışmaların yavaşlamasına

3. • İslam tarihinin ilk deniz savaşı hangi devlete karşı yapılmıştır?
• Kur'an-ı Kerim'in kitap hâline getirilmesinin nedenleri nelerdir?
• Hicri takvim hangi dönemde oluşturulmuştur?
• Cemel Savaşı'nın nedeni nedir?
• Müslüman Araplarla Türkler ilk defa hangi dönemde savaşmıştır?

Hiz. Osman Dönemi dâhil İslam Devleti hakkında detaylı bilgi sahibi olan bir öğrenci yukarıdaki sorulardan kaç tanesini cevaplayabilir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

4. Hicret'ten sonra Medine'de inşa edilen Mescid-i Nebevi'de; Müslümanlar ibadet etmiş, siyasi ve askerî meseleler istişare edilmiştir. Mescid-i Nebevi'de ayrıca kabileler arasındaki sorunlar çözülmüş, davalar çözüme kavuşturulmuş, birtakım tıbbi müdahaleler ve tedaviler yapılmıştır. Önemli yabancı heyetler ve misafirler ağırlanmıştır.

Bu bilgilerden hareketle Mescid-i Nebevi'nin fonksiyonları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Adliye
- B) Kışla
- C) Mabet
- D) Elçilik
- E) Sağlık merkezi

5. Aşağıdaki halifelerden hangisi Abbasiler Dönemi'nde görev yapmamıştır?

- A) Ebû Ca'fer el-Mansûr
- B) Ebü'l Abbâs es-Seffâh
- C) Hârûn er-Reşîd
- D) Memûn
- E) Ömer bin Abdulazîz

6. Hz. Muhammed'in Medine'de yaptığı Medine Sözleşmesi'yle Yahudiler; Müslümanlarla birlikte yaşamayı, ticaret yapmayı Medine'ye saldırı olursa birlikte savunma yapmayı kabul etmiştir.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılmaz?

- A) Medine'de İslam Devleti kurulmuştur.
- B) Yahudiler İslam Devleti vatandaşı sayılmıştır.
- C) İslam devleti dinî hoşgörü ortamı yaratmıştır.
- D) Yahudilere ticari ayrıcalıklar sağlanmıştır.
- E) Birlik ve beraberlik sağlanmaya çalışılmıştır.

7. İslam dinini yaymaya çalışan Hz. Muhammed'e ilk dönemlerde daha çok köle ve yoksullar inanmıştır.

Yukarıda bahsedilen durumun ortaya çıkmasında İslam dininin;

- I. semavi bir din olması,
- II. sınıf ayrımını reddetmesi,
- III. adalet ve eşitlik temeline dayanması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Muhammed'in eğitime önem verdiğinin göstergesidir?

- A) Tebük Seferi'ne komuta etmesi
- B) Müslümanlara okuma yazma öğreten esirleri serbest bıraktırması
- C) Kuran ayetlerinin kalıcı bir nesneye yazılmasını istemesi
- D) Komşu ülke idarecilerine İslam'a davet mektupları göndermesi
- E) Mekke'den Medine'ye hicret etmesi

9. Üst düzey görevlere sadece Arapları getiren Emevi Devleti'nde İslam dinini kabul edenlerden kaldırılması gereken cizye vergisi Müslüman olan şahıs Arap değilse alınmaya devam etmiştir.

Buna göre Emevilerle ilgili

- I. Arap ırkçılığının tesirinde kalındığı,
- II. Müslümanların eşitliği ilkesine uyulmadığı,
- III. Arap olmayanların yönetimden dışlandığı

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. I. Kıbrıs ve Rodos Adalarına harekât düzenlenmesi,
II. Bizans'a karşı ilk deniz savaşının yapılması,
III. Hazar Türkleri ile savaş yapılması

gelişmeleri aşağıdaki dönemlerin hangisinde yaşanmıştır?

- A) Hz. Osman B) Hz. Ömer C) Hz. Ali
D) Emeviler E) Abbasiler

11. İslamiyet öncesi dönemde Arap Yarımadası'nda en yaygın din putperestlik olup merkezi Mekke idi. Kabe'de 360 civarında put vardı. Musevilik, Hristiyanlık, Mecusilik ve Hanifilik dinleri de Arap Yarımadası'nın muhtelif bölgelerinde görülmekteydi.

Bu bilgilere göre Yarımada'da;

- I. Siyasi birlik yoktur.
- II. Kültür birliği oluşmuştur.
- III. Dinî birliktelik sağlanamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. • Prusya imparatoru Frederik İslam hükümdarlarıyla dostane ilişkiler kurmuş; sarayında İslam bilginlerini ağırlayarak astronomi, kimya, cebir ve tıp alanlarında dersler verilmesini ve araştırmalar yapılmasını sağlamıştır.
• Avrupalılar Haçlı Seferleri sırasında kâğıt, matbaa, pusula, barut ve yeni coğrafi bilgileri Müslümanlardan öğrenerek ülkelerine taşımışlardır.

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Avrupalıların sömürgeciliğe başladığına
- B) Avrupa'da yaşanan gelişmelerin, Müslümanlar tarafından olumlu karşılandığına
- C) İslam dünyasının Avrupa'yı etkilemiş olduğuna
- D) Avrupalıların doğunun zenginliklerinden yararlanmak istediğine
- E) İslam medreselerinin pozitif bilimlere önem vermediğine

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

TEST • 14

• PEKİŞTİRME •

1. Dört Halife Dönemi'nde iç karışıklıklar meydana gelmiş ve İslam devleti bu sorunlarla uğraşmaktan fetih hareketlerinde yoğunlaşamamıştır.

İslam Devleti'nde iç karışıklıkların çıkmasında etkili olan ilk gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Abbasilerin Türklere askerî görevler vermesi
B) Hz. Ömer Dönemi'nde ordugâh şehirlerinin kurulması
C) Hz. Osman'ın yönetime kendi akrabalarını getirmesi
D) Emeviler Dönemi'nde ırkçı politikalar izlenmesi
E) Hz. Ebubekir Dönemi'nde Kuran ayetlerinin bir araya getirilmesi

2. 636 yılında Halit bin Velid komutasındaki İslam ordusu, Bizans ordusunu mağlup ederek Kudüs, Şam, Humus, Halep, Antakya ve Vefa'yı ele geçirmiştir.

Parçada bahsi geçen savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mute Savaşı
B) Yermük Savaşı
C) Sıffin Savaşı
D) Kâdisiye Savaşı
E) Talas Savaşı

3. İslam Devleti'nde halifelerin Kur'an ve sünnet hükümlerine bağlı olarak ülkeyi yönetmeleri;

- I. teokratik bir anlayışın benimsendiğine,
II. demokratik bir yönetimin oluşturulduğuna,
III. Arap milliyetçiliği politikasının izlendiğine

durumlarından hangilerine kanıt oluşturmaktadır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

4. Abbasilerin başkenti Bağdat aynı zamanda karanlık çağı yaşayan Avrupa'ya bilimsel gelişmeleri ile yol gösteren bir merkez olmuştur.

Bu bilgiye dayanarak;

- I. Abbasi yönetiminin bilimsel gelişmeleri desteklediği,
II. İslamiyet'in ortaya çıkmasında Bağdat'taki çalışmaların etkili olduğu,
III. Orta Çağ'da İslam uygarlığının Avrupa'dan ileri olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

5. Hz. Ebubekir Dönemi'nde peygamberlik iddiasında bulunan kimselerle savaşılmış, dinden dönenler ve zekât vermek istemeyenler ikna edilmeye çalışılmıştır.

Hız. Ebubekir'in bu yolla aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulamaz?

- A) Mezhep ayrılıklarına son vermeyi
B) Bozulan otoriteyi yeniden sağlamayı
C) İslam'ın gereklerinin yerine getirilmesini
D) Sosyal dayanışmanın oluşmasını
E) Batıl düşüncelerin yayılmasını önlemeyi

6. Emeviler, 711 yılında Vizigotlarla yaptıkları Kadiks Savaşı'nı kazanarak aşağıdaki topraklardan hangisini ele geçirmiştir?

- A) Mısır
B) Horasan
C) Suriye
D) Türkistan
E) İspanya

7. 1250 yılında Eyyubi ordusundaki Kölemenlerin ayaklanması sonucunda kurulan 1517 yılında Osmanlı Devleti tarafından yıkılan Türk İslam devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fatımiler
- B) Tolunoğulları
- C) İhşitler
- D) Memlukler
- E) Akkoyunlular

8. Abbasiler Dönemi'nde;

- I. Mutezile mezhebinin doğması,
- II. Beytülhikme adlı kurumun açılması,
- III. Samarra şehrinin kurulması

çalışmalarından hangilerinin akılcılığın ve bilimselliğın sonucu ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9. İslam dünyasının ünlü bilginlerinden İbn Sina'nın *El Kanun-u Fi't Tıp* adlı eseri Batılılar tarafından on beş defa Latinceye çevrilerek tıp öğretiminde kullanılmıştır.

Bu durum aşağıdaki genellemelerden hangisini doğrulamaz?

- A) İslam dini bilimsel gelişmelere açıktır.
- B) İslam bilginleri pozitif bilimlerde eserler vermiştir.
- C) Tıp alanında önemli ilim insanları yetişmiştir.
- D) Pozitif bilimler İslamiyet'le birlikte doğmuştur.
- E) Batı dünyası İbn Sina'dan yararlanmıştır.

10. İslamiyet'in yayılmasını engelleyemeyen Mekkeli müşrikler kendi aralarında Haşimoğullarının barış teklifini kabul etmemek, onlara acımamak, kız alıp vermemek, mal alıp satmamak, konuşmamak, görüşmemek ve evlerine girmemek üzere anlaşmışlardır. Anlaşmayı da bir sahifeye yazarak Kâbe duvarına asmışlardır. Ebû Leheb dışındaki Haşimoğullarının hepsi Ebû Tâlib mahallesinde toplanıp Hz. Muhammed'i koruma altına almışlardır. Ebû Tâlib mahallesinde toplanan Müslümanlara karşı üç yıl süren bu boykottan herhangi bir sonuç alınamamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Müslümanlara karşı toplumsal baskı oluşturulmak istenmiştir.
- B) Müslümanlar inançlarından vazgeçmemişlerdir.
- C) Boykot olayından sonra Müslümanlara uygulanan baskılar sona ermiştir.
- D) Ebu Leheb, aşirete yardım etme geleneğine uymamıştır.
- E) Psikolojik ve ekonomik olarak Müslümanlar zayıflatılmak istenmiştir.

11. I. İbn Sina
II. Harezmi
III. Farabi

Bu bilim insanlarından hangilerinin İslam ve Avrupa medeniyetinin gelişmesine eserleriyle katkıları olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

12. • Batılılara Aristo'yu tanıtan kişi olarak ün salmıştır.
• Aristo gibi akılcılık ekolünü temsil etmiştir.
• Felsefe ile dinin birbirinin bütünleyicisi olduğunu savunmuştur.
• İmam Gazali'nin *Tehafütü'l-Felasife* eserine karşı *Tehafütü't-Tehafüt* eserini kaleme almıştır.

Çeşitli özellikleri verilen bu ilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn Rüşd
- B) Harezmi
- C) Cüveyni
- D) İbn Sina
- E) Farabi

TEST - 15

• DEĞERLENDİRME •

İSLAM MEDENİYETİNİN DOĞUŞU

1.

İslamiyet'in doğduğu dönemde Arap Yarımadası

Arap Yarımadası; Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine yakın olduğu önemli bir noktada bulunmaktadır. Bu dönemde, Arabistan ve çevresinde dönemin iki büyük gücü olan Doğu Roma ve Sasani imparatorlukları hüküm sürmesine rağmen bölge bu devletlerin ilgisini çekmemiş ve istilalara uğramamıştır.

Arap Yarımadası'nın Doğu Roma ve Sasani devletlerinin dikkatini çekmemesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- Putperestliğin kendi ülkelerine yayılmasının dinî ve siyasi sorunlara yol açacağı endişesi
- Kabilecilik anlayışından dolayı otorite kuramayacakları düşüncesi
- Bölgenin iklim ve ekonomik şartlarının elverişli olmaması
- Hicaz Yarımadası'ndaki şehir devletlerinin itaat altına alınamaması
- Müslümanların bağımsızlıklarına düşkün olması

2. **İslam dininin resim ve heykel sanatını yasaklamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

- Yeni iş alanlarının oluşumuna katkı sağlamak
- Putperest inancının canlanmasını önlemek
- Resim ve sanata olan ilgiyi azaltmak
- Teknolojinin gelişmesini sağlamak
- İslam dininin yayılmasını sağlamak

3.

- Hiz. Ömer Dönemi'nde Suriye, Mısır ve Filistin,
- Hiz. Osman Dönemi'nde Trablusgarp ve Kıbrıs fethedilmiştir.

Bu bilgilere göre;

- sınırların Akdeniz kıyılarına ulaştığı,
- devletin iktisadi alanda güçlendiği,
- İslamiyet'in Türkler arasında hızla yayıldığı

yargılarından hangilerine ulaşabilir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- I, II ve III

4.

Hiz. Muhammed Hendek Savaşı öncesinde Selman-ı Farisi'nin tavsiyesine uymuş ve Medine'nin etrafını derin hendeklerle kazdırmıştır.

Buna göre Hiz. Muhammed ile ilgili

- istişareye önem verdiği,
- farklı görüşleri dikkate aldığı,
- saldırı hazırlığı yaptırdığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- I, II ve III

5.

İslam ordularının Endülüs'ü (İspanya) fethetmesi üzerine buradaki Katalonya, Kastilya ve Aragonya gibi krallıklar, Fransa'dan yardım istediler. Papa'nın çağırısı ile oluşan Haçlı ittifakı, 732 yılında yapılan Puvatya Savaşı'nda Müslümanları yenmiştir.

Bu bilgiye göre;

- Müslümanların Puvatya Savaşı'nda yenildiği,
- Müslümanlara karşı Haçlı ittifakının kurulduğu,
- İspanya'daki Emevi varlığının son bulunduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- I ve II
- II ve III
- I, II ve III

6. Hudeybiye Barış Antlaşması 628 yılında Mekkeliler ile Müslümanlar arasında yapılmıştır. Bu antlaşmaya göre;
- İki taraf on yıl savaşmayacaktır.
 - Reşit olmayan Mekkelilerden Müslüman olup Medine'ye sığınanlar geri verilecek fakat Medine'den Mekke'ye sığınanlar geri verilmeyecektir.

Bu bilgilere göre;

- Mekkeli müşriklerin Müslümanları resmen tanıdığı,
- devletler arası eşitlik ilkesinin dikkate alındığı,
- taraflar arasında on yıl savaş yapılmadığı

yargılarından hangilerine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Memlûk Devleti'nde,

- her emirin hükümdar olma hakkına sahip olması,
- halkın refah seviyesinin yüksek olması,
- ordularının Türklerden kurulu olması

özelliklerinden hangilerinin veraset anlayışına aykırı olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. I. Eyyubîler
II. Fatimîler
III. Büveyhoğulları

Bu devletlerden hangilerinin hükümdarları Abbasi halifesinden menşur talep etmemiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. İslamiyet'ten önce Arabistan'da;

- Halk, köleler ve hürler olarak ikiye ayrılmıştır.
- Putperestlik, Hristiyanlık, Haniflik, Musevilik gibi inançlar görülmüştür.
- Hicaz bölgesinde ticaret, diğer bölgelerde ise tarım ve hayvancılık gelişmiştir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Farklı inançların benimsendiğine
B) Ticarete önem verildiğine
C) Sınıflı bir toplum yapısının olduğuna
D) Siyasi birlik kurulduğuna
E) Hayvancılığın geliştiğine

10. Akşitler ve Tolunoğulları Mısır'da kurulmuş ve kısa sürede yıkılmışlardır.

Bu Türk-İslam devletlerinin kısa ömürlü olmasının ortak sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Veraset sisteminin taht kavgalarına yol açması
B) Devlet halk kaynaşmasının sağlanamaması
C) Şii Fatimiler ile mücadele edilmesi
D) Coğrafi koşulların elverişsiz olması
E) Baskıcı politikaların uygulanması

11. İslamiyet'ten önce Arabistan'da panayırlar (özellikle Ukaz Panayırı) düzenlenirdi. Kâbe'deki putlar ziyaret edilir, alışveriş yapılır ve spor, eğlence, şiir yarışları düzenlenir, kan davalarına belli bir süre ara verilirdi. Bu durum da Araplar arasında kültürel birliğin oluşmasına katkı sağladı.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Müslümanların dışlandığına
B) Ekonominin geliştiğine
C) Mekke'nin kutsal bir şehir olduğuna
D) Edebiyatın geliştiğine
E) Çok tanrılı inançların olduğuna

ÜNİTE 6

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

EAPS14TAR25-040

TEST • 16

• KAVRAMA •

• Kınık Boyu

• Cihat

• Maveraünnehir

• Gulam sistemi

• Sultan

• İktâ arazisi

• Menşur

• Batınlık

• Farabî

1. Türk-İslam devletleri; İslam dininin hâkim olduğu ülkelerdeki kültürel değerler ile daha önce sahip olunan siyasi, hukuki gelenekleri ve görenekleri kaynaştıran bir siyasi yapı oluşturmuşlardır.

Bu durum, Türk-İslam devletleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesi değildir?

- A) İslamiyet'i yakından tanıdıklarının
B) Hukuk alanında ilk örgütlenmenin başladığının
C) Çeşitli kültürlerin bir sentezi olduğunun
D) Din ve devlet işlerinin birlikte yürütüldüğünün
E) Eski geleneklerin devam ettirildiğinin

2. Karluklar, Müslüman olmamasına rağmen İslam ordusuyla birleşip 751 yılında Talas'ta Arapların yanında savaşa girmişler; Çin'in yenilgiye uğratılmasında önemli rol oynamışlardır.

Karlukların, Arapları Talas Savaşı'nda desteklemelerinde;

- I. İslamiyet'in cihat anlayışını teşvik etmesi,
II. Çin'in Orta Asya'ya egemen olmak istemesi,
III. Karluklar'ın Uygurlara bağlı olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

3. Türklerin Abbasiler Dönemi'nde Müslüman olmalarında;

- I. hoşgörü politikasının izlenmesi,
II. Türklerin savaşçılık özelliklerinin gelişmiş olması,
III. komutanlık ve valiliklere Türklerin getirilmesi

durumlarından hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

4. **Kutadgu Bilig'de Türk devlet teşkilatının özellikleriyle ilgili** "Ey devletli hükümdar! En kötüsü, beylerin adının yalancıya çıkmasıdır. Beyin sözü doğru olmalı, tavır ve hareketi güven vermelidir ki halk ona inansın ve huzur içinde yaşasın. Bey gönlünü alçak tutmalı, beyin eli açık olmalıdır. Zulüm, yanan ateştir; yaklaşanı yakar. Kanun su gibidir, akarsa nimet yetiştirir. Ey hâkim, memleketi uzun süre yönetmek istersen kanunu doğru yürütmeli ve halkı korumalısın. Akıllı kimseleri kendine yakın tut, bilginin sözüne göre hareket et ve onun hakkını gözet." **bölümünü okuyan bir öğrencinin, devletin güçlü olabilmesi için aşağıdaki alanlardan hangisinde yeterli olunması gerektiğiyle ilgili bilgiyle karşılaştığı savunulamaz?**

- A) Askerî
B) Ekonomik
C) Bilim
D) Hukuk
E) Yönetim

5. Kaşgarlı Mahmut, *Divan-ı Lugâti't-Türk* adlı eserinde Türkçenin Arapçadan üstün bir dil olduğunu savunmuş; eserinde Türk tarihine, edebiyatına ait bilgiler vermiştir.

Kaşgarlı Mahmut bu tutumu ile aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmıştır?

- A) Türkçenin edebi dil olmasına
B) Farsçanın yaygınlaşmasına
C) Türk kültür birliğinin kurulmasına
D) Türk-Arap mücadelesinin başlamasına
E) Arap kültürünün Türk kültürünü etkilemesine

6. Karahanlıların;

- I. ribat denilen kervansaraylar yapmaları,
II. Türkçeyi resmî dil hâline getirmeleri,
III. ikta sistemini uygulamaları

özelliklerinden hangileri Arap kültürüne karşı bir tepkidir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

7. Büyük Selçuklu sultanı Tuğrul Bey, Abbasi halifesinden “Doğu’nun ve Batı’nın Sultanı” ünvanını almıştır.

Buna göre,

- I. Selçuklular, İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmiştir.
- II. Halifelik Türklere geçmiştir.
- III. Tuğrul Bey’in İslam dünyasındaki etkinliği artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. İslamiyet’e geçtikten sonra Türklerde meydana gelen değişmeler arasında;

- I. düzenli askerî yapılanmaya önem verilmesi,
- II. yönetimde saltanat anlayışının görülmesi,
- III. Arapçanın kullanımının yaygınlaşması

durumlarından hangileri yer alır?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Emeviler Dönemi’nde yaşanan mücadelelerden dolayı Türkler uzun süre direndikten sonra, ancak X. yüzyılda topluca İslamiyet’i kabul etmişlerdir.

Türklerin İslamiyet’i kabul etmesinde;

- I. Abbasilerin mevali politikasını terk etmesi,
- II. ülkenin hanedanın ortak malı sayılması
- III. Türk töresi ile İslamiyet’in birçok esasının örtüşmesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Tarih Öğretmeni Yunus Bey, öğrencilerine “Büyük Selçukluların Anadolu’yu yurt olarak seçmesinin nedenleri nelerdir?” sorusunu yöneltmiştir. Öğrenciler aşağıdaki cevapları vermiştir.

Mustafa: Verimli araziler üzerinde bulunması

Sevgi: Moğol Cengiz Devleti’nin Türkleri batıya doğru sürüklemesi

Fatma: Önemli kara ve deniz yolları üzerinde bulunması

Aslı: Türk siyasi birliğinin dağılmış olması

Sevinç: Türklerin yaşam şartları için uygun olması

Yunus Öğretmen’in sorduğu soruya hangi öğrencinin doğru cevap verdiği söylenemez?

- A) Sevinç B) Aslı C) Fatma
D) Sevgi E) Mustafa

11. 934-1062 yılları arasında halifeliğin haksız şekilde elde edildiğini iddia ederek Abbasi hilafetine karşı silahlı mücadeleye giren, başkent Bağdat’ı ele geçirerek halifeleri istediği gibi yönlendiren, Selçuklular tarafından yıkılan İslam devleti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eyyubiler B) Tolunoğulları
C) Harzemşahlılar D) İhşitler
E) Büveyhoğulları

12. Karahanlı Devleti’nde hükümdarlar; cami, kütüphane, medrese, maristan, imaret ve kervansaray yaptırmışlardır.

Hükümdarların bu tutumu;

- I. bilimsel ve kültürel faaliyetlerin geliştirilmesinin amaçlandığı,
- II. kurumların sürekliliğinin sağlanmaya çalışıldığı,
- III. sosyal devlet anlayışının hedeflendiği

yorumlarından hangilerine dayanak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

TEST • 17

• KAVRAMA •

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

1. Selçuklu ve Abbasi ülkelerinde kurulan Nizamiye Medreselerinde bilim insanı, devlet kadrolarına eleman yetiştirilmesi ve Bâtını hareketine karşı halkın bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu bilgiyle,

- I. Bilim dili olarak Türkçe kullanılmıştır.
II. Halkın huzuruna öncelik verilmiştir.
III. Ön Asya'da mezhep birliği sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Karahanlılar, İslam inancıyla Türk kültürünü birlikte yaşamışlardır.

Buna göre Karahanlılarla ilgili,

- I. Ulusal anlayıştan taviz vermemişlerdir.
II. İslam inancını tam olarak benimseyememişlerdir.
III. Sentez bir yapılanmaya sahip olmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. I. Talas
II. Katvan
III. Dandanakan

Bu savaşlardan hangileri Türk devletleri arasında meydana gelmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. 751 Talas Savaşı'ndan sonra Türkler kitleler hâlinde Müslüman olmaya başlamışlar; sonraları da Abbasi Devleti idaresinde ve ordularında önemli görevlere getirilmişlerdir.

Bu şekilde hızlanan kültür alışverişi İslam devletini özellikle aşağıdaki alanların hangisinde etkilemiştir?

- A) Ülkenin eyaletlere ayrılmasında
B) İdari ve askerî sistemde
C) En geniş sınırlara ulaşılmasında
D) Denizcilik faaliyetlerinin başlamasında
E) Göçebe hayatın benimsenmesinde

5. Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasında etkili olan nedenlerden biri değildir?

- A) Taht kavgalarının yaşanması
B) Merkezî otoritenin zayıflaması
C) Atabeylerin bağımsızlıklarını ilan etmesi
D) Katvan Savaşı'nın kaybedilmesi
E) Çok uluslu yapıya sahip olunması

6. Türk-İslam devletlerinde aynı anda Arapça, Farsça ve Türkçenin kullanılması aşağıdakilerden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Çok uluslu yapı
B) Egemenlik anlayışı
C) Ordu sistemi
D) Veraset sistemi
E) İmar çalışmaları

7. İlk Türk-İslam devletlerinde örfi hukukun yanında şeri hükümlerin de uygulanması;

- I. hukuk birliğinin olmadığı,
- II. gelenek ve göreneklerin hukukta etkili olduğu,
- III. laik bir hukuk sisteminin oluşturulduğu

durumlarından hangilerine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. Büyük Selçuklu Devleti'nde ikta sisteminin uygulanmasında aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Üretimde sürekliliği sağlama
B) Güçlü bir ordu oluşturma
C) Toprağın boş kalmasını önleme
D) Göçebe Türkmenlere yurt bulma
E) Veraset sistemini değiştirme

9. Selçuklular ---- geleneğine uygun olarak ülke topraklarını hanedan mensupları arasında paylaştırmıştır.

Bu cümledeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlatım doğru olur?

- A) üleş B) kurultay C) atabeylik
D) ikili teşkilat E) gulam

10. İlk Türk-İslam devletlerinde ticaretin geliştirilmesi amacıyla;

- I. kervansarayların yapımına önem verilmesi,
- II. ikta sisteminin kurulması,
- III. fethedilen toprakların fethedene verilmesi

faaliyetlerinden hangileri gerçekleştirilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Büyük Selçuklu Devleti'nde meliklerin eğitiminden sorumlu atabeylerin siyasi yetkilerinin bulunması;

- I. merkezî otoritenin zayıflaması,
- II. atabeylerin taht kavgalarında etkili olması,
- III. yönetim şeklinin değişmesi

sonuçlarından hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Selçuklular,

- Farsçayı resmî dil ilan etmişlerdir.
- Medreseler ve kervansaraylar inşa etmişlerdir.
- Taht kavgaları sonucu parçalanmışlardır.

Yalnız bu bilgilere dayanarak Selçuklular hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türklerin yönetim geleneğini sürdürmüşlerdir.
B) Veraset sistemini devam ettirmişlerdir.
C) Ticareti geliştirecek faaliyetlerde bulunmuşlardır.
D) Millî kimliklerini korumaya çalışmışlardır.
E) Eğitimde kurumsallaşma çalışmalarına girişmişlerdir.

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

TEST • 18

• PEKİŞTİRME •

1. Timur, ülkesinin doğu kısmını Cengiz yasasına göre; batı kısmını ise İslamî kurallara göre yönetmiştir.

Timur'un bu şekilde hareket etmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ülkede huzuru sağlama düşüncesi
- B) Cengiz yasasının yeterli olmaması
- C) Kültürel farklılıklara son vermek istemesi
- D) Osmanlı Devleti'ne karşı Arapların desteğini alması
- E) Moğolların İslamiyeti geç benimsemesi

2. Selçuklularda, sarayda Türkçe kullanılırken resmî yazışmalarda Farsça, bilim ve edebiyatta Arapça-Farsça kullandığı görülmüştür.

Buna göre Selçuklular ile ilgili,

- I. Farklı kültürlerin etkisinde kalınmıştır.
- II. Devlet çok uluslu bir yapıya sahiptir.
- III. Türk dili ve millî kültürünün gerekleri yerine getirilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. "Karahanlılar, millî benliklerini korumaya çalışmış ve eski Türk devlet anlayışını devam ettirmişlerdir."

Bu duruma Karahanlıların;

- I. Uygur Alfabesi'ni kullanmaları,
- II. doğu-batı şeklinde ikiye ayrılmaları,
- III. "Devlet, hanedanın ortak malıdır." anlayışını benimsemeleri

özelliklerinden hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

4. Büyük Selçuklu Devleti'nde eyaletlere vali olarak atanan meliklerin kendi adlarına para bastırma ve hutbe okutma yetkileri bulunmaktaydı.

Yalnız bu bilgiyle,

- I. Meliklerin tecrübe kazanmasına dikkat edilmiştir.
- II. Melikler, bir hükümdar gibi hareket edebilmiştir.
- III. Meliklerin geniş yetkilere sahip olması devletin yıkılmasına neden olmuştur.

yargılarından hangilerine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

5. Türk-İslam devletlerinde ülke toprakları; vakıf arazi, has arazi ve ikta arazi olarak üçe ayrılmıştır.

Bu ayrımın yapılmasında toprakların;

- I. verimlilik derecesi,
- II. merkeze yakınlığı,
- III. kullanım amacı

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Bizans İmparatoru Romen Diyojen'in Büyük Selçuklu Devleti üzerine sefere çıkmasında etkili olmuştur?

- A) Alp Arslan'ın Fatımiler üzerine sefere çıkmış olması
- B) Bizans ordusunda Hristiyan Türk askerlerinin yer alması
- C) Tekfurların Bizans imparatorundan bağımsız hareket etmesi
- D) Selçuklu topraklarında Batınlık hareketinin ortaya çıkması
- E) Bizans'ın Kudüs'e egemen olmak istemesi

7. Karahanlıların Türk kültürünü sürdürdüklerine;

- I. Uygur alfabesinin kullanılması,
- II. veraset anlayışının devam ettirilmesi,
- III. İslamiyet'in kabul edilmesi

durumlarından hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I, II ve III

8. Mısırda Tolunoğulları hakkında araştırma yapan bir tarihçi; "Tolunoğulları zamanında Mısır'ın imarına da önem verildiğini, ülkenin merkezi olan Fustat şehrine yeni mahallelerin eklendiğini, şehrin büyüüp geliştiğini, Türk mimari sanatının özelliklerini taşıyan devlet binalarının, camilerin, بیمارستان denilen hastanelerin, parkların, bahçelerin ve köprülerin inşa edildiğini, böylece Tolunoğulları Dönemi Mısır'ın daha sonraki yıllarda da her bakımdan özlemle andıkları bir altın devir olarak tarihteki yerini aldığını" belirtmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Tolunoğulları, Mısır'ın bayındır hâle getirilmesinde etkili olmuştur.
- B) Mısır kültüründe kalıcı Türk izleri görülmüştür.
- C) Tolunoğullarının Mısır hâkimiyeti uzun sürmüştür.
- D) Türkler Mısır'da sosyal devlet anlayışı ile hareket etmiştir.
- E) Tolunoğulları, Mısır tarihine önemli miraslar bırakmıştır.

9. Karahanlıların aşağıdaki faaliyetlerinden hangisi ticaretin geliştirilmesi amacına yöneliktir?

- A) Çok sayıda kervansaray yaptırmaları
- B) Düzenli posta örgütünü kurmaları
- C) Orta Asya Türk kültürünün Selçuklulara aktarmaları
- D) Türk-İslam tarihindeki ilk medreseleri kurmaları
- E) Türk-İslam edebiyatının ilk örneklerini vermeleri

10. Bilime, sanata ve edebiyata düşkünlüğü ve ulemaya verdiği destekle Batı Karahanlı ülkesini ve özellikle Kaşgar'ı bir cazibe merkezi haneline getiren, Yusuf Has Hacıp'in kaleme aldığı *Kutadgu Bilig* eserini ithaf ettiği hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tamgaç Buğra Han
- B) Satuk Buğra Han
- C) Gazneli Mahmut
- D) Sultan Alp Arslan
- E) Uluğ Bey

11. İlk Türk-İslam devletlerinde kadılık teşkilatının oluşturulması ve şeri hükümlerin uygulanması aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturmaktadır?

- A) İslami devlet anlayışından etkilendiklerine
- B) Örfi hukuk sistemini esas aldıklarına
- C) Türk geleneklerine bağlı kaldıklarına
- D) Hukuk birliğini sağladıklarına
- E) Hükümdarın adli kararlar üzerinde etkili olduğuna

12. Aşağıdakilerden hangisi Büyük Selçuklu Devleti'nden ayrılarak bağımsız hale gelen atabeyliklerden biri değildir?

- A) Böriler B) Zengiler
- C) Büveyhoğulları D) İldenizogulları
- E) Salgurlular

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

TEST • 19

• PEKİŞTİRME •

1. Tuğrul Bey'in kendi adına bastırdığı altın paranın ön yüzünde Kelime-i Şehadet; onun altında halifenin adı, paranın birimi, basıldığı yer ve tarihi ile Selçuklu ailesinin geldiği Kınık boyunun damgası yer alır. Paranın arka yüzünde ise Muhammed Resul Allah yazısı, onun altında ise Tuğrul Bey'in adı ve ünvanı bulunur.

Bu bilgileri inceleyen bir araştırmacı, Büyük Selçuklu Devleti hakkında aşağıdaki yorumlardan hangisini yapamaz?

- A) Bağımsız bir devlet olduğu
- B) İslam dünyasının lideri olduğu
- C) Ekonomisinin güçlü olduğu
- D) Geleneklerinden kopmadığı
- E) Bir İslam devleti olduğu

2. I. Haçlı Seferi sonrasında Hristiyanlar tarafından ele geçirilen Urfa'yı Haçlılardan geri alarak II. Haçlı Seferi'nin düzenlenmesine neden olan siyasi güç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fatımiler
- B) Eyyubiler
- C) İhşidiler
- D) Zengiler
- E) Samaniler

3. İslami esaslar ile Türk geleneklerinin uyuşması aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Türklerin Müslüman Araplarla savaşmasına
- B) Türk kültürünün Avrupa'da yayılmasına
- C) İslamiyet'in Türkler arasında yayılmasına
- D) İslam dininin temel kurallarının değişmesine
- E) Askerî alanda Türklerin Müslüman Araplardan etkilenmesine

4. Türk-İslam devletlerinde din adamlarının bir üstünlüğünün olmaması aşağıdakilerden hangisine kanıt oluşturmaktadır?

- A) Din adamlarının ayrıcalıklı olmadığına
- B) Din adamlarına güvenilmediğine
- C) Eşitliğe aykırı uygulamaların bulunduğu
- D) Ülke yönetiminde dinî kuralların etkili olduğuna
- E) Farklı inançların yayılmasına müsaade edilmediğine

5. "Hükümdar, iktidarını Allah'a borçlu olduğunu unutmamalı ve halka iyilik yapıp onun rızasını almaya çalışmalıdır. Hükümdar; kanallar açıp, köprüler yaparak, köyler ve yeni şehirler kurarak halka iyilikler yapmalıdır. Ana yollar üzerine ribatlar, ilim isteyenler için medreseler yapılmasını emretmelidir."

Selçuklu Veziri Nizamülmülk Siyasetname adlı eserinde hükümdarların hangi görevinden bahsetmiştir?

- A) Halkın refah düzeyini yüksek tutma
- B) Orduya komutanlık etme
- C) Divan-ı Mezalime başkanlık etme
- D) Ülke diplomasisini yürütme
- E) Adaleti tesis etme

6. • Müslüman Türklerle Bizans'ın ilk savaşdır.
• Anadolu için yapılan ilk savaştır.
• Anadolu'ya olan Türk akınları artmıştır.

Özellikleri verilen bu savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pasinler
- B) Dandanakan
- C) Miryokefalon
- D) Mute
- E) Malazgirt

7. Büyük Selçuklular Dönemi'nde,
- Divanda fakirlerin isimleri ve maaşları yazılı bulunurdu.
 - Ramazanda yoksullara para dağıtılırdı.
 - Emir, bey ve askerlere toylar düzenlenirdi.

Buna göre Büyük Selçuklular hakkında,

- Sosyal devlet anlayışına sahiptirler.
- Teşkilatlanmaya önem vermişlerdir.
- Yöneticilerle halk arasındaki bağları güçlendirmeye çalışmışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Büyük Selçuklu Devleti'nde askerî ve hukuki işler dışındaki her türlü devlet faaliyetlerini denetleyen divan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan-ı İnşa B) Divan-ı İşraf
C) Divan-ı Arz D) Divan-ı İstifa
E) Divan-ı Mezalim

9. Karahanlıların;

- Türkçeyi resmî dil olarak kullanmaları,
- İran'da bulunan Samanoğulları Devleti'ne karşı savaşmaları,
- Asya'da İslami kimlikli ilk Türk devleti olmaları

özelliklerinden hangileri ulusçu olduklarını göstermez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Fatımi Devleti; Tunus'a, Mısır'a, Hicaz bölgesine ve Suriye çevresine egemen olmuş Şii bir devlettir. Mısır gibi ekonomik yönden gelişmiş bir bölgeye sahip olan Fatimiler; ekonomik kazanımlarını, gelir dağılımına adaletli bir şekilde yansıtamamıştır.

Fatimiler'de görülen bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlaması beklenemez?

- A) Ükenin stratejik bölgelerde hâkimiyet kurmasına
B) Mezhepsel mücadelelerin yaşanmasına
C) Çok uluslu bir yapının oluşmasına
D) Toplumsal barışın sağlanmasına
E) Devletin gelirlerinin artmasına

11. Moğollarda en küçük aile olan "yasun"lar birleşerek "olog"ları, "olog"lar da birleşerek "boy"ları meydana getiriyordu. Devlet anlamına gelen "ulus"; boyların birleşmesiyle oluşuyor ve yönetim "Büyük Han"larca idare ediliyordu.

Bu durum dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Orta Asya Türk devletlerinden etkilendiklerine
B) Güçlü bir merkezî otoriteye sahip olduklarına
C) Sınıfsal ayrımların oluşmasını engellediklerine
D) Yönetimsel uygulamalarda halka danışıldığına
E) Orta Asya'daki tüm boyları hâkimiyet altına aldıklarına

12. Güçlü bir hükümdar olan Timur, "Cihan İmparatoru" olmayı amaçlamıştır. Bu yüzden Çin'i hâkimiyeti altına almak için önce Osmanlı Devleti ile mücadele etmiştir.

Buna göre Timur'un Osmanlı Devleti ile mücadeleyi zorunlu görmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batı sınırında güçlü bir devletin tehlike oluşturabileceğini düşünmesi
B) Osmanlı Devleti ile ilişkilerini düzeltmek istemesi
C) Osmanlı Devleti'nin Rumeli üzerine seferler yapması
D) Kuzey Afrika'ya hâkim olmak istemesi
E) İslam dünyasını korumaya çalışması

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

TEST • 20

• PEKİŞTİRME •

1. Harzemşahların atası Anuş Tigin'dir. Melikşah zamanında Selçuklu Devleti'nde yüksek dereceli bir memur olan Anuş Tigin, Harezm'in vergi gelirleriyle geçimini sağladığından bu bölgenin valisi de sayılmıştır.

Buna göre, Harzemşahlarla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Büyük Selçuklu yönetiminde görev almışlardır.
- B) İdari alanda etkili bir konumda bulunmuşlardır.
- C) Tarıma dayalı bir ekonomi benimsemişlerdir.
- D) Yöneticiler, masraflarını devlet hazinesinden karşılamıştır.
- E) Yönetim konusunda deneyim ve tecrübe sahibi olmuşlardır.

2. Kara Yülük Osman tarafından kurulan Akkoyunlular; Kur'an-ı Kerim'i Türkçeye çevirmiş, Dede Korkut Hikayelerini yazıya aktarmış ve Osmanlı Devleti'ne karşı Venedik, Karamanoğulları, Pontus Rum Devleti'yle iş birliği yapmışlardır.

Buna göre Akkoyunlularla ilgili

- I. ulusçu anlayışa uygun hareket ettiklerine,
- II. çıkarları doğrultusunda politika izlediklerine,
- III. Türk kültürünün gelişimine katkıda bulunduklarına

yorumlarından hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

3. Moğollar; Uygurlardan kâğıt para basmayı, ticarete çek kullanmayı ve "ortak" adı verilen devlet sermayesine dayalı ticaret şirketleri kurup işletmeyi öğrendiler.

Bu bilgi aşağıdaki yargılardan hangisini doğrular niteliktedir?

- A) Moğol uygarlığı özgündür.
- B) Sanayide ileri gidilmiştir.
- C) Ticarete takas uygulanmıştır.
- D) Uygurlar ileri bir uygarlık oluşturmuştur.
- E) Orta Asya, Moğolların eline geçmiştir.

4. Akkoyunlar, Kur'an-ı Kerim'i Türkçeye çevirmişlerdir.

Bu durum Akkoyunlular ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) İbadetlerini Türkçe olarak yaptıklarının
- B) İslamiyet'in temel esaslardan uzaklaştıklarının
- C) Türkçeyi resmî dil seçtiklerinin
- D) Millî kimliklerini korumaya çalıştıklarının
- E) Türkçe ibadet edilmesi kararı aldıklarının

5. Memlûklerde askerî gücü eline geçiren komutanlar hükümdar olabilmıştır.

Bu bilgiden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Saltanat sisteminin olmadığına
- B) Taht kavgalarının yaşandığına
- C) Düzenli bir veraset sisteminin olmadığına
- D) "Ülke hanedanının ortak malıdır." anlayışının uygulanmadığına
- E) Paralı askerlik sisteminin uyguladığına

6. 1258'de Moğol İlhanlıların Bağdat'ı işgal etmesi üzerine Abbasi hanedanı aşağıdaki devletlerden hangisine sığınmıştır?

- A) Büyük Selçuklu Devleti
- B) Memlûk Devleti
- C) Osmanlı Devleti
- D) Gazneliler
- E) Karahanlılar

7. Aşağıdaki Türk İslam devletlerinden hangisinin resmî dili Farsça değildir?

- A) Büyük Selçuklular
- B) Gazneliler
- C) Türkiye Selçukluları
- D) Tolunoğulları
- E) Harzemşahlılar

8. Türk-İslam devletleri kuruldukları sahada bir çok imar faaliyeti ile yaşam alanlarını bayındır hâle getirmeye çalışmıştır.

Aşağıdaki ünlü eserlerden hangisi bir Türk devleti tarafından inşa edilmemiştir?

- A) Semerkant Rasathanesi
- B) Nişabur Medresesi
- C) Elhamra Sarayı
- D) Tolunoğlu Ahmet Camisi
- E) Mama Hatun Türbesi

9. Büyük Selçuklularda topraklar, gelirlerine göre bölümlere ayrılmıştı. Her toprak parçasının vergileri, hizmet karşılığı komutan veya askerlere bırakılmış ve bu sisteme "ikta" adı verilmiştir. İkta sahipleri verginin bir kısmıyla atlı askerler yetiştirmiştir.

Büyük Selçuklularda uygulanan ikta sistemiyle;

- I. devlet hazinesini rahatlatmak,
- II. taşrada asayişini sağlamak,
- III. tarımsal üretimi artırmak

gibi hedeflerden hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Gazneliler; Afgan, Hindu, Fars gibi farklı birçok milleti hâkimiyeti altına almıştır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Millî birliğin sağlanamamasına
- B) Yazılı hukukun gelişmemesine
- C) Halkın İslamiyeti benimsemesine
- D) Askerî teşkilatın güçlü olmasına
- E) Astronominin gelişmesine

11. İkta toprakları, geliri kale komutanlarına, devlet memurlarına maaş karşılığı olarak verilen topraklardır. Bu topraklar kişilere görevi süresince verilir, görevi sona ermesiyle geri alınır. İkta sahibi, topraklardan aldığı vergilerin bir kısmıyla geçimini sağlar, bir kısmıyla asker yetiştirir. Ayrıca üç yıl üst üste toprağını boş bırakırsa o toprak elinden alınır.

Bu bilgilerden hareketle ikta sistemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Devletin giderlerinin yerinde karşılandığına
- B) İkta topraklarının miras bırakıldığına
- C) Hazine üzerindeki maaş yükünün azaldığına
- D) Hazineden para çıkmadan asker yetiştirildiğine
- E) Taşrada asayişin sağlandığına

12. • Tolunoğulları'nın en önemli eseri Tolunoğlu Ahmet Camii'dir.
• Karahanlılar, Semerkant Medresesini inşa etmişlerdir.
• Babür İmparatorluğu'nun en önemli eseri Tac Mahal'dir.

Türk-İslam devletleriyle ilgili bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dinî eser yapıldığına
- B) Eğitime önem verildiğine
- C) Ülkelerin bayındır hâle getirildiğine
- D) Sanata önem verildiğine
- E) Hukuk üstünlüğünün benimsendiğine

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

TEST • 21

• PEKİŞTİRME •

1. Gazne Devleti, sınırları içerisinde birçok milleti barındırmıştır. Ancak bunlar arasında ulusal birliği sağlayamamıştır.

Bu durumun;

- I. askerî harcamaların azalması,
- II. devletin kısa sürede parçalanması,
- III. ülke sınırlarının genişlemesi

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. I. Moğolların Orta Doğu'yu işgal etmesi
II. Büyük Selçuklu Devleti'nin iktâ sistemini uygulaması
III. Birinci dönem Türkmen beyliklerin kurulması

Bu gelişmelerden hangilerinin Anadolu'nun Türkleşmesini hızlandırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Gaznelilerin en önemli özelliklerinden biri de Gazneli Mahmut zamanında Hindistan'a on yedi başarılı seferin yapılmış olmasıdır. Sefer sonucunda ekonomik alanda birçok zenginlikler kazanılmış, İslamiyet Hindistan'da büyük ölçüde yayılmış hatta bu seferler Hindistan'daki kast sistemini sarsmıştır. Buna rağmen Hindistan'ın siyasi hâkimiyeti kesin olarak sağlanamamıştır.

Bu bilgilerden hareketle Hindistan'da kesin egemenliğin kurulamamasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hindistan'ın geniş bir coğrafya olması
B) Kast sisteminin uygulanıyor olması
C) Hint halkının Müslüman olmak istememesi
D) Şii Büveyhoğulları tehlikesinin ortaya çıkması
E) Hint topraklarının oldukça verimli olması

4. Büyük Selçuklu Devleti, yönetimi altında bulunan halka işlemesi ve boş bırakılmaması karşılığında toprak dağıtmıştır.

Bu faaliyetin;

- I. ithalatı kısıtlama,
- II. üretimi artırma,
- III. isyanları sona erdirmeye

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Melikşah Dönemi'nden itibaren meliklere siyasi ve askerî alanda geniş yetkiler verilmiştir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulabilir?

- A) Merkezî otoritenin zayıflamasına
B) Sanatın özgünleşmesine
C) İslamiyet'in yaygınlaşmasına
D) Taht kavgalarının azalmasına
E) Hukukun bağımsızlaşmasına

6. Türk-İslam dünyasında eğitim ve öğretim açısından Karahanlılar Dönemi dönüm noktası kabul edilmiştir. Dağınık bir şekilde yapılan öğretim; Tamgaç Buğra Han zamanında programa bağlanmış, eğitim hizmetlerinin tamamı devlet hazinesinden para harcanmadan, vakıf gelirleriyle yürütülmüştür. Buğra Han'ın yaptırdığı medrese yatılı olup yönetimine hükümdar müdahale etmemiştir.

Bu durum Karahanlılarla ilgili,

- I. Eğitime özerklik tanımışlardır.
- II. Yalnız dinî alanda eğitim vermişlerdir.
- III. Eğitimi sistemleştirmişlerdir.

yorumlarından hangilerine dayanak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. Türkler; hızlı haber almak ve hükümdarın merkezî idareden gönderdiği ferman, mektup gibi evrakları çabuk ulaştırmak için haberleşme teşkilatı oluşturmuştur. Bu yapılanma içinde önemli bir birim olan “berid” gerek resmî görevlileri ve gerekse halkı ilgilendiren bütün konuları raporlar hâlinde başkente sunardı.

Bu bilgilerden hareketle Türk-İslam devletleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ülkenin eyaletlere bölündüğüne
B) Posta teşkilatının oluşturulduğuna
C) Taşrada gelişen olayların merkeze iletilmesine
D) Haberleşmeye önem verildiğine
E) Merkezî otoritenin güçlü tutulmak istendiğine

8. **Dede Korkut Hikâyeleri’nde geçen** “Aç görsem doyurdum, yalıncağ görsem donattım, tepe gibi et yığdırdım; göl gibi kırmızı sağdırdım.” **ifadesinden hareketle Türk-İslam devletleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**

- A) Kut anlayışına önem verdiklerine
B) Sosyal devlet anlayışına sahip olduklarına
C) Ticarete önem verdiklerine
D) Tarımsal faaliyetlerle uğraştıklarına
E) Dinî amaçlı savaş yaptıklarına

9. Büyük Selçuklular’da fethedilen topraklar, bu toprağı ele geçiren komutanların yönetimine bırakılırdı.

Bu durumun;

- I. merkezî otoritenin güçlenmesine,
II. komutanlara sultanlık yolunun açılmasına,
III. fetihlerin hızlanmasına

gelişmelerinden hangilerine katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

10. Karahanlılar;

- “Ribat” denilen kervansaraylar yapmıştır.
- Türkçeyi resmî dil ilan etmiştir.
- Türk tarihindeki ilk gelişmiş posta teşkilatını kurmuştur.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ülkeyi bayındır hâle getirdiklerine
B) Haberleşmeye önem verdiklerine
C) Türkçenin gelişimini hızlandırdıklarına
D) Ticarete önem verdiklerine
E) Bursluluk sistemini başlattıklarına

11. Tolunoğulları, Mısır’da kurulan ilk Türk devletidir. En önemli eseri Tolunoğlu Ahmet Camii’dir. Bu caminin yanında bulunan eczaneden Müslüman, Hristiyan ve Yahudi ayrımı yapılmaksızın herkese ücretsiz ilaç dağıtılmıştır.

Buna göre Tolunoğulları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Düzenli ordu kurduklarına
B) Tarımın gelişmiş olduğuna
C) Teokratik bir devlet anlayışının olduğuna
D) Hoşgörülü bir devlet olduklarına
E) Skolastik düşüncenin etkili olduğuna

12. **Türklerin İslamiyeti benimsemesinde;**

- I. temizlik anlayışlarının İslami esaslarla örtüşmesi,
II. hırsızlık, yalancılık ve adaletsizliğin iki inançta da yasak olması,
III. kurban ibadetinin İslamiyet’te de olması

unsurlarından hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

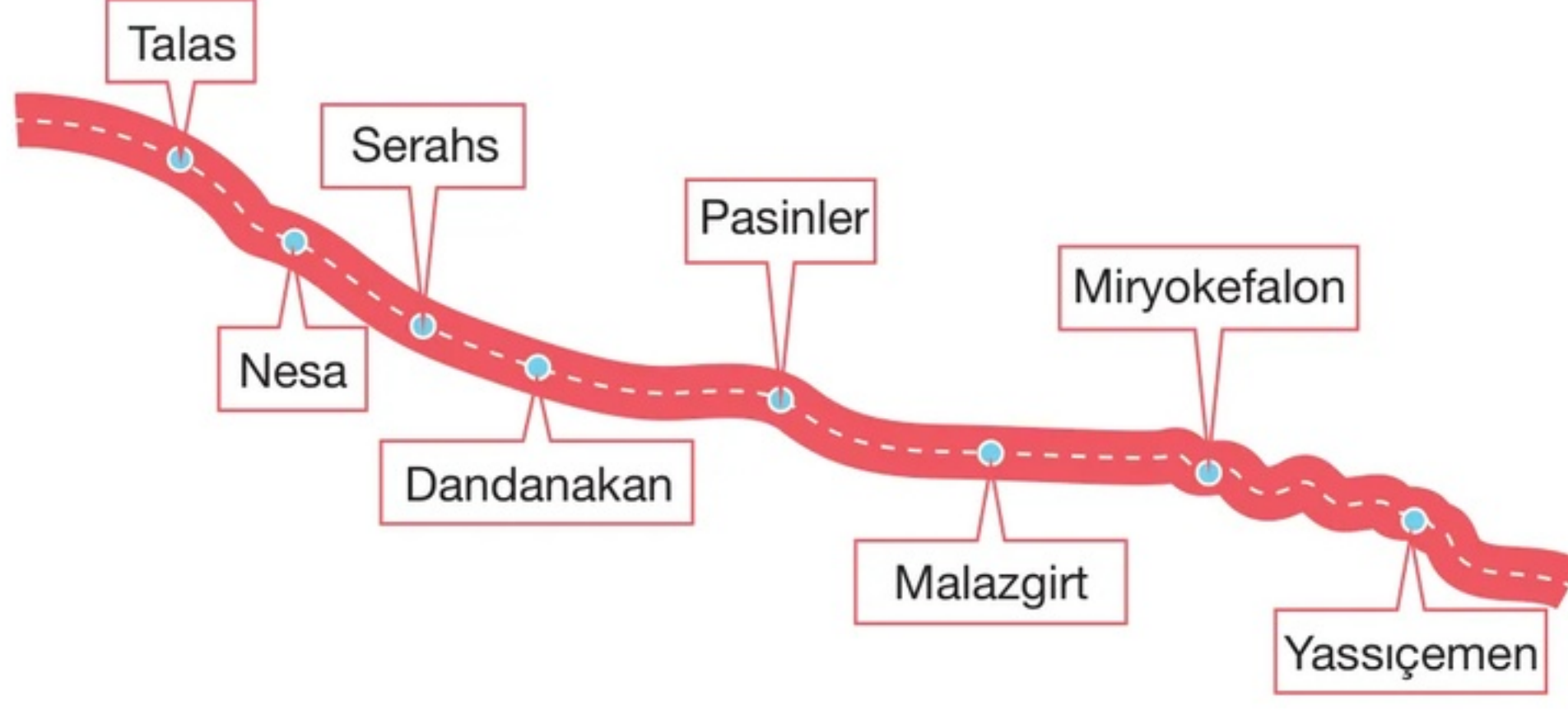

TEST • 22

• DEĞERLENDİRME •

TÜRKLERİN İSLAMİYET'İ KABULÜ VE İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

1.

Bir zaman makinesi icat eden Mehmet, Türk-İslam devletlerinin hüküm sürdüğü yıllara yolculuk etmiştir. Mehmet bu yolculuğu esnasında mola verdiği yerlerde Türk devletlerinin birbirleri ile savaştıklarına şahit olmuştur.

Buna göre Mehmet yolculuğu esnasında kaç yerde mola vermiştir?

- A) 3 B) 4 C) 6 D) 7 E) 8

2.

1. Durum	Gazneli Mahmut, Abbasi halifesini Büveyhoğullarının baskısından kurtarmış ve bu hizmetine karşılık olarak Abbasi halifesinden Sultan ünvanını almıştır.
2. Durum	Abbasi Halifesi Kaim bi-Emrillah, Şii Büveyhoğullarının ve onları destekleyen Mısır'daki Fâtîmi Devleti'nin baskısından kurtulmak için Tuğrul Bey'den yardım istemiştir. 1055 ve 1060 yıllarında yapılan Bağdat Seferleri ile Şii Büveyhoğulları Devleti yıkılmış ve Bağdat kurtarılmıştır. Bu hizmetlerinden dolayı halife tarafından Tuğrul Bey'e "Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı" ünvanı verilmiştir.

Bu iki durum birlikte değerlendirildiğinde,

- I. Türkler İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmiştir.
II. Halifelik makamı Türklere geçmiştir.
III. Abbasi Devleti eski güç ve ihtişamına kavuşmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanlardan hangisinde İslamiyet'in yayılmasında Türklerin etkisinden söz edilemez?

- A) 1 ve 3 B) 2 ve 5 C) 3 ve 4
D) 1 ve 2 E) 3 ve 5

4. Karahanlı Devleti'nde,

- I. medrese eğitiminin başlatılması,
II. posta teşkilatının kurulması,
III. gulam ocaklarının açılması

uygulamalarından hangileriyle askeri teşkilatın güçlendirilmeye çalışıldığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

5. Türk-İslam tarihi ile ilgili aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) Karahanlıların Müslüman olmalarında Samanoğulları iç mücadelesinden kaçarak Karahanlılara sığınan Samanî hanedanının mensupları etkili olmuştur.
B) Kınık Boyunun Maverâünnehir ve Horasan topraklarında etkinlik kazanmak istemesi, Gazneliler ile Karahanlıların ittifak kurmasına neden olmuştur.
C) Zengi Atabeyliği komutanlarından Şirkuh ve Salahaddin Eyyubi, Mısır'da etkili olan Memlûk Devleti'ne son vermiştir.
D) Abbasilere son vermeye çalışan Büveyhoğullarına karşı Abbasi halifesini himayesi altına alan ilk Türk hükümdarı Gazneli Mahmut'tur.
E) Saltuklular, Mengücekliler, Danişmenliler, Artuklular ve Çaka Beyliği Malazgirt Savaşı'ndan sonra Büyük Selçuklulara bağlı olarak kurulmuşlardır.

6. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Ayhan: Bilge Kül Kadir Han tarafından Balasagun merkezli olarak kurulmuştur.

Melisa: Satuk Buğra Dönemi'nde İslamiyet'i resmî din olarak kabul etmişlerdir.

Cüneyt: Türk-İslam tarihinde ilk posta teşkilatını ve askerî gulam sistemini kurmuşlardır.

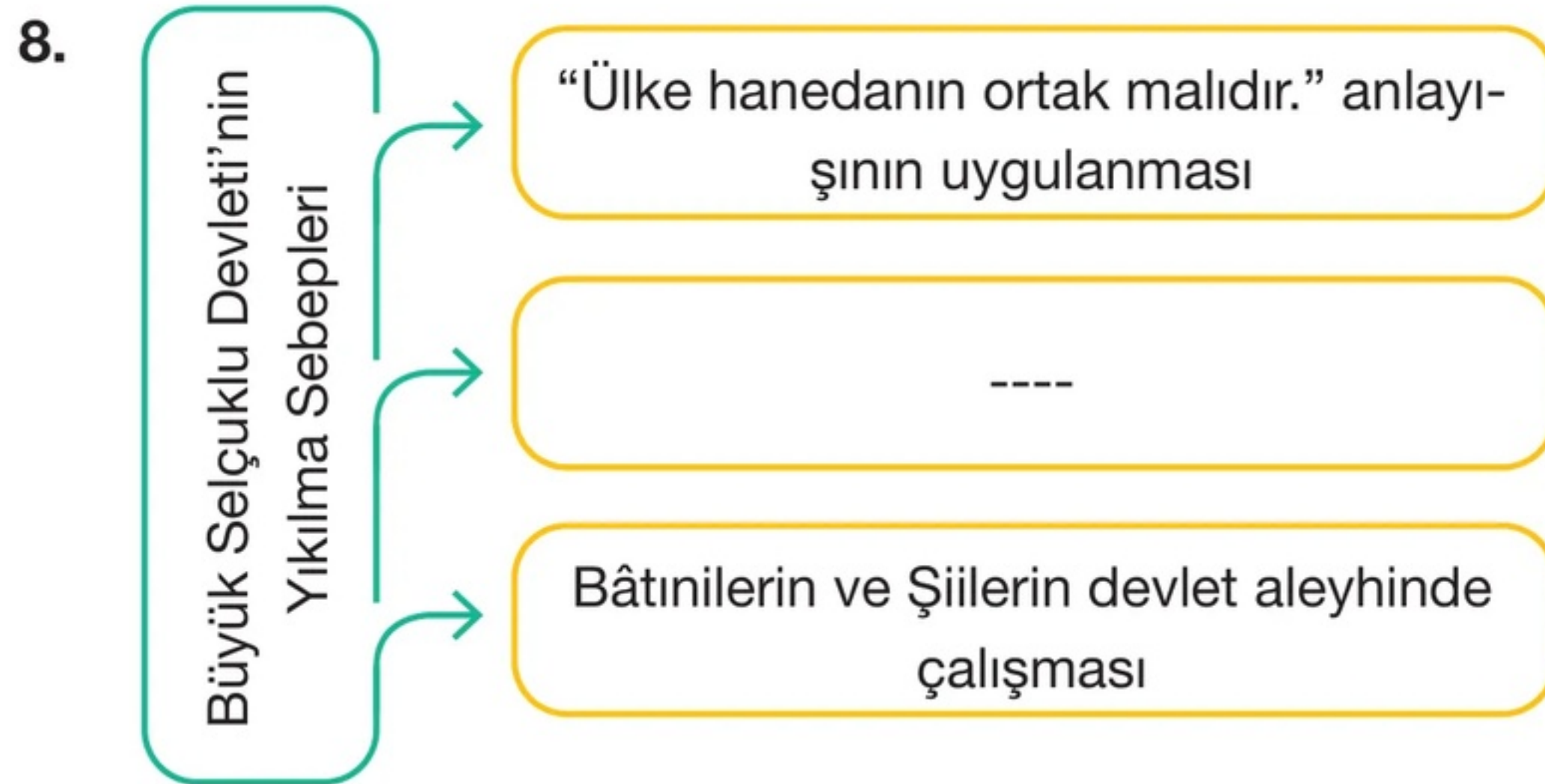
Melek: Hâkimiyet anlayışı, saray ve merkez teşkilatı ile askerî teşkilatta eski Türk geleneklerini korumuşlardır.

Öğrencilerin çeşitli bilgiler verdiği bu devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karahanlılar B) İtil Bulgar Devleti
C) Gazneliler D) Memluklar
E) Büyük Selçuklu Devleti

7. 1025 yılında Kınık boyunun güçlenmesine engel olmak amacıyla Karahanlı hükümdarı ile ittifak yaparak Kınık Beyi Arslan Yabgu'yu tutsak etmeyi başaran Türk hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alp Arslan B) Süleyman Şah
C) Gazneli Mahmut D) Timur
E) Tuğrul Bey

Bu tablonun tamamlanabilmesi için noktalı yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Atabeylerin bağımsızlık faaliyetlerine girişmesi
B) Oğuzların ve göçebe Türkmenlerin küstürülmesi
C) Abbasi halifelerinin siyasi güçleri tekrar ellerine almak istemeleri
D) Katvan Savaşı'nın kaybedilmesi
E) Moğolların Ön Asya'yı işgal etmesi

9.

I. durum	Sultan Melikşah'ın ölümünden sonra başa oğlu Berkjaruk geçmiştir. Melikşah'ın kardeşi olan Tutuş yeğeninin hâkimiyetini kabul etmeyerek başkaldırmıştır. Berkjaruk, Tutuş'u öldürerek bu tehdidi ortadan kaldırmıştır.
II. durum	Mehmet Tapar'ın ölümünden sonra yerine oğlu Mahmut geçtiyse de amcası Horasan Meliki Sencer, yeğeni Mahmut'u tahttan indirerek yerine kendisi geçmiş ve yeğenini Irak Selçukluları'nın sultanı ilan etmiştir.

Her iki duruma bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Selçuklularda hanedanlık anlayışının hâkim olduğu
B) Monarşiye dayalı yönetim biçiminin benimsendiği
C) "Ülke hanedanın ortak malıdır." düşüncesinin geçerliliğini koruduğu
D) Sultan Sencer'in yeğeni Mahmut'u himayesi altına aldığı
E) Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrıldığı

10. Kınık boyu ile Gazneliler arasında yapılan Nesa, Serahs ve Dandanakan savaşlarının temelinde hangi toprak üzerinde hâkimiyet kavgası yaşanmıştır?

- A) Horasan B) Anadolu C) Kafkaslar
D) Maveraünnehir E) Türkistan

11.

	Hükümdar		Ünvanı
I.	Gazneli Mahmut	a.	Ebu'l Feth
II.	Tuğrul Bey	b.	Celaeddin Emirel Müminin
III.	Alp Arslan	c.	Hadimül Haremeyn
IV.	Melikşah	d.	Doğunun ve Batının Sultanı
V.	Selahaddin Eyyubi	e.	Sultan

Türk-İslam devletlerinde hükümdarlar ve kullandığı ünvanların eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I - e, II - d, III - a, IV - b, V - c
B) I - a, II - b, III - c, IV - d, V - e
C) I - d, II - e, III - b, IV - c, V - a
D) I - c, II - a, III - e, IV - b, V - d
E) I - b, II - a, III - d, IV - c, V - e

TARİH TESTİ

DENEME - 1

Bu testte 30 Tarih sorusu vardır.

EAPS14TAR25-047

1. Ammianus, “Hunlar piyade olarak savaşmaya hiç alışkın değillerdi. Şaşılacak kadar uzak mesafelere attıkları ve demir kadar sert ve öldürücü sivri kemikten uçlu oklarını atmada gösterdikleri maharete hiç kimse erişemezdi... Hunlar iyi savaşçılar olup yay ve kement kullanmakta eşsizdirler.” demiştir.

Yalnız bu bilgiye göre Hunlarla ilgili olarak;

- I. orduda onlu sistemi oluşturdukları,
- II. savaş aletlerini etkin kullandıkları,
- III. savaşlarda hilal taktiğini uyguladıkları

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

TYT - 2018 ÖSYM

2. Tarihçi Beyhakî eserinde Gazneli Sultan Mesud Dönemi’nde Gaznelilerin en önemli bölgesi olan Horasan’ın; Nesâ, Serahs ve Dandanakan savaşlarıyla birlikte Selçukluların eline geçtiğini ifade ettiği tarihsel sürece ilişkin bilgilere yer vermiştir.

Beyhakî’nin eserinde yer alan bu bilgiler aşağıdakilerden hangisinin aydınlatılmasında kaynak olarak kullanılabilir?

- A) Selçukluların cihat faaliyetlerinin
- B) Hindistan’da İslamiyet’in yayılmaya başlamasının
- C) Selçukluların kuruluş aşamasının
- D) Batınî faaliyetlerine karşı alınan tedbirlerin
- E) Abbasi hilafetinin sona ermesinin

TYT - 2023 ÖSYM

3. Gazneli hükümdarı Sultan Mahmut, bir gün mezâlim divanında iken; bir tacir, Şehzade Mesut’un kendisinden altmış bin dinarlık kumaş aldığından ancak parasını ödemediğinden şikâyet eder. Tacirin, hakkını aramak istediğini dile getirmesi üzerine Sultan Mahmut, taciri haklı bulur ve alacağının hemen ödenmesini emreder.

Gazneli Devleti’nde yaşanan bu durumla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dava açmanın sultanın iznine bağlı olduğu
- B) Mezâlim divanının Gaznelilere özgü bir kurum olduğu
- C) Sultanın gerektiği durumlarda yargı kararı verebildiği
- D) Mezâlim divanının yalnızca ticari davalara bakmak için kurulduğu
- E) Ticari konuların İslam hukukunun dışında bulunduğu

TYT - 2018 ÖSYM

4. Asya Hun Devleti’nin dağılmasının ardından Hunlar, batıya doğru yayılmaya başlamış ve Karadeniz’in kuzeyinde bulunan Germen kavimlerini batıya doğru itmişlerdir. Kavimler Göçü adı verilen bu süreçte Hunlar Avrupa siyasetinde etkin hâle gelirken ikiye ayrılan Roma İmparatorluğu önemli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kavimler Göçü’nün sonuçlarından biri olarak gösterilemez?

- A) Türk kültürü Avrupa’da yayılmıştır.
- B) Avrupa’nın etnik yapısı değişmiştir.
- C) Roma İmparatorluğu güç kaybetmeye başlamıştır.
- D) Bilim ve teknikte önemli gelişmeler yaşanmıştır.
- E) Avrupa’da siyasi dengeler değişmiştir.

TYT - 2019 ÖSYM

5. Gazneli Mahmut, Abbasi halifesini Büveyhoğullarının baskısından kurtarmış ve bu hizmetine karşılık olarak Abbasi halifesinden Sultan unvanını almıştır.

Bu bilgiyle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Gazneli Mahmut’un İslam dünyasının önemli bir siyasi gücü olduğuna
- B) Abbasi halifesinin siyasi yetkilerini Gazneli Mahmut’a bıraktığına
- C) Türkler arasında İslamiyetin hızla yayıldığına
- D) İslam dünyasında mezhep çatışmalarının son bulduğuna
- E) Gazneli Mahmut’un İslam dünyasında siyasi birliği sağladığına

TYT - 2019 ÖSYM

6. Doğu-batı ticaret yolları üzerinde bulunan Uygurlar farklı inanç ve kültürlerden etkilenmişlerdir. Çin’den Budizmi, İran’dan Maniheizmi alan Uygurlar, Akdeniz Havzası’ndan Suriyeli rahipler ve Soğdlar aracılığıyla da Hristiyanlığı, Helenistik edebiyatı ve sanatı öğrenmişlerdir.

Buna göre Uygurlar ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Geniş bir coğrafya ile ilişki kurduklarına
- B) Farklı dinleri benimsediklerine
- C) Hoşgörülü bir toplum oluşturduklarına
- D) Kültürel etkileşime açık olduklarına
- E) Hâkim hayat tarzlarının göçebelik olduğuna

TYT - 2020 ÖSYM

7. Doğu Roma İmparatorluğu'yla Avrupa Hunları arasında 434 yılında yapılan Margos Antlaşması'nın,

- Doğu Roma bundan sonra Hunlara bağlı kavimlerle antlaşmalar yapmayacak,
- Doğu Roma, Hunlardan kaçanlara sığınma hakkı vermeyecek,
- Ticari münasebetler yine belirli sınır kasabalarında devam edecek,
- Doğu Roma'nın ödediği yıllık vergi iki katına çıkarılacak.

maddeleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Doğu Roma'nın, Avrupa Hunlarının siyasi üstünlüğünü kabul ettiğine
- B) İki devlet arasındaki ekonomik ilişkilerin sürdürüleceğine
- C) Avrupa Hunlarının kendilerine yönelik ittifakları engellemeye çalıştığına
- D) Doğu Roma'ya uygulanan maddi yaptırımın artırıldığına
- E) Akdeniz ticaretinin Avrupa Hunlarının kontrolüne girdiğine

TYT - 2021 ÖSYM

8. Malazgirt Zaferi öncesinde Alp Arslan, Bizans İmparatoru Diyojen'e elçi göndererek barış teklifinde bulunmuştur. Selçukluların savaştan çekindiğini düşünen Diyojen: *"Ben üstün ve kudretli durumuma çok para ve çaba harcayarak eriştim. Barış ancak Selçuklu başkenti Rey'de olur. ... Biz İsfahan'da kışlayacağız, atlarımız ise Hemedan'da."* demiştir. Buna karşılık Türk elçisi ise: *"Hayvanlarınız Hemedan'da kışlayabilir fakat sizin nerede kışlayacağınızı bilemem."* şeklinde cevap vermiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Selçuklu Devleti'nin Anadolu'ya doğru genişlediğine
- B) Bizans'ın İslam şehirlerine sahip olmak istediğine
- C) İki devlet arasında diplomatik girişimlerin bulunduğu
- D) Türklerin ilerleyişine karşı Haçlı Seferleri'nin başladığına
- E) Selçuklu Türklerinin Bizans ile savaşı göze aldığına

TYT - 2021 ÖSYM

9. X. yüzyılda Turfan'a gelen Çin elçisi, Uygurlar hakkında şu ifadelerde bulunmuştur: "Onların devletinin içinde fakir insan azdır. Yiyeceği olmayanlara da devlet tarafından yardım edilir. Birçokları yüz yaşına kadar yaşar. Olgunluk çağına erişmeden ölenlere pek rastlanmaz."

Bu bilgiye göre Uygurlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Orta Asya'da egemenlik kurduklarına
- B) Sosyal devlet anlayışını benimsediklerine
- C) Konar-göçer yaşam tarzının yaygın olduğuna
- D) Komşularıyla diplomatik ilişkiler kurduklarına
- E) Toplumun refah seviyesinin yüksek olduğuna

TYT - 2022 ÖSYM

10. Türklerin Müslümanlığı kabul etmesi önemli bir tarihsel olgudur. Bu sürecin başlangıç yılları Hz. Muhammed Dönemi'ne kadar uzanmaktadır. Bazı yeni araştırmalar, sahabe arasında birçok Türk'ün de bulunduğunu ortaya koymuştur.

Bu bilgiyle Türklerin İslamlaşma süreciyle ilgili;

- I. İslam'ın ilk yıllarından itibaren başladığı,
- II. Hz. Muhammed'i gören Türklerin bulunduğu,
- III. İslamlaşmanın kısa zamanda tamamlandığı

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

TYT - 2022 ÖSYM

11. Asya Hun Devleti hükümdarı Mete Han, 26 kavmi tek bayrak altında toplamıştır. İkinci Göktürk Devleti zamanında da Kapgan Kağan, Orta Asya'daki tüm Türk boylarını bir bayrak altında toplayarak gücüne güç katmıştır. Uygur Kağanı Moyen-Çor ise Hunlarda ve Göktürklerde olduğu gibi öncelikle Orta Asya'daki boyları kendine bağlamıştır.

Buna göre söz konusu devletlerle ilgili

- I. teşkilatçı bir merkezî yapı oluşturdukları,
- II. benzer bir hâkimiyet anlayışına sahip oldukları,
- III. ülke sınırlarını genişlettikleri

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

TYT - 2023 ÖSYM

12. I. Alâeddin Keykubad'ın Moğollara karşı birlikte hareket etme teklifini reddeden, Ahlat'ı kuşatarak Anadolu için bir tehdit oluşturan ve Yassıçemen Savaşı'nda Türkiye Selçukluları tarafından mağlup edilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karakoyunlular B) Gazneliler
C) Bizans D) Akkoyunlular
E) Harzemşahlar

TYT - 2024 ÖSYM

13. Attila, 447 yılında Doğu Roma'nın barış şartlarına uymaması üzerine II. Balkan Seferi'ne çıkmış ve Doğu Roma ile Anadolios Antlaşması'nı imzalamıştır. Bu antlaşmaya göre Doğu Roma, Hunlara savaş tazminatı ödeyecek ve önceden ödediği vergi üç katına çıkarılacak, Hun sınır şehri Niş'te pazar kurulacak ve Doğu Roma'nın asker bulundurabileceği alanlar kısıtlanacaktır.

Buna göre

- I. antlaşma sonrasında Roma'nın ikiye ayrıldığı,
II. Hunların ekonomik açıdan kazanımlar elde ettiği,
III. Doğu Roma üzerinde Hunların, üstünlüğünü devam ettirdiği

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

TYT - 2024 ÖSYM

14. Tarih araştırmalarında yazılı kaynakların doğruluk derecesinin ve güvenilirliğinin araştırıldığı aşama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarama B) Tasnif C) Tahlil
D) Tenkit E) Terkip

AYT - 2018 ÖSYM

15. Karahanlı Devleti'nde, devletin iki ana kısma ayrılarak yönetilmesi uygulaması bulunmaktadır. Bu; Arslan Han, Buğra Han, İlek Han vb. unvanlarla hanedana mensup hükümdarların hüküm sürmesinden de anlaşılmaktadır.

Bu uygulamanın bir benzeri Karahanlılardan önce, aşağıdaki devletlerin hangisinde görülmüştür?

- A) Göktürkler B) İhşidîler
C) Gazneliler D) Selçuklular
E) Hârizmşahlar

AYT - 2018 ÖSYM

16. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet öncesi Türk devletlerinde geçerli olan egemenlik sembol ve göstergelerinden biri değildir?

- A) Hutbe okutmak
B) Siyasi antlaşmalar yapmak
C) Para bastırmak
D) Kurultaya başkanlık yapmak
E) Yabancı elçileri kabul etmek

AYT - 2018 ÖSYM

17. Hz. Ömer Dönemi, yapılan fetihlerin yanı sıra devlet teşkilatı ve kurumların oluşturulmasında da önemli bir dönem olarak kabul edilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönemde yapılan çalışmalardan biri değildir?

- A) Mahkemelerin oluşturulması
B) Beytü'l-Hikme adlı ilim merkezinin kurulması
C) Askerî posta teşkilatının kurulması
D) Vergilerin sistemli hâle getirilmesi
E) Ordugâh şehirlerin kurulması

AYT - 2018 ÖSYM

18. • Konya'nın Çumra ilçesinin 10 km güneydoğusunda yer alır.
• MÖ 7000'li yıllardan kalma bir yerleşim yeridir.
• Neolitik Çağ'a ait buluntulara rastlanmıştır.
• Penceresiz ve girişleri çatıdan olan kerpiç evler bulunmaktadır.

Tarih öncesi döneme ait bu yerleşim yeri, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alacahöyük B) Göbeklitepe C) İkiztepe
D) Çatalhöyük E) Alishar

AYT - 2018 ÖSYM

19. Aşağıdakilerden hangisi, Büyük Selçuklu Devleti'nin hüküm sürdüğü yıllarda, ortaya çıkan kollarından biri değildir?

- A) Irak B) Kirman C) Horasan
D) Suriye E) Türkiye

AYT - 2018 ÖSYM

Tarih

DENEME - 1

20. Göçebe Türklerde bozkır hayatı içerisinde, taşınabilir mesken ihtiyacına cevap verdiği söylenebilecek unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurgan B) Tuğ C) Otağ
D) Balbal E) Ongun

AYT - 2018 ÖSYM

21. Aşağıdakilerden hangisi İslam dünyasının ilk dönemlerinde siyasi ve dinî bölünmelere neden olan olaylardan biri değildir?

- A) Cemel Vakası B) Siffin Savaşı
C) Mute Savaşı D) Hakem Olayı
E) Kerbela Olayı

AYT - 2019 ÖSYM

22. Aşağıdakilerden hangisi Mısır Uygarlığı'nın özelliklerinden biri değildir?

- A) Hieroglif adı verilen resim yazısını kullanmışlardır.
B) Nom adı verilen şehir devletleri kurmuşlardır.
C) Hititlerle Kadeş Antlaşması'nı yapmışlardır.
D) Sınıfsız bir toplum yapısı oluşturmuşlardır.
E) Ölümden sonraki yaşama inanmışlardır.

AYT - 2019 ÖSYM

23. Birinci Göktürk Devleti Dönemi'nde Budizm'i kabul ederek bu dinin halk arasında yayılmasını sağlamaya çalıştığı için tepki çeken hükümdar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bumin Kağan B) İstemi Yabgu
C) Tapo Kağan D) Mukan Kağan
E) İşbara Kağan

AYT - 2019 ÖSYM

24. Tarih bilimi; ferman, berat, vakfiye ve benzeri belgelerin yazılarının okunabilmesi için aşağıdaki bilgi alanlarının hangisinden yararlanır?

- A) Paleografi B) Nümizmatik C) Epigrafi
D) Antropoloji E) Etnografya

AYT - 2019 ÖSYM

25. İslamiyet öncesi dönemde Orta Asya'da kurulan Türk devletleri hakkında bilgi almak isteyen bir araştırmacının, aşağıdakilerden hangisinin kaynaklarından faydalanması beklenir?

- A) Babil B) Mısır C) Roma
D) Çin E) Hitit

AYT - 2019 ÖSYM

26. Medine şehri "Yesrib" olarak anılırken sonrasında bu şehre "Peygamber Şehri" anlamında "Medinetü'n-Nebi" denilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hicret B) Cemel Vakası C) Hakem Olayı
D) I. Akabe Biatı E) Kerbela Olayı

AYT - 2020 ÖSYM

27. Büyük Selçuklu Devleti'nde hanedan üyeleri ve valilerin, hüküm sürdükleri bölgelerde kendilerine bağlı askerî birlikleri vardı.

Bu uygulama aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) İktidar mücadeleleriyle
B) Egemenlik anlayışıyla
C) İktidarı sistemiyle
D) Atabeyliklerin oluşmasıyla
E) Merkezî otoritenin güçlenmesiyle

AYT - 2020 ÖSYM

28. Anadolu'daki Neolitik Dönem köy yerleşkelerinden olan Diyarbakır Çayönü ile ilgili araştırma yapan bir bilim insanı, aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dallarının hangisinden yararlanabilir?

- A) Antropoloji B) Nümizmatik C) Paleografya
D) Epigrafi E) Diplomatik

AYT - 2021 ÖSYM

29. Mısır'da bulunan ve Rosetta Taşı adı verilen bir kitabede aynı metin; Grek alfabesi, demotik yazı ve hieroglif olarak yazılmıştır. Taşın üç farklı yazı tipi ile yazılması o güne kadar okunamayan hierogliflerin sırrının çözülmesini sağlamıştır.

Buna göre hierogliflerin çözümlenmesinde kullanılan tarihe yardımcı bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Heraldik B) Etnografya C) Nümizmatik
D) Kronoloji E) Paleografya

AYT - 2022 ÖSYM

30. Aşağıdaki devletlerden hangisinin Arabistan'a büyük bir sefer düzenleyeceği haberleri üzerine Hz. Muhammed, ordusuyla Tebuk Seferi'ne çıkmıştır?

- A) Akhun B) Sasani C) Bizans
D) Emevi E) Hazar

AYT - 2024 ÖSYM

3. AY

- > Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiye
- > Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti (1302-1453)
- > Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler
- > Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 7

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ

EAPS14TAR25-048

TEST • 1

• KAVRAMA •

- Yurtaçan Savaşı
- Kümbet
- Kılıç hakkı
- Zengi Atabeyliği
- Ahi teşkilatı
- İlhanlılar
- Naib
- Keykubat
- Pervaneci

1. Haçlı Seferleri'nin;

- Doğu-Batı ticaretinin gelişmesi,
- Akdeniz limanlarının önem kazanması,
- Kilise ve papanın otoritesinin sarsılması,
- Türklerin batıya ilerleyişinin bir süre durması

sonuçlarından hangileri ekonomik özellik taşır?

- A) I ve II B) III ve IV C) I, II ve III
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

2. Haçlı Seferleri sonunda kilise ve din adamlarına duyulan güven sarsılmış, kâğıt, matbaa, barut ve pusula gibi önemli buluşlar Avrupa'ya taşınmış, derebeylerin siyasi gücü zayıflamıştır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi Haçlı Seferleri'nin sonuçları ile ilişkilendirilemez?

- A) Feodalitenin güç kaybetmesi
B) Özgür düşüncenin gelişmesi
C) Kültürel etkileşimlerin yaşanması
D) Tarımsal faaliyetlerin artması
E) Merkezî krallıkların güç kazanması

3. Aşağıdakilerden hangisi Orta Çağ'da Avrupalıların Doğu-İslam âlemi üzerine düzenledikleri Haçlı Seferleri'nin siyasi nedenleri arasında gösterilemez?

- A) Feodal beylerin krallar tarafından etkisiz hale getirilmek istenmesi
B) Papa'nın otoritesini artırma düşüncesi
C) Derebeylerin yeni yerler ele geçirme düşüncesi
D) Hristiyanlığı Ortadoğu'da yayma düşüncesi
E) Selçuklular karşısında Bizans'a yardım etme düşüncesi

4. Türklerin Anadolu'dan atılmak istenmesi XI. yüzyılda Haçlı Seferleri'nin başlatılmasında etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin bu saldırılarda uğradıkları kayıplardan biri değildir?

- A) Batıya doğru ilerleyişin durması
B) Başkent İznik'in kaybedilmesi
C) Anadolu'da ticari faaliyetlerin durması
D) Anadolu topraklarının tahrip olması
E) İstanbul'un Haçlılar tarafından yağmalanması

5. Haçlı Seferleri sırasında Avrupalılar; kâğıt, matbaa ve mürekkep kullanımını öğrenmiş ve bu teknik gelişmeleri Batı'ya taşımıştır.

Bu durumun Avrupa'da;

- kültürel hayatın canlanması,
- din adamlarına olan güvenin artması,
- skolastik düşüncenin güçlenmesi

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkaracağı söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Dördüncü Haçlı Seferi sırasında Katolik Avrupalıların Ortodoks Bizans'ın başkenti olan İstanbul'a saldırması;

- mezhep çatışmasının yaşandığı,
- seferlerin amacının dışına çıkıldığı,
- Hristiyan birliğinin sağlanamadığı

durumlarından hangilerini doğrular?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. 1189-1192 arasında Alman, Fransız ve İngiliz krallarının iştirak ettiği Kudüs'ü Müslümanlardan kurtarmak amacıyla düzenlenen sefer kaçınıcı Haçlı Seferi olarak kabul edilir?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. 1187'de Kudüs Haçlı Kontluğu ile Eyyubiler arasında yapılan ve Kudüs'ün Hristiyanlardan geri alınmasıyla sonuçlanan savaş aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Hittin Savaşı
B) Miryokefalon Savaşı
C) Dorielon Savaşı
D) Ayn Calut Savaşı
E) Bafeon Savaşı

9. Haçlı Seferleri sonucunda papanın dediği gibi İsa ve Tanrı'nın desteğiyle Kudüs'ü alamayınca halkın papa ve din adamlarına duyduğu güven azaldı.

Bu gelişme;

- I. toplumun dünya görüşünün değişmesi,
II. skolastik düşüncenin önemini kaybetmesi,
III. Batı'da gelişmeyi önleyici engellerin kaldırılması

durumlarından hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Alp Arslan tarafından Anadolu'da;

- Toplumsal yardımlaşma kurumlarının açılması,
- Fethedilen bölgelerdeki insanlara adil davranılması,
- Türk İslam eserlerinin inşa edilmesi

uygulamalarıyla aşağıdaki amaçlardan hangisine ulaşılma istenmiştir?

- A) Dış saldırılara karşı koyma
B) Anadolu'daki Haçlı egemenliğini yıkmak
C) Anadolu'nun Türkleşmesini hızlandırma
D) Bilimsel gelişmelere destek verme
E) Merkeziyetçiliği egemen kılmak

11. Anadolu Selçuklu Devleti; Danişmentliler, Saltuklular ve Mengücekliler gibi Türk beyliklerini kendisine bağlarken öncelikle aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Moğol istilasına karşı güç oluşturmayı
B) Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamayı
C) Beyliklerin ekonomik güçlerinden yararlanmayı
D) Türk-İslam kültürünü Anadolu'da etkin hâle getirmeyi
E) Ticaretin gelişmesini sağlamayı

12. Eyyubilerin Kudüs'ü alması üzerine III. Haçlı Seferi gerçekleşmiş fakat bu seferde Haçlılar başarısız olmuşlardır.

Bu durumla ilgili,

- I. Kudüs'ün farklı dinlerce önemli sayıldığı,
II. Eyyubilerin askerî yönden güçlü olduğu,
III. Haçlı Seferlerinin amacından uzaklaştığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ

TEST • 2

• PEKİŞTİRME •

1. Büyük Selçuklular zamanında iç işlerinde; siyasi, ekonomik ve adli alanlarda özerkliğe sahip olan beyliklerin Anadolu Selçukluları zamanında özerk yapılarına son verilmiş ve bu beylikler merkezden atanan valiliklere dönüştürülmüştür.

Anadolu Selçuklu Devleti yönetiminin bu uygulamayla aşağıdakilerden hangisini amaçladığı savunulabilir?

- A) Fetih politikalarına son vermeyi
- B) Merkeziyetçi yönetimi güçlendirmeyi
- C) İslam siyasi birliğini kurmayı
- D) Anadolu kültür birliğini sağlamayı
- E) Anadolu'da ekonomik hayatı canlandırmayı

2. Osmanlı Devleti'ni en fazla uğraştıran beylik olan Karamanoğulları, tamamen ortadan kaldırıldıktan sonra bile, Konya'ya; annesi Karamanlı olan şehzadeler sancak beyi olarak gönderilmemiştir.

Osmanlı devlet adamlarını böyle bir uygulamaya iten en önemli sebep aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konya halkının Karamanoğullarına bağlılığının devam etmesi
- B) Konya'nın stratejik öneme sahip olması
- C) Konya'nın eskiden beri siyasi ve kültürel merkez olması
- D) Şehzade eğitiminde annelerinin de önemli bir yere sahip olması
- E) Balkanlara oranla Konya'nın yönetiminin daha kolay olması

3. Aşağıdakilerden hangisi Anadolu Selçuklularında sosyal devlet anlayışının olduğunun bir göstergesidir?

- A) Ticarete önem vermeleri
- B) Haçlılarla mücadele etmeleri
- C) Anadolu Türk birliğini sağlamaları
- D) Hastane, kervansaray, medrese yaptırmaları
- E) İktâ sistemini uygulamaları

4. XIII. yüzyılda Moğolların batı yönünde ilerlemesi üzerine Oğuzların Anadolu'ya göç etmesi aşağıdakilerin hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Anadolu'nun Türkleşmesinin hızlanmasına
- B) Anadolu'da Selçuklu Devleti'nin kurulmasına
- C) Selçuklu atabeyliklerinin yıkılmasına
- D) Haçlı Seferleri'nin sona ermesine
- E) Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasına

5. Anadolu Selçuklu Devleti zamanında, Sinop şehri alınca bu şehre bilhassa Türk tüccarlar yerleştirildi. Böylece, Sinop şehri ithalat ve ihracat merkezi yapıldı. I. İzzettin Keykavus, şehrin etrafını surlarla çevirtti ayrıca Sinop'ta bir tersane ve Karadeniz'de de bir donanma kurdurdu.

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Sınırların Karadeniz'e kadar genişlediğine
- B) Savunmaya önem verildiğine
- C) Karadeniz ticaret yoluna işlerlik kazandırıldığına
- D) Anadolu Türk siyasal birliğinin sağlandığına
- E) Ticari ilişkilerin geliştirildiğine

6. Anadolu'da Selçuklu Devleti hüküm sürerken, Kuzey İran'da Harzemşahlar Devleti'nin, Suriye ve Mısır'da ise Eyyubilerin egemenliklerinin görülmesi aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Selçuklu egemenliğinin çok geniş bir alana yayıldığı
- B) Aynı dönemde birden fazla Türk devleti bulunduğunun
- C) Mısır'daki Memlûk egemenliğine son verildiğinin
- D) Ön Asya'nın Moğolların denetimi altına girdiğinin
- E) Haçlı Seferlerine karşı birlikte önlem alındığının

7. Anadolu Selçukluları illerde görevlendirdikleri meliklerin; para basma, ordu kurma ve başka devletlerle anlaşma yapma gibi yetkilerini kaldırmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamanın amaçlarından biri değildir?

- A) Merkeziyetçi yapıyı güçlendirmek
B) Ülkenin dağılmasını önlemek
C) Sınırların güvenliğini sağlamak
D) İç karışıklıkları önlemek
E) Toprak bütünlüğünü korumak

8. **Türkiye Selçuklu Devleti'nin iktisadi sistemini uygulamasında;**

- I. toprakların boş kalmasının engellenmesi,
II. ülkede asayiş ve güvenliğin sağlanması,
III. ticaretin geliştirilmesi,
IV. devlet hazinesinin giderlerinin azaltılması

amaçlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) I, II ve III
D) I, II ve IV
E) II, III ve IV

9. Türkiye Selçuklu Devleti'nde ülkenin birçok yerinde medreseler açılmış, bu medreselerde bilimsel, kültürel ve sosyal faaliyetlerde bulunulmuştur. Bilimsel hayatın gelişmesini sağlayan medreseler aynı zamanda şehirlerin de gelişmesini sağlamıştır.

Anadolu Selçuklu Devleti zamanında Anadolu'da medreselerin sayısında ve kalitesindeki bu artış, aşağıdakilerden hangisinin kanıtıdır?

- A) Bilimle uğraşanların sayısının az olduğunun
B) Arapçanın resmi dil olarak benimsendiğinin
C) Avrupa'daki gelişmelerin yakından takip edildiğinin
D) Anadolu'daki kültür düzeyinin yüksek olduğunun
E) Devletin okuma-yazma bilmeyenlere önem vermediğinin

10. Türk-İslam devletlerinde;

- Hazar ülkesinde cami, kilise ve sinagog gibi mabetler yan yana görülmüştür.
- Anadolu Selçuklularında, Müslüman Türkler, Hristiyanlar ve Süryaniler birlikte yaşamışlardır.
- Osmanlı Devleti'nde, Müslümanlar, Yahudiler, Hristiyanlar ve Ermeniler özgürce inançlarını yaşamışlardır.

Bu bilgilere dayanarak;

- I. İnsanlar dinsel inançlarına göre sınıflandırılmıştır.
II. Şahsi tercihlere karşı hoşgörülü davranılmıştır.
III. İbadet özgürlüğüne saygı duyulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

11. **Türkiye Selçuklularında; Ahilik örgütünün, ülkede ekonomik bağımsızlığın sağlanması yönündeki çalışmaları arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?**

- A) Para bastırması
B) Dayanışma içinde olması
C) Üretici bir yapıya sahip olması
D) Sosyal hizmetleri karşılaması
E) Eğitici bir yapıda olması

12. Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah Dönemi'nde hutbeler Büyük Selçuklu Hükümdarı Melikşah adına okutulmuştur.

Buna göre Türkiye Selçukluları ile ilgili;

- I. taht kavgaları sonucunda kuruldukları,
II. Büyük Selçuklu Devleti'ne bağlı oldukları,
III. teşkilatlanma çalışmalarını tamamladıkları

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

1. Bazen zaferle sonuçlanan bir savaş kısa vadede başarılı gibi görülsede uzun vadede bazı olumsuz sonuçlara yol açabilir.

Yassıçemen Savaşı'nın aşağıdaki sonuçlarından hangisi savaşı kazanan Selçuklular açısından olumsuz bir durumun ortaya çıktığının göstergesidir?

- A) Selçukluların Doğu Anadolu'da birçok yere hâkim olması
- B) Selçukluların Anadolu'daki nüfuzunun artması
- C) Moğolların Anadolu sınırına kadar rahatça ilerleyebilmesi
- D) Anadolu'da siyasi birliği tehdit eden bir faktörün ortadan kaldırılması
- E) Moğolların Anadolu'yu işgal konusunda cesaretinin kırılması

2. Türkiye Selçuklu Devleti'nde;

- I. sigortacılık uygulaması,
- II. kervansaray yapımı,
- III. düşük gümrük uygulaması

faaliyetlerinden hangileri ticareti geliştirme amacına yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Anadolu Selçukluları; Amasra, Sinop, Alanya ve Antalya gibi önemli liman şehirlerini ele geçirmiştir. Alanya'da ve Sinop'ta tersaneler kurmuştur.

Buna göre;

- I. Fetihler ticari hedefler gözetilerek yapılmıştır.
- II. Anadolu Türk siyasi birliği sağlanmıştır.
- III. Donanma çalışmalarına önem verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. Türkiye Selçuklularında mirî arazilerin; mülkiyeti devletin, tasarruf hakkı halkın, vergi geliri ise komutanların ya da memurlarıdır.

Buna göre Türkiye Selçukluları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Özel mülkiyet anlayışı gelişmiştir.
- B) Toprakların çoğu devletin malı sayılmıştır.
- C) Toprak gelirlerinin tamamı hayır müesseselerine ayrılmıştır.
- D) Topraklar mülkiyeti ile birlikte memurlara verilmiştir.
- E) Mirî topraklar hazinenin yükünü hafifletmiştir.

5. Anadolu Selçuklu Devleti Karadeniz'deki Sinop ve Suğdak limanlarını ele geçirmiş ve buralara Türk tacirleri yerleştirmiştir.

Buna göre Anadolu Selçuklu Devleti ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşmaz?

- A) Deniz aşırı seferler yapmıştır.
- B) Karadeniz'i bir Türk gölüne dönüştürmüştür.
- C) İskan politikasını uygulamıştır.
- D) Geniş yollar, geçitler ve köprüler inşa etmiştir.
- E) Karadeniz kıyılarında etkisini artırmıştır.

6. 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu Selçuklularına bağlı bulunan beylikler bağımsız olmuşlar, Moğolların Sivas'a kadar ilerlemeleri üzerine Orta Anadolu'daki Türkmenler batıya göç etmişlerdir.

Bu bilgilere göre;

- I. Anadolu'daki Türk nüfusu artmıştır.
- II. Anadolu'da siyasal birlik bozulmuştur.
- III. Batı Anadolu'nun Türkleşmesi hızlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7. Türkiye Selçuklu Devleti kuruluşundan başlayarak sınırlarının tamamında bir uç teşkilatı kurmuştur. Her ucun başında bir boy bulunurdu. Bunlar yarı bağımsızdı. Yarı bağımsız hâlde yaşayan uç beylerini ancak Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat merkezî yönetime bağlamıştır.

Bu bilgiye bakılarak;

- I. yönetim şeklinde zamanla değişiklik olduğu,
- II. devlet otoritesinin güçlendirilmeye çalışıldığı,
- III. taht kavgalarının önlenmek istendiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Anadolu'ya yerleşen Türkmenlerin ticaret kervanlarına saldırımları Selçuklu başkentinin sert tepkisine yol açmıştır. Bu durumdan yararlanan Baba İshak devlete karşı isyan etmiştir.

Bu isyan;

- I. isyancıların Sivas'tan Amasya'ya kadar ilerlemesinin kolaylaşması,
- II. Moğolların Anadolu'ya kuvvet göndermeye karar vermesi,
- III. Anadolu'da güven ve asayişin tehlikeye düşmesi

durumlarından hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Alaaddin Keykubat Dönemi'nde;

- I. dericiler loncasının kurulması,
- II. Suğdak Limanı'nın alınması,
- III. Alanya'da donanmanın kurulması

gelişmelerinden hangileri Selçukluların denizcilikte ilerlediklerinin kanıtıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. “Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiye” ünitesinin işlendiği derste Eylül Hanım, öğrencilerine şu bilgileri vermiştir;

- Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurucusudur.
- Boğazın Anadolu yakasına gümrük idaresi kurarak buradan geçen gemilerden vergi almıştır.
- Suriye Selçuklu Devleti ile girdiği mücadelede yaşamını yitirmiş Suriye'deki Caber Kalesine defnedilmişmiştir.

Hakkında bilgiler verilen Selçuklu hükümdarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. Kılıç Arslan B) Süleyman Şah
C) II. Kılıç Arslan D) I. Mesut
E) Alaeddin Keykubat

11. Büyük Selçuklu Devleti'nde eyaletlerin yönetiminden sorumlu olan meliklerin yetkilerinde sınırlama yapılmamıştır. Anadolu Selçuklu Devleti'nde ise meliklerin para bastırma ve savaş ilan etme gibi yetkileri kısıtlanmıştır.

Anadolu Selçuklu Devleti'nde meliklerin yetkilerinin kısıtlanma nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağımsızlıklarını ilan etmelerini engellemek
B) Tahtta hak iddia etmelerine engel olmak
C) Ekonomik açıdan güçlenmelerini engellemek
D) Birbirleriyle mücadele etmelerini engellemek
E) Yönetime karışmalarını engellemek

12. Türkiye Selçuklularının;

- I. Kırım'ın Suğdak Limanı'nı ele geçirmeleri,
- II. Mengücekler, Danişmetliler gibi beylikleri egemenliği altına almaları,
- III. çok sayıda han ve kervansaray inşa etmeleri

faaliyetlerinden hangilerinin Anadolu Türk birliğini sağlamaya yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

1. Anadolu Selçuklu Devleti'nde esnaf ve tüccarların oluşturduğu, ahi teşkilatına gayrimüslimler alınmamıştır.

Sadece bu bilgiye bakılarak;

- I. toplumsal sınıflaşmanın olduğu,
- II. sivil toplum örgütlerinin bulunduğu,
- III. ticaretin geliştirilmek istendiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. I. Anadolu Türk siyasi birliğinin bozulmasına neden olmaları
II. Türklerin batı yönündeki ilerleyişinin durmasında etkili olmaları
III. Anadolu'daki Türk nüfusunun artmasında etkili olmaları

Bu durumlardan hangileri Moğol ve Timur imparatorluklarının ortak özelliği olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Anadolu Selçuklu Devleti Dönemi'nde Moğol istilasının Anadolu'ya kadar dayanması, devlet otoritesinin sarsılması ve devletin ekonomik yapısının bozulması Anadolu halkında birtakım memnuniyetsizliklere yol açtı. Bu huzursuzluk ortamı içinde şamanı inançlara bağlı Baba İshak ve ona bağlı Türkmenler isyan etmiştir.

Bu bilgilere göre Baba İshak İsyanı'nın ortaya çıkmasında;

- I. Anadolu'da sosyal sorunların yaşanması,
- II. halk arasında mezhep çatışmalarının olması,
- III. Moğolların halk üzerinde baskı yapması

nedenlerinden hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Alâeddin Keykubat, birçok bilgin ve fikir adamını başkente davet etmiş, onları desteklemiş ve korumuştur.

Bu uygulamanın öncelikle aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Ülkedeki ticari yaşamı canlandırmaya
- B) Bayındırlık çalışmalarına destek vermeye
- C) Merkezi yönetimi güçlendirmeye
- D) Ülkeyi bilim ve kültür merkezi yapmaya
- E) Anadolu Türk birliğini kurmaya

5. I. Halkın yönetime ortak edilmesi
II. savaş esirlerinden ordu kurulması
III. toprak gelirleri ile ordu kurulması

Bu özelliklerden hangileri Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu Selçuklu Devleti ve Osmanlı Devleti için ortak bir özelliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Büyük Selçuklular ile Bizans arasında yapılan Pasinler Savaşı sonunda yapılan anlaşmaya göre, Bizans;

- Büyük Selçuklu Devleti'ne vergi ödeyecek.
- İstanbul'daki camilerde hutbeyi Abbasi halifesi ve Tuğrul Bey adına okutacak.

maddeleri yer almıştır.

Bu maddelere bakılarak,

- I. Bizans'a karşı ekonomik üstünlük sağlanmıştır.
- II. Selçuklu sınırları İstanbul'a kadar genişlemiştir.
- III. İslam dünyasında Tuğrul Bey'in saygınlığı artmıştır.

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

7. Anadolu Selçuklu Devleti Sultanı I. Kılıç Arslan, kayınpederi Çaka Bey'i Bizans'ın kışkırtmaları sonucu öldürterek Çaka Beyliği'ne son vermiştir.

Bu bilgiye bakılarak;

- I. ülke çıkarlarının ön planda tutulduğu,
- II. siyasi ilişkilerde akrabalık bağının göz ardı edildiği,
- III. Türkiye Selçukluları ile Bizans'ın ittifak kurduğu

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi Haçlı Seferleri'nin Türk-İslam dünyasına etkilerinden biri değildir?

- A) Türklerin batı yönündeki ilerleyişinin gecikmesi
- B) Karadeniz ve Akdeniz kıyılarındaki gümrük gelirlerinin artması
- C) Doğu-Batı ticaretinin gelişmesi
- D) Feodal rejimin güç kaybetmesi
- E) Birçok Türk-İslam şehrinin Haçlılar tarafından yağmalanması

9. Alâeddin Keykubat Dönemi'nde;

- Kervansaray yapımına önem verilmiştir.
- Köprü ve yolların güvenliği sağlanmıştır.
- Ahilik teşkilatı kurulmuştur.

Bu bilgilere dayanarak,

- I. Ticaretin gelişmesine önem verilmiştir.
- II. Vergi gelirleri artırılmak istenmiştir.
- III. Sınırların güvenliği sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. I. Derebeylerin seferlere katılarak yeni haklar elde etmek istemesi
II. Doğudaki zenginliklerin ele geçirilmek istenmesi
III. Türkiye Selçuklularının başkentlerini Konya'ya taşımaları

Bu nedenlerden hangileri Haçlı Seferleri'nin başlamasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. Haçlılar, Dördüncü Haçlı Seferi'nde Venediklilerle anlaşarak deniz yoluyla Kudüs'e ulaşmayı amaçlamışlardır.

Yalnız bu bilgiye bakarak,

- I. Haçlılar Kudüs'ü ele geçirmek istemiştir.
- II. Dördüncü Haçlı Seferi amacından sapmıştır.
- III. Haçlılar bazı Müslüman toplumlardan destek almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Türkiye Selçuklu Devleti yönetimi kolaylaştırmak amacıyla ülkeyi vilayetlere ayırmıştır. Vilayetlerin başına melikler atanmıştır. Vilayetler doğrudan sultana bağlı kalmışlardır. Vilayetlerde meliklerin yanında yönetim tecrübesine sahip atabeyler görev yapmıştır.

Bu bilgiye dayanarak,

- I. Melikler devleti yönetme tecrübesi kazanmışlardır.
- II. Melikler bağımsız hareket etmişlerdir.
- III. Yönetimde tecrübeli devlet adamlarından yararlanılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

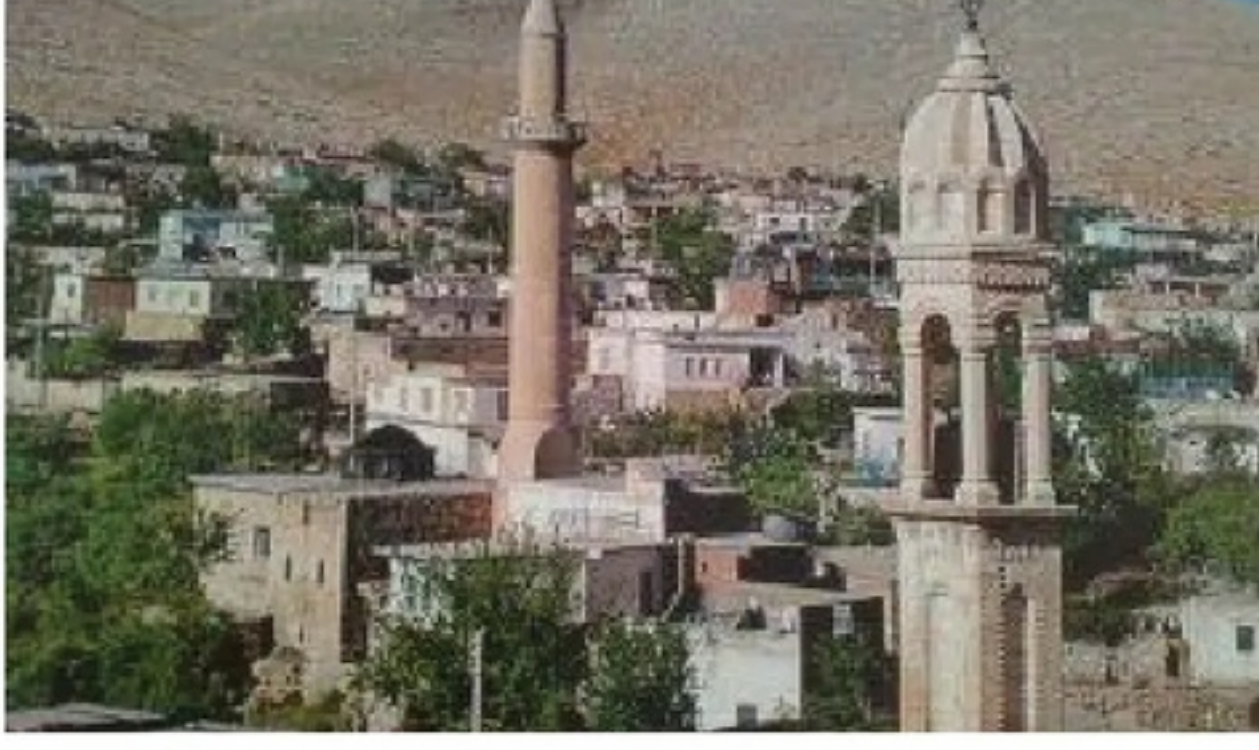

TEST • 5

• DEĞERLENDİRME •

YERLEŞME VE DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ

1. Aşağıdaki görselde yer alan eserler Artuklular Dönemi'nde Mardin şehrinde inşa edilmiştir.

Buna göre Artuklular ile ilgili,

- Bünyesinde farklı dinlere inanan insanları barındırmışlardır.
- Hoşgörülü bir yönetim anlayışı sergilemişlerdir.
- Gayrimüslimlerin çoğunlukta olduğu bölgelere hükmetmişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Aşağıdaki haritada Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'ne ait ticaret yolları verilmiştir.

Bu haritaya göre,

- Ticaret yolları birbirlerine bağlantılı olarak sahil bölgelerine kadar uzanmıştır.
- Yollar üzerinde ticareti geliştirecek mekânlar inşa edilmiştir.
- Türkiye Selçuklular gelişmiş bir ticaret yolu ağına sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Aşağıdaki tabloda Türkiye Selçuklu tarihinde ortaya çıkan gelişmeler ve bu gelişmelerin sonuçları verilmiştir.

	Gelişme	Sonuç
I.	Haçlı Seferleri'nin başlaması	Başkentin İznik'ten Konya'ya taşınması
II.	Yassıçemen Savaşı'nın kazanılması	Anadolu'nun doğusunda hâkimiyet sahasının genişlemesi
III.	Kıbrıs ve Venediklilerle ticari antlaşmaların yapılması	Uluslararası ticaretin canlanması
IV.	Suğdak Seferi'nin düzenlenmesi	Akdeniz hâkimiyetinin pekişmesi
V.	Kösedağ Savaşı'nın kaybedilmesi	Devletin yıkılma sürecine girmesi

Buna göre kaç numaralı alanda yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. 1220'de Asya'nın doğusundan başlayıp Ön Asya'ya, Kafkaslar üzerinden de Orta Avrupa'ya yayılan Moğol istilasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde bir etkisinin olmadığı savunulur?

- Harzemşahlıların yıkılması
- Anadolu'daki Türk nüfusunun artması
- Batınlık hareketine son verilmesi
- Abbasi Devleti'nin yıkılması
- Anadolu'da ilk Türk beyliklerinin kurulması

5. Türk-İslam tarihi ile ilgili aşağıdakilerin hangisinde I.de verilenin II.ye ortam hazırladığı söylenemez?

I	II
A) Türklerin Anadolu fetihlerine girişmesi	Haçlı Seferleri'nin başlaması
B) Miryokefalon Savaşı'nın yapılması	Anadolu'nun kesin olarak Türk yurdu hâline gelmesi
C) Kösedağ Savaşı'nın kaybedilmesi	Selçuklu devlet otoritesinin sarsılması
D) Moğol İmparatorluğu'nun batıya doğru ilerlemesi	Türk boylarının Anadolu'ya göç etmesi
E) Baba İshak İsyanı'nın bastırılması	Selçukluların eski gücüne ulaşması

6. Türkiye Selçuklu Devleti'nde halk arasında Türkçe konuşulurken, bilim dili olarak Arapça, edebiyat ve resmî dil olarak Farsça kullanılmıştır.

Buna göre Selçuklular ile ilgili;

- I. İran kültürünün etkisinde kalındığı,
- II. memur atamalarında farklı milletlere öncelik tanındığı,
- III. medreselerde derslerin Arapça okutulduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Türkiye Selçuklularında ele geçirilen arazilerin kayıt altına alınması, daha sonra maaş karşılığı olarak dağıtılması konusunda görev yapanlara ne ad verilmiştir?

- A) Naib B) Muhtesib C) Ulak
D) Pervaneci E) Has Hacıp

8.	II. Kılıç Arslan	Kardeşi Şahinşah'ın kendisine karşı taht mücadelesine girişmesi ve güneyde Musul Atabeyi Nurettin Zengi'nin Selçuklu topraklarına saldırması üzerine II. Kılıç Arslan, Bizans ile ittifak kurmak için İstanbul'a gitmiştir. Bu ittifak sayesinde kısa sürede Sakarya'dan Fırat'a kadar olan bölgede iktidarını sağlamlaştırmıştır.
	Rükneddin Süleyman Şah	Kardeşi, I. Gıyaseddin Keyhüsrev ile giriştiği taht mücadelesini kazanarak sultanlığını ilan etmiştir. Saltuklulara son veren Rükneddin Süleyman Şah, Kilikya Ermenilerini mağlup ederek itaat altına almış ve Bizans vergiye bağlanmıştır.

Bu bilgiler incelendiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İç siyasette sağlanan istikrar dış politikaya yansımıştır.
B) Taht mücadeleleri Selçuklularda hanedan değişikliğine yol açmıştır.
C) Bizans'ın Anadolu coğrafyasında hâkimiyet sahası kalmamıştır.
D) Türk kültüründe yer alan geleneksel yönetim anlayışı terk edilmiştir.
E) Anadolu'nun İslamlaşma süreci tamamlanmıştır.

9. Metin Öğretmen, öğrencilerinden "Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde Türkiye Selçuklu Devleti'nin katkıları nelerdir?" sorusunu yanıtlamalarını istemiştir.

Buna göre öğrencilerin,

- I. Ele geçirdikleri bölgelerdeki sosyoekonomik hayatı canlandırmışlardır.
- II. Gürcüler, Haçlılar, Ermeniler ve Bizanslılara karşı mücadele vermişlerdir.
- III. Türk boylarını Anadolu'nun çeşitli yerlerine iskân ettirmişlerdir.

yorumlarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Türkiye Selçuklularında görülen aşağıdaki divanlardan hangisi bir yürütme değil yargı kurumudur?

- A) Divan-ı İstifa B) Divan-ı Arz
C) Divan-ı Mezalim D) Divan-ı İnşa
E) Divan-ı İşraf

11. Aşağıdaki tabloda Türkiye Selçuklu Devleti'ndeki toplumsal yapı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Şehirliler	Devlet memurları, tüccarlar, bilim insanları, esnaf ve zanaatkârlar şehir halkını oluşturdular. Şehirler büyüklüğüne ve nüfusuna göre subaşı, melik gibi idarecilerce yönetilmiştir. Şehirleri yöneten bu idareci sınıfa Ehlî Örf adı verilmiştir.
Köylüler	Mirî arazinin kullanım hakkına sahip olan gruptur. Elde edilen ürün karşılığında ikta sahibine vergi öderler.
Konargöçerler	Genellikle uç bölgelerde iskân edilen Türkmenlerdir. Hayvancılıkla uğraşmışlardır. Boy beyi liderliğinde teşkilatlanan Türkmenler aynı zamanda sınır güvenliğine de bakmışlardır.

Buna göre halkın çeşitli sınıflara ayrılmasında;

- I. yaşam tarzı,
- II. ekonomik uğraş,
- III. etnik köken

alanlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ÜNİTE 8

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

EAPS14TAR25-053

TEST • 6

• KAVRAMA •

- Gaza-cihat
- İstimalet
- Tekfur

- İskân politikası
- Kadı
- Söğüt

- Koyunhisar Savaşı
- Kardeş katli
- Halil İnalıcık

1. Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde İznik'te ilk medrese açılmış, geçici divan örgütü kurulmuş, yaya ve müsellemlerle ilk düzenli ordu kurulmuştur. Ayrıca ilk adli örgüt kurulmuş, şehirlerin yönetiminde kadılar ve sübaşılar görevlendirilmiştir.

Buna göre,

- I. Osmanlı beylikten devlete dönüşmüştür.
- II. Askerî ve adli teşkilatlanma başlamıştır.
- III. Anadolu Türk birliği sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. Ankara Savaşı'nın aşağıdaki sebeplerinden hangisi hem Timur'un hem de Yıldırım Bayezid'in cihan hâkimiyeti anlayışıyla hareket ettiklerinin en açık göstergesidir?

- A) Tek devlet anlayışının yerleştirilmek istenmesi
- B) Kendilerine sığınmış devlet adamlarının himaye edilmesi
- C) Timur'un Çin'e sefer düzenlemek istemesi
- D) Karşılıklı olarak hakaret içeren mektupların yazılması
- E) Timur'un Sivas'ı, Yıldırım'ın da Erzincan'ı ele geçirmesi

3. Bizans tahtı için yeğeni Yuannis ile mücadele eden Kantakuzen, Orhan Bey'den yardım istemiş, Orhan Bey oğlu Süleyman Paşa'yı emrindeki kuvvetlerle birlikte Bizans'a yardıma göndermiştir. Bizans İmparatoru olan Kantakuzen bu desteğe karşılık olarak Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni Osmanlı Devleti'ne vermiştir.

Yalnız bu bilgilere göre,

- I. Genişleme siyasetine devam edilmiştir.
- II. Bizans'taki gelişmeler takip edilmiştir.
- III. Türklerin Balkanlardan atılmayacağı anlaşılmıştır.

yargılarından hangilerine kesin ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu üzerine çalışmalar yapan tarihçilerin ileri sürdüğü nazariyelerin farklı olmasında;

- I. döneme ait kaynakların yetersiz olması,
- II. Osmanlı Devleti'nin yazıyı geç kullanması,
- III. ilk kaynakların yaklaşık bir asır sonra kaleme alınmış olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdakilerden hangisi I. Bayezid Dönemi gelişmeleri arasında yer almaz?

- A) Timur'la Ankara Savaşı'nın yapılması
- B) Şeyh Bedrettin İsyanı'nın bastırılması
- C) Bazı Türk beyliklerine son verilmesi
- D) Bizans İmparatorluğu'yla antlaşma yapılması
- E) Haçlılarla Niğbolu Savaşı'nın yapılması

6. Niğbolu Savaşı sonrasında, Bulgar toprakları Osmanlı sınırlarına katılmış, bu olay üzerine Mısır'da bulunan Abbasi halifesi, I. Bayezid'e "Sultan-ı İklîm-i Rum" ünvanını vermiştir.

Bu bilgilere dayanarak Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Türk-İslam dünyasındaki saygınlığını artırdığına
- B) Halifelik ünvanını kullanmaya başladığına
- C) Veraset sisteminde değişiklik yaptığına
- D) Anadolu Türk birliğini sağladığına
- E) Rumeli ve Anadolu topraklarını birleştirdiğine

7. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde Balkanlarda siyasi birlik yoktu. Mezhep farklılığından dolayı sürekli çatışma yaşanmaktaydı.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini kolaylaştırmıştır?

- A) Türkmen beyliklerinin itaat altına alınmasını
- B) Osmanlı Devleti'nin batı yönlü ilerlemesini
- C) Reform hareketlerinin yapılmasını
- D) Bölgedeki siyasi yapının güçlenmesini
- E) Azınlıkların Osmanlı Devleti'ne isyan etmesini

8. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi, Osmanlı Devleti sınırlarının genişlemesiyle ortaya çıkmıştır?

- A) Osman Bey'in, beyliğin başına geçmesi
- B) Beylerbeylik sayısının artması
- C) İznik'te Orhaniye Medresesi'nin açılması
- D) Sancağa çıkma uygulamasının başlatılması
- E) İmarethanelerin açılması

9. Ankara Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni yenen Timur Çin'e yapacağı seferin hazırlıklarına başlamış, arkasında güçlü bir Osmanlı ordusu bırakmamak için Osmanlı topraklarını Yıldırım Bayezid'in dört oğlu arasında paylaşmıştır.

Buna göre,

- I. Çin Seferi Timur'un büyük başarısı ile sonuçlanmıştır.
- II. Osmanlı Devleti kargaşa ortamına sürüklenmiştir.
- III. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi sona ermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

10. Aşıkpaşazâde, Neşri ve Oruç Bey gibi tarihçiler, Ertuğrul Gazi'nin babasının Süleyman Şah olduğunu ve onun Fırat Irmağı'nı geçerken boğulduğunu, Caber Kalesi'ne defnedildiğini belirtmiştir. Ahmedî, Enverî, Ruhi Çelebi ve Karamani Mehmet Paşa gibi kişiler Ertuğrul Gazi'nin babasının Gündüz Alp olduğunu ifade ederek bunu teyit edecek şecereler hazırlamışlardır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Beyliği'ni kuran hanedanın menşesine dair farklı görüşler ortaya atılmıştır.
- B) Osmanlıların kökleri, Anadolu'nun Fatih Kutalmışoğlu Süleyman Şah'a dayandırılmak istenmiştir.
- C) Süleyman Şah efsanesi; Osmanlıların, Türkiye Selçuklularına vâris olduğunu kanıtlamak için ortaya atılmıştır.
- D) Döneme ait kaynakların yetersiz olması net bilgilerin ortaya konulmasını engellemiştir.
- E) Osmanlı Kuruluş Dönemi ile ilgili yorumlar hayal ürünü bilgilerden türemiştir.

11. "1302 Bafeon Savaşı'ndan sonra kurulan Osmanlı Devleti, İstanbul'un Fethi'ne kadar bir çok devletle mücadele etmiştir." **diyen bir tarihçi aşağıdaki devletlerden hangisini bu sözlerine örnek gösteremez?**

- A) Karamanoğulları
- B) Harzemşahlar
- C) Timurlular
- D) Kadı Burhanettin
- E) Bizans

12. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde;

- Sazlıdere Savaşı'yla Edirne ve Filibe alınmıştır.
- Karamanoğulları Osmanlı Devleti'ne bağlanmıştır.
- Germiyanogulları'ndan çeyiz yoluyla Kütahya, Emet ve Simav alınmıştır.

Yalnızca bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin sadece Türk beyliklerinden toprak elde ettiğine
- B) Karamanoğulları'nın kültürel yapısının tamamen değiştiğine
- C) Osmanlı Devleti'nin siyasi gücünün arttığına
- D) Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması çalışmalarının tamamlandığına
- E) Osmanlı başkentinin değiştiğine

BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

TEST • 7

• KAVRAMA •

1. Orhan Bey Dönemi'ndeki;

- divan teşkilatının kurulması,
- ordu teşkilatının kurulması,
- İznik'te medresenin açılması,
- sancağa çıkma sisteminin başlaması

uygulamalarının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekonomiyi güçlendirme
- B) Halkı yönetime katma
- C) Devleti kurumsallaştırma
- D) Sınırların güvenliğini sağlama
- E) Cihat fikrini geliştirme

2. Orhan Bey Dönemi'nde Çimpe Kalesi'ni üs olarak kullanarak Rumelide'de önemli fetihler gerçekleştiren ve bu fetih çalışmaları sırasında yaşamını yitiren Osmanlı şehzadesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şehzade Ertuğrul
- B) Şehzade Mustafa
- C) Şehzade Süleyman
- D) Şehzade Murat
- E) Şehzade Yakup

3. Osmanlı Devleti'nin aşağıdaki faaliyetlerinden hangisi, devlet otoritesini güçlendirmeye yönelik değildir?

- A) Karamanoğulları'na son verilmesi
- B) Devşirme sisteminin uygulanması
- C) Padişahın av törenleri merasimi düzenlemesi
- D) "Ülke, hükümdar ve oğullarının malıdır." anlayışının benimsenmesi
- E) Yaya ve müselleme ordusunun kurulması

4. Fuad Köprülü, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu ve yükselişini aşağıdaki sebeplerden hangisine dayandırmamıştır?

- A) Bizans sınırında kurulması
- B) Gaza ve cihat anlayışına göre hareket edilmesi
- C) Anadolu'da siyasi boşluğun yaşanması
- D) Hükümdarların yetenekli olması
- E) Konjonktürel ittifaklar kurmuş olması

5. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde yer alan olaylardan biridir?

- A) Safevi Devleti ile savaşların başlaması
- B) İlk deniz savaşının yapılması
- C) Mısır'ın Osmanlı topraklarına katılması
- D) Kıbrıs Adası'nın fethedilmesi
- E) Şah Kulu İsyanı'nın bastırılması

6. Osmanlı Devleti'nin, Kuruluş Dönemi'nde fethettiği Balkan topraklarında kalıcı olabilmesinde;

- I. veraset anlayışının uygulanması,
- II. hoşgörölü ve adaletli politikalar izlenmesi,
- III. iskân politikasının gerçekleştirilmesi

uygulamalarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7. Osmanlı padişahları, Rumeli’de fethettikleri yerlere Türkmenleri yerleştirirken bu yerleştirmenin özellikle Bizans sınırına yapılmasına özen göstermişlerdir.

Osmanlı padişahlarının bu uygulamasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bizans’tan gelecek tehlikeleri engellemek
- B) Bizans ile olan siyasi ilişkileri geliştirmek
- C) Anadolu’yu bayındır hâle getirmek
- D) Tarımsal üretimi artırmak
- E) Bizans topraklarında Türk kültürünün yok olmasını engellemek

8. Orhan Bey Dönemi’nde,

- Divan-ı Hümayun kurulmuştur.
- Bursa ve İznik fethedilmiştir.
- Karesioğulları Beyliği toprakları Osmanlı Devleti topraklarına katılmıştır.

Bu bilgilere dayanarak Orhan Bey Dönemi’yle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fetih hareketlerine devam edilmiştir.
- B) Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanmasına çalışılmıştır.
- C) Dünya gücü hâline gelinmiştir.
- D) Teşkilatlanma çalışmalarına önem verilmiştir.
- E) Sistemli bir yönetim örgütü kurulmuştur.

9. Osmanlı Devleti’nin Kuruluş Dönemi’nde gerçekleştirdiği aşağıdaki faaliyetlerden hangisi, sınırları genişletme siyasetinin yanında İslamiyet’i yayma amacı da taşımaktadır?

- A) Karesioğullarının Osmanlı topraklarına katılması
- B) Balkanlara seferler düzenlenmesi
- C) Hamitoğullarından parayla toprak alınması
- D) Germiyanogulları Beyliği’nin Osmanlı Devleti’ne bağlanması
- E) Veraset sisteminde değişiklik yapılması

10. Orhan Bey Dönemi’nde Ankara, Ahilerden alınmış ve Osmanlı topraklarına katılmıştır. Böylece Osmanlı sınırları Konya’ya kadar genişlemiştir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) Karamanoğulları ile siyasi ilişkilerin başlamasına
- B) Osmanlı’nın egemenlik anlayışının değişmesine
- C) Karamanoğulları’nın askerî gücünün artmasına
- D) Ahilerin yönetimde etkili olmasına
- E) İstanbul’un Fethi’nin gecikmesine

11. XIV. yüzyılda,

- Balkan devletleri arasında siyasi mücadelelerin yaşanması,
- Avrupa’da Yüzyıl Savaşları’nın başlaması
- hoşgörülü bir politika uygulanması

gelişmeleri Osmanlı Devleti’ne aşağıdaki kolaylıklardan hangisini sağlamıştır?

- A) Anadolu Türk birliğini sağlama
- B) Batı yönünde genişleme
- C) İktisadi sistemini uygulama
- D) Dış ticareti artırma
- E) Devşirme sistemini uygulama

12. Osmanlı Devleti’nin Kuruluş Dönemi’nde uygulanan iskân politikasının;

- I. iskân edileceklerin yakın bölgelerden seçilmesi,
- II. aralarında anlaşmazlık olan ailelerden birinin tercih edilmesi,
- III. iskân edilen ailelere zirai yardım yapılması

özelliklerinden hangilerinin kültürel çatışmayı önleme amacı taşıdığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

TEST • 8

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı Devleti iskân siyasetini, harap olmuş ve sahipsiz kalmış yerleri canlandırmak, tarıma açmak ve kaybedilen bölgelerden gelen göçmenleri uygun yerlere yerleştirmek için uygulamıştır. Bu politika, elden çıkan bölgelerde üretilen ürünün telafisini de hedeflemekteydi. Bu nedenle konargöçer aşiretlerin ve sınır dışından gelenlerin yerleşmeleri özendirilmiş ve desteklenmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin iskân politikasının hedefleri arasında olduğu savunulamaz?

- A) Sosyal huzuru sağlamak
- B) Ekonomik verimliliği korumak
- C) Üretim gelirlerini artırmak
- D) Ülkeyi bayındır hâle getirmek
- E) Dış ticareti canlandırmak

2. Osmanlı Devleti ele geçirdiği bölgelerde kalıcı olmaya çalışmıştır.

Aşağıda yer alan ve uygulanan politikalardan hangisinin bu yargıyı destekler nitelikte olduğu söylenemez?

- A) Adil bir yönetim anlayışının benimsenmesi
- B) Dinî inanç ve geleneklere karışılmaması
- C) Gayrimüslim halktan yüksek oranda vergi alınması
- D) İskân siyasetinin uygulanması
- E) Tebaanın güvenliği ve huzurunun korunması

3. I. Murat Dönemi'nde,

- I. Yeniçeri Ocağı'nın kurulması,
- II. Edirne'nin başkent yapılması,
- III. Rumeli Beylerbeyliği'nin kurulması

gelişmelerinden hangilerinin fetihleri hızlandırma ve yönetimi kolaylaştırma amaçlarına yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

4. I. Murat devlet yönetiminde, "Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır." anlayışı yerine "Ülke hükümdar ve oğullarının ortak malıdır." anlayışını getirmiştir.

Bu değişiklik ile ulaşılmak istenen temel hedef aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saltanat sistemine geçmek
- B) Taht kavgalarını en aza indirmek
- C) Kut anlayışını yerleştirmek
- D) Ülke yönetimini kolaylaştırmak
- E) Hükümdarın yetkilerini artırmak

5. I. Karesioğulları topraklarının Osmanlı topraklarına katılması
II. Cenevizlilerden Samsun'un alınması
III. Aydınoğulları'ndan İzmir'in alınması

Bu gelişmelerden hangileri Osmanlı Devleti'nin Türk siyasi birliğini sağlamaya çalıştığının kanıtıdır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde, Mısır ve Suriye'ye öğrenciler gönderilmiştir.

Bu durum, Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin kanıtı olamaz?

- A) Eğitimli insan gücüne önem verildiğinin
- B) Eğitimin evrenselliği ilkesiyle hareket edildiğinin
- C) Farklı kültürlerle etkileşime girildiğinin
- D) Ülkedeki eğitim seviyesinin yeterli düzeyde olmadığını
- E) Mısır ve Suriye üzerinde egemenlik kurulduğunun

7. Osmanlı Devleti;

- Balkanlarda iskân siyaseti uygulamıştır
- Doğudan gelen Türkmenleri fethedilen yerlere yerleştirmiştir.

Bu uygulama, aşağıdakilerden hangisini kolaylaştırmıştır?

- A) Anadolu'daki fetihleri
- B) Balkanlarda kalıcı olmayı
- C) Türkler arasında siyasi birliğin sağlanmasını
- D) Bizans İmparatorluğu'nun gücünün artmasını
- E) Köyden kente göçü

8. Bizans İmparatorluğu'nun aşağıdaki durumlarından hangisi, bu coğrafyada Osmanlı Devleti'nin güçlenmesini sağlamıştır?

- A) Siyasi otoritesinin zayıflamış olması
- B) Avrupalılardan yardım alabilecek konumda olması
- C) Bünyesinde farklı mezhepten insanları barındırması
- D) Hanedanlıkla yönetilmesi
- E) Bin yılı aşkın bir süreli siyasi geçmişe sahip olması

9. Yıldırım Bayezid Dönemi'nde Timur'la Ankara Savaşı yapılmış ve bu savaştan sonra Anadolu'daki birçok Türk beyliği yeniden kurulmuştur.

Bu gelişme, aşağıdaki sonuçlardan hangisini ortaya çıkarmıştır?

- A) Anadolu'da farklı milletlerin ortaya çıkması
- B) Balkan uluslarının Osmanlı yönetiminden rahatsız olması
- C) Anadolu'da Türk siyasi birliğinin bozulması
- D) Timur İmparatorluğu'nun sınırlarını Rumeli'ye kadar genişletmesi
- E) Ankara'nın başkent yapılmasının gündeme gelmesi

10. Osmanlı Devleti'nin kurulduğu sırada Orta Anadolu'da Anadolu Selçuklu Devleti, Marmara'da Bizans İmparatorluğu, Doğu Karadeniz'de Trabzon Rum İmparatorluğu, Batı Anadolu'da Türk Beylikleri bulunmaktaydı.

Anadolu'nun bu durumu aşağıdakilerden hangisini kanıtlamaktadır?

- A) Jeopolitik öneminin arttığını
- B) En güçlü devletin Selçuklu Devleti olduğunu
- C) Sosyal ve kültür birliğinin oluşturulduğunu
- D) Anadolu'da siyasi birliğin olmadığını
- E) Etnik birliğe sahip olduğunu

11. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde,

- I. "Ülke hükümdar ve oğullarının ortak malıdır." anlayışının benimsenmesi
- II. Anadolu ve Balkanlarda siyasi birliğin olmaması
- III. Avrupa'da Yüzyıl Savaşları'nın yaşanması

gelişmelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin egemenlik sahasının genişlemesinde kolaylık sağlamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

12. Çelebi Mehmet, Fetret Devri'nden sonra babası Yıldırım Bayezid'in yaptırdığı Gelibolu Tersanesi'ni tekrar faaliyete geçirince Venediklilerin saldırısı sonucu 1416'da Çalibey Deniz Savaşı yapılmıştır.

Venediklilerin, Osmanlı Devleti'nin bu girişimlerinden rahatsızlık duymasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ticaret yollarının tehlikeye gireceği kaygısı
- B) Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'deki korsanlık faaliyetlerini sürdürmesi
- C) Bizans'ın Venediklilerden yardım istemesi
- D) Osmanlı Devleti'nin Bizans'la ittifak yapabileceği endişesi
- E) Osmanlı Devleti'ni kanal projelerinden vazgeçirmek istemesi

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

TEST • 9

• PEKİŞTİRME •

1. Orhan Bey, divan örgütünü ve ilk düzenli orduyu kurmuş, İznik'te Orhaniye Medresesi'ni açmıştır.

Yalnız bu bilgilere bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Teşkilatlı askerî örgütün kurulduğu
- B) İznik'in başkent yapıldığı
- C) Beylikten devlete geçildiği
- D) Merkez örgütün kurulduğu
- E) Eğitime önem verildiği

2. Osmanlı Devleti'nde XIV. yüzyılda,

- I. fethedilen yerlerde istimalet politikasının uygulanması
- II. ülke topraklarının hanedan üyelerine ait olması
- III. Balkanlarda fethedilen yerlere Türkmenlerin yerleştirilmesi

uygulamalarından hangileri Rumeli'nin Türk yurdu hâline getirilmesine yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Osmanlı Devleti, Kuruluş Dönemi'nde ilk iş olarak Balkanlara geçmiş ve buradaki Bulgar, Yunan, Sırp ve Arnavutları egemenlik altına almıştır.

Buna göre, Osmanlı Devleti hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Anadolu'daki egemenliği sona ermiştir.
- B) Padişahların otoritesi zayıflamıştır.
- C) Çok uluslu bir yapıya kavuşmuştur.
- D) Türkler devlet yönetiminden uzaklaştırılmıştır.
- E) Ulusalçı ayaklanmalarla karşı karşıya kalmıştır.

4. Orhan Bey'in oğlu şehzade Murat'ı Bursa'ya sancakbeyi olarak ataması;

- I. Bursa'daki hâkimiyetini pekiştirmek,
- II. Rumeli'de kalıcı olmayı sağlamak,
- III. şehzadeye deneyim kazandırmak

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyüüp gelişmesinde aşağıdakilerden hangisinin avantaj sağladığı söylenemez?

- A) Bizans'ın eski gücünde olmaması
- B) Anadolu ve Balkanlarda siyasi birliğin olmaması
- C) Gaza ve cihat politikasına öncelik verilmesi
- D) Yetenekli devlet adamlarının olması
- E) Töre hukukunun uygulanması

6. Çelebi Mehmet tahta çıkmasından kısa bir süre sonra Saruhanoğulları Beyliği üzerine sefere çıkarak bu beyliği tekrar topraklarına katmıştır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Rumeli'de toprak kaybı yaşandığı
- B) Taht kavgalarının devam ettiği
- C) Teşkilatlanma çalışmalarının tamamlandığı
- D) Anadolu Türk birliğin sağlama çalışmasının tekrar başlatıldığı
- E) Bizans'ın ömrünün uzadığı

7. Osmanlı Devleti, Kuruluş Dönemi'nde Bizanslılarla Koyunhisar (Bafeon) ve Maltepe (Palekanon) Savaşlarını yaparak Marmara Denizi'nin güneyinde ilerleme sağlamıştır.

Bu gelişmelerin aşağıdaki sonuçlardan hangisini ortaya çıkardığı savunulamaz?

- A) Bizansın Anadolu'daki egemenliğinin zayıflaması
B) Kocaeli Yarımadası'nın fethinin tamamlanması
C) Anadolu'daki Türk siyasi birliğinin sağlanması
D) Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesi
E) Bizans kuvvetlerine üstünlük sağlanması

8. İkinci Murat hükümdar olduğunda, Balkanlarda savunma ağırlıklı politikalar izlemiştir. Çünkü hem Balkanlarda hem de Anadolu'da sorun çıktığında iki bölge ile birden uğraşmak devleti güç durumda bırakıyordu.

Bu bilgiye dayanarak Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İç politikasını Avrupalı devletler belirlemiştir.
B) Askerî gücün bölünmesine engel olunmuştur.
C) Batıda ilerleyişe daha fazla önem verilmiştir.
D) Anadolu siyasetini bırakıp Balkanlara yönelmiştir.
E) Veraset anlayışında değişikliğe gitmiştir.

9. Osman Bey Bizans'tan demir yataklarıyla ünlü Bilecik'i almış sonra beyliğin merkezini buraya taşımıştır.

Bu durumun aşağıdaki gelişmelerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Egemenlik alanının genişlemesine
B) Beyliğin silah ihtiyacının karşılanmasına
C) Cihat politikasının etkinliğinin artmasına
D) Fethedilen yerlere yakın olunmasına
E) Bizans'ın Anadolu'yla bağlantısının kesilmesine

10. Kuruluş Dönemi'nde Anadolu'daki Türkmenlerin Osmanlı Beyliği'ne destek verdiği görülmüştür.

Bu durumun yaşanmasında;

- I. sınırların Bizans aleyhine genişletilmesi,
II. Osman Bey'in Şeyh Edebali'nin kızıyla evlenmesi,
III. Osman Bey'in Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak istemesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti'nin Karesi ve Germiyanogulları beyliklerinin topraklarını barışçıl yollarla alması;

- I. Müslüman topluluklarla savaşılmak istenmemesi,
II. Türk-İslam dünyasındaki itibarın korunmaya çalışılması,
III. devlet ile din işlerinin ayrıştırılmak istenmesi

nedenlerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlıların Balkanlarda ilerlemesinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Rumeli Beylerbeyliği'nin kurulması
B) Anadolu ve Rumeli topraklarının birleşmesi
C) Yeniçeri Ocağı'nın kurulması
D) İskân politikasının uygulanması
E) Hristiyan nüfusunun artması

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

TEST • 10

• PEKİŞTİRME •

1. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda ilerlemesini kolaylaştıran nedenler arasında gösterilemez?

- A) Balkanlarda siyasi birliğin bulunmaması
- B) Anadolu beylikleriyle iyi geçinilmesi
- C) İstikrarsızlık yaşayan Bizans sınırında kurulması
- D) Doğudan gelen Türkmen göçlerinin sürmesi
- E) Yönetimde veraset sisteminin uygulanması

2. Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede büyüüp gelişmesinde etkili olan;

- I. stratejik konumun avantajlı olması,
- II. merkezî yönetim anlayışının güçlü olması,
- III. kökenlerinin Orta Asya kültürüne dayanması

özelliklerinden hangilerinin diğer Türk beylikleriyle farklılık gösterdiği söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

3. Timur'un Ankara Savaşı öncesinde Sultan I. Bayezid'den istekleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Türk beylerinden alınan toprakların beylere geri verilmesi
- B) Gönderdiği hâkimiyet sembollerini kabul ederek üstünlüğünü tanınması
- C) Karakoyunlu ve Celayir beylerinin kendisine teslim edilmesi
- D) Anadolu topraklarının Osmanlı şehzadeleri arasında paylaşılması
- E) Bayezid'in oğullarından birinin kendisine rehin verilmesi

4. Osmanlı Devleti'nde farklı dönemlerde benimsenen, ülke topraklarının;

- I. hanedanın ortak malı sayılması,
- II. padişah ve oğullarının ortak malı sayılması,
- III. yalnız padişahın malı sayılması

anlayışlarından hangilerinin merkezî otoriteyi güçlendirmeye yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. I. I. Bayezid
II. I. Mehmet
III. II. Murat

Yukarıdaki Osmanlı padişahlarından hangilerinin dönemlerinde İstanbul kuşatılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Bizans İmparatorluğu'nun Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı Devleti'ne karşı izlediği;

- I. Türk beyliklerini Osmanlı'ya karşı kışkırtması,
- II. Balkanlardaki Türk egemenliğine son vermek istemesi,
- III. şehzadeler arasındaki taht kavgalarına karışması

politikalarından hangileri kendi varlığını korumaya yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

7. I. Murat Dönemi'nde meydana gelen;

- I. tımar sisteminin uygulanması,
- II. pençik sisteminin oluşturulması,
- III. topçu ocağının kurulması

gelişmelerinden hangilerinin asker sayısının artırılmasına yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde idare ve ordu yapısında meydana gelen aşağıdaki gelişmelerden hangisinin Anadolu Selçuklu Devleti'yle benzerlik gösterdiği söylenemez?

- A) Tımar sisteminin uygulanması
B) Hükümdar çocuklarına yönetim deneyiminin kazandırılması
C) Savaşlarda toptan faydalanılması
D) Divan örgütünün bulunması
E) İznik'in başkent yapılması

9. Kuruluş Dönemi'nde Balkanlarda yeni uç bölgeleri oluşmuş fetihler ilerledikçe geride kalan eski uç bölgelerinde şehir, kasaba ve köyler gelişmeye başlamış; insansız ıssız topraklar, harap köyler bayındır hâle gelmiştir.

Buna göre,

- I. yeni yerlerin üretime açıldığı,
- II. iskân politikasının kesintiye uğradığı,
- III. hazine açığının arttığı

yorumlarından hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Edirne- Segedin Antlaşması'ndan sonra II. Murat'ın tahtını oğlu Şehzade Mehmet'e bırakması aşağıdaki savaşlardan hangisine neden olmuştur?

- A) Varna B) Niğbolu C) II. Kosova
D) Çirmen E) Sırpsındığı

11. Karamanoğulları Beyliği'nin;

- I. Cem Sultan'ı desteklemesi,
- II. Türkçeyi resmî dil ilan etmesi
- III. kendisini Selçuklu varisi sayması

özelliklerinden hangilerinin Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilediği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12. Osmanlı Devleti'nin Balkanları fethinden sonra fethedilen yerlerde;

- I. yerel beylerin tımar sistemine dahil edilmesi,
- II. eski askerî grupların Osmanlı askerî teşkilatı bünyesine alınması,
- III. bazı sorunların eskiden uygulanan kanunlara göre çözümlenmesine izin verilmesi

durumlarından hangilerinin yerel yapılanmayı bozmaya yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

TEST • 11

• DEĞERLENDİRME •

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

1.

Osmanlı Beyliği'nin kurulup geliştiği Batı Anadolu'daki bu bölge Antik Çağ'da aşağıdaki isimlerden hangisi ile anılmıştır?

- A) Bitinya B) Thrakia C) Lidya
D) İyonya E) Galatia

2. Osmanlı Devleti'nin tam bağımsız hâle gelmeden önce,

- I. Büyük Selçuklular,
II. Abbasiler,
III. İlhanlılar

siyasal güçlerinden hangilerine bağlı hareket ettiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

3. Batı Anadolu'da her geçen gün güçlenen Osmanlı Beyliği 1336'dan itibaren aşağıdaki devletlerden hangisine ödediği vergiyi ödemekten vazgeçerek mali anlamda tam bağımsız hâle gelmiştir?

- A) Safeviler
B) Memlûkler
C) İlhanlılar
D) Büyük Selçuklular
E) Abbasiler

4. Bir Devre Mührünü Vuran Hükümdar: I. Murat

- Padişahlığı süresince giriştiği 37 harbin tamamında galip gelmeyi başaran I. Murat 36 yaşında Osmanlı tahtına oturmuştur.
- 1362: Sazlıdere Savaşı'nda Bizans-Bulgar ittifakını mağlup ederek Edirne'yi fethetmiştir.
- 1364: Sıprıncı Savaşı'nda haçlı orduları imha edilerek Edirne ve Trakya'nın güvenliği sağlanmıştır.
- 1371: Çirmen Savaşı'nın kazanılmasıyla Bulgarlar ve Sırlar Osmanlı üstünlüğünü tanımıştır.
- 1389: I. Kosova Savaşı'nda haçlı orduları mağlup edilmiş ve Tuna Nehri'ne kadar olan topraklar ele geçirilmiştir.
- Hamitoğlu Hüseyin Bey'den Akşehir, Beyşehir, Seydişehir, Yalvaç ve Karaağaç'ı 80.000 altın karşılığında satın almıştır.
- Pençik sistemine dayanan Yeniçeri Ocağı'nı kurmuştur.

Bu bilgilere bakıldığında I. Murat ile ilgili;

- I. gaza ve cihat anlayışına göre hareket ettiği,
II. teşkilatlanma çalışmalarında bulunduğu,
III. ülke sınırlarını genişletmek için farklı stratejiler izlediği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. "Devlet örgütlenmesini sağlamaya yönelik çalışmaların yapıldığı Orhan Bey Dönemi Osmanlı tarihinde Beylikten Devlete Geçiş Dönemi olarak adlandırılmıştır." ifadelerini kullanan bir tarihçi aşağıdaki çalışmalardan hangisini görüşüne örnek gösteremez?

- A) Yaya ve müselleme ordusunun kurulmasını
B) İlk Osmanlı parasının bastırılmasını
C) İzmit'te medresenin açılmasını
D) Divan teşkilatının oluşturulmasını
E) Vezirlik makamının kurulmasını

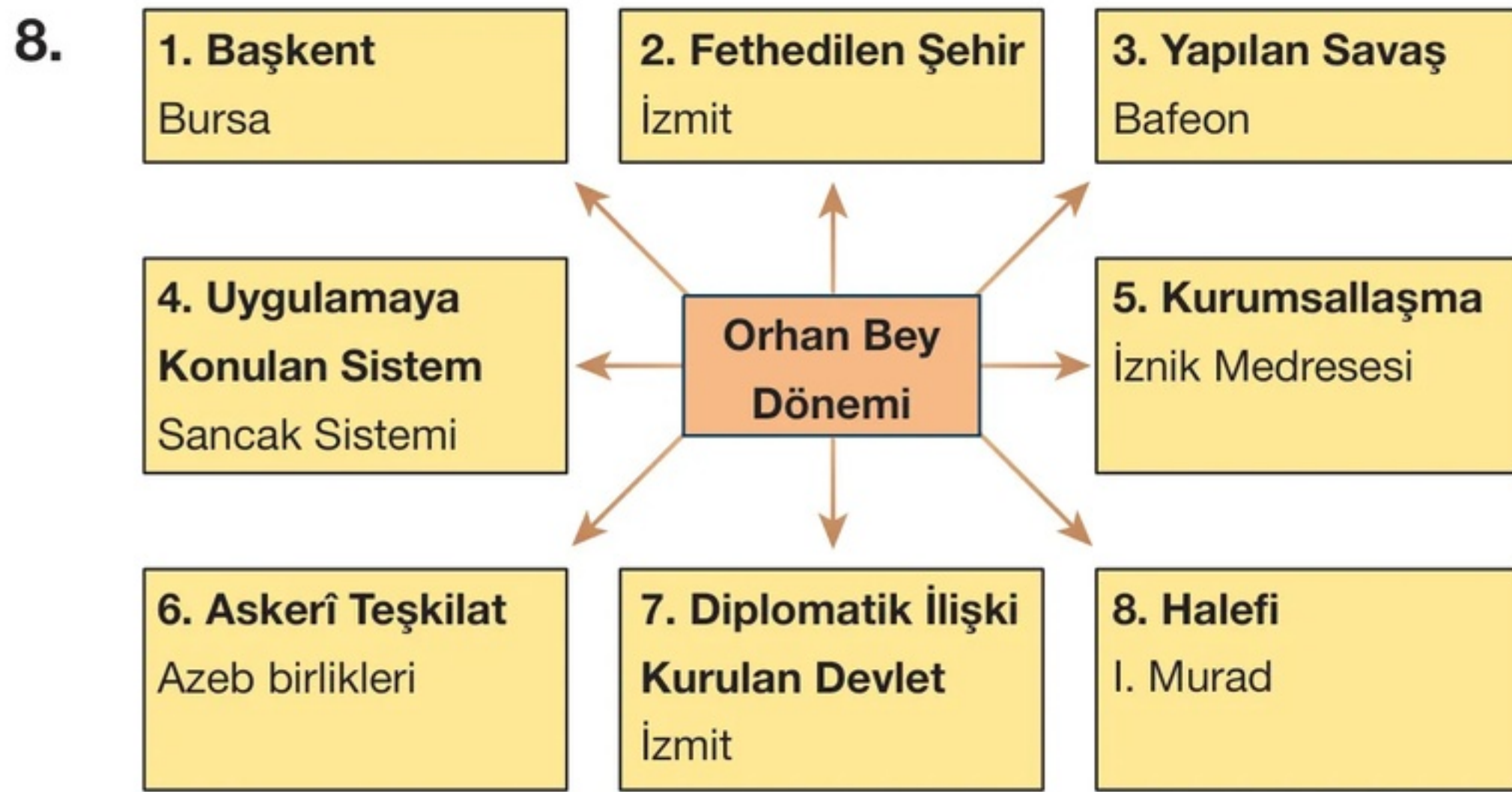
6.	İskân ve tımar sistemlerinin uygulanması
	Anadolu ve Rumeli beylerbeyliklerinin oluşturulması
	Eyaletlere kadı ve subaşı atamasının yapılması
	Daimî orduların kurulması
	Ülke hükümdar ve oğullarının malı anlayışının benimsenmesi
	Sonuç: ----

Bu diyagramın tamamlanabilmesi için sonuç kısmına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Anadolu Türk birliğinin sağlanması
 B) Türk-İslam birliğinin kurulması
 C) Merkeziyetçi yapının güçlenmesi
 D) Ekber ve erşed sistemine geçilmesi
 E) Denge siyasetinin benimsenmesi

7. Osmanlı Devleti'nin aşağıdaki rakiplerden hangisi ile yaptığı mücadeleler Cihat politikası kapsamında sayılamaz?

- A) Trabzon Rum İmparatorluğu
 B) Bizans Devleti
 C) Ceneviz Krallığı
 D) Memlûk Devleti
 E) Haçlılar

Orhan Bey Dönemi'ne ait kavram haritasında kaç numaralı alanlara itiraz eden bir öğrencinin "Konuyu yeterli düzeyde kavramış" olduğu kabul edilebilir?

- A) 1 ve 5
 B) 2 ve 4
 C) 2 ve 6
 D) 3 ve 7
 E) 5 ve 6

9. Osmanlı Devleti'nin ilk tıp fakültesi ve hastanesi olma özelliğine sahip olan Yıldırım Darüşşifası açıldığı dönemde 1 başhekim, 2 hekim, 2 eczacı, 2 şerbetçi, 1 aşçı ve bir ekmekçiden oluşan kadro ile halka ücretsiz hizmet vermiştir. Darüşşifada ayrıca Yıldırım Bayezid'in isteği üzerine Mısır Sultanı Berkuk tarafından gönderilen ünlü doktor Şemsettin İbn Sagır de görev yapmıştır. Akıl ve sinir hastalıklarının da tedavisinin yapıldığı kuruluştaki Sadrazam Çandarlı İbrahim Paşa da tedavi görmüş ve sağlığına kavuşmuştur.

Buna göre;

- I. "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışı benimsenmiştir.
 II. Sosyal devlet anlayışını geliştirecek faaliyetlerde bulunulmuştur.
 III. Sağlık sisteminin gelişmesi için dış destek alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
 B) I ve II
 C) I ve III
 D) II ve III
 E) I, II ve III

10. II. Murat Dönemi'nde vasiyet yolu ile Osmanlı Devleti'ne katılan beylik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karesioğulları
 B) Germiyanogulları
 C) Aydınoğulları
 D) Karamanoğulları
 E) Dulkadiroğulları

11. I. Bayezid: Siyasi varlıklarına son verdiğimiz Türkmen beyleri Timur'a sığındılar. Timur, bana bir mektup göndererek Osmanlı Devleti'nin kendisine bağlanmasını, Anadolu beylerinden alınan yerlerin eski sahiplerine verilmesini ve Kara Yusuf ile Ahmet Celayir'in kendisine teslim edilmesini istiyor. Diğer yandan Timur, denetimimiz altında olan Sivas'a girerek şehri tahrip etti ve Ankara'ya ilerliyor.

Timur: Büyük bir cihan imparatorluğu kurmak istiyorum. Bu yüzden Çin'e düzenleyeceğim seferde arkamda güçlü bir devlet bırakmak istemiyorum. Diğer yandan bazı Türk beylikleri bana sığınarak yardım talep etmekte. Topraklarını ele geçirdiğim Bağdat Hükümdarı Ahmet Celayir ile Karakoyunlu Hükümdarı Yusuf, Osmanlı'ya sığınmış durumdadır. Yıldırım'dan talep etmeme rağmen bu hükümdarları bana teslim etmek istemiyor.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Timur, Anadolu'da siyasi birliği sağlamaya çalışmıştır.
 B) Osmanlı toprakları dış saldırıya maruz kalmıştır.
 C) Türkmen beyleri siyasi krize yol açmıştır.
 D) Timur yayılmacı bir siyaset benimsemiştir.
 E) Hükümdarlar arasında çıkar çatışması yaşanmıştır.

ÜNİTE 9

DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER

EAPS14TAR25-059

TEST • 12

• KAVRAMA •

- Tımar sistemi
- Pençik sistemi
- Alp

- Ulufe
- Yaya-müşellem
- Acemi ocağı

- Hilal taktiği
- Seyfiye
- Cülus bahşişi

1. Osmanlı Devleti'nde eyalet ordusu, tımar sistemi içinde yetişen ve sadece Türklerden oluşan askerî bir birimdir.

Yalnızca bu bilgiyle,

- I. Eyalet ordusu, tamamen Türklerden oluşmuştur.
- II. Tımar sisteminde işletme hakkı babadan oğula geçebilmiştir.
- III. Tımarlı sipahiler, hazineden düzenli maaş almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde meydana gelen aşağıdaki gelişmelerden hangisinin sınırların genişlemesi sonucu ortaya çıktığı savunulamaz?

- A) Şeri vergilerin toplanması
- B) Divan üyelerinin sayısının artırılması
- C) Eyalet sayısının artması
- D) Düzenli ordu ihtiyacının artması
- E) İmparatorluk hâline gelmesi

3. Osmanlı Devleti'nde eyalet ve sancakbeyleri, kendi gelirlerini toplamaları haricinde, düzeni sağlama ve tımar sistemini işletmekle yükümlüdürler.

Buna göre,

- I. Taşrada devlet düzeni korunmuştur.
- II. İstanbul isyanlarının önüne geçilmiştir.
- III. Üretimin sürekliliğine önem verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti'nde fethedilen bölgelerde devşirilecek olan Hristiyan gençlerden bedence ve zekâca yetenekli olanlar, memur olmak üzere Enderun Mektebi'nde eğitime tabi tutulurlardı.

Bu bilgiler ışığında,

- I. Yönetimde Türkmenlerin etkisi artırmak istenmiştir.
- II. Devlet adamı ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır.
- III. Devşirmede bazı esaslar üzerinde durulmuştur.

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde görülen tımar sisteminin;

- I. merkeziyetçiliğin daha güçlü hâle getirilmesi,
- II. belli ölçülerde vergi gelirinin sağlanması,
- III. devletin maaş vermeden asker temin edebilmesi

özelliklerinden hangileri, sistemin aynı zamanda devlete ekonomik katkı sağladığını da gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı ordusunda başarı sağlayan bir yeniçeri, kendi birliği içinde yükselebilir ya da süvari birliğine geçebilirdi.

Buna göre,

- I. Yeniçeriler, yönetim kadrosunda yer alabilmiştir.
- II. Ordunun sınıfları arasındaki denge bozulmuştur.
- III. Yeniçeriler, askerî sınıflar arasında geçiş yapabilmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde tımarlı sipahinin etkinliğinin azalmasının;

- I. toprak,
- II. devşirme sistemi,
- III. ekonomi

unsurlarından hangilerinde yaşanan bozulmalardan kaynaklandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde sürekli ve düzenli olarak devlet adamı ve ordunun asker ihtiyacı;

- I. iltizam,
- II. devşirme,
- III. müsadere

uygulamalarından hangileriyle sağlanmıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Osman Bey Dönemi'nde askerî güç, aşiret kuvvetlerinden oluşuyordu. Orhan Bey Dönemi'nde ise yaya ve müsellemler adıyla ilk düzenli ordu kuruldu.

Osmanlı Devleti'nde askerî kurumsallaşmada görülen bu gelişmenin en önemli nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupa'daki gelişmelerden etkilenilmesi
- B) Eski Türk devlet geleneğine uyulması
- C) Fetihlerle ülke sınırlarının genişlemesi
- D) Ordu-millet anlayışının olması
- E) Siyasi ve sosyal düzenin sağlanmış olması

10. Osmanlı Devleti'nin Hristiyan ailelerden devşirilen çocukları, Müslüman-Türk ailelerin yanına vererek onlara Türkçenin ve İslami esasların öğretilmesini sağlamasından hareketle;

- I. devşirmelerin devlete bağlılığının artırılmaya çalışıldığı,
- II. dil ve din konularının önemsendiği,
- III. Hristiyan halkın Müslümanlaştırıldığı

yargılarından hangilerine varılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti Kuruluş Dönemi'nde Kapıkulu Ocağı'nı oluşturmuş ve devşirme gençler bu ocağa alınmıştır.

Bu bilgiye göre,

- I. Asker sayısı artırılmıştır.
- II. Ordunun eksikleri tamamlanmaya çalışılmıştır.
- III. Devlet masrafları azalmıştır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Osmanlı Beyliği'nin kuruluş aşamasından itibaren izlemiş olduğu gaza ve cihat politikası sayesinde zamanla herhangi bir devlete bağlı olmayan birçok gönüllü, alperen, derviş, Türkmen ve Ahiler aşiret kuvvetlerinin yanında Osmanlı Beyliği'ne destek amacıyla fetihlere katılmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Düzenli bir ordu teşkilatı kuramamıştır.
- II. Farklı zümreler tarafından desteklenmiştir.
- III. Aşiret birliklerinden istenilen verimi alamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER

TEST • 13

• PEKİŞTİRME •

1. Avrupa'da feodal sistemin zayıflamasında rol oynayan etkenlerden biri de yıkılmaz denilen Bizans surlarının İstanbul'un Fethi ile yıkılmasıdır.

Buna göre;

- I. akıncı ocağı,
- II. topçu ocağı,
- III. acemi ocağı

askerî sınıflarından hangileri feodal sistemin zayıflamasında doğrudan etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. I. Murat Dönemi'nde ----'da ---- Ocağına asker yetiştirmek için Acemioğlanlar Ocağı kurulmuştur.

Boş bırakılan yerlere seçeneklerdeki bilgilerden hangileri getirilirse doğru olur?

- A) İstanbul - Yeniçeri B) Bursa - Akıncı
C) Ankara - Cebeci D) İstanbul - Humbaracı
E) Gelibolu - Kapıkulu

3. Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin uygulandığı eyaletlerde yapılan sayımlara tahrir adı verilir. Bu sayımlar XV. yüzyılın yarısında başlayıp 20-30 yıl aralıklarla XVII. yüzyıla dek sürmüştür.

Bu bilgilerden hareketle bir eyalette yeni bir tahrir gerektiren durumlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Yörede doğal bir afet yaşanması
B) Bir şehzadenin doğması
C) Savaş hazırlıklarının başlaması
D) Bir taht değişikliği yaşanması
E) Yeni bir toprağın ele geçirilmesi

4. XIV. yüzyıl başlarında Balkanlarda ve Avrupa'da;

- siyasi bütünlüğün kurulamaması,
- küçük devletlerin bulunması,
- Avrupa toplulukları arasında mezhep farklılıklarından dolayı çatışmaların yaşanması,
- yöneticilerin baskısından bıkan halkın memnuniyetsizliği

gibi durumlar görülmüştür.

Bu durumlar, Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine zemin hazırlamıştır?

- A) Balkanlarda genişlemesine ve bölgeye yerleşmesine
B) Bölgedeki halka din ve vicdan özgürlüğü tanınmasına
C) Fethedilen toprakların yönetim birimlerine ayrılmasına
D) Azınlık isyanlarının engellenmesine
E) Çok uluslu yapının terk edilmesine

5. **Kapıkulu ordusu aşağıdaki savaş araçlarından hangisini diğerlerinden sonra kullanmaya başlamıştır?**

- A) Top B) At C) Tüfek
D) Mızrak E) Kalkan

6. İsmail Hakkı Uzunçarşılı: "Cebe, zırh demektir fakat Osmanlılar bunun manasını genişletmişlerdir; bunun için bu devlette yaya askeri olan yeniçerilerin ok, yay, kalkan, kılıç, tüfek, halta, kazma, kürek, kurşun, barut vesaire gibi ihtiyaçları tedarik eden ocağa cebeci ocağı denilirdi. Bu ocak, yeniçerilere lazım olan harp levazımâtını develerle ve katırlarla naklederek cephede yeniçerilere dağıtır ve muharebeden sonra bunları tekrar toplayarak tamire muhtaç olanları tamir ederek silah ambarlarında muhafaza eylerdi. Orta denilen müteaddit bölüklere ayrılmış olan cebeci ocağının en büyük zabiti cebecibaşı olup kendisinden sonra ocak kethüdası gelirdi." demiştir.

Yalnızca bu bilgilere bakıldığında cebeci ocağı için,

- I. Ordunun teknik sınıflarından biridir
- II. Ocak içerisinde hiyerarşik düzen hâkimdir.
- III. Devşirme sistemiyle oluşturulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Kapıkulu Ocakları içerisinde en gözde ve itibarlı sınıf olan Yeniçerilerin belli bir yaşa kadar evlenmeleri ve ticaretle meşgul olmaları yasaklanmıştır.

Bu uygulamanın;

- I. profesyonel askerî yapının bozulmasını engellemek,
- II. yeniçerilerin saygınlıklarını muhafaza etmek,
- III. ocak içi disiplin ve düzeni korumak

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Orhan Bey Dönemi'nde yaşanan;

- I. Süleyman Paşa Medresesi'nin açılması,
- II. Tımar sisteminin uygulanması,
- III. Yaya ve müselleme ordusunun kurulması

gelişmelerinden hangileri devletin yönetici ve din adamı ihtiyacını karşılama amacına yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. Osmanlı Devleti, fetihler yoluyla ele geçirdiği topraklardaki halkı devletle kaynaştırmak ve bölge halkını da fetihlere alıştırmak için;

- devşirme sistemi,
- istimalet sistemi,
- pençik sistemi

gibi sistemler kurmuştur.

Bu sistemler Osmanlı Devleti'ni aşağıda verilen alanlardan hangilerinde güçlendirmiştir?

- A) Ekonomik - İdari B) Askerî - Siyasi
C) Dinî - Ekonomik D) Siyasi - Dinî
E) Dinî - Politik

10. Osmanlı Devleti'nde uygulanan Tımar sisteminde reaya-sipahi ilişkisi kanunlarla düzenlenmiş ve kanunların takibi kadırlara verilmiştir.

Bu uygulamanın;

- I. üretimin aksamamasını sağlamak,
- II. taşradaki devlet otoritesini güçlendirmek,
- III. özel mülkiyeti teşvik etmek

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Ateşli silah kullanan piyade sınıflarının ortaya çıkması;

- I. akıncılar,
- II. yeniçeriler,
- III. cebelüler

askerî birliklerinden hangilerinin öneminin azalmasına neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12. Orhan Gazi Dönemi'nde oluşturulan Azebler, gönüllü Türk gençleri arasından seçilerek eyalet yöneticileri olan beylerbeyi komutası altında seferlere katılmışlardır. Yeniçeri Ocağının kurulmasından sonra savaş düzeninde en ön safta yer alan Azebler, savaş başladıktan sonra yanlara açılarak arkalarındaki topçuların ateş etmelerini sağlamış ve düşmanın paniğe kapılmasına yol açmıştır.

Bu bilgilere bakıldığında Azebler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öncü birlikler olarak kullanılmışlardır.
B) Mesleği askerlik olan bir teşkilattır.
C) Ateşli silah kullanan ilk Osmanlı birlikleridir.
D) Disiplinli ve harp kabiliyeti yüksek bir ordudur.
E) Devşirme sistemiyle oluşturulmamıştır.

DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER

TEST • 14

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı Devleti'nde eyaletlerdeki nüfus ve gelir kaynaklarını tespit etmek ve bunları devlet görevlilerine, şahıslara ve vakıflara hizmetleri karşılığında maaş ve gelir olarak dağıtmak amacıyla düzenli aralıklarla yapılan denetleme işlemine ne ad verilmiştir?

A) İltizam B) Müsadere C) Tahrir
D) Devşirme E) Tereke

2. Aşağıdakilerden hangisinin tımar sisteminin faydalarından biri olduğu savunulamaz?

A) Vergilerin düzenli olarak toplanması
B) Toplumsal huzurun korunması
C) Devlet memurlarının maaşlarının karşılanması
D) Azınlıkların ekonomideki etkinliğinin azaltılması
E) Konargöçerlerin yerleşik hayata geçirilmesi

3. “Merhaba, Benim adım Yavuz. Ben Osmanlı ordusunda bir tımarlı sipahiyim. Ben reayadan kanunnamelerde belirtilen oranlardan fazla vergi talep edemem. Ayrıca ürün olarak ödemesi gereken vergiyi nakit olarak alamam veya ürünü daha uzak pazarlara götürmesini köylüden isteyemem. Ayrıca günü gelmeden bir vergiyi talep dahi edemem. Bu sistemi denetleyenler ise kadılardır.”

Yavuz'un verdiği bilgilerden hareketle;

I. toprak ve köylü üzerindeki yetkilerinin hukuk çerçevesinde olduğu,
II. vergileri halktan nakit olarak alamadığı,
III. vergileri kendi istediği zaman topladığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Osmanlı merkez ordusunun ve padişahın şahsi muhafızlığının temelini oluşturan yeniçeri ordusu ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

A) Avrupa'da kurulan ilk daimî ordudur.
B) Piyade olarak orduya hizmet etmişlerdir.
C) I. Bayezid Dönemi'nde cülus bahşişi ile ödüllendirilmişlerdir.
D) Orduda aktif görevdeyken evlenmeleri yasaktır.
E) Savaş sırasında orduda, barış zamanında kendi işleri ile meşgul olmuşlardır.

5. Osmanlı Devleti'nde has arazilerin vezirlere, zeametlerin ise kadırlara bırakılması;

I. toprakların mevki ve makama göre verildiği,
II. tek tip toprak uygulamasına gidildiği,
III. askerî sınıfın vergi mükellefi olduğu

durumlarından hangilerine kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Tımar sahipleri savaş zamanında, hazırladıkları cebelü adlı birliklerle savaşa katılırdı. Seferlere katılmayan sipahilerin dirlikleri ellerinden alınır, idam da dahil çeşitli cezalara çarptırılmaları söz konusu olabilirdi. Seferler sırasında sipahilerin onda biri geriye bırakılırdı.

Buna göre seferler sırasında sipahilerin bir kısmının geriye bırakılmasıyla aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

A) Bulunduğu bölgeyi koruma
B) Asayiş sağlama
C) Günlük işleri yapma
D) Üretimin devamlılığını sağlama
E) Yargılamaları aksatmama

7. I. Devşirme sistemi ilk kez Çelebi Mehmet zamanında uygulanmıştır.
II. II. Murat zamanında devşirme sistemi kanun hâline getirilmiştir.
III. Musevi tebaadan da devşirme alınmıştır.
IV. Devşirme alırken din ve milliyet gözetilmemiştir.

Devşirme sistemi ile ilgili bu bilgilerden hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yalnız III
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II ve IV
E) II, III ve IV

8. Dirlik toprakları, belirli hizmet karşılığı devlet adamlarına ve görevlilerine verilen topraklardır. Bu toprakların kullanım hakkına sahip olanlar, topraktan aldığı vergilerle hem kendi maaşlarını alır hem de cebelü denilen atlı asker yetiştirirlerdi.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi dirlik sisteminin amaçlarından biri değildir?

- A) Hazineden para çıkmadan asker yetiştirmek
B) Devletin otoritesini sağlamak
C) Hazineye nakit para girişini sağlamak
D) Vergilerin kolayca toplanmasını sağlamak
E) Topraktan gereği gibi yararlanmak

9. Tımar sistemi, ilk kez Kuruluş Dönemi'nde uygulanmıştır. Tımar sistemi, tarımsal üretimden elde edilen vergi gelirleriyle asker yetiştirme esasına dayalıdır ve başarılı bir şekilde uygulanmıştır.

Buna göre;

- I. tarımsal üretimde süreklilik sağlandığına,
II. devletin askerî harcamalarının azaldığına,
III. tımar topraklarının özel mülk olduğuna

yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

10. Osman Bey Dönemi'nde boy ve obalara mensup gönüllü atlı birlikler beyliğin askerî yapısını oluştururken Orhan Bey Dönemi'nde yaya ve müselleme ordusu ile azeb (azap) teşkilatı, I. Murat Dönemi'nde ise kapıkulu ocakları askerî yapının temelini oluşturmuştur.

Bu bilgilere bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Askerî teşkilatlanma çalışmaları genişletilmiştir.
B) Savaşlarda alınan mağlubiyetler yeni düzenlemelere yol açmıştır.
C) Paralı askerlik yapan profesyonel ordulara ihtiyaç artmıştır.
D) Ordu içerisindeki devşirmelerin etkinliği artırılmıştır.
E) Türkmenlerin yönetim üzerindeki baskısı azaltılmak istenmiştir.

11. I. Osmanlı Devleti'nin ilk daimî ordusu Yeniçeri Ocağı'dır.
II. Pençik ve devşirme sistemleriyle asker ihtiyacı giderilmek istenmiştir.
III. Tımar uygulaması ile cebelü denilen atlı asker yetiştirilmiştir.

Osmanlı Devleti ordu teşkilatına ait yukarıdaki bilgilerden hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

12. Osmanlı Devleti'nde tımar sahibi kendisine tahsis edilen topraklarda kiracı olup, belli görevleri yerine getirmek karşılığında topraklardan elde edilen vergilerin bir kısmının sahibiydi. Vergilerin diğer kısmı ile asker beslemek zorundaydı. Tımar sahibi, kanunlara ve devlet düzenine uymazsa arazisi alınır; yetkileri de devletin koyduğu kanunlar çerçevesinde sınırlandırılırdı.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Hazineden çıkış yapılmadan ordu kurulduğuna
B) Tımar arazilerinin alınıp satılabildiğine
C) Tımar sahiplerinin yetkilerinin kanunlarla belirlendiğine
D) Merkezi otoritenin korunmasına önem verildiğine
E) Tımar sisteminin mali ve askeri sonuçlarının olduğuna

DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER

TEST • 15

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı Devleti'nde bazı devlet memurları ile tımarlı sipahilerin tüm giderleri dirlik (tımar) arazilerinden karşılanırdı.

Osmanlı toprak sistemindeki bu uygulama ile aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Güçlü bir ordunun oluşturulması
- B) Tarım ve hayvancılıkta üretimin artırılması
- C) Yabancı sermayenin ülke içine çekilmesi
- D) Mali yapının güç kazanması
- E) Toplumsal dayanışmanın sağlanması

2. Osmanlı Devleti'nde dirlik arazilerin tasarruf hakkı halka bırakılırken, bu toprakların vergi gelirleri hizmet karşılığı dağıtılırdı.

Bu sistemle ulaşılmak istenen amaçlar içinde aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Ayanlığa son verme
- B) Tarımsal üretimi sürekli kılma
- C) Askerî harcamaları karşılama
- D) Asker ve vergi toplamayı kolaylaştırma
- E) Göçebe unsurları toprağa bağlama

3. Tımar sisteminin bozulması sonucunda;

- I. köyden kente göçün yaşanması,
- II. tarımsal üretimin azalması,
- III. taşrada güvenlik sorunlarının yaşanması

gelişmelerinden hangilerinin devleti olumsuz yönde etkilediği savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Mert Öğretmen, Osmanlı ordu sistemi ile ilgili şu bilgileri vermiştir.

- ☐ Ahiyan-ı Rum, savaşçı dervişlerin oluşturduğu teşkilattır.
- ☐ Yeniçeri Ocağının kurulmasından sonra Azebler, öncü birlikler olarak kullanılmaya başlanmıştır.
- ☐ Osmanlı Devleti'nde, tımar sisteminin uygulandığı eyaletlerde yapılan sayımlara Mürur Tezkeresi adı verilmiştir.
- ☐ Tımar sistemi; Osmanlı Devleti'nde yönetim, ekonomi ve askerî alanları kapsayan bir sistemdir.
- ☐ Kapıkulu askerlerine her üç ayda bir cülus bahşişi verilmiştir.

Buna göre bu bilgiler sırasıyla doğru (D) ya da yanlış (Y) işaretlenirse aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

A)	D	B)	D	C)	D	D)	Y	E)	Y
	D		D		Y		D		D
	Y		Y		D		Y		Y
	D		D		D		D		Y
	Y		D		Y		D		D

5. Osmanlı Devleti'nde

- I. Murat Dönemi'nde pençik sistemi uygulamaya konulmuş, kapıkulu ordusunun asker ihtiyacı bu şekilde karşılanmıştır.
- I. Mehmet Dönemi'nde ise Rumeli ve Balkan topraklarında yaşayan ve belli şartları taşıyan ailelerinden toplama suretiyle asker ihtiyacı karşılanmıştır.

Pençik siteminden devşirme sistemien geçilmesinde aşağıdaki nedenlerden hangisinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Fetret Dönemi'nde devletin oldukça yıpranması
- B) Savaşlarda alınan ganimetlerin azalması
- C) Türk devlet adamlarının devşirmelerden rahatsız olması
- D) Bizans'ın Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışması
- E) Devletin doğu ve batıda genişleme siyaseti izlemesi

6. I. Yerel güçlerin oluşmasını önlemek
II. Sanayi üretimini yaygınlaştırmak
III. Ticari ilişkileri düzenlemek
IV. Tarımsal üretimin sürekliliğini sağlamak
V. Hazır bir ordu bulundurmak

Osmanlı Devleti'nin tımar sistemiyle bu amaçlardan hangilerini hedeflediği söylenebilir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) I, IV ve V E) II, III ve V

7. Osmanlı Devleti'nde halka tahsis edilen tımar arazisi miktarının artırılması, padişah fermanıyla olurdu.

Bu uygulamanın amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Tımarlı sipahilerin sayısını azaltmak
B) Kapıkulu askerlerini denetim altına almak
C) Dirlik sahiplerini kontrol altında bulundurmak
D) Üretim artışını sağlamak
E) Tarımsal çalışmaları yönlendirmek

8. I. Üretimde süreklilik sağlanmıştır.
II. Devlet hazinesine para girişi artırılmıştır.
III. Devletin askerî harcamaları azalmıştır.

Yukarıdakilerden hangisi "Tımar Sistemi"nin uygulanmasıyla sağlanan faydalar arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. Aşağıdakilerden hangisi XVII. yüzyılda Osmanlı ordusunun en kalabalık ve asıl kısmını oluşturan eyalet ordusunun bozulmasındaki en önemli nedendir?

- A) Savaş metotlarının değişmesi
B) Devşirme uygulamasına son verilmesi
C) Tımar sisteminin bozulması
D) Kapıkulu isyanlarının artması
E) Saray masraflarının artması

10. • Savaş sırasında saltanat sancaklarını koruma
• Düşman ordularına saldırma, orduya keşif hizmetinde bulunma
• Ordunun geçeceği yolları açma, köprüleri tamir etme
• Ordunun ihtiyacı olan mermi, bomba ve havan topunu yapma

Buna göre verilen ordu görevleri ile aşağıdaki askerî sınıflar eşleştirildiğinde hangi seçenek dışarıda kalır?

- A) Yaya ve müsellemler B) Sağ-sol ulufeciler
C) Kapıkulu sipahileri D) Akıncılar
E) Humbaracılar

11. Vezirim Alâeddin Paşa ve Bursa Kadısı Çandarlı Kara Halil'in teklifleri doğrultusunda, Bursa'nın fethinden sonra Yaya ve Müsellemler adıyla Osmanlı tarihinin ilk düzenli askerî birliklerini kurdum. Yaya ve müsellemlerden sonra da mesleği tamamen askerlik olan Azeb teşkilatını oluşturdum. Gönüllü Türk gençleri arasından seçilen Azeb askerlerim, eyalet yöneticileri olan beylerbeyi komutası altında çeşitli seferlere katılmışlardır. Azeb teşkilatını kurarak devletim askerliği kendine meslek edinmiş kimselerden oluşan disiplinli, savaşa hazır ve harp kabiliyeti yüksek bir orduya sahip olmuştur.

Bu parçada kendi dönemi ile ilgili bilgi veren Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osman Bey B) Orhan Bey C) I. Murat
D) II. Murat E) I. Mehmet

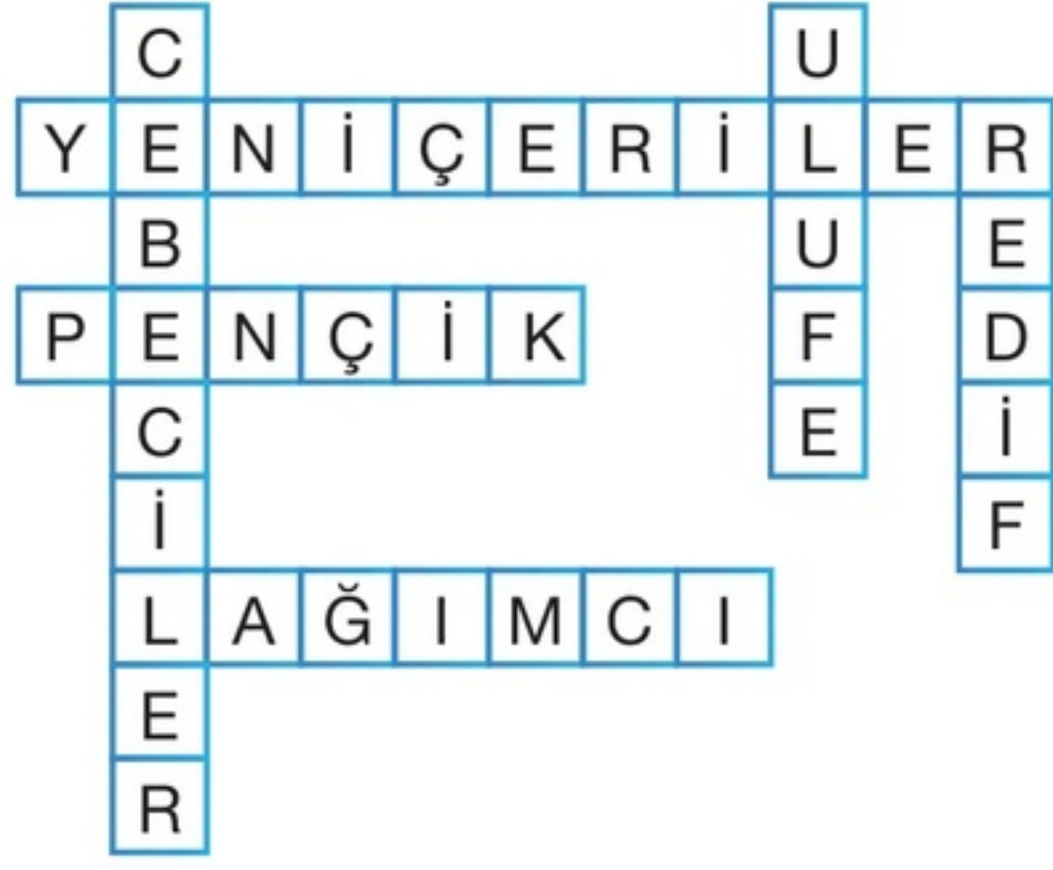

TEST • 16

• DEĞERLENDİRME •

DEVLETLEŞME SÜRECİNDE SAVAŞÇILAR VE ASKERLER

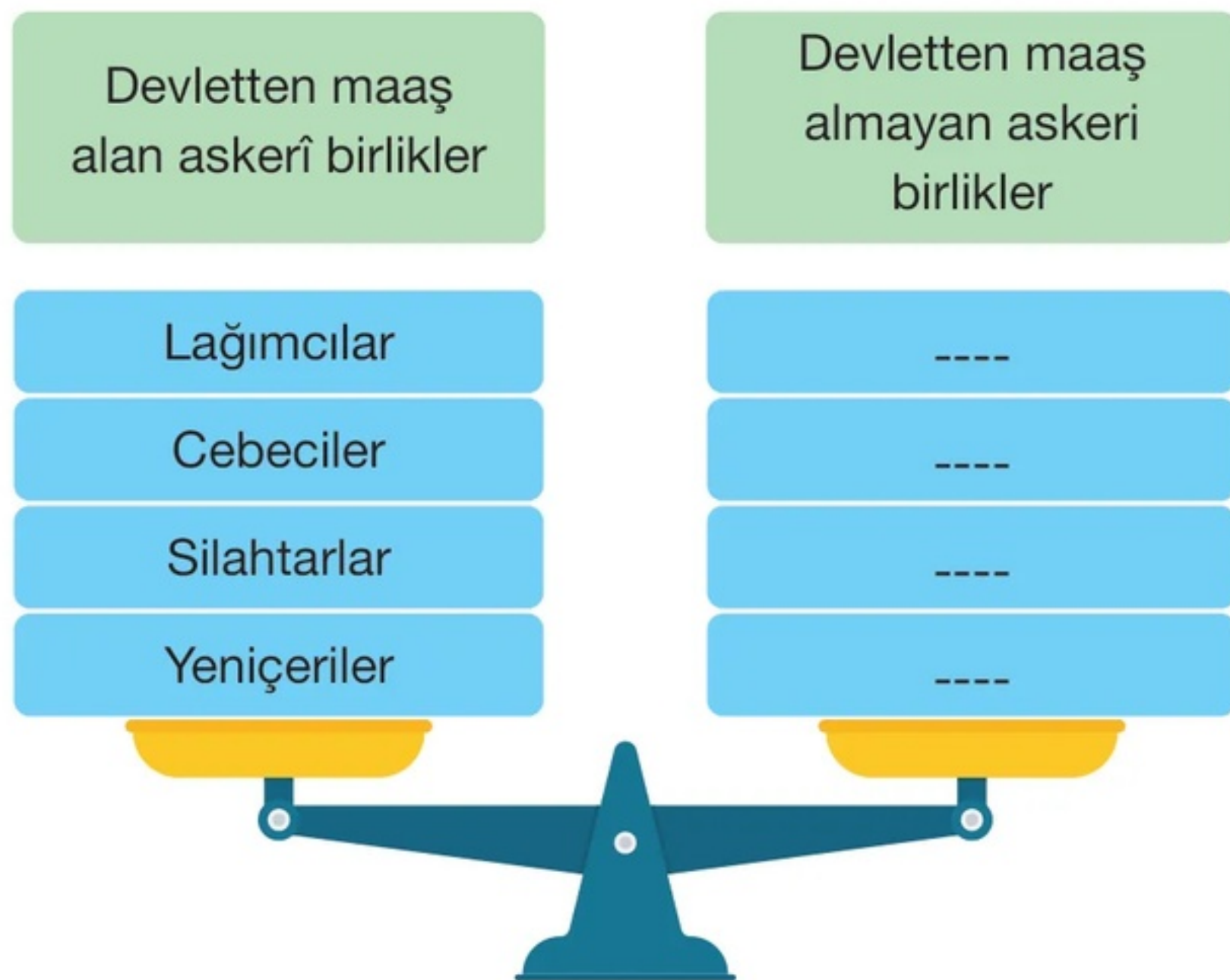
1.

Bu bulmacada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına yer verilmemiştir?

- A) Temel görevleri padişahı ve sarayı korumak olan kışlada yatıp kalkan düzenli askerî eğitim alan birliklerdir.
- B) Kale kuşatmalarında tüneller kazıp, fitil döşeyerek kale surlarının çökmesini sağlayan sınıftır.
- C) Düşman orduları hakkında keşif yapan, düşmana yıpratma saldırıları düzenleyen birliklerdir.
- D) Ordunun kullandığı ok, yay, kılıç ve kalkan gibi silahların bakım, onarım ve imalatını yapan askerî teknik sınıftır.
- E) Savaşlarda esir alınan Hristiyan çocuklardan beşte birinin Acemioğlanlar Ocağına alınmasıdır.

2.

Verilen terazinin dengelenebilmesi için aşağıdakilerden hangisi devletten maaş almayan askerî birlikler kısmına eklenemez?

- A) Tımarlı Sipahiler B) Akıncılar C) Turnalar
- D) Bostancılar E) Azebler

3.

I. Top

II. Kılıç ve kalkan

III. Havan topu

Görsellerde yer alan silahların bakım, onarım ve imalatını yapan askerî sınıflar hangi seçenekte verilmiştir?

	I	II	III
A)	Topçu Ocağı	Cebeci Ocağı	Humbaracı Ocağı
B)	Lağımçı Ocağı	Bostancı Ocağı	Ulufeciler
C)	Humbaracı Ocağı	Ulufeciler	Lağımçı Ocağı
D)	Topçu Ocağı	Cebeci Ocağı	Bostancı Ocağı
E)	Ulufeciler	Humbaracı Ocağı	Topçu Ocağı

4.

- Kapıkulu Ocakları içinde önemli bir unsur olan ---- ilk kez I. Murat Dönemi'nde Pençik sistemine dayalı olarak kurulmuştur.
- Osmanlı Devleti'nde kapıkulu ocakları üç ayda bir ---- adı verilen maaş almışlardır.
- ---- askerî ve ticari yollarla geçitleri koruyan karakol askerleridir.
- ---- keşif faaliyeti, bilgi toplama, düşmanı oyalama ve ordu güzergâhının güvenliğini sağlama gibi görevleri yerine getiren hafif süvari birlikleridir.

Aşağıdaki kavramlar bu boşluklara yerleştirildiğinde hangi kavram açıkta kalır?

- A) Akıncılar B) Silahtarlar C) Yeniçeriler
- D) Ulufe E) Derbentçiler

5. Osman Gazi, kendi safında savaşan Türkmen aşiretlerine ganimetlerden pay vermiş ve ele geçirilen topraklara yerleşme hakkı tanımıştır.

Bu durumun aşağıdaki gelişmelerden hangisine katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Feodalitenin ortaya çıkmasına
B) Aşiretlerin Osman Bey'e tabi olmasına
C) Sınırların doğu yönünde genişlemesine
D) Düzenli ordunun kurulmasına
E) Müsadere politikasının uygulanmasına
6. Orhan Bey zamanında kurulan Osmanlı Devleti'nin ilk düzenli ordusu aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Azeb teşkilatı
B) Yaya ve müsellemler
C) Yeniçeri Ocağı
D) Tımarlı Sipahiler
E) Topçu Ocağı

7.

Tabloda açıklamaları verilen dirlik çeşitleri, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Zeamet	Tımar	Has
B) Has	Zeamet	Tımar
C) Tımar	Has	Zeamet
D) Zeamet	Has	Tımar
E) Has	Tımar	Zeamet

8, 9 ve 10. soruları aşağıdaki görsellere göre cevaplayınız.

1. Azeb (Azap)

2. Silahtar

3. Ulufeciler

4. Tımarlı Sipahi

5. Sakalar

6. Cebeci

7. Müsellem

8. Yeniçeri

8. Bu görsellerde kaç numaralı alanlardaki askerlerin bağlı oldukları birlikler devşirme veya pençik sistemi ile meydana getirilmiştir?

- A) 2, 3, 6, 8 B) 1, 4, 5, 7 C) 1, 3, 5, 8
D) 2, 4, 6, 7 E) 3, 5, 7, 8

9. Bu görsellerde hazineden maaş alan ve almayan askerler seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

	Hazineden maaş alanlar	Hazineden maaş almayanlar
A)	2,4,5,8	1,3,6,7
B)	1,5,7,8	2,3,4,6
C)	2,4,6,7	1,3,5,8
D)	2,3,6,8	1,4,5,7
E)	1,3,5,7	2,4,6,8

10. Görsellerde yer alan askerlerden hangileri eyalet ordusu bünyesinde hizmet vermiştir?

- A) 2, 3, 6, 8 B) 1, 2, 5, 7 C) 1, 4, 5, 7
D) 3, 4, 6, 8 E) 1, 3, 5, 8

ÜNİTE 10

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ

EAPS14TAR25-064

TEST • 17

• KAVRAMA •

- Tarikat
- Medrese
- Abdalan-ı Rum

- İcazetname
- Mesnevi
- Tezhip

- Hacı Bektaş-ı Veli
- Hat sanatı
- Nakkaş

1. Hacı Bayram-ı Veli, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Mevlana ve Ahi Evran gibi sufiler geniş halk kitlelerini etkileyerek Anadolu'nun İslamlaşmasında önemli görevler üstlenmişlerdir.

Sufilerin geniş halk kitlelerini etkilemelerinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Tasavvufi düşünce ve yaşam tarzını benimsemeleri
- B) Osmanlı sultanları ile iyi ilişkiler kurmaları
- C) Fars kültürüne karşı çıkmaları
- D) Medrese eğitime önem vermeleri
- E) Savaşlarda üstün başarılar göstermeleri

2. XIII. yüzyılda Anadolu'da Mevlânâ, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli gibi düşünürlerin ve halk ozanlarının yaşaması, aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Düşünce hayatının gelişmesine
- B) İran kültürünün yayılmasına
- C) Halkın okuryazar oranının artmasına
- D) Türk dilindeki gelişmenin yavaşlamasına
- E) Yerleşik hayatın yayılmasına

3. Osmanlı Devleti'nde;

- Yabancı bilim insanlarının Osmanlı ülkesine getirilmelerine çalışılmıştır.
- Topkapı Sarayı önemli devlet dairelerinin toplandığı bir yer haline getirilmiştir.
- Devlet adamı yetiştirilmek üzere "Enderun" okulu kurulmuştur.

Bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisiyle doğrudan ilişkisinin olduğu savunulamaz?

- A) Askerî
- B) Siyasi
- C) Yönetim
- D) Kültür
- E) Eğitim

4. Osmanlı Devleti'nde medreselerin bilimsel çalışmalardan uzaklaşması, imparatorluğu çağdaş gelişmelerin dışında bırakmıştır.

Bu görüşe;

- I. Avrupalı devletlerin ateşli silahlar kullanan ordularına karşı Osmanlı Devleti'nin geleneksel ordularla savaşması,
- II. medreselerde fen bilimleri ile ilgili önemli bir çalışma olmazken Batı üniversitelerinin Rönesans'a öncülük etmesi,
- III. medrese öğretim görevlilerinin belirlenmesinde yeterlilik şartının aranması

durumlarından hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Osmanlı hazinesinin;

- I. öşür,
- II. haraç ve cizye,
- III. orman ve gümrük,
- IV. ganimetlerin 1/5'i

gelirlerinden hangilerinin, şeri hukuka bağlı olarak toplandığı söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) I, II ve III
- D) I, II ve IV
- E) I, II, III ve IV

6. Osmanlı Devleti'nde müzehhiplik yapan bir kişinin hangi mesleği icra ettiği söylenebilir?

- A) Kitap çoğaltma
- B) Kitap süsleme
- C) Cam süsleme
- D) Ahşap işçiliği
- E) Gümüş işçiliği

7. XV. yüzyılda Osmanlı ülkesinde;
- Batı Anadolu'da pamuklu dokumacılık ve halıcılık,
 - Ankara'da yünlü dokumacılık,
 - Bursa'da ise ipekçilik gelişmiştir.
- Yukarıdaki ekonomik hareketliliğin temel kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Düşman saldırılarından uzak bölgeler olması
 B) Bölgenin ticaret yolları üzerinde olması
 C) Bölgede halkın büyük bölümünü Müslüman olmayanların oluşturması
 D) Bölgedeki ekonominin tarım ve hayvancılık ürünlerine bağılı olması
 E) Bölgelerin güvenliğinin devlet tarafından sağlanması

8. Osmanlı Devleti'nde dükkânları yan yana olan iki esnaf arasında müşteri kapma nedeniyle bir münakaşa çıktığında, bu sorunun giderilmesi, kabahatli olanın cezalandırılması konusunda aşağıdaki görevlilerden hangisi birinci derecede sorumludur?

- A) Mahalle imamı B) Lonca şeyhi
 C) Şeyhülislam D) Yeniçeri ağası
 E) Tımar sahibi

9. Osmanlı Devleti sınırlarındaki gayrimüslimlere hukuksal anlamda bazı ayrıcalıklar tanımıştır.

Buna göre

- I. Avrupa'da oluşabilecek Hristiyan birliğini bölme,
 II. ülke içinde huzur ve asayişin koruma,
 III. azınlık unsurları yönetime ortak etme

hedeflerinden hangilerine ulaşılmak istendiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimler İslam hukukuna tabi olmadıkları için devlet yönetimine katılamıyorlardı.

Bu durumdan yola çıkılarak;

- I. devletin teokratik nitelik taşıdığı,
 II. gayrimüslimlerin siyasi haklarının bulunmadığı,
 III. hür ve köle anlayışının var olduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

11. Kadıların bir çalışma bölgesinde üç yıldan fazla kalmaması şartı ile aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Adil yargı B) Seri üretim
 C) Modern eğitim D) Disiplinli ordu
 E) Sosyal devlet

12. Osmanlı Devleti'nde, Müslüman olanlar her türlü devlet hizmetine girerken Müslüman olmayanların kamu hizmetlerinde çalıştırılmasına izin verilmemiştir.

Bu durumun ilerleyen dönemlerde;

- I. eşitlik ilkesinin uygulanmasında sorunların yaşanması,
 II. azınlık haklarının gündeme gelmesi,
 III. Müslümanların kendilerini egemen unsur olarak hissetmesi

durumlarından hangilerini ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
 D) II ve III E) I, II ve III

BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ

TEST • 18

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı padişahları içerisinde 23 tanesi divan sahibi, 12 tanesi hattat, 8 tanesi müzisyen ve bestekârdır. Resimle ilgilenen, değişik sanatlarda bilgisi olanlar ve ilmî eser yazarlar vardır.

Osmanlı padişahlarının bu nitelikleri taşımalarında;

- I. çok yönlü olarak yetiştirilmeleri,
- II. Hristiyan kültürüne ilgi duymaları,
- III. saltanat usulü ile başa gelmeleri

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. **Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda beylerbeyliği sayısı iki iken I. Süleyman'ın saltanatının ilk yıllarında sekize çıkması,**

- I. İslamiyetin yayılması hızlanmıştır.
- II. İdari alanda yeni düzenlemelere gidilmiştir.
- III. Devlet sınırları genişlemiştir.

durumlarından hangilerine doğrudan kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. **Osmanlı Devleti'nde salyaneli eyaletlere gönderilen valilerin, maaşını merkez hazinesinden alması ve merkezden atanması uygulamalarına bakıldığında;**

- I. yeni idari birimlerin ortaya çıkması,
- II. güçlü yöneticilerin oluşmasının engellenmesi,
- III. merkeziyetçiliğin korunması

durumlarından hangilerini sağlamaya yönelik olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. **Aşağıdakilerden hangisi ehl-i kalem görevlilerinden biri değildir?**

- A) Nişancı B) Defterdar
C) Şeyhülislam D) Reisülküttap
E) Divan kâtibi

5. Osmanlı Devleti'nde artan nüfusun, sarayın ve ordunun ihtiyaçlarına cevap verebilmek için hızlı bir şekilde gelişmiştir. Avrupa'nın birçok şehrinde bu sanatın en güzide örnekleri sergilenmiştir. Hatta Çin pazarlarında bile bunun örneklerini görmek mümkündür. Osmanlı bu konuda öyle ünlenmişti ki Bursa'ya dünyanın dört bir yanından tüccar ve sermayeder akın ediyordu. Yine bu dönemde Fransa'dan bir heyet sırf Türk alı ve çini mavisi renklerinin nasıl elde edildiğini öğrenmek için Bursa'ya gelmişti.

Bu parçada bahsi geçen Osmanlı el sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dericilik B) Çömlekçilik C) Sarraflık
D) Dokumacılık E) Ahşap işçiliği

6. Osmanlı Devleti'nde sancağın bir alt birimi olan kazalarda hukukî işlerde şeri ve örfi kanunların uygulanmasında söz sahibi olan kişiler kadılardır.

Bu bilgilere göre,

- I. Kazalarda yargı işlerinin sorumlusu kadılardır.
- II. Kadılar şeri hukuk kararlarını örfi hukuka uydurma mecburiyetindedir.
- III. Kadılar kazalarında devletin en yetkili görevlileridir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde Müslümanlar devlet kademelerinde görev alırken gayrimüslimlerin kamu hizmetlerinde çalıştırılmasına izin verilmemiştir.

Buna göre;

- I. Müslümanların egemen unsur olduğu,
- II. devletin teokratik nitelik taşıdığı,
- III. Osmanlılık fikri doğrultusunda hareket edildiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde bütün eyalet memurları Beylerbeyi tarafından atanırken kadılar kazasker tarafından atanmaktaydı.

Yalnızca bu bilgiye dayanarak;

- I. yargı bağımsızlığının sağlanması,
- II. idarenin taşrada yargı kararlarını etkilememesi,
- III. kadıların sadece örfi hukuku uygulayabileceği

durumlarından hangilerinin gerçekleştirilmek istendiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Osmanlı Devleti'nin toprağını üç yıl üst üste boş bırakan köylüden çiftbozan vergisini almasına bakılarak,

- I. toplumda sosyal eşitliğin sağlanmaya çalışıldığı,
- II. tarımda sürekliliğin sağlanması amacıyla yaptırımın uygulandığı,
- III. özel mülkiyet anlayışının desteklendiği

yorumlarından hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde;

- I. yapılacak işlerde şeyhülislamdan fetva alınması,
- II. vergilendirmede İslam dininin esas alınması,
- III. Hindistan'daki Müslümanlara yardım edilmesi

uygulamalarından hangileri devletin teokratik bir nitelik taşıdığını gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. I. Aslen Bursalı olup Uluğ Bey, Molla Şirvanî ve Ali Kuşçu gibi astronomlara dersler veren Kadızâde-i Rûmî'nin Horasan ve Türkistan'da ilim tahsili yaptıktan sonra Semerkant Medresesi baş müderrisliğine yükselmesi
II. Ayasofya Medresesinde müderrislik yapan Semerkantlı Ali Kuşçu'nun İstanbul'un enlem ve boylamlarını günümüze yakın değerlerde ölçmesi
III. Saadettin Taftazani ve Seyyid Cürcani gibi âlimlerin felsefi ve ilmî birikimlerini Osmanlı coğrafyasına taşımaları
IV. Şam'da doğup Amasya medreselerinde dersler alan Akşemseddin'in Maddetü'l-Hayat isimli eserinde mikroplardan bahsetmesi

Bu gelişmelerden hangileri "Bilimsel faaliyetler uluslararası nitelik taşır." yargısı ile ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II B) III ve IV C) II, III ve IV
D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

12. II. Mehmet Dönemi'nde 8 odadan oluşan Sahn-ı Seman Medresesi ile yine küçük 8 odadan oluşan Tetimme medreseleri aşağıdaki yapılardan hangisinin bünyesinde inşaa edilmiştir?

- A) Topkapı Sarayı B) Süleymaniye Cami
C) Edirne Sarayı D) Fatih Cami
E) Amasya Sarayı

BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ

TEST • 19

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı medreseleri ile ilgili,

- I. Eğitim öğretim dili Arapçadır.
- II. Masrafları vakıflar ve vakıf arazi gelirlerinden karşılanmıştır.
- III. Mezunları seyfiye teşkilatında görev almıştır.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde kadınlar en fazla 3 yıl bir yerde çalışabilmekteydi.

Bu uygulamayla;

- I. görevin istismar edilmesini engelleme,
- II. yargının bağımsızlığını koruma,
- III. hukuk kurallarını üç yılda bir yenileme

amaçlarından hangilerinin hedeflendiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda hoşgörülü bir politika izlemesiyle ortaya çıkan;

- I. Balkan halkının devlete olan bağlılığının sağlanması,
- II. Batı yönünde rahat hareket edebilmesi,
- III. bölge halkının ulusal kimliklerini koruması

durumlarından hangilerinin ilerleyen dönemlerde Osmanlı Devleti açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda izlediği istimalet (adalet ve hoşgörü) politikası bölge uluslarının millî benliği korumasını sağlamıştır.

Bu durumun ortaya çıkardığı aşağıdaki sonuçlardan hangisi Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ni daha fazla etkilemesine neden olduğu söylenebilir?

- A) Halkın devlete bağlılığının artması
B) Bölgede devlet otoritesinin güçlenmesi
C) Yerel kültürlerin varlığını devam ettirmesi
D) Bölgede yapılacak fetihlere zemin hazırlanması
E) Bölgede uzun süre egemenliğin sağlanması

5. Osmanlı Devleti çeşitli etnik ve dinî unsurlardan oluşan bir imparatorluk olmuştur.

Bu durum toplumun;

- I. giyim-kuşam,
- II. ana dil,
- III. yeme-içme

unsurlarından hangilerinde farklılıklara neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nde çiftçilerin yaşadıkları bölgeden başka bölgelere gidebilmesi belli kurallara bağlanmıştır. Sebepsiz yere üç yıl toprağı ekmeyen çiftçinin elinden toprak alınarak bir başkasına verilmiştir.

Bu uygulamanın en önemli amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üretimde devamlılığı sağlamak
B) Kültürel değerleri korumak
C) Tımarlı Sipahileri kontrol altında tutmak
D) Arazilerin parçalanmasını önlemek
E) Vakıf sisteminde oluşabilecek aksaklıkları önlemek

7. Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk medrese Orhan Gazi tarafından 1330'da İznik'te yaptırılmıştır. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'ne kadar Bursa'da yirmi beş, Edirne'de on üç ve İznik'te dört olmak üzere toplam kırk iki medrese kurulmuştur.

Medreselerin açılmasında;

- I. devletin ihtiyaç duyduğu yönetici kadrolarını yetiştirmek,
- II. tımar sistemini yaygınlaştırmak,
- III. Batı tarzında eğitim veren kurumların sayısını artırmak

amaçlarından hangisi etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı adalet sisteminin temelini şeri hukuk oluşturmuştur. İslam dininin kurallarına aykırı olmayan Türk gelenekleri de devam ettirilmiştir.

Yalnız bu bilgiyle Osmanlı Devleti'nin hukuk sistemiyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Ülkede hukuk birliğinin olmadığı
- B) Geleneksel hukukun da esas alındığı
- C) Örfi hukukun geçerliliğini sürdürdüğü
- D) İslam dininin temel kurallarının dikkate alındığı
- E) Azınlıklara özgü kuralların da yer aldığı

9. Osmanlı Devleti'nde;

- Şeyhülislamın divan kararlarını şeriata göre değerlendirmesi
- Hukuk kurallarının İslamî esaslara göre düzenlenmesi

durumları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Devletin teokratik bir yapıda olduğuna
- B) Saltanat sisteminin benimsendiğine
- C) Osmanlıcılık politikasının uygulandığına
- D) Demokrasi anlayışının geliştiğine
- E) Padişah yetkilerinin sınırsız olduğuna

10. Osmanlı Devleti'nde kadı ve müderrislerin atamaları kazaskerler tarafından yapılırdı.

Buna göre kazaskerlerin;

- I. hukuk,
- II. ekonomi,
- III. eğitim

alanlarından hangileriyle ilgili yetkilere sahip oldukları söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti'nde,

- Kazasker
- Defterdar

adlı görevlilerin sayılarının zamanla artmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ülke sınırlarının genişlemesi
- B) Kapitülasyon anlaşmasının yapılması
- C) Tımar sisteminin yaygınlaşması
- D) İltizam sisteminin kaldırılması
- E) Teokratik yönetim anlayışının benimsenmesi

12. • Hezarfen Ahmet Çelebi yaptığı kanatları takarak Galata Kulesi'nden atlayıp, İstanbul Boğazı'nı uçarak geçmiş ve Üsküdar'a inmiştir.
- Takiyyüddin Mehmet İstanbul'daki rasathaneyi kurmuştur.

Osmanlı Devleti'nde meydana gelen bu gelişmelerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanatçılara destek verdiğine
- B) Dinî ilimlerin geri planda kaldığına
- C) Mimarının geliştiğine
- D) Ekonominin güçlendiğine
- E) Bilimsel çalışmaların desteklendiğine

BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ

TEST • 20

• PEKİŞTİRME •

1. • Toplum hürler ve köleler olmak üzere ikiye ayrılmıştır.
• Yönetenler sınıfı askerî sınıftır. Vergi vermezler.
• İlimiye sınıfı eğitim, din ve adalet işlerinden sorumludur.
• Reayanın görevleri üretim yapmak, vergi vermek ve gerektiğinde orduya katılmaktır.
• Dikey hareketlilik sınırlar içerisinde bir kişi ya da ailenin yer değiştirmesidir.

Osmanlı Devleti'nin toplum yapısı ile ilgili verilen bilgilerden kaç tanesinin doğru olduğu söylenemez?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

2. Osmanlı Devleti'nde ulema ünvanı gelişigüzel dağıtılmış, müderris çocuklarına daha küçük yaştan itibaren "müderris" ünvanı verilmiş ve kendilerine maaş bağlanmıştır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İlimiye sınıfının bozulacağına
B) Eğitim sisteminin kalitesinin azalacağına
C) Medreselerde sadece dinî bilgilerin verileceğine
D) Yetkilerin kişisel çıkarlar için kullanılacağına
E) Eğitim mensuplarına duyulan güvenin sarsılacağına

3. "İlim ilim bilmektir, ilim kendin bilmektir.

Sen kendin bilmezsen bu nice okumaktır?"

Anadolu'nun İslam'la tanışmasında etkili olan Yunus Emre'nin bu sözünden hareketle ilmin asıl amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) İnsanlara bilimi öğretmek
B) İnsanın şöhretini artırmak
C) İnsanın özünü kavratmamak
D) Yetmiş iki göze aynı bakmamak
E) İnsanın kendini tanıması

4. Eren, rüyasında trene binmiş uzun bir yolculuktan sonra kendisini Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde bulmuştur. Eren, bu dönemde seksen iki medrese inşa edildiğini görmüştür.

Bu bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Padişahların yetenekli olduğuna
B) Gaza ve cihat politikası takip edildiğine
C) Yeni fetihlerin yapıldığına
D) Eğitim ve bilime önem verildiğine
E) Pozitif ilimlere önem verilmediğine

5. "İlimiye ait yüksek makamların şunun bunun aracılığı ile verilmesi doğru değildir. En bilgilisi hangisi ise ona verilmesi gerekir. Kadılık yolunda vasıta bilgidir. Yaş ve sene, soy ve sop değildir. Şimdi, adaletli iş gördükleri vakit, makamı eskilere verirler. Halbuki bu meziyetler Allah'ın nazarında kadılık için yeterli değildir."

XVII. yüzyılda kaleme alınan Koçi Bey Risalesi'ndeki bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İlimiye sınıfının bozulduğuna
B) Bilgili olanların kadı olması gerektiğine
C) Makamların kişisel çıkarlara göre verildiğine
D) Kadı seçerken yaşına dikkat etmek gerektiğine
E) Adaletle iş görenlerin makamlarının elinden alındığına

6. "Bilgilerin sözü toprak için su gibidir, su verilince yerden nimet çıkar. Bilgisiz insanın gönlü kumsal gibidir, nehir yoksa dolmaz, orada ot ve yem bitmez."

Yusuf Has Hacip'in bu sözünden hareketle;

- I. bilgili insanların faydalı olduğuna,
II. bilgili olmak için medrese bitirmek gerektiğine,
III. bilgili olmanın pozitif bilimlerle ilgili olduğuna

yukarıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. “Ben Osmanlı Şeyhülislamı Ebu Suud Efendi. Benim görevim şeriatla ilgili konular üzerinde fetva vermektir. Benim devlet işlerine müdahale etme hakkım yoktur. Sadece devlet işlerinin dine uygunluğu konusunda görüşüm alınır.”

Bu bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. demokratik yönetim anlayışının olduğu,
- II. merkezi otoritenin korunmaya çalışıldığı,
- III. yönetimde İslami kurallara dikkat edildiği

yorumlarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. Osmanlı Devleti’nde idarî ve adli işleri yürütmek için kazalara ilmiye sınıfından kadılar atanırdı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kadıların görevleri arasında yer almaz?

- A) Yargıç olarak davalara bakmak
- B) Vergileri toplatmak
- C) Reyanın isteklerini divana bildirmek
- D) Merkezin emirlerini reayaya ulaştırmak
- E) Kazaların güvenliğini sağlamak

9. Osmanlı Devleti’nin gayrimüslimlerin eğitimiyle birinci dereceden ilgilenmemesi bu vatandaşların kendi eğitim sistemlerini Batılı tarzda oluşturmalarına ve sonrasında bilinçlenip imparatorluktan kopmalarına neden olmuştur.

Buna göre, Osmanlı Devleti’nin eğitim sistemiyle ilgili olarak;

- I. Eğitim birliğini sağlayamamıştır.
- II. Halkı birleştirici yapıya sahiptir.
- III. Toplumsal kaynaşmayı sağlayamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti’nde yönetim kadrosu yaptığı görev bakımından seyfiye, ilmiye ve kalemiye gibi sınıflara ayrılmıştır.

Buna göre veziriazamın;

- I. parmağındaki yüzükte devletin mührünü taşıması,
- II. padişah sefere çıkmadığı zamanlarda orduya komutanlık yapması,
- III. II. Mehmet Dönemi’nden itibaren divana başkanlık yapması

gibi yetkilerinden hangileri onun seyfiye sınıfına mensup olduğunu kanıtlamaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı toprak sisteminde dirlikler, has, zeamet ve tımar olarak sınıflandırılırken rütbe ve dereceler esas alınmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu uygulamanın temel nedenidir?

- A) Dirlik dağılımında sosyal adalet anlayışına göre hareket edilmesi
- B) Topraklarının maaş karşılığı olarak verilmesi
- C) Toprak yönetiminde hiyerarşinin gözetilmesi
- D) Dirliklerin dağıtılmasında tarafsızlık ilkesinin göz önünde tutulması
- E) Dirlik sahiplerinin toprak yönetiminde başarıya teşvik edilmesi

12. Osmanlı Devleti’nde yönetim, temelde İslam hukukuna dayanmıştır. Ayrıca eski Türk gelenekleri ve fethedilen yerlerin daha önceki uygulamaları da etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma kanıt olarak gösterilemez?

- A) Padişahın dinî kurallara aykırı hareket etmemesi
- B) Hükümdarın halkı adaletle yönetmek zorunda olduğuna inanılması
- C) Halk ile devletin kaynaşmasının sağlanması
- D) Özerklik verilen eyaletlerin yöneticilerinin kendi içinden seçilmesine devam edilmesi
- E) Avrupa tarzı yargı kurumlarının oluşturulması

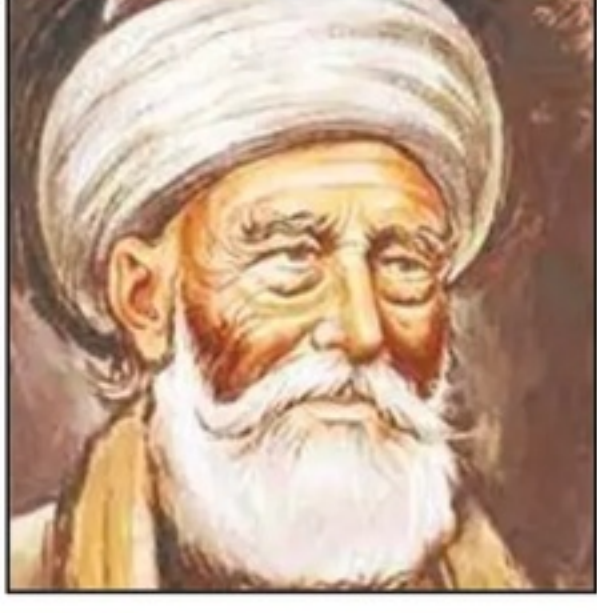

TEST • 21

• DEĞERLENDİRME •

BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI MEDENİYETİ

1.

I. Hacı Bayram-ı Veli

II. Hoca Ahmet Yesevi

III. Hacı Bektaş-ı Veli

IV. Mevlana
Celeleddin-i Rumi

V. Yunus Emre

Görsellerde yer alan sufi ve mutasavvıflardan hangisi Pir-i Türkistan adıyla anılmış olup İslami hizmetlerini bizzat Anadolu coğrafyası dışında yürütmüştür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Ali: Sevenlerini el emeği ile geçinmeye ve el sanatlarını öğrenmeye yönlendirmiştir.

Kemal: İnsanları birlik ve beraberlik yolunda eğiterek, dayanışma ve yardımlaşma duygularının yeşermesi için büyük çaba harcamıştır.

Eylül: Anadolu'ya gelen konar-göçer Türkmenlerin yerleşik hayata geçmeleri için uğraşmıştır.

Nil: Anadolu'nun dört yanına gönderdiği Eşrefoğlu Rûmî gibi talebeleri ile Türk-İslam dünyasına büyük hizmetlerde bulunmuştur.

Kasım: Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumu ve Bağkur gibi sosyal yardımlaşma organizasyonlarının temelini atmıştır.

Öğrencilerin çeşitli bilgiler verdiği bu ünlü mutasavvıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahi Evran B) Mevlana
C) Yunus Emre D) Hacı Bayram-ı Veli
E) Pir Sultan Abdal

3.

Ahşap İşlemeciliği

(I) Ağaç ve yan ürünlerinin işlemeye elverişli yapısından dolayı ahşap işlemeciliği, kapı ve pencere kapaklarında, bilhassa minberlerde yaygın bir kullanım alanı bulmuştur. (II) Ahşap işçiliğiyle uğraşan sanatkârlara kehhal denilmiştir. (III) Sedir, ceviz, kestane, elma, armut, abanoz, şimşir, gül, kiraz ağaçları ahşap işçiliğinde en çok kullanılan malzemelerdir. (IV) Ağaç, neme karşı dayanıklı hâle getirilmesi için bezir yağı vb. yağlarla doyurularak işlendikten sonra sandal yağı gibi koruyucularla beslenip cilalanmıştır. (V) Ağaç üzerinde veya diğer ahşap bir malzemede, mobilyada belirlenmiş desen ve çizimlere göre oyulmuş yuvalara gümüş sedef vb. süs maddeleri yerleştirilerek yapılan süsleme sanatına ise kakmacılık denmiştir.

Ahşap işlemeciliği ile ilgili çeşitli bilgilerin verildiği yukarıdaki metinde kaç numaralı alanda yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

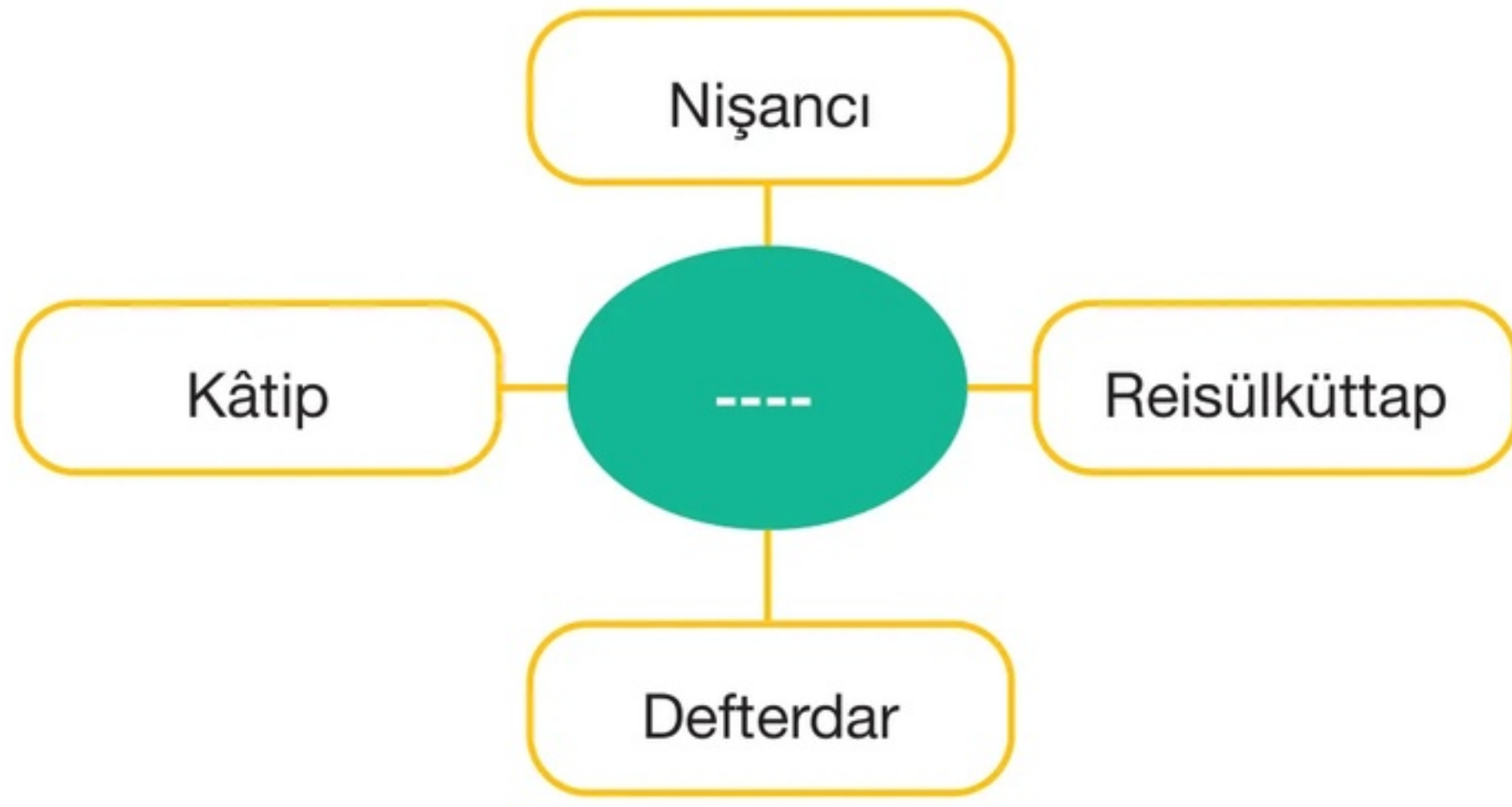
4.

Kavram	Tanım
Reaya	Gayrimüslim ve Müslümanların oluşturduğu vergi ödemekle mükellef olan yönetilen sınıfa verilen isimdir.
Seyfiye	Osmanlı bürokratik geleneklerinin oluşmasında, resmî yazışma usullerinin ortaya çıkmasında etkili olan sınıftır.
İlmiye	Eğitim, adalet ve fetva verme gibi işlerin yürütülmesini sağlayan sınıftır.
Kalemiye	Daha çok yönetim ve ordu işlerinden sorumlu olan askeri sınıftır.

Tablodaki hataların düzeltilebilmesi için hangi kavramların yer değiştirmesi gerekmektedir?

- A) Reaya-Seyfiye B) İlmiye-Kalemiye
C) Seyfiye-Kalemiye D) İlmiye-Reaya
E) Kalemiye-Reaya

5.

Bu tablonun tamamlanabilmesi için noktalı yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Seyfiye B) İlmiye C) Kalemîye
D) Reaya E) Ehli Hiref

6. Osmanlı Devleti'nde vakıflar aracılığıyla yollar, köprüler, çeşmeler ve kervansaraylar yapılarak ticaret geliştirilmek istenmiştir. Yollarda tüccarların güvenliğini derbentçi denilen görevliler sağlarken, posta ve haberleşme hizmetlerini ise menzil teşkilatı yerine getirmiştir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

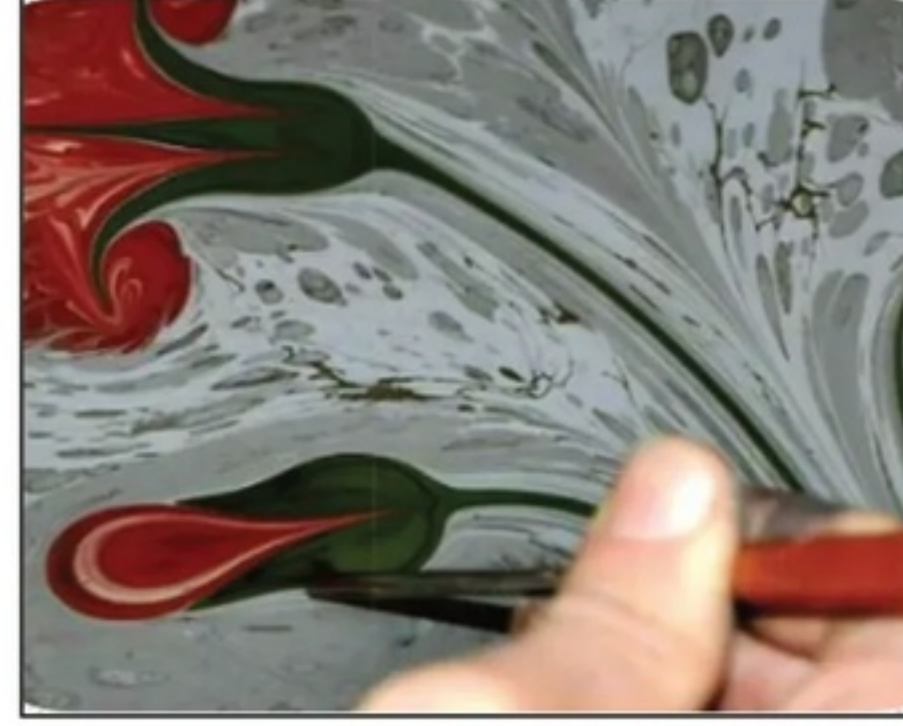
- A) Mimarînin geliştiğine
B) Ticarete önem verildiğine
C) Sınıflaşmaya son verildiğine
D) Ülkenin bayındır hâle getirildiğine
E) Yolların güvenliğini sağlandığına

7. Fatih'in hocası olarak bilirim. 1389 yılında Şam'da doğdum. 7 yaşında hafız olup, ailemle birlikte bugünkü Çorum ilinin Osmancık kazasına bağlı olan Sarpın Kavak köyüne yerleştik. Amasya ve Osmancık medreselerinde eğitim gördüm. II. Mehmet'in İstanbul'u kuşatması sırasında, padişahın ve ordunun manevi gücünün yükseltilmesine yardımcı oldum. İstanbul'un Fethi'nden sonra Ayasofya'da kılınan ilk cuma namazında hutbeyi okudum. Sahn-ı Seman Medreseleri yapılıncaya kadar medrese olarak kullanılan Zeyrek Camisi'nde dersler verdim. Tasavvuf, tıp ve eczacılık alanlarında eserler yazdım. Maddetü'l Hayat adlı eserimde bulaşıcı hastalıklardan ve ilk defa mikroplardan bahsettiğim için mikrobiyolojinin babası olarak kabul edilirim.

Hayatı ile ilgili çeşitli bilgiler veren bu ünlü ilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ali Kuşçu B) Akşemsettin
C) Uluğ Bey D) Sabuncuoğlu Şerafettin
E) Piri Reis

8.

Bu görsellerde aşağıdaki sanat dallarından hangisine ait bir örneğe yer verilmemiştir?

- A) Hat B) Minyatür C) Çini
D) Vitray E) Ebru

9. Osmanlı Devleti'nde tarım arazilerini mazeret bildirmeden 3 yıl üst üste ekim yapmaksızın boş bırakan çiftçilerden çiftbozan vergisi alınmıştır.

Bu uygulamayla;

- I. tarımsal üretimde sürekliliği sağlamak,
II. tarım arazilerinin boş kalmasını önlemek,
III. Müslümanların devlete bağlılığını artırmak

durumlarından hangileri amaçlanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

10.

1.	Sanatkâr ve zanaatkâr denilen sanat ehli çeşitli kişilerin mensubu olduğu saray üretim örgütlenmesi
2.	Bir caminin çevresinde camiyle birlikte yapılmış medrese, imaret, sebil, kütüphane ve hastane gibi yapıların tümü
3.	Danışment ve Selçuklu dönemindeki Fars kültürünün etkilerini azaltmaya çalışarak millî kültür hareketine öncülük eden padişah
4.	İnce işlenmiş küçük boyutlu resimler ile bu tür resim sanatına verilen isim
5.	İslam'ın temel prensiplerine dayanarak nefsi arındırma, ahlakı güzelleştirerek dinî yaşama, ruhun yücelmesine ve kemale ermesine çalışarak Allah'a ulaşma ilmi

Bu tabloda kaç numaralı alanın açıklaması yanlış verilmiştir?

- A) 1. Ehlihiref B) 2. Külliye
C) 3. II. Mehmet D) 4. Minyatür
E) 5. Tasavvuf

4. AY

Dünya Gücü Osmanlı

Sultan ve Osmanlı Merkez
Teşkilatı

Klasik Çağ'da Osmanlı Toplum
Düzeni

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 11

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI

• Fütuhât

• Muhibbi

• Şahi topları

• Don-Volga Projesi

• Avarız vergisi

• İttihad-ı İslâm

• Kapitülasyon

• Şeyhülislam

• Hilafet

EAPS14TAR25-069

TEST • 1

• KAVRAMA •

1. Fatih yayımladığı bir fermanla İtalyan tüccarlardan alınan gümrük oranının artırılmasını, buna karşın Müslüman tüccarlardan daha az gümrük vergisi alınmasını emretmiştir.

Fatih'in bu uygulama ile ulaşmak istediği amaç, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hristiyan birliğini bölmek
B) Yabancıların Osmanlı ekonomik hayatında daha fazla etkinlik kazanmasını önlemek
C) Yerli malların ihracattaki payını azaltmak
D) Halkın tarıma ve hayvancılığa yönelmesini sağlamak
E) İpek Yolu'nun eski ticari önemini kazanmasını sağlamak

2. Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemi'nde görev alan 38 sadrazamın 34'ü devşirme kökenlidir.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nde, aşağıdaki olumsuzluklardan hangisine neden olduğu savunulabilir?

- A) Sınırların genişlemesinin durmasına
B) Maliyenin gelir kaybına uğramasına
C) Yönetimde Türklerin geri planda kalmasına
D) Yönetimde Avrupa etkisinin görülmesine
E) Azınlık isyanlarının başlamasına

3. I. Papa'ya karşı Protestan Alman prenslerinin desteklenmesi
II. Alman İmparatoru'na esir düşen Fransa kralına yardım edilmesi
III. İspanya'daki Müslümanlara yardım götürülmesi

Yükselme Dönemi'nde izlenen bu politikaların hangilerinde Avrupa'daki dinî ve siyasi birliğin oluşmasına engel olma amacı vardır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

4. Karamanoğulları üzerine yürüyen II. Mehmet, Konya ve Karaman'ı ele geçirdi. Bölgedeki Türkmenlerin birçoğu Trabzon-Rize, bir kısmı da İstanbul çevresine yerleştirildi.

Bu bilgilere göre,

- I. Anadolu Türk birliği kesin olarak sağlanmıştır.
II. Trabzon ve İstanbul yöresinde Türkmen nüfusu artırılmıştır.
III. Karamanoğulları Beyliği'nin güçlenmesi önlenmiştir.
IV. Karadeniz kıyıları tamamen Osmanlı Devleti'nin kontrolüne girmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

5. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemi'nde elinde bulunan İpek ve Baharat yollarının Coğrafi Keşifler sonunda önemini kaybetmesi üzerine aldığı önlemler arasında gösterilemez?

- A) Don-Volga Projesi'nin gündeme getirilmesi
B) Kapitülasyonların artırılması
C) Süveyş Kanalı Projesi'nin gündeme getirilmesi
D) Hint Deniz Seferleri'nin düzenlenmesi
E) Katoliklere karşı Protestanların desteklenmesi

6. Birinci Selim (Yavuz) Türk ve İslâm dünyasını Osmanlı egemenliği altında birleştirmek istemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Birinci Selim Dönemi'nde bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetlerden biri değildir?

- A) Turnadağ Savaşı'yla Dulkadiroğullarına son verilmesi
B) Memlûklerle Mercidabık ve Ridaniye savaşlarının yapılması
C) Safevilerle Çaldıran Savaşı'nın yapılması
D) Ramazanoğullarının egemenlik altına alınması
E) Kıbrıs Adası için Venediklilerden vergi alınması

7. XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti siyasi ve askerî açıdan dünyanın en ileri devleti durumundaydı.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlıların bu dönemde gelişmiş bir devlet olmasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Ekonomideki devamlılık
- B) Devlet teşkilatının düzenli işlemesi
- C) Sosyal yapının sağlamlığı
- D) Hukuksal yapının düzenli işlemesi
- E) Burjuva sınıfının etkin olması

8. Yavuz Sultan Selim'in, Mısır'ın Fethi'nden sonra Osmanlı Devleti'nin Baharat Yolu ticaretinden beklediği kazançları elde edememesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Safevilerin ticaret yollarını denetim altına alması
- B) Osmanlı Devleti'nde iç isyanların yaşanması
- C) Asya-Avrupa ticaret yollarının yön değiştirmesi
- D) Avrupalı devletlere verilen kapitülasyonların artması
- E) Kanal projelerinin gündeme gelmesi

9. Sokullu Mehmet Paşa'nın,

- Don Volga Kanalı,
- Süveyş Kanalı,
- Marmara-Karadeniz Kanalı

projeleri ile ulaşmaya çalıştığı temel amaç aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hazar Denizi kıyılarından Rusların çıkarılması
- B) Kırım'ın geleceğinin güvenceye alınması
- C) Geleceğe yönelik siyasi ve ekonomik önem taşımaları
- D) Kişi hak ve özgürlüklerinin genişletilmesi
- E) Avrupalılarla yapılan ticari ilişkilerin canlandırılması

10. İstanbul'un fethi için hazırlıklar sürerken barış teklifi amacıyla gelen Bizans elçisine II. Mehmet: "Gidiniz, efendinize söyleyiniz ki, şimdiki padişah, kendisinden öncekilere hiç benzemez. Şimdi benim gücümün eriştiği yerlere onun emelleri bile yetişmez." demiştir.

Bu sözler, Fatih Sultan Mehmet için aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Çok yönlü bir kişiliğe sahip olduğunun
- B) İleri görüşlü bir hükümdar olduğunun
- C) Amaçlarını gerçekleştirmedeki kararlılığının
- D) Geleneklere önem verdiğinin
- E) Osmanlı ailesine mensup olduğunun

11. Fatih Dönemi'nde; Taşoz, İmroz, Midilli, Kırım ve Amasra gibi yerlerin alınması fetih siyasetinde aşağıdakilerden hangisinin sağlanmaya çalışıldığının bir göstergesidir?

- A) Türk siyasi birliğinin
- B) Anadolu toprak bütünlüğünün
- C) İstanbul'un güvenliğinin
- D) Denizlerde hâkimiyetinin
- E) Rusya'nın durdurulmasının

12. Safevi Devleti'nin Anadolu'da Şiilik propagandası yapması ve Osmanlı toprak bütünlüğünü bozmaya çalışması Osmanlı-Safevi savaşlarını doğurmuştur.

Osmanlı Devleti'nin Safevi tehlikesine kesin olarak son verememesi aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- A) Avrupa'daki ilerleyişin yavaşlamasına
- B) Ticari faaliyetlerin azalmasına
- C) Avrupa'da hâkimiyetin ortadan kalkmasına
- D) Celali isyanlarının başlamasına
- E) Halifeliğin birleştirici gücünün artmasına

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI

TEST • 2

• PEKİŞTİRME •

1. İkinci Mehmet'in Hristiyanların önemli kalelerinden olan İstanbul'u ele geçirmekle;

- I. İslam dünyasındaki saygınlığını artırmak,
- II. Batı yönündeki fetihleri kolaylaştırmak,
- III. Baharat Ticaret Yolu'nu ele geçirmek

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istediği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Mısır Seferi'yle birlikte Osmanlı hâkimiyetine giren Arap topraklarında hızlı bir şehirleşme başlamış, İstanbul merkezli ticaret ağının Ortadoğu-Anadolu-Güneydoğu ve Kuzeydoğu Avrupa irtibatını sağladığı, Akdeniz ticaretinin canlandığı bilinmektedir.

Buna göre Osmanlı Devleti'yle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fethettiği yerin imar ve iskânına önem verdiği
- B) Yağmacı bir politika izlemediği
- C) Merkeziyetçi yapıyı koruduğu
- D) Siyasi ve ekonomik bütünlüğünü korumaya çalıştığı
- E) Batı'nın ham madde ve pazar kaynağı hâline geldiği

3. Osmanlı padişahlarının yazdıkları şiirlerde doğrudan adlarını yazmayıp kullandıkları takma isimlere ne ad verilmiştir?

- A) Çelebi B) Mahlas C) Hümayun
D) Tebdil-i isim E) Devletlü

4. İkinci Mehmet Dönemi'nde hazırlanan Kanunname-i Ali Osman'da, "Ülke, padişah ve oğullarının ortak malıdır." anlayışı "Ülke padişahın malıdır." anlayışına dönüştürülmüştür.

Bu uygulamayla aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı savunulabilir?

- A) Halkın yönetime katılmasını sağlamak
- B) Saray kadınlarının ülke yönetimindeki etkinliğini artırmak
- C) Merkezî otoriteyi güçlendirmek
- D) Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip etmek
- E) Çok uluslu toplumsal yapıya son vermek

5. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'un Fethi ile Bizans İmparatorluğu'na son vermiş ancak İstanbul'da Ortodoks Kilisesi'nin varlığını koruma altına almıştır.

Bu uygulamanın aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Hristiyan dininde mezhep ayrılıklarına son verme
- B) Yönetimi altındaki Hristiyanları asimile etme
- C) Protestanların hareketlerini kontrol altında tutma
- D) Katolik Kilisesi'ne karşı bir güç oluşturma
- E) Avrupalı devletlerle diplomatik ilişkileri geliştirme

6. 1533 İstanbul Antlaşması'nda Avusturya arşidükü protokol bakımından Osmanlı sadrazamına denk sayılmıştır.

Bu duruma bakılarak,

- I. Osmanlı Devleti Avusturya karşısında siyasal üstünlük elde etmiştir.
- II. Avusturya'nın Avrupa'daki saygınlığı artmıştır.
- III. Taraflar mütekabiliyet ilkesine göre hareket etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

7. Osmanlı Devleti Kanuni Dönemi'nde Fransa ile imzalanan kapitülasyon antlaşmasında;
- Fransız tüccarlar Osmanlı'da serbestçe ticaret yapacak, vergi indiriminden yararlanacak,
 - Fransız tüccarların kendi aralarındaki davalara Fransız yargıç bakacak,
 - Verilen ayrıcalıklar hükümdarların kendi dönemleriyle sınırlı olacak,

maddeleri yer almıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ayrıcalıklar ekonomik haklarla sınırlı kalmamıştır.
 B) Haçlı ittifakı önlenmiştir.
 C) Fransa ile ilişkiler geliştirilmeye çalışılmıştır.
 D) Kanuni ileri görüşlü davranmıştır.
 E) Ticaret canlandırılmak istenmiştir.

8. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da ilerlemesinin,

- I. etnik yapısının çeşitlenmesi,
 II. vergi gelirlerinin artması,
 III. devlet adamı ihtiyacının azalması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız II
 C) Yalnız III
 D) I ve II
 E) II ve III

9. Kanuni Sultan Süleyman'ın Protestanları desteklemesinin;

- I. Hristiyan birliğini bozma,
 II. Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu'nu zayıflatma,
 III. mezhep savaşlarını durdurma

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız II
 C) I ve II
 D) I ve III
 E) II ve III

10. Osmanlı Devleti II. Mehmet Dönemi'nde Cenevizlilerden Amasra, Candaroğlu Beyliğinden Sinop, Trabzon Rum İmparatorluğu'ndan Trabzon'u almış, 1475'de Kırım limanını fethederek Karadeniz ticaretinde etkin bir konuma gelmiştir.

Buna göre,

- I. Karadeniz'deki Osmanlı hâkimiyeti artmıştır.
 II. Bizans'ın canlandırılması fikri ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.
 III. İpek Ticaret Yolu'nun denetimi Osmanlı Devleti'ne geçmiştir.

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız II
 C) Yalnız III
 D) II ve III
 E) I, II ve III

11. Coğrafi Keşiflerin ardından Akdeniz limanlarının bir süre daha işlerliğini koruması;

- I. keşiflerin başarısız olması,
 II. yeni ticaret yolunun masraflı ve uzun olması,
 III. kapitülasyonların yaygınlaştırılmış olması

durumlarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız II
 C) I ve II
 D) I ve III
 E) II ve III

12. Osmanlı Devleti'nde Rumeli defterdarı, Anadolu defterdarı, Suriye ve Mısır defterdarı olmak üzere üç defterdar varken, I. Süleyman Dönemi'nde Macaristan'ın alınmasıyla dördüncü defterdarlık oluşturulmuştur.

Buna göre;

- I. kurumsallaşmaya önem verildiği,
 II. batıda sınırların genişlediği,
 III. kalemiye teşkilatının önem kazandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
 B) Yalnız II
 C) I ve II
 D) I ve III
 E) I, II ve III

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

1. Fatih Dönemi'nde Hristiyan birliğinin oluşmasını engellemek için aşağıdaki devletlerden hangisine ekonomik imtiyaz verilmiştir?

A) Fransa B) İngiltere C) Rusya
D) Venedik E) Hollanda

2. II. Bayezid Dönemi'nde, İspanya'da engizisyon mahkemelerinin işkencelerinden kaçan Yahudiler, en güvenli yer olarak gördükleri Osmanlı ülkesine sığınmışlardır.

Bu bilgiler dikkate alındığında,

- I. Dönemin Hristiyan dünyası hoşgörülü değildir.
II. Engizisyon mahkemeleri diğer dinlere mensup olanları da yargılamıştır.
III. Osmanlı ülkesine gelen Yahudiler Müslüman olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. II. Bayezid Dönemi'nde, Papalık, Rodos şövalyeleri ve Fransa, Osmanlı Devleti'nin gücünü kırmak için aşağıdakilerden hangisinden yararlanmak istemişlerdir?

A) Mehmet Ali Paşa İsyanı
B) İnebahtı Savaşı
C) Rum İsyanı
D) Cem Olayı
E) Şah Kulu İsyanı

4. Kanuni Dönemi'nde düzenlenen Hint Deniz Seferlerine gereken önemin verilmemesinde;

- I. İpek, Baharat yolları ile Akdeniz ticaretinin Osmanlı kontrolünde olması,
II. Coğrafi Keşiflerin önemsenmemesi,
III. okyanuslara dayanıklı gemilerin bulunmaması

nedenlerinden hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'ne ait,

- I. Avusturya, Almanya gibi devletlerle komşu olunması
II. Hint Deniz Seferlerinden istenilen sonucun alınamaması
III. örfi kanunların yeniden düzenlenmesi

gelişmelerinden hangilerinin Duraklama Dönemi'ne girilmesine zemin hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. Yükselme Dönemi padişahlarının Osmanlı hâkimiyet sahasını sürekli artırdıkları ve dönem sonunda Osmanlı hâkimiyet sahasının 15 milyon km²'ye ulaştığı görülmektedir.

Bu durumun;

- I. farklı dil, din ve ırktaki insanların bir arada yaşaması,
II. devlet yönetiminin kolaylaşması,
III. yeni devlet örgütlenmelerinin oluşturulması

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. Kanuni Dönemi'nde yapılan İran Seferlerinde Safevilere karşı galip gelindiği hâlde bölgedeki Safevi etkinliğinin sona erdirilmemesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanamaz?

- A) Savaşların gözdağı vermek maksadıyla yapılması
- B) Safevilerin de Türk ve Müslüman olması
- C) Safevileri yıldırma amacı taşıması
- D) Alınan yerlerde iskânın uygulanmaması
- E) Kalıcı bir fetih politikasının takip edilmemesi

8. Osmanlı Devleti 1577'de Portekiz'e karşı kazandığı Vadişeyl Savaşı ile Fas'ı himayesi altına almıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti,

- I. Afrika kıtasında ilk kez toprak elde etmiştir.
- II. Nüfuzunu Atlas Okyanusu'na kadar genişletmiştir.
- III. Karadeniz'in güney kıyılarındaki limanlarının güvenliğini artırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. Türkmen kökenli devlet adamlarının desteğini alan Fatih'in diğer oğlu Cem, saltanatın kendi hakkı olduğunu iddia ederek II. Bayezid'in padişahlığını tanımadı.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nde;

- I. taht mücadelelerinin yaşanması,
- II. Cem Sultan'a Memlûklerin destek vermesi,
- III. Endülüslü Müslümanlara gerekli yardımın yapılmaması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

10. • Yavuz Selim ile alakalı bir menkıbede şunlar anlatılmıştır. "Şehzade Bayezid'in bir çocuğu dünyaya geleceği sırada Amasya sarayının kapısına bir derviş gelir. Kapıdaki görevliye, bugün bu sarayda şehzade Bayezid'in bir oğlu dünyaya gelecek. Vücudunda 7 tane ben olacak. Hükümdarlığı süresinde 7 Al-i Şan (Yüce) Bey'e galebe çalacak. (üstünlüğünü kabul ettirecek.)" demiştir.
- Yavuz Selim'in hayatı incelendiğinde babası II. Bayezid ve 2 kardeşi dahil toplam 7 rakibi olmuş ve hepsine karşı başarılı olmuştur.

Yavuz Selim'in üstünlüğünü kabul ettirdiği kişiler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Uzun Hasan
- B) Tomanbay
- C) Kansu Gavri
- D) Şah İsmail
- E) Dulkadiroğlu Alâüddevle

11. Yavuz Sultan Selim hükümdarlığı süresince Doğu politikası çerçevesinde Türk-İslam birliğini sağlamaya çalışmış ve Batı'ya sefer düzenlememiştir.

Bu durumun;

- I. Safevi ve Memlûk devletleri üzerine sefer düzenlenmesi,
- II. cihad politikasının etkinliğinin artması,
- III. İslam siyasi birliğinin sağlanması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

12. Kanuni Dönemi'nde serbest yaşamaya alışmış Türkmen boylarına yeni sorumlulukların getirilerek onların geniş boy yapılarının parçalanıp cemaat haline getirilmeleri, yaylak ve kışlaklarının deftere kaydedilerek mali ve idari yükümlülük altına girmeleri sağlanmıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda aşağıdakilerden hangisinin Osmanlı Devleti tarafından amaçlandığı söylenemez?

- A) Türkmen unsurlarının devlete bağlılığını artırmak
- B) Merkezî otoriteyi güçlendirmek
- C) Türkmenlerin devlet yönetimindeki etkinliğini artırmak
- D) İdari, mali bütünlüğü sağlamak
- E) Türkmenlerin yerleşik yaşama geçmesini sağlamak

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

1. Kanuni Sultan Süleyman sultanlığının ilk dönemlerinde divanda hazır bulunurken sonra vekaleti veziriazama vermiş ve kendisi dilediği vakit bir perde ardında toplantılara eşlik etmiştir.

Bu bilgilere göre;

- I. taht kavgalarının azaldığı,
- II. sadrazamın öneminin arttığı,
- III. divanın karar organı hâline geldiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi, Yükselme Dönemi'nde yer alan olaylardan biridir?

- A) Bursa'nın başkent yapılması
- B) Mısır'ın Osmanlı topraklarına katılması
- C) Bulgar Krallığı'nın vergiye bağlanması
- D) Edirne Segedin Antlaşması'nın imzalanması
- E) Şeyh Bedrettin İsyanı'nın çıkması

3. Kanuni Sultan Süleyman'ın tahta çıktığı ilk günlerde Anadolu ve Mısır'da bazı isyanlar çıkmıştır. Kanuni bu isyanları kısa sürede bastırmış ve ardından Batı politikasına yoğunlaşmıştır.

Buna göre aşağıdaki isyanlardan hangisinin bu dönemde çıktığı söylenemez?

- A) Baba Zünnun B) Ahmet Paşa
C) Baba İshak D) Kalenderoğlu
E) Canberdi Gazali

4. Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi öncesi,

- Mısır halkının yönetim tarafından zulüm gördüğü
- Portekiz'in bölge güvenliğini tehdit ettiği
- Kutsal yerlerin güvenliğinin tehlikede olduğu

iddialarını ortaya atmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sefere meşruiyet kazandırmak
- B) Anadolu Türk birliğini sağlamak
- C) Akdeniz ticaretini canlandırmak
- D) Kaybedilen yerleri geri almak
- E) Devletin gelirlerini artırmak

5. Yavuz Sultan Selim'in İran Seferini kolaylıkla meşrulaştırırken Mısır Seferi'ni halka izahta zorlanması;

- I. Memlûklerin sünni bir İslam ülkesi olması,
- II. Memlûklerin halifeliği elinde bulundurması,
- III. Memlûklerin Türk devleti olması

niteliklerinden hangileriyle ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Fatih Dönemi'nde meydana gelen aşağıdaki gelişmelerden hangisi merkezî otoriteyi güçlendirmeye yönelik değildir?

- A) Kanunname-i Ali Osman'ın çıkarılması
- B) Türkmen ailelerinin saraydan uzaklaştırılması
- C) Devşirme vezirlere öncelik tanınması
- D) Hicaz Su Yolları Sorununun çözümlenmek istenmesi
- E) Divan başkanlığına sadrazamın getirilmesi

7. Fatih Sultan Mehmet, Divan-ı Hümayun'un başkanlığını sadrazama bırakmakla aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Toplantılarda düşüncelerin rahatça gündeme getirilmesini sağlamak
- B) Sadrazamlık makamını kaldırmak
- C) Denizcilik faaliyetlerini artırmak
- D) Devşirme sistemine son vermek
- E) Türk kültürünün yayılmasını sağlamak

8. Fransa ile yapılan kapitülasyonlarla ilgili anlaşmanın aşağıdaki hükümlerinden hangisi 1740 yılında değiştirilmiştir?

- A) Fransız tüccarlar arasında yaşanan anlaşmazlıklara Fransız hâkimlerin bakacağı
- B) Kapitülasyonların, anlaşmayı imzalayan hükümdarların dönemi için geçerli olacağı
- C) Osmanlı ülkesinde ölen Fransız tüccarların mallarının Fransa'daki varislerine verileceği
- D) Türk tüccarların da Fransız liman ve topraklarında aynı haklara sahip olacağı
- E) Osmanlı ülkesinde Fransızların inançlarında serbest olacağı

9. II. Bayezid Dönemi'nde Memlûk-Osmanlı ilişkilerinin bozulmasında;

- I. Memlûklerin Cem Sultan'a destek vermesi,
- II. Karamanoğlu Kasım Bey'le Osmanlı aleyhine ittifak kurulması,
- III. Dulkadiroğulları Beyliği'nin iç işlerine karışılması

gelişmelerinden hangilerinin etkisi vardır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Fatih Dönemi'nde;

- I. Venedik Krallığından Mora Yarımadası'nın alınması,
- II. Karamanoğullarından Konya ve Karaman'ın alınması,
- III. Ceneviz egemenliğindeki Amasra'nın alınması,

gelişmelerinden hangilerinin Anadolu siyasi birliğini sağlamaya yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

11. Yavuz Sultan Selim'in gerçek amacının, tüm İslam topluluklarını tek bir çatı altında toplayarak büyük bir Türk-İslam İmparatorluğu kurmak olduğunu söyleyen bir tarihçi;

- I. Safeviler üzerine sefer düzenlenmesi,
- II. Dulkadiroğulları Beyliği'nin egemenlik altına alınması,
- III. Mercidabık ve Ridaniye Seferleri'yle Memlûklerin ortadan kaldırılması

çalışmalarından hangilerini bu duruma kanıt olarak gösterebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

12. I. Otlukbeli
II. Ridaniye
III. Çaldıran

savaşlarından hangileri I. Selim'in uygulamayı hedeflediği İttihad-ı İslam politikasının bir sonucudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

TEST • 5

• DEĞERLENDİRME •

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI

1.

Yukarıdaki haritada Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde gerçekleştirilen fetihler gösterilmiştir.

Buna göre,

- Anadolu'da siyasi birlik kurulmuştur.
- Devletin denizlerdeki etkinliği artırılmıştır.
- Baharat Ticaret Yolu kontrol altına alınmıştır.
- İstanbul hilafet merkezine dönüştürülmüştür.
- Rusya'nın güneye inmesi engellenmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Dünya Gücü Osmanlı Dönemi'nde meydana gelen;

- Hicaz su yolları meselesinin gündeme gelmesi,
- Hint Deniz Seferlerine çıkılması,
- İstanbul'un kuşatılması

gelişmelerinden hangilerinde sınırların genişletilmesinden çok Müslümanlara yardım amacının güdüldüğü savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3.

Fatih Sultan Mehmet Dönemi Fetihleri	
----	Mora, Eflak, Boğdan, Arnavutluk
----	Amasra, Sinop, Trabzon, Kırım
----	Semadirek, Taşoz, Limni, Midilli, Eğriboz, İşkodra
----	Zenta, Kefalonya ve Ayamavra

Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde fethedilen yerlerle ilgili hazırlanan tabloda aşağıdaki bölgelerden hangisi yer almaz?

- A) Balkanlar B) Adriyatik Denizi C) Orta Avrupa
D) Karadeniz E) Ege Denizi

4.

Osmanlı Devleti'nde Projeler ve Amaçları	
Don-Volga	Süveyş Kanalı
İpek Yolunu canlandırmak	Akdeniz ticaretini canlandırmak ve Baharat Yolu'ndaki güvenliği sağlamak
Rusya'nın güneye inmesine engel olmak	Portekizlerin Hint Okyanusundaki faaliyetlerini önlemek
Safevi Devleti ile yapılacak savaşlarda donanmadan faydalanmak	Açe Sultanlığı ile bağlantı kurmak
Kafkasya'ya hâkim olmak	Akdeniz'le Kızıldeniz ve Aden Körfezi aracılığıyla okyanuslarla bağlantı kurabilmek

Projelerdeki amaçlara bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Seferlerde ordunun saldırı gücünü artırmak
B) Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkisini azaltmak
C) İtalya fetihlerinin devamı için uygun zemin oluşturmak
D) Hâkimiyet sahasını genişletmek
E) Sınırlardaki savunma hatlarını güçlendirmek

5. Kanuni Dönemi'nde Safevilerle yapılan savaşlar aşağıdaki antlaşmalardan hangisiyle sona ermiştir?

- A) Amasya Antlaşması
B) Bucaş Antlaşması
C) Ferhat Paşa Antlaşması
D) Serav Antlaşması
E) Ahmet Paşa Antlaşması

6. Aşağıdakilerden hangisi I. Selim Dönemi'ne ait gelişmeler arasında yer almaz?

- A) Suriye ve Filistin'in ele geçirilmesi
B) Halifelik makamının Osmanlı hanedanına geçmesi
C) Teokratik yönetim anlayışının başlaması
D) Baharat Yolu'nun kontrolünün ele geçirilmesi
E) Hicaz'ın Osmanlı Devleti'ne bağlanması

7.

XVI. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Sınırları

Bu harita incelendiğinde;

- I. Kızıldeniz'in büyük ölçüde bir iç deniz hâline geldiği,
- II. Kuzey Afrika'da kesin egemenliğin sağlanamadığı,
- III. devletin batıda en geniş sınırlara ulaştığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethettikten sonra Ortodoksları himaye altına alarak;

- I. Osmanlı hoşgörüsünü göstermek,
- II. oluşabilecek Hristiyan birliğini engellemek,
- III. Balkanlardaki fetihleri hızlandırmak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istediği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Aşağıdakilerden hangisi Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde gerçekleştirilen faaliyetlerden biri değildir?

- A) Safeviler ile ilk resmi antlaşmanın imzalanması
- B) Fransızlara kapitülasyon verilmesi
- C) Akdeniz'in "Türk Gölü" hâline gelmesi
- D) Belgrad'ın alınması
- E) Kıbrıs'ın fethedilmesi

10. II. Bayezid padişah olunca kardeşi Şehzade Cem'in isyanı ile karşılaştı. Konya sancağında bulunan Cem Sultan Karamanoğullarından aldığı destekle isyan etti fakat başarısız oldu. Cem Sultan Mısır'a giderek Memlûklere sığındı. Burdan aldığı yardımla ikinci kez isyan etti yine başarısız oldu. Cem Sultan bu kez de Rodos Şövalyelerine sığındı. Ancak Rodos Şövalyeleri Cem Sultan'ı esir aldı ve papalığa teslim ettiler.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Karamanoğulları Beyliği Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmıştır.
- B) Osmanlı Devleti'nin iç sorunu dış soruna dönüşmüştür.
- C) Şehzade Cem, Memlûkler tarafından desteklenmiştir.
- D) II. Bayezid Dönemi'nde topraklar genişletilememiştir.
- E) Papalık, Osmanlı Devleti'ndeki gelişmelerle yakından ilgilenmiştir.

11. Osmanlı Devleti'nin dünya gücü olma yolunda yaptığı aşağıdaki savaşlardan hangisi iki Türk devletini karşı karşıya getirmemiştir?

- A) Ridaniye B) Çaldıran C) Otlukbeli
D) Mohaç E) Turnadağı

12. Aşağıdakilerden hangisi Sadrazam Sokollu Mehmet Paşa tarafından gerçekleştirilmek istenen Don-Volga Kanal Projesi'nin amaçlarından biri değildir?

- A) Baharat Yolu'nu kontrol altına almak
- B) Kırım'ın güvenliğini sağlamak
- C) İran savaşlarında donanmadan yararlanmak
- D) Rusya'nın Karadeniz'e inmesini önlemek
- E) Rusları Hazar kıyılarından çıkarmak

ÜNİTE 12

SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI

EAPS14TAR25-074

TEST • 6

• KAVRAMA •

- Veraset sistemi
- Enderun mektebi
- Çavuşbaşı
- Ferman
- Divan
- Nişancı
- Monarşi
- Şimşirlik
- Beylerbeyi

1. Osmanlı Devleti'nde sancağa çıkma usulüne son verilerek kafes usulüne geçilmesinin aşağıdaki sonuçlardan hangisini doğurduğu savunulabilir?

- A) Taht kavgaları önlenmiştir.
- B) Veraset anlayışı terk edilmiştir.
- C) Deneyimsiz şehzadeler tahta geçmiştir.
- D) Saray kadınlarının etkinliği azalmıştır.
- E) Yönetim biçimi değişmiştir.

2. Fatih Dönemi'nden itibaren divanın başkanlığının sadrazama bırakılması;

- I. divanın bir danışma kurulu hâline geldiğinin,
- II. padişahın yetkilerinin sınırlandırıldığı,
- III. divanın Fatih Dönemi'nde kurulduğunun

durumlarından hangilerine kanıt oluşturmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

3. Osmanlı Devleti'nde padişahlar bazı konularda devlet adamlarının düşüncelerini almakla beraber son kararı kendileri vermişlerdir.

Yalnızca bu bilgiye göre,

- I. Divanda sadece belli konular tartışılmaktadır.
- II. İstişareye önem verilmiştir.
- III. Hükümdarın yetkileri kısıtlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. Osmanlı Devlet teşkilatı, padişahın mutlak ve ortak olunmaz egemenliğinin gerçekleşmesi esasına göre kurulmuştur.

Osmanlı Devleti'nin bu özelliğinin devlete en önemli katkısının aşağıdakilerden hangisi olduğu savunulabilir?

- A) İskân politikasının uygulanması
- B) Merkezî gücün artması
- C) Devşirme sisteminin uygulanması
- D) Anadolu'nun Türkleşmesi
- E) Hoşgörü politikasını kolaylaştırması

5. Veraset sistemi; tahta geçme usulü olarak tanımlanabilir.

Buna göre,

- I. Ülke padişah ve oğullarının ortak malıdır.
- II. Tahta çıkan şehzade diğer şehzadeleri öldürtebilir.
- III. Hanedanın en yaşlı akıllı başında üyesi tahta çıkar.

uygulamalarından hangileri veraset anlayışıyla ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Osmanlı padişahlarının oğullarına ilk dönemlerde çelebi veya şehzade, Tanzimat Dönemi'nden sonra ise "efendi" denilmiştir. Eğitimlerine büyük önem verilen şehzadeler, Duraklama Dönemi'ne kadar "lala" denilen hocaların nezaretinde Anadolu'ya sancak beyi olarak gönderilirken; Duraklamadan itibaren sancağa çıkma usulü kaldırılmıştır.

Duraklama Dönemi'ndeki bu uygulamanın, aşağıdakilerden hangisine engel olduğu söylenebilir?

- A) Yönetimde tecrübe kazanmaya
- B) Islahat yapılmasına
- C) Sancakların adil yönetilmesine
- D) Anadolu'dan asker toplanmasına
- E) Komşu devletlerle dostluk ilişkilerine

7. Osmanlı Devleti'nde kanunnameler hazırlanırken belli aşamalardan geçilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu aşamalardan biri değildir?

- A) Kadı onayı
B) Padişaha arz
C) Hüküm
D) Mühimme Defterleri
E) Divan Görüşmeleri

8. Osmanlı Devleti'nde, hükûmet, merkez ve taşra idareleri ve ordu yönetiminin doğrudan padişahın şahsına bağlı olması, Osmanlı yönetim anlayışının nasıl bir özelliğe sahip olduğunu göstermektedir?

- A) Mutlak monarşi
B) Meşruti
C) Oligarşik
D) Teokratik
E) Parlamenter

9. Osmanlı Devleti'nde padişahın ülkeyi Tanrı adına yönettiğine inanılır ve egemenliğin kaynağı olan Tanrı aynı zamanda padişahın da tek yargılayıcısıydı.

Buna göre,

- I. hükümdarların tüm dünyaya adaleti yaymaya çalışması,
II. monarşik yapının güçlü hâle gelmesi,
III. egemenlik kaynağının Tanrı olması

özelliklerinden hangileri devletin teokratik yapıya sahip olduğunun doğrudan göstergesidir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde;

- I. Şeyhülislam ve sadrazamın padişah tarafından atanması,
II. âyanlarla Sened-i İttifak'ın imzalanması,
III. kardeş katli uygulamasının yasal hâle getirilmesi

uygulamalarından hangileri devletin merkeziyetçi bir yapıya sahip olduğunun doğrudan kanıtıdır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

11. Kanunname-i Ali Osman bir çeşit anayasa niteliği taşıyordu. II. Mehmet Dönemi'ne değin sürdürülen devlet geleneklerinin yazıya aktarılmasıdır.

Buna göre kanunname ile yasal hale getirilen;

- I. kardeş katli,
II. cülus bahşişi,
III. sancağa çıkma,
IV. müsadere

uygulamalarından hangilerinin örneğine II. Mehmet Dönemi'nden önce rastlanmamıştır?

- A) Yalnız III
B) Yalnız IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) I, II ve IV

12. Osmanlı Devleti'nde sadrazam ve şeyhülislamın tayin ve azillerinde (görevden alma) mutlak yetki padişaha aitti.

Bununla;

- I. merkezî otoriteyi güçlendirmek,
II. dinî ve siyasi gücün kontrolünü sağlamak,
III. monarşik yapıyı korumak

hedeflerinden hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI

TEST • 7

• KAVRAMA •

1. İlk dönem Osmanlı padişahları, Anadolu Beylikleri, Bizans İmparatorluğu, Sırp ve Bulgar Krallıkları gibi çevre devletlerin idarecilerinin kızlarıyla evlenmişlerdir.

Bu durumdan hareketle,

- I. Çeyiz yoluyla sınırlar genişletilmeye çalışılmıştır.
- II. Evlilikler diplomasi aracı olarak kullanılmıştır.
- III. Devlet menfaatleri öncelikli görülmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Sadrazamlık, kazaskerlik ve Rumeli Beylerbeyliği gibi makam ve kuruluşlar hangi padişah döneminde oluşturulmuştur?

- A) I. Murat. B) I. Bayezid. C) I. Mehmet
D) II. Murat E) II. Mehmet

3. Osmanlı Devleti'nde yalnızca şimşirlik odalarında aldığı eğitim tecrübesiyle tahta çıkan ilk padişah I. Ahmet'tir.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdaki gelişmelerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Sancak uygulamasına son verilmesi
- B) Topkapı Sarayı'nın yapılması
- C) Ülke hanedanın ortak malıdır anlayışının kabul edilmesi
- D) Halkın yönetime ortak edilmesi
- E) Sınırların en geniş haline ulaşması

4. Osmanlı Devleti'nde veziriazamlar, sultanların koyduğu yasaların ve belirlediği politikaların uygulanmasını kontrol etmekle yükümlü idi.

Buna göre veziriazamlık makamı ile ilgili,

- I. Merkezi otoritenin zayıflamasına neden olmuştur.
- II. Sultanın otoritesini sınırlandırmıştır.
- III. Yürütme gücünü kullanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde padişahların şer'i hukukun dışına çıkmayışları,

- I. teokratik yapının güçlü olduğu,
- II. yönetimde İslami kuralların geçerli olduğu,
- III. hukuk birliğinin olmadığı

çıkarımlarından hangilerine ulaşılmasını sağlar?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Fatih Dönemi'nde merkezi otoriteyi korumak ve güçlendirmek amacıyla "Kardeş Katli" yasası çıkarılmıştır.

Buna göre, "Kardeş Katli" yasasıyla ilgili,

- I. Taht kavgası sorunu çözümlenmiştir.
- II. Kardeş Katli uygulaması yasal zemine oturtulmuştur.
- III. Devlet bütünlüğü korunmaya çalışılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşabiliriz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Selçuklularda meliklerin Atabeyler tarafından yetiştirilmeleri üzerine gittikleri yerlerde bir süre sonra bağımsızlıklarını ilan ederken Osmanlı Devleti'nde buna benzer yapı bulunmasına rağmen şehzade ayaklanmasının olmamasında;

- I. merkezî yapının güçlü olması,
- II. şehzade yetkilerinin sınırlı tutulması,
- III. devletin teokratik niteliğinin olması

uygulamalarından hangilerinin etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı tarihinde aşağıdakilerden hangisi hiçbir zaman görülmemiştir?

- A) Bir padişahın savaş meydanında esir edilmesi
- B) Birden fazla kez tahta çıkan padişahın olması
- C) Hükümdarlığın babadan oğula değil ağabeyden kardeşe geçmesi
- D) Devletin valide sultan tarafından yönetilmesi
- E) Meclis kararıyla bir padişahın tahttan indirilmesi

9. Osmanlı Devleti padişahlarının bey, han, hakan, sultan, emir, halife gibi ünvanları kullanmalarından hareketle,

- I. Türk töresine bağlı kalınmıştır.
- II. Farklı kültürlerden etkilenilmiştir.
- III. İslam kültürü benimsenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde düzenli olarak belirli gün, saatlerde camilerde halka açık ifa edilen cuma selamlığında Müslüman-gayrimüslim ve hatta yabancı tebaa da dahil herkesin padişahı görmesi ve şikayetlerini ulaştırması imkânı sağlanmıştır.

Bu duruma bakılarak,

- I. Eşitlik-adalet ilkelerine uyulmuştur.
- II. Toplumsal bütünlüğün korunması amaçlanmıştır.
- III. Halk iradesinin etkinliği artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı padişahları cülus münasebetiyle çıkardıkları fermanla "Saltanat"ın Allah'ın lütfuyla kendilerine verildiğini ifade etmişlerdir.

Buna göre;

- I. uygulamanın kut anlayışıyla paralellik gösterdiği,
- II. devletin teokrasi ile yönetildiği,
- III. saltanatın etkinliğinin artırılmak istendiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin teokratik olduğunun bir göstergesi değildir?

- A) Gaza ve cihat anlayışını benimsemesi
- B) Mahkemelerde örfi kuralların geçerli olması
- C) Şeyhülislamın divana katılması
- D) Mahkeme başkanının kadı olması
- E) Padişahın herhangi bir konuda Şeyhülislamdan fetva alması

SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI

TEST • 8

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı Devleti'nde yönetim sisteminin temelleri;

- I. eski Türk gelenek ve görenekleri,
- II. İslam hukuku,
- III. fethedilen yerlerin uygulamaları

verilenlerden hangilerine dayanmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Divan-ı Hümayun toplantılarına 1475 yılına kadar padişahlar başkanlık etmiştir. Fatih'ten itibaren veziriazamlara geniş yetkiler verilmiş ve padişahın mutlak vekili olarak Divanı-Hümayun'a veziriazamlar başkanlık etmeye başlamıştır.

Buna göre,

- I. Devlet işlerinde bürokratik işler hızlandırılmıştır.
- II. Divan-ı Hümayun danışma kurulu hâline dönüşmüştür.
- III. Padişahlar devlet işlerinden ellerini çekmişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. I. Fatih Dönemi'nde egemenlik haklarının yalnızca padişah olan hanedan üyesine tanınması, II. I. Ahmet Dönemi'nde egemenlik hakkının hanedanın en büyük ve akli başında olan erkeğe verilmesi, III. Yavuz Sultan Selim'den itibaren "halifelik" ünvanının kullanılması

Bu uygulamalardan hangileri merkezî otoritenin güçlenmesini sağlama amacına yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Divan-ı Hümayunda alınan hükümlerin İslam dinine uygunluğu konusunda şeyhülislamıardan alınan onay belgesine ne ad verilmiştir?

- A) İcazetname B) Fetva C) Ferman
D) Berat E) Gedik

5. Osmanlı Devleti;

- I. merkeziyetçi olması,
- II. veraset sistemi sürdürmesi,
- III. teokratik olması

özelliklerinden hangilerinden dolayı birçok Türk devletinden daha uzun süre yaşamıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti I. Murat, II. Mehmet ve I. Ahmet dönemlerinde veraset uygulamasında birtakım değişiklikler yapmıştır.

Osmanlı Devleti'nde bu değişikliklerle aşağıdakilerden hangisi doğrudan hedeflenmiştir?

- A) Padişah değişikliği ile bozulan ekonominin önüne geçilmesi
B) Egemenlik anlayışının değiştirilmek istenmesi
C) Merkezî otoritenin güçlendirilmek istenmesi
D) Fetihlerde daha etkin rol elde edilmek istenmesi
E) Egemenlik hakkının hanedanın kız çocuklarına tanınmaması

7. Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislam'ın yetkisini kısıtlayan ilk padişah Genç Osman'dır. Genç Osman Şeyhülislam'ın fetva verme dışındaki bütün müdahalelerini kısıtlamıştır.

Buna göre Genç Osman'ın amaçları arasında;

- I. laik yönetim anlayışına geçmek,
- II. halifelik yetkisine son vermek,
- III. padişahın mutlak otoritesini artırmak

düşüncelerinden hangileri yer almaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde,

- I. Yeniçeri Ocağının kaldırılması,
- II. posta teşkilatının kurulması,
- III. polis teşkilatının kurulması

gelişmelerinden hangileri merkezî otoriteyi güçlendirme amacına yöneliktir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Karesioğullarının Osmanlı egemenliğine girmesiyle bu beyliğin donanması Osmanlılara bağlanmıştır. Bu donanma Osmanlıların ilk deniz gücü olmuş, Gelibolu'nun alınmasıyla tersane çalışmalarına başlanmış, Fatih ile birlikte bu alandaki eksiklik büyük ölçüde giderilmiştir.

Bu bilgilere göre,

- I. Osmanlı donanmasının güçlenmesi için uzun süre çalışılmıştır.
- II. Osmanlı deniz gücünün oluşmasında Karesi donanmasının önemi büyüktür.
- III. Gelibolu Yarımadası donanma inşasına uygun bir konumdadır.

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde divan, devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı kurumdur. Divanın siyasi, hukuki, idari ve mali yetkileri bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi divanın hukuki yetkilerinden birisi değildir?

- A) Para basma, hazinenin para akışını sağlama
B) Padişahın fermanları dışında kanun hazırlama
C) Kadı ve naiplerin genel denetimini yapma
D) Örfi davalarla ilgili yargılama ve hüküm verme
E) En üst mahkeme sıfatıyla yargıda düzeltme yapma

11. Topkapı Sarayı birun, enderun, harem olmak üzere üç birimden oluşmaktadır.

Dış saray olarak da nitelendirilen birunun çalışanları arasında olan şehreminin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hassa ordularına komutanlık yapmak
B) Ziyafet işleriyle ilgilenmek
C) Av törenlerini organize etmek
D) Dış devletler ile haberleşmeyi sağlamak
E) İstanbul'un belediye hizmetleriyle ilgilenmek

12. Osmanlı Devleti'nde devlet işlerinin görüşüldüğü en üst kurul olan divan Orhan Bey Dönemi'nde kurulmuştur.

Orhan Bey'in ilk divan toplantısında aşağıdaki devlet görevlilerinden hangisi ile ortak karar aldığı söylenebilir?

- A) Sadrazam B) Şeyhülislam
C) Vezir D) Kazasker
E) Kaptanıderya

SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI

TEST • 9

• PEKİŞTİRME •

1. Kuruluş Dönemi'nde Osmanlı Devleti'ne Söğüt-Domaniç-Bilecik-Karacahisar-İznik-Bursa ve Edirne gibi yerlerin başkentlik yaptığı görülür.

Osmanlı Devleti'nin bu kadar sık başkent değişikliğine gitmesi devletin hangi özelliği ile açıklanır?

- A) Güçlü merkezi otoritesi olması
B) Veraset sistemi uygulaması
C) Fetih siyaseti izlemesi
D) Taşra teşkilatının yapılanması
E) Etniksel çatışmaları engelleme çabası

2. Osmanlı İmparatorluğu'nda devşirme sistemiyle;

- I. Kapıkulu Ocağının asker ihtiyacını karşılaması,
II. İslam dünyasında birliğin sağlanması,
III. yönetim anlayışında değişikliklerin yapılması

faydalarından hangileri sağlanmıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

3. Osmanlı Devleti'nde geleceğin padişahı olarak görülen şehzadeler, Çelebi Sultan ünvanı ile çeşitli sancaklara yönetici olarak gönderilmişlerdir. Başta lala adı verilen hocaları olmak üzere deneyimli devlet adamlarının nezaretinde siyasi ve askerî alanda yetiştirilen şehzadeler devlet yönetiminde tecrübe sahibi olmuşlardır.

Osmanlı Devleti'nde uygulanan Sancak Sistemi aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Devletin uzun süre ayakta kalmasının hedeflendiği
B) Kurumlar arası iç çatışmaların engellendiği
C) Veraset sisteminin belli kural ve kaidelere dayandığı
D) Padişahlık hakkının belli bir soya ait olduğunun kabul edildiği
E) Diplomatik faaliyetlerin padişah adaylarınca yürütüldüğü

4. Osmanlı Devleti'nde şehzadelerin yönetici olarak gönderildiği sancakta, Divanühümayun'u andıran küçük bir divan ve şehzadenin belirlediği kimselerden oluşan bir divan heyeti bulunmaktaydı.

Bu bilgiler ışığında Sancak Sistemi ile ilgili;

- I. Yönetim deneyimi kazanıldığı yerdir.
II. Devlet merkezi örnek alınarak yapılanmıştır.
III. Halk yönetime ortak edilmiştir.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

5. I. Murat devlet yönetiminde, "Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır." anlayışı yerine "Ülke hükümdar ve çocuklarının malıdır." anlayışını getirmiştir.

Bu değişiklik ile ulaşılmak istenen temel hedef aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saltanat sistemine geçmek
B) Taht kavgalarını en aza indirmek
C) Kut anlayışını yerleştirmek
D) Ülke yönetimini kolaylaştırmak
E) Hükümdarın yetkilerini azaltmak

6. XVII. yüzyıla dek Osmanlı Devleti'ne çok büyük faydalar sağlayan yeniçeriler, bu yüzyıldan itibaren zararlı faaliyetlerde bulunmuşlardır.

Yalnız bu bilgilere dayanarak,

- I. Yeniçeri Ocağı XVII. yüzyılda kurulmuştur.
II. Yeniçeriler kuruluş amacından uzaklaşmıştır.
III. Askerî alanda sorunlar ortaya çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

7. Osmanlı padişahlarının oğullarına ilk dönemlerde çelebi veya şehzade, Tanzimat Dönemi'nden sonra ise "efendi" denilmiştir. Eğitimlerine büyük önem verilen şehzadeler, XVII. yüzyıla kadar "lala" denilen hocaların nezaretinde Anadolu'ya sancak beyi olarak gönderilirken; XVII. yüzyıldan itibaren sancağa çıkma usulü kaldırılmıştır.

XVII. yüzyıldaki bu düzenlemenin aşağıdakilerden hangisine engel olduğu söylenebilir?

- A) Yönetimde tecrübe kazanmaya
B) Mutlak yönetimin sarsılmasına
C) Sancakların adil yönetilmesine
D) Anadolu'dan asker toplanmasına
E) Komşu devletlerle dostluk ilişkileri kurulmasına

8. Osmanlı Devleti'nde sancağa çıkma usulüne son verilerek kafes usulüne geçilmesinin aşağıdaki sonuçlardan hangisini ortaya çıkardığı savunulabilir?

- A) Taht kavgaları önlenmiştir.
B) Veraset anlayışı terk edilmiştir.
C) Deneyimsiz şehzadeler tahta çıkmıştır.
D) Saray kadınlarının etkinliği azalmıştır.
E) Yönetim biçimi değişmiştir.

9. II. Osman'ın yeniçeriler tarafından öldürülmesi sonrası Erzurum Valisi Abaza Mehmet Paşa yeniçerilere karşı harekete geçmiş ve Orta Anadolu'yu otoritesi altına almıştır.

Bu bilgilere göre;

- I. Toplumsal huzursuzluklar yaşanmaktadır.
II. Yerel yönetimlerin etkinliği artmıştır.
III. Merkezî otorite zayıflamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

10. III. Mehmet Dönemi'nde sancak usulüne resmen son verilerek kafes usulü getirilmiştir.

Bu uygulama,

- I. şehzadelerin tecrübe kazanması,
II. padişahların yönetim yeteneklerinin zayıflaması,
III. mutlak otoritenin güç kaybetmesi

durumlarından hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

11. II. Mehmet Dönemi'nde sancağa çıkma uygulaması zorunlu hâle gelmiştir.

Bu uygulamanın temel amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Feodalite yönetimine zemin hazırlamak
B) Şehzadeleri merkezden uzaklaştırmak
C) Devleti ekonomik açıdan güçlendirmek
D) Şehzadelerin tecrübe kazanmalarını sağlamak
E) Şehzadelerin gerekli dinî eğitim almasını sağlamak

12. Osmanlı şehzadeleri on dört on beş yaşına geldiğinde "Çelebi Sultan" ünvanıyla sancaklara vali olarak gönderilir ve sancaklarda "lala" adı verilen hocalar nezaretinde başkenttekine benzer saray ve yönetim oluşturulurdu.

Bu bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Şehzadelerin sancaklara vali olarak gönderildiğine
B) Sancağa çıkan şehzadelere "Çelebi Sultan" ünvanı verildiğine
C) Şehzadelerin hocalarına lala dendiğine
D) Taht kavgalarının azaldığına
E) Şehzadelerin deneyim kazanmasının amaçlandığına

SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI

TEST • 10

• PEKİŞTİRME •

1. Kanuni Sultan Süleyman tahtı ele geçirmek için düzen kuran oğlu Bayezid'e; "Geleceğin için her şeyi Allah'a bırakmalısın çünkü hükümdarlıkları ve yönetimleri düzenleyen kişiler değil, Allah'ın takdiridir. Allah, ülkenin benden sonra senin olmasını istemişse yaşayan hiç kimse bunu engelleyemez." demiştir.

Tarihçilerin Kutbu ünvanlı Ord. Prof. Halil İnalcık'ın verdiği bilgilere göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kut inancının etkili olduğuna
- B) Laik bir devlet anlayışının benimsendiğine
- C) Şehzade Bayezid'in tahtı ele geçirmek istediğine
- D) Kanuni'nin oğluna nasihat ettiğine
- E) Teokratik bir devlet anlayışı olduğuna

2. **Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde yapılan faaliyetlerden hangisinin merkezi otoritenin artmasına katkı sağladığı söylenemez?**

- A) Venedik ile kapitülasyon anlaşmasının imzalanması
- B) Kardeş katlinin yasallaşması
- C) Sadrazamlığa devşirme kökenlilerin getirilmesi
- D) Divanın yetkilerinin sınırlandırılması
- E) Türk kökenlilerin saraydan uzaklaştırılması

3. **Fatih Sultan Mehmet'in;**

- "Mülk, padişahındır."
- "Nizam-ı alem için kardeş katli caizdir."

yasaları ile aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Taht kavgalarını önlemeyi
- B) Merkezi otoriteyi güçlendirmeyi
- C) Halifelik gücünü artırmayı
- D) Devlet otoritesini sağlamlaştırmayı
- E) Padişahın otoritesini artırmayı

4. Osmanlı'da eyalet ve sancaklara yönetici olarak atanan vali ve şehzadelerin buralarda kendi adlarına para bastırmaları, ordu kurmaları ve hutbe okutmaları yasaklanmıştır.

Osmanlı Devleti bu uygulama ile;

- I. vergi gelirlerini artırma,
- II. ülke bütünlüğünü koruma,
- III. merkezî otoriteyi koruma

amaçlarından hangilerine ulaşmak istemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. I. Murat "Ülke hanedanın ortak malıdır." anlayışı yerine "Ülke padişah ve oğullarındır." anlayışını getirmiştir.

Veraset sistemindeki bu değişiklikle,

- I. merkezî otoriteyi güçlendirme,
- II. taht kavgalarını azaltma,
- III. toprakların boş kalmasını önleme

amaçlarından hangilerine ulaşmak istenmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

6. XVIII. yüzyılın sonlarına doğru, reisülküttaplık makamı bağımsız hâle getirilmiş ve reisülküttap, dış işlerinden sorumlu divan üyesi olmuştur.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdaki gelişmelerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Batılı ıslahatların yapılması
- B) Diplomasinin önem kazanması
- C) Bilimin önem kazanması
- D) Divan teşkilatının önem kaybetmesi
- E) Merkezî otoritenin güçlenmesi

7. I. Padişahlara, diğer şehzadeleri öldürtme yetkisinin verilmesi
II. Padişahların, Divanihümayun başkanlığını veziriazamlara devretmesi
III. Padişahların haremde evlenme usulünü başlatması
IV. Müsadere sisteminin uygulanması
- uygulamalarından hangileri Osmanlı Devleti'nin merkezî otoritesini güçlendirmeye yöneliktir?**
- A) I ve II B) I, II ve III C) I, II ve IV
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

8. Müsadere sistemi, ölen ya da haksız kazanç elde eden devlet memurlarının mallarına el konulmasıdır.
- Bu uygulama ile Osmanlı Devleti'nin aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?**
- A) Merkezî otoriteye rakip güçlerin ortaya çıkmasını engellemeyi
B) Ekonomik bunalım zamanında hazineye gelir sağlamayı
C) Önemli mevkidekilerin dürüst davranmalarını sağlamayı
D) Devlet memurlarının yolsuzluk yapmalarını önlemeyi
E) Osmanlı ordusunun eksiklerini tamamlamayı

9. “Halkı gözetmenin en doğru yolu onlardan güçleri oranında vergi alınmasıdır. Halktan aşırı talepte bulunmak ülkenin harap olmasına, halkın perişanlığına yol açar. Aşırı vergi alarak halkı zayıflatmak, sultanın gücünün azalmasına sebep olur, bu da devleti zayıflatır, düşmanı ise güçlendirir. Halk, meyve veren ağaç gibidir, ona ne kadar masraf yapılırsa karşılığı kat kat alınır.”
- Osmanlı siyasetnamelerinin en eskilerinden biri olan İdris-i Bitlisi'nin *Kanûn-ı Şahenşâhî* adlı eserinde yer alan bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?**
- A) Halktan aşırı talepte bulunulmaması gerektiğine
B) Devletin zayıflamasının düşmanı güçlendirdiğine
C) Halka yatırım yapılırsa devletin gücünün artacağına
D) Herkesten aynı oranda vergi alınması gerektiğine
E) Halk zayıflarsa, sultanın da gücünün azalacağına

10. Osmanlı Devleti'nde birundaki görevliler ve görevlilerin anlamları aşağıdakilerden hangisinde **yanlış** verilmiştir?
- A) **Şehremini**: Kamu binalarının bakım işlerine bakan görevlidir.
B) **Emir-i alem**: Saltanat sancaklarından sorumlu olan kişidir.
C) **Çeşnigir**: Çarşı-Pazar denetimini yapan görevlidir.
D) **Darphane emini**: Para basımından sorumlu olan kişidir.
E) **Ehl-i Hiref**: Saray sanatkarlarıdır.

11. I. Tahta çıkan padişahın kardeşlerinin öldürülmesini emretmesi
II. Padişah çocuklarının deneyim kazanmaları için sancaklara idareci olarak atanması
III. Taht değişikliklerinde Kapıkulu Ordusuna bahşiş dağıtılması
- Uygulamalarından hangileri Kanunname-i Al-i Osman ile yasal hale getirilmiştir?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

12. • Divan kararlarına fetva denilmiş kararları da defterdarlar kaleme almıştır.
• Divanihümayun Orhan Bey zamanında kurulmuştur.
• Divanda siyaset, hukuk, ekonomi vb. konular görüşülmüştür.
• Divanihümayun'da tartışılan konular Şeyhülislam onayıyla yürürlüğe girmiştir.
• Fatih'ten itibaren divana padişahlar başkanlık etmiştir.

Divanihümayun ile ilgili verilen bilgilerden kaç tanesi doğrudur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

TEST • 11

• DEĞERLENDİRME •

SULTAN VE OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI

1.

	D	Y
Birun, devletin idari bürolarının yer aldığı, resmî işlerin yürütüldüğü kısımdır.		
Orhan Bey zamanında kurulan Divanihümayun mali, idari, askeri ve hukuki meselelerin görüşüldüğü en üst makamdır.		
Defterdar, tımar ve zeametlerin kayıtlarını tutma, devletin iç ve dış yazışmalarını yürütme görevlerini üstlenmiştir.		
Osmanlı Devleti'nde eğitim ve adalet işleri kazaskerin görev alanları arasındadır.		
Daha önceleri danışma organı olarak görev yapan Divanihümayun Fatih Dönemi'nden sonra karar organı hâline gelmiştir.		

Bu bilgiler sırasıyla doğru ya da yanlış işaretlenirse aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

A)	D	B)	Y	C)	D	D)	D	E)	Y
	Y		D		D		D		D
	D		Y		Y		Y		Y
	D		D		Y		D		D
	Y		Y		D		Y		D

2. Fatih Sultan Mehmet hazırlattığı Kannunname-i Âl-i Osman ile kardeş katlini yasallaştırmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Türkleri tek çatı altında toplamayı
- B) Halkı yönetime katmayı
- C) Milliyetçi isyanları önlemeyi
- D) Hristiyan birliğini parçalamayı
- E) Taht kavgalarını engellemeyi

3. I. Padişahın mutlak vekili olup onun mührünü taşır.
II. Devletin iç ve dış yazışmalarını yürütür.
III. Yargı ve eğitim işlerinden sorumludur.
IV. Hazinesin gelir ve giderlerinden sorumlu görevlidir.

Yukarıda görevleri verilen divan üyeleri seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Kazasker	Sadrazam	Defterdar	Nişancı
B)	Sadrazam	Nişancı	Kazasker	Defterdar
C)	Defterdar	Kazasker	Nişancı	Sadrazam
D)	Nişancı	Defterdar	Sadrazam	Kazasker
E)	Sadrazam	Defterdar	Kazasker	Nişancı

4. Osmanlı Devleti'nde,

- I. Kanunname-i Ali Osman Yasası'nın çıkarılması
- II. Halifeliğin ele geçirilmesi
- III. Padişahların Türkmen kızlarıyla evlenmesinin yasaklanması

uygulamalarından hangileri padişahın otoritesini artırmaya yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde saray görevlilerinin hizmet alanlarıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Saray kethüdası: Haremnden sorumlu görevlidir.
- B) Çuhadar ağa : Padişahın kaftan ve kürklerine bakan görevlidir.
- C) Rikabdar ağa: Padişahın çizme ve ayakkabılarından sorumlu kişidir.
- D) Yeniçeri Ağası: Kapıkulu ordusunun sorumlusudur.
- E) Bostancıbaşı: Saray muhafızlarının komutanıdır.

6. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Ahmet:	Merkezî otoriteye rakip olabilecek güçlerin ortaya çıkması engellenmiştir.
İlkay:	Ekonomik bunalım ve savaş zamanlarında hazineye gelir sağlanmıştır.
Kemal:	Kişisel mülk ve servetin miras yoluyla belli ailelerin elinde toplanmasının önüne geçilmiştir.
Vildan:	Devlet görevlilerinin görevlerinde dürüst davranmaları amaçlanmıştır.

Buna göre öğrencilerin aşağıdaki sistemlerden hangisi ile ilgili bilgiler verdikleri söylenebilir?

- A) Müsadere sistemi
- B) İltizam sistemi
- C) Malikâne sistemi
- D) Ekber ve Erşed sistemi
- E) Parlamenter sistem

7.

Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde merkezi otoriteyi güçlendirmek için yapılan çalışmalar

A.

Müsadere sistemi gelenek hâline getirilmiştir.

Haremden evlenme kuralı getirilmiştir.

B.

Kardeş katli uygulaması kanunlaştırılmıştır.

Bu tablonun tamamlanabilmesi için harflerle gösterilen alanlara aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A

B

A)	Ekber ve Erşed Sistemine geçilmiştir.	Divan toplantılarından sonra Şeyhülislamdan fetva alma zorunlu hâle gelmiştir.
B)	Divan toplantılarından sonra Şeyhülislamdan fetva alma zorunlu hâle gelmiştir.	“Devlet toprakları padişahındır.” anlayışı benimsenmiştir.
C)	“Devlet toprakları padişahındır.” anlayışı benimsenmiştir.	Divan-ı Hümayun başkanlığı veziri azama bırakılmıştır.
D)	Divan-ı Hümayun başkanlığı veziri azama bırakılmıştır.	Ekber ve Erşed Sistemine geçilmiştir.
E)	Ekber ve Erşed Sistemine geçilmiştir.	“Devlet toprakları padişahındır.” anlayışı benimsenmiştir.

8.

- I. Müsadere sisteminin uygulamaya konulması
- II. Şehzadelerin haremden evlilik yapmalarının zorunlu hâle getirilmesi
- III. Türk kökenli devlet adamlarının yönetimdeki etkilerinin azaltılması

Fatih Sultan Mehmet Döneminde gerçekleştirilen bu faaliyetlerin hangileri hanedanın otoritesini ve gücünü artırmaya yöneliktir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Osmanlı yönetimiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Orhan Bey Dönemi'nde ülke hanedanın ortak malı anlayışı hakimdir.
- B) I.Murat Dönemi'nde padişah oğulları dışındaki hanedanın erkek üyelerine taht yolu kapanmıştır.
- C) Fatih Dönemi'ne dek yönetimde ikili teşkilat esastır.
- D) Divanı Hümayunda devleti ilgilendiren meseleler görüşülürdü.
- E) Osmanlı toprakları eyalet-sancak-kaza ve köy gibi idari birimlere ayrılmıştır.

10. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde kardeş katlini meşrulaştıran fetva çıkarılmış ve devşirme kökenli devlet adamları kritik görevlere getirilerek Çandarlı gibi Türk kökenli vezirler geri plana itilmiştir. Bu dönemde Kanunname-i Ali Osman hazırlanarak Topkapı Sarayı devletin merkezi haline getirilmiştir. Enderun mektebi, Tetimme ve Sahn-ı Seman medreseleri kurularak devletin ihtiyaç duyduğu kadrolar yetiştirilmiştir.

Yapılan düzenlemeler;

- I. devletin kurumsallaşması,
- II. güçlü merkezîyetçi yapının oluşturulması,
- III. ekber ve erşed sisteminin yürürlüğe konulması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

ÜNİTE 13

KLASİK ÇAĞ'DA OSMANLI TOPLUM DÜZENİ

EAPS14TAR25-080

TEST • 12

• KAVRAMA •

- Mütteveli
- Gayrimüslim
- Millet sistemi

- Şer'i kanun
- Öşür
- Cizye

- Kalemîye
- Muhtesip
- Gedik

1. Osmanlı Devleti'nde vakıflar,
- Fethedilen yerlerin Türkleşmesine ortam hazırlamıştır.
 - Anadolu ve Rumeli'de yerleşim birimlerinin büyümesinde ve bayındır hâle gelmesinde önemli rol oynamıştır.
 - Eğitim ve sağlık kurumlarının finansman ihtiyaçlarına kaynaklık etmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Halkın refah seviyesi yükseltilmiştir.
B) Toplumun temel gereksinimleri karşılanmıştır.
C) Fethedilen yerlerde kalıcılık artmıştır.
D) Hazineye dokunulmadan ordu kurulmuştur.
E) Devlet ekonomisine katkıda bulunulmuştur.

2. Osmanlı Devleti'nin toprağını 3 yıl üst üste boş bırakan çiftçiden çiftbozan vergisini alması;

- I. üretimde sürekliliğin artırılmaya çalışıldığı,
II. hazine açığının önüne geçilmek istendiği,
III. toprakların boş kalmasının engellenmeye çalışıldığı

yorumlarından hangilerini doğrular niteliktedir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Osmanlı Devleti, çeşitli merkezlerde yolların bakımını ve işlerliğini sağlamak amacıyla vakıflar oluşturmuş ve bunlar sayesinde çeşme ve köprüler yapılmıştır.

Buna göre,

- I. İmar faaliyetlerine önem verilmiştir.
II. Eğitim seviyesi yükseltilmiştir.
III. Ticaretin yaygınlaşması sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti, fethettikleri bölgedeki Hristiyan çocukların bir kısmını devşirme usulüyle orduya kazandırmıştır.

Bu bilgilere göre,

- I. Hristiyan nüfusunun etkinliğinin azaltılması amaçlanmıştır.
II. Millî bir ordu oluşturulmaya çalışılmıştır.
III. Fetihlerin artması asker ihtiyacını artırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde devlete isyan etmek, cinayet, hırsızlık, sarhoşluk ve zina gibi suçları işlememe şartlarının tüm tebaa için geçerli olması;

- I. sosyal devlet,
II. hukuk devleti,
III. eşitlikçi devlet

anlayışlarından hangilerini doğurduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

6. Lonca ileri gelenleriyle devlet görevlilerinin bir araya gelerek, üretilen ürünlerin fiyatlarının belirlenmesine Narh adı verilmiştir. Bu fiyat belirleme, genellikle üretilen bir malın maliyeti ortaya çıkarıldıktan sonra %15 kâr koymak suretiyle satış bedelinin belirlenmesidir.

Bu bilgilere bakıldığında Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisinin uygulandığı söylenebilir?

- A) Serbest piyasa
B) Dalgalı kur sistemi
C) Standart fiyat uygulaması
D) Merkantilist anlayış
E) Liberal ekonomik sistem

7. Osmanlı Devleti'nde vergiler iki esasa göre toplanmıştır. Bunlar İslam dininin gereği olarak toplanan şeri vergiler ile gelenek ve göreneklerden kaynaklanan, alınmasında devletin doğrudan belirleyici olduğu örfi vergilerdir.

Aşağıdaki vergilerden hangisinin örfi vergilerden biri olduğu söylenemez?

- A) Öşür B) Ağnam C) Çiftbozan
D) Bac-ı bazar E) Avarız

8. Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu devletlerinde görülen bazı kurumlar, Osmanlı Devleti'nde de varlığını devam ettirmiştir.

Yalnız bu bilgilere göre;

- I. Osmanlı kurumlarının özgün olduğu,
II. devletlerin ihtiyaçlarının benzer olduğu,
III. devlet kurumlarında dinî kuralların esas alındığı

çıkarımlarından hangilerinde ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Osmanlı fetih geleneğinin en önemli özelliklerinden biri de fethedilen yerlere kadı ile subaşının tayin edilmesidir.

Bu bilgilerin;

- I. merkezî devlet anlayışının uygulandığı,
II. kurumlaşmaya önem verildiği,
III. devletin halk üzerindeki etkinliğinin artırılmaya çalışıldığı

çıkarımlarından hangilerine dayanak olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti'de Ermenilere "Hristiyan Türkler" denilmesinin;

- I. Türkçe konuşmaları,
II. kilisedeki ayinlerini Türkçe yapmaları,
III. Patrikhaneye bağlı hareket etmeleri

durumlarından hangilerinden kaynaklandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti'nde ekonomide devletin gelirlerini artırmayı ve giderlerini azaltmayı amaç edinen bir mantıkla hazinenin gücünü artırmaya çalışan Fiskalizm'de vergi kaçakçılığı sıkı bir denetimle önlenmeye çalışılmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde;

- I. vassal devletlerin vergiye bağlanması,
II. yıllık bütçenin hazırlanması,
III. ithalatın serbest bırakılması

uygulamalarından hangileri fiskalizm anlayışına örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12. Osmanlı Devleti, Balkanlardaki altın ve gümüş madenlerinin işletilmesini bu yerlerin fethedilmesinden önce yürürlükte olan kanunlarla sürdürmekteydi.

Bu uygulama ile;

- I. sosyal nizamın sürdürülmesi,
II. fetihlerin kalıcı olması,
III. yerli halkın yeni yönetime karşı güven duyması

amaçlarından hangilerine ulaşılacak istendiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

KLASİK ÇAĞ'DA OSMANLI TOPLUM DÜZENİ

TEST • 13

• PEKİŞTİRME •

1. Tarihçi Busbecg; Kervansaraylar hakkında dinlenmek için yeterince geniş ve ferah olduğu, güler yüzle ağırlamada bulunulduğu; tekke ve zaviyeler içinse konuk kabul etme rolünü oynadıklarını belirlemiş ve bu kuruluşların çekicilikleriyle yeni yerleşmelerin oluşmasını sağladığını söylemiştir.

Buna göre,

- I. Oluşturulan kurumlar çok amaçlıdır.
- II. Sosyal yapılar yerleşmeyi özendirici niteliktedir.
- III. Ticaretin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Dikey hareketlilik: Toplumu oluşturan bireylerin statü değiştirmesi veya sınıflar arası geçiş yapmasıdır.

Buna göre;

- I. devşirme bir memurun sadrazam olması,
- II. iskan politikasının uygulanması,
- III. reayanın tımarlı sipahi olması

durumlarından hangileri dikey hareketliliğe örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Toplumsal yaşamda İslam hukukunun esas alındığı Osmanlı Devleti'nde, gayrimüslimlere din ve ibadet özgürlüğü tanınmıştır. Gayrimüslimlerin can ve mal güvenliği de yine İslam hukuku çerçevesinde devletçe korunmuştur.

Verilen bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. toplumsal yapının şeri hukukla korunmaya çalışıldığı,
- II. yaşam hakkına saygı duyulduğu,
- III. istimalet politikasının uygulandığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti, köylü bir aileye bir çift öküzün işleyebileceği kadar mirî araziye belirli şartlarla kiraya vermiştir. "Çift" denilen bu arazi, verime göre 50 ile 150 dönüm arasında değişmiştir. Bir çift öküzün işleyebildiği arazilerin tümüne çiftlik, köylü ailesine ise hane denmiştir. Çifhane sisteminde; ailenin emeği, bir çift öküz ve işlenen arazi bir üretim birimini oluşturmuştur. Vergi şahıs üzerinden değil hane üzerinden alınmıştır. Çift sahibi arazinin mülkiyetine malik olmadığından onu satamaz, miras bırakamaz, boş bırakamaz ve vakfedemezdi. Şayet mazeretsiz üst üste 3 yıl toprağı ekmezse çiftbozan vergisini ödemekle yükümlü tutulur ve çifti elinden alınır.

Osmanlı Devleti'nde uygulanan çifhane sistemi ile ilgili bu tür bilgiler aşağıdaki kayıtlardan hangisine dayanmaktadır?

- A) Şeriye sicilleri B) Mühimme defterleri
C) Tahrir defterleri D) Tereke defterleri
E) Şecere kayıtları

5. Osmanlı Devleti'nde fethedilen bir şehirde aşağıdakilerden hangisinin yapıldığı söylenemez?

- A) Kadı ve subaşı tayin etmek
B) Merkezde yer alan kiliseyi camiye çevirmek
C) Bölgeye yönelik iskân siyaseti uygulamak
D) Müslüman olmayan unsurları göçe zorlamak
E) Bölgenin sayımını gerçekleştirmek

6. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde eğitimin medreselerde ve din adamlarının kontrolünde yürütülmesinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Pozitif bilimlerin gelişiminin yavaşlaması
B) Skolastik bir öğretim sisteminin ortaya çıkması
C) Deney ve gözleme dayalı çalışmaların yapılamaması
D) Devletin teokratik niteliğe kavuşması
E) Dinin ve din adamlarının sosyal etkinliğinin artması

7. Osmanlı Devleti'nde temel yaşamın İslam hukuku çerçevesinde şekillenmesi,

- I. halkın çoğunluğunun Müslüman olması,
- II. Müslümanların ayrıcalıklı olması,
- III. kurucu unsurun Müslüman olması

özelliklerinin hangilerinden kaynaklanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'ne ait;

- I. gayrimüslimlerden haraç vergisinin alınması,
- II. devlet memurluğunda Müslüman olma şartının aranması,
- III. Ortodoksların devlet himayesine alınması

uygulamalardan hangileri devletin teokratik temeller üzerine kurulduğunu kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. XVI. yüzyılda tımar sisteminin bozulması, şehirlere göçün artması, konaklama merkezlerinin ve bekar hanlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Buna göre,

- I. Kent nüfusları artmıştır.
- II. Tarımsal üretim azalmıştır.
- III. Gıda fiyatları düşmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Osmanlı Devleti'nde Ermenilerin Türkçe konuşması, kilisedeki ayinlerini Türkçe yapması ve Türklerin sahip olduğu birçok hakka sahip olmasının;

- I. Ermenilere Hristiyan Türkler denilmesi,
- II. toplumsal bütünlüğün oluşması,
- III. mezhep birliğinin sağlanması

durumlarından hangilerini ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı iktisadi yaşantısında önemli bir yeri olan Loncalar; Müslüman olsun olmasın kendisine meslek, para, güvenlik, dayanışma sağlayan her kişiye eşit uzaklıktaydı.

Buna göre Lonca teşkilatı ile ilgili,

- I. Çok yönlü bir yapıya sahiptir.
- II. Dinî esaslara dayalıdır.
- III. Eşitlik çerçevesinde işlemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. Avrupalı yazar, Belon Du Mans'ın Osmanlı Devleti ile ilgili söylediği "Osmanlı giysicilerinin yaptıkları, Avrupadakilerle karşılaştırılırsa onlarınkinden daha iyi dikilmişlerdir ve daha zariftirler." sözünden hareketle,

- I. Osmanlı Avrupa'ya tekstil ürünleri ihraç etmektedir.
- II. Osmanlı zanaatkârlıkta Avrupa'dan ileridir.
- III. Osmanlı tekstil alanında gelişmiş bir ülkedir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

KLASİK ÇAĞ'DA OSMANLI TOPLUM DÜZENİ

TEST • 14

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı padişahları belli başlı merkezlere mesleğinin erbabı toplulukları yerleştirmiş ayrıca vakıflarla da alt yapıyı desteklemiştir.

Yalnız bilgilere bakılarak,

- I. Osmanlı sarayı, halkın ihtiyaçlarına kayıtsız kalmamıştır.
- II. Sosyal devlet anlayışı görülmüştür.
- III. Devlet, özel sektörün gelişmesine izin vermemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Tımar sistemin bozulması sonucunda ortaya çıkan;

- I. tarım arazilerinin boş kalması,
- II. köy nüfuslarının azalması,
- III. kapıkulu asker sayısının artırılması

gelişmelerinden hangilerinin devlet hazinesinin gelirlerinin azalmasında etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Osmanlı Devleti'nde lonca örgütünde hepsi deneyimli ustalardan seçilmiş kethüda (asıl sorumlu), yiğitbaşı (topluluğun iç işlerinden sorumlu kişi), şeyh (manevi otorite), ehl-i hibre (bilirkişi) gibi kişiler bulunmaktaydı.

Buna göre lonca teşkilatı ile ilgili,

- I. Kadılar tarafından denetlenmiştir.
- II. Devlet tarafından finanse edilmiştir.
- III. Belli bir hiyerarşi içinde örgütlenmiştir.

yargılarından hangilerine varılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Bir çift öküzün işleyebildiği arazinin tümüne çiftlik, köylü ailesine hane, bu sisteme de "Çifthane" adı verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi çifthane sisteminin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Tarlaların bağ ve bahçe hâline gelmesi engellenmiştir.
- B) Tarımın belirli ellerde toplanılmasına izin verilmemiştir.
- C) Devletin reaya ve toprak üzerinde sıkı kontrolü sağlanmıştır.
- D) Özel mülkiyetin yaygınlaşması sağlanmıştır.
- E) Toprağa bağlı feodal yapıların ortaya çıkması engellenmiştir.

5. Osmanlı Devleti'nin toprak sistemine göre, toprağını arka arkaya üç yıl mazeretsiz olarak boş bırakanların toprakları elinden alınıp başkasına verildi.

Bu uygulamanın temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Memur maaşlarını karşılamak
- B) Üretimde sürekliliği sağlamak
- C) Asker sayısını artırmak
- D) Vergi gelirlerini artırmak
- E) Ülke güvenliğini sağlamak

6. Osmanlı Devleti, fethedilen yerlerde daha önce uygulanan kanun ve nizamlardan; şeri ve örfi hukuka ters düşmeyenleri devam ettirmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ülke sınırlarını genişlettiği
- B) Hukukta ikiliklerin olduğu
- C) Mezhep anlayışının olmadığı
- D) Sosyal düzeni koruduğu
- E) Hoşgörülü bir anlayışın benimsendiği

7. II. Mehmet Dönemi'nden itibaren merkeze uzak eyaletlerde iltizam sistemi uygulanmaya başlanmış ve bölge gelirlerinin bir kısmı doğrudan hazineye aktarılmıştır.

Buna göre,

- I. Acil nakit ihtiyacı karşılanmıştır.
- II. Batılılaşma çalışmaları hızlanmıştır.
- III. Hazine gelirleri artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

8. Lonca teşkilatı, ---- ve Ahilik zincirinin zamanla değişikliğe uğramış hâlidir. Loncalar kadı ve kadıya bağlı olarak çalışan ---- adı verilen görevlilerce kontrol edilmiştir. Lonca teşkilatına girenler sanatlarının inceliklerini öğrendikleri çıraklık ve kalfalık döneminden sonra ustalık döneminde dükkân açma hakkı olarak da bilinen ---- sahibi olmuşlardır. Bu durum loncalarda üyelerin belirli bir ---- içinde eğitildiğini göstermektedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlatım yanlış olur?

- A) Gedik
- B) Narh
- C) Hiyerarşi
- D) Fütüvvet
- E) Muhtesip

9. Osmanlı Devleti; halkın faydalanması için kervansaraylar, kütüphaneler, çeşmeler, köprüler, medreseler, imarethaneler yaptırmıştır.

Bu durum Osmanlı Devleti'nin aşağıdakilerden hangisine önem verdiğini göstermektedir?

- A) Askerî yapıya
- B) Adil sisteme
- C) Siyasi değişimlere
- D) Sosyal dayanışmaya
- E) Ekonomik altyapıya

10. I. Loncalarda mesleki eğitim verme
II. Devşirmeleri enderunda eğitme
III. Türkmenleri Balkanlara yerleştirme
IV. Orduyu devşirmelerden oluşturma
V. Özel mülkiyeti özendirme

uygulamalarından hangileri, Osmanlı Devleti'nin genel politikası içinde yer almaz?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

11. Osmanlı Devleti'nde olağanüstü durumlarda halktan alınan avarız vergisi, XVII. yüzyıldan itibaren olağan bir vergiye dönüşmüştür.

Bu durum;

- I. sık sık padişah değişikliği yaşandığının,
- II. kapitülasyonların yaygınlaştığının,
- III. uzun süren savaflara girildiğinin

yukarıdakilerden hangilerinin göstergesidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

12. Osmanlı Devleti'nde kişilerin sosyal ve ekonomik refahını yükseltmek; insanların sağlık, eğitim, kültür gibi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla vakıflar kurulmuştur.

Buna göre vakıfların kurulması;

- I. sosyal devlet anlayışını geliştirmek,
- II. halkın ihtiyaçlarını karşılamak,
- III. sosyal refahı artırmak

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

KLASİK ÇAĞ'DA OSMANLI TOPLUM DÜZENİ

TEST • 15

• DEĞERLENDİRME •

1. Mirî araziler, mülkiyeti devlete ait olan topraklar olup işletmek üzere halka kiraya verilmiştir.

Bu bilgilere göre miri arazilerle ilgili,

- I. Miras bırakılamaz.
- II. Ekme-biçme yapılamaz.
- III. Vakfedilemez.

sonuçlarından hangileri çıkarılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıldan itibaren bütçenin açık vermesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Sık sık padişah değişiminin yaşanması
- B) Üretim gelirlerinin azalması
- C) Bağlı devletlerin vergi ödememesi
- D) Dış borç açığının büyümesi
- E) Uzun süren savaşların yenilgiyle sonuçlanması

3. Osmanlı Devleti'nde üretilen ürünlerin öncelikle üretilen yerde veya o bölgeye yakın yerlerde tüketilmesine önem verilmiştir. Padişahlar, zaman zaman tarımsal ürünlerin ihracatını yasaklayan fermanlar yayımlamışlardır.

Bu bilgidен hareketle Osmanlı Devleti'nin izlediği ekonomi politikası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kapitalizm B) Merkantilizm
C) İaşecilik D) Yed-i Vahit
E) Çifthane

4. Osmanlı Devleti'nde topraklar mülk ve mirî topraklar olarak ikiye ayrılırdı. Fakat toprakların büyük çoğunluğunu mirî araziler oluşturmaktaydı.

Bu bilgilerden hareketle, Osmanlı topraklarının büyük çoğunluğunun devletin elinde bulundurulmasının sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Topraktan elde edilen gelirleri artırmak
- B) Feodal yapılanmanın önüne geçmek
- C) Yönetime daha fazla pay ayırabilmek
- D) Özel mülkiyeti teşvik etmek
- E) Farklı toplulukların bağımsızlığını engellemek

5. Vakıf sisteminin Osmanlı Devleti'ne sağladığı yararlardan bazıları şunlardır:

- I. Fethedilen yerlerin Türkleşmesine ortam hazırlamıştır.
- II. Anadolu ve Rumeli'de yerleşim birimlerinin bayındır hâle gelmesinde önemli rol oynamıştır.
- III. Eğitim ve sağlık kurumlarının finansman ihtiyaçlarına kaynaklık etmiştir.

Bu yararlardan hangileri aynı zamanda İskân politikasına da yardım amacı taşımaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nde üç yıl üst üste toprağını ekmeyenlerin dirliklerinin ellerinden alınması;

- I. tarımsal üretimde sürekliliği sağlamak,
- II. devletin otoritesini güçlü tutmak,
- III. özel mülkiyet anlayışını güçlendirmek

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Osmanlı ülkesinde avarız vergisi, olağanüstü durumlarda ya da savaş öncesinde alınırdı. Ancak vergi, tek bireyden değil bölgeye göre belirlenen hane sayısından alınırdı. Vergilerin son dönemlerde sık sık alınması halkın tepkisine neden olmuştur.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Avarız vergisi, savaş ve doğal afetlerde alınmıştır.
B) Osmanlı Devleti, son dönemlerinde çok yoğun savaşlar yaşamıştır.
C) İç huzursuzlukların nedenlerinden biri de avarız vergisidir.
D) Hane sayısı, bölgeden bölgeye göre farklılık göstermiştir.
E) Avarız vergisi, birey sayısı ile doğru orantılı alınmıştır.

8. Osmanlı Devleti'nde, Müslüman olanlar her türlü devlet hizmetine girerken, Müslüman olmayanların kamu hizmetlerinde çalıştırılmasına izin verilmemiştir.

Bu durumun ilerleyen dönemlerde;

- I. gayrimüslimlerin taleplerinin artması,
II. azınlık haklarının gündeme gelmesi,
III. azınlık cemiyetlerinin kurulması

gelişmelerinden hangilerine neden olacağı savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

9. Osmanlılarda esnaf örgütü olan loncaların, esnaflardan aldığı aidatlarla meydana gelen "Avarız Sandığı" vardı. Esnaf herhangi bir durumda zarara uğrarsa ona imkânlar nispetinde yardım yapılırdı.

Esnafar arasındaki bu uygulama, aşağıdakilerden hangisini kanıtlar niteliktedir?

- A) Usta-çırak ilişkisinin sürdürüldüğünü
B) Kalite kontrolüne önem verildiğini
C) Dayanışmaya dayalı bir düzen kurulduğunu
D) İmalâta önem verildiğini
E) Ekonomik çıkar çatışmasının yaşandığını

10. Klasik dönem Osmanlı mahallelerinde "Avarız Akçesi Vakfı" adıyla bilinen kurum, mahalle sakinlerinin ortaklaşa karşılaması gereken giderler için kurulmuş olan sandıktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin tamirat giderleri "Avarız Akçesi Vakfı"ndan karşılanmamıştır?

- A) Mescit
B) Çeşme
C) Kışla
D) Köprü
E) Hamam

11. 1582 yılında III. Murad; şehzadesi Mehmet için düzenlediği sünnet düğününe Fransa, Venedik, Raguza, Transilvanya, Moldova elçileri ve halk için 52 gün sürecek olan şenlik tertip ettirmiştir. Düğün hazırlıkları için Mısır'dan şeker, Hindistan'dan çeşitli baharatlar ve Halep'ten kumaşlar getirtilmiştir. Ayrıca misafirlere pilav dağıtımı için 1.500 bakır sini döktürülmüştür.

Bu bilgilere bakıldığında,

- I. Devletin zenginliği ve ihtişamı sergilenmek istenmiştir.
II. Halkın ve davet edilen yabancı devlet adamlarının etkilenmesi amaçlanmıştır.
III. Boş kalmış tarım arazileri canlandırılmaya çalışılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

12. Osmanlı Devleti'nde dinî bayram ve şenliklerin toplumun bütün bireylerinin katılımıyla kutlanması;

- I. sosyal bağların güçlenmesi,
II. devlet ile halk arasındaki bağın zayıflaması,
III. halkların kültürel mirasının korunması

sonuçlarından hangilerine neden olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

TARİH TESTİ

DENEME - 2

Bu testte 30 Tarih sorusu vardır.

EAPS14TAR25-084

1340'larda Osmanoğullarının egemenlik alanını gösteren bu haritaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anadolu'da Beylikler Dönemi'nin devam ettiği
- B) Selanik'in, Bizans hâkimiyetinde bulunduğu
- C) Osmanoğullarının topraklarının gaza için uygun konumda olduğu
- D) Osmanoğullarının Rumeli'ye geçtiği
- E) Kuzey Ege'deki bazı adaların Bizans'a ait olduğu

TYT - 2018 ÖSYM

2. Tarih öğretmeni Nil'e ödev olarak Divanihümayun konusunu vermiştir. Nil hazırladığı ödevde Divanihümayunun görevlerinden beşini yazmış ancak öğretmeni bunlardan birinin yanlış olduğunu belirtmiştir

Buna göre öğretmenin, Nil'in ödevinde yanlış olduğunu belirttiği görev aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şikâyetlerin dinlenmesi
- B) Savaşa ve barışa karar verilmesi
- C) Önemli davaların görülmesi
- D) Velihtin belirlenmesi
- E) Elçilerin kabul edilmesi

TYT - 2019 ÖSYM

3. I. Alâeddin Keykubad'ın Moğollara karşı birlikte hareket etme teklifini reddeden, Ahlat'ı kuşatarak Anadolu için bir tehdit oluşturan ve Yassıçemen Savaşı'nda Türkiye Selçukluları tarafından mağlup edilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karakoyunlular
- B) Gazneliler
- C) Bizans
- D) Akkoyunlular
- E) Harzemşahlar

TYT - 2024 ÖSYM

4. Osmanlı Devleti'nde bir padişah tahta çıktığında beylerbeyleri, sancakbeyleri ve kadılara genellikle aşağıdaki ifadeleri içeren bir ferman gönderilirdi: "Allah'ın yardımıyla saltanat benim oldu. Bugün vezirler, ulema ve büyük küçük bütün makam sahiplerinin ittifakıyla bana atalarımın kalan sultanlık tahtına oturdum. Adıma hutbe okunmuş ve sikke kesilmiştir. Bu fermanı alır almaz bütün kent ve kasabalarda halka cülusum bildirilsin..."

Bu femandaki ifadelere göre Osmanlı Devlet yönetimiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aristokratik bir yönetim biçimi söz konusudur.
- B) Egemenlikle ilgili birtakım semboller bulunmaktadır.
- C) Meşruiyet açısından ulemanın görüşüne dikkat edilmektedir.
- D) Hükümdar değişikliğini reyanın öğrenmesine önem verilmektedir.
- E) İlahi kaynaklı bir egemenlik anlayışı vardır.

TYT - 2021 ÖSYM

5. Osmanlı Beyliği'nin kurucusu olan Osman Gazi bir boy beyidir. Özellikle XIII. yüzyıl başlarındaki Moğol istilasından kaçan çok sayıda Oğuz boyu, Anadolu'nun farklı bölgelerine dağılmışlardır. Ertuğrul Gazi'ye bağlı olan boylar da Anadolu Selçukluları tarafından Bizans'a sınır olan Söğüt ve Domaniç bölgesine gönderilmiştir.

Bu bilgidten hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Moğol istilası, Anadolu'daki siyasi düzeni bozmuştur.
- B) Osmanlı Beyliği, Kuzeybatı Anadolu'da kurulmuştur.
- C) Oğuzlar, Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili olmuştur.
- D) Anadolu'da büyük göç hareketleri yaşanmıştır.
- E) Moğollar, Anadolu'nun uç bölgelerinde kalıcı egemenlik kurmuştur.

TYT - 2022 ÖSYM

6. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde idari birimlerden biri değildir?

- A) Kaza
- B) Eyalet
- C) Sancak
- D) Avarız
- E) Köy

AYT - 2018 ÖSYM

Tarih

DENEME - 2

7. Aşağıdakilerden hangisi Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde gerçekleşen olaylardan biridir?

- A) Mısır'ın alınması
- B) Belgrat'ın alınması
- C) Mora'nın alınması
- D) Girit'in fethedilmesi
- E) Kıbrıs'ın fethedilmesi

AYT - 2018 ÖSYM

8. Osmanlı Devleti'nin Haçlılarla imzaladığı Edirne-Segedin Antlaşması öncesinde Haçlılarla ittifak yaparak Osmanlıları zor durumda bırakan beylik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aydınoğulları
- B) Ramazanoğulları
- C) Dulkadiroğulları
- D) Karamanoğulları
- E) Candaroğulları

AYT - 2018 ÖSYM

9. Aşağıdakilerden hangisi Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin, Avrupalılar karşısında üstünlük sağlamasında etkili olan gelişmelerden biri değildir?

- A) Osmanlıların Akdeniz'de deneyimli korsanlarla iş birliği yapması
- B) Osmanlı Devleti'nin Fransa'ya kapitülasyonlar vermesi
- C) Osmanlıların, Şarlken'in Avrupa'yı egemenliği altına almasına engel olması
- D) Avrupa'da Reform hareketlerinin etkili olması
- E) Portekizlilerin Hint Okyanusu'ndaki faaliyetlerini artırması

AYT - 2018 ÖSYM

10. Haçlı Seferleri sırasında birçok soylunun ölmesi Avrupa'daki toprakların sahipsiz kalmasına neden olmuştur. İstanbul 1204'te Latinlerin egemenliğine girmiştir. Hristiyanlarca kutsal kabul edilen yerler Türklerin mücadeleleri sayesinde Müslümanların egemenliğinde kalmıştır.

Buna göre, Haçlı Seferleri'nin sonuçlarının aşağıdaki gelişmelerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Feodal düzenin zayıflamasında
- B) Ruhban sınıfının halk üzerindeki inandırıcılığının azalmasında
- C) Bizans İmparatorluğu'nun zayıflamasında
- D) Türklerin İslam dünyasındaki saygınlıklarının artmasında
- E) Avrupa'da mezhep birliğinin sağlanmasında

AYT - 2019 ÖSYM

11. Osmanlı Devleti'nde; 1560 civarında yaklaşık 40 bin kapıkuluna yılda 1200 yük akçe kadar ulufe verilirken 1620 civarında 100 bin kapıkuluna 4000 yük akçelik ulufe verilmiştir.

Bu bilgiyle Osmanlı Devleti'nde,

- I. Kapıkulu askerleri önem kazanmıştır.
- II. Hazine giderleri artmıştır.
- III. Tımarlı sipahi sayısı artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

AYT - 2019 ÖSYM

12. Osmanlı Devleti'nin XIV. yüzyılda kısa sürede gelişmesinde;

- I. Ahilerin desteğinin sağlanması,
- II. hoşgörü politikası izlemeleri,
- III. diğer beyliklerin Osmanlı sultanını halife olarak tanımaları

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

AYT - 2019 ÖSYM

13. Fatih Sultan Mehmet, ikinci kez tahta çıktıktan sonra kuruluş yıllarından beri güçlü olan ailelerin etkisini kırmak üzere kul sistemine dayalı bir düzen oluşturmuş, yeniçerileri kontrol altına almış ve yeniçeri ağasını doğrudan kendisine bağlamıştır.

Fatih Sultan Mehmet bu uygulamalarıyla aşağıdakilerden hangisini hedeflemiştir?

- A) Aristokrat bir zümre oluşturmak
- B) Mutlak ve merkezî bir yönetim kurmak
- C) Veraset usulünü sistemleştirmek
- D) Devşirme sistemini etkisiz kılmak
- E) Eyalet askerlerinin sayısını artırmak

AYT - 2019 ÖSYM

14. Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecinin konu edildiği derste Mert Öğretmen, öğrencilerine aşağıdaki bilgileri verir:

- Çimpe Kalesi onun zamanında alınmıştır.
- “Gaziler Sultanı” unvanını kullanmıştır.
- Devletin ilk medresesini İznik'te yaptırmıştır.

Mert Öğretmen'in, hakkında bilgi verdiği Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orhan Bey B) I. Murat
C) Yıldırım Bayezit D) Çelebi Mehmet
E) II. Murat

AYT - 2020 ÖSYM

15. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı toprak rejiminin özelliklerinden biri değildir?

- A) Toprak sipahi tarafından ekip biçilir.
B) Timar sisteminin esasını teşkil etmektedir.
C) Toprağın mülkiyeti devlete aittir.
D) Toprak sebepsiz yere boş bırakılmaz.
E) Hem toprak hem ürün üzerinden vergi ödenir.

AYT - 2020 ÖSYM

16. Darüşşifalar konusunu işleyecek olan Öykü Öğretmen, öğrencilerine “Darüşşifa deyince aklınıza neler geliyor?” sorusunu yöneltmiştir. Öğrencilerden bazıları aşağıdaki cevapları vermiştir.

- I. Hükümdarlar için hazırlanmış anıt mezarlardır.
II. Tıp eğitimi veren kurumlardır.
III. Hastaların müzik ve suyla tedavi edildiği yerlerdir.
IV. Bir caminin etrafında yer alan medrese, kütüphane, hastane, hamam, türbe gibi yapılar topluluğudur.

Öğrencilerin verdiği bu cevaplardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

AYT - 2020 ÖSYM

17. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde uygulanan “millet sistemi” aşağıdaki unsurlardan hangisine dayanır?

- A) Coğrafi mekân B) Ekonomik durum
C) Sosyal statü D) Dil
E) Din

AYT - 2020 ÖSYM

18. “Biz ki Sultan Murat Han oğlu padişah Sultan Mehmet Han'ız; Galata halkının, bize bağlı olan diğer halklar gibi âdet ve ibadetlerini serbestçe yapmalarına izin veriyoruz. Halkın barınakları, dükkân, bağ, değirmen, ticarethane ve diğer mallarına dokunulmayacaktır. Bu bölge halkı kiliselerinde diledikleri gibi ayin düzenleyebileceklerdir. Burada yazılı olduğu gibi vergisini verenler, kanunlara uyanlar serbesttir.”

Bu metin aşağıda verilen Osmanlı yönetim uygulamasıyla ilgili terimlerden hangisinin karşılığıdır?

- A) Müsadere B) Mukataa C) Ahidname
D) İltizam E) İcazetname

AYT - 2021 ÖSYM

19. Aşağıdakilerin hangisi Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi'nin sonuçlarından biridir?

- A) Erbil, Musul ve Kerkük'ün Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girmesi
B) Safeviler ile Osmanlı Devleti arasında Amasya Antlaşması'nın imzalanması
C) Şahkulu öncülüğünde Anadolu'da büyük bir isyan çıkması
D) Venediklilerin Kıbrıs için verdikleri vergiyi Osmanlılara ödemeye başlaması
E) Akkoyunlu Devleti'nin siyasi varlığına son verilmesi

AYT - 2021 ÖSYM

20. Osmanlı Devleti'nde görülen;

- I. şehzadelerin lalaları gözetiminde sancağa çıkarılması,
II. hanedanın erkek üyelerinin tahta çıkma hakkı olması,
III. en büyük hanedan üyesinin tahta çıkma kuralının getirilmesi

uygulamalarından hangilerinin taht kavgalarını önlemeyi amaçladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I ve II

AYT - 2022 ÖSYM

21. Aşağıdakilerden hangisi donanma kurarak Batı Anadolu'da denizcilik yapan Türk beyliklerinden biri değildir?

- A) Karesi B) Menteşe C) Saruhan
D) Karaman E) Aydın

AYT - 2022 ÖSYM

Tarih

DENEME - 2

22. II. Mehmet'in küçük yaşta tahta geçmesinden yararlanmak isteyen Avrupa devletlerinin, Edirne-Segedin Antlaşması'na uymayarak Macarlar ve Lehlilerin önderliğinde kurdukları Haçlı ordusunun ilerlemesi nedeniyle II. Murat'ın ordunun başına geçtiği savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varna Savaşı B) Birinci Kosova Savaşı
C) Çirmen Savaşı D) İkinci Kosova Savaşı
E) Niğbolu Savaşı

AYT - 2022 ÖSYM

23. Osmanlı Devleti'nde Fetret Devri'nin yaşanmasına sebep olan savaş, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varna B) Kosova D) Ankara
D) Niğbolu E) Mohaç

AYT - 2022 ÖSYM

24. Klasik Dönem'de Osmanlı padişahının ferman ve berat gibi emirnameleri üzerine tuğra çeken Divan görevlisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kazasker B) Nişancı C) Defterdar
D) Reisülküttap E) Kaptanıderya

AYT - 2022 ÖSYM

25. Timar sisteminin;

- I. tarım üretiminde istikrarın gözetilmesi,
II. dirlik alanlarında güvenliğin sağlanması,
III. taşrada nüfuzlu ailelerin desteklenmesi

hedeflerinden hangilerine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

AYT - 2022 ÖSYM

26. Osmanlı Devleti'nde, Sultan II. Mehmet aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesiyle "Kayser-i Rum" ve "Sultânü'l-Berreyn ve Hakanü'l-Bahreyn" unvanlarını kullanmaya başlamıştır?

- A) İstanbul'un fethedilerek Doğu Roma'ya son verilmesi
B) Katolik-Ortodoks birliğinin sağlanmasına engel olunması
C) Rodos'un fethiyle Rodos Şövalyelerinin bertaraf edilmesi
D) Gedik Ahmet Paşa komutasında Otranto'ya çıkarma yapılması
E) Preveze Deniz Savaşı'nda Haçlı donanmasının mağlup edilmesi

AYT - 2023 ÖSYM

27. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'ya yapılan Türk akınları sonucunda Selçuklu sultanlarının hizmetindeki Türk komutanlar tarafından kurulan ve özellikle Anadolu'nun doğu ve güneydoğusunun Türkleşmesinde etkili olan ilk dönem Türk beylikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Artuklular B) Danişmentliler
C) Ahlatşahlar D) Eretnalılar
E) Mengücekler

AYT - 2023 ÖSYM

28. Osmanlı Devleti'nde Klasik Dönem'in sonunda aşağıdakilerden hangisinin, merkezî hazinenin masraflarını artırdığı söylenebilir?

- A) Konar-göçerlerin yerleşik hayata geçirilmesinin
B) Taşrada dirliklerin sayısının artırılmasının
C) Fethedilen bölgelerin tahririnin yapılmasının
D) Vakıf topraklarının mirî araziye çevrilmesinin
E) Kapıkulu askerlerinin sayısının çoğalmasının

AYT - 2023 ÖSYM

29. II. Bayezit Dönemi'nde Karamanoğulları, Memlûkler ve Rodos Şövalyelerinin de desteklemesi sonucu Osmanlı Devleti'nin iç ve dış politikasını etkileyen gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeyh Bedreddin'in Anadolu'da fikirlerini yayarak kargaşa çıkarması
B) Şehzade Cem'in tahtta hak iddia ederek isyan etmesi
C) Haçlı donanmasının İnebahtı'da Osmanlı donanmasını bozguna uğratması
D) Şahkulu İsyanı'nın Anadolu'nun çeşitli yerlerinde asayiş bozması
E) Germiyanogullarının Osmanlılara karşı topraklarını genişletmek istemesi

AYT - 2023 ÖSYM

30. Aşağıdakilerden hangisi bir uc beyliği olarak tarih sahnesine çıkan Osmanlı Devleti'nin, merkezî otoritesini güçlendirme faaliyetleri kapsamında değerlendirilemez?

- A) Fethedilen yerlere Türk-İslam kurum ve uygulamalarını yerleştirmesi
B) Türkmen aşiretlerinin konargöçer faaliyetlerini desteklemesi
C) Anadolu ve Rumeli'de sistemli bir göç ve iskân politikası izlemesi
D) Timar sistemi sayesinde yerel beylerin güçlenmesini önlemesi
E) Devşirme usulüyle padişaha bağlı kapıkulu ocaklarını kurması

AYT - 2024 ÖSYM

5. AY

- > Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti (1595-1774)
- > Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı
- > Devrimler Çağında Değişen Devlet-Toplum İlişkileri

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 14

DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA OSMANLI SİYASETİ (1595-1774)

EAPS14TAR25-085

TEST • 1

• KAVRAMA •

- Mütakabiliyet
- Abluka
- Kutsal İttifak

- Islahat
- Himaye
- Risale

- Kadirga
- Celali
- Konjonktür

1. Avusturya ile 1606'da imzalanan Zıttorok Antlaşması ile Avusturya Arşidükası, Mukaddes Roma Germen İmparatoru olarak kabul edilecek ve protokol bakımından Osmanlı padişahına eşit sayılacaktı. Bundan böyle Avusturya İmparatorlarına Roma Sezarı denilecekti.

Verilen bilgiler doğrultusunda Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Avrupa karşısında toprak kaybetmeye başlamıştır.
- B) Islahatlar yapılırken Batı taklit edilmiştir.
- C) Avusturya üzerindeki üstünlüğü sona ermiştir.
- D) Askerî gücünün yetersizliği anlaşılmıştır.
- E) Avrupa'daki fetihler tamamen durmuştur.

2. I. Ahmet zamanında Estergon Kalesi Avusturya'dan alınmıştır. Bunun üzerine Eflak, Erdel ve Boğdan beyleri Osmanlı Devleti'nin egemenliğini bir kez daha tanımışlardır. Erdel beyi Boçkay, Macar Krallığına atanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Egemenlik alanı genişlemiştir.
- B) Siyasal üstünlük sağlanmıştır.
- C) Belgrad'ın fethine zemin hazırlamıştır.
- D) Balkanlardaki hâkimiyet artmıştır.
- E) Osmanlı Devleti Erdel'in iç işlerine karışmıştır.

3. Zıttorok Antlaşması'nın,

- I. Eğri, Kaniye ve Estergon kaleleri Osmanlı Devleti'nde kalacaktır.
- II. Avusturya, ödemekte olduğu yıllık vergiyi bundan sonra ödemeyecektir.
- III. Avusturya kralı, protokolde Osmanlı padişahı ile eşit olacaktır.

maddelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin Avusturya'ya karşı siyasi üstünlüğünü kaybettiğinin göstergesidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. **I. durum:** 1579-1590 Osmanlı - İran Savaşları'ndan İran yenik ayrılmış ve sonucunda Ferhat Paşa Antlaşması'yla toprak kaybetmiştir.

II. durum: 1603-1611 Osmanlı-İran Savaşlarında, İran Osmanlı Devleti'nin Avusturya savaşları ve Celali İsyanları'yla uğraşmasından faydalanarak Osmanlı Devleti'ne savaş açmış ve sonucunda Ferhat Paşa'da kaybettiği toprakları Nasuh Paşa Antlaşması'yla geri almıştır.

Paragrafta verilen iki duruma bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) 1603-1611 savaşlarında Osmanlı ordusu farklı cephelerde savaşmıştır.
- B) Osmanlı Devleti her iki savaştan yenik ayrılmıştır.
- C) Celali İsyanları toprak kaybedilmesinde etkili olmuştur.
- D) İran, Osmanlı Devleti'nin iç karışıklıklarından faydalanmıştır.
- E) İran kaybettiği toprakları geri almıştır.

5. – Osmanlı Devleti ilk kez büyük ölçüde toprak kaybetmiştir.
- Osmanlı Devleti'nin ilk kez müzakere ederek imzaladığı antlaşmadır.
- Bu antlaşmadan sonra bürokratik unsurlar daha fazla ön plana çıkmıştır.

Özellikleri verilen antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bucaş Antlaşması
- B) Kasr-ı Şirin Antlaşması
- C) Karlofça Antlaşması
- D) Küçük Kaynarca Antlaşması
- E) Nasuh Paşa Antlaşması

6. • Süveyş Kanalı Projesi'nin gündeme gelmesi
- Hint-Deniz Seferlerinin gerçekleştirilmesi
- Avrupalı devletlere kapitülasyon verilmesi

gelişmeleriyle Osmanlı Devleti'nin hangi olayın olumsuz etkisini gidermeyi amaçladığı söylenebilir?

- A) Fransız İhtilali
- B) Aydınlanma Çağı
- C) Coğrafi Keşifler
- D) Rönesans
- E) Reform

7. 1683 yılında Osmanlılar tarafından gerçekleştirilen II. Viyana kuşatması başarısızlıkla sonuçlanınca, Avrupalı devletlerde Osmanlı'nın yenilebileceği düşüncesi önem kazanmıştır.

Yalnızca bu bilgilere göre,

- Viyana bozgunu Osmanlı Devleti'nin güçsüzlüğünü ortaya koymuştur.
- Osmanlı Devleti Avrupa'daki ilk yenilgisini II. Viyana Bozgunu ile almıştır.
- Viyana Kuşatması üzerine Avrupalı devletler Avusturya'nın yardımına gelmişlerdir.

yargılarından hangilerine varılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

8. **1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda, Rusların işgal ettikleri topraklardan çekilirken ileri sürdükleri;**

- halktan bir süre vergi alınmayacak,
- halk istediği yere göç edebilecek,
- halka din ve mezhep seçme özgürlüğü verilecek

şartlarından hangileri Osmanlı Devleti'nin çıkarlarına aykırı değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

9. "Türkler, XVII. yüzyılın ikinci yarısında imzalamak zorunda kaldıkları bir antlaşma ile yaklaşık 3 asırdır sürdürdüğü saldırı pozisyonunu kaybetti ve 1921'de kazandıkları Sakarya Savaşı'na dek savunmada kaldılar."

Diyan bir Batılı tarihçi aşağıdaki antlaşmalardan hangisini bu tezine dayanak olarak gösterebilir?

- A) 1555 Amasya Antlaşması
B) 1590 Ferhat Paşa Antlaşması
C) 1664 Vasvar Antlaşması
D) 1681 Çehrin Antlaşması
E) 1699 Karlofça Antlaşması

10. **Rusya'nın, XIX. yüzyıldaki azınlık isyanlarında Osmanlı Devleti'ne müdahale etmesine Küçük Kaynarca Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi, gerekçe oluşturmuştur?**

- A) İngiltere ve Fransa'ya tanınan ticari kolaylıklar Rusya'ya da tanınacaktır.
B) Kırım bağımsız bir devlet olarak tanınacaktır.
C) Osmanlı Halifesi, Kırımlıların halifesi olmaya devam edecektir.
D) Eflak, Boğdan ve Baserabya'da genel af ilan edilecektir.
E) Rusya, Ortodoks Osmanlı vatandaşlarının koruyucusu olacaktır.

11. **Küçük Kaynarca Antlaşması'nın; "Rusya Karadeniz'de donanma bulundurabilecek ve ticaret gemileri serbestçe boğazlardan Akdeniz'e geçebilecektir" maddesi;**

- Karadeniz'deki Osmanlı hâkimiyetinin zayıfladığı,
- Rusya'nın Akdeniz'e inme fırsatı yakaladığı,
- Osmanlı Devleti'nin iç işlerine müdahale edildiği

yargılarından hangilerini doğrular niteliktedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

12. • Don Nehri'nin Karadeniz'e döküldüğü noktada yer alan bu toprak 17.-18. yüzyıllarda Osmanlı Devleti ve Rusya arasında birçok mücadeleye sahne olmuştur.
• Kutsal İttifak savaşları sırasında Rus işgaline uğramıştır.
• 1711 Prut Antlaşması'yla Ruslardan geri alınmıştır.
• 1739'da Belgrad Antlaşması'yla tekrar Ruslara bırakılmıştır.
• 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında tekrar el değiştirmiş savaş sonunda imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile kaybedilmiştir.
• 1792 yılında kesin olarak elden çıkmıştır.

Hakkında çeşitli bilgiler verilen toprak parçası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kafkaslar B) Kırım
C) Kars, Ardahan, Batum D) Azak Kalesi
E) İstanbul Boğazı

DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA OSMANLI SİYASETİ (1595-1774)

TEST • 2

• KAVRAMA •

1. Osmanlı Devleti, imzaladığı Pasarofça Antlaşması'yla Belgrat ve Sırbistan gibi yerleri Avusturya'ya vermiştir.

Bu durum Osmanlı Devleti'yle ilgili,

- I. Egemenlik anlayışı değişmiştir.
- II. Egemenlik alanı daralmıştır.
- III. Rusya ile yakınlaşmıştır.

yargılarından hangilerini doğrulamaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. 1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya'ya;

- I. İstanbul'da sürekli elçi bulundurabilme,
- II. Osmanlı topraklarındaki Ortodoksların haklarını koruma,
- III. ticaret gemilerini boğazlardan serbestçe geçirebilme, hakları tanınmıştır.

Buna göre, bu ilkelerden hangileri Osmanlı Devleti'nin iktisadî açıdan etkilenmesinde doğrudan ilişkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Osmanlı Devleti ile Kutsal İttifak devletleri arasında yaşanan 16 yıllık savaş süreciyle ilgili bir makale hazırlayan araştırmacının aşağıdakilerden hangisinden söz etmesi beklenemez?

- A) Rusya'nın ittifaka dahil olması
- B) Savaştan Osmanlı Devleti'nin mağlup ayrılması
- C) Halifenin çağrısı ile Kutsal İttifakın kurulması
- D) İngiltere ve Hollanda'nın arabuluculuk yapması
- E) Osmanlı Devleti'nin gerileme sürecine girmesi

4. II. Osman Hotin Seferi sırasında kapıkulu ordusuna ait yeniçeri birliklerinin isteksiz savaştığını fark etmiştir. Sefer sonrasında yeniçeri ocağını kaldırmak istemiş fakat bu isteği fark edilince de yeniçeriler tarafından öldürülmüştür.

Bu durumun aşağıdaki gelişmelerinden hangisine yol açacağı söylenebilir?

- A) Azınlıkların ayrılıkçı faaliyetlerinin artmasına
- B) Islahatlarda Avrupa'nın örnek alınmasına
- C) Ordunun idare üzerindeki baskısının artmasına
- D) Devletin imparatorluk karakterini kazanmasına
- E) Kaybedilen toprakların geri kazanılmasına

5. Rusya, XVIII. yüzyılın başından itibaren sıcak denizlere inme politikasının etkisiyle Boğazları ele geçirmeye çalışmıştır.

Bu bilgilere göre, Rusya ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Barışçıl bir politika takip etmiştir.
- B) Osmanlı toprak bütünlüğünü desteklemiştir.
- C) Osmanlı Devleti'nin dostluğuna önem vermiştir.
- D) Balkanlara yerleşme politikasından vazgeçmiştir.
- E) Osmanlı Devleti ile hâkimiyet mücadelesi yoğunlaşmıştır.

6. Osmanlı Devleti'ne ait aşağıdaki gelişmelerden hangisinin XVII. yüzyılda gerçekleştiği söylenemez?

- A) Batıda en geniş sınırlara ulaşmıştır.
- B) Orta Avrupa hâkimiyeti sona ermiştir.
- C) Batıdaki askerî üstünlük kaybedilmiştir.
- D) Çeşme Baskını ile donanması imha edilmiştir.
- E) Zağros Dağları Safevilerle sınır olmuştur.

7. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda Avusturya'ya karşı İngiltere ve Fransa'dan destek almaya çalışmış ve uygulamış olduğu bu siyaset ile mevcut topraklarını korumaya çalışmıştır.

Buna göre, Osmanlı Devleti'nin;

- I. denge siyaseti izleme,
- II. çıkarlara göre hareket etme,
- III. azınlıkların isyanlarını önleme

politikalarından hangilerini benimsediği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nin denizlerdeki hâkimiyetinin zayıflama nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Devlet yönetiminde aksaklıkların yaşanması
- B) Batı'da gerçekleşen modernleşmeye ayak uydurulamaması
- C) Dünya ticaretinin iç denizlere kayması
- D) Kapitülasyon tanınan devlet sayısının artırılması
- E) Avrupalıların Coğrafi Keşiflerde başarılı olması

9.	Bölge	Mücadele Edilen Devlet
	Kıbrıs ve Girit	----
	Karadeniz ve Balkanlar	----
	Doğu Anadolu ve Kafkasya	----
	Hint Okyanusu ve Kızıldeniz	----

Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyılda yukarıda verilen bölgelerde mücadele ettiği devletler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Safevi B) Rusya C) Fransa
D) Portekiz E) Venedik

10. Osmanlı Devleti, Pasarofça Antlaşması ile Avusturya'ya bırakılan yerleri geri almak ve Rusya'nın yayılmacı politikasını önlemek gibi amaçlarla 1736-1739 yılları arasında bu devletlerle savaştı ve her biriyle ayrı ayrı Belgrat Antlaşmaları'nı imzaladı.

Bu antlaşmalarda yer alan,

- I. Temeşvar dışında Osmanlıların Pasarofça Antlaşması'nda kaybettikleri Macaristan toprakları geri verilecektir.
- II. Azak kalesi yıkılarak Rusya'ya bırakılacaktır.
- III. Ruslar Kırım'dan çekilecektir.

maddelerinden hangileri Osmanlı Devleti savaşı kazanmış olmasına rağmen yenik durumda olduğunu kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Osmanlı Devleti'nde kadirgadan kalyona geçiş sürecini başlatan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II. Viyana Kuşatması'nın başarısızlıkla sonuçlanması
- B) Girit Adası'nın 24 yıllık bir kuşatmadan sonra alınabilmesi
- C) Hint Deniz Seferlerinden istenilen sonucun elde edilememesi
- D) İnebahtı Körfezi'nde Osmanlı donanmasının imha edilmesi
- E) Çeşme Baskını'nda Osmanlı donanmasının imha edilmesi

12. Osmanlı Devleti doğuda ve batıda en geniş sınırlarına hangi dönemlerde ulaşmıştır?

	Doğu	Batı
A) Kuruluş	Kuruluş	
B) Kuruluş	Yükselme	
C) Yükselme	Yükselme	
D) Yükselme	Duraklama	
E) Duraklama	Duraklama	

DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA OSMANLI SİYASETİ (1595-1774)

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

1. Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya'ya; "Ticaret amacıyla boğazlardan geçiş hakkı ve Karadeniz-Akdeniz limanlarından serbestçe yararlanma hakkı" tanınmıştır.

Buna göre,

- I. Rusya'nın denizlerdeki etkinliği artmıştır.
- II. Osmanlı Devleti izlediği denge siyasetinde başarısız olmuştur.
- III. Rusya, sıcak denizlere inme emelinde önemli bir adım atmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. Kutsal İttifak Devletleri ile Osmanlı Devleti arasında imzalanan Karlofça Antlaşması'nda arabulucuk yapan devletler aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) İngiltere - Fransa
B) Fransa - Rusya
C) İngiltere - Hollanda
D) İtalya - Almanya
E) İngiltere - Rusya

3. II. Osman Hotin Seferi sırasında kapıkulu ordusuna ait yeniçeri birliklerinin isteksiz savaştığını farketmiştir. Sefer sonrasında yeniçeri ocağını kaldırmak istemiş bu isteği fark edilince de yeniçeriler tarafından öldürülmüştür.

Bu durumun;

- I. azınlıkların ayrılıkçı faaliyetlerinin artmasına,
- II. ıslahatlarda Avrupa'nın örnek alınmasına,
- III. ordunun idare üzerindeki baskısının artmasına

gelişmelerinden hangilerine yol açacağı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. 1739 Belgrat Antlaşması'na göre, Rusya Karadeniz'de savaş ve ticaret gemisi bulundurmayacak, ticaret Osmanlı gemileriyle yapılacaktır.

Bu bilgiye göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin Karadeniz'deki üstünlüğü kabul edilmiştir.
B) Rusya'nın Karadeniz üzerindeki emelleri tamamen son bulmuştur.
C) Rusya, sıcak denizlere inme fırsatı yakalamıştır.
D) Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne vergi vermesi kararlaştırılmıştır.
E) Osmanlı Devleti'nin ticaret gelirleri azalmıştır.

5. Osmanlı Devleti'nde meydana gelen,

- I. Lehistan'la ilk resmi antlaşmanın imzalanması
- II. Mora Yarımadasının kaybedilmesi
- III. Avusturya'ya karşı elde edilen ekonomik üstünlüğün kaybedilmesi
- IV. Girit'in fethedilmesi
- V. Kırım'ın bağımsız hâle gelmesi

olayların kronolojik sıralaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) III - II - IV - I - V B) III - I - IV - II - V C) II - V - I - IV - III
D) II - V - III - IV - I E) III - IV - V - II - I

6. Devletler menfaatleri uğruna iç ve dış politikalarında değişiklikler yapmışlardır. Yeri geldiğinde dostla düşman, düşmanla dost olabilmişlerdir.

XVII. yüzyılda denizlerde ortaya çıkan hangi uygulama bu anlatıma örnek oluşturur?

- A) Haçlı donanması B) Sömürgecilik
C) İzinli korsanlık D) Hayrettin Paşa Modeli
E) Coğrafi Keşifler

7. Küçük Kaynarca Antlaşması'na göre Rusya, Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yaşayan Ortodoksların koruyucusu olacak ve istediği Balkan toprağında konsolosluk açabilecekti.

Buna göre Rusya'nın,

- I. Orta Asya'da etkinliğini artırma,
- II. Sıcak denizlerde ticaret yapabilme,
- III. Osmanlı'nın iç işlerine karışabilme

imkanlarından hangilerine kavuştuğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nin 1596 Haçova Savaşı'nda Avusturya ordusunu yenerek Eğri, Kaniye ve Estergon kalelerini alması üzerine Avusturya'nın önerisiyle Zitvatorok Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmanın en önemli özelliği, Osmanlı padişahı ile Avusturya kralı protokolde eşit hâle gelmiştir.

Osmanlı Devleti'nin bir zafer sonunda Batı karşısındaki üstünlüğünü kaybetmeyi kabullenmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupalıların Osmanlı'ya karşı birlik oluşturmasını önlemek
B) İran Savaşı ve Anadolu'daki Celali İsyanları'nın yeniden başlaması
C) Avusturya'ya yeni bir sefer için zaman kazanmak
D) Cihat ve gaza anlayışından uzaklaşmak
E) Ekonomik kayıpları telafi edebilmek

9. 1699 Karlofça Antlaşması'nda,

- I. İngiltere ve Hollanda'nın arabuluculuk yapması,
- II. antlaşmanın Avusturya'nın garantörlüğüne bırakılması,
- III. Avusturya, Lehistan ve Venedik'e toprak bırakılması

Avrupa karşısında kararlarından hangileri Osmanlı Devleti'nin üstünlüğünü kaybettiğini gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

10. 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul Antlaşmaları ile;

- Avusturya'ya Banat hariç Macaristan,
- Lehistan'a Podolya ve Ukrayna,
- Rusya'ya Karadeniz kıyısındaki Azak Kalesi verildi

Buna göre, Osmanlı Devleti ile ilgili olarak,

- I. Büyük oranda toprak kaybetmiştir.
- II. Karadeniz hâkimiyetini tekrar kazanmıştır.
- III. Orta Avrupa hâkimiyeti sarsılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. 1683 yılında Osmanlı Devleti'ni Batı'dan uzaklaştırmak için Papa XI. Innocentius'un çağrısıyla oluşturulan Kutsal İttifak topluluğunda;

- I. Fransa,
- II. İngiltere,
- III. Çarlık Rusya

devletlerinden hangileri yer almamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

12. Osmanlı Devleti'nde Gerileme Döneminde;

- I. Azak Kalesi'nin Osmanlılara bırakılması,
- II. Rus Çarı'nın protokol bakımından Fransa kralı ve Osmanlı padişahı ile eşit sayılması,
- III. Rusların İstanbul'da sürekli elçi bulundurabilmesi ve Balkanlarda konsolosluk açabilmesi

gelişmelerinden hangilerinin Fransız İhtilali sonrasında Balkanlarda görülen azınlık ayaklanmalarında etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA OSMANLI SİYASETİ (1595-1774)

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

1. Rusya'nın Balkanlara yönelik yayılmacı politikalar takip etmesi, aşağıdaki devletlerden hangileri ile ilişkilerinin bozulmasına yol açmıştır?

- A) Osmanlı Devleti-Avusturya
- B) Sırbistan-Bulgaristan
- C) Romanya-Yugoslavya
- D) Yunanistan-Karadağ
- E) İngiltere-Fransa

2. Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyılın ikinci yarısına damga vuran Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa;

- İpek Yolu'na işlerlik kazandırmak
- Rusya'nın güneye inmesine mani olmak
- Safevi Devleti'ne kuzeyden saldırmak

amaçlarıyla aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmek istemiştir?

- A) Don Volga Projesi
- B) Marmara - Karadeniz Projesi
- C) Hicaz Demiryolu Projesi
- D) Süveyş Kanalı Projesi
- E) Berlin-Bağdat Demiryolu Projesi

3. XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan “Hayrettin Paşa Modeli” ile hangi alanda yeni bir çalışma ortaya konulmuştur?

- A) Savaş silahları
- B) Giyim tarzı
- C) Mimari usul
- D) Gemi teknolojisi
- E) Güzel sanatlar

4. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın;

- I. Rusya kapitülasyonlardan faydalanabilecek,
- II. Osmanlı Devleti, savaş tazminatı ödeyecek,
- III. Eflak ve Boğdan beylerinin korunma hakkı Rusya'ya verilecek

maddelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışıldığının göstergesidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

5. 1736-1739 Osmanlı, Rusya ve Avusturya savaşlarında, Osmanlı Devleti, her iki cephede de başarılar elde etmiş ve son onurlu anlaşması olan Belgrad'ı imzalamıştır.

Bu durum, aşağıdaki gelişmelerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Egemenlik anlayışında yapılan düzenlemelerin
- B) XVIII. yüzyılda yapılan yenilik hareketlerinin
- C) III. Selim'in tahttan indirilmesinin
- D) Osmanlı Devleti'nin “Denge Politikası” takip etmesinin
- E) Rusya'nın sıcak denizlere inme düşüncesinin

6. Zitvatorok Antlaşması ile Osmanlı Devleti, Macaristan'dan toprak elde etme gayretinden vazgeçmiştir. Ayrıca Avusturya'nın ödemekle yükümlü olduğu vergilerin kaldırılmasını kabul etmiştir.

Bu bilgiye göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Ekonomik kazanç elde etmiştir.
- II. Dış politikada prestij kaybetmiştir.
- III. Fetih hareketleri tamamen durmuştur.

gibi yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

7. 1711 Prut Savaşı'nda Osmanlı ordusunun sayıca Rus ordusundan daha üstün ve güçlü olmasına karşılık, Baltacı Mehmet Paşa'nın Rus ordusunu yok etmeyip barış teklifini kabul etmesinde;

- I. yeniçerilere güvenmemesi,
- II. padişahın yerine sefere komuta etmiş olması,
- III. kendisinin devşirme bir sadrazam olması

nedenlerinden hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Çok eski tarihlerden beri savaşta esir düşenler, ağır suç işleyenler, borcunu ödeyemeyenler, korsanlar tarafından kaçırılanlar köle olarak kabul edilir ve köle pazarlarında satılırdı. Coğrafi Keşiflerle birlikte dünyaya açılan İspanya, Portekiz, Fransa, İngiltere ve Hollanda gibi devletler sömürgecilik ve köle ticareti sayesinde kısa zamanda zenginleşmişlerdir.

Bu bilgilere göre,

- I. insanların yaşam hakkına saygı duyulmadığı,
- II. insan ticaretinin Avrupalılarca önemli bir geçim kaynağı olarak görüldüğü,
- III. kölelik anlayışının Coğrafi Keşiflerle ortaya çıktığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Osmanlı Devleti ile Avusturya arasındaki savaşlar 1791'de bitmiş ve bu tarihten sonra Avusturya ile barış dönemi başlamıştır.

Avusturya'nın politikasının değişmesinde;

- I. milliyetçilik ilkesinin yaygınlaşması,
- II. Rusya'nın Balkanlarda Slavları birleştirme politikası izlemesi,
- III. Osmanlı Devleti'nin çok uluslu olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. İspanya, Portekiz, Hollanda, İngiltere ve Fransa gibi Avrupalı devletler, dünyaya yayılarak sömürge bölgeleri oluşturmuştur. Sömürgelerini ---- ve ---- kaynağı olarak gören bu devletler, sömürgelerinden elde ettikleri altın ve gümüş gibi değerli madenleri kendi ülkelerinde tutmayı amaçlayan ---- adı verilen ekonomik anlayışı benimsemişlerdir. Sömürgeci devletlerin bu politikaları denizlerdeki ---- mücadeleyi artırmıştır.

Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılırsa anlatım bütünlüğü bozulmuş olur?

- A) Askerî B) Pazar C) Ham madde
D) Emperyalizm E) Merkantilizm

11. Küçük Kaynarca Antlaşması'nda yer alan

- I. Rusya, Osmanlı Ortodokslarının hamisi olacak,
- II. Rusya, İstanbul'da elçi bulundurabilecek,
- III. Rusya, Karadeniz'de donanma bulundurabilecek

maddelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin doğrudan egemenlik sahasına müdahale edildiğinin göstergesidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

12. Aşağıdaki antlaşmalardan hangisi ile Osmanlı Devleti son kez topraklarına toprak katarak batıda en uç noktaya ulaşmıştır?

- A) II. Viyana Seferi
B) Karlofça Antlaşması
C) Bucaş Antlaşması
D) Pasarofça Antlaşması
E) Belgrad Antlaşması

DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA OSMANLI SİYASETİ (1595-1774)

TEST • 5

• PEKİŞTİRME •

1. XVII. yüzyılda görülen,

- Bucaş Antlaşması ile Podolya'yı kaybeden Lehistan'ın güvenliği için bu toprakları geri almak istemesi
- Sıcak denizlere ve Karadeniz'e açılmak isteyen Rusya için Azak Kalesi ve çevresinin hayati öneme sahip olması
- Venediklilerin Kıbrıs ve Girit gibi stratejik adaları kaybetmesinden dolayı Doğu Akdeniz'deki varlıklarının sona ermesi

durumların aşağıdaki oluşumlardan hangisinin ortaya çıkmasında etkili olduğu savunulabilir?

- A) Haçlı ittifakı B) Katolik blok
C) Kutsal ittifak D) Protestan blok
E) Avrupa Birliği

2. Osmanlı Devleti'nin savaşlar sonunda imzaladığı bazı antlaşmalarda İngiltere, Hollanda ve Fransa gibi devletlerin arabuluculuk yaptığı bilinmektedir.

Bu parçada verilen devletlerin arabuluculuk yapmalarındaki temel amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz ticaretini canlandırmak
B) Elde ettikleri ayrıcalıkları artırmak
C) Islahatlarda yardımcı olmak
D) Fetih hareketlerini engellemek
E) Kutsal İttifak'ı devam ettirmek

3. 1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması, Osmanlı tarihi açısından önemli bir dönüm noktası olmuştur. Devlet bu antlaşmayla gayrimüslim halkın çoğunlukta olduğu topraklar dışında halkı Müslüman olan Türk toprağını kaybetmiştir.

Yalnız bu bilgiye göre,

- I. Küçük Kaynarca Antlaşması Rusya ile imzalanmıştır.
II. Antlaşma Osmanlı tarihinde bazı değişikliklere neden olmuştur.
III. Kaybedilen topraklardan Anadolu'ya göçler olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. XVII. ve XVIII. yüzyıllarda Osmanlı halkının devlete karşı olan güveninin azalmasında;

- I. isyanlar,
II. ekonomik sıkıntılar,
III. eşkıyalık faaliyetleri

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

5. XVII. yüzyıla ait aşağıdaki gelişmelerden hangisi Osmanlı denizciliğinde bir milat olup kürekli gemilerden yelkenleri gemilere geçilmesinde etkili olmuştur?

- A) Girit kuşatmasının 24 yıl sürmesi
B) İstanbul'un fethedilmesi
C) Karamürsel tersanesinin yapılması
D) Fransa'ya kapitülasyon tanınması
E) Baharat Yolunun kontrol altına alınması

6. Rusya'nın açık denizlere ulaşamamasında;

- I. Coğrafi konumu,
II. Boğazların Osmanlı hâkimiyetinde olması,
III. Ortodoksluk mezhebinden olması

unsurlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Aşağıdakilerden hangisi Rusya'nın Akdeniz'e inebilmek için izlediği politikalardan biri değildir?

- A) Balkanlarda Panslavizm politikasını hayata geçirmek
- B) Karadeniz'de Osmanlı Devleti ile mücadele etmek
- C) Avusturya ile birlikte Grek Projesi'ni hayata geçirmek
- D) Osmanlı Devleti'ne bağlı Eflak, Boğdan ve Erdel beylerini kışkırtmak
- E) Osmanlı Devleti'ne karşı Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'yı desteklemek

8. Pasarofça Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti, kaybettiği yerleri geri alma politikasından vazgeçmiş ve Avrupalı tarzı ıslahatlar yapmıştır.

Bu bilgiye göre,

- I. Osmanlı Devleti'nin dış politika anlayışında değişiklik olmuştur.
- II. Avrupa'nın gerisinde kalındığı anlaşılmıştır.
- III. Islahatlarda başarı sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

9. Leh kralının ölümünü fırsata çevirmek isteyen Rusya, Lehistan'a müdahale etti. Durumu kabul etmeyen Lehliler, Osmanlı Devleti'ne sığınarak yardım istediler. Balkan uluslarını da olaya katmak isteyen Rusya'nın Balkan uluslarını kışkırtması ve kaçan Lehlileri takip ederek Osmanlı topraklarına girmesi üzerine 1768 yılında Osmanlı-Rus savaşı başlamıştır.

Bu bilgiye göre,

- I. Rusya amaçlarına ulaşmak için harekete geçmiştir.
- II. Avrupa devletleri de savaşa müdahale etmiştir.
- III. Rusya savaş esnasında azınlıklardan yararlanmaya çalışmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Osmanlı İmparatorluğu Duraklama Dönemi'nde hem doğuda hem de batıda en geniş sınırlara ulaşmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

- I. Gelir ve giderlerinde artış yaşanmıştır.
- II. Veraset sisteminde değişiklik yaşanmıştır.
- III. İşlenmeyen toprak miktarında artış görülmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti ilk defa Karlofça Antlaşması'yla barış süresinin teminatını, başka bir devletin garantisine bırakmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin,

- I. yüz ölçümünün küçüldüğü,
- II. uluslararası saygınlığını kaybettiği,
- III. azınlık sorununu çözdüğü

yargılarından hangilerini kanıtlar?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

12. Osmanlı Devleti XVII. yüzyılda da fetih politikasını sürdürmüştür.

Aşağıdakilerden hangisi, bu yargıya kanıt olarak gösterilemez?

- A) Girit'in Fethi
- B) Celali isyanlarının bastırılması
- C) Batıda en geniş sınırlara ulaşılması
- D) Kaniye ve Estergon kalelerinin alınması
- E) Viyana'nın ikinci kez kuşatılması

DEĞİŞEN DÜNYA DENGELERİ KARŞISINDA OSMANLI SİYASETİ (1595-1774)

TEST • 6

• DEĞERLENDİRME •

1. Osmanlı İmparatorluğu XVII. yüzyılı bitirirken hem doğuda hem de batıda en geniş sınırlara ulaşmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili olarak;

- I. Gelir ve giderlerinde artış yaşanmıştır.
- II. Devlet adamı ihtiyacı artmıştır.
- III. Islahatlar zorunlu hale gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Rusya ile Osmanlı Devleti 1774'te Küçük Kaynarca Antlaşması'nı imzaladı.

Bu antlaşmaya göre;

- Kırım bağımsız olacak, ancak Kırım halkı dini yönden Osmanlı halifesine bağlı kalacak
- Rusya, Karadeniz'de donanma bulundurabilecek
- Rusya, Osmanlı idaresindeki Ortodoksları himaye edebilecek.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı'nın Kırım'la olan kültürel bağlarını devam ettirmek istediği
B) Karadeniz'in Türk gölü olma özelliğinin ortadan kalktığı
C) Rusya'nın Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışabileceği
D) Osmanlı Devleti'nin birçok konuda taviz verdiği
E) Osmanlı ve Rusya arasında dostluk döneminin başladığı

3. Girit, 25 yıllık kuşatmanın ardından Osmanlı Devleti tarafından fethedilmiştir.

Bu bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Donanmanın eski gücünden uzaklaştığına
B) Girit'te Müslümanların yaşadığına
C) Kuşatmanın amacına ulaşamadığına
D) Karadeniz hakimiyetinin güçlendiğine
E) Venedik'e vergi yükümlülüğü getirildiğine

4.

Başlık	----
Ülke	Osmanlı Devleti
Yıl	1703
Gelişme	İç İsyan
Gerekçe	II. Mustafa'nın Karlofça Antlaşmasından sonra elini devlet işlerinden çekmesi ve başkentin değişeceği söylentisi
Sonuç	II. Mustafa tahttan indirilip yerine kardeşi III. Ahmet geçirilmiştir.

Osmanlı tarihi ile ilgili hazırlanan tabloda başlık kısmına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Patrona Halil İsyanı B) Edirne Olayı
C) Vaka-i Hayriye D) Buçuktepe İsyanı
E) Kabakçı Mustafa İsyanı

5.

Gelişme	Süre
İstanbul'un Fethi	54 gün (1453)
Mohaç Meydan Savaşı	2 saat (1529)
Kutsal İttifak Savaşları	16 yıl (1683-1699)
Girit Kuşatması	24 yıl (1645-1669)
Osmanlı-Safevi Savaşı	24 yıl (1722-1746)

Osmanlı Devleti'nin doğuda ve batıda yaptığı savaşların süresinin XVII. yüzyıldan itibaren uzamasında;

- I. askerî teknolojide yaşanan değişime ayak uyduramaması,
- II. savaş taktiklerinin değişmesi,
- III. iç isyanların dış politikaya olumsuz etkisi,
- IV. ordu yapısının bozulması,
- V. idari ve mali alanlarda ıslahatların yapılması

durumlarından hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

Kalyon

Bu görsel incelendiğinde kalyon tipi gemilerin;

- I. seri manevra kabiliyetine sahip olma,
- II. tahrip gücü yüksek silahları kullanma,
- III. insan gücüne daha az ihtiyaç duyma,
- IV. uzun ve dalgalı okyanus yolcularına dayanma,
- V. yüksek taşıma kapasitesine sahip olma

özelliklerinden hangisine sahip olduğu savunulamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın,

- I. Rusya kapitülasyonlardan faydalanabilecek,
- II. Rusya'ya savaş tazminatı ödenecek,
- III. Ortodoksların himayesi Rusya'ya bırakılacak

maddelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışılacağına göstergesidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8.

1770 - 1774 Yılları Arasındaki Siyasi Gelişmeler

Prut Antlaşması 1711	Pasarofça Antlaşması 1718	Patrona Halil İsyanı 1730
Ahmet Paşa Antlaşması 1732	Belgrad Antlaşması 1739	Kapitülasyonların sürekli hâle gelmesi 1740
Kerden Antlaşması 1746	Çeşme Baskını 1770	Küçük Kaynarca Antlaşması 1774

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Ekonomik tavizlerin verildiği
- B) İç sorunlarla uğraştığı
- C) Askerî gücünün zayıfladığı
- D) Diplomatik faaliyetlerde bulunduğu
- E) Esnek bir dış politika takip ettiği

9.

Çar I. Petro

“Ülkem için büyük hayallerim var. Ülkemin kalkınmasını sağlamak için Avrupa ülkelerine gittim ve incelemelerde bulundum. Reformlar gerçekleştirerek ülkemi kalkındırdım ve önüne hedefler koydum. Bu hedeflerim arasında sıcak denizlere

ulaşmak ve Baltık Denizi'ne hâkim olmak vardır. Baltık Denizi'ne hâkim olmak için İsveç, Balkanlar ve Orta Avrupa'ya hâkim olmak için ise Lehistan üzerinde hâkimiyet kurmak gerekecektir. En önemli hedefim, Osmanlılardan Kırım'ı alıp Karadeniz'e ulaşmaktır. Daha sonra ise Balkanları ve Boğazları alarak Ege ve Akdeniz'e inip dünyada söz sahibi olmak istiyorum. Eğer Fransa ve İngiltere Osmanlı topraklarında yayılmak isterse kendi çıkarlarımız için Osmanlı Devleti'ni korumalıyız. Ülkem, Kafkasya ve Orta Asya'da genişlemeyi de ihmal etmemelidir.”

Buna göre Rus Çarı I. Petro'yla ilgili,

- I. ıslahatçı özelliklere sahip olduğu,
- II. yayılmacı bir politika benimsediği,
- III. “Mutlak dost ya da düşman yoktur.” anlayışına göre hareket ettiği

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'ne karşı Kutsal İttifak'ın kurulmasında,

- I. II. Viyana Kuşatması'nın başarısız olması,
- II. Osmanlı-İran sınırının büyük ölçüde kesinleşmesi
- III. Karlofça Antlaşması'nın imzalanması

gelişmelerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında 1606'da imzalanan Zitvatorok Antlaşması'na göre Avusturya ile Osmanlı Devleti siyaseten eşit konuma gelmiştir.

Bu bilgiden yola çıkıldığında antlaşmada öne çıkan ulusların eşitliği ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kapitülasyon
- B) Asimilasyon
- C) Emperyalizm
- D) Mütekabiliyet
- E) Cihanşümüllük

ÜNİTE 15

DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI

EAPS14TAR25-091

TEST • 7

• KAVRAMA •

- Rönesans
- İltimas
- Endüljans

- Wittenberg Kilisesi
- Lale Devri
- Ortodoks

- İltizam
- Westfalya
- Tulumbacılar

1. XVII. yüzyılda Anadolu coğrafyasını kasıp kavuran Celali isyanları için Reşat Ekrem Koçu'nun; "Dağ Padişahları" benzetmesi yapmasında aşağıdaki nedenlerden hangisinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) İsyancının şehir merkezlerinde çıkmış olması
- B) İsyancının temelinde totem inancının etkili olması
- C) İsyancının elebaşlarının padişahlık iddiasında bulunmaları
- D) İsyancılar için dağlık arazilerin elverişli olması
- E) İsyancıların yerleşik yaşama geçmek istememesi

2. XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde gelir ve giderlerin denkleştirilememesi ve bütçe açıklarının giderek büyümesinde, aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine oranla daha azdır?

- A) Savaşların uzun sürmesi
- B) Medreselerdeki öğrenci sayısının artması
- C) Saray masraflarının artması
- D) Sık sık padişah değişikliğinin yaşanması
- E) Ticaret yollarının yön değiştirmesi

3. XVII. ve XVIII. yüzyıl padişahlarından bazıları "İslahat yapmak istedikleri için" yeniçeriler tarafından; XIX. yüzyıl padişahlarından bazıları ise, "İslahat yapmak istemedikleri için" aydınlar tarafından tahttan indirilmişlerdir.

Bu durum, Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyıla gelindiğinde aşağıdaki konuların hangisinde bir değişim olduğunu gösterir?

- A) Sınırların genişliğinde
- B) Egemenlik anlayışında
- C) Yenilik anlayışında
- D) Devletin dış politikasında
- E) Din anlayışında

4. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıldan itibaren dirlik toprakları el değiştirmiş, peşin para karşılığında bu topraklar mültezimlere kiralanmaya başlanmıştır.

Devletin bu uygulamayla aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

- A) Nakit para ihtiyacını karşılama
- B) Anadolu'da asayiş ve güvenliği sağlama
- C) Asker sayısını artırma
- D) Tarımsal üretimde sürekliliği sağlama
- E) Halkın devlete olan güvenini artırma

5. Osmanlı Devleti XVII. yüzyıldan itibaren duraklama sürecine girmiş, devleti kurtarmak için bir takım ıslahat çalışmaları yapılmıştır.

İslahatların çoğunun askerî alanda yapılmasının gerekçesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ekonominin bozulması
- B) Eskiye oranla yenilgilerin artması
- C) İdarenin bozulması
- D) Avrupa'da Rönesans'ın gerçekleşmesi
- E) Coğrafi keşiflerin etkisinin yok edilmek istenmesi

6. "IV. Murad, devletin içinde bulunduğu durumu ortaya çıkarmak için bazı devlet ve bilim insanlarına incelemeler yaptırarak raporlar hazırlatmıştır."

IV. Murad'ın bu davranışı;

- I. baskı ve şiddet uyguladığı,
- II. istişareye önem verdiği,
- III. gerçekçi ve kökten çözümler getirmeye çalıştığı

hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7. Duraklama Dönemi'nin sonuna kadar Osmanlı İmparatorluğu dünyanın en büyük güçlerinden biridir. Bu dönemde devletin sınırları daha da genişlemiş, dış görünüşü eski özelliğini ve görkemini korumuştur. Fakat iç yapısında çok önemli bozukluklar ortaya çıkmıştır.

Buna göre, Duraklama Döneminin aşağıda yer alan iç nedenlerinden hangisinin Osmanlı Devleti üzerinde daha olumsuz sonuçlar doğurduğu söylenebilir?

- A) Ordu ve donanmanın bozulması
B) Eğitim sisteminin bozulması
C) Ekonomik durumun bozulması
D) Eyalet yönetiminin bozulması
E) Merkez yönetiminin bozulması

8. Duraklama Devrinde; medreseler eski önemini yitirmiş ve ulema sınıfının siyasi entrikalarına alet olmuştur.

Buna göre,

- I. Avrupa'daki bilimsel gelişmeler yakından takip edilmiştir.
II. Eğitim sistemi bozulmaya başlamıştır.
III. Medreseler, asıl amacından uzaklaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

9. I. İstanbul İsyanları
II. Celali İsyanları
III. Savaşlarda alınan yenilgiler

Osmanlı Devleti'nin Avrupa'dan geri kaldığını anlayarak özellikle askerî alanda ıslahatlara başlamasında, yukarıdakilerden hangilerinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

10. XVII. yüzyılda,

- Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmayı düşünen Genç Osman, Yeniçeriler tarafından öldürülmüştür.
- IV. Mehmet Dönemi'nde 30'dan fazla devlet adamı yeniçerilerin baskısı sonucunda idam edilmiştir.

Buna göre,

- I. İsyanlar rejimi değiştirmeye yöneliktir.
II. Yeniçeri Ocağı amacından uzaklaşmıştır.
III. Padişahların otoritesi azalmıştır.
IV. "Ocak devlet içindir." anlayışı sona ermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

11. XVII. yüzyıl başlarından itibaren İpek ve Baharat ticaret yollarının gelirlerinin azalmasında aşağıdaki gelişmelerden hangisinin daha etkili olduğu savunulabilir?

- A) Haçlı Seferleri
B) Yüzyıl Savaşları
C) Coğrafi Keşifler
D) Rönesans
E) Reform

12. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda başlatılan ıslahatların;

- I. ıslahatçıların ömürleriyle sınırlı kalması,
II. tavandan tabana doğru yapılmış olması,
III. baskı ve şiddetle benimsetilmek istenmesi

özelliklerinden hangilerinin devletin duraklamasına engel olamamasında etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI

TEST • 8

• PEKİŞTİRME •

1. • Bir hükümdar kendisini erdemli bir kişi gibi göstermeli fakat diplomaside erdemli davranmamalıdır.
- Din konusunda da yine dindar gözükmeli fakat dinin buyruklarını önemsememelidir.
- Paralı askerlik kaldırılarak yurttaşların silah altına alındığı bir ulusal ordu kurulmalıdır.
- Devlet amacına ulaşma adına her yolu deneyebilmelidir.

Görüşlerini savunan Batılı düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Thomas More B) Immanuel Kant
- C) Voltaire D) Machiavelli
- E) Jean-Jacques Rousseau

2. Avrupa'da Rönesans hareketi sonucu bilim ve sanat alanındaki gelişmeler ön plana çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu yargıyı destekleyen bir kanıt olarak gösterilemez?

- A) Feodal yönetim düzeninin yıkılması
- B) Sanatçıların çalışma konularını özgürce seçebilmesi
- C) Kilisenin denetimi dışında yeni okulların açılması
- D) Bilim adamlarının desteklenmesi
- E) Kilisenin uygulamalarına halkın tepki göstermesi

3. XVII. yüzyıl ıslahat hareketlerinin başarısızlığında;
- Avrupa'daki gelişmelerin dikkate alınmaması,
- ıslahatların süreklilik göstermemesi yeniçeri ve ulemanın karşı çıkması,
- bozulmaya neden olan sebeplerin yok edilmemesi
- nedenleri etkili olmuştur.

Bu nedenlerden hareketle;

- I. Osmanlı içerisinde ıslahatlara karşı çıkan grupların olduğu,
- II. ıslahat girişimlerinin kişilerle sınırlı kaldığı,
- III. XVII. yüzyıldan itibaren süreklilik arz ettiği,
- IV. bozulma nedenlerinin ortadan kaldırıldığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
- D) III ve IV E) I, II ve III

4. **Yeni Çağ'da Avrupa'da görülen;**

- Matbaa kullanımının yaygınlaşması
- İncil'in ulusal dillere çevrilmesi

çalışmaları, aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıkmasında etkili olmuştur?

- A) Fransız İhtilali B) Coğrafi Keşifler
- C) Haçlı Seferleri D) Reform
- E) Sanayi İnkılabı

5. **Osmanlı Devleti'nin eğitim ve hukuk yapılanmasındaki bozulmaların temelinde yatan neden aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) "Devlet ocak içindir." anlayışı
- B) Kafes usulüne geçilmesi
- C) Hukuk birliğinin olmaması
- D) Atamalarda iltimas geçilmesi
- E) Tımar sisteminin bozulması

6. **Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdaki seçeneklerin hangisinde I.de verilenin II.ye neden olduğu söylenemez?**

I.	II.
A) Merkez isyanlarının yaygınlaşması,	Yeniçerilerin yönetim üzerindeki baskısının artması
B) Malikane sisteminin uygulanması,	Ayan ve Eşraf gibi yerel unsurların ortaya çıkması
C) Geçici elçiliklerin açılması,	Denge siyasetine son verilmesi
D) Ekber ve Erşed sistemine geçilmesi,	Saray ağaları ve kadınların yönetimdeki etkilerinin artması
E) Ateşli silah kullanımının yaygınlaşması,	Tımarlı sipahilere duyulan ihtiyacın azalması

7. XVII. yüzyılda Osmanlı ülkesinde, devlet ve toplum kurumlarındaki bozulmaların etkisiyle ayaklanmalar çıkmışsa da, bu ayaklanmalar bir ihtilâlin ya da inkılabın koşullarını oluşturmamıştır.

Buna göre Osmanlı ülkesinde,

- I. Milliyetçi hareketler hızlanmıştır.
- II. Ayaklanmalar rejime yönelik çıkmamıştır.
- III. Merkezî otorite güçlenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde yapılan ıslahatlar, yüzeysel olmanın yanı sıra ıslahatları yapan kişinin hayatıyla sınırlı kalmıştır.

Yalnızca bu bilgilere göre, XVII. yüzyılda ıslahatların başarısız olmasında;

- I. sorunların temeline inilmemesi,
- II. ıslahatların devlet politikası hâline getirilmemesi,
- III. ıslahatların Batı tarzında olması

nedenlerinden hangilerinin etkisi olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. **Avrupa'da;**

- Kilisenin haddinden fazla zenginleşmesi
- Rönesans hareketinin yayılması
- Dünyanın yuvarlaklığının ispatlanması

gelişmelerinin aşağıdakilerden hangisine neden olacağı savunulabilir?

- A) Haçlı Seferlerine B) Fransız İhtilaline
C) Sanayi Devrimine D) Otuz Yıl Savaşlarına
E) Reform Hareketine

10. **Aşağıdakilerden hangisi Lale Devri'nde yapılan ıslahatlardan biri değildir?**

- A) İlk Türk matbaasının açılması
- B) Osmanlı darphanesinin kurulması
- C) İtfaiye teşkilatının kurulması
- D) İlk kez çiçek aşısının uygulanması
- E) Avrupa'da geçici elçiliklerin açılması

11. • Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak isteyen Genç Osman, bu ocak tarafından katledildi.
• Bütçeyi denkleştirmek için saray masraflarını kısmak isteyen Veziriazam Tarhuncu Ahmet Paşa öldürüldü.
• Ayarı düşük paraları ortadan kaldırmayı amaçlayan Veziriazam Kemankeş Kara Mustafa Paşa idam edildi.

Bu gelişmelerden yola çıkarak varılabilecek ortak yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlı Devleti'nde yenilik karşıtı grup tamamen ortadan kaldırılmıştır.
- B) Çıkarları zedelenen gruplar yeniliklere tepki göstermiştir.
- C) Osmanlı ekonomik bunalım yaşamaktadır.
- D) Osmanlı'nın fetih politikası sona ermiştir.
- E) Ekonomi üzerinde yalnızca vezirler etkili olmuştur.

12. XVII. yüzyılda sadrazam olan Tarhuncu Ahmet Paşa,

- Devlete borcu olan kişilerden borçları tahsil etmiştir.
- Bazı illerin gelirlerini iltizama vermiş, dirlik sahiplerinin gelirlerinin bir kısmının da hazineye aktarılmasını sağlamıştır.
- Devletin gelir ve giderlerini hesaplamış ve bütçenin açık verdiğini belirlemiştir.

Buna göre Tarhuncu Ahmet Paşa'nın aşağıdakilerden hangisi üzerinde ıslahatlarını yoğunlaştırdığı savunulabilir?

- A) Ekonomi B) Askeriye C) Eğitim
D) İdare E) Sağlık

DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI

TEST • 9

• PEKİŞTİRME •

1. Köprülü Mehmet Paşa, sadrazamlığı şu şartları öne sürerek kabul etmiştir:

- I. saraya götüreceği her teklifin kabul edilmesi,
- II. devlet memuriyetlerine istediği kişileri getirebilecek olması,
- III. sarayın devlet işlerine müdahale etmemesi

Bunlardan hangileri, Köprülü Mehmet Paşa'nın uyum içerisinde çalışabileceği bir kadro oluşturma amacına yöneliktir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Aylin: Mukataa gelirlerinin açık artırma yoluyla bir süreliğine kiraya verilmesidir.

Burak: Açık artırma ile ihaleyi kazanan kişiye mültezim adı verilmiştir.

Cem: XVII. yüzyılın başlarından itibaren mali sıkıntılarla birlikte nakit ihtiyacının artması bu sistemi ortaya çıkarmıştır.

Diyalogta bahsedilen bu sistem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İltizam B) Müsadere C) Tımar
D) Devşirme E) Esham

3. XVII. yüzyılda yeniçeriler İstanbul'da askerliğin dışında esnafılık yapmaya başlamışlardır.

Bu gelişmenin;

- I. Osmanlı ekonomisinin canlanması,
- II. Yeniçeri Ocağı'ndaki disiplinin bozulması,
- III. gümrük gelirlerinin artması

durumlarından hangilerine yol açtığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti XVII. yüzyıldan itibaren eski gücü kaybetmiş bir çeşit gerileme sürecine girmiştir. Dış politikada yaşanan bu olumsuz duruma iç politikada yaşanan taht kavgaları ve isyanlar da eklenince bu süreç her geçen gün hızlanmıştır. Hazineye oluşan açığın kapatılması adına bir takım tedbirler alınmış, ıslahatlar yapılmıştır. Buna rağmen devlet ne ekonomik anlamda o toparlanmayı gerçekleştirebilmiş ne de eski ihtişamlı günlerine kavuşabilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Osmanlı hazinesinde ortaya çıkan bütçe açığını kapatma adına yapılan ilk düzenlemedir?

- A) Galata bankerlerinden borç alınması
B) İngiltere'den borç alınması
C) İltizam sisteminden malikâne sistemine geçilmesi
D) Dirlik arazilerinin iltizama çevrilmesi
E) Gümüş liradaki bakır oranının artırılması

5. Osmanlı devlet adamları 17. yüzyıl ıslahatlarında Batıyı örnek almazken, 18. yüzyılda yapılan ıslahatları Batı'yı örnek alarak yapmışlardır.

Bu durum, aşağıdaki yargılardan hangisini kanıtlar niteliktedir?

- A) Osmanlı yönetim şeklinin değiştiğinin
B) Sancak sistemine son verildiğinin
C) Halkın ıslahatları desteklediğinin
D) Avrupa'nın üstünlüğünün kabul edildiğinin
E) Devletin yıkılış sürecine girdiğinin

6. XVII. yüzyılda yeniçeriler, daha fazla cülus bahşışı almak için sık sık padişah değişikliğine gitmişlerdir.

Bu durumun;

- I. maddi çıkarların, askerlik hizmetinin önüne geçmesi,
- II. devletin ekonomik durumunun iyi olması,
- III. Yeniçeri Ocağı'nda eski anlayışın değişmesi

nedenlerinin hangilerinden kaynaklandığı savunulabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde ilk ıslahat hareketleri, XVII. yüzyılda yapılmaya başlanmıştır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Padişahların sık sık değişmesi
- B) Devlet düzeninde aksaklıkların ortaya çıkmaya başlaması
- C) Devletin gerileme dönemine girmiş olması
- D) En geniş sınırlara bu dönemde ulaşılmış olması
- E) Milliyetçilik isyanlarının görülmeye başlaması

8. Aşağıdakilerden hangisi XVII. yüzyılda çıkan Suhte İsyanlarının nedenlerinden biri değildir?

- A) Medreselere kapasitesinin üzerinde talebe alınması
- B) İdari görevlerde Enderun mezunlarının kullanılması
- C) Medreselerin işsiz güçsüzlerin geçim yeri hâline gelmesi
- D) Ulema çocuklarının hak etmeden ayrıcalık kazanması
- E) Kadı, naib ve müderris atamalarında liyakatin gözetilmemesi

9. Alman din adamı Martin Luther'in Vittenberg Kilisesi'nin duvarına astığı bildiride "Tanrı ile kul arasına kimse giremez, günahları ancak Tanrı bağışlayabilir" şeklinde bir bildiri asması öncelikle aşağıdakilerden hangisine yönelik bir tepkidir?

- A) Kralların taç giydirme yetkisine
- B) Toprakların Tanrı adına işletilmesine
- C) Papanın kralları aforoz edebilmesine
- D) Kiliselerin endüljans yetkisine
- E) Engizisyon Mahkemelerinin kurulmasına

10. Aşağıdakilerden hangisi XVII. yüzyıl ıslahatlarının genel özellikleri arasında yer almaz?

- A) Sorunlara köklü çözümler getirilememiştir.
- B) Yeniçeri Ocağı yapılan ıslahatlara tepki göstermiştir.
- C) ıslahatlarda Avrupa'daki gelişmelerden yararlanılmıştır.
- D) Yükselme döneminin uygulamaları örnek alınmıştır.
- E) ıslahatlar, halka baskı ve şiddet yoluyla benimsetilmeye çalışılmıştır.

11. 1618-1648 Otuz Yıl Savaşlarından sonra imzalanan ve Avrupa'nın hızla sekülerleşmesinde etkili olan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nant Fermanı
- B) Paris Antlaşması
- C) Westfalya Antlaşması
- D) Londra Antlaşması
- E) Versay Antlaşma

12. Osmanlı padişahlarından Sultan II. Abdülhamit Dönemi'nde hayata geçirilen, kurum veya uygulamalarından hangisi günümüzde de varlığını sürdürmemektedir?

- A) Hamidiye Alayları
- B) Ziraat Bankası
- C) Arkeoloji Müzesi
- D) Himaye-i Etfal Cemiyeti
- E) Sanayi-i Nefise Mektebi

13. 1736-1739 Savaşları sonunda imzalanan Belgrad Antlaşmalarında Fransız elçisi aktif rol oynamıştır. Fransız elçisinin girişimleri sonucunda Osmanlı Devleti 1740'ta imzalanan antlaşmayla Fransızlara verilen kapitülasyonları genişletmiştir. Bu antlaşmayla kapitülasyonlar sürekli hâle getirilmiş ve daha önce olduğu gibi hükümdarların saltanat süresiyle sınırlı olmaktan çıkarılmıştır. Yeni sözleşmede kamu görevlilerinin Osmanlı topraklarındaki Fransız ikamet-gâhlarına hiçbir nedenle giremeyeceği, Fransız uyruklarının Osmanlı maliyesine vergi ödemeyeceği ve gümrük resminin gelecekte artırılamayacağı gibi ağır hükümlere de yer verilmiştir.

Buna göre,

- I. I. Mahmud'dan sonra kapitülasyonlar doğrudan devleti bağlayan bir nitelik kazanmıştır.
- II. Osmanlı Devleti, 1740 yılında kapitülasyon siyasetinde yeni bir döneme girmiştir.
- III. I. Mahmud halefleri (sonra gelenler) adına da kapitülasyonları onaylamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI

TEST • 10

• PEKİŞTİRME •

1. I. Ahmet devrinde “Ekber ve Erşed” sistemi getirilmiş, şehzadelerin sancağa çıkması geleneğine son verilmiştir.

Bu durum;

- I. deneyimsiz kişilerin padişah olması,
- II. azınlık isyanlarının çıkması
- III. taht kavgalarının artması

sonuçlarından hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. **1555’te alınan** “Alman prensleri hangi mezhebi seçerse halk da o mezhebi seçecek, bu esası kabul etmeyenlere göç hakkı tanınacak” **kararı aşağıdaki belgelerden hangisinin kapsamındadır?**

- A) Milano Fermanı B) Nant Fermanı
C) Magna Carta D) Ogsburg Barışı
E) Vestfalya Antlaşması

3. Osmanlı Devleti XVII. yüzyılda eski gücünü bazı iç ve dış nedenlerden dolayı kaybetmeye başladı. Bu kötü gidişatı durdurabilmek için bazı ıslahat çalışmaları gerçekleştirildi.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönem ıslahatlarının özelliklerinden biri değildir?

- A) Sorunların asıl sebebine inilmeden yüzeysel çözümler aranmıştır.
B) Avrupa’daki gelişmelerden yararlanma yoluna gidilmiştir.
C) ıslahatlar kişilere bağlı olarak yapılmış, bu nedenle köklü değişiklik yapılamamıştır.
D) Devletin düzenini sağlamak için kaba kuvvete baskıya başvurulmuştur.
E) ıslahatlarla devletin ilerlemesi sağlanamamış; sadece devletin gerilemesi geciktirilmiştir.

4. **XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti’nde,**

- İç isyanlar çıkması,
- Saray kadınlarının yönetimde etkin duruma gelmesi,
- Yeniçerilerin taht değişikliklerinde etkili olması

durumlarına yol açan ortak neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak kayıplarının artması
B) Merkezî otoritenin bozulması
C) Coğrafi keşifler
D) Maliyenin bozulması
E) Kanun-ı Kadim’in bozulması

5. Osmanlı Devleti’nin Duraklama Dönemi’nde, Coğrafi keşiflerin etkisiyle ticaret yollarının yön değiştirmesi, yeni keşfedilen yerlerden Avrupa’ya bol miktarda altın ve gümüşün gelmesi ve bu madenlerin bir kısmının Osmanlı topraklarına girmesi, paranın değerinin düşmesine ve yüksek enflasyonun yaşanmasına yol açmıştır.

Bu durumun;

- I. devlet ekonomisinin sarsılması,
- II. Kapıkulu Ocağı’na usule aykırı asker alınması,
- III. halkın satın alma gücünün zayıflaması

sonuçlarından hangilerine yol açtığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. **Osmanlı Devleti’nin XVIII. yüzyıla kadar yabancı ülkelerde elçi bulundurma ihtiyacı hissetmemesinde;**

- I. yabancı dil bilen elemanlarının olmaması,
- II. askerî ve diplomatik alanda üstünlüğünü koruduğunu düşünmesi,
- III. Avrupalı devletlerle mali ayrıcalıklar tanımış olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

7. Medrese öğrencileri, iş bulamamaktan ve geçim sıkıntısından bir çok olaya karışmış ve isyan etmişlerdir. Bu isyan özellikle medreselerin, imarethanelerin yoğun olduğu şehirlerde çıkmıştır. Bu isyan hareketine Suhte isyanları denilmektedir. Suhte isyanları XVI. yüzyılda Sadrazam Kuyucu Murat Paşa'nın müdahalesi sayesinde etkisini yitirmiştir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Öğrencilerin geçim sorunu yaşadığına
B) İsyanların Batılı devletlerden destek gördüğüne
C) İsyanların devlet tarafından bastırıldığına
D) Öğrencilerin iş bulmakta zorlandığına
E) İsyanların sosyoekonomik nedenlerden kaynaklandığına

8. Reform hareketinin Osmanlı Devleti'ni etkilememesinde;

- I. gayrimüslimlerin ağırlıklı olarak Ortodoks olması,
II. adalete ve hoşgörüye dayalı bir politika benimsenmesi,
III. Batılılara kapitülasyon haklarının verilmiş olması

nedenlerinden hangilerinin etkisi vardır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

9. “Merkantilizm Anlayışının Temel Özellikleri” ile ilgili bir makale hazırlayan Buket, makalesinin sonuç kısmında şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

1. Kalkınmayı ithalatın az ihracatın çok olmasına bağlar.
2. Devletin ekonomiye aktif olarak müdahalesini savunur.
3. Korumacı bir devlet anlayışından yanadır.
4. Nüfus artışının sınırlandırılmasını savunur.
5. Ticareti sınırlayıcı engellerin kaldırılmasına çalışır.

Buna göre Buket kaç numaralı alanda yanlış bir değerlendirme yapmıştır?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

10. III. Murad 1582’de oğlu ve veliahtı Mehmet için büyük bir sünnet töreni düzenlemiştir. Sünnet töreninde hokkabazlar, sihirbazlar ve pehlivanlar tüm hünelerini gösteren şovlar yapmışlardır. Padişah hoşuna giden bu gösteriler neticesinde keyiflenmiş ve gösteriyi yapanlara “Dileyin benden ne dilerseniz” diye sormuştur. Bu sözü duyan hokkabazlar ve cambazlar “Yeniçeri olmak isteriz” diye cevap vermişlerdir. Padişahın bu kişilerin ocağa alınması emrine Yeniçeri Ağası Ferhad Ağa karşı çıkarak “Ocak nizamı bozulur, ananeye uymaz” demiştir. III. Murad “Padişah verdiği sözden dönmez” deyip bu adamların ocağa yazılmasını emretmiştir.

Bu bilgilerden hareketle;

- I. “Ocak devlet içindir.” anlayışının ortaya çıktığı,
II. Devşirme sistemi kurallarına uyulmadığı,
III. Yeniçeri Ocağı’na usulsüz atamaların yapıldığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

11. • *İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı* adlı eserinde mülkiyet hakkının ortadan kalkması gerektiğini savunmuştur. Mülkiyetin bir değer değil, toplumsal kötülüklerin kaynağı olduğunu, hâkimiyet ve kölelik sistemlerini oluşturduğunu; bir kutupta servet, öteki kutupta sefalet ürettiğini belirtmiştir.
- *Toplum Sözleşmesi* adlı eserinde mülkiyeti veri olarak görüp ona yönelik bir denetleme yapılması gerektiğini dile getirmiştir.

Eserleri ve görüşleri hakkında çeşitli bilgiler verilen Batılı aydın aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Voltaire
B) J. J. Rousseau
C) Machiavelli
D) Diderot
E) Imanuel Kant

12. Osmanlı Devleti Lale Devri’nde Batı’nın gerisinde kaldığını kabullenmiş bu doğrultuda ıslahat yapmaya başlamıştır.

Lale Devri’nde aşağıdaki alanların hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek gösterilemez?

- A) Askeri
B) Sosyal
C) Siyasi
D) Mimari
E) Kültür

TEST • 11

• DEĞERLENDİRME •

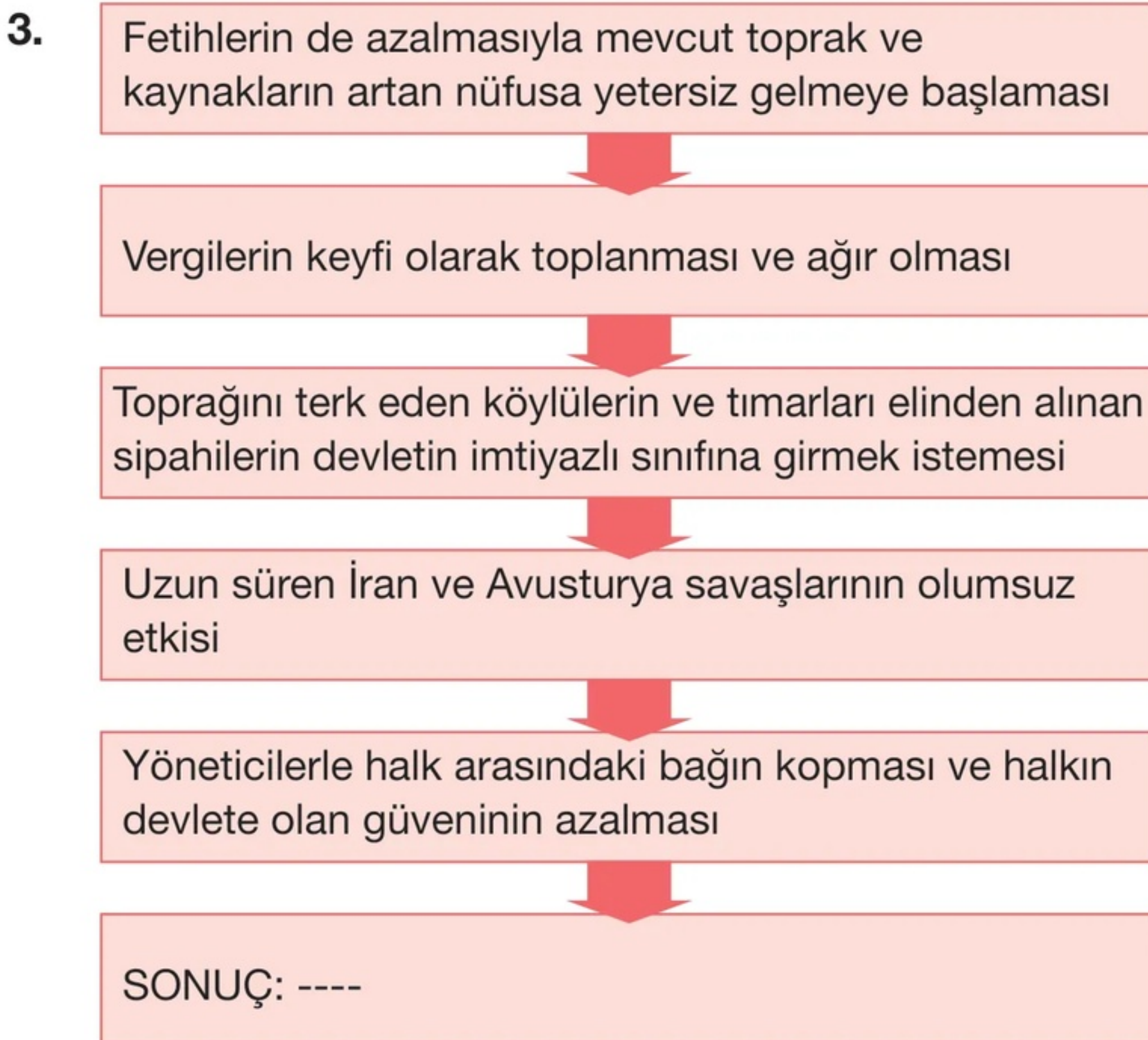
DEĞİŞİM ÇAĞINDA AVRUPA VE OSMANLI

1. “*Toplum Sözleşmesi*” adlı eserinde, kralın tanrısal egemenliğine karşı çıkararak halkın egemenliği kavramını ortaya atan, insanların özgür ve eşit doğduklarını, yönetme yetkisinin de halka ait olması gerektiğini savunan Batılı düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aristoteles B) Voltaire C) J. J. Rousseau
D) İmanuel Kant E) Thomas Moore

2. Avrupalı devletlerin hedeflerini gerçekleştirebilmek için her türlü yola başvurmasının doğru olduğunu savunan anlayış aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm B) Makyavelizm
C) Metternich Sistemi D) Merkantilizm
E) Militarizm

Bu diyagramın tamamlanabilmesi için sonuç kısmına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

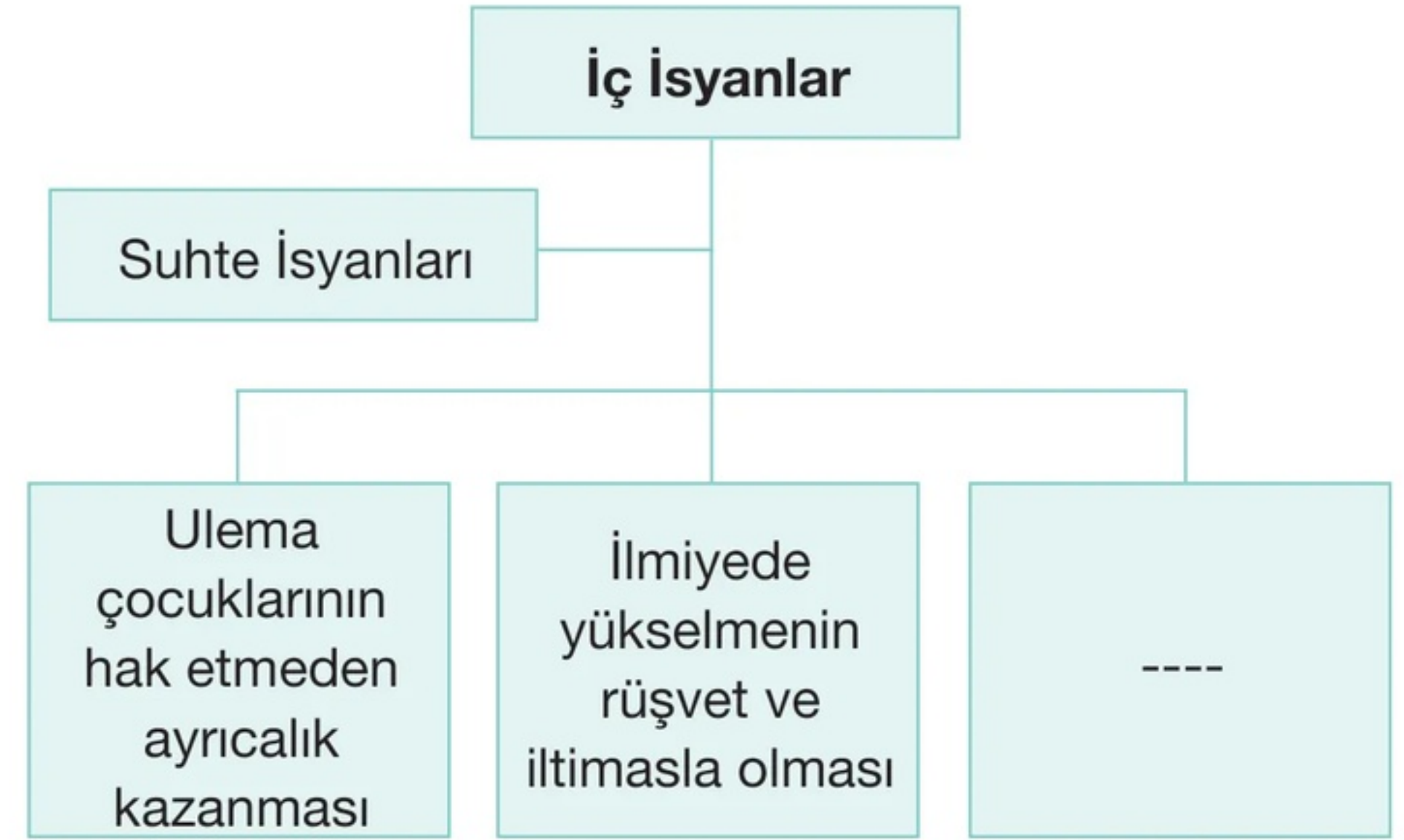
A) Celali İsyanları B) Merkez İsyanları
C) Suhte İsyanları D) Azınlık İsyanları
E) Yeniçeri İsyanları

4. Avrupa’da merkantilizm ve sömürgecilik sayesinde zenginleşen krallar, güçlerini ve zenginliklerini korumak amacıyla daimî ordular kurmuşlardır. Bilim ve teknolojik gelişmeler sayesinde ateşli silahların icat edilmesi ve mevcut silahların daha da güçlendirilmesi Avrupalı devletlerin askeri yapısını daha da güçlendirmiştir. Osmanlı devlet adamları modern silahlar kullanan ordular oluşturma gayretine giriştilerse de başarısız olmuşlardır.

Bu başarısızlığın yaşanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

A) Ekonomik sorunların çözülememesi
B) Yönetimde istikrarın sağlanamaması
C) Askerliğin vatani hizmete dönüştürülmesi
D) Yeniçerilerin muhalif tutum sergilemesi
E) Islahatların devlet politikasına dönüştürülebilmesi

5. Aşağıdaki tabloda Suhte İsyanlarının nedenleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Bu diyagramın tamamlanabilmesi için noktalı yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Medreselere kapasitesinin üzerinde talebe alınması
B) İdari görevlerde Enderun Mektebi mezunlarının kullanılması
C) Medreselerin işsiz güçsüzlerin geçim yeri hâline gelmesi
D) Suhtelere verilen cer, nezir ve kurban adıyla para toplama izninin kötüye kullanılması
E) Kadılık, naiplik ve müderrislik makamlarının yeterli derecede olmaması

6. “Sürekli Barış Projesi” eserinin yazarı Immanuel Kant’a göre yurttaşlık, genel yasa karşısında bağlılık statüsü değildir. Eşit kardeşlik durumunda olan herkesin hakkıdır. Her meşru düzenin temeli budur ve buna saygı duyulmalıdır. Bu amaca uygun düşen tek siyasal biçim güçler ayrılığı prensibini içeren cumhuriyet biçimidir.

Bu bilgilerden hareketle Kant’la ilgili;

- I. millî egemenlik ilkesini benimsediği,
II. güçler ayrılığını desteklediği,
III. din ile devlet işlerinin ayrıştırılmasını istediği

yorumlarından hangilerinin yapılması doğru olur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

7. Almanya’da Protestanların Katolik kilisesinin baskılarına karşı başlattıkları mücadele zamanla tüm Avrupa’ya yayılmış ve mezhep savaşları sonunda yapılan Ogsburg Barışı ile Protestanlığın varlığı, Alman İmparatoru ve Katolik Kilisesi tarafından resmen tanınmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Mezhep birliğinin sağlandığı
B) Dinsel çatışmaların siyasi gücü artırdığı
C) Katolik kilisesinin hoşgörülü olduğu
D) Siyasi otoritenin çatışmalara karışmadığı
E) Mezhep çatışmalarının yeni gelişmelere zemin hazırladığı

8. Tahta çıktığında on beş yaşında olan ve henüz çocuğu olmayan I. Ahmet, daha önceki uygulamaların aksine hanedanın tek erkek mensubu olan kardeşi Mustafa’yı öldürtmemiştir. I. Ahmet, oğulları dünyaya geldikten sonra kardeşi Mustafa’yı öldürtmek istemişse de devletin ileri gelenleri ve halk buna izin vermemiştir. 1617’de I. Ahmet’in ölümünden sonra ekber-erşad sistemi gereğince kardeşi Şehzade Mustafa tahta çıkmıştır.

Bu bilgilere göre,

- I. Saltanat uygulamasının dışına çıkmıştır.
II. Halk yönetime ortak edilmiştir.
III. Padişahın yetkileri kısıtlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

9. **I. durum:** Hotin Seferi sırasında Yeniçerilerin lakayt ve isteksiz tavırları nedeniyle bu ocağı kaldırmak isteyen Genç Osman, çıkan Yeniçeri isyanı sonucunda Yedikule Zindanları’nda öldürülmüştür. Osmanlı kaynaklarında bu isyana Haile-i Osmaniye adı verilmiştir.

II. durum: 29 Şubat 1656 günü Hasan Ağa, Şamlı Mehmed Ağa ve Galata Voyvodalarından Karakuş Mehmed Ağa’nın kışkırtmaları ile sipahiler ve yeniçeriler isyan etmiştir. İsyân neticesinde 30’a yakın devlet adamı Sultan Ahmet Meydanında bulunan çınar ağacına asılmıştır. İsyânı doğu mitolojisinde geçen vakvak ağacı ile özdeşleştiren Osmanlı tarihçileri, bu olayı Vaka-i Vakvakiye olarak adlandırmışlardır.

Bu iki duruma bakıldığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Padişahların devlet üzerindeki otoritesi zayıflamıştır.
B) Devleti korumakla görevli olan Yeniçeriler, iç tehdit unsuruna dönüşmüştür.
C) İstanbul’da asayiş ve güvenlik sorunları ortaya çıkmıştır.
D) Osmanlı siyasi hayatında hanedan değişikliği yaşanmıştır.
E) Kapıkullarının yönetim üzerindeki baskısı artmıştır.

10. **Yeni Çağ’da İtalya’da; Venedik, Ceneviz, Milano, Napoli, Floransa, Sicilya ve Papalık gibi ayrı ayrı hükümetlerin bulunmasının aşağıdakilerden hangisinin oluşmasına engel olduğu söylenebilir?**

- A) Rönesans Hareketleri’nin yaygınlaşması
B) Papalığın gücünün artması
C) Reform Hareketleri’nin yayılması
D) Akdeniz ticaretinin gelişmesi
E) Siyasi birliğin kurulması

11. Thomas More, *Ütopya* adlı eserinde hiç kimsenin toprak sahibi olmadığı ve toplumun çiftçi birlikleri öncülüğünde örgütlendiği bir ülke tasarlamıştır. *Ütopya*’da insanlar günde altı saat tarlalarda kolektif olarak çalışmıştır. İnsanların mesken olarak kullandığı konutlar on yılda bir çekilen kurayla değişmiştir.

Bu bilgilere bakıldığında Thomas More’un karşı çıktığı ve savunduğu kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Karşı Çıktığı Kavram	Savunduğu Kavram
A) Özel mülkiyet	Sınıfsız toplum yapısı
B) İmkân eşitliği	Monarşik sistem
C) Özel mülkiyet	İmkân eşitliği
D) İmkân eşitliği	Sınıfsız toplum yapısı
E) Kamusal üretim	Özel mülkiyet

ÜNİTE 16

DEVİMLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ

EAPS14TAR25-096

TEST • 12

• KAVRAMA •

- Sanayi Devrimi
- Tanzimat Fermanı
- Jakoben

- Meşrutiyet
- Mesen
- İstibdat

- J.J Rousseau
- Ayan - eşraf
- Kanun-u Esasi

1. I. Avrupa'da sermaye birikiminin artması,
II. Buhar gücüne dayalı teknolojinin gelişmesi,
III. Seri ve bol üretime geçilmesi

gelişmelerinden hangilerinin Sanayi İnkılabı'nın başlamasında etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Rüştîyeler II. Mahmut Dönemi'nde açılan orta seviyeli okullardır. Sıbyan mektebini bitiren erkek öğrenciler rüştîyelere gidebilmiştir.

Bu bilgiye göre rüştîyeler ile ilgili olarak;

- I. örgün eğitim kurumlarından biridir.
II. belli şartları yerine getirenler gidebilmektedir.
III. eğitim öğretim faaliyetleri ücretsizdir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Fransız İhtilali'nden sonra yayılan milliyetçilik akımından etkilenerek Osmanlı Devleti'nden ayrılma amacıyla ayaklanma çıkaran ilk millet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Araplar B) Ermeniler C) Yahudiler
D) Sırplar E) Yunanlar

4. I. Fransız halkının baskıcı rejime karşı ortak hareket etmesi,
II. Amerika'daki kolonilerin İngiltere'ye karşı bağımsızlıklarını kazanması
III. Fransız aydınlarının eserleri ile halkı bilinçlendirmesi

gelişmelerinden hangilerinin, Fransa'daki ihtilal çalışmalarını kolaylaştırdığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde, kaymakam, kaza ve mal müdürü gibi üst düzey devlet memuru yetiştirmek amacıyla 1859'da ---- eğitim faaliyetlerine başlamıştır.

Parçada yer alan boşluğa aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Mekteb-i Mülkiye
B) Sanay-i Nefise
C) Mekteb-i Harbiye
D) Encümen-i Danış
E) Maarif Nezareti

6. Sanayi İnkılabı sonucunda Avrupa'da grev, lokavt, sendika kurma gibi gelişmelerin yaşanması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Sosyal sınıflaşmanın sona erdiğinin
B) Sömürgeciliğin zayıfladığının
C) Siyasi değişmelerin yaşandığının
D) Milliyetçilik duygusunun güçlendiğinin
E) İnsan haklarının öneminin arttığının

7. Osmanlı ordu sisteminde bir asker sakat kalırsa ya da yaşı çok ilerlerse emekliliğe sevk edilirdi. Sultan Abdülaziz Dönemi'nde bu konuda birtakım düzenlemelere gidildi. Henüz askerliği süren şahıslara prim ödemek suretiyle hizmet süresini tamamlama hakkı tanındı. Şayet bir asker cephede hayatını kaybederse yahut emekli iken vefat ederse aile fertlerine maaş bağlandı.

Bu bilgiler doğrultusunda Sultan Abdülaziz Dönemi'nde oluşturulan kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şirket-i Hayriye B) İtibar-ı Milli Bankası
C) Tekaüt Sandığı D) Mecelle
E) Memleket Sandıkları

8. 1848 ihtilâlleri sonucunda Fransa'da cumhuriyet ilan edilerek bütün Fransızlara seçim hakkı tanınmış, ölüm cezası kaldırılmıştır.

Bu bilgilere dayanarak 1848 ihtilâllerinin;

- I. hukuki
II. siyasi
III. dinî
IV. ekonomi

yönlerinden hangilerinin ön plana çıkarıldığı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. 1830 ihtilâllerinden sonra işçi sınıfının yeni haklar istemesi sonucunda Fransa'da 1848 ihtilâlleri patlak vermiştir.

Bu bilgiye dayanarak;

- I. liberalizmin ortadan kaldırıldığı,
II. toplumsal bilincin gelişme gösterdiği,
III. Fransa'da laik bir sistemin var olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

10. III. Selim'in yapacağı ıslahatları devlet politikası hâline getirmek amacıyla aşağıdaki faaliyetlerden hangisini gerçekleştirdiği söylenebilir?

- A) Teknik askeri sınıfar için yeni kanunnameler hazırlatması
B) Avrupa başkentlerine sürekli elçiler göndermesi
C) Fransa ile sıkı diplomatik ve kültürel ilişkiler kurması
D) Yeniçeri Ocağı'na belirli günler eğitmeciliği mecburiyeti koyması
E) Islahatlar için devlet adamlarından raporlar alması

11. Aşağıdakilerden hangisi Fransız İhtilâli'nin yaşanmasında etkili olan dış nedenlerden biridir?

- A) Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nın etkisi
B) Fransa'daki monarşik yönetimin baskısı
C) Fransa ekonomisinin kötü durumda olması
D) Fransız aydınlarının halkı bilinçlendirmesi
E) Fransız toplumundaki sınıfların çatışması

12. I. Soyluların ayrıcalıklarına son verilmesi
II. İngiltere, Prusya ve Avusturya ile İhtilâl Savaşları yapılması
III. Kralın yetkilerinin sınırlandırılması

gelişmelerinden hangilerinin, Fransa'da ihtilâl sürecinde demokratikleşme hareketleri doğrultusundaki çalışmaları kolaylaştırdığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

DEVİRLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ

TEST • 13

• KAVRAMA •

1. Fransız İhtilâli'nin başlamasında etkili olan aşağıdaki nedenlerden hangisi, toplumsal eşitsizliğin olduğunun göstergesi olamaz?

- A) Soyluların geniş topraklara sahip olmasına rağmen vergi ödememesi
- B) Burjuva sınıfının yönetime katılma hakkının olmaması
- C) Rahiplerin ayrıcalıklarının olması
- D) Köylülerin siyasi ve sosyal haklarının olmaması
- E) İngiltere ve Amerika'daki demokrasi hareketlerinden etkilenmesi

2. İnsan Hakları Bildirisi'nde yer alan "Her türlü egemenliğin kaynağı millettir. Milletçe verilmeyen egemenlik hakkı hiç kimse tarafından kullanılamaz." maddesinin yayılmasının sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Mezhep savaşlarının sona ermesi
- B) Monarşik yönetimlerin yıkılması
- C) Hammadde kaynaklarının önem kazanması
- D) Osmanlı topraklarının stratejik öneminin artması
- E) Mutlak krallıkların güçlenmesi

3. Fransız İhtilâli'nin getirdiği düşünce akımlarına karşı bazı Batılı devletler Viyana Kongresini toplamış; Avrupa devletlerinin sınırları milliyet, din ve dil unsurları dikkate alınmadan yeniden çizilmiştir.

Buna göre Batılı devletlerin Viyana Kongresi ile ulaşmak istedikleri amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fransız ihtilâli'ni desteklemek
- B) Demokratik rejimleri yaygınlaştırmak
- C) Anayasal düzeni başlatmak
- D) Milliyetçilik ilkesi doğrultusunda yeni devletler kurulmasını sağlamak
- E) Siyasi yapılarını muhafaza etmek

4. 1848 İhtilâlleri sonucunda,

- Ölüm cezası kaldırıldı ve esir ticareti yasaklandı.
- Fransa'da cumhuriyet ilan edildi.
- İşçi sınıfı yeni haklar elde etti.

Bu gelişmelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Halkın yönetimdeki etkisi artmıştır.
- B) Sınıf farklılıkları engellenmeye çalışılmıştır.
- C) Çok uluslu devlet anlayışı güçlenmiştir.
- D) İşçilerin toplumdaki yeri ve önemi artmıştır.
- E) İnsan haklarına uygun yasalar hazırlanmıştır.

5. Çarlık Rusyası'nın 1821 Mora ayaklanmasına destek vermesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunan kültürüne hayranlık duyması
- B) Yunanistan'ın coğrafi konumundan yararlanmak istemesi
- C) Mora ve Girit valiliklerini ele geçirmek istemesi
- D) Yunanistan'ın zenginliklerinden yararlanmak istemesi
- E) Osmanlı'nın parçalanmasını hızlandırmak istemesi

6. Fransız İhtilâli'nin ortaya çıkardığı ulusçuluk anlayışına karşı krallık ile yönetilen Avrupa devletleri birlikte hareket ederek mevcut rejimlerini korumaya çalışmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi Avrupa devletlerinin bu amaçla meydana getirdikleri bir oluşumdur?

- A) Silahlanma yarışını hızlandırmaları
- B) 1815 Viyana Kongresi'ni toplamaları
- C) Ham madde ve pazar rekabetini hızlandırmaları
- D) Osmanlı toprak bütünlüğünü korumaları
- E) Ulusal egemenliğe dayalı yönetim anlayışını benimsemeleri

7. Liberalizm, siyasi ve ekonomik yaşamda devlet müdahalesine karşıdır. Mutlak manada bireyin özgürlüğünü esas alan bir doktrindir.

Verilen bilgilerden hareketle liberalizmin aşağıdaki kavramlardan hangisini savunduğu söylenemez?

- A) Mutlak monarşi
B) Bireysel girişim
C) Özel mülkiyet
D) Ticaret özgürlüğü
E) Serbest piyasa

8. Sanayi Devrimi'nin Osmanlı Devleti'ne etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Lonca örgütünün etkinliğini yitirmesi
B) Pazar tezgahlarında yabancı ürünlerin çeşitlenmesi
C) Üretim faaliyetlerinin artması
D) İktisadi dışa bağımlılığın artması
E) İşsizlik oranının yükselmesi

9. • Navarin Olayı
• 1828 - 1829 Osmanlı - Rus Savaşı
• Mısır Sorunu

gelişmelerinin ortaya çıkmasında aşağıdaki olaylardan hangisi etkili olmuştur?

- A) Mora İsyanı
B) Sened-i İttifak
C) Sırp İsyanı
D) Kırım Savaşı
E) Viyana Kongresi

10. I. Tımar sistemi kaldırılarak muhtarlıkların kurulması
II. demir yolu ağının ülke geneline yaygınlaştırılması,
III. Teşkilat-ı Mahsusa adıyla gizli bir haber alma örgütünün kurulması

Bu faaliyetlerden hangilerinin Osmanlı Devleti'nin merkezi yapısını güçlendirmek için gerçekleştirildiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

11. II. Meşrutiyet'in ilanı sonrası hükümeti denetleme yetkisinin padişah'tan alınıp meclise verilmesi aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Monarşik yapının ortadan kalktığı
B) Halk arasındaki dayanışmanın pekiştiğinin
C) Yenilik hareketlerinin hız kazandığının
D) Halkın yönetimdeki etkinliğinin arttığı
E) Osmanlı Devleti'nde dağılma sürecinin hız kazandığının

12. I. ayaklanmalarda asker sevkياتını hızlandırmak
II. ürünlerin pazarlara ulaştırılmasını kolaylaştırmak
III. Batılılaşma çalışmalarına hız vermek

amaçlarından hangilerinin Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyıldaki ulaşım ve haberleşme politikalarına yön verdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

DEVİRLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ

TEST • 14

• PEKİŞTİRME •

1. XIX. yüzyılda Sanayi İnkılabı'nın etkisiyle sömürgecilik yaygınlaştı. Ham madde ve pazar kaynaklarına daha kısa sürede ulaşmak isteyen Batılı devletlerin desteği ile 1869 yılında Akdeniz ile Hint Okyanusu'nu birleştiren Süveyş Kanalı açıldı.

Bu gelişmelerin Osmanlı Devleti üzerinde aşağıdaki etkilerden hangisine neden olduğu savunulabilir?

- A) Düyûnu Umumiye örgütünün kurulması
- B) Osmanlı Devleti'nin stratejik öneminin artması
- C) Boğazlar sorununun başlaması
- D) Gizli anlaşmaların yapılması
- E) İmparatorluk yapısının güçlenmesi

2. 1789 Fransız İhtilali sonucunda yayılan milliyetçilik akımı, özellikle çok uluslu devletlerin dağılmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Çok uluslu yapısını koruyup dağılmayı önlemek isteyen Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda bu akıma karşı,

- I. Türkçülük,
- II. Osmanlıcılık,
- III. Ümmetçilik

düşüncelerinden hangilerini uygulamaya çalışmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. Sultan II. Abdülhamit Dönemi'nde açılan,

- I. Hamidiye Etfal Hastanesi
- II. Ziraat Bankası
- III. Arkeoloji Müzesi

kurumlarından hangilerinin günümüzde de varlığını sürdürdüğü söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Osmanlı padişahı II. Mahmut yayımladığı ferman ile "müsadere usulünü" kaldırdığını ilan etmiştir.

II. Mahmut, yayımladığı ferman ile aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Mali alanda düzenleme yapma
- B) Müslüman - gayrimüslim eşitliğini sağlama
- C) Mülkiyet hakkını güvence altına alma
- D) Dışa bağımlılığı azaltma
- E) Devletin giderlerini azaltma

5. II. Mahmut Dönemi'nde,

- I. Mekteb-i harbiyenin açılması,
- II. nazırlıkların kurulması,
- III. rüştiyelerin açılması

gelişmelerinden hangilerinin idare alanında yapılan yenilikler arasında olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

6. Fransız İhtilali; siyasi, demokrasi, sosyal alanda yeni yapılanma getirdiği için Fransızlar "Yeni Düzen" adını vermişlerdir.

Bu yeni yapılanmadan ilham alarak Osmanlı Devleti'nde ıslahatlar yapan padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II. Mahmut
- B) III. Mustafa
- C) III. Selim
- D) I. Abdülhamit
- E) II. Mustafa

7. **Tanım:** Fransız İhtilâli evrensel değerler taşımıştır. Bunlar milliyetçilik, laiklik, demokrasi, özgürlük ve eşitlik.

Durum: Osmanlı Devleti'nde XIX. asırda Fransız İhtilâli'nin etkisiyle birçok gelişme yaşanmıştır.

Tanımla durum karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme hareketi dağılma döneminden önce başlamıştır.
- B) Osmanlı aydınları en çok milliyetçilik anlayışından etkilenmiştir.
- C) Osmanlı Devleti'nde son dönemlerdeki gelişmelerin birçoğu evrensel değerler sonucu ortaya çıkmıştır.
- D) Osmanlı Devleti'nde her dönemde yenilikler Avrupai tarzda olmuştur.
- E) Osmanlı Devleti'nde Fransız İhtilâli sonucu egemenlik yetkisi tamamen halka verilmiştir.

8. **II. Mahmut Dönemi'nde;**

- I. divan örgütünün kaldırılıp yerine bakanlar kurulunun getirilmesi,
- II. padişah resimlerinin devlet dairelerine asılmasının zorunlu hale getirilmesi,
- III. Avrupaya ilk defa öğrenci gönderilmesi,
- IV. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması

gelişmelerinden hangileri devlet otoritesini güçlendirmeye yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve IV
- D) I, III ve IV
- E) I, II ve IV

9. **Fransız İhtilali sonrasında birçok Avrupalı devletin Fransa'ya karşı savaşmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?**

- A) İhtilal fikirlerinin kendi ülkelerinde yayılmasının önüne geçmek
- B) Fransa topraklarını sömürge durumuna getirmek
- C) Fransa ile mezhep ayrılıklarına son vermek
- D) Fransa'daki kömür yataklarını ele geçirmek
- E) Avrupa'da siyasi birliği sağlamak

- 10. I. Savaşlarda alınan mağlubiyetler sonucunda toprak kayıplarının artması
- II. Batılı devletler arasında topraklarının paylaşımının gündeme gelmesi,
- III. Ekonomisini düzeltme amacıyla Batılı devletlerden borç alması

durumlarından hangilerinin Osmanlı Devleti'nin askeri alanda yenilik yapmasını zorunlu hale getirdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

11. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'yle birlikte eğitim sisteminde farklılıklar belirgin hâle gelmeye başladı. Bu sistem incelendiğinde medreseler, Batılı tarzda eğitim veren sivil ve askerî okullar, azınlık unsurlarına ait okullar ve konsolosluklara bağlı olarak kurulan yabancı okullar öne çıkıyordu.

1897 tarihinde Osmanlı ülkesinde faaliyet gösteren okullar ile ilgili yapılan çalışma neticesinde en fazla okul açmış olan yabancı devletin aşağıdakilerden hangisi olduğu görülmüştür?

- A) Almanya
- B) İngiltere
- C) Fransa
- D) ABD
- E) İtalya

12. **Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda karantina ve kordon uygulamalarının başlatılmasının ve tahaffuzhane adlı kurumların oluşturulmasının aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulabilir?**

- A) Sınırlara yönelik saldırıların durdurulması
- B) Nüfus artışının kontrol altına alınması
- C) Salgın hastalıkların yayılmasının önlenmesi
- D) Enflasyon ortamının oluşmasına engel olunması
- E) Batılılaşma çabalarının hızlandırılması

DEVİRLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ

TEST • 15

• PEKİŞTİRME •

1. II. Mahmut Dönemi'nde,

- I. posta örgütünün kurulması,
- II. ilk nüfus sayımının yapılması,
- III. köy ve mahalle muhtarlıklarının kurulması,
- IV. devlet dairelerine padişahın resimlerinin asılması

gibi yeniliklerin hangileri yönetim alanında yapılmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV
D) I, II ve III E) I, III ve IV

2. Avrupa'da Sanayi İnkılabı sonrasında modern işçi sınıfı doğdu. İşçi haklarını koruyan sendikalar kuruldu.

Avrupa'da meydana gelen bu gelişmelerin Osmanlı ülkesinde yaşanmamasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batılı devletlere kapitülasyon hakkı tanınmış olması
B) İç karışıklıkların XIX. yüzyılda yaygınlaşması
C) Toprakların devlete ait sayılması
D) Devletin ekonomiye doğrudan müdahale etmesi
E) Makineleşme ve sanayinin gelişmemiş olması

3. Aşağıdakilerden hangisi Sanayi Devrimi'nin sonuçları arasında yer almaz?

- A) Bloklaşmaların başlaması
B) Ticaretin gelişmesi
C) Refah seviyesinin yükselmesi
D) Savaşların azalması
E) Pazar ihtiyacının artması

4. Fransız İhtilali'nin bir çok nedeni vardır. Bunlardan birisi de ihtilâlden önce toplumda görülen adaletsiz yapılanmadır.

Aşağıdakilerden hangisi, Fransa'da ihtilal öncesinde görülen adaletsiz yapı ile ilgili bir durum değildir?

- A) Fransız ordusunda köylülerin görev alması
B) Köylülerin özgürlüklerinin olmaması
C) Soyluların büyük topraklara sahip olması
D) Köylü ve burjuvalardan çok vergi alınması
E) Kilise teşkilatının ayrıcalıklı olması

5. I. Hukuksal eşitlik II. Ortak mülkiyet III. Ulusal egemenlik

kavramlarından hangileri Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirler arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

6. Fransa'da yaşanan ihtilalin nedenlerinden hangisinin dış kaynaklı olduğu söylenebilir?

- A) Katı bir mutlakliyetin uygulanması
B) ABD'nin bağımsızlığını ilan etmesi
C) Aydınların halkı bilinçlendirmesi
D) Halkın sınıflara ayrılması
E) Mali sorunların çözülememesi

7. Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'nın olumlu sonuçları arasında gösterilemez?

- A) Ulaşım araçlarının geliştirilmesi
- B) Sanayi şehirlerinin ortaya çıkması
- C) Sömürge yarışının hızlanması
- D) Refah seviyesinin yükselmesi
- E) Ölüm oranlarının azalması

8. Fransız İhtilali sonrası yaşanan,

- I. mutlak monarşilerin egemenliği halka kaptırması,
- II. milliyetçilik, eşitlik ve hürriyet gibi ilkelerin yayılması,
- III. insan hakları bildirisinin dünya çapında bir bildiriye dönüşmesi

gelişmelerinden hangilerinin demokrasi düşüncesinin güçlenmesini kolaylaştırdığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9. Fransız İhtilali sonucu çok uluslu imparatorlukların yıkılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulusçuluk düşüncesinin yaygınlaşması
- B) Adalet kavramının önem kazanması
- C) Anayasal yönetimlere geçilmesi
- D) Laik devlet anlayışının oluşması
- E) Sosyal devlet anlayışının gelişmesi

10. Sultan II. Abdülhamit Dönemi'nde açılan günümüzde Mimar Sinan Üniversitesi olarak hizmet veren kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanayi-i Nefise Mektebi
- B) Ziraat ve Baytar Mektebi
- C) Gülhane Askeri Tıp Akademisi
- D) Mekteb-i Mülkiye
- E) Galatasaray Sultanisi

11. I. Kritik durumlarda asker sevkياتını hızlandırmak
II. Mamul ürünlerin pazarlara ulaştırılmasını kolaylaştırmak
III. Kadın haklarına yönelik çalışmalara hız vermek

amaçlarından hangilerinin Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyıldaki ulaşım politikalarına yön verdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

12. Sanayi İnkılabı,

- I. uluslararası ticaretin gelişmesi,
- II. devletler arası çekişmelerin azalması,
- III. uzun süreli bir barış ortamının sağlanması

durumlarından hangileri üzerinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

TEST • 16

• PEKİŞTİRME •

DEVİRLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ

1. XIX. yüzyılda,

- I. Süveyş Kanalı'nın açılması,
- II. Edirne Antlaşması ile Yunanların bağımsızlığını kazanması,
- III. Berlin- Bağdat Demiryolu Projelerine başlanması

gelişmelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin hem stratejik hem de ekonomik öneminin artmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda yapılan ıslahatlarla ilgili olarak verilen,

- I. Devleti dağılma sürecinden kurtarmak amacıyla yapılmıştır.
- II. Meşruti bir yönetim oluşturulmak istenmiştir.
- III. Ülke bütünlüğünün korunması amaçlanmıştır.

bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. I. Bağımsızlık amaçlı ayaklanmaların yaygınlaşması
II. Köyden kente göçlerin hız kazanması
III. İnsan gücüne olan ihtiyacın azalması

durumlarından hangilerinin Sanayi İnkılabı sonrasında ortaya çıktığı söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

4. II. Mahmut Dönemi'nde;

- Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması,
- Divan örgütünün kaldırılarak yerine nazırlıkların kurulması,
- Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi

gibi yenilikler yapılmıştır.

Bu yeniliklerin aşağıdaki nedenlerin hangisinden kaynaklandığı savunulamaz?

- A) Devletin dağılmaktan kurtarılmak istenmesi
B) Askerî disiplinsizliğin önüne geçilmek istenmesi
C) Merkezî otoritenin korunmaya çalışılması
D) Batı'nın bilim ve tekniğinden yararlanılmak istenmesi
E) Halkı yönetime katma düşüncesi

5. Dersinde III. Selim Dönemi ıslahatlarını işleyecek bir tarih öğretmenin sınıf tahtasına hangi başlığı atacağı söylenebilir?

- A) İrad-ı Cedit B) Vakay-ı Hayriye
C) Nizam-ı Cedit D) Fetret Dönemi
E) Lale Devri

6. II. Mahmut Dönemi'nde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasının,
- I. azınlık isyanlarının sona ermesi,
 - II. devşirme memurların etkinliklerinin azalması,
 - III. Batılı standartlarda yeni ordu kurulması
- gelişmelerinden hangilerine ortam hazırladığı söylenebilir?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) II ve III E) I, II ve III

7. XIX. yüzyıldan itibaren demir ve deniz yolu ağlarının yaygınlaştırılmasında;
- I. pazarlara ulaşılmasını kolaylaştırmak,
 - II. devletlerin otoritesini artırmak
 - III. halkları yönetime ortak etmek
- durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenilebilir?**
- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdakilerden hangisi XIX. yüzyılda eğitim ve kültür alanında yapılan ıslahatlardan biri değildir?
- A) İlk kez yurt dışına öğrenci gönderilmesi
 - B) İlköğretim zorunlu hâle getirilmesi
 - C) Enderun Mektebi'nin kapatılması
 - D) Tıbbiye ve Harbiye mekteplerinin açılması
 - E) Mürur tezkiresinin çıkarılması

9. Osmanlı Devleti'nin, XIX. yüzyılda yaptığı ıslahat girişimlerinde aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?
- A) Merkezi otoriteyi güçlendirmeyi
 - B) Egemenlik alanını genişletmeyi
 - C) Avrupalı devletlerin desteğini sağlamayı
 - D) Ulusçuluk akımının yaygınlaşmasını engellemeyi
 - E) Toprak kayıplarına engel olmayı

10. Osmanlı İmparatorluğu, dağılma döneminde de Batının üstünlüğünü kabul etmiş ve ıslahatları Batı tarzında yapmıştır.
- Aşağıdakilerden hangisi dağılma döneminde Batılılaşma yönünde yapılmış ıslahatlara örnek olamaz?**
- A) Avrupaya öğrenciler gönderilmesi
 - B) Nizam-ı Cedit Ordusu'nun kurulması
 - C) Mekteb-i Ulum-u Harbiyenin açılması
 - D) Posta teşkilatının kurulması
 - E) Tulumbacılar teşkilatının kurulması

11. Osmanlı Devleti'nde yaşanan gelişmelerden hangisinin yönetimde padişahların otoritelerinin sınırlandırılmasına neden olduğu söylenebilir?
- A) Avrupa'nın üstünlüğünün kabul edilmesi
 - B) Nizam-ı Cedit Ordusunun kurulması
 - C) Divan teşkilatının kaldırılması
 - D) Meşrutiyet yönetimine geçilmesi
 - E) Kapitülasyonların yaygınlaştırılması

DEVİRLER ÇAĞINDA DEĞİŞEN DEVLET-TOPLUM İLİŞKİLERİ

TEST • 17

• DEĞERLENDİRME •

1. 1795'te Sultan III. Selim'in desteğiyle açılan Mühendishane-i Berri Hümayun hakkında aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
- A) Nizam-ı Cedit ordusuna destek amacıyla açılan mesleki ve teknik bir okuldur.
- B) Avrupa eğitim sistemi örnek alınarak kurulmuştur.
- C) Müfredatında matematik, coğrafya, harita çıkarma ve müstahkem binalar inşası ve seri top atıcılığı dersleri yer almıştır.
- D) Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye ordusunun sağlık alanındaki ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik uzmanlar yetiştirmiştir.
- E) Topçu ve İstihkâm Okulu ile Harbiye Mektebinin temelini oluşturmuştur.

2. "Osmanlı-Rus Savaşı şeklinde başlayan Kırım Savaşı'na kısa bir süre sonra İngiltere ve Fransa da dâhil oldu. Müttefik ordularının hükûmetleri ile olan iletişiminin acilen hızlandırılması gerekiyordu. Çünkü savaşın başlangıcında Kırım'dan Londra'ya en hızlı mesaj beş günde ulaşabiliyordu. Bu nedenle İngilizler, Şubat 1855'te Varna-Kırım arasında deniz altından ilk çalışmalara başladılar. Newall Company şirketi tarafından Black Sea adlı vapur ile çekilen hat 400 mil uzunluğundaydı."

Bu parçada hangi teknik ürüne ait bilgiler verilmiştir?

- A) Demiryolu
B) Telefon hattı
C) Radyo istasyonu
D) Telgraf hattı
E) Elektrik trafosu

3. Aşağıdaki gelişmelerin hangisinin temelinde yabancı ve azınlık okulları üzerinde Osmanlı hükümetinin otoritesinin artırılması amaçlanmıştır?

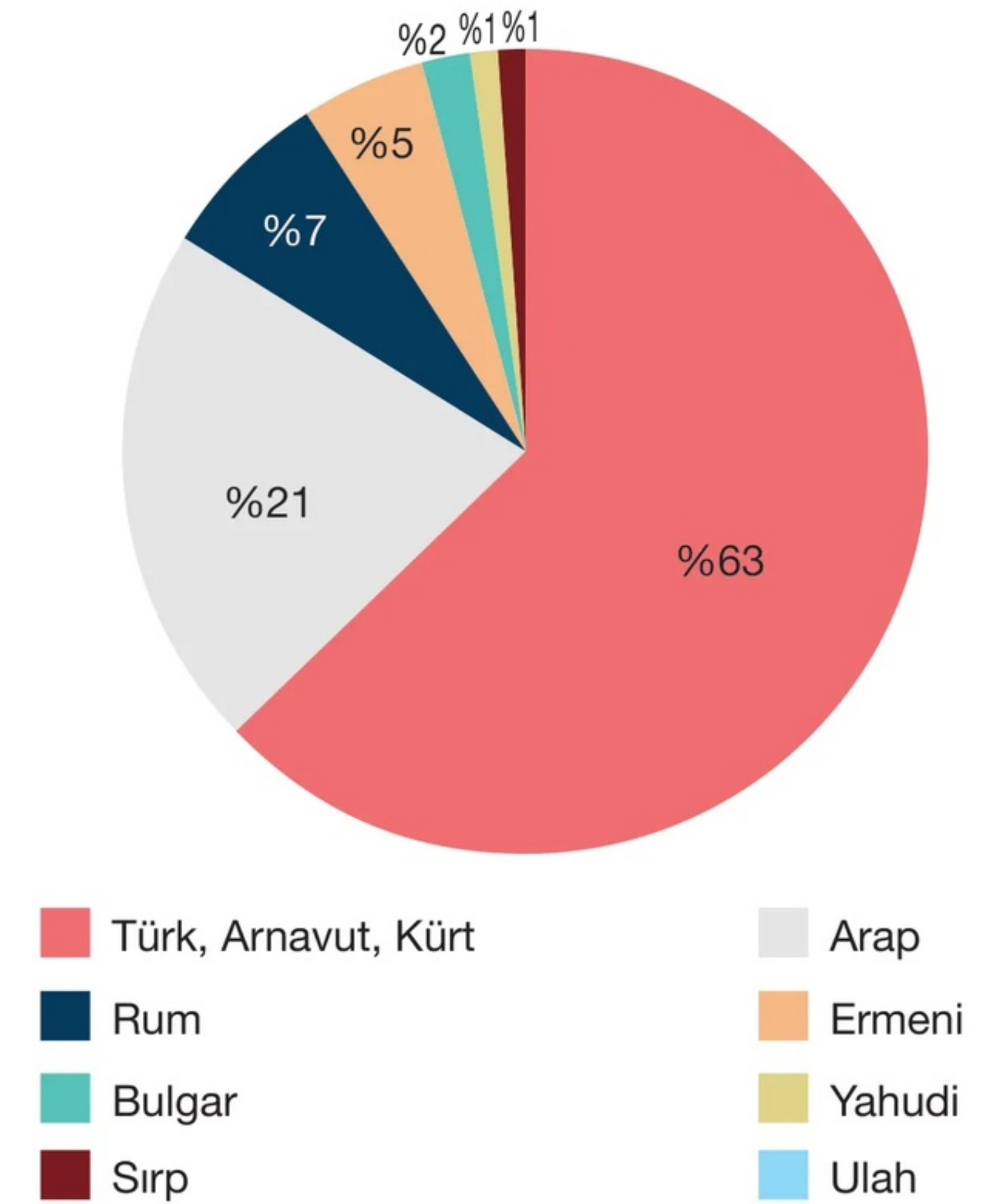
- A) Matbuat Nizamnamesi
B) Vilayet Nizamnamesi
C) Maarif Nizamnamesi
D) Encümen-i Daniş
E) Nizamiye Mahkemeleri

4. İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebi adlı güzel sanatlar okulu ile Asar-ı Atika adı verilen müzenin kuruluşunda ve idaresinde görev almıştır. Aynı zamanda Osmanlı'nın son döneme damgasını vuran en önemli ressamıdır. Kaplumbağa Terbiyecisi eserleri arasında en meşhur olanıdır.

Hakkında bilgiler verilen ressam, müzeci ve arkeolog aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hacı Arif Bey
B) Mihri Müşrik Hanım
C) Osman Hamdi Bey
D) Safiye Ali Hanım
E) Şeker Ahmet Paşa

5. Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Nüfus Dağılımı

Bu bilgilere bakıldığında Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. topraklarında çeşitli etnik gruplardan insanların yaşadığı,
II. çok uluslu bir toplumsal yapıya sahip olduğu,
III. farklı kültürlerin asimile edilmediği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin demir yolu yatırımlarını artırmasında,

- I. Avrupalı devletlerin ekonomik etkinliğini kırma,
- II. asker ve teçhizat ikmalini hızlandırma,
- III. vergilerin toplanmasını kolaylaştırma

amaçlarından hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

7. Modern eğitim veren yabancı okullarla mücadele etmek için Osmanlı Devleti, kendi eğitim kurumlarında yenilikler yapmış ve bir çok modern okul açılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi XIX. yüzyılda açılan bu okullara örnek verilemez?

- A) Sanayi-i Nefise Mektebi
B) Enderun Mektebi
C) Dar-ül Fünun-u Şahane Mektebi
D) Mekteb-i Sultani
E) Manastır Askeri İdadisi

8. • I. Mahmut Dönemi'nde topçu subayı yetiştirmek için 1734 yılında Üsküdar'da modern tarzda eğitim veren Humbarahane ve Hendesehane adıyla okullar açılmış ancak yeniçerilerin her geçen dönem tepkileri arttığı için bu okullar 1792 yılında kapatılmıştır.
- III. Selim tarafından modern tarzda kurulan Nizam-ı Cedit Ordusu, 1807 yılında yeniçeriler tarafından çıkarılan Kabakçı Mustafa İsyanı sonucunda dağıtılmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılır?

- A) Islahatlar yapılırken Batı örnek alınmamıştır.
B) Islahat çalışmaları devleti eski gücüne ulaştırmıştır.
C) Askerî alanda çağdaşlaşma tamamlanmıştır.
D) Yeniçeriler askeri ıslahatlara karşı çıkmıştır.
E) Islahatlar yapılırken halkın talebi dikkate alınmıştır.

9. II. Abdülhamit Dönemi'nde açılan darülaceze; sokaklarda kalan çocuk, sakat, yaşlı ve kadınların dilenmelerinin önüne geçmek, eğitim ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuştur. Bu dönemde ayrıca sanatoryum ve kolera hastaneleri gibi sağlık kurumları da açılmıştır.

Yalnız bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Darülaceze giderleri vakıflardan karşılanmıştır.
B) Bulaşıcı hastalıklara karşı mücadele edilmiştir.
C) Halkın refahına yönelik çalışmalar yapılmıştır.
D) Sosyal devlet anlayışı ile hareket edilmiştir.
E) Toplumsal sorunlara karşı önlem alınmıştır.

10. Fransız ihtilali'nden sonra ortaya çıkan "Vatan tehlikede ve halk vatan savunmasından sorumludur." düşüncesi aşağıdakilerden hangisinin kurulmasına neden olmuştur?

- A) Millî orduların
B) Direniş cemiyetlerinin
C) Siyasal blokların
D) Sivil savunma teşkilatının
E) Uluslararası örgütlerin

11. I. İlk kez Avrupa seyahatine çıkılmıştır.
II. İstanbul için vize uygulaması başlatılmıştır.
III. Resmî yayın organı Takvim-i Vekayî çıkarılmıştır.
IV. Muhtarlık örgütü kurulmuştur.
V. Redif ve müşir birlikleri oluşturulmuştur.

Bu gelişmelerden hangisi II. Mahmut Dönemi'ne ait değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. AY

- > Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi (1774-1914)
- > XIX VE XX. Yüzyılda Değişen Sosyoekonomik Hayat

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 17

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

EAPS14TAR25-102

TEST • 1

• KAVRAMA •

- Tenkihname
- Grek Projesi
- Denge siyaseti

- Alemdar Vakası
- İltica
- Hünkar İskeleyi

- Hasta Adam
- İttifak
- Restorasyon Devri

1. Avusturya ile Osmanlı arasında yapılan Zıştovi Antlaşması'nda;

- Avusturya işgal ettiği yerleri boşaltacak.
- Avusturya savaş devam ettiği sürece Rusya'ya yardım etmeyecek gibi maddeler vardır.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Avusturya'nın bu anlaşmayı imzalama sürecini hızlandırmıştır?

- A) Askeri açıdan başarısız olması
B) Fransız İhtilali'nin kendi devletini etkileyeceğini düşünmesi
C) Osmanlı ile yaptığı savaşlardan ekonomisinin zarar görmesi
D) Karlofça Antlaşması'nın garantörü olması
E) Rusya ile anlaşmazlık yaşaması

2. **Osmanlı Devleti Balkanlardaki etkinliğini kaybedince öncelikle aşağıdaki devletlerden hangileri bölgede hâkimiyet kurmak amacıyla etkinliklerini artırmıştır?**

- A) İngiltere - Fransa B) Almanya - İspanya
C) Yunanistan - Bulgaristan D) Avusturya - Rusya
E) Portekiz - İtalya

3. Sırp lar Osmanlı Devleti'ne karşı ilk isyanda Kara Yorgi isimli birinin, ikinci isyanda ise Miloş Obiliç'in önderliğinde ayaklanmıştır. İsyanın başlaması ve yayılmasında Rusların desteği olmuştur. Osmanlı Devleti isyanı sonlandırabilmek için Miloş Obiliç'i Sırp prensi olarak tanımıştır.

Bu bilgiye göre;

- I. Sırp isyanına dışarıdan müdahale olmuştur.
II. Osmanlı Devleti isyanları bastırmak için tavizler vermiştir.
III. Sırp prensliğinin Osmanlı Devleti'ne bağlılığı devam etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

4. **Balkan topraklarında yaşayan Müslüman halkın Osmanlı topraklarına göç etmesinin nedenleri arasında;**

- I. bölgenin Osmanlı hâkimiyetinden çıkması,
II. Müslüman halkın inanç ve kültürlerini yaşayamaz hâle gelmesi,
III. Osmanlı Devleti'nin meşrutiyetle idare edilmesi

gelişmelerinden hangileri bulunmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

5. 1792 tarihinde imzalanan Yaş Antlaşması ile Osmanlı Devleti Kırım'ın Rusya'ya ait olduğunu resmen kabul etmiştir.

Bu bilgiye göre;

- I. Boğazlar, Osmanlı hâkimiyetinden çıkmıştır.
II. Osmanlı Devleti'nin Karadeniz'deki hâkimiyeti zayıflamıştır.
III. Rusya sıcak denizlere inme politikasında önemli bir mesafe katetmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. I. Mısır ve Boğazlar sorunlarının çözümü
II. Kırım Savaşı'nda Rus ordularının mağlup edilmesi
III. Sırp ların çıkardığı ayrılıkçı ayaklanmanın bastırılması

Bu gelişmelerden hangilerinde Osmanlı Devleti dış destek almıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. XX. yüzyılın başlarında Avrupalı devletler, Osmanlı hâkimiyetinde olan Makedonya'yı gündemlerine aldılar. Bölgedeki örgütsel ve illegal yapıları desteklemeye başladılar. Bu tutumları ile bölgedeki istikrarı bozmuşlardır.

Bu açıklamaya göre;

- I. Avrupalı devletler Osmanlı'nın iç işlerine müdahale etmişlerdir.
- II. Balkan topraklarında sorunlar yaşanmıştır.
- III. Osmanlı ordusu bölgeye müdahale etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'ni XIX. yüzyılda en çok uğraştıran konu; ulusçuluk isyanlarıdır. Bu isyanların temelini Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımı oluşturmuştur. Bunun yanı sıra Rusya Balkanlar üzerindeki politikasına "panslavizm" ile devam etmiş ve Balkan uluslarını etkilemeyi başarmıştır.

Aşağıda verilen uluslardan hangisi Rusya'nın panslavizm politikası ile bağımsızlığına ulaşan milletlerden biri değildir?

- A) Sırpalar B) Arnavutlar C) Romenler
D) Bulgarlar E) Karadağlılar

9. Şark Meselesi'nin başlangıcı 1071 Malazgirt Savaşı'na kadar uzanmaktadır. Bu aşamada amaç Türkleri Anadolu'ya sokmamaktır. Bu amaçlarında başarısız olan Avrupalılar savunmaya geçmiştir. Daha sonraki süreçte Türkleri Anadolu'da ilerletmemek amacıyla Haçlı Seferleri düzenlenmiş ama başarısız olunmuştur. Süreç 1683 yılındaki II. Viyana Kuşatması'na kadar devam etmiştir.

Buna göre,

- I. Haçlı Seferleri Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilemiştir.
- II. Şark Meselesi uzun yüzyıllar gündemde olmuştur.
- III. Avrupalılar ilk aşamada isteklerine ulaşamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

10. 1815 yılında gerçekleştirilen Viyana Kongresi'nde büyük devletlerin istekleri doğrultusunda Avrupa'da bazı devletlerin sınırları yeniden çizilmiştir. Bu çizim esnasında din, dil ve ırk gibi unsurlar önemsenmemiştir.

Bu bilgiye göre,

- I. Avrupa'da barış ve huzur ortamı tam anlamıyla sağlanamamıştır.
- II. Büyük devletlerin siyasi emelleri ön plana çıkmıştır.
- III. Avrupa'nın siyasi haritasında değişiklik olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti'nin son yıllarında sıklıkla kullanılan "Elviye-i Selase" kavramı ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kars, Ardahan ve Batum şehirleri için kullanılan tabirdir.
- B) Berlin Antlaşması'nda bağımsız olan 3 millettir.
- C) Mondros Ateşkesi'ne göre üzerinde Ermeni Devleti kurulması planlanan şehirlerdir.
- D) Osmanlıcılık, Turancılık ve İslamcılık fikirleridir.
- E) Misakımillî taviz verilen 3 şehirdir.

12. XVIII. yüzyıldan itibaren gündeme gelen bu uygulamaya göre Türkler Avrupa'dan atılacak ve İstanbul merkez olmak üzere Rus prensin yöneteceği bir devlet kurulacaktı. Bu proje doğu sisteminin büyük planı olarak da bilinmektedir.

Hakkında bilgi verilen bu proje aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şark Politikası B) Megalo İdea C) Grek Projesi
D) Dakya Projesi E) Saltanat Projesi

TEST • 2

• KAVRAMA •

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

1. Osmanlı Devleti'nin 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı'ndan sonra hangi Avrupalı ülke ile yakınlaşmaya başladığı söylenebilir?

A) İngiltere B) Almanya C) Fransa
D) ABD E) Çarlık Rusyası

2. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda azınlık isyanlarının görülmesinde;

I. milliyetçilik akımının etkisi,
II. Avrupalı devletlerin kışkırtmaları,
III. taht değişikliklerinin yaşanması

etkenlerinin hangilerinden söz edilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

3. Kırım'ı ele geçirme yolunda başarılı olan Rusya, Osmanlı toprakları üzerinde farklı planlar yapmaya başladı. II. Katerina Osmanlı topraklarını paylaşıp Bizans'ı canlandırmak amacıyla 1780 yılında Avusturya ile anlaşma yapmıştır. Anlaşmaya göre; İstanbul, Trakya, Makedonya, Bulgaristan ve Yunanistan topraklarında Bizans Devleti yeniden kurulacaktır.

Yalnız bu bilgiye göre,

I. Rusya, Osmanlı topraklarını parçalamak istemektedir.
II. Osmanlı Devleti'ne karşı ittifak girişimleri yaşanmıştır.
III. İttifakın başarıya ulaşmasında Avusturya etkili olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin temel politikası ----.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse doğru olur?

A) egemenlik alanını genişletme siyasetidir
B) ulusal egemenlik fikrini gerçekleştirmektir
C) mevcut toprakları koruma siyasetidir
D) kaybettiği toprakları geri alma düşüncesidir
E) bozulan kurumları tamamen kaldırma düşüncesidir

5. 1806-1812 Osmanlı-Rus Savaşı'nın başlamasında Osmanlı Devleti'nin Boğazları Rus gemilerine kapatması, Eflak ve Boğdan'da Rus yanlısı olan voyvodaları görevden alması etkili olmuştur.

Buna göre;

I. Eflak ve Boğdan'daki Osmanlı hâkimiyeti sona ermiştir.
II. Boğazlar Rusya için önemli konumdadır.
III. Savaş sonunda antlaşma imzalanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti ile uzun yıllar Balkanlar ve Orta Avrupa hâkimiyeti için mücadele eden Avusturya, Fransız İhtilali'nden sonra çok uluslu yapısından dolayı iç sorunlar yaşamaya başlamıştır. Rusların Slav politikasına karşı mücadele etmeye başlamış ve XVIII. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti ile barış yönlü siyaset izlemeyi tercih etmiştir.

Buna göre;

I. Avusturya ile Osmanlı Devleti arasında olan tüm sorunlar çözülmüştür.
II. Avusturya'nın dış politikasında değişiklik olmuştur.
III. Fransız İhtilali'nin sonuçları Avusturya'yı olumsuz etkilemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

7. Aşağıdakilerden hangisi 1878 yılında imzalanan Berlin Antlaşması'nda söz konusu olmamıştır?

- A) Büyük Bulgar krallığının üçe ayrılması
- B) Osmanlı toprak bütünlüğünün Avrupalı devletlerin garantisinde olması
- C) Rusya'ya ödenecek tazminatın iki katına çıkarılması
- D) Elviye-i Selase'nin Rusya'ya, Doğu Bayazıt'ın Osmanlı Devleti'ne bırakılması
- E) Girit Adasında ve Ermeni yerleşim sahalarında ıslahat yapılması

8. I. Süveyş Kanalı'nın açılması
II. Petrolün bulunduğu topraklara hâkim olması
III. Pazar potansiyelinin olması

Bu özelliklerden hangileri Osmanlı Devleti'nin jeopolitik açıdan öneminin artmasına etki etmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

9. Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yaşanan 93 Harbi'nin başladığı sırada İngiltere hariç diğer Avrupalı devletler tarafsızlığını ilan etmiştir. Osmanlı Devleti Avrupalı devletlerden yardım istese de olumlu cevap alamamıştır.

Bu açıklamaya göre;

- I. Osmanlı Devleti 93 Harbi'nde Rusya'ya karşı yalnız kalmıştır.
- II. Osmanlı Devleti'nin barış çabaları sonuçsuz kalmıştır.
- III. İngiltere, Ruslara karşı savaş ilan etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

10. 1856 yılında imzalanan Paris Barış Antlaşması ile Osmanlı Devleti Avrupa hukukundan yararlanma hakkını elde etmiştir. Ayrıca Rusya'nın Karadeniz'de savaş gemisi bulundurması da yasaklanmıştır.

Bu açıklamaya göre;

- I. Rusya'nın sıcak denizlere inme politikasına darbe vurulmuştur.
- II. Osmanlı, Avrupalı bir devlet sayılmıştır.
- III. Osmanlı, Rusya'dan toprak almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

11. Fransızlar XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'da yer alan;

- I. Tunus,
- II. Trablusgarp,
- III. Cezayir,

topraklarından hangilerini işgal etmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

12. XIX. yüzyıl sonlarına doğru Osmanlı Devleti tarafından İngilizlere üs olarak kullanmaları amacıyla aşağıdaki topraklardan hangisi verilmiştir?

- A) Kıbrıs
- B) Girit
- C) Kırım
- D) Mora
- E) Musul

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

1. 1853-1856 Osmanlı-Rus savaşında İngiltere ve Fransa'nın Ruslardan bazı istekleri olmuştur. Bu istekler şunlardır; Ruslar işgal ettikleri bölgelerden çekilecek, Osmanlı toprak bütünlüğünü tanıyacak ve Ortodokslar üzerindeki politikasından vazgeçecektir.

Bu bilgiye göre;

- Rusya'nın, Osmanlı'nın iç işlerine karışmasının önüne geçilmek istenmiştir.
- Ruslar savaş esnasında bazı bölgeleri işgal etmiştir.
- İngiltere ve Fransa, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü savunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

2. Osmanlı Devleti, 1815 yılında Fransız İhtilali'nin yaydığı düşüncelere karşı düzenlenen Viyana Kongresi'ne katılmamıştır.

Osmanlı Devleti'nin bu kongreye katılmamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- Yapılan yeniliklerde başarılı olacağını düşünmesi
- İç işlerine karışılacağından endişe duyması
- Rusya ile yaptığı savaştan galip çıkmış olması
- Mehmet Ali Paşa sorunu ile uğraşması
- Denge politikasını izlemesi

3. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın nedenleri arasında;

- Rusya'nın izlemiş olduğu Panславizm politikası,
- Rusya'nın Sinop'ta Osmanlı donanmasını yakması,
- Osmanlı Devleti'nin Kırım'ı geri alması,

gelişmelerinden hangileri bulunmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

4. 1812 yılında imzalanan Bükreş Antlaşması'nda;

- Rum,
- Ermeni,
- Sırp

azınlık gruplarından hangileri Osmanlı Devleti'nden ayrıcalık elde etmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

5. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde milliyetçi isyanların ve Avrupalı devletlerin azınlık haklarıyla ilgili baskılarının arttığı görülmüştür.

Bu durumun, aşağıdakilerden hangisinde doğrudan etkili olduğu söylenebilir?

- Meslek okullarının açılmasında
- Gelenekçi yapının korunmasında
- Yönetimde yeni arayışlara gidilmesinde
- Fabrikaların açılmasında
- Dış borç alınmasında

6. Mehmet Ali Paşa İsyanı'nda Fransa açıktan açığa Mehmet Ali Paşa'yı destekledi. İngiltere ise tarafsızlığını ilan etti. Bunun üzerine Osmanlı Devleti "Denize düşen yılana sarılır." diyerek Rusya'dan yardım istedi. Bir Rus filosunun Boğazı geçerek İstanbul'a gelmesi üzerine İngiltere tarafsızlığından vazgeçip olaya müdahale etti.

İngiltere'nin politikasındaki bu değişikliği aşağıdakilerden hangisi en iyi biçimde açıklar?

- Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı Devleti'ni ele geçireceğinden endişe etmesi
- Rusların Boğazlar yolu ile Akdeniz'e inebileceği korkusu
- Mehmet Ali Paşa'nın Mısır'ı ele geçirerek sömürge yollarını tehdit edeceği düşüncesi
- Osmanlı Devleti'nin Mehmet Ali Paşa'yı ortadan kaldıracağından endişe etmesi
- Akdeniz'deki üstünlüğünün Mehmet Ali Paşa'nın eline geçeceği korkusu

7. 1778 yılında Avusturya Rusya ittifakına karşı yapılan savaş sonucu Osmanlı Devleti'nin Orta Avrupa'daki son kilit noktaları olan Özi ve Hotin kaybedilmiş ve Osmanlı Devleti Avrupa'da yalnız Balkanlara hâkim bir devlet konumuna gelmiştir.

Bu durum dikkate alındığında;

- I. Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet alanının daraldığı,
- II. Osmanlı ülkesinin stratejik önemini kaybettiği,
- III. Osmanlı Devleti'nin uluslararası ittifaklara katıldığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

8. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda ortaya çıkan aşağıdaki olaylardan hangileri arasında neden-sonuç ilişkisi kurulamaz?

- A) Mehmet Ali Paşa Ayaklanması - Hünkar İskelesi Antlaşması'nın imzalanması
- B) Yunan Ayaklanması'nın çıkması - Navarin Olayı'nın gerçekleşmesi
- C) 1828-1829 Osmanlı Rus Savaşı'nın çıkması - Yunanistan'ın bağımsızlık kazanması
- D) Sırp Ayaklanması'nın çıkması - Nizam-ı Cedit ordusunun kurulması
- E) 1841 Londra Antlaşması'nın imzalanması - Boğazlar Sorunu'nun çözümlenmesi

9. Fransa'nın XIX. yüzyıl boyunca Osmanlı Devleti'nden yana tavır almasında,

- I. ekonomik ayrıcalıklarını kaybetmeme,
- II. İngiltere'nin hızlı büyümesine engel olma,
- III. Osmanlı Devleti'ni eski gücüne ulaştırma

hedeflerinden hangilerinin etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Viyana Kongresi'nde; Avrupa'da milliyetçi ayaklanmalara izin verilmeyeceği kararı alınmasına rağmen 1830'da Avrupa'da ihtilal hareketlerinin etkinliğini artırması aşağıdakilerden hangisini doğrulamaktadır?

- A) Viyana Kongresi kararları iflas etmiştir.
- B) İşçi hakları önem kazanmıştır.
- C) Sömürge rekabeti sona ermiştir.
- D) Kapitalizm etkisini giderek artırmıştır.
- E) Monarşiler güç kazanmıştır.

11. Viyana Kongresi'nde alınan;

- Fransa, ihtilalden önceki sınırlara çekilecek,
- İsveç ile Norveç birleşecek,
- Belçika ile Hollanda tek devlet hâline gelecek

kararlarına bakılarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Avrupa'da sınırlar değişmiştir.
- B) Yeni devletler kurulmuştur.
- C) Fransa toprak kaybetmiştir.
- D) Osmanlı Devleti aleyhine kararlar alınmıştır.
- E) Milliyetçilik ilkesine aykırı kararlar alınmıştır.

12. Osmanlı Devleti'nde;

- İlk ayaklanan millet Sırlar olmuştur.
- Bağımsızlığını kazanan ilk millet Yunanlar olmuştur.
- Balkan uluslarından bağımsızlığını kazanan son ulus Arnavutlar olmuştur.

Bu bilgilere bakılarak;

- I. Balkan uluslarının Osmanlı yönetiminden ayrılmak istedikleri,
- II. Milliyetçilik hareketlerinin Osmanlı'yı güçsüzleştirdiği,
- III. Balkan uluslarının bağımsızlık mücadelelerinde birbirlerine yardımcı oldukları

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı Devleti, Kırım Savaşı'nda Rusya'yı yenerek Paris Antlaşması'nı imzalamıştır.

Buna rağmen, Osmanlı Devleti Paris Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi ile yenik devlet durumuna düşürülmüştür?

- A) Tuna Nehri'nde ulaşım serbest olacak
- B) Eflak-Boğdan'a özerklik verilecek
- C) Londra Boğazlar Sözleşmesi yürürlükte kalacak
- D) Osmanlı Devleti, Avrupa devletler hukukundan yararlanacak
- E) Karadeniz tarafsız olacak ve kimse savaş gemisi bulundurmaz

2. XIX. yüzyılın ikinci yarısında Almanya ve İtalya'nın siyasi birliklerini tamamlamaları;

- I. İngiltere'nin önemli bir güç hâline gelmesi,
- II. Birinci Dünya Savaşı'nın geç başlaması,
- III. siyasi güç dengelerinin sarsılması

durumlarından hangilerinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

3. I. Balkanlarda Panslavizm hareketlerinin başlaması
II. Sömürgecilik hareketlerinin hızlanması
III. Arapların İngilizlerle iş birliği yapması
IV. Türkçülük akımının ortaya çıkması

Bu gelişmelerden hangileri milliyetçilik akımının Osmanlı Devleti'ni olumsuz yönde etkilediğinin göstergesidir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) I, II ve III
- E) II, III ve IV

4. 1779'da imzalanan Aynalıkavak Tenkihnamesi ile Osmanlı Devleti ve Rusya hangi konuda uzlaşmaya varmıştır?

- A) Azınlıklar
- B) Elviye-i Selase
- C) Kırım
- D) Boğazlar
- E) Kapitülasyonlar

5. XIX. yüzyılda taşra idaresinde yapılan düzenlemeler neticesinde Yanya Valiliği görevinden alınan, bu kararı kabul etmeyerek isyan çıkaran, Osmanlı Devleti'nin Mora İsyanı'na yoğunlaşamamasına neden olan devlet adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavalalı Mehmet Ali Paşa
- B) Sokullu Mehmet Paşa
- C) Tarhuncu Ahmet Paşa
- D) Tepedelenli Ali Paşa
- E) Damat İbrahim Paşa

6. 1856 yılında yapılan Kırım Savaşı'nda, Rusya'ya karşı bazı Avrupa devletlerinin yanı sıra Piyemonte Krallığı da Osmanlı Devleti'nin yanında savaşmıştır.

Piyemonte Krallığı'nın bu tutumunun amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Sınırlarını genişletmek
- B) Rusya'nın Akdeniz'e inmesini engellemek
- C) Osmanlı Devleti'ne yardım etmek
- D) Avrupa devletlerinin desteğini kazanarak siyasi birliği kurmak
- E) Osmanlı Devleti'nden kapitülasyonlar elde ederek Karadeniz ticaretinden pay almak

7. Aşağıdaki savaşlardan hangisinde İngiltere, Fransa, Avusturya ve Piyemonte adlı İtalyan krallığı, Rusya karşısında zor duruma düşen Osmanlı Devleti'nin yanında yer almışlardır?

- A) II. Viyana Kuşatması B) Poltova Savaşı
C) I. Dünya Savaşı D) Kırım Savaşı
E) 93 Harbi

8. Osmanlı Devleti'nde;

- I. Azınlıkların bağımsızlık amaçlı ayaklanmalar çıkarması,
II. II. Mahmut Dönemi'nde Avrupa'ya gönderilen öğrencilerin buradaki gelişmeleri öğrenmesi,
III. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı Devleti'ne karşı yeniden ayaklanması

gelişmelerinden hangilerinin Tanzimat Fermanı'nın yayınlanmasında etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirlerin engellenebilmesi amacıyla Prusya, Rusya, İngiltere ve Avusturya gibi monarşi ile yönetilen devletler, 1815'te Viyana Kongresi'nde buluşmuşlardır. Ancak Osmanlı Devleti de monarşi ile yönetilmesine rağmen bu kongreye çağırılmamıştır.

Osmanlı Devleti'nin Viyana Kongresi'ne çağırılmamasında;

- I. politik gücünden çekinilmesi,
II. topraklarının ham madde kaynağı olarak görülmesi,
III. Müslüman bir devlet olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Yunan İsyanı'nın başlamasıyla birlikte Osmanlı Devleti bu isyanı bastıramamış ve Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan yardım istemiştir. Kavalalı ise Mora ve Girit valiliklerinin de kendisine verilmesi şartıyla yardım etmeyi kabul etmiştir.

Bu durum Osmanlı Devleti'nin geçmişte var olan özelliklerinden hangisinin devam etmediğinin göstergesidir?

- A) Devletin padişah tarafından yönetilmesi
B) Çok uluslu devlet yapısı
C) Kuzey Afrika'da topraklarının bulunması
D) Devlet otoritesinin ülkenin her tarafında hissedilmesi
E) Ülkenin eyaletler hâlinde yönetilmesi

11. XIX. yüzyılda Avusturya; Macarların ayaklanmasını bastırmak için Rusya ile iş birliği yaptı. Rus ordusu karşısında tutunamayan Macarlar ve Lehliler Osmanlı topraklarına sığındı.

Bu gelişmelerle ilgili olarak,

- I. Osmanlı Devleti mülteciler sorunuyla karşı karşıya kalmıştır.
II. Osmanlı Devleti'nde hoşgörü politikası devam etmektedir.
III. Avusturya, yönetimi altındaki tüm halklara baskı ve şiddet uygulamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. Berlin Antlaşması'nda yer alan; "Bosna Hersek'in yönetiminin Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na bırakılması" maddesinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rusya'nın Balkanlardaki etkisini azaltmak
B) Balkanlarda çıkabilecek çatışmaları önlemek
C) Bulgar devletinin güçlenmesini önlemek
D) Islahat Fermanı'nın kararlarını uygulamak
E) Sanayi İnkılâbı'nın etkilerini azaltmak

TEST • 5

• PEKİŞTİRME •

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

1.

Bu haritaya bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Doğu Akdeniz’de ittifak devletleri daha avantajlı konuma sahiptir.
- Bulgaristan ve Osmanlı Devleti aynı blokta yer almıştır.
- Üçlü ittifaktan ayrılan İtalya, itilaf blokuna geçmiştir.
- Orta Avrupa’da bitişik sınırlara sahip olan bazı devletler aynı blokta yer almıştır.
- Rusya ile Portekiz aynı blokta yer almıştır.

- I. Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı’nın bastırılmaması,
II. Sened-i İttifak’ın imzalanması,
III. Ulusal nitelikli ayaklanmaların yaygınlaşması

gelişmelerinden hangileri Osmanlı Devleti’nin merkezi otoritesinin güçsüz olduğunun göstergesidir?

- Yalnız I
- Yalnız II
- Yalnız III
- I ve II
- I, II ve III

- Meryem Öğretmenin “İngiltere’nin XIX. yüzyılın büyük bir bölümünde Osmanlı Devleti’nin toprak bütünlüğünden yana tavır almasındaki sebepler nelerdir?” sorusuna öğrencisi İsmail şu cevapları vermiştir:

- 1838 Balta Limanı Antlaşması’yla kazandığı ekonomik ayrıcalıkları kaybetmek istememesi
- Osmanlı Devleti’ndeki ham madde ve pazar olanaklarından faydalanmak istemesi
- Zayıf bir Osmanlı Devleti’nin sömürgeleri için tehdit unsuru olmaması
- Rusya’nın sıcak denizlere inmesini engelleyen tampon bir devlet konumunda olması
- Almanya’ya karşı güçlü bir müttefik konumunda olması

Bu bilgilere bakıldığında İsmail’in kaç numaralı alanda yanlışlık yaptığı söylenebilir?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4.

XIX. Yüzyılda Avrupalı Devletlerin Osmanlı Devleti’ne Karşı İzlediği Politikalar

İngiltere	1878 Berlin Antlaşması’na kadar Osmanlı toprak bütünlüğünden yana tavır alan İngiltere bu tarihten sonra sömürge yollarındaki güvenliğini sağlamak için Osmanlı topraklarını işgale başlamıştır. Almanya’ya karşı Rusya ile ittifak kuran İngiltere Reval Görüşmeleri’nde Rusya’nın Balkanlarda serbest hareket etmesine de onay vermiştir.
Fransa	Kanuni Devri’nde başlayan Osmanlı-Fransız dostluğu Napolyon’un Mısır’ı işgal etmesiyle son bulmuştur. Yedi Yıl Savaşları’nda Atlas Okyanusu kıyılarındaki sömürgelerini İngiltere’ye kaptıran Fransa, yönünü Akdeniz’e çevirerek Cezayir, Tunus ve Fas gibi Osmanlı Devleti’ne ait toprakları işgal etmiştir.
Rusya	Osmanlı Devleti’ni hasta adam olarak nitelendiren Rusya, sıcak denizlere ulaşmak için Balkanlardaki azınlıkları sürekli kıskırtmış ve panslavizm politikasıyla Balkanlardaki nüfuzunu artırmıştır.
Almanya	İngiltere’nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmek, Osmanlı Devleti’nin coğrafi konumundan faydalanmak, halifenin siyasi ve dinî gücünden yararlanarak Orta Doğu coğrafyasını kontrol etmek isteyen Almanya Osmanlı yanlısı bir politika takip etmiştir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Osmanlı toprakları Avrupalı devletlerin çıkar çatışmalarına neden olmuştur.
- Osmanlı Devleti, denge siyasetiyle siyasi varlığını devam ettirmeye çalışmıştır.
- Avrupalı devletler değişken dış politikalar takip etmiştir.
- Almanya, Osmanlı Devleti’nin toprak bütünlüğünü savunmuştur.
- İngiltere dış politikada “Mutlak dost ya da düşman yoktur.” ilkesine göre hareket etmiştir.

- Aşağıdaki antlaşmalardan hangisi ile Mısır Sorunu’nun, Boğazlar Sorunu’na dönüştüğü söylenebilir?**

- Londra Boğazlar Sözleşmesi
- Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi
- Yaş Antlaşması
- Küçük Kaynarca Antlaşması
- Hünkâr İskele Antlaşması

6.

Kodrika Muhtırası

Kodrika Muhtırası Napolyon'a sunulan iki projeden oluşmuştur.

Birinci Proje: Osmanlı İmparatorluğu, biri Asya'da, öteki Rumeli'de iki devlete bölünecektir. Asya kıtasındaki devlet Osmanlı hanedanının yönetimi altında teokratik bir devlete bırakılacak ve başkenti Bağdat olacaktır. Avrupa kıtasında olan ikinci devlet ise Fransa'nın müttefiki ve koruduğu bir Hristiyan devleti olacak ve başkenti İstanbul olacaktır.

İkinci Proje: Osmanlı Devleti'ne ait olan Bulgaristan, Sırbistan, Arnavutluk, Bosna, Yunanistan ve Yunan adalarının yarı bağımsız otonom bölgelere bölünmesidir. Fransa himayesindeki bu otonom bölgelerin Osmanlı Hükûmeti'nin atamış olduğu paşalar tarafından idare edilmesi, Mısır'ın tümüyle Fransa'ya bırakılmasını öngörmüştür.

Bu bilgilere bakıldığında,

- I. Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü parçalanmak istenmiştir.
- II. Osmanlı topraklarının geleceğine yönelik senaryolar üretilmiştir.
- III. Osmanlı Devleti'nin bağımsız devlet olma özelliği sona erdirilmeye çalışılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. 1853-1856 arasında yapılan Kırım Savaşı'nda; Rusya'ya karşı, bazı Avrupa devletlerinin yanı sıra Piyemonte Krallığı da Osmanlı Devleti'nin yanında savaşmıştır.

Piyemonte Krallığının bu tutumunun amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Sınırlarını genişleterek sömürge sayısını artırmak
B) Rusya'nın Akdeniz'e inmesini engellemek
C) Osmanlı Devleti'nin Başkanlardan atılmasını sağlamak
D) Avrupa devletlerinin desteğini kazanarak İtalyan birliğini kurmak
E) Osmanlı Devleti'nden kapitülasyonlar elde ederek ticarete ilerlemek

8.

Diplomasiyi "Diplomasi yalan söylemek ve inkar etmektir." diye tarif eden Fransız dış işleri bakanı Charles-Maurice de Talleyrand, Napolyon'la yaptığı görüşmede şu ifadeleri kullanmıştır: "İngiltere'yi hassas olduğu bir noktadan vurmak gerekir.

Bu nokta da Mısır'dır. Mısır, İngiltere'nin Hindistan'la olan ulaşım yollarının üzerinde gayet stratejik bir noktaydı. Bu nokta ele geçirilir ve İngiltere'nin Hindistan'la olan bağlantısı burada kesilecek olursa, İngiltere ekonomik sıkıntıya düşer ve Fransa ile barışa mecbur kalır. Osmanlı İmparatorluğu'nun Mısır üzerindeki otoritesi zayıf olduğundan burası kolayca ele geçirilebilir ve Fransa büyük bir sömürge kazanabilir."

Tarih dersinde Charles-Maurice de Talleyrand'a ait olan görüşleri sınıfta okuyan Sıtkı Öğretmen, öğrencilerden bu ifadelerden hareketle ne gibi değerlendirmelerde bulunulabileceğini sormuştur.

Buna göre öğrencilerin yaptığı aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Maurice de Talleyrand, Machiavelli ile aynı diplomatik görüşlere sahiptir.
B) Sömürgecilik yarışı İngiltere ve Fransa'yı karşı karşıya getirmiştir.
C) Osmanlı Devleti, Fransa'ya karşı İngiltere'nin yanında yer almıştır.
D) Avrupalı devletlerin çıkar çatışmaları Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilemiştir.
E) Fransız devlet adamları yayılmacı bir politika benimsemiştir.

9. I. Kapitülasyonları sürekli hale getirtmek
II. Azınlıkların koruyuculuğunu üstlenmek
III. İstanbul'da elçi bulundurmak
IV. Azınlıklar arasında milliyetçilik akımını yaymak
V. Saldırıya uğraması durumunda yardımcı olmak

Yukarıdakilerden hangisi Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'ni parçalamak ve yıkmak amacıyla gerçekleştirdikleri girişimlere örnek gösterilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

TEST • 6

• PEKİŞTİRME •

1. Tanzimat Fermanı'nın ilan edilme nedenleri arasında;

- I. halkın bazı haklarını genişletmek,
- II. iç barışı ve bütünlüğü sağlamak,
- III. Müslüman ve Hristiyanları birbirine yaklaştırmak

unsurlarından hangileri bulunmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. I. Sened-i İttifak

- II. Meşrutiyet'in ilanı
- III. Genç Osmanlılar Cemiyeti'nin kurulması
- IV. Islahat Fermanı'nın ilanı

Gelişmelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nde yönetim şeklinin değiştiğinin kanıtıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I, II ve III E) II, III ve IV

3. II Mahmut ile Âyanlar arasında imzalanan "Sened-i İttifak"ın amaçları arasında;

- I. devlet otoritesinin güçlendirilmek istenmesi,
- II. hukuk üstünlüğünün uygulamaya sokulmak istenmesi,
- III. halkın yönetime katılımının sağlanması

yukarıdakilerden hangilerinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

4. I. Meşrutiyetin ilanından sonra II. Abdülhamit Osmanlı-Rus Savaşını bahane ederek anayasayı yürürlükten kaldırmış, ordu içindeki kendine karşı olan subayları askerlikten azlederek meclisin kapatılması kararını vermiştir.

Bu bilgilere göre,

- I. Anayasal düzene son verilmiştir.
- II. Muhaliflere yönelik baskı artırılmıştır.
- III. Monarşik anlayış zayıflamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nde anayasal düzene geçilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Azınlıkları yönetime katarak ülkenin parçalanmasının önlenmesi
- B) Veraset sistemini değiştirerek tahta geçmek için bazı kuralların konulması
- C) Osmanlı hanedanının üyeleri arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesi
- D) Avrupa devletleri arasındaki görüş ayrılıklarından yararlanılması
- E) II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesi

6. 31 Mart Vakası'nın Osmanlı tarihinde rejimi değiştirmeye yönelik ilk olay olarak gösterilmesi;

- I. meşrutiyete karşı olması,
- II. İttihat ve Terakki karşıtı bir ayaklanma olması,
- III. gazeteci Hasan Fehmi'nin öldürülmesiyle ortaya çıkması

nedenlerinden hangileriyle doğrudan ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

7. 1909 yılında Hareket Ordusu Selanik'ten İstanbul'a gelerek meşrutiyet karşıtı 31 Mart İsyanı'nı bastırarak ve II. Abdülhamit'i tahttan indirerek yerine kardeşi Mehmet Reşat'ı getirmiştir.

Osmanlı Devleti'ndeki bu gelişmeye dayanarak,

- I. Yenilik taraftarları güç kazanmıştır.
- II. Hareket ordusu yeniliklerin korunmasını sağlamıştır.
- III. Yenilik hareketleri geniş halk kitlelerinin desteğiyle yürütülmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti, 1876'da I. Meşrutiyeti ilan ederek azınlıklara ülke yönetimine katılma hakkı vermiştir.

Osmanlı Devleti'nin bu uygulama ile öncelikle aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmek istediği söylenebilir?

- A) Azınlıkların insan gücünden yararlanmak
- B) Avrupa devletlerinin baskısından kurtulmak
- C) Hristiyan birliğini bozmak
- D) Devletin dağılmasını engellemek
- E) Demokrasiye olan bağlılığını kanıtlamak

9. Tanzimat Fermanı ile Osmanlı topraklarında yaşayan herkes dil, din, ırk, mezhep ayrımı gözetilmeksizin Osmanlı vatandaşı sayılmıştır.

Bu anlayışın Atatürkün;

- I. laiklik,
- II. milliyetçilik,
- III. halkçılık

ilkelerinden hangileriyle bağdaştığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

10. Tanzimat Fermanı ile din adamı ve vezirlerden yasalara aykırı hareket edenlerin kanıtlanacak suçlarına göre rütbelerine, hatırı ve gönüle bakılmaksızın cezalandırılmaları için özel yasa çıkarılmıştır.

Buna göre Tanzimat Fermanı ile ilgili,

- I. Hukuksal düzenlemeler içerir.
- II. Eşitlik ilkesine uygundur.
- III. Siyasi dokunulmazlıkları kaldırmıştır.

gibi yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Osmanlılık fikrinin özünde; Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yaşayan farklı ulusların aynı haklardan yararlanmasını sağlayarak devletin dağılmasını önlemek vardır.

Buna göre, Osmanlılık fikrinin zayıfladığına;

- I. Avusturya'nın Bosna-Hersek'i ilhak etmesi,
- II. Arnavutluk'un bağımsızlığını ilan etmesi,
- III. 31 Mart İsyanı'nın çıkması

olaylarından hangileri kanıt gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

12. Tanzimat Fermanı'na göre,

- Halkın can ve mal güvenliği devlet garantisine alınacak.
- Kanun karşısında herkes eşit olacak.
- Vergiler herkesin gelirin göre toplanacak.
- Askerlik vatan görevi olarak kabul edilecekti.

Buna göre Tanzimat Fermanı'nda aşağıdakilerden hangisiyle ilgili çalışma yapıldığı söylenemez?

- A) Yönetim biçimi B) Adalet
C) Mali durum D) Mülkiyet hakkı
E) Askerlik

TEST • 7

• DEĞERLENDİRME •

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ (1774-1914)

1.

II. Meşrutiyet'in ilan edilmesine ortam hazırlayan gelişmeler ile ilgili hazırlanan tablonun tamamlanabilmesi için aşağıdakilerden hangisi noktalı yere getirilmelidir?

- A) I. Balkan Savaşı B) II. Balkan Savaşı
C) 31 Mart Vakası D) Reval Görüşmeleri
E) Bâb-ı Âli Baskını

2. Aşağıdaki antlaşmalardan hangisi ile Osmanlı Devleti Boğazlar üzerindeki egemenlik hakkını tek başına ve son kez kullanmıştır?

- A) 1812 Bükreş B) 1878 Berlin C) 1856 Paris
D) 1833 Hünkâr İskeleyi E) 1897 İstanbul

3. Osmanlı tarihinde kurulan ilk siyasal fırka İttihad ve Terakki Fırkası'dır. 1889'da bir cemiyet olarak teşekkül eden İttihad ve Terakki, 1909'da anayasada yapılan değişikliklerden sonra fırka haline gelmiştir.

İttihat ve Terakki Fırkası'na karşı kurulan ilk muhalefet fırkası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İttihad-ı Muhammedi Fırkası
B) Serbest Cumhuriyet Fırkası
C) Ahrar Fırkası
D) Genç Osmanlılar Cemiyeti
E) Halk Fırkası

4. Osmanlı Devleti'nde görülen,

- I. 1876 Anayasası'nın kabulü,
II. 31 Mart Ayaklanması,
III. Bâb-ı Âli Baskını

gelişmelerinden hangilerinin irticai nitelikte olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Sınıf tahtasına "Aziziye Tabyaları ve Nene Hatun'un Kahramanlığı" yazan bir tarih öğretmeni öğrencilerine aşağıdaki savaşlardan hangisini anlatacaktır?

- A) 93 Harbi B) Kırım Savaşı
C) I. Dünya Savaşı D) Balkan Savaşı
E) Trablusgarp Savaşı

6. Aşağıdaki diyagramda Osmanlıcılık akımının temel amaçları verilmiştir.

OSMANLILIK AKIMININ TEMEL AMAÇLARI

Buna göre kaç numaralı alanda yanlışlık yapılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

7. “İslahat Fermanı, gayrimüslimlerin devlet aleyhinde örgütlenmelerini kolaylaştırmış ve devletin parçalanma sürecinin hızlanmasına neden olacak olaylara ortam hazırlamıştır.” **diyen bir tarihçi fermana geçen;**

- gayrimüslimlere kendi okullarını açma yetkisinin verilmesi,
- gayrimüslimlerin belediye ve il meclislerine katılma hakkının tanınması,
- iltizam sisteminin kaldırılması

ifadelerden hangilerini tezine kanıt olarak gösterebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Yaren:** “II. Meşrutiyet’in ilanından sonra yönetimde ortaya çıkan görev, sorumluluk ve yetki karmaşası yeni toprak kayıplarına neden olmuştur.”

Buğlem: ----

- Bulgaristan’ın bağımsızlığını ilan etmesi
- Girit’in Yunanistan’a bağlanma kararı alması
- Avsutyarya-Macaristan’ın Bosna-Hersek’i ilhak etmesi

ifadelerinden hangilerini kullanırsa Yaren’in görüşüne destek vermiş olur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. **1815 Viyana Kongresi’nin toplanmasına neden olan Batılı devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) İngiltere B) Almanya C) Fransa
D) Osmanlı Devleti E) Rusya

10. **İslamcılık Akımının Uygulanışında II. Abdülhamid’in Önem Verdiği Esaslar**

Eğitim	Bu dönemde açılan okullarda padişaha ve halifeye bağlı nesillerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Azınlık ve yabancı okullara Türk öğretmenler atanarak kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Maarif Nezareti bünyesinde rüştiye ve idadi müdürlükleri oluşturularak bu teşkilat sayesinde taşrada ilk ve ortaöğretim müesseseleri ile öğretmen okulları kurulmuştur. Tanzimat Dönemi’nde yapılan okullar İstanbul ve çevresi ile sınırlı kaldığı hâlde II. Abdülhamit Dönemi’nde okullaşma tüm ülkeye yayılmıştır.
Haberleşme Ulaşım	Bu dönemde demir yolu, telefon ve telgraf yatırımlarına büyük önem verilerek hem Müslümanlar arasındaki ilişkiler hem de devletin merkezî otoritesi güçlendirilmek istenmiştir. II. Abdülhamit’e göre demir yolları sayesinde askerî sevkıyatlar rahat yapılacak, isyanlar kolay bastırılacak, Osmanlı tarım ürünlerinin pazara sevki kolaylaşacak, halkın zenginliği artacak, ticaret gelişerek ithalat ve ihracattan alınan gümrük vergileri hazineye katkı sağlayacak, madenler daha rahat işletilerek maden üretimi ve geliri artacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Osmanlı hanedanının varlığı devam ettirilmek istenmiştir.
- Devletin temel felsefesini özümsemiş bireyler yetiştirilmeye çalışılmıştır.
- Ulaşım hizmetlerinde siyasi, askerî ve stratejik politikalar takip edilmiştir.
- Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde merkezîyetçi bir anlayış benimsenmiştir.
- Avrupalıların devlet üzerinde kurmuş oldukları baskılara son vermiştir.

11. **Mısır Sorunu’nu çözmek amacıyla toplanan 1840 tarihli Londra Konferansı’nda,**

- Boğazlar tüm devletlerin ticaret gemilerine açık olacak,
- Mısır valiliği babadan oğula geçecek,
- Mısır’da toplanan verginin bir bölümü İstanbul’a gönderilecek

kararlarından hangilerinin yer aldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

ÜNİTE 18

XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN SOSYOEKONOMİK HAYAT

EAPS14TAR25-109

TEST • 8

• KAVRAMA •

• Muhacir

• Düyun-ı Umumi

• Kamuoyu

• Lonca

• Güllü Agop

• Balta Limanı

• Muhadderat

• Milli burjuva

• Tekaütlük

1. Osmanlı Devleti, 1877-78 Osmanlı-Rus Harbi sırasında yaşadığı ekonomik sorunlar nedeniyle iç ve dış borçlarını ödeyemeyeceğini açıkladı. Bu duruma tepki gösteren Avrupalı Devletlerle yapılan anlaşma gereği 1882'de Düyun-ı Umumiye İdaresi kuruldu. Damga, alkollü içki, balık avı, tuz, tütün ve ipekten alınan vergilerin tüm geliri iç ve dış borçlara ayrıldı. Bu vergileri toplama ve alacaklılara ödeme görevi de İngiltere ve Fransa başkanlığında kurulan Düyun-ı Umumiye İdaresine verildi.

Bu bilgilere göre, Osmanlı Devleti ile ilgili;

- egemenlik haklarının zedelendiği,
- kapitülasyonların sürekli hale getirildiği,
- kişilerin gelirleri oranında vergi alınmasına başlandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2.

Üretim Değişkenleri	El Emeğine Dayalı Üretim
----	Küçük el tezgâhları, atölyeler
----	Usta-çırak ilişkisi
----	Zanaatkârların kendi ürettikleri el aletleri
----	Ülke içinde mal ve hizmet arzının bol, kaliteli ve ucuz olmasını sağlamak

Bu tabloda üretim değişkenlerinden hangisi ile ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir?

- A) Üretim Aletleri
B) Çalışma Disiplini
C) Üretim Organizasyonu
D) Üretim Hızı ve Miktarı
E) Çalışma Ortamı

3.

1909 Dönemini Kapsayan Borçlanmalar (Altın Lira)

Dönem	Borçlanma Adedi	Borç Alınan Para	Ele Geçen Para
Abdülmecid	4	16 milyon	8 milyon
Abdülaziz	12	227 milyon	121 milyon
II. Abdülhamid	18	113 milyon	77 milyon

Bu bilgilere bakıldığında Osmanlı Devleti ile ilgili;

- ekonomik yapının dışa bağımlı hâle geldiği,
- devletin giderlerini karşılayamadığı,
- maliyenin zor durumda olduğu

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Endüstriyel Üretim

- Üretim fabrikalarda seri hâlde ve yüksek miktarlarda yapılmıştır.
- Patron-işçi ilişkisi ve rekabet ön plandadır.
- Üretim kâr amaçlı yapılmıştır.
- Üretim daha hızlı ve standart kalitededir.
- Satışlar iç ve dış pazarlarda yapılmıştır.

Bu bilgiye göre endüstriyel üretim ile ilgili;

- insan gücüne duyulan ihtiyacın azaldığı,
- küresel ticareti teşvik eden bir anlayışın hâkim olduğu,
- ihtiyaç duyulan ürünlere insanların daha kolay ulaşımını sağlayacak ortamın oluştuğu

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Makineleşme Çağı olarak anılan 18. ve 19. yüzyıl arasındaki dönemde, yeni icatlar sayesinde kömürün yanı sıra buharın da enerji kaynağı olarak kullanılmaya başlaması makinelerin yaygınlaşmasına ve tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişe neden olmuştur. Buhar, kömür ve demirin enerji kaynağı ve ham madde olarak birlikte kullanılmaları demiryolu gelişimini hızlandırmıştır. Bu sayede hem ham maddelerin hem de daha çeşitli, hızlı ve çok miktarda üretilen ürünlerin daha uzak yerlere taşınması sağlanmıştır.

Bu durumun;

- I. sermaye birikiminin artması,
- II. sosyo-ekonomik yapının değişmesi,
- III. banka ve şirketlerin kurulması,
- IV. sömürgecilik sisteminin ortaya çıkması,
- V. kültürel etkileşimin hızlanması

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkardığı söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Sömürgecilik faaliyetlerinin artması
II. Tüketim mallarının ucuzlaması
III. Refah düzeyinin artması

Sanayi İnkılabı'nın sonuçlarından hangilerinin halklar açısından olumlu olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Ziya Gökalp "Türklerle bir millet karakteri kazandıracak ve bir Türk kültürünün oluşmasına katkıda bulunacak etkenlerden biri millî ekonomidir." demiştir.

Buna göre aşağıdaki çalışmalardan hangisinin Ziya Gökalp'in ifadesine uygun olduğu söylenemez?

- A) Düyun-ı Umumiye'nin kurulması
- B) İtibar-ı Milli Bankası'nın açılması
- C) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkartılması
- D) Koruyucu gümrük politikasının benimsenmesi
- E) Islah-ı Sanayi Komisyonu'nun oluşturulması

8. Avrupa'nın üstün duruma geçmesini başta önemsemeyen Osmanlı Devleti; oluşan ekonomik sıkıntıları, geçmişle olan bağlarının zayıflaması şeklinde açıklamıştır. Bu nedenle Osmanlı Devleti'nde yapılan ıslahatlar, Batı'nın kendisine üstünlük sağladığı alanları tespit etme ve bunları gerçekleştirme yönünde değil Yükselme Dönemi'ndeki kurumların ıslah edilmesine yönelik olmuştur.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisini engellediği söylenebilir?

- A) Uzun vadeli stratejilerin oluşturulması
- B) Akçenin değer kaybetmesi
- C) Mali açıkların artması
- D) Hazine gelirlerinin azalması
- E) İç ve dış borçlanmaya gidilmesi

9. Cevdet ve Fuat Paşaların gayretiyle 1860'da kurulan Şirket-i Hayriye hangi alanda hizmet vermiştir?

- A) Hayır işleri B) Silah üretimi
- C) Haberleşme D) Ulaşım
- E) Sağlık

10. Mithat Cemal Kuntay "Üç İstanbul" adlı romanında: "Memleketin neresi benim? Ereğli'de kömür Fransız! Haydarpaşa'da demir Alman! Yalnız Yemen'de dökülen kan Türk! Üstünde ölüp altında gömülecek kadar toprak; bu mu memleket?" demiştir.

Bu ifadelerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. fetihlere dayalı büyüme politikasını takip ettiği,
- II. geniş bir coğrafyaya sahip olduğu,
- III. Avrupalı devletlere ticari imtiyazlar verdiği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN SOSYOEKONOMİK HAYAT

TEST • 9

• KAVRAMA •

1. II. Mahmut Dönemi'nde kabul edilen bu sistemde tahıl, yün, haşhaş, güherçile, zeytinyağı, ipek, tiftik, meyan kökü gibi ürünlerin alım satımı devlet tarafından belirlenmiş kişilerce yapılmıştır. Üretici ya da ithalatçı, malını ruhsat sahibi bu kişilere satmak zorundadır. Sistem hem yurt içi hem de ithal kaynaklı malları kapsamaktadır.

Yed-i Vahit sisteminin uygulanmasında aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Serbest piyasa ekonomisini yaygınlaştırma
- B) Ham maddenin ülke dışına çıkmasını engelleme
- C) Yerli üreticinin haklarını koruma
- D) Ekonomide dışa bağımlılığı azaltma
- E) İç pazarı sıkıntıya sokmama

2. • Mevcut kapitülasyonlar devam edecek ve İngiltere'ye yeni imtiyazlar verilecektir.
- İngilizler, Osmanlı ülkesindeki tarım ve sanayi ürünlerini serbestçe alıp satabilecektir.
- Osmanlı Devleti, ihracat yasaklarını ve iç ticarete uyguladığı her türlü tekelleşmeyi kaldıracaktır.
- Yabancı tüccarlar, Osmanlı ülkesinde yerli tüccara sağlanan hak ve kolaylıklardan yararlanacaktır.
- İhracattan alınan vergiler %12, ithalattan alınan vergiler ise %5 olarak uygulanacaktır.

Buna göre Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nın aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Ülke içerisinde ham madde sıkıntısının yaşanmasına
- B) Azınlıkların ekonomik hayattaki etkinliklerinin azalmasına
- C) Yerli üreticilerin rekabet gücünün azalmasına
- D) Lonca sisteminin çökmesine
- E) Yabancı malların Osmanlı piyasasına hâkim olmasına

3. **I. durum:** 1912 yılında İstanbul'daki özel bankacılardan 12'si Rum ve Ermeni, 8'i Yahudi, 5'i Levanten veya Avrupalıdır. XIX yüzyılın başlarında devletin Avrupa ile ticaretini çoğunlukla Rumlar ve Levantenler yürütürken 1820'lerden itibaren Ermeniler, ticaretteki etkinliklerini artırmıştır.

II. durum: Yabancı şirketler Osmanlı Devleti'nde ulaşımdan haberleşmeye, bankacılıktan maden sektörüne kadar pek çok alanda faaliyet göstermişlerdir. 1849-1910 yılları arasında kurulan 95 şirketin çoğunluğu azınlık ve yabancılara aittir. Bu şirketlerden 31'i maden, kamu hizmetleri ve sanayi; 28'i ulaştırma; 17'si bankacılık ve sigortacılık; 12'si de ticaret alanlarında faaliyet göstermiştir.

Bu iki duruma bakıldığında;

- I. Osmanlı ekonomi hayatında Avrupalıların etkinliklerini artırdığı,
- II. yabancı şirketlerin Osmanlı ekonomisine yön verdiği,
- III. sanayileşme çalışmalarında azınlıkların olumlu katkılar verdiği

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. I. Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nın imzalanması
- II. Yerli üretimin durma noktasına gelmesi
- III. Düyun-ı Umumiye İdaresi'nin kurulması
- IV. Osmanlı maliyesinin iflas etmesi
- V. Muharrem Kararnamesi'nin yayımlanması
- VI. İlk kez dış borçlanmaya gidilmesi

Bu gelişmeler arasında neden-sonuç ilişkisinin doğru olarak kurulabilmesi için kaç numaralı alandaki bilgiler yer değiştirmelidir?

- A) I ve II
- B) I ve V
- C) II ve IV
- D) III ve VI
- E) V ve VI

5. Hüseyin Öğretmen II. Meşrutiyet Dönemi'nde Bab-ı Ali Baskını ile iktidarı ele geçiren İttihat ve Terakki Fırkasının uygulamaya koyduğu Milli İktisat Politikası ile ekonomik kalkınmanın hedeflenmesine rağmen istenilen başarının elde edilememesinden bahsederek öğrencilerine bu durumun sebeplerinin neler olabileceğini sormuştur. Öğrenciler şu cevapları vermiştir:

Aziz: İç ve dış ticareti yönlendirebilecek güçlü bir yerli burjuva sınıfının oluşturulamaması

Behiye: Düyun-ı Umumiye İdaresi'nin yatırımları engellemesi

Kerem: I. Dünya Savaşı'nın başlaması

İlkay: Devletin ve özel müteşebbislerin yeterli sermaye birikimine sahip olmaması

Osman: Yürürlüğe sokulmak istenen Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun meclisten onay almaması

Buna göre öğrencilerden hangilerinin verdikleri cevaplar yanlıştır?

- A) Kerem ve Aziz
B) Osman ve Behiye
C) İlkay ve Kerem
D) Aziz ve Osman
E) Behiye ve İlkay

6. 1881'de İstanbul'da kurulan Düyun-u Umumiye İdaresi Osmanlı Devleti'nin dış borçlarının ödenmesi amacıyla daha önce tuz ve tütün tekelleri, damga, alkol, balık avı ve ipek gibi kapatılan Rüsumu Sitte İdaresi'nin yetkisinde olan vergileri ve ilave edilen kalemlerle 12 adet vergi gelirlerine el koyan kurumdur. Kurum Osmanlı Devleti'nin devlet gelirlerinin yaklaşık % 32'sini kontrol etmiştir.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nde;

- I. Ekonomik bağımsızlık kaybedilmiştir.
II. İstanbul işgale uğramıştır.
III. Bazı vergilere ipotek konulmuştur.

yargılardan hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

7. **Sanayi İnkılabı öncesine ait üretim organizasyonları içerisinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**

- A) Manifaktür dönem
B) Kölelik düzeni
C) Kapitalist dönem
D) Feodal düzen
E) Atölye tipi üretim

8. I. Üretim miktarı artmıştır.
II. Bloklaşma başlamıştır.
III. Ham madde ve pazar ihtiyacı ortaya çıkmıştır.
IV. Endüstriyel üretime geçilmiştir.
V. Sömürgecilik yarışı hızlanmıştır.

Buna göre Sanayi İnkılabının gelişim sürecinin kronolojik sıralaması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) IV - I - III - V - II
B) V - I - III - IV - II
C) III - IV - II - V - I
D) III - V - II - IV - I
E) I - III - IV - V - II

9. ***Milletlerin Zenginliği* adlı eserinde sanayileşebilmek için loncaların kapatılması gerektiğini savunan Batılı ekonomi insanı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) James Watt
B) Frederich List
C) Adam Smith
D) Karl Marx
E) Henry Ford

10. “Osmanlı'nıninki talan ekonomisiydi. Fetihlerle geçiniyorlardı. Fetihler durunca kendi halkını sömürdü ve sonra dağıldı gitti.” diyorlar. Bunu demeye imkân yok. Osmanlı üretim yapıyordu. Üretim olmadan milyonlarca km² toprağın üzerinde o kadar insanın yaşaması mümkün değil. Üretim vardı ama küçük ölçekliydi. Ziraatte de sanayide de küçük birimler hâkimdi. Bu küçük ölçekli üretim sistemi Batı'daki Sanayi Devrimi'nin getirdiği değişim olmasaydı pekâlâ yaşayabilir bir sistemdi. Bu sistem, teknolojik gelişmeyi kolaylaştıran bir sistem değil ama herkesin adalet içinde kıt kanaat de olsa yaşamasını sağlayan bir yapıyı oluşturduğu muhakkaktır.

Bu yoruma bakıldığında Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. kendi kendine yetecek üretimin yapıldığı,
II. Sanayi Devrimi'nden olumsuz etkilendiği,
III. ekonomisiyle ilgili yanlış değerlendirmelerin yapıldığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN SOSYOEKONOMİK HAYAT

TEST • 10

• PEKİŞTİRME •

1. Osmanlı Devleti'nin, 1875 yılında bütçe açığı 5 milyon lirayı geçiyordu. Aynı yıl 14 milyon lira dış borç taksitinin ödenmesi gerekiyordu. Rumeli'de isyanlarla uğraşan ordu için de acilen 2 milyon liraya ihtiyaç vardı. Bu durum karşısında Sadrazam Nedim Paşa, dünya borsalarını ayağa kaldıran bir mali operasyona girişti. Padişahın da onayı ile bir kararname yayımlandı. Bu kararnamede, diğer dış borç taksitinin yarısının nakit olarak ödeneceği, yarısı için de %5 faizle beş yıl vade yapılacağı belirtildi. Bunun için bütün gümrük gelirleri tuz, tütün ve ağnam vergisi ile Mısır eyalet gelirlerinin teminat gösterileceği açıklanmıştı. Osmanlı'nın bu kararına Avrupalılar büyük tepki göstermişti.

Bu bilgilere bakıldığında Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. gelir-gider dengesini sağladığı,
- II. devlet kaynaklarını ipotek ettiği,
- III. Batılıların tepkisine yol açacak kararlar aldığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Yusuf Akçura: "Eğer Türkler kendi içlerinden bir sermayedar burjuva sınıfı çıkaramayacak olursa yalnız memur ve köylüden ibaret Osmanlı toplumunun muasır bir devlet hâlinde devamlı yaşayabilmesi zordur." demiştir

Bu düşüncenin hayata geçirilmesi için aşağıdaki hamlelerden hangisinin gerçekleştirildiği söylenemez?

- A) İtibar-ı Millî Bankası'nın kurulması
B) Muharrem Kararnamesi'nin ilan edilmesi
C) Koruyucu dış ticaret politikasının benimsenmesi
D) Anadolu Millî Mahsulat Anonim Şirketi'nin kurulması
E) Teşvik-i Sanayi Kanunu'nun çıkartılması

3. İttihatçılarca dile getirilen "Her savaşta Türk olmayan unsurlar servet sahibi oluyor, Türkler evlatlarını savaşa gönderdikleri için geçim sıkıntısına düşüyorlardı; bu nedenle Türkleri ticarete teşvik etmek ve kendilerine kolaylık göstermek gereklidir." ve "Bu sefer Türkler zenginleşsin." gibi söylemleri sınıfta okuyan Hüseyin Öğretmen öğrencilerine bu söylem doğrultusunda hangi çalışmaların yapıldığını sormuştur. Öğrenciler şu şekilde cevaplar vermiştir:

Kadir: Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkartılmıştır.

Ersin: Yerli anonim şirketler kurularak sayıları artırılmıştır.

Sefer: Muharrem Kararnamesi yayımlanmıştır.

Mutlu: Vergiden muaf olan yabancılar vergiye tabi tutulmuştur.

Nazım: İtibar-ı Millî ve Millî İktisat gibi bankalar kurulmuştur.

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği cevap yanlıştır?

- A) Ersin B) Nazım C) Kadir
D) Sefer E) Mutlu

4. Endüstriyel üretime geçilmesi

Ham maddeye duyulan ihtiyacın artması

Pazar bulma arayışına gidilmesi

Ulaşım hizmetlerinin gelişmesi

Bu gelişmelerin doğru tamamlanabilmesi için aşağıdakilerden hangisi sonuç kısmına yazılmalıdır?

- A) Manifaktür üretimin başlaması
B) Loncaların ekonomideki etkinliğini artırması
C) Küresel ticaret hacminin artması
D) Sömürgeciliğin başlaması
E) Emperyalizmin önem kaybetmesi

5. Sadrazam Rami Paşa: “Avrupalılar çuha ve ipekli kumaşların ham maddelerini bizden alıyor, ürettiklerini bize geri satıyor. Onlarla bu konuda rekabet edemeyişimiz, çalışma düzenimizin bozuk olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle gerekli alet ve levazımı sağlamalı ve ham maddelerimizi yurt içinde işlemeliyiz. Bu işe bir düzen verirsek size her türlü yardımda bulunuruz.” demiştir.

Bu bilgilere bakıldığında Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. dışarıya ham madde satıp dışarıdan mamul mal aldığı,
- II. yerli sanayinin gelişmesi için girişimlerde bulunduğu,
- III. sanayindeki mevcut durumu değiştirmeye çalıştığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Ziya Gökalp: “Türlere bir millet karakteri kazandıracak ve bir Türk kültürünün oluşmasına katkıda bulunacak etkenlerden biri millî ekonomidir.”

Buna göre Ziya Gökalp’in aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) Türklüğün varlığı milli karaktere sahip ekonomiden geçer.
- B) Geleneksel üretim sistemi sürdürülmelidir.
- C) Ekonominin güçlü olması siyasi akımların güçlü olmasına bağlıdır.
- D) Milli ekonomi için ithalatı artırıp ihracat azaltılmalıdır.
- E) Türk kültürünün oluşması için ekonomi tek başına yeterlidir.

7. **Ahmet:** XIX. yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı Devleti, Avrupalı devletler gibi sanayileşmek istemiş fakat başarısız olmuştur.

Cemile: Osmanlı Devleti’nin sanayileşme çalışmalarında başarısız olmasının sebepleri nelerdir?

Ahmet: ----

Buna göre Ahmet aşağıdakilerden hangisini ifade ederse yanlış bir bilgi vermiş olur?

- A) Nüfusun yetersiz olması
- B) Sermaye birikiminin yetersiz olması
- C) Rekabetçi anlayışın gelişmemesi
- D) Uzun vadeli stratejilerin üretilmemesi
- E) Bilim ve teknolojiye geri kalınması

8. **Tanzimat Dönemi ve sonrasında;**

- Islah-ı Sanayi Komisyonu’nun kurulması
- Sergi-i Umumi-i Osmani’nin açılması
- Sanayi Mekteplerinin yaygınlaştırılması
- Demiryolu ağının genişletilmesi

gibi gelişmelerin,

- I. Avrupa’daki sanayi gelişimine ayak uydurma
- II. Ekonomide dışa bağımlılığı azaltma
- III. Yerli sanayiye güçlendirme
- IV. Kaybedilen yerleri geri alma
- V. Kalifiye eleman eksikliğini giderme

hedeflerinden hangisine yönelik olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. “Endüstriyel Üretim” **konusuyla ilgili bir makale hazırlayacak olan Ece’nin makalesinde aşağıdakilerden hangisinden bahsetmesi beklenemez?**

- A) Fabrikalaşma
- B) Kâr amaçlı üretim
- C) Patron-işçi ilişkisi
- D) Ham madde ve pazar sorunu
- E) Sömürgeciliğin ortaya çıkması

10. Osmanlı Devleti’nde ekonomik dengelerin bozulmasında birden çok iç ve dış neden etkili olmuştur.

Buna göre;

- I. toprak kayıplarının yaşanması,
- II. tımar sisteminin bozulması,
- III. yeni ticaret yollarının bulunması

gelişmelerinden hangileri iç nedenlere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

TEST • 11

• PEKİŞTİRME •

XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN SOSYOEKONOMİK HAYAT

1. Osmanlı Devleti'nde ulusal sanayinin gelişmemesinde etkili olan nedenler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Türk burjuva sınıfının oluşturulamaması
- B) Gayrimüslimlerin birikimlerini sanayiye aktarmaması
- C) Batı ile diplomatik ilişki kurulamaması
- D) Yabancılar kapitülasyonların sürekli tanınmış olması
- E) Kalifiye sanayi personeli eksikliğinin yaşanması

2. İttihat ve Terakki Hükümeti, 1914'de Duyun-u Umumiye'nin faaliyetlerini askıya alarak kapitülasyonları kaldırdı. Ticari işletmelere Türkçe konuşma zorunluluğu getirilerek Millî Mahsulat ve Millî İthalatı Kantariye gibi anonim şirketlerin sayısının artırılmasına çalıştı. Yeni gümrük yasaları devreye sokuldu ve millî kredi kurumları oluşturuldu. Osmanlı Devleti'nde yaşayan tüm yabancılar vergiye tabi tutuldu.

Buna göre, İttihat ve Terakki Hükümeti;

- I. millî ekonomi,
- II. yerli burjuvazi,
- III. laik idare

hedeflerinden hangilerini gerçekleştirme yolunda adımlar atmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

3. "Osmanlı Devleti'nde sanayileşmenin önündeki en önemli engellerden biri de uzun süren ağır maliyetli savaşlardır." **diyen bir tarihçi;**

- I. nüfusun üretken kesiminin savaşlarda kullanılması,
- II. savaş giderlerinden dolayı sanayileşme için gerekli kaynakların ayrılamaması,
- III. gelişmiş sanayi bölgelerinin savaşlarda kaybedilmesi

bilgilerinden hangilerini tezine kanıt gösterebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Osmanlı Devleti'nde yerli ekonomiyi canlandırmak, yerli sanayici, tüccar ve esnafa destek olmak amacıyla 1860 yılında kurulan Islah-ı Sanayi Komisyonunun görevleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Kapitülasyon verilecek devletleri belirlemek
- B) Sanayi eğitimi vermek
- C) Gümrük vergisini artırmak
- D) Sergiler açmak
- E) Esnaf içinde şirketleşmeyi sağlamak

5. **Okan:** Balta Limanı Ticaret Antlaşması'yla iç ve dış ticaretteki sınırlamalar kaldırılarak yabancı malların Osmanlı piyasasına kolayca girmesine imkân sağlanmıştır.

Hafize: Tekel sisteminin kaldırılmasıyla ham madde türündeki metanın yurt dışına çıkarılması kolaylaşmıştır.

Kaan: Bu antlaşmadan sonra Osmanlı Devleti gümrük vergilerini tek başına belirleyememiştir.

Yeliz: İhracat vergisinin %12, ithalat vergisinin ise %5 olarak kabul edilmesiyle ithalat-ihracat dengesi bozulmuştur.

Murat: Yabancılar için kaldırılan transit vergiden yerli tüccarların muaf tutulmaması nedeniyle yerli ürünlerin fiyatı %12 ile %15 arasında artmıştır.

Beren: ----.

Bu sınıf içi diyaloguna göre arkadaşlarından sonra söz alan Beren'in aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin bağımsız ticaret yapma siyaseti ortadan kalkmıştır.
- B) Ülke içinde işsizlik oranı düşmüştür.
- C) Osmanlı pazarları büyük oranda yabancıların denetimine geçmiştir.
- D) Yerli tüccarlar yabancı tüccarlarla rekabet edemez hale gelmiştir.
- E) Osmanlı ülkesinde üretim azalmış ve küçük işletmeler kapanmıştır.

6. Osmanlı Devleti'nde yöneticiler sanayi tesisleri kurma işini daha iyi yapacaklarına inandıkları gayrimüslim girişimcilere emanet etmiştir. Bu tesislerde çalışacak ustabaşı, zanaatkar ve nitelikli işçilerin büyük bölümü İtalya, Fransa ve Belçika gibi sanayileşmiş ülkelerden getirilmiştir.

Bu durum,

- I. sanayi tesislerini işletilebilecek yeterli beceriye sahip olunmaması
- II. nitelikli personel sıkıntısının yaşanması
- III. uzun vadeli stratejilerin oluşturulamaması

gerekçelerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde, haberleşme ve ulaşım alanında yapılan yatırımlar sonucu telgraf kullanımı yaygınlaşmış ve demiryolu ağı genişlemiştir.

Bu gelişmelerin, aşağıdaki durumlardan hangisine katkı sağladığı savunulamaz?

- A) Merkezi yönetimin güçlenmesine
- B) Ticaretin gelişmesine
- C) Ulaşımın kolaylaşmasına
- D) Anayasal yönetime geçilmesine
- E) Koordinasyonun artmasına

8. "Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda ekonomik bağımsızlığını kaybetmeye başlamıştır." **diyen bir araştırmacı,**

- I. Düyun-ı Umumiye idaresinin devletin belli vergi kalemlerine el koyması
- II. Devletin gümrük vergisini tek başına belirleyememesi
- III. Ülkedeki tütün ve tuz tekelinin Reji idaresine devredilmesi

bilgilerinden hangilerini tezine kanıt olarak gösterebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. 1873 yılının Mayıs ayında, Avusturya ve Almanya'da patlak veren finansal kriz İtalya, Hollanda ve Belçika'ya sıçramış, Eylül ayında Atlas Okyanusu'na kadar ulaşmıştır. Osmanlı Devleti'nin 1874 yılında ihracat gelirleri 19 milyon sterlin iken, kısa vadeli borçlarının 16 milyon sterline yükselmesi, buna karşın hükümet gelirinin 22.5 milyon sterlinle sınırlı kalması moratoryumun (borç erteleme) ana nedenidir. Moratoryum ilanı, 1875 yılında bu mali krizin yayılma sürecinde patlak vermiş, borç ödeme kapasitesi felç olan Osmanlı Devleti, çok yönlü bunalımla karşı karşıya kalmıştır. Avrupa'da yaşanan durgunluk ve kredi kanallarının daralması ise dış ticareti geriletmiştir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Genel Borçlar İdaresinin kurulmasına
- B) Yedi Vahit Sistemi'nin ortaya çıkmasına
- C) Millî İktisat Politikalarından vazgeçilmesine
- D) Kaime adı verilen kâğıt paranın basılmasına
- E) Kapitulasyonların tek taraflı olarak kaldırılmasına

10. **I. durum:** 1827 yılında açılan İplikhane-i Amire fabrikasında yelken bezi üretimi ve ordunun iç çamaşır ihtiyacı karşılanmak istenmiştir. Evkaf Nezaretinde görevli Seyyid Ahmet Efendi vekâleten İplikhane'nin Amirliğine, inşaat maliyet hesaplarını tutmak üzere Osman Efendi muhasebeciliğe, zimmî Kirkor inşaat kalfalığına, Barutcubaşı Simon ile kardeşi Ohannes ise çarkların yapım ve montesine görevlendirilmiştir.

II. durum: 1844 yılında kurulan ve 1846 yılına kadar James isimli bir İngiliz, daha sonra Hoca Avanes ve Belçikalı Krayon tarafından yönetilen İzmit Çuha fabrikasında önceleri yünlÜ kumaş üretimi yapılmış daha sonra ise yatak çarşafı, havlu, çorap, eldiven ve fes üretimi de gerçekleştirilmiştir.

Bu iki duruma bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ordunun ihtiyacı yerel kaynaklardan karşılanmaya çalışılmıştır.
- B) Devlet öncülüğünde sanayileşme hamleleri yapılmıştır.
- C) Yerli ve milli bir burjuvazi sınıfı oluşturulmuştur.
- D) Üretim aşamasında gayrimüslimlerden yararlanılmıştır.
- E) Ekonomide dışarıya bağımlılık azaltılmaya çalışılmıştır.

TEST • 12

• PEKİŞTİRME •

XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN SOSYOEKONOMİK HAYAT

1. Hüseyin Öğretmen öğrencilerine XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde genel nüfusun azalmasına rağmen; Osmanlı sınırları içerisindeki nüfus yoğunluğunun giderek arttığından bahsederek bu duruma neden olan gelişmelerin neler olabileceğini sormuştur. Öğrencileri şu cevapları vermiştir:

Hülya: Sınırların daralması

Bekir: Ekonomik sorunların artması

Kerime: Kırsal nüfusun kentlere kayması

Ulvi: Dış göçlerin yaşanması

Buna göre öğrencilerden hangileri doğru cevap vermiştir?

- A) Hülya ve Ulvi
B) Bekir ve Kerime
C) Ulvi ve Bekir
D) Kerime ve Hülya
E) Ulvi ve Kerime

2. **Seri üretimin malların çabuk biçimde tüketilme zorunluluğunu ortaya çıkarması;**

- I. reklam,
II. pazarlama,
III. halkla ilişkiler

alanlarından hangilerini önemli hâle getirmiştir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılın ortalarından itibaren başkent İstanbul, devletin Avrupa'ya açılan kapısı olan ... ile Anadolu'nun ve Doğu Akdeniz'in en önemli liman kenti ... modernleşmenin en yoğun yaşandığı yerlerdir.

Parçadaki boşluklara aşağıdakilerden hangileri getirilirse anlatım doğru olur?

	I	II
A)	Manastır	Antalya
B)	Sofya	İzmir
C)	Selanik	Bursa
D)	Manastır	Antalya
E)	Selanik	İzmir

4. Sanayi İnkılabı, Fransız İhtilali, 1830 ve 1848 İhtilalleri ile soy ve kişiye dayandırılan dinî söylemlerle güçlendirilen egemenlik anlayışı yerini egemenliğini halktan alan ve dini siyasetten uzak tutan yönetim anlayışına bırakmıştır. Bu değişimle devlet bireye hizmet etmek için oluşturulmuş bir kurum olarak görülmüş ve herkesin görüşüne değer veren ve onların yönetime katılmasını sağlayan anlayış gelişmiştir.

Bu değişimle önemi azalan ve artan kavramlar aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bir arada verilmemiştir?

	Önemi Azalan	Önemi Artan
A)	Milli Devlet	Merkezi Krallıklar
B)	Saltanat sistemi	Ulusal egemenlik
C)	Teokratik devlet	Sosyal devlet
D)	Aristokrasi	Demokrasi
E)	Ümmetçilik	Laiklik

5. İttihat Terakki döneminde belediye hizmetlerinde yaşanan aksamalar iâşe sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu amaçla kurulan Heyet-i Mahsusa-i Ticariye, başta İstanbul olmak üzere büyük kentlerin ekmek, şeker ve gaz gibi temel tüketim maddelerinin dağıtımını örgütledi. Fiyatların yükselmesini engellemek için narh uygulamasına geçildi.

Buna göre,

- I. karaborsacılık,
II. tefecilik,
III. ihracat

uygulamalarından hangileri engellenmeye çalışılmıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

6. "Modernleşmeyle toplumların ve bireylerin geleneksel yaşam tarzları değişime uğramıştır." **diyen bir tarihçi bu iddiasına aşağıdakilerden hangisini kanıt olarak gösteremez?**

- A) Akrabalık bağlarının göreceli hâle gelmesi
B) Çekirdek aile yapısının yaygınlaşması
C) Popüler kültürün toplum üzerindeki etkisini kaybetmesi
D) Bireyselliğin ön plana çıkması
E) Dinin toplum üzerindeki etkisinin azalması

7. ---- ile Avrupa'da imparatorluklar yerini ulus devlet anlayışına bırakmıştır.

Osmanlı Devleti'nde ---- ve Meşrutiyet dönemlerinde modernleşme çabaları sürdürülmüştür.

---- Dönemi'nde devlet işleriyle ilgili konularda halkı bilinçlendirmek amacıyla Takvim-i Vekayi gazetesi çıkartılmıştır.

Sanayi İnkılabı ile birlikte ---- kapitalizm ortaya çıkmıştır.

Aşağıdaki kavramlar yukarıdaki boşluklara yerleştirildiğinde hangi kavram açıkta kalır?

- A) Küresel B) Fransız İhtilali C) III. Selim
D) Tanzimat E) II. Mahmut

8. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde, haberleşme ve ulaşım alanında yapılan yatırımlar sonucu telgraf kullanımı yaygınlaşmış ve ülkede demiryolu ağı genişlemiştir.

Bu gelişmelerin,

- I. merkezi yönetimin güçlenmesi,
II. pazarlarda ürün çeşitliliğinin artması,
III. dış borçların artması

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkaracağı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Ali Öğretmen 1453'ten itibaren Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapan İstanbul'un farklı dönemlerde değişim yaşamasına rağmen en büyük değişimi XIX. yüzyılda yaşadığını belirterek öğrencilerine bu değişime neden olan sebepleri sormuştur. Öğrencileri Ali Öğretmen'in sorusuna şu şekilde cevap vermişlerdir:

Ülkü: Gelişmiş ulaşım ve sağlık sistemi

Hilal: Halkın talepleri

Harun: Ticari faaliyetler

Cenk: Batılılaşma hareketleri

Rıdvan: Değişen şehircilik anlayışı

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği cevap yanlıştır?

- A) Rıdvan B) Harun C) Hilal
D) Cenk E) Ülkü

10. "II. Mahmud Dönemi'nde topluma Avrupalı bir görünüm vermeye çalışılmıştır." **diyen bir tarihçi bu iddiasına;**

- I. memurlara ceket ve pantolon giyme zorunluluğunun getirilmesi,
II. Avrupa tarzı müziklerin serbest bırakılması,
III. Osmanlı tarihinin ilk nüfus sayımının yapılması

durumlarından hangilerini kanıt gösterebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. Osmanlı Devleti'nde, "kamuoyu" kavramı ---- Dönemi'nde önem kazanmıştır. Bu dönemde; hürriyet, meşrutiyet ve demokrasi fikirleri ilk kez kamuoyuna sunulmuştur.

Bu anlatımda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Tanzimat B) Lale C) II. Meşrutiyet
D) III. Selim E) İstibdat

12. Avrupalı Hayat Tarzı

Osmanlı üst tabakasının, hayat tarzında Avrupalı biçimleri aynen benimseme kararını alması, kaybedilen savaşların doğurduğu güvensizlik ortamıyla açıklanabilmektedir. Padişah ve aydınlar, bu Avrupalı biçimleri Osmanlı kültürüne katmakla o dönemdeki gelişmede pay sahibi olmayı ve en azından devletin bir bölümünü kurtarmayı ümit etmiştir. Avrupa romanı, tiyatrosu veya yaşam tarzının aktarılmasıyla uğraşan yazar, gazeteci ve politikacılar da aynı görüşteydiler.

Suraiya Faroqhi

Süreyya Faruki'nin ifadelerinden yola çıkıldığında Osmanlı Devleti'yle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Batı kültürünü benimsetmek kurtuluş ümidi olarak görülmüştür.
B) Devlet adamlarında öz güven sorunu ortaya çıkmıştır.
C) Değişim isteği tabandan tavana doğru yayılmıştır.
D) Savaşlarda alınan mağlubiyetler Avrupa'ya olan bakış açısını değiştirmiştir.
E) Aydın kesim Batı'nın üstünlüğünü kabul etmiştir.

TEST • 13

• DEĞERLENDİRME •

XIX VE XX. YÜZYILDA DEĞİŞEN SOSYOEKONOMİK HAYAT

1.

Bu bulmacada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına yer verilmemiştir?

- A) İstanbul'da şehir güvenliği, göç ve vergi denetimi gibi konuları yürüten kurum
- B) Sınırları belirlenmiş bir toprak parçası üzerinde güç kullanma hakkına sahip olan yönetimi altındaki halkı; ortak dil, kültür ve değerler etrafında birleştirmeyi amaçlayan siyasal yapı
- C) Bir konuda ortaya çıkan halkın ortak kanaati
- D) Tek tip düşünce ve davranış kalıbı oluşturularak kişinin kendisine sunulan ve şartlandırılan ürünleri yaşam biçimi
- E) Osmanlı Devleti içinde seyahat edenleri kontrol altında tutmak ve İstanbul'a gitmek ve yerleşmek için alınan izin ve geçiş belgesi

2. Sanayi İnkılabı'nın gerçekleştiği ülkelerde sermaye sahipleri nüfus artışını sağlayacak politikalara destek vermişlerdir.

Bu durum;

- I. ucuz iş gücünün elde edilmesi,
- II. tüketimin artırılması,
- III. çarpık kentleşmenin önlenmesi

gerekçelerinden hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. I. Savaş
- II. Göç
- III. Uluslararası ticaret
- IV. Medya
- V. Ulaşım ve sağlık hizmeti

Yukarıdakilerden hangisinin XVIII. yüzyıl sonlarından itibaren Osmanlı nüfus yapısında değişmelere neden olduğu söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4.

Doğru-Yanlış Etkinliği

1.	Sanayileşmenin etkisiyle kültürel varlıkların kâr etme amacıyla standartlaştırılmış mallara dönüştürülmesi ile kültür endüstrisi kavramı ortaya çıkmıştır.	()
2.	Kentleşme, sanayileşme ve modernleşme, sosyal değişimi artırarak sosyal tabakalaşmayı sona erdirmiştir.	()
3.	Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda şehirlerin doğuşu, Sanayi Devrimi'ni izleyen yıllarda teknolojinin de gelişmesi sonucunda meydana gelen büyük nüfus hareketleriyle olmuştur.	()
4.	Kamuoyu kavramını Fransızlar "toplumun tavrı" İngilizler ise "halkın düşüncesi" anlamında kullanmışlardır.	()
5.	Osmanlı Devleti'nde politik ve romantik akımların etkisiyle tüketim ve üretim ilişkisi üst sınıflardan alt sınıfa doğru yayılmaya başlamıştır	()
6.	II. Mahmut Dönemi'nde halkın devletin yaptıklarından haberdar olması için Takvim-i Vekayi adlı resmî gazete çıkartılmıştır.	()

Tablodaki doğru (D) ve yanlış (Y) ifadeler aşağıdakilerden hangisindeki gibi olursa bu etkinlikten tam puan alınır?

	1	2	3	4	5	6
A)	D	Y	D	D	D	D
B)	Y	D	D	Y	D	D
C)	D	Y	D	D	Y	D
D)	D	Y	Y	D	Y	D
E)	D	D	Y	D	D	Y

5. Sanayi İnkılabı sonucunda içten yanmalı motordan trene, daktilodan fotoğraf makinesine, elektrik ışığından otomobile, telefondan dikiş makinesine kadar birçok şey icat edilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yeni buluşlarla kapitalist anlayışa son verilmiştir.
- B) Toplumsal birlik ve beraberlik sağlanmıştır.
- C) İcatlar sayesinde günlük hayat kolaylaşmıştır.
- D) Yer altı kaynaklarına duyulan ihtiyaç azalmıştır.
- E) Kar oranı düşük sektörlere yatırımdan vazgeçilmiştir.

6. Sanayi İnkılabı ile Avrupa'da buhar makinesi ile çalışan büyük fabrikalar kurulurken Osmanlı Devleti'nde üretim küçük ölçekli atölye ve el tezgahlarda sürdürülmüştür.

Buna göre;

- Osmanlı Devleti teknik gelişmelere ayak uyduramamıştır.
- Batı dünyası endüstriyel üretime geçmiştir.
- Osmanlı Devleti'nde el emeğine dayanan üretim tarzı hakimdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsızlıklarına kavuşan devletler sınırları içerisinde yaşayan Türklerin mal ve mülklerine el koyma, zorla din değiştirme ve kültürel değerlerini yaşamalarına engel olma gibi çeşitli baskı ve zulümlere baş vurmuşlardır.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- Mezhep çatışmalarının çıkmasına
- Kitlesel göç hareketlerine
- Panslavizm politikasının başarısız olmasına
- Batı yönlü fetihlerin durmasına
- Balkanlarda siyasi birliğin sağlanmasına

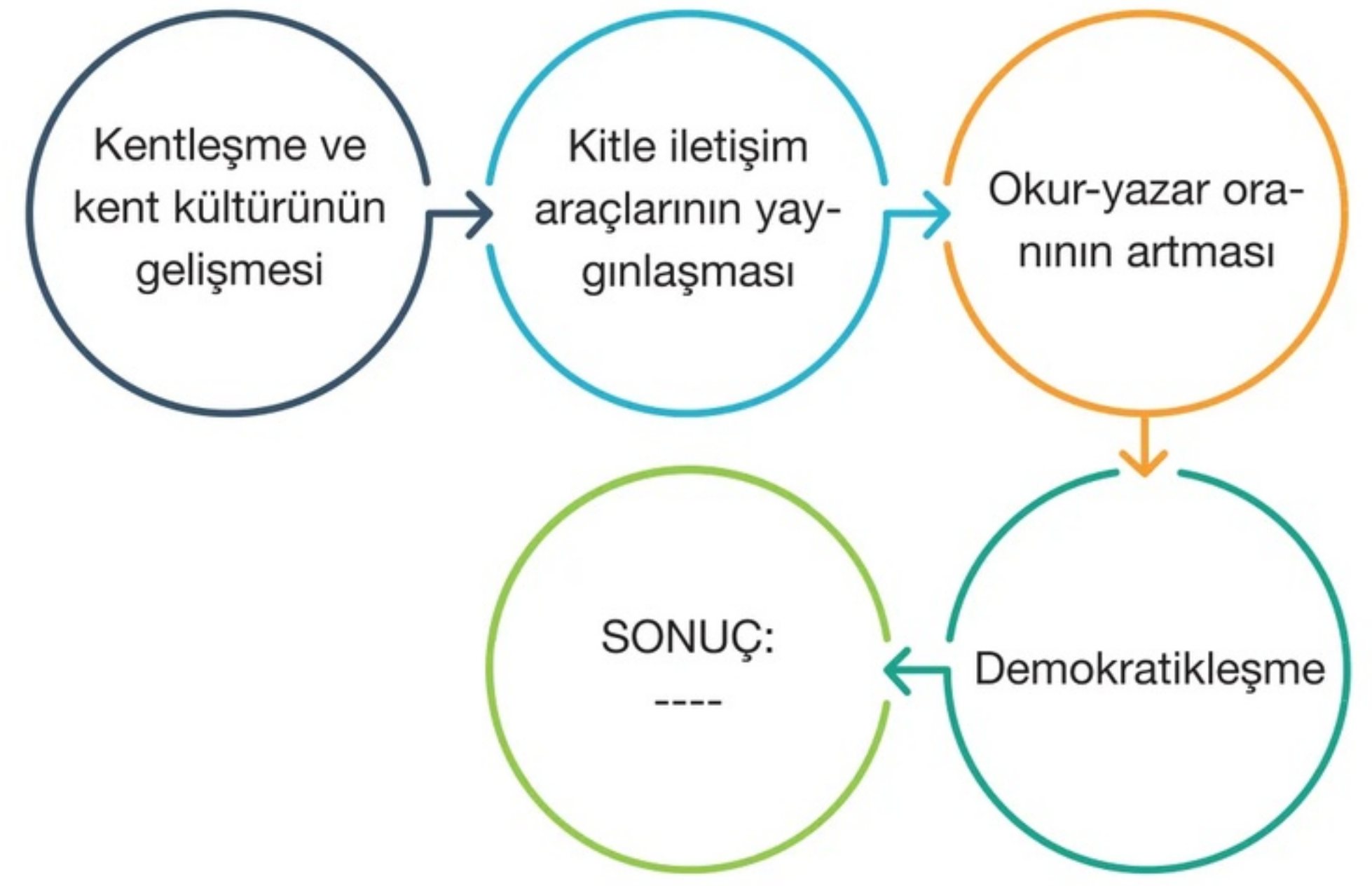
Bu görsellere bakıldığında;

- Erkeklerle şapka takma zorunluluğu getirilmiştir.
- Tek tip giyinen insan modeli oluşturulmaya çalışılmıştır.
- Giyim kuşamda Avrupa örnek alınmıştır.

değerlendirmelerinden hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9.

Osmanlı Devleti'nde Sanayi İnkılabının önemi kavranmış ve İngiltere sanayileşmede model alınmıştır. Bu doğrultuda İstanbul'un Avrupa yakasında Marmara sahilindeki Yedikule'den başlayarak Zeytinburnu, Bakırköy, Yeşilköy ve Küçükçekmece'ye kadar geniş bir alana yayılan sanayi parkları veya kompleksleri kurulmuştur. Bu alanlarda pamuklu ve yünlü dokuma başta olmak üzere birçok sektöre ait sanayi kuruluşları açılmıştır.

Bu diyagramın tamamlanabilmesi için sonuç kısmına aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- Kamuoyu kavramının ortaya çıkması
- Metropollerin oluşması
- Popüler kültürün etkisinin azalması
- Sanayi İnkılabının meydana gelmesi
- Ulus-devlet anlayışının yaygınlaşması

10. 1840'lardan itibaren yabancı malların iç pazarı ele geçirmesini engellemek isteyen Osmanlı Devleti Batı tarzında fabrikalar ve imalathaneler kurmuş, mevcut fabrikaları bu tarzda modernize etmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin aşağıdaki ekonomik politikalardan hangisini benimsediği söylenebilir?

- A) Devletçilik B) Kapitalizm C) Sosyalizm
D) Liberalizm E) Merkantilizm

11. XIX. yüzyılda Osmanlı basın-yayın hayatı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- Takvim-i Vekayî: Devletin resmî gazetesidir.
- Tercüman-ı Ahval: Özel gazetedir.
- Muhbir: Azınlıkların çıkardığı dergidir.
- Diyojen: Mizah dergisidir.
- Terakki-i Muhadderat: Kadınlara mahsus dergidir.

TARİH TESTİ

DENEME - 3

Bu testte 19 Tarih sorusu vardır.

EAPS14TAR25-115

1. Tanzimat Dönemi aydınlarına göre; Balkanlardaki isyanların sona ermesi için Osmanlılık düşüncesinde birleşilmesi ve Batı tarzında yenilikler yapılması gerekliydi.

Aşağıdakilerden hangisi bu doğrultuda gerçekleşmiştir?

- A) Sened-i İttifak'ın imzalanması
- B) Meşrutiyetin ilan edilmesi
- C) Meşveret Meclislerinin açılması
- D) Daimi elçiliklerin kurulması
- E) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması

TYT - 2020 ÖSYM

2. Tanzimat Fermanı'nın ilanının ardından Avusturya Başbakanı Metternich İstanbul'daki elçisine gönderdiği mektupta: "Osmanlı İmparatorluğu çökme hâlinde bir vücuttur... Bu çöküşe sebep olan fenalıkların başında Avrupaî reform zihniyeti gelmektedir." ifadesini kullanmıştır. Öte yandan fermanın ilanı Fransa ve İngiltere'de olumlu karşılanmış ve büyük bir siyasal hamle olarak görülmüştür.

Buna göre Tanzimat Fermanı'yla ilgili

- I. Devletlerin kendi sistemleri ve çıkarları doğrultusunda yorumlanmıştır.
- II. Osmanlı Devleti'nin, Avrupa devletler hukukuna dâhil edilmesi öngörülmüştür.
- III. Büyük devletler arasındaki güç dengesinin değişmesine yol açmıştır.

değerlendirmelerinden hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

TYT - 2023 ÖSYM

3. Ferhat Paşa Antlaşması'ndan sonra Safevilerin, ham ipeği Anadolu üzerinden geçirmeden Avrupa'ya ihraç etmeleri, Osmanlı ekonomisine zarar vermiştir. Bunun üzerine Osmanlı Devleti karşı önlem olarak İran'ın ihtiyacı olan başta gümüş olmak üzere kıymetli madenlerin İran'a ihracatını engellemiştir. Ayrıca Safeviler, Osmanlıların dışta Habsburglarla mücadelesini ve içte Celâli İsyanları ile uğraşmasını fırsat bilerek Şirvan, Azerbaycan ve Gürcistan'ı Osmanlı'dan geri almıştır. Anadolu'da devlet otoritesini yeniden kuran Sadrazam Kuyucu Murat Paşa'nın, Safeviler üzerine yürümesiyle Şah Abbas; Osmanlılardan barış istemiş ve sonuçta iki devlet arasında 1612 yılında Nasuh Paşa Antlaşması imzalanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin birden fazla sorunla başa çıkmak zorunda kaldığı
- B) Safevilerin, ticari olarak Osmanlıları zor duruma düşürmek istediği
- C) İçeride yaşanan sorunların da etkisiyle Osmanlıların toprak kaybı yaşadığı
- D) Safevilerin, Kafkasya'ya doğru harekete geçerek topraklarını genişlettiği
- E) Safevilerin, Osmanlı Devleti'ne karşı Habsburglarla ittifak yaptığı

TYT - 2024 ÖSYM

4. **Aşağıdakilerden hangisi Avrupalı devletlerin isteğiyle 1841 yılında, Londra Boğazlar Antlaşması'nın imzalanma nedenlerinden biri olarak gösterilemez?**

- A) Avusturya'nın, Rusya ile Balkanlarda nüfuz mücadelesine girmesi
- B) Rusya'nın Akdeniz'de güç kazanmasının, İngiltere ve Fransa'nın ekonomik ve siyasi çıkarlarına ters düşmesi
- C) Avrupalı devletlerin Boğazlar'ın kapalılığı ilkesini, uluslararası bir statüye bağlamak istemeleri
- D) Hünkâr İskelesi Antlaşması ile Rusya'nın Boğazlar üzerinde elde ettiği gücün ortadan kaldırılmak istenmesi
- E) Mehmet Ali Paşa İsyanı'nın da etkisiyle Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlerin desteğini araması

AYT - 2018 ÖSYM

Tarih

DENEME - 3

5. İngiltere ve Fransa'nın Mısır'da kurduğu "Borçlar Sandığı İdaresi", Avrupa devletlerine olan borçların tasfiyesi için demir yolları, telgraf, gümrük hizmetleri, vilayetin vergi gelirleri ile Mısır hidivinin kişisel mülklerinin gelirlerini denetim altına almıştır.

Bu bilgilerden hareketle Mısır'daki Borçlar Sandığı İdaresi'nin Osmanlı Devleti'ndeki benzeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düyun-ı Umumiye B) Hilal-i Ahmer
C) Bank-ı Osmani-i Şahane D) Teşkilat-ı Mahsusa
E) Şirket-i Hayriye

AYT - 2019 ÖSYM

6. Aşağıdakilerden hangisi, XVI. yüzyılda Martin Luther'in görüşlerinin Avrupa'da hızla yayılmasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Sanayi Devrimi'nin yaşanması
B) Matbaanın rolü
C) Alman prenslerin desteği
D) İncil'in Almancaya çevrilmesi
E) Hümanizm'in etkisi

AYT - 2019 ÖSYM

7. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde;

- I. Osmanlı Bankasının kurulması,
II. Düyun-ı Umumiye Teşkilatının faaliyete geçmesi,
III. kapitülasyonların genişletilerek devam etmesi

uygulamalarından hangilerinin Osmanlı ekonomisindeki yabancı etkisini gösterdiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

AYT - 2020 ÖSYM

8. Aşağıdakilerden hangisi XVIII. yüzyılda Avrupa'nın genel durumunu yansıtan gelişmelerden biri değildir?

- A) Veraset savaşlarının yaşanması
B) Ulus devlet düşüncesinin temellerinin atılması
C) Feodalitenin hâkim duruma gelmesi
D) Merkantilist ekonomi politikasının uygulanması
E) Mutlakiyete dayalı yönetim anlayışının hâkim olması

AYT - 2020 ÖSYM

9. III. Selim Dönemi'nde İngiltere'den başlayarak Avrupa ülkelerinde daimi elçilikler açılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin bu uygulamayla;

- I. Avrupa'da İslamiyeti yaymak,
II. diplomatik ilişkileri sağlıklı yürütmek,
III. Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip etmek

amaçlarından hangilerini gözettiği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

AYT - 2020 ÖSYM

10. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda baş gösteren İstanbul Ayaklanmaları'nın nedenlerinden biri değildir?

- A) Yeniçerilerin ulufelerinin ayarı düşük akçe ile ödenmesi
B) Taht değişiklikleri yüzünden cülus bahşişi sorununun ortaya çıkması
C) Kapıkulu Ocaklarına usulsüz ve gereğinden çok asker alınması
D) Devlet adamlarının kendi çıkarları için Kapıkullarını kışkırtması
E) Sancağa gönderilen şehzadeler arasında taht kavgaları yaşanması

AYT - 2021 ÖSYM

11. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın isyanı üzerine, Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1833 yılında imzalanan Hünkâr İskelesi Antlaşması'ndan tedirgin olan İngiltere, aşağıdaki devletlerden hangisiyle iş birliğine yönelmiştir?

- A) Almanya B) Avusturya C) İtalya
D) Fransa E) İsveç

AYT - 2021 ÖSYM

12. Osmanlı Devleti'nin Tanzimat Fermanı'nı ilan ederek aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) Anayasayı ilan ederek parlamenter bir sisteme geçmeyi
B) Farklı dinlere mensup Osmanlı tebaası arasında birlik sağlamayı
C) Mısır Meselesi'nde büyük devletlerin desteğini almayı
D) Ülkedeki ayrılıkçı eğilimlerin önüne geçmeyi
E) Avrupalı devletlerin, ülkenin iç işlerine karışmasını engellemeyi

AYT - 2021 ÖSYM

13. Osmanlı Devleti'nin Kutsal İttifak'a karşı on altı yıl süren savaşını sona erdiren Karlofça Antlaşması'ndan sonra XVIII. yüzyılın başında Ruslarla imzaladığı ve Rus Çarlığı'nın Azak'ı ele geçirerek Karadeniz'e ulaşmasını sağlayan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul Antlaşması
B) Prut Antlaşması
C) Pasarofça Antlaşması
D) Küçük Kaynarca Antlaşması
E) Yaş Antlaşması

AYT - 2022 ÖSYM

14. 12 bölüm ve 119 maddeden oluşan Kanunuesasi'de "Yaptıklarıyla halkın güvenini kazanmış, devlet hizmetinde bulunmuş ve kırk yaşın üzerindeki kimselerden Padişah tarafından atanır." şeklinde yer alan hüküm aşağıdakilerin hangisiyle ilgilidir?

- A) Meclis-i Âyan B) Meclis-i Mebusan
C) Heyet-i Vükela D) Divan-ı Hümayun
E) Meclis-i Meşveret

AYT - 2023 ÖSYM

15. "Bundan sonra Avrupa, kendi yasalarına göre hareket eden, kendi siyasal ve ekonomik çıkarlarını izleyen, serbestlik içinde ittifaklar kuran ve bozan, savaş ile barış arasında, güç dengesi kurallarına göre durum değiştiren, elçi gönderip kabul eden bağımsız ve özgür devletlerden oluşacaktır. Devletlerin üzerinde, onların ilişkilerini düzenleyen herhangi bir üstün otorite yoktur."

Vestfalya Antlaşması'ndan alıntılanan bu ifadeler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Katolik kilisesinin gücünü giderek artırdığına
B) Devletler arası ilişkilerde yeni bir dönemin başladığına
C) Mezhep temelli çatışmalara zemin hazırlandığına
D) Barışı sağlayan uluslararası bir örgütün kurulduğuna
E) Devletlerin iç politikasında demokrasinin öncelik kazandığına

AYT - 2023 ÖSYM

Tarih

DENEME - 3

16. Osmanlı Devleti XVIII-XIX. yüzyıllarda Avrupa'nın büyük devletleri ile ilişkilerini bir denge politikası çerçevesinde yürütmüştür.

Osmanlı Devleti bu politika ile aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Mevcut sınırlarını koruyarak varlığını sürdürmeyi
- B) Viyana Kongresi'yle oluşan siyasi dengeyi değiştirmeyi
- C) Millet sistemini değiştirerek ulus devlet yapısına geçmeyi
- D) Avrupa devletlerine tanıdığı imtiyazları kaldırmayı
- E) Sömürgecilik yapan devletler arasına katılmayı

AYT - 2023 ÖSYM

17. Osmanlı tarihine "Vaka-i Hayriye" olarak geçen ve padişah II. Mahmut tarafından çıkarılan bir fermanla halka duyurulan olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hünkar İskelesi Antlaşması'nın imzalanması
- B) Mekteb-i Harbiyenin açılması
- C) Kabakçı Mustafa İsyanı'nın bastırılması
- D) Yeniçeri Ocağının kaldırılması
- E) Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesi

AYT - 2024 ÖSYM

18. XVIII. yüzyılda İngiltere'de başlayan ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerine yayılan Sanayi Devrimi'nin sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Pazar rekabetinin artması
- B) Seri üretime geçilmesi
- C) İşçi sınıfının ortaya çıkması
- D) Ulus devletlerin zayıflaması
- E) Fabrikaların çoğalması

AYT - 2024 ÖSYM

19. Filistin'i işgal eden Napolyon'u Akkâ'da mağlup ederek önemli bir başarı elde eden Nizam-ı Cedit ordusu aşağıdaki Osmanlı padişahlarından hangisi tarafından kurulmuştur?

- A) II. Abdülhamit
- B) III. Selim
- C) II. Osman
- D) Abdülaziz
- E) Abdülmecit

AYT - 2024 ÖSYM

7. AY

XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya

Millî Mücadele

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 19

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA

EAPS14TAR25-116

TEST • 1

• KAVRAMA •

- İdadi
- Bab-ı Ali Baskını
- Vatan ve Hürriyet
- Sarı Kitap
- Ateşemiliter
- Bolşevik
- İçtihat
- İslamcılık
- Reval Mülakatı

1. Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü ve günümüzde Yunanistan'ın sınırları içerisinde kalan Selanik; Makedonya'nın sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan en gelişmiş şehriydi. Hem bir liman kenti olması hem de demir yolu ile ulaşımının olması, Selanik'i önemli bir ticaret merkezi hâline getirmişti. Nüfusunun çoğunluğu Türk olan Selanik'te; Yunan, Ermeni, Bulgar, Yahudi gibi çeşitli din, mezhep ve milletlerden insanlar bir arada yaşamaktaydı.

Selanik şehrinin bu yapısının Mustafa Kemal'e;

- farklı kültürlerle hoşgörülü yaklaşması,
- silah kullanma becerisini artırması,
- yenilikçi ve açık görüşlü bir insan olması

özelliklerinden hangilerini kazandırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. 1878 yılında yayınlanan Halepa Fermanı ile aşağıdaki topraklardan hangisinin kaybedilme süreci hızlanmıştır?

- A) Kıbrıs B) Mora C) Mısır
D) Girit E) Trablusgarp

3. "Mustafa Kemal, küçüklüğünden itibaren kitap okumaya düşkün birisidir. Lise hayatında okumanın yanında ders defterinin kenarlarına notlar almış, yorumlar yapmıştır. Matematiğe oldukça düşkün olan Mustafa Kemal, Cumhuriyet Dönemi'nde Geometri kitabı yazmıştır. Sadece Geometri kitabı mı? Tabiki hayır, daha birçok kitap daha kaleme almıştır...."

Dersinde Mustafa Kemal'in hayatını işleyen Metin Hoca, anlatımına devam ederken aşağıdaki eserlerden hangisini örnek olarak veremez?

- A) Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal
B) Nutuk
C) İstiklal Yolu
D) Cumalı Ordugahı
E) Vatandaş İçin Medeni Bilgiler

4. Ali Öğretmen'in "Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen düşünürler ve etkiledikleri alanlar nelerdir?" sorusuna öğrencisi İbrahim şu cevapları vermiştir:

- Mehmet Emin Yurdakul: Milliyetçilik
- Tevfik Fikret: İnkılapçılık
- Montesquieu: Cumhuriyetçilik
- Namık Kemal: Bilimsellik ve Akılcılık
- J.J. Rousseau: Yurttaşlık Bilinci

Bu bilgilere bakıldığında İbrahim'in kaç numaralı alanda yanlış bir bilgi verdiği söylenebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. Mustafa Kemal, vatan ve hürriyet şairi olarak bilinen ----^I, den "Türk ulusunun yüzyıllardan beri beklediği ses", olarak bahsetmiştir. ----^{II} için ise "Ben inkılap ruhunu ondan aldım." diye söz ederek onun özgürlük ve laiklik anlayışından esinlenmiştir.

Bu parçada numaralandırılmış alanlara aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilirse anlatım doğru olur?

- A) Mehmet Emin-Yurdakul-Ziya Gökalp
B) Namık Kemal-Tevfik Fikret
C) Tevfik Fikret-Mehmet Emin Yurdakul
D) Ziya Gökalp-Namık Kemal
E) Namık Kemal-Mehmet Emin Yurdakul

6. Mustafa Kemal, Balkan Harbi'nden sonra, 27 Ekim 1913 tarihinde Sofya Ataşemiliterliğine atanmıştır. 11 Ocak 1914 tarihinden itibaren Belgrat ve Çetine Ataşemiliterliklerini yürütme görevi de kendisine verilmiştir. Ataşemiliterliği esnasında yarbaylığa yükselen Mustafa Kemal'in bu görevi kısa bir süre sonra sona ermiştir.

Mustafa Kemal'in ataşemiliterlik görevinin sona ermesinde aşağıdaki gelişmelerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I. Dünya Savaşı B) Trablusgarp Savaşı
C) Bâb-ı Âli Baskını D) 31 Mart Olayı
E) Mondros Ateşkes Antlaşması

7. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Kemal: Osmanlı Devleti, üç kıtada toprağı olan devlet olma özelliğini kaybetmiştir.

Cemre: İtalya, ilk defa geçici de olsa Ege Denizi'ne ulaşmıştır.

Varol: Küçük Kaynarca Antlaşmasından sonra halifelik, ikinci defa siyasi bir güç olarak kullanılmıştır.

Gizem: Yunan işgalini engellemek için On İki Ada ve Rodos, geçici olarak İtalya'ya bırakılmıştır.

Diyalogta bahsedilen gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Londra Antlaşması B) İstanbul Antlaşması
C) Atina Antlaşması D) Uşi Antlaşması
E) Roma Antlaşması

8. I. Fransız İhtilali
II. Coğrafi Keşifler
III. Sanayi İnkılabı

Yukarıdaki gelişmelerden hangilerinin sonuçlarının I.Dünya Savaşı'na doğrudan etki ettiği söylenebilir?

- A)Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Sultan II. Abdülhamid: "Hem bari orduyu politikadan çekebilseydik... Hanedana karşı olanlar, hanedandan yana olanlar diye bölündü yeni baştan ordu, 93 Muharebesi'ni kaybettik. ... Tarih değil, hatalar durmadan tekerrür ediyor... Ordu; gayesi içinde elindeki kuvveti kullanırsa meşru, gayesi dışına kayarsa gayrimeşrudur. Belki bazı şeyleri yakar, yıkar ama sonunda kendisi de yıkılır. Ve maalesef bu enkazın altında bazen bir devlet de çöker." demiştir. Elif Öğretmen'in "Sultan II. Abdülhamid hangi gelişmeden sonra yaşanan başarısızlık üzerine bu ifadeyi kullanmıştır?" sorusuna öğrencileri şu cevapları vermiştir:

Harun : I. Balkan Savaşı

Burcu : II. Balkan Savaşı

Salih : Dömeke Meydan Savaşı

Nilüfer : Trablusgarp Savaşı

Sadi : I. Dünya Savaşı

Bu bilgilere göre öğrencilerden hangisi Elif Öğretmen'in sorusuna doğru cevap vermiştir?

- A) Harun B)Burcu C) Sadi
D) Nilüfer E) Salih

10. II. Meşrutiyet'in ilanı sırasında Bulgaristan'ın bağımsız olması, Bosna Hersek'in Avusturya tarafından işgal edilmesi ve Girit'in Yunanistan'a katılmasıyla beraber yaşanan olumsuzluklar; iç politikadaki huzursuzluğu daha da artırmıştır. Meşrutiyet yönetimine karşı olanlar tarafından 31 Mart Ayaklanması (13 Nisan 1909) çıkartılmıştır. Ayaklanma komutanlığını Mahmut Şevket Paşa'nın yaptığı kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yürüttüğü Selanik'ten gelen hareket ordusu tarafından bastırılmıştır. Bu olaydan sonra II. Abdülhamit tahttan indirilmiş ve yerine Mehmet Reşat tahta çıkartılmıştır.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. ordunun yapılan yenilikleri koruduğu,
II. iç ve dış sorunlarla uğraşıldığı,
III. Osmanlı Devleti'nde hanedan değişikliğinin yaşandığı
- yorumlarından hangileri yapılabilir?**

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. 1919 yılına ait Paris Barış Konferansı ile ilgili bir makale hazırlayacak olan Sunay'ın makalesinde aşağıdaki konuların hangisinden bahsetmesi beklenemez?

- A) Milletler Cemiyeti'nin kurulması
B) Versay Antlaşması'nın imzalanması
C) Manda ve himaye sisteminin benimsenmesi
D) İzmir'in Yunanistan'a bırakılması
E) Gizli Antlaşmaların kamuoyu ile paylaşılması

12. Mustafa Kemal'in hayatı ile ilgili Mert Öğretmen öğrencilerine şu bilgileri vermiştir: Manastır Askerî İdadisindeyken Yunanistan'la yapılan Dömeke Meydan Savaşı'na katılmak için okuldan kaçmaya çalışmıştır. Bu okulda ayrıca Jean Jack Rousseau, Voltaire, Montesquieu, Auguste Comte gibi Fransız düşünürlerini yakından tanımış ve inkılap, bağımsızlık, adalet, eşitlik gibi kavramları özümsemiştir. Harp okulunda iken arkadaşlarıyla bir gazete çıkarmıştır. İlk görev yeri olan Şam'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur.

Mert Öğretmen'in verdiği bilgilerden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Vatana hizmet etme bilincine sahiptir.
B) Kültürel etkileşimlere açık bir kişiliktir.
C) Teşkilatçı yeteneği gelişmiştir.
D) Tümüyle Batılılaşma taraftarıdır.
E) Girişimci yapısı gelişmiştir.

TEST • 2

• KAVRAMA •

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA

1. Mustafa Kemal'in ilk görev yeri, 1905 yılında atanmış olduğu Şam'daki V. Ordu'dur. Mustafa Kemal'in atandığı V. Ordu'ya bağlı olarak kurulan süvari alaylarına bu bölgedeki çatışmaları önlemek ve Arap kabilelerinin ayrılıkçı ayaklanmalarını bastırmak görevi verilmiştir. Mustafa Kemal, Arapların Osmanlı Devleti'nden ayrılma isteklerine ve bu doğrultuda yaptıkları faaliyetlere burada tanık olmuştur.

Bu bilgilere bakıldığında Arap kabileleri arasında aşağıdaki akımlardan hangisinin güçlendiği söylenebilir?

- A) Osmanlıcılık B) Turancılık C) Milliyetçilik
D) Ümmetçilik E) Batıcılık

2. Ali Öğretmen'in "Mustafa Kemal'in askerlik hayatında ilk ve son savaştığı devletler hangileridir?" sorusuna öğrencileri şu cevapları vermiştir:

	İlk Savaştığı Devlet	Son Savaştığı Devlet
Ayten	Rusya	Fransa
Cemil	İtalya	Yunanistan
Binnur	Almanya	İngiltere
Nur	İngiltere	Fransa

Bu bilgilere göre öğrencilerden hangisi Ali Öğretmen'in sorusuna doğru cevap vermiştir?

- A) Nur B) Cemil C) Ayten
D) Binnur E) Kadir

3. I. Suriye Cephesi
II. Irak Cephesi
III. Çanakkale Cephesi
IV. Kafkas Cephesi

I. Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal, yukarıdaki cephelerin hangilerinde görev almıştır?

- A) I ve II B) III ve IV C) I, II ve III
D) I, III ve IV E) I, II, III ve IV

4. 29 Ekim 1907 tarihinde Mustafa Kemal arkadaşı Ali Fethi Okyar'ın ısrarı ile 322 numaralı üye olarak İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne üye olmuştur. 22 Eylül 1909 tarihinde Selanik'te yapılan toplantıya Trablus delegesi olarak katılan Mustafa Kemal, kongrede yaptığı konuşmasında partiyi tenkit ederek cemiyetle olan bağlarını koparmıştır.

Mustafa Kemal'in cemiyetle bağlarını koparmasında;

- I. ordunun siyasetle iç içe olmasına karşı çıkması,
II. subayların partiye üye olmaması gerektiğini ifade etmesi,
III. 31 Mart Olayına karşı muhalif bir tavır sergilemesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Osmanlı topraklarını paylaşmak için Batılı devletler kendi aralarında gizli antlaşmalar imzalamışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu devletlerden biridir?

- A) Sırbistan B) İtalya
C) ABD D) Belçika
E) Romanya

6. "Yakınımızda Binbaşı Kadri Bey isminde bir kişi oturuyordu. Oğlu Ahmet Bey, askerî ortaokula devam ediyor ve okul giysisi giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle giysi giymeye hevesleniyordum."

Mustafa Kemal, bu ifadeleri hangi okula kayıt yaptırmak istediği için dile getirmiştir?

- A) Şemsi Efendi Okulu
B) Harp Akademisi
C) Selanik Askerî Rüştîyesi
D) Manastır Askerî İdadisi
E) Mahalle Mektebi

7. Osmanlı Devleti, Trablusgarp Savaşı başladığında düzenli ordularını savaş bölgesine ulaştıramadı. Buna rağmen bazı subaylar, genelkurmay başkanlığına başvurarak bölgeye gönüllü olarak gitme talebinde bulundular.

Buna göre Osmanlı ordularının bölgeye sevk edilememesinde;

- I. Mısır'ın İngiliz işgalinde bulunması,
- II. İtalya'nın Çanakkale Boğazını bombalaması,
- III. donanmanın yetersiz kalması

nedenlerinden hangilerinin etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Mondros Ateşkes Antlaşması'nın orijinal metninin kaçınıcı maddesi doğrultusunda Türkiye sınırları içerisinde bir Ermenistan Devleti kurma konusu gündeme gelmiştir?**

- A) 61. Madde B) 1. Madde C) 7. Madde
D) 17. Madde E) 24. Madde

9. İtalya'nın Trablusgarp Savaşı'nı Başlatma Gerekçeleri:

- Trablusgarp ve Bingazi'de İtalyanların ekonomik faaliyetlerinin engellendiği
- Trablusgarp ve Bingazi'nin Osmanlı Devleti tarafından uygarlık yönünden geri bırakıldığı
- Türk subayları ve hükümet makamlarınca, bölgedeki İtalyan halka kötü muamelede bulunulduğu

Bu bilgilere bakıldığında İtalya ile ilgili,

- I. Yapacağı işgale karşı oluşabilecek tepkileri azaltmak istemiştir.
- II. Osmanlı Devleti aleyhine kamuoyu oluşturmaya çalışmıştır.
- III. Bölgenin kendisi için vazgeçilmez bir yer olduğunu belirtmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Mustafa Kemal Atatürk:” Bir ordunun cevheri ne olursa olsun, siyasete karışırsa birlikte hareket ve savaşma yeteneğini temelinden kaybeder. Vatanın savunma gücünü hiçe indirir. Siyasete karışmış bir ordunun, karışmadan önceki disiplini ve savaşma yeteneğini yeniden kazanabilmesi için çok zaman ister.” demiştir.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Mustafa Kemal'in bu ifadesini haklı çıkarmıştır?

- A) I. Balkan Savaşı B) II. Balkan Savaşı
C) Trablusgarp Savaşı D) I. Dünya Savaşı
E) Dömeke Meydan Savaşı

11. **Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Limni Adası'nda imzalanmıştır.
- B) Damat Ferit Hükûmet'i imzalamıştır.
- C) Osmanlı Devleti'ni Rauf Bey temsil etmiştir.
- D) Ateşkeste İtilafları İngiliz General Calthorpe temsil etmiştir.
- E) 30 Ekim 1918'de imzalanmıştır.

12. • Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakılacaktır.
• İtalya, kapitülasyonların kaldırılması hususunda Osmanlı Devleti'ne yardım edecektir.
• On İki Ada, geçici olarak İtalya'ya verilecektir.
• Trablusgarp ve Bingazi Müslümanları, dinî yönler gereğince Osmanlı halifesine bağlı konumda olacaklardır.
• Osmanlı Devleti'nin haklarını Trablusgarp ve Bingazi'de padişahın adına “naibü's-sultan” adında bir görevli üstüne alacaktır.
• Trablusgarp ve Bingazi'nin Duyun-u Umumiye'ye ödediği taksitleri bundan sonra İtalya ödeyecektir.

Osmanlı Devleti ile İtalya arasında 15 Ekim 1912'de imzalanan Uşi Antlaşması'nın maddelerine bakılarak aşağıdakilerden hangisinin söylenmesi doğru olmaz?

- A) Milliyetçilik akımı, Osmanlı ülkesinde ilk defa başarıya ulaşmıştır.
B) Adaların Yunan işgaline uğramaması için tedbir alınmıştır.
C) Bölgeyle dinî ve kültürel bağlar kopartılmamaya çalışmıştır.
D) Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet sahası daralmıştır.
E) Siyasi kayıplar, ekonomik kazançlarla telafi edilmek istenmiştir.

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA

1. **I. Durum:** İtalya, Trablusgarp'a saldırmadan önce İngiltere, Fransa ve Rusya gibi devletlerin onayını almıştır.

II. Durum: İtalya, Trablusgarp Savaşı devam ederken, Osmanlı Devleti'ne ait Rodos ve 12 Ada'yı işgal etmiş; Çanakkale Boğazı'nı ablukaya almıştır.

Bu iki duruma bakıldığında İtalya ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yayılmacı bir siyaset takip etmiştir.
- B) Osmanlı Devleti'ni diplomatik alanda yalnız bırakmaya çalışmıştır.
- C) Hâkimiyeti altındaki bölgelerde güçlü bir savunma hattı kurmuştur.
- D) Osmanlı Devleti'ni barışa zorlayacak askerî tedbirlere başvurmuştur.
- E) Osmanlı Devleti'nin hareket alanını daraltmaya çalışmıştır.

2. **1870 yılında yapılan Sedan Savaşı ile Alsas-Loren bölgesinde egemenlik kuran devlet aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Almanya
- B) Fransa
- C) ABD
- D) Çarlık Rusyası
- E) İtalya

3. **Ömer:** Almanya'nın Osmanlı Devleti ile ittifak yapmasında halifenin gücünden yararlanmak istemesi önemli bir etkenidir. Almanya, Osmanlı Devleti'nin elinde bulundurduğu Müslümanların dini liderliği olan halifelik makamını İngiliz ve Fransızlara karşı kullanmak arzusundaydı. Böylece, İngiliz ve Fransız idaresindeki Müslümanların ayaklanmasını sağlayabilecekti. Ancak bu plan başarıya ulaşmamıştır. Çünkü ----.

Buna göre Ömer ifadesine aşağıdakilerden hangisiyle devam ederse konuyla ilgili doğru bir bilgi vermiş olur?

- A) Milliyetçilik akımı ümmetçilik anlayışının önüne geçmiştir
- B) Osmanlı halifesi Kutsal Cihat fermanını yayımlamaya karşı çıkmıştır
- C) İslam dünyasının halifenin siyasi işlere girmemesi yönündeki telkinleri dikkate alınmıştır
- D) Mebusan Meclisinden gerekli izin alınamamıştır
- E) İttihat ve Terakki yöneticileri bu plana karşı olumsuz bir tavır sergilemiştir

4. **Almanya'nın İtilaf devletlerinin kendi bloklarına dahil etmediği Osmanlı Devleti'ni, ısrarla kendi yanına çekmek istemesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?**

- A) Savaşı daha geniş bir alana yayarak cephe gücünü artırmak
- B) Osmanlı Devleti'ne ait yer altı ve yer üstü zenginliklerinden faydalanmak
- C) Osmanlı ordusundan teknik ve teçhizat açısından destek almak
- D) Osmanlı halifesine cihat ilan ettirerek İtilafları zor duruma düşürmek
- E) Osmanlı ordularını Süveyş Kanalı'na yönlendirerek İngiltere'nin sömürge bağlantısını tehdit etmek

5. **1897'de Girit konusunda tarafların uzlaşamaması nedeniyle Osmanlı Devleti ile Yunan Krallığı arasında aşağıdaki savaşlardan hangisi yapılmıştır?**

- A) I. Balkan
- B) II. Balkan
- C) Dömeke
- D) Gediz
- E) I. İnönü

6. • I. Dünya Savaşı öncesinde devletlerarası rekabetin iyice arttığı bir dönemde Maliye Nazırı Cavit Bey'in İngiltere Bahriye Nazırı Winston Churchill'e ittifak teklifi Churchill'in "Şimdilik yeni siyasi bağlar altına giremeyiz" cevabıyla reddedilmiştir.

• 1914'te Cemal Paşa tarafından Fransa dışişleri bakanına ittifak teklifi resmi olarak iletilmiş fakat Fransız hükümeti; Rusya razı olmadıkça böyle bir ittifakın mümkün olmayacağı belirterek teklifi reddedilmiştir.

İtilaf devletlerinin Osmanlı Devleti ile ittifak yapmak istememelerinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Osmanlı toprakları üzerindeki tarihî emellerinin etkisi
- B) Osmanlı Devleti'nin siyasi, ekonomik ve askerî açıdan zayıf olması
- C) İngiltere ve Fransa'nın Rusya'yı kendi yanlarında tutmak istemesi
- D) Sömürgelerindeki Müslüman topluluklarının tepkilerinden çekinilmesi
- E) İttihat ve Terakki yöneticilerine güven duyulmaması

7. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na Almanya'nın yanında resmen katıldığını açıklaması üzerine, İtilaf blokunun lider devleti İngiltere bu duruma ilk olarak nasıl tepki vermiştir?

- A) Çanakkale Boğazına donanma göndermiştir.
- B) Kıbrıs'ı topraklarına kattığını ilan etmiştir.
- C) Rusya'yı İtilaf blokuna davet etmiştir.
- D) Yunanistan'ı İtilaf blokuna katmıştır.
- E) Anadolu'da işgallere başlamıştır.

8. "Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni kendi yanında savaşa sokmak istemesinde Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumu etkili olmuştur." diyen bir tarihçi bu iddiasına;

- I. Osmanlı Devleti'nin boğazlara hâkim olması,
- II. Süveyş Kanalı'nda İngiltere'ye darbe vurabilecek bir konumda olması
- III. Rusya'ya coğrafi olarak yakın olması

bilgilerinden hangilerini kanıt olarak gösterebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9. 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahtı Ferdinand ve eşi, Saraybosna şehrini gezerken bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürülmüşlerdir. Bu olay, I. Dünya savaşı'nın başlamasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti; savaşın başlamasıyla tarafsızlığını ilan etmiş, her ihtimale karşılık bazı tedbirler almıştır.

Bu tedbirler arasında,

- I. Boğazları kapatmıştır.
- II. Kapitülasyonları kaldırmıştır.
- III. Seferberlik ilan etmiştir.

icraatlerinden hangileri yer alır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. 1914'te Goben ve Breslaw gemilerinin Osmanlı Devleti'ne sığınmasından sonra İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'nin tarafsızlığını devam ettirmesi konusunda kapitülasyonların kaldırılması başta olmak üzere bir takım vaatlerde bulunmuşlardır.

İtilaf Devletlerinin bu şekilde hareket etmesi;

- I. savaşın geniş bir alana yayılmasının engellenmek istenmesi,
- II. Osmanlı Devleti'nin askerî gücünden çekinilmesi,
- III. sömürge yollarının güvenliğinin sağlanmaya çalışılması

gerekçelerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

11. Mondros Mütarekesi'nde geçen "Vilayet-i Sitte" ifadesi ile aşağıdakilerden hangisi kastedilmiştir?

- A) Ermeni nüfusunun yoğun olduğu altı il
- B) Rus tehditi altında olan Kars, Ardahan ve Batum şehirleri
- C) İdaresi İngilizlere bırakılan iller
- D) Zararlı azınlık cemiyetlerinin kurulduğu şehirler
- E) İtilaflarca işgal edilmeme sözü verilen üç il

12. Eylem Hanım'ın "Almanya'nın Osmanlı Devleti ile ittifak yapmasında etkili olan sebepler nelerdir?" sorusuna öğrencisi Gamze şu cevapları vermiştir:

- 1. Savaşı geniş bir alana yayarak üzerindeki baskıyı azaltmak
- 2. Halifenin gücünden faydalanarak itilaf sömürgelerindeki Müslümanları harekete geçirmek
- 3. Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan faydalanmak
- 4. Osmanlı teknolojisini sınırları içindeki insan gücüyle birleştirmek
- 5. Rusya'nın İtilaf devletleriyle bağlantısını kesmek

Bu bilgilere bakıldığında Gamze'nin kaç numaralı alanda yanlışlık yaptığı söylenebilir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA

1. Tarih sınavı öncesinde Hakan, arkadaşlarına Kafkas Cephesi'nde yaşanan Sarıkamış Harekatından sonra Rus işgaline uğrayan şehirleri akıllarında tutmaları için "MEB-VET" kelimesini bilmelerinin yeterli olacağından bahsederek kelimenin açıklamasını şu şekilde yapmıştır:

1. M: Malatya
2. E: Erzurum
3. B: Bitlis
4. V: Van
5. E: Elazığ
6. T: Trabzon

Bu bilgilere bakıldığında Hakan'ın kaç numaralı alanlarda yanlış şehirleri kodlattığı söylenebilir?

- A) 2 ve 4 B) 3 ve 5 C) 1 ve 5
D) 1, 3 ve 4 E) 2, 3 ve 4

2. Çarlık Rusyası, I. Dünya Savaşı sırasında ekonomik olarak oldukça güç durumdaydı. İtilaf donanması Çanakkale'yi geçebilse Rusya'yı önemli oranda güçlendirecekti fakat Çanakkale geçilemedi. Rusya'da ekonomik kriz büyüdü ve 1917'de Bolşevik İhtilâli çıktı. Çarlık Rusyası yıkıldı yerine Sovyet Rusya kuruldu. Sovyet lider Lenin, dünya kamuoyuna Çarlık Rusyası'nın da içinde bulunduğu "Gizli Antlaşmaları" duyurdu. Ayrıca; Kafkas Cephesi'nde ele geçirilen Doğu Anadolu illeri ile Berlin Antlaşması'yla Ruslara bırakılan Elviye-i Selase'nin Osmanlı Devleti'ne geri verileceğini açıkladı.

Bu bilgilere bakıldığında Sovyet Rusya'nın amacının ne olduğu savunulabilir?

- A) İttifak devletleri grubuna katılmak
B) Orta Doğu'da komünizmi yaymak
C) Yeni bir devlet olduğunu kanıtlamak
D) Osmanlı Devleti'nden ekonomik yardım almak
E) Yeni bir savaşın çıkmasına engel olmak

3. **Şahin:** I.Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin kazandığı tek cephedir.

Özge: Yardım alamayan Çarlık Rusya'da ilerleyen dönemlerde Bolşevik İhtilâli gerçekleşmiştir.

Kartal: I. Dünya Savaşı'nın süresi en az iki yıl uzamıştır.

Çiğdem: Bulgaristan İttifak Devletlerinin yanında savaşa katılmıştır.

Ejder: I. Dünya Savaşı'nda başkent İstanbul'u tehdit eden tek cephedir.

Diyalogta bahsedilen cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çanakkale B) Kafkas C) Makedonya
D) Galiçya E) Kanal

4. "Çanakkale'nin Kahraman Komutanları" konulu bir performans ödevi hazırlayacak olan Buğra'nın aşağıdaki komutanların hangisinden bahsetmesi beklenemez?

- A) Esat Paşa B) Gazi Osman Paşa
C) Cevat Paşa D) Mustafa Kemal Paşa
E) Kazım Karabekir Paşa

5. "Osmanlı Devleti bu cephede kutsal toprakları İngiliz işgalinden korumak için savaşmıştır. Türk ordusu bu cephede bir yandan İngilizlerle mücadele ederken diğer yandan İngilizlerin bağımsız devlet kurma vaadiyle kışkırttığı Mekke Emiri Şerif Hüseyin liderliğindeki Arap kabilelerle mücadele etmek zorunda kalmıştır."

Bu bilgilere bakıldığında aşağıdaki cephelerin hangisinden söz edildiği söylenebilir?

- A) Kanal B) Irak C) Hicaz
D) Suriye E) Kafkas

6. Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nda taarruz, müdafaa ve destek olmak üzere üç farklı cephede savaş vermiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda toprak kazandığı tek cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çanakkale B) Irak C) Kafkas
D) Hicaz E) Kanal

7. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'ndan çekilmesinde;

- I. Yunanistan'ın İtilaf blokuna katılmış olması,
II. Wilson İlkelerinin yayımlanmış olması,
III. Bulgaristan'ın savaştan çekilmiş olması

gelişmelerinden hangilerinin etkisinin olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. I. Dünya Savaşı sürecinde İtilafların kendi aralarında Osmanlı Devleti'ni parçalama adına gizli antlaşmalar yaptıklarını dünyaya duyuran devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ABD B) Almanya
C) Sovyet Rusya D) Japonya
E) Osmanlı Devleti

9. I. Sovyet Rusya'nın I. Dünya Savaşı'ndan resmen çekilmesi

- II. ABD'nin Wilson İlkelerini yayınlaması
III. Bulgaristan'ın İttifak grubuna katılması

gelişmelerinin kronolojik dizilimi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) III - II - I B) II - I - III C) I - III - II
D) II - III - I E) III - I - II

10. **Boğazlar Antlaşması (1915):** İngiltere, Fransa ve Rusya arasında imzalanan antlaşmaya göre İstanbul, Boğazlar ve Marmara kıyıları Ruslara bırakılacaktır.

Sykes-Picot Anlaşması (1916): 16 Mayıs 1916 tarihinde İngiltere ve Fransa arasında yapılan ve aynı yılın Ekim ayında Rusya tarafından onaylanan antlaşmaya göre Rusya'ya; Trabzon, Erzurum, Van ve Bitlis ile Güneydoğu Anadolu'nun bir kısmı bırakılmıştır. Antlaşmada ayrıca Fransa'ya; Doğu Akdeniz Bölgesi, Adana, Antep, Urfa, Mardin, Diyarbakır, Musul ve Suriye kıyıları, İngiltere'ye ise Hayfa ve Akka limanları, Bağdat ile Basra ve Güney Mezopotamya verilecektir.

Mc Mahon Antlaşması (1917): İngiltere'nin Mısır Valisi Mac Mahon ile Hicaz Emiri Şerif Hüseyin arasında 1917 yılında imzalanmıştır. İngiltere tarafından Araplara, Osmanlı Devleti ile savaşmaları hâlinde bağımsız bir Arap Krallığı kurulacağı vaat edilmiştir.

Gizli Antlaşmalarla ilgili verilen bilgilerden yola çıkıldığında;

- I. İtilaf Devletleri savaş sonunda aralarında sınır sorunları yaşamak istememiştir.
II. Avrupalı devletler çıkarları doğrultusunda Osmanlı topraklarını aralarında paylaşmıştır.
III. İngiliz ve Fransızlar, Osmanlı Devleti'nin savaşı kaybedeceği düşüncesi ile hareket etmişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

11. **Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na katılmasında;**

- I. siyasi yalnızlıktan kurtulmak,
II. yeni ham madde kaynakları elde etmek,
III. milli iradeyi ülkede egemen kılmak

amaçlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

TEST • 5

• PEKİŞTİRME •

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA

1. Öğretmen: “İtilaf devletlerinin Çanakkale Cephesi’ni açmasında etkili olan nedenler nelerdir?” sorusuna öğrenci;

1. Gelişen Bolşevik harekâtını etkisiz hâle getirmek
2. Çarlık Rusya’ya karadan yardım götürmek
3. İstanbul ve Boğazları alarak Osmanlı Devleti’ni saf dışı bırakmak
4. Tarafsız devletleri kendi yanlarına çekerek Balkanlarda yeni cepheler açmak
5. Almanya ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu bloğunu güneyden kuşatmak

cevabını vermiştir.

Buna göre öğrencinin vermiş olduğu cevaplardaki kaç numaralı alan Irak Cephesi ile ilgilidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

2. **Aysu:** İngiltere tarafından açılan cephe.

Vural: Cephenin açılmasındaki en önemli etken, İngilizlerin petrol bölgelerini kontrol etmek istemesidir.

Oya: Cephenin açılmasındaki bir diğer etken ise Osmanlı ordularının İran ve Afganistan güzergâhı üzerinden Hindistan sömürgelerine ulaşmasını engellemektir.

Musa: Cepheye yapılan savaşlar sırasında Kut’ül Amare bölgesinde kuşatılan İngiliz birlikleri esir alınmıştır.

Gaye: İngiliz tarihçisi James Morris bu teslimi “Britanya (İngiltere) askerî tarihindeki en aşağılık şartlı teslimi” olarak nitelendirmiştir.

Öğrencilerin çeşitli bilgiler verdiği bu cephe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Irak B) Suriye C) Hicaz
D) Çanakkale E) Kafkas

3. “Mondros Ateşkes Antlaşması’nda yer alan bazı maddeler, Osmanlı Devleti’nin I. Dünya Savaşı’nda yaptığı hazırlıkları veya almış olduğu tedbirleri devre dışı bırakmaya yöneliktir.” **diyen bir tarihçi aşağıdaki maddelerden hangisini tezine kanıt olarak gösterebilir?**

- A) Osmanlı demir yollarından İtilaf Devletleri istifade edecekler ve Osmanlı ticaret gemileri onların hizmetinde bulundurulacak.
- B) Osmanlı sularındaki bütün torpil tarlaları ile torpido ve kovan mevzilerinin yerleri gösterilecek ve bunları taramak ve kaldırmak için yardım edilecek.
- C) İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit edecek bir durumun ortaya çıkması hâlinde herhangi bir stratejik yeri işgal etme hakkına sahip olacak.
- D) Hudutları korunması ve iç asayişin temini dışında, Osmanlı ordusu derhal terhis edilecek.
- E) Hükûmet haberleşmesi dışında; telsiz, telgraf ve kabloları denetimi, İtilaf Devletlerine geçecek.

4. Mustafa Kemal, Hicaz ve Suriye cephelerinde savaşan Osmanlı ordularının sevk ve idaresinde Almanların söz sahibi olmasından duyduğu rahatsızlığı İstanbul’a gönderdiği raporda şu şekilde ifade etmiştir: “...Hâlep’te, Fırat’ta ve Suriye’de Alman siyasetinin Alman çıkarının peşinde koşan bir Alman komutanın; yüz binlerce Türk kanı için karar verme mevkiinde bulunması tamamen vatanımızın çıkarlarına aykırıdır...”

Bu bilgilere bakıldığında Mustafa Kemal’in;

- I. bağımsız devlet anlayışı,
- II. üste itaat,
- III. görev bilinci

ilkelerinden hangilerini önemseydiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. • “Türkler, bağımsız bir devlet kurma kabiliyetine sahip değillerdir.” G. Clemenceau
- “Türkler ne kendilerini yönetebilirler ne de bir başkasını fakat ıslah edilmeye değerler.” Rawndall

Fransa Başbakanı Georges Clemenceau ve Amerikan Komiseri Ravndal’ın I. Dünya Savaşı’ndan sonra söyledikleri sözlere bakıldığında bu şahısların Anadolu’da hangi yönetim anlayışının oluşmasını savundukları söylenebilir?

- A) Mandater B) Federatif C) Demokratik
- D) Teokratik E) Oligarşik

6. I. Dünya Savaşı’nın sona ermesinde;

- I. Wilson ilkeleri’nin yayımlanması,
- II. Osmanlı Devleti ile Almanya arasındaki kara bağlantısının kesilmesi,
- III. İtilaf donanmasının Çanakkale’den geçememesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

7. I. Muş ve Bitlis’in Ruslardan geri alınması
- II. İngiliz ordularının Halep yakınlarında durdurulması
- III. İtilaf donanmasının Çanakkale Boğazı’nı geçememesi

gelişmelerinin hangilerinde Mustafa Kemal Paşa’nın doğrudan etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

8. I. Barış antlaşmaları ve diplomasilere açıklık ve şeffaflık esas olacak; devletler kendi aralarında gizli antlaşmalar yapmaya son verecektir.
- Osmanlı Devleti’ni paylaşmak için imzalanan gizli antlaşmalar hukuken geçersiz hâle gelmiştir.
- II. Galip devletler, mağlup devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacaktır.
- Yeni sömürgelerin oluşması engellenmeye çalışılmıştır.
- III. Çanakkale Boğazı, sürekli olarak bütün milletlerin ticaret gemilerine açık olmalı ve bu durum milletlerarası garanti altına konmalıdır.
- Boğazların uluslararası statüsü devam etmiştir.
- IV. Özel sözleşmelerle bütün ulusları içine alan milletlerarası bir teşkilat oluşturulmalıdır.
- Savaşların uluslararası meseleleri çözen bir araç olmaktan çıkarılması amaçlanmıştır.
- V Her ülkede silah gücünün iç güvenliği sağlamaya yetecek en düşük düzeye indirilmesi için yeterli güvenceler karşılıklı olarak verilmelidir.
- Ulusların kendi geleceklerine karar verebilme haklarına vurgu yapılmıştır.

Wilson İlkelerinin hangi maddesinin yorumlanmasının doğru yapılmadığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Dünya Savaşından sonra yenilen devletlerle yapılacak barış antlaşmalarının taslaklarını belirlemek, Avrupa’nın siyasi haritasını yeniden çizmek ve Osmanlı Devleti’nin topraklarını paylaşmak amacıyla toplanan konferanstır. Konferansa; İngiltere, Fransa, İtalya, ABD ve Japonya öncülüğünde 32 devletin temsilcisi katılmıştır. Konferansta İngiltere’nin girişimleri; ABD ve Fransa’nın da desteğiyle İzmir ve çevresinin Yunanistan’a verilmesi karara bağlanmıştır.

Hakkında bilgiler verilen uluslararası barış antlaşması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Paris Barış Antlaşması B) Sevr Barış Antlaşması
- C) Londra Konferansı D) Mondros Mütarekesi
- E) Lozan Barış Antlaşması

TEST • 6

• DEĞERLENDİRME •

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ VE DÜNYA

1.

I. Dünya Savaşı Öncesi Avrupa

I. Dünya Savaşı Sonrası Avrupa

Yukarıdaki görseller incelendiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Orta Avrupa'daki çok uluslu imparatorluklar parçalanmıştır.
- B) Balkan coğrafyasında sınır değişiklikleri meydana gelmiştir.
- C) Avrupa'daki ulus devlet sayısı artmıştır.
- D) Akdeniz limanları önem kaybetmiştir.
- E) Orta Doğu'da yeni devletler kurulmuştur.

2. Mustafa Kemal 1905 yılında Harp Akademisi'nden kurmay yüzbaşı rütbesiyle mezun olmuştur.

Mustafa Kemal'in yüzbaşılıktan binbaşılığa terfi etmesinde aşağıdaki başarılarından hangisi etkili olmuştur?

- A) 31 Mart Vakası'nın bastırılması
- B) Fransa'da düzenlenen Picardi tatbikatına katılması
- C) Tobruk ve Derne'de İtalyanları durdurması
- D) Sofya Ateşemiliterliğine atanması
- E) Anafartalar Savaşlarında İtilafı bozguna uğratması

3.

I. Dünya Savaşı başladığında itilaf devletleri arasında Osmanlı topraklarının paylaşımı konusu gündeme gelmiştir. İtilaf devletlerince Çanakkale Cephesi'nin açılması üzerine Rusya'nın isteği ile 1915 Boğazlar Antlaşması imzalanmıştır. Antlaşmayla İstanbul, Boğazlar ve Marmara kıyılarının Rusya'ya bırakılacağına karar verilmiştir.

Buna göre,

- I. Rusya sıcak denizlere inme politikasını sürdürmüştür.
- II. İtilaf devletleri, Osmanlı Devleti'nin geleceğini şekillendirmek istemiştir.
- III. Boğazlar, resmen Rusya'nın kontrolü altına girmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4.

Mustafa Kemal aşağıdaki cephelerin hangisinden sonra "Payitahtı kurtaran adam" ünvanıyla anılmıştır?

- A) Çanakkale
- B) Galiçya
- C) Kafkas
- D) Suriye
- E) Makedonya

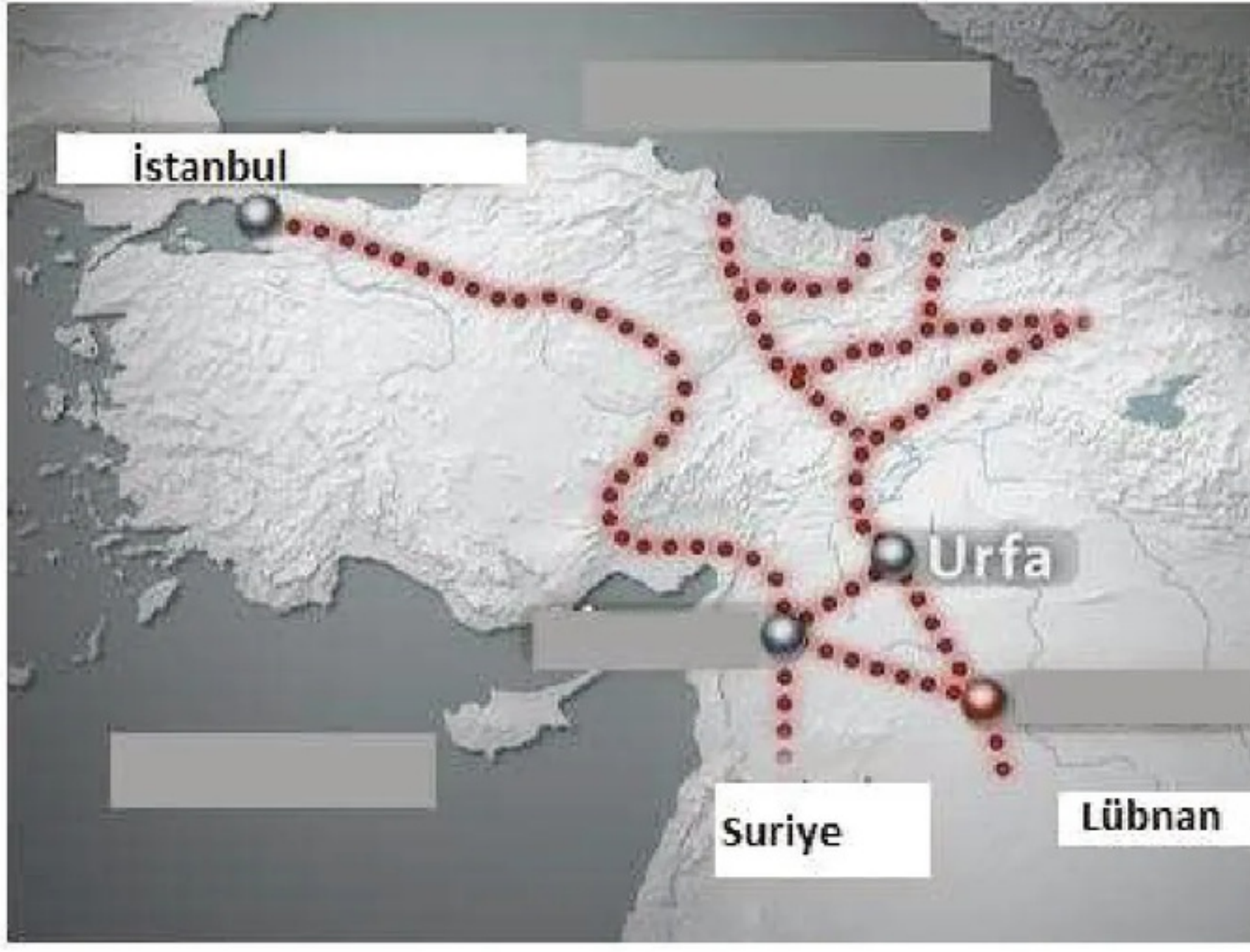
5.

Çanakkaleli Şerif Ali Arslan: "8 sene askerlik yaptım. İlk olarak Balkanlara gittim. Sonra seferberlik oldu. Çanakkale'ye gönderdiler. Çanakkale'de 9 ay kaldım ve hafif bir şekilde yaralandım. Sonra Romanya'ya gittim ve yine yaralandım. Edirne'de 3 ay hastanede yattım. Savaştan sonra da Kuvayimilliye katıldım. Orada Yunan'a karşı çarpıştık." demiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin sadece kendi sınırları içinde savaşmadığı
- B) Osmanlı ülkesinin uzun yıllar süren savaşlara sahne olduğu
- C) Osmanlı ordusunun farklı bölgelerde görev yaptığı
- D) Yunanlıların Anadolu'da başarısızlığa uğradığı
- E) I.Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu'da direnişin başladığı

6.

Tehcir Kanunu Göç Haritası

Kanunun hazırlanma sebebi:

I. Dünya Savaşı'nın bütün hızıyla sürdüğü Çanakkale Cephesi'nde ölüm-kalım mücadelesinin verildiği bir dönemde Van ve çevresinde isyan eden Ermeniler; bu bölgede yaşayan nüfusun büyük bir bölümünü katlettiler. Osmanlı Hükûmeti bu kargaşaya son vermek için Anadolu'nun çeşitli bölgelerindeki Ermenileri 27 Mayıs 1915'te çıkarılan Tehcir Kanunu ile bir Osmanlı toprağı olan ve savaş alanı dışında kalan Suriye ve Lübnan'a gönderme kararı aldı.

Kanunun maddeleri:

- Sefer vakti ordu, kolordu, fırka, kumandan veya vekilleri ve mevki kumandanları hükümetin emirlerine, asayiş ve memleket savunmasına yönelik uygulamalara muhâlefet ve direnme görürlerse cezalandırmaya, saldırıları ortadan kaldırmaya yetkili ve zorunludur.
- Aynı makamlar askerlik gereği veya casusluk veya ihanetini hissettikleri kasaba halkını tek tek veya toplu olarak mahallelere sevk ve iskân ettirebilirler.
- Bu Kanun'un uygulanmasından Başkumandanlık Vekili ile Harbiye Nazırı sorumludur.

Bu görsel ve bilgiler birlikte değerlendirildiğinde Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İç güvenliği sağlayacak tedbirlere başvurmuştur.
- B) Sevkler konusunda askeri makamlara yetki verilmiştir.
- C) Ermenilerin tamamını iskâna tabi tutmuştur.
- D) Azınlık isyanlarıyla mücadele etmiştir.
- E) Ağırlıklı olarak doğudaki Ermeniler göç ettirilmiştir.

7. Tarih dersinde Nesrin Hanım öğrencilerine şu bilgileri vermiştir:

- Osmanlılık fikrinin başarılı olamayacağı anlaşılmış ve Türkçülük fikri ön plana çıkmıştır.
- Osmanlı ordusunun yeniden yapılandırılması için Almanya'dan subaylar getirilmiştir.
- Batı Trakya, Arnavutluk ve Makedonya kaybedilmiştir.
- Osmanlı Devleti'nin batı sınırı Meriç Nehri olarak kabul edilmiş ve bugünkü sınırimız büyük ölçüde çizilmiştir.
- Kimsesiz kalan çocukları barındırmak ve meslek edindirmek amacıyla Darüleytam açılmıştır.
- Osmanlı Devleti, Avrupa siyasetinde yalnızlık politikasına itilmiştir.

Nesrin Hanım'ın vermiş olduğu bu bilgiler aşağıdaki gelişmelerin hangisinin sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) I. Dünya Savaşı
- B) Balkan Savaşları
- C) Berlin Antlaşması
- D) 31 Mart Olayı
- E) Trablusgarp Savaşı

8. **İtalya Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp direnişini kırmak için aşağıdaki adalardan hangisini işgal etmiştir?**

- A) Kıbrıs
- B) Girit
- C) Mora
- D) Rodos
- E) Bozcaada

9.

Cephe	Amaç
?	İngiltere'nin sömürgeleriyle olan bağlantısını kesmek
?	Turancılık idealini gerçekleştirmek
?	Sırp ve Fransız kuvvetlerine karşı Bulgaristan'a yardım etmek
?	Kutsal yerleri korumak

Yukarıda verilen eşleştirme tablosunda “?” işareti ile boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

- A) Hicaz
- B) Makedonya
- C) Çanakkale
- D) Kafkas
- E) Kanal

ÜNİTE 20

MİLLÎ MÜCADELE

- Müdafaa-i hukuk
- Kuvva-i Milliye
- Mandacılık

- Mustafa Kemal
- Milli irade
- Mebus

- Tamim
- Mim Mim
- Misak-ı Milli

EAPS14TAR25-122

TEST • 7

• KAVRAMA •

1. 16 Mayıs 1919'da İstanbul'dan ayrılan Mustafa Kemal Paşa ve ekibi 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basmıştır. Samsun'da bazı çalışmalar yürüten Mustafa Kemal gördüğü, duyduğu bilgileri bir rapor ile İstanbul Hükûmetine bildirmiştir. Samsun Raporu adı verilen bu bildiri içerisinde "---- işgali haksız gerekçelerle yapılmıştır." ifadesi yer almıştır.

Samsun Raporu'nda işgal edilişi haksız gerekçelere dayandırılan şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul B) Samsun C) Hatay
D) İzmir E) Musul

2. **Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a müfettişlik göreviyle gönderilme nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

- A) Bölgede bozulan asayiş yeniden düzenlemek ve olayların sebeplerini araştırmak
B) Direniş cemiyetlerini organize ederek millî mücadeleyi başlatmak
C) Türk halkının elindeki silah ve cephaneleri toplamak
D) Bölgede yer alan Türk direniş gruplarını dağıtmak
E) Ordunun terhis işlemlerini takip etmek

3. Mustafa Kemal Paşa Samsun'a çıktığı zaman Anadolu itilaf devletlerinin işgaline uğramıştı. Padişah ve hükûmetin teslimiyetçiliği, azınlıkların bağımsız devlet kurma çabaları, manda ve himayeyi savunan cemiyetler ile bölgesel kurtuluşu amaçlayan cemiyetler sahipsiz boynu bükük ülkenin genel manzarasını oluşturuyordu.

1919 yılı ile ilgili bu değerlendirmede geçen ulusal cemiyetler içerisinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) İngiliz Muhipleri B) Redd-i İlhak
C) Millî Kongre D) Kilikyalılar
E) Trakya Paşaeli

4. Mustafa Kemal Paşa 9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a gönderilmiştir.

Mustafa Kemal'in bu göreve atanmasında aşağıdaki nedenlerden hangisinin etkisinin olduğu söylenemez?

- A) Siyasi teşebbüs ve düşüncelerinden dolayı başkentten uzaklaştırılmak istenmesi
B) Trablusgarp ve Çanakkale'deki askeri başarılarından dolayı Türk milletinin güvenini kazanmış olması
C) İttihat ve Terakki Partisi'ne yakınlığı ile bilinmesi
D) Sivil direnişe geçen Türk çeteler üzerinde caydırıcı olacağı düşüncesi
E) Almanya gezisi sırasında Vahdettin üzerinde olumlu izlenim bırakması

5. Samsun'a çıkarken Mustafa Kemal'in kurtuluş için düşündüğü tek çare millet egemenliğine dayanan bağımsız yeni bir devletin kurulmasıdır.

Mustafa Kemal bu düşüncesini gerçekleştirmek için,

- I. İstanbul hükûmeti,
II. itilaf devletleri,
III. zararlı cemiyetler

gibi unsurlardan hangileri ile mücadele etmiştir?

- A)Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Yunanlar Paris Barış Konferansı'nda;

- Bölgede Rum nüfusu Türklerden fazladır,
- Bölgede yaşayan Türkler Hristiyanları katletmek için hazırlık yapmaktadır,
- Bölge coğrafi ve kültürel açıdan Yunanistan'ın doğal uzantısıdır,

iddialarını ortaya atmıştır.

Yunanistan'ın bu iddiaları ortaya atmasının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İzmir'in işgaline karşı oluşabilecek tepkileri azaltmak
B) Batı Anadolu'da ele geçirdiği yerlerde daha uzun süre kalabilmek
C) İtilaf Devletleri bloku arasında yer alabilmek
D) Türklerin barış yanlısı olmadıklarını ispatlamak
E) İstanbul ve Çanakkale boğazlarındaki etkinliğini artırmak

7. **Kürt Teali Cemiyeti:** İngilizlerin desteği ile İstanbul'da kurulan bu cemiyetin amacı, bağımsız bir Kürt devleti kurmaktır.

İngiliz Muhipler Cemiyeti: Kurtuluşun İngiliz mandasına girmekle mümkün olacağını savunmuştur. Cemiyete göre Anadolu'da başlayan millî mücadele hareketi maceraperest bir girişimdir ve derhal durdurulmalıdır.

Wilson Prensipleri Cemiyeti: Halide Edip, Ahmet Emin, Refik Halit gibi Osmanlı aydınları tarafından kurulan cemiyet, kurtuluşun ancak Amerikan mandasına girmekle mümkün olabileceğini savunmuştur.

Sulh ve Selamet-i Osmani Fırkası: Ülkenin kurtuluşunun ancak padişah ve halifenin emirlerine uymakla mümkün olacağını savunmuşlardır.

Bu bilgilere bakıldığında millî varlığa düşman cemiyetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İşgalleri kolaylaştıracak düşünceleri savunmuşlardır.
B) Bağımsız devlet ve millet olma olgusunu önemsemişlerdir.
C) Ülke bütünlüğünün korunmasından yana tavır sergilemişlerdir.
D) Millî egemenlik ilkesine göre hareket etmişlerdir.
E) Turancılık fikrini benimsemişlerdir.

8. I. Kars İslam Şurası
II. Saltanat Şurası
III. Kilikyalılar

oluşumlarından hangilerinin bölgesel bağımsızlığı hedeflediği savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

9. • Bölgelerinin Türklüğünü kanıtlamak amacıyla tarihsel gerçeklerle birlikte nüfus çoğunluğuna önem vermişlerdir.
• Bölge halkının desteğini ve birliği sağlamak için geniş katılımlı kongreler düzenlemişlerdir.
• İlk başlarda basın yayın yoluyla haklarını savunmaya çalışmışlar daha sonra ise işgalcilere karşı silahlı mücadeleye girişmişlerdir.
• İşgalcilere, İstanbul Hükûmetine ve azınlıklara karşı mücadele etmişlerdir.

Özellikleri verilen siyasi hareket aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Temsil Heyeti
B) Kuvayımilliye
C) Millî Kongreler
D) Direniş Cemiyetleri
E) İstiklal Mahkemeleri

10. I. Hınçak ve Taşnak Komitesi adlı zararlı cemiyetlerin faaliyetlerini engelleme
II. Osmanlı Devleti yıkılırsa yerine Trakya Cumhuriyeti adıyla yeni bir devlet kurma
III. Edirne ve Lüleburgaz kongrelerini düzenleyerek Rumların emellerine karşı silahlı direnişi başlatma

nedenlerinden hangileri Trakya Paşaeli Cemiyeti'nin kurulmasında etkili olmamıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

11. **Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgale uğrayan ilk Anadolu toprağı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Musul
B) İzmir
C) Kars
D) Hatay
E) İstanbul

12.

Cemiyet	Amacı
?	Adana ve çevresini işgal eden Fransızlar ve Fransız ordusunda yer alan Ermenilerin saldırılarına karşı bölgede silahlı direnişi başlatmak
?	Anadolu'nun doğusunda bir Ermeni Devleti kurulması planlarını önlemek ve bölge halkının haklarını savunmak
?	Karadeniz bölgesinde Pontus Rum Devleti'nin kurulmasını önlemek; işgallere ve Pontus çetelerine karşı silahlı direnişte bulunmak
?	İzmir ve Ege Bölgesi'nin Türklere ait olduğunu dünyaya kanıtlamak ve bölgenin Yunanistan'a verilmesini önlemek

Tabloda “?” işareti ile gösterilen alanlara aşağıdaki cemiyetlerden hangisi getirilemez?

- A) Trakya Paşaeli
B) Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk
C) Kilikyalılar
D) Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Millîye
E) İzmir Müdafaa-i Hukuk

MİLLÎ MÜCADELE

TEST • 8

• KAVRAMA •

1. Millî cemiyetlerin genel özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Manda ve himaye sistemini savunmuşlardır.
- B) Millî mücadelenin teşkilatlanmasında etkili olmuşlardır.
- C) Kongrelerin toplanmasında aktif olarak çalışmışlardır.
- D) Kuvayimillîye için silah ve malzeme temin etmişlerdir.
- E) Sivas Kongresine kadar bölgesel olarak faaliyet göstermişlerdir.

2. Erzurum Kongresi'nde alınan "Türk milletinin bağımsızlığını hedef almayan dış yardımlar kabul edilir." kararı dış politikaya yönelik bir karardır.

Kongrenin hem iç hem de dış politika ile ilgili karar almış olması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Misakımillî sınırlarına ulaşıldığının
- B) Kongrenin meclis gibi çalıştığının
- C) Erzurum'un mücadelenin merkezi konumuna geldiğinin
- D) Kongrenin meşruiyetini kaybettiğinin
- E) Kararların itilaf kuvvetlerini zor durumda bıraktığının

3. Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Rumların bölgede yaptıkları isyanlara ve Yunanların işgaline karşı kurulmuştur. Bölgenin kültürel, ekonomik, nüfus bakımından Türklere ait olduğunu tarihî belgelerle ispatlamak için çalışmalar yapmıştır. Edirne'de iki defa kongre yaparak silahlı direniş kararı almış, gerekirse yerli halktan asker toplanabileceğini ilan etmiştir.

Buna göre Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Trakya bölgesini ilgilendirecek kongreler düzenlemiştir.
- B) Askere alma işlemlerini zorunlu hâle getirmiştir
- C) Bölgenin Türk yurdu olduğunu ispatlamaya çalışmıştır.
- D) Silahlı örgütlenme metodunu benimsemiştir.
- E) Masa başı diplomasisine önem vermiştir.

- 4. • Wilson İlkeleri'ne göre Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerde Türklere kesin egemenlik hakkı tanınacak, bunun yanında diğer milletlere de çoğunlukta oldukları yerlerde kendi kendini yönetme hakkı verilecektir.
- Paris Barış Konferansı'nda İngiliz ve Fransızlarca desteklenen Yunanlar; 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal etmişler ve işgalden sonra Yunanistan'dan İzmir'e gemilerle Rum göçmenleri taşımışlardır.

Bu bilgilere göre Yunanların İzmir'e Rum göçmenleri taşımasında;

- I. İzmir ve çevresinde nüfus üstünlüğünü ele geçirme,
- II. Türklerin azınlık durumuna düşmesini sağlama,
- III. İzmir'in işgal edilmesini kolaylaştırma

hedeflerinden hangilerine ulaşmak istedikleri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

5. İstanbul Hükümetinin Erzurum Kongresi öncesinde Mustafa Kemal Paşa'nın tutuklanması, kongrenin toplanmasına engel olunması görevlerini verdiği Osmanlı subayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kazım Karabekir
- B) Rauf Orbay
- C) İsmet İnönü
- D) Ali Fuat Cebesoy
- E) Celal Bayar

6. "... İstanbul'da ne padişahın ne devletin ne hükûmetin itibarı kaldı. Yüzbaşı rütbesinde yabancı subaylar, sadrazamlara emir veriyor, padişaha filan adamı filan yere tayin et diye akıl veriyor. Memleketin büyüklerini, akıllı adamlarını Malta Adası'na sürdüler. Kimseye göz açtırmıyor, söz söyletmiyorlar..."

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Yaban* adlı eserinde geçen "Memleketin büyüklerini, akıllı adamlarını Malta Adası'na sürdüler." ifadelerine neden olan gelişme aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ankara'da TBMM'nin açılması
- B) İstanbul Hükûmeti ile Temsil Heyeti arasında görüşmelerin yapılması
- C) İstanbul'da Misak-ı Millî kararlarının alınması
- D) Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması
- E) Osmanlı hanedanının yurtdışına çıkarılması

7. 17 Ekim 1922’de Sadrazam Tevfik Paşa, Mustafa Kemal Paşa’ya gönderdiği telgrafta şu ifadeleri kullanmıştır: “Memlekette düşman kalmadı. O hâlde padişah yerindedir, hükûmet onun yanındadır. Millete düşen de bu makamların vereceği emirlere uymaktır. Böyle olunca da elbette birliğe engel bir şey kalmamış olur.”

Telgrafta geçen bu ifadelere bakıldığında Tevfik Paşa’nın aşağıdakilerden hangisini önemsemediği söylenebilir?

- A) Millî egemenlik B) Ülke bütünlüğü
C) Saltanatın kutsallığı D) Devletin rejimi
E) Bağımsızlık

8. **Mavri Mira Cemiyeti**

Bizans İmparatorluğu’nu yeniden kurma amacı taşıyan cemiyet, bu amaç doğrultusunda Trakya, İstanbul ve Batı Anadolu’yu Yunanistan’a katmayı hedeflemiştir.

Pontus Cemiyeti

Samsun-Trabzon merkezli bir Pontus Rum Devleti kurmayı amaçlayan bu cemiyet yerli Rumları silahlandırarak çetecilik faaliyetlerine yönelmişlerdir.

Bu bilgilere göre, sözü edilen cemiyetlerle ilgili;

- I. milliyetçilik fikri doğrultusunda hareket ettikleri,
II. Anadolu’nun siyasi yapısını değiştirmek istedikleri,
III. Türk halkı için tehdit unsuru haline geldikleri

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Doğu Anadolu’da bir Ermeni Devleti’nin kurulmasını engellemek amacıyla kurulan Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından şu kararlar alınmıştır:

- Hiçbir suretle bölgeden göç edilmeyecektir.
- Sosyal, dinî, ekonomik ve ilmi alanda örgütlenmeye gidilecektir.
- Bölgenin Türklüğünü ispat adına basın-yayın çalışmaları başlatılacaktır.

Bu kararların;

- I. bölgedeki Türkleri her bakımdan güçlü duruma getirmek,
II. Ermeni cemiyetlerinin başarıya ulaşmasını engellemek,
III. millî mücadele hareketini ülkeye yaymak

amaçlarından hangileriyle doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Mustafa Kemal Paşa, hazırlamış olduğu Amasya Genelgesi’ne ait taslak için; Ali Fuat Bey, Rauf Bey, Refet Bey ve Erzurum’da bulunan Kazım Paşa’nın da görüş ve onayını almıştır. Genelgede öne çıkan maddeler ise şu şekildedir:

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- Osmanlı hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir.
- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Askerî ve sivil teşkilatlar hiçbir suretle dağıtılmayacak yönetimi başkalarına devredilmeyecek ve silahlar teslim edilmeyecektir.

Bu bilgilere göre Amasya Genelgesi’yle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Mondros Ateşkes Antlaşması’na açıkça karşı çıkmıştır.
B) Ulus egemenliğine dayalı yeni bir devletin kurulmasına karar verilmiştir.
C) Ülkenin içinde bulunduğu durum anlatılmıştır.
D) Millî Mücadele’nin yol haritası belirlenmiştir.
E) Millî Mücadele’nin amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.

11. Mustafa Kemal Paşa ilk olarak 14 Eylül 1919’da İrade-i Millîye gazetesinin, 10 Ocak 1920’de Hâkimiyet-i Millîye gazetesinin, 6 Nisan 1920’de ise Halide Edip ve Yunus Nadi ile Anadolu Ajansı’nın kurulmasına öncülük etmiştir.

Mustafa Kemal’in basın-yayın kuruluşlarının kurulmasına öncülük etmesinde,

- I. Millî Mücadele karşıtı kamuoyu oluşturma
II. Kurtuluş savaşının haklılığını millete duyurma
III. Milleti ortak düşünceler etrafında birleştirme
IV. Halkın yapılan çalışmalar hakkında bilgi sahibi olmasını sağlama
V. Yalan haberlerle Millî Mücadele’nin yıpratılmasını engelleme

gerekçelerinden hangisinin etkisinin olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

MİLLÎ MÜCADELE

TEST • 9

• PEKİŞTİRME •

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra kurulan direniş cemiyetleri millî mücadele yolunda atılan ilk adımlardan biridir. Bu cemiyetler Mondros Ateşkesi'nden hemen sonra başlayan işgallere karşı Türk milletinin somut ilk tepkisidir.

Bu bilgidен hareketle cemiyetlerin;

- I. basın yayın yoluyla propaganda yapma,
- II. işgal sahalarının Türk toprağı olduğunu ispatlama,
- III. manda ve himaye anlayışına destek verme

hedeflerinden hangilerine bağılı olarak kuruldukları savunulabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Millî Mücadele Döneminde Kuvayımiliye hareketinin ilk silahlı direnişі aşağıdaki şehirlerden hangisinde başlamıştır?

- A) İzmir B) Musul C) Hatay
D) Ankara E) İstanbul

3. Şenol Bey'in "Kuvayımiliye'nin kaldırılmasında etkili olan nedenler nelerdir?" sorusuna öğrencisi Serpil şu cevapları vermiştir:

- I. İhtiyaçlarını karşılamak için halka zaman zaman baskı yapmaları
- II. İşgalleri durdurmada ve düşmanı yurttan atma konusunda yetersiz kalmaları
- III. Dağınık ve düzensiz birlikler olmaları
- IV. İstanbul hükûmetinin emirlerine göre hareket etmeleri
- V. Suçlu gördükleri kişileri kendi kurallarına göre cezalandırmaları

Bu bilgilere bakıldığında Serpil'in kaç numaralı alanda yanlışlık yaptığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. "Havza Genelgesi'nde Mustafa Kemal, bireysel bilinçten ulusal bilince geçilmesini sağlamaya çalışmıştır." **diyen bir tarihçi genelgede yer alan,**

- I. İstanbul Hükûmeti ve İtilaf devletleri temsilciliklerine telgraflar çekilerek işgaller protesto edilmelidir.
- II. İşgalleri protesto etmek için yurdun dört bir yanında mitingler düzenlenmelidir.
- III. Mitingler sırasında düzenin korunmasına dikkat edilmeli, Hristiyan halka karşı düşmanca tavır sergilenmemelidir.

maddelerden hangilerini tezine kanıt gösterebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. XX. yüzyılın başlarında;

- Turancılık akımının devlet politikasına dönüşmesi
- Balkan göçlerinin yaşanması
- Direniş cemiyetlerinin kurulması

Sınıf tahtasına yukarıdaki ifadeleri yazan Emel Hanım öğrencilerine bu gelişmelerin en önemli ortak özelliğinin ne olabileceğini sormuştur. Emel Hanım'ın sorusunu öğrencileri şu şekilde cevaplamıştır:

Melisa: Anadolu'da Türklük bilincinin gelişmesine katkı veren gelişmelerdir.

Harun: Osmanlı Devleti'nin dağılmasını hızlandıran gelişmelerdir.

Melek: Anadolu'nun işgal edilmesinden sonra ortaya çıkan hadiselerdir.

Kaan: I. Meşrutiyet Dönemi'nde meydana gelen gelişmelerdir.

Nihal: 31 Mart İsyan'ının çıkmasına neden olan olaylardır.

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği cevabın doğru olduğu söylenebilir?

- A) Nihal B) Melisa C) Kaan
D) Harun E) Melek

6. **Ahmet:** Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gerekçesi ve yöntemi ilk defa belirtilmiştir.

Berrin: İlk defa ulusal egemenlik ve bağımsızlıktan bahsedilmiştir.

Sefa: İşgalciler ve İstanbul hükümetine açıkça cephe alınmıştır.

Narin: Türk inkılâbının bir ihtilal beyannamesidir.

Murat: Mustafa Kemal'in müfettiş olarak yaptığı son resmi görev ve çağrıdır.

Öğrencilerin çeşitli bilgiler verdiği bu gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Amasya Tamimi B) Misak-ı Millî
C) Amasya Görüşmesi D) Erzurum Kongresi
E) Sivas Kongresi

7. Havza Genelgesi'nden sonra başta İstanbul ve İzmir olmak üzere yurdun dört bir yanında yüze yakın miting ve gösteri yapılmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

- I. ulusal duyarlılık,
II. millî bilinç,
III. millî egemenlik

ilkelerinden hangilerinin etkisinin olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Amasya Genelgesi'nde yer alan** "Sivas'taki kongreye katılmak için her sancaktan, halkın güvenini kazanmış üç delege hemen yola çıkarılmalıdır." **Bu delegeler Redd-i İlhak Cemiyeti, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ve belediyelerce seçilecektir."** maddesiyle **aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?**

- A) Türk milletinin millî mücadeleye sahip çıkması
B) Vatan ile ilgili kararlarda halkın isteklerinin dikkate alınması
C) Ulusal birlik ve beraberliğin sağlanması
D) Yerel idarelerin faal hâle getirilmesi
E) Tek dereceli seçim sistemine geçilmesi

9. Erzurum Kongresi görüşmeleri sürerken 9 kişilik bir temsil heyeti belirlenmiştir.

Buna göre Amasya Genelgesi'nin hangi maddesi Temsil Heyeti'nin oluşmasında etkili olmuştur?

- A) Her bakımdan Anadolu'nun en güvenilir şehri Sivas'ta ulusal bir kongre toplanacaktır.
B) 10 Temmuz'da doğu illerinin geleceğini görüşmek üzere Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.
C) Milletin haklı davasını duyurma adına her türlü etki ve denetimden uzak millî bir kurul oluşturulmalıdır.
D) İstanbul hükümeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milleti yok durumuna düşürmektedir.
E) Askerî ve sivil örgütler kati surette dağıtılmayacak, silah bırakmayacak ve komuta devretmeyecektir.

10. Cevat Dursunoğlu ve Kazım Yurdalan adlı delegeler istifa ederek Mustafa Kemal Paşa'nın ve Rauf Bey'in kongreye katılmalarına imkan sağlamışlardır. Kazım Karabekir Paşa'nın da tavsiyesiyle Mustafa Kemal Paşa kongreye başkan seçilmiştir.

Bu parçada bahsi geçen kongre aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sivas B) Alaşehir C) Pozantı
D) Erzurum E) Edirne

11. Amasya Genelgesi'nin 6. maddesi "Askerî ve millî örgütlerin hiçbir biçimde dağıtılmaması, komutanlıkların başkalarına bırakılmaması, silah ve cephanenin elden çıkarılmaması, vatanın herhangi bir yerinde yeniden başlayacak bir düşman işgali bütün orduyu ilgilendirdiğinden vatanın hep birlikte savunulması." şeklindedir.

Bu maddeye göre;

- I. işgallere karşı direnileceği,
II. ordu ve milletin birlikte hareket edeceği,
III. mücadelenin Ankara'dan yürütüleceği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

MİLLÎ MÜCADELE

TEST • 10

• PEKİŞTİRME •

1. “Türkiye halkı, yüzyıllardan beri hür ve bağımsız yaşamış ve istiklali, yaşamanın gereği olarak düşünmüş bir milletin kahraman evlatlarıdır. Bu millet istiklâlsiz yaşamamıştır, yaşayamaz ve yaşamayacaktır.”

Mustafa Kemal’in bu ifadesinden hareketle aşağıdakilerden hangisine karşı olduğu söylenemez?

- A) Ulusal irade
B) Emperyalizm
C) Mandacılık
D) Esaret
E) Dışa bağımlılık

2. **Erzurum Kongresi’nde** “Milletin bağımsızlığını ve vatanın bütünlüğünü tehlikeye düşürmemek kaydıyla herhangi bir devletten ekonomik ve siyasi yardım alınabilir.” **maddesi ile aşağıdaki devletlerden hangisi kastedilmiştir?**

- A) İngiltere
B) Yunanistan
C) Sovyet Rusya
D) İtalya
E) Fransa

3. “Erzurum Kongresi Atatürk inkılaplarının ilk habercisidir.” **diyen bir tarihçi kongrede yer alan maddelerden hangisini tezine kanıt olarak gösterebilir?**

- A) Hristiyan unsurlara (azınlıklara) siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozucu haklar ve ayrıcalıklar verilemez.
B) Millî Meclis derhal toplanmalı, hükümetin çalışmaları meclis denetimi altına girmelidir.
C) Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı, millet hep birlikte direniş ve savunmaya geçecektir.
D) Manda ve himaye kabul olunamaz.
E) Milletimiz insani, muasır gayeleri yüceltir, teknik, sınaî ve ekonomik durumu ve ihtiyacımızı takdir eder.

4. • Bölgedeki karışıklıklar Rum çetelerince çıkartılmakta ve İngilizler bu duruma göz yummaktadır.
• Türklüğün yabancı mandasına ve kontrolüne tahammülü yoktur.
• Yunanlıların İzmir’de hakları yoktur ve işgal haksızdır.
• Millet, millî hâkimiyet esasını ve Türk milliyetçiliğini kabul etmiştir.

Mustafa Kemal Paşa’nın imzası ile yayımlanan bu ifadeler aşağıdaki belgelerden hangisinin kapsamında yer almıştır?

- A) Samsun Raporu
B) Havza Genelgesi
C) Amasya Genelgesi
D) Erzurum Kongresi
E) Sivas Kongresi

5. **Sivas Kongresi’yle ilgili performans ödevi hazırlayacak olan Çağrı’nın ödevinde aşağıdaki konuların hangisinden bahsetmesi beklenemez?**

- A) Misak-ı Millî kararlarının alınması
B) İrade-i Milliye Gazetesinin çıkarılması
C) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin kurulması
D) Ali Galip Olayı’nın yaşanması
E) Temsil Heyeti’nin ulusallaştırılması

6. Ahmet: Erzurum Kongresi’nde “Manda ve himaye kabul olunamaz.” maddesine yer verilmiştir.

Onur da bu maddenin;

- I. bağımsızlık,
II. ulusal irade,
III. millî egemenlik

ilkelerini hayata geçirmek amacıyla konulduğunu söylemiştir.

Onur’un bu madde ilgili yaptığı yorumlardan hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

7. • Millî sınırları içinde vatan bölünmez bir bütündür, parçalanamaz.
- Manda ve himaye kesin olarak kabul edilemez.
- Hristiyan ahaliye siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez. Ancak bu vatandaşların can, mal ve ırzları her türlü saldırıdan korunacaktır.

Sivas Kongresi'nde alınan kararlara bakıldığında;

- I. bağımsız bir devlet yapısının oluşturulmak istendiği,
- II. ulusal egemenliğin hedeflendiği,
- III. egemenlik haklarının korunmaya çalışıldığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

8. • İstanbul ve Marmara denizlerinin güvenliği her türlü tehlikeden korunmalıdır. Bu esas kabul edildikten sonra ticaret gemilerinin Çanakkale ve İstanbul boğazlarından geçişi, ilgili devletlerin birlikte verecekleri karara bağlıdır.
- Millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır.
- Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Anlaşması'nı imzaladığı (30 Ekim 1918) tarihte düşman işgaline uğramamış yerler bir bütündür, bölünemez.
- Ateşkes imzalandığı sırada işgal altında bulunan Arap memleketlerinin durumu, halkın serbestçe verecekleri oyla tespit edilmelidir.

Son Osmanlı Mebuslar Meclisinde alınan bu kararlardan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Saltanat makamının etrafında toplanılacağına
- B) Ulusların kendi kaderleriyle ilgili kararlarına saygı duyulacağına
- C) Kapitülasyonların kaldırılacağına
- D) Vatanın bölünmez bir bütün olduğuna
- E) Egemenlik haklarının korunacağına

9. **Misakımillî'de yer alan** “Azınlıkların hakları, komşu ülkelerdeki Müslüman ahalinin de aynı hukuktan yararlanmaları şartı ile tarafımızdan garanti edilecektir.” **maddesi ile;**

- I. iç işlerine karışılmasının önlenmesi,
- II. uluslararası arenada eşitliğin sağlanması,
- III. bağımsız devlet yapısının korunması

durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

10. İstanbul ve Marmara Denizi'nin güvenliği her türlü tehlikeden korunmalıdır. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının dünya ticaret ve ulaşımına açılması konusunda bizimle diğer devletlerin birlikte vereceği kararlar geçerlidir.

Sınıf tahtasına Misak-ı Millî'de yer alan yukarıdaki maddeyi yazan Ayla Hanım öğrencilerine bu madde ile ilgili yorum yapmalarını istemiştir. Öğrenciler şu yorumları yapmıştır.

Ceyhan: Başkent İstanbul'un güvenliği ön planda tutulmuştur.

Saffet: Boğazlar üzerinde hâkimiyet sağlanmaya çalışılmıştır.

Gönül: Karadeniz'in Türk gölü olma özelliği devam ettirmek istenmiştir.

Fikret: Boğazlardaki kısıtlamalara tepki gösterilmiştir.

Hasibe: Bağımsız devlet ilkesi korunmak istenmiştir.

Buna göre öğrencilerden hangisinin yaptığı yorumun doğru olmadığı söylenebilir?

- A) Ceyhan B) Saffet C) Gönül
- D) Fikret E) Hasibe

MİLLÎ MÜCADELE

TEST • 11

• PEKİŞTİRME •

1. Tarih sınavı öncesinde Bengü, arkadaşlarına Misakımillî kararlarına göre referandum istenilen bölgeleri akıllarında tutmaları için TABAK kelimesini kodlamalarının yeterli olacağını söyleyerek kodlamanın açılımını şu şekilde yapmıştır:

T: Trabzon

A1: Arap vilayetleri

B: Batum

A2: Ardahan

K: Kars

Bu bilgilere bakıldığında Bengü hangi harfin açıklamasını yanlış yapmıştır?

- A) T B) A1 C) B D) A2 E) K

2. **Son Osmanlı Mebuslar Meclisi seçimlerinde Mustafa Kemal Paşa hangi ilden mebus seçilmiştir?**

- A) İzmir B) Selanik C) Erzurum
D) Ankara E) Antep

3. Amasya Görüşmelerinde sağlanan mutabakat çerçevesinde 7 Kasım 1919'da yurt genelinde yeniden seçimler yapılmıştır. Mustafa Kemal, Mebusan Meclisi'ne seçilen milletvekilleri ile Ankara'da yaptığı görüşmede mecliste bir Müdafaa-i Hukuk grubu oluşturulmasını, Erzurum ve Sivas kongrelerinde alınan kararların kabul edilmesini ve kendisinin meclis başkanı seçilmesini istemiştir.

Mustafa Kemal'in bu tutumu;

- I. Anadolu hareketi aleyhine alınabilecek kararları engellemek,
II. ulusal direnişin lideri olduğunu padişaha kabul ettirmek,
III. mecliste millî kararların alınmasını sağlamak

gerekçelerinden hangileri ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. • “Misakımillî'nin ilan edilmesinden sonra İtilaf Devletleri, İstanbul Hükûmeti'ne ve Meclis'e kararın geri alınması için baskı yapmıştır. Yapılan baskıları kabul etmeyen Ali Rıza Paşa Hükûmeti istifa etmiştir. İtilaf devletleri yeni kurulan Salih Paşa Hükûmeti'ne de baskılarını devam ettirmişlerse de istediklerini elde edemeyince, 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmişlerdir. Meclisi basan işgalci güçler Millî Mücadele yanlısı milletvekillerini tutuklayarak Malta Adası'na sürgüne göndermişlerdir.”
- İstanbul'un işgali ile ilgili yukarıdaki bilgileri veren Mine Hanım, öğrencilerine “İtilaf devletleri bu tutumlarıyla hangi anlayış ve ilkelere karşı olduklarını göstermiştir?” sorusunu sormuştur. Öğrenciler şu cevapları vermiştir:

Erhan: Bağımsızlık

Nalan: Mandacılık

Kerem: Emperyalizm

Seher: Ulusal irade

Bu bilgilerden hareketle öğrencilerin cevaplarıyla ilgili aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğru olur?

- A) Tüm öğrenciler yanlış cevap vermiştir.
B) Tüm öğrenciler doğru cevap vermiştir.
C) Yalnız bir öğrenci doğru cevap vermiştir.
D) Yalnız bir öğrenci yanlış cevap vermiştir.
E) İki öğrenci yanlış cevap vermiştir.

5. **TBMM'nin yasama ve yürütme güçlerini kendisinde toplamasında;**

- I. otoriteyi tek elde toplama,
II. kararları hızlı alma ve uygulama,
III. demokrasinin yerleşmesini sağlama

amaçlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. 23 Nisan 1920’de TBMM’nin açılmasından bir gün sonra Mustafa Kemal Paşa önderliğinde bir grup mebus meclis başkanlığına şu önergeyi vermiştir.

- Hükûmet kurmak zorunludur.
- Geçici olarak bir hükûmet başkanı tanımak ya da bir padişah vekili ortaya koymak uygun değildir.
- Büyük Millet Meclisinin üstünde bir güç yoktur.
- Büyük Millet Meclisi, yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır.
- Mecliste seçilecek ve vekil olarak görevlendirilecek bir kurul hükûmet işlerine bakar. Meclis başkanı bu kurulun da başkanıdır.
- Padişah ve halife baskı ve zordan kurtulduğu zaman meclisin düzenleyeceği yasal ilkeler içinde durumunu alır.

Mustafa Kemal’in bu önergeyi vermesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yeni kurulan devletin rejiminin belirlenmesi
- B) Meclisin bağımsız bir yapı olarak varlığını koruması
- C) Meclisin alacağı kararlarda özgürce hareket etmesi
- D) Birlik ve beraberliğin sağlanması
- E) Yürütme işlerinin örgütlü olarak yapılması

7. **Milli mücadele hareketinin yargı organı kabul edilen İstiklal mahkemeleri hangi yıllar arasında faal olarak görev yapmıştır?**

- A) 1918 - 1923
- B) 1919 - 1927
- C) 1920 - 1926
- D) 1920 - 1930
- E) 1921 - 1934

8. İstiklal Mahkemelerinin kurulmasından sonra Mustafa Kemal meclis ve hükûmet başkanı sıfatıyla Batı Anadolu’daki Kuvayimillîye birliklerine gönderdiği emirde suçluların bu mahkemelere teslim edilmesini istemiştir.

Mustafa Kemal’in bu emri vermesinde aşağıdaki gerekçelerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Kuvayimillîye’nin askerlik dışındaki yetkilerini sınırlandırmak
- B) Halkın devlete güven duymasını sağlamak
- C) Hukuk dışı keyfi uygulamalara son vermek
- D) Devlet otoritesini güçlü tutmak
- E) Kuvayimillîye’yi düzenli orduya bağlamak

9. TBMM’nin açılması ile millî mücadele karşıtı isyanlar hız kazanmıştır. İtilaf devletleri, İstanbul Hükûmeti, azınlık unsurları ve millî mücadele hareketini benimsememiş yerel bazı oluşumlar bu isyanlara destek vermişlerdir.

TBMM’nin bu isyanlara karşı aldığı tedbirler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkartılmıştır.
- B) Direniş cemiyetleri kurulmuştur.
- C) İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.
- D) Firariler Kanunu çıkartılmıştır.
- E) İstanbul’la her türlü haberleşme kesilmiştir.

10. Farklı zümre, meslek ve düşünceye sahip insanların bir araya gelmesiyle oluşan I.TBMM’de meclis başkanı aynı zamanda hükûmetin de başkanlığını yapmıştır. Yasama, yargı ve yürütme yetkilerini kullanan meclis bir yandan kendisine karşı isyan eden asilerle ve öbür yandan Anadolu’yu işgal eden güçlerle uğraşmış, diğer yandan da bağımsız bir devletin temellerini atmaya çalışmıştır.

Buna göre I. TBMM ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kuvvetler birliği ilkesini benimsemiştir.
- B) Meclis hükûmeti sistemini uygulamıştır.
- C) Toplumsal çeşitliliği yansıtmıştır.
- D) İnkıpların kalıcı olmasını sağlamıştır.
- E) Ulusal kurtuluş mücadelesi vermiştir.

11. **Halide Edip Adıvar tarafından 1918-1923 yılları arasındaki dönemi anlatan *Türk’ün Ateşle İmtihanı* adlı eserde aşağıdaki konulardan hangisinin yer alması beklenemez?**

- A) İzmir’in işgal edilmesi
- B) Halifeliğin kaldırılması
- C) Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkması
- D) Büyük Millet Meclisinin açılması
- E) Sakarya Savaşı’nın kazanılması

MİLLÎ MÜCADELE

TEST • 12

• PEKİŞTİRME •

1. *Havzaya varalım bir, kulağımızı koyalım bir,
Bağımsız yaşamak diyelim bir, dinle ne ses verir,
Havza pazarına inmiş allı morlu köylüler
Çıkarlar ormanlardan gizli gizli, çağıralım bir
Gelirler toplanırlar ateşimize onlar için yaktık
Özgür yüreklerinin soluğunu üflesinler bir.*
- Ceyhun Atıf Karsu'ya ait şiiri okuyan Tarih Öğretmeni Serhat Bey, öğrencilerine “Bu şiirde Millî Mücadele’de sergilenen çabalardan hangisinin önemine vurgu yapılmıştır?” sorusunu yöneltmiştir. Öğrenciler şu cevapları vermiştir.
- Azra:** Ulusal bilincin uyandırılması
- Şamil:** Millî egemenliğe dayalı bir devletin kurulması
- Nihal:** İtilaf devletlerine karşı uzlaşmacı siyasetin benimsenmesi
- Kıvanç:** Manda ve himayenin desteklenmesi
- Aslıhan:** İstanbul Hükümeti ile iş birliğinin yapılması
- Buna göre hangi öğrencinin şiiri doğru yorumladığı söylenebilir?**
- A) Azra B) Şamil C) Nihal
D) Kıvanç E) Aslıhan
2. Selahaddin Tansel: “Rum çetelerinin en iyi teşkilatlanmış olanları ve en tehlikelileri hiç şüphesiz İstanbul’daki Pontus Rum Cemiyeti tarafından idare edilenlerdi. Bu cemiyetin ve Pontus ile ilgili her kişinin amacı Rize’den İstanbul Boğazına kadar uzanan Kuzey Anadolu toprakları üzerinde bir Pontus devleti kurmaktı.” demiştir.
- Selahaddin Tansel’in ifadesinde bahsettiği amaçları gerçekleştirmek isteyen Rum çetelerine karşı mücadele eden direniş cemiyeti aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Kilikyalılar Cemiyeti
B) Reddi İlhak Cemiyeti
C) Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti
D) Karakol Cemiyeti
E) Sulh ve Selamet-i Osmani Fırkası

3. Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, 17 Ağustos 1920
- “Vatansız, vicdansız üç serserinin, yine kendileri gibi millet ve vatanla alakası olmayan birkaç kişi namına barış antlaşmasını imza ettiklerini ajansta gördük. Millî Mücadele’imizde daha büyük bir azim ve imanla devam yemin ettiğimizi arz eylerim. İstanbul’da oluşturulduğunu evvelce duyduğumuz Saltanat Şûrası’nda Türkiye’nin hayatına son veren bu zalim antlaşmanın imza edilmesine karar ve oy veren isimleri malum şahısların ve antlaşmaya imza koyanların vatana ihanet ile itham olunmasını ve haklarında giyaben hüküm verilmesini, bu vatansızların isimlerinin her yerde lanetle anılmasının ilan ve tamim olunmasını arz ve teklif eylerim...”
- Kazım Karabekir Paşa / Doğu Cephesi
- Doğu Cephesi Komutanı, Kazım Karabekir Paşa bu tepkiyi hangi antlaşmanın imzalanması üzerine göstermiştir?**
- A) Mondros Ateşkes Antlaşması
B) Lozan Antlaşması
C) Moskova Antlaşması
D) Sevr Antlaşması
E) Ankara Antlaşması
4. “Sevr Antlaşması, Türk milleti için öylesine uğursuz bir idam kararnamesidir ki onun bir dost ağzından çıkmamasını dileriz. Bu konuşmamız sırasında bile Sevr Antlaşması’nı ağızıma almak istemem. Sevr Antlaşması’nı kafasından çıkarmayan milletlerle güven temeline dayanan ilişkilere girişemeyiz. Bize göre böyle bir antlaşma yoktur. Siyasi, adli, ekonomik ve mali bağımsızlığımızı yok etmeye ve sonuç olarak yaşama hakkımızı inkâra ve ortadan kaldırmaya yönelik olan Sevr Antlaşması bizce mevcut değildir.”
- Bu ifadelerden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili;**
- I. bağımsız bir devlet modelini savunduğu,
II. azınlıklara verilen ayrıcalıklardan rahatsızlık duyduğu,
III. Türkiye üzerinde emelleri olmayan devletlerle işbirliği kurmak istediği
- yorumlarından hangileri yapılabilir?**
- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdakilerden hangisi TBMM'ye karşı çıkan isyanların nedenlerinden biri değildir?

- A) Bazı zengin ve nüfuz sahibi kişilerin menfaatlerini korumak istemesi
- B) Düzenli ordunun düşman ilerleyişini durduramaması
- C) Azınlıkların bağımsız devlet kurmak için çalışması
- D) Kuvayımiliye komutanlarının düzenli orduya katılmak istememesi
- E) İstanbul Hükûmeti ve itilaf devletlerinin halkı kışkırtması

6. Kazım Karabekir Paşa'nın "Ermenilerin Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldırarak." sözleriyle övdüğü antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kars Antlaşması
- B) Gümrü Antlaşması
- C) Moskova Antlaşması
- D) Batum Antlaşması
- E) Ankara Antlaşması

7. • Yunan ordusuna karşı direniş işgaller sona erene kadar sürecektir.
• Yunan ordusuna karşı askere alma işlemleri hızlandırılacaktır.
• Yunan ordusunun Müslüman halka karşı yaptığı işkence ve katliamlar nedeniyle gerekirse İtilaf Devletlerinden yardım istenecektir.

Bu kararlar aşağıdaki kongrelerden hangisinde alınmıştır?

- A) Erzurum
- B) Pozantı
- C) Sivas
- D) Edirne
- E) Alaşehir

8. • Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti ve güneyinde Kürdistan Devleti kurulacaktır.
• Irak, Musul ve Arabistan İngiltere'ye verilecektir.
• Boğazlar, bütün ülkelerin gemilerine savaş zamanında dahi açık bulundurulacak ayrıca boğazlar on ülkeden oluşan bir Avrupa Komisyonu tarafından yönetilecek ve bu komisyonda Türk üye bulunmayacaktır.
• Hicaz bağımsız bir devlet olacaktır.
• Arap toprakları, İngiltere ve Fransa'nın mandası altına alınacaktır.

Sevr Antlaşması'nda yer alan bu maddelere bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İngiltere ve Fransa Orta Doğu coğrafyasını denetim altına almıştır.
- B) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü bozulmuştur.
- C) Azınlıkların bölücü talepleri karşılık bulmuştur.
- D) Askerî mücadelelerle itilaf devletlerine karşı konulamayacağı anlaşılmıştır.
- E) Boğazlar üzerindeki Türk egemenliği sona ermiştir.

9. Kasım 1920'de TBMM tarafından düzenli orduların kurulduğu ilan edilmiştir. Batı cephesi kuzey ve güney kuvvetleri şeklinde ikiye ayrılmıştır. Kuzey kuvvetlerine komuta etmesi için Albay İsmet Bey görevlendirmiştir.

Batı cephesinin güney kuvvetleri komutanı olarak atanan Osmanlı subayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rauf Orbay
- B) Refet Bele
- C) Ali Fuat Cebesoy
- D) Kazım Karabekir
- E) Cevat Çobanlı

10. "Büyük Millet Meclisi ilk dönemlerde otoritesini artırmak için demokratik ve hukuk devleti özelliklerine aykırı uygulamaları gerçekleştirmek zorunda kalmıştır." diyen bir tarihçi aşağıdaki bilgilerden hangisini tezine kanıt olarak gösteremez?

- A) Suçluları cezalandırmak için İstiklal Mahkemelerinin kurulması
- B) Güçler birliği ilkesinin benimsenmesi
- C) Ordu komutanların aynı zamanda mebus olarak mecliste yer alması
- D) Mecliste alınan kararların yargıya taşınamaması
- E) Dış gümrük vergilerinin artırılması

MİLLÎ MÜCADELE

TEST • 13

• PEKİŞTİRME •

1. Sivas Kongresine katılan delegelere kongrenin ilk oturumunda İttihat ve Terakki ile hiçbir bağlarının olmadığını ispat etmeleri adına aşağıdaki yemin metni okutulmuştur.

“Makam-ı celil-i hilafet ve saltanata, İslamiyet’e, devlete, millete ve memlekete madden ve manen hizmetten başka bir gaye ve emelimiz olmadığına binaen kongrenin müzakeresi devamı müddetince ihtirasat-ı şahsiye ve siyasiyeden ve fırkacılık amalinden münezzeah bir azim ve iman ile çalışacağıma namusum ve bilcümle mukaddesatım namına vallah, billah!”

Delegelere bu yemini ettirmekle aşağıdakilerden hangisinin korunması amaçlanmıştır?

- A) Ulusal egemenliğin
B) Mandacılığın
C) Laikliğin
D) Birlik ve beraberliğin
E) İnkıpların

2. Sakarya Savaşı’ndan sonra bazı milletvekilleri taarruzun bir an önce yapılmasını istemekteydi. Mustafa Kemal bu milletvekillerini “Ordumuzun kararı, taarruzdur. Fakat bu taarruzu erteliyoruz. Sebebi, hazırlığımızı tamamen ikmal için biraz daha zaman lazımdır. Yarım hazırlıkla, yarım tedbirle yapılacak taarruz hiç taarruz etmemekten daha fenadır.” sözleriyle yatıştırmıştır.

Buna göre Mustafa Kemal’in taarruzu ertelemesinde;

- I. ordunun eksikliklerini tamamlamak,
II. başkomutanlık yasasını uzatmak,
III. ordunun savunmada olduğu gibi saldırıda da güçlenmesini sağlamak

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Kâzım Karabekir Paşa: “Antlaşma şartlarımızı kabul etmeyen Ermenilere karşı taarruz başlattım. Son darbelerden sonra Ermeniler antlaşma şartlarımızı kabul ettiler. Antlaşma şartı olarak 2.000 tüfek, 3 batarya seri ateşli dağ topu ve 40 makinalı tüfeği Ermenilerden alarak Şark Cephesi’nin ilk zafer hediyesi olarak Garp Cephe’mize gönderdim. Ermenilerin Sevr Antlaşması’ndaki imzalarını geri aldık. Bu günü, bu uğursuz antlaşmanın yırtıldığı gün olarak kutladık.” demiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ermeniler, Sevr Antlaşması’yla elde ettikleri kazanımlardan vazgeçmiştir.
B) Askerî başarılar diplomatik kazanca dönüşmüştür.
C) Doğu Cephesi’nde yaşanan gelişmeler batı cephesini olumlu etkilemiştir.
D) Kuvayımiliye yerine kurulan düzenli ordu ilk zaferine ulaşmıştır.
E) Antlaşmayla doğuda Ermeni sorunu sona ermiştir.

4. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Mehmet: TBMM ilk defa bağımsız bir devletle antlaşma imzalamıştır.

Müge: İlk defa uluslararası bir antlaşmada Türkiye adı kullanılmıştır.

Cenk: Misak-ı Millî yolunda ilk adım atılmıştır.

Asiye: TBMM’nin uluslararası arenada ilk siyasi ve askeri zaferini kazanmıştır.

Diyalogta bahsedilen bu gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Londra Antlaşması
B) Gümrü Antlaşması
C) Ankara Antlaşması
D) Moskova Antlaşması
E) Kars Antlaşması

5. Sakarya Meydan Savaşı sonrası 20 Ekim 1921’de TBMM ile Fransa arasında Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Ankara Antlaşması ile Fransa işgal ettiği yerlerden çekilmeyi kabul etmiştir. Hatay, Fransa yönetimindeki Suriye’ye bırakılmıştır. Türkçenin resmî dil olması ve Türk kültürünün gelişmesine yardımcı olunması şartlarıyla Hatay’da özel bir yönetim kurulmuştur. Fransa, Suriye’den çekilmesi durumunda Hatay halkının kendi geleceğini halk oylaması ile belirleyebileceğini de kabul etmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Misak-ı Millîden taviz verilmiştir.
- B) TBMM ilk kez bir devlet tarafından tanınmıştır.
- C) Fransa, Sevr Antlaşması’ndan elde ettiği kazanımlardan vazgeçmiştir.
- D) Çukurova ve Güneydoğu’daki işgaller sona ermiştir.
- E) Antlaşmada Hatay’ın geleceğine dair kararlar da alınmıştır.

6. Batı Cephesi komutanı Ali Fuat Paşa’nın Gediz Muharebesi sırasında Genelkurmay Başkanlığına çektiği telgraf:

“Gediz Muharebesi, üç yüz savaşçının bir taburun savaş görevini yapmasına yeterli olmadığını gösterdiğinden, tabur mevcutlarını dörder yüz savaşçıya çıkarmak zorundayız... Eğitimli, silahlı ve donanımlı bin ikmal erinin özellikle Ankara’daki birliklerden bu uygun değilse en yakın bir yerden acele olarak gönderilmesini... Cephe Komutanlığı Vekilliği emrinde hiçbir şey olmadığından özellikle kaput, ayakkabı, pamuklu, elbise, yelek ve kuşak kısaca hava koşullarından korunmak için ne verilmesi gerekiyorsa on beş bin hesabıyla acele olarak gönderilmesini önemle sunar ve rica ederim...”

Bu durum aşağıdakilerden hangisini zorunlu kılmıştır?

- A) Düzenli ordunun kurulması
- B) Kuvayımiliye’nin oluşturulması
- C) Tekâlif-i Milliye Emirlerinin vakit kaybetmeden uygulanması
- D) Rusya’dan askerî desteğin istenmesi
- E) İtilaf devletleriyle diplomasi trafiğinin hızlandırılması

7. 20 Ekim 1921’de TBMM ile Fransa arasında imzalanan Ankara Antlaşması’nda; Türkçenin resmî dil olması ve Türk kültürünün gelişmesine yardımcı olunması şartlarıyla Hatay’da özel bir yönetimin kurulmasına karar verilmiştir.

Ankara Antlaşması’nda alınan bu kararın aşağıdakilerden hangisini kolaylaştırdığı savunulabilir?

- A) Hatay’ın anavatana katılması
- B) Federatif devlet modelinin yaygınlaşması
- C) Bölge ekonomisinin canlanması
- D) Hatay’ı savunan düzenli birliklerin batıya kaydırılması
- E) Doğu Cephesindeki savaşların sona ermesi

8. “İskenderun sancağında Türk lirası kullanılacak ve sancağın resmi dili Türkçe olacak” **kararı aşağıdaki antlaşmalardan hangisinin kapsamında yer almıştır?**

- A) 1919 Paris Barış Antlaşması
- B) 1920 Sevr Barış Antlaşması
- C) 1921 Londra Konferansı
- D) 1921 Ankara Antlaşması
- E) 1923 Lozan Konferansı

9. I. Başkomutanlık Yasası’nın çıkartılması
II. Kars Antlaşması’nın imzalanması
III. Büyük Millet Meclisinin açılması
IV. Birinci İnönü Savaşı’nın kazanılması
V. Mudanya Ateşkes Antlaşması’nın imzalanması
VI. Tekâlif-i Milliye Emirlerinin yayımlanması

Kurtuluş Savaşı sırasında gerçekleşen bu olayların oluş sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) III - IV - I - VI - II - V
- B) III - V - I - IV - II - VI
- C) I - III - IV - VI - V - II
- D) I - III - V - IV - VI - II
- E) III - VI - I - IV - V - II

MİLLÎ MÜCADELE

TEST • 14

• DEĞERLENDİRME •

1. Aşağıdaki tabloda Ali Bey tarafından hazırlanan Misak-ı Millî kararları ve bu kararların yorumları verilmiştir.

	Madde	Yorum
I.	Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Anlaşması'nı imzaladığı tarihte düşman işgaline uğramamış yerler bir bütündür, bölünemez.	Vatanın bölünmez bir bütün olduğu kabul edilerek Mondros'la yapılan işgallere karşı çıkılarak tam bağımsızlık savunulmuştur.
II.	İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının dünya ticaret ve ulaşımına açılması konusunda bizimle diğer devletlerin birlikte vereceği kararlar geçerlidir.	Turancılık ve Ümmetçilik anlayışı dikkate alınarak Türk Milletinin temel hak ve istekleri dile getirilmiştir.
III.	Halkın oyu ile anavatana katılan üç sancak; Kars, Ardahan ve Batum'da gerekirse yine halk oylamasına başvurulabilir.	Ulusların kendi kaderleriyle ilgili kararlarına saygı duyulması gerektiği belirtilmiştir.
IV.	Azınlık hakları komşu ülkelerdeki Müslüman halkın da aynı haklardan yararlanması şartıyla kabul edilecektir.	Devletler arası arenada eşitlik sağlanmaya çalışılmıştır.
V.	Millî ve ekonomik gelişmemizi engelleyen siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır.	Kapitülasyonlara tepki gösterilmiştir.

Ali Bey tarafından hazırlanan Misak-ı Millî tablosunda kaç numaralı yoruma itiraz eden bir öğrencinin konuyu yeterli düzeyde kavradığı kabul edilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 2.

Şemada yer alan Misak-ı Millî kararları ile aşağıdaki amaçlardan hangisi arasında herhangi bir ilişki kurulamaz?

- A) Yayılmacı siyasetin benimsenmesi
B) Ülke bütünlüğünün korunması
C) Uluslararası eşitliğin sağlanması
D) Ekonomik bağımsızlığın gerçekleşmesi
E) Demokratik anlayışın güçlenmesi

3. I. Millî mücadele liderlerinin Bolşeviklik ve İttihatçılıkla suçlanması
II. İstanbul Hükûmeti'nin İngiliz yanlısı politikalar takip etmesi
III. Şeyhülislam'ın Anadolu hareketi aleyhine fetva yayımlaması
IV. Halkın millî mücadeleye karşı kışkırtılması
V. İstanbul'un resmen işgal edilmesi

Bu gelişmelerden hangisinin işgallere karşı oluşan direnişi zayıflattığı savunulamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. İstanbul'un resmen işgal edilmesi
II. Bölgesel amaçlı temsil heyetinin kurulması
III. Mebusan Meclisi'nin toplanması
IV. İrade-i Milliye gazetesinin çıkartılması
V. Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkartılması
VI. Mustafa Kemal'in askerlik mesleğinden istifa etmesi

Millî Mücadele yıllarında meydana gelen gelişmelerin kronolojik olarak sıralanması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) VI - II - IV - III - I - V B) IV - II - VI - V - III - I
C) VI - II - V - III - I - IV D) IV - II - V - VI - III - I
E) VI - III - IV - II - V - I

5. Leman Hanım, Kurtuluş Savaşı'nın sürecini incelemek isteyen öğrencilerini Ankara'da bulunan Kurtuluş Savaşı Müzesine götürmüştür.

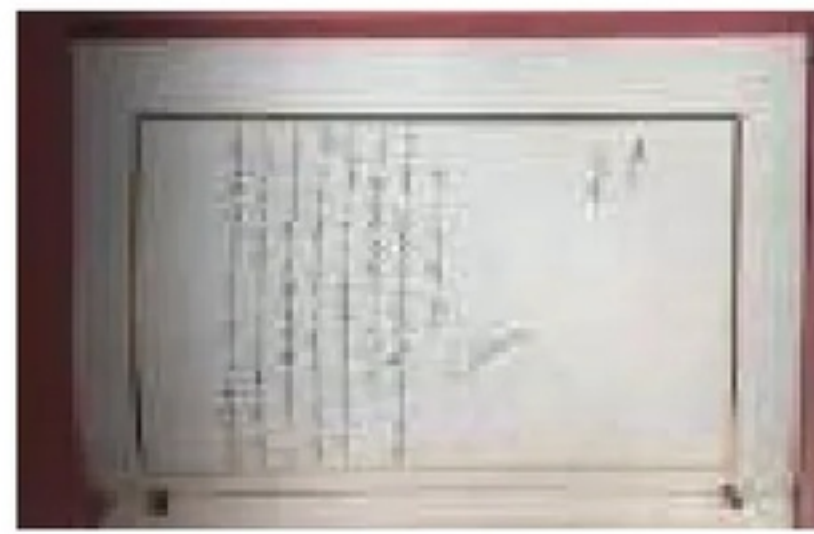
Buna göre öğrencilerin aşağıdaki görsellerden hangisini Kurtuluş Savaşı Müzesinde görmesi beklenemez?

A)

İstiklal Madalyası

B)

Lozan Antlaşması

C)

Mustafa Kemal'in Samsun'a Çıkması

D)

Sivas Kongresi

E)

Yunan İsyanı

6.

Cemiyetler	Savundukları Anlayış	Karşı Oldukları Anlayış
Hürriyet ve İtilaf İngiliz Muhipler Teali İslam	?	Millî irade Tam bağımsızlık Demokrasi

Cemiyetlerle ilgili hazırlanan tabloda “?” işareti ile gösterilen alana,

- I. ümmetçilik
II. ulusal egemenlik
III. manda ve himaye

kavramlarından hangileri yazılırsa doğru olur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7.

Türk Yılmaz Marşı

Cihân harbi yangınından bağı yanık vatana,
Türk'ü boğmak maksadıyla girdi düşman askeri.
Kan ve yangın başlamıştır; ırz ve namus kalmıyor;
Tehlikeye düştü vatan, yas içinde her yeri.
Kahraman halk! Kalk, silahlan! Ahd ü peymân Tanrı'ya!
Vur! Ve haykır! Türklük ölmez, Türk de yılmaz, ileri!

Çelik gibi kollu, tunçtan ayaklı,
Türk hiç yılar mı, Türk hiç yılar mı?
Türk yılmaz, Türk yılmaz!
Cihân yıkılsa, Türk yılmaz!

Kazım Karabekir

Türk Yılmaz Marşı'nın dizelerinden hareketle;

- I. Anadolu topraklarının işgale uğradığı,
II. I. Dünya Savaşı'nın kaybedildiği,
III. yurttan düşmanın atıldığı

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. AY

Atatürkçülük ve Türk İnkılabı

İki Savaş Arasındaki Dönemde
Türkiye ve Dünya

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 21

ATATÜRKÇÜLÜK VE TÜRK İNKILABI

- Muasır
- Devletçilik
- Hilafet makamı

- Halk evleri
- Mecelle
- Sümerbank

- Latin Alfabesi
- Uşak şeker
- Fırka

EAPS14TAR25-130

TEST • 1

• KAVRAMA •

1. Atatürk ilkelerinden bazıları şunlardır:

- Halkçılık
- Devletçilik
- Cumhuriyetçilik
- Laiklik

Aşağıdaki uygulamalardan hangisi bu ilkelerden herhangi biriyle ilgili değildir?

- A) Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması
B) Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi
C) Şer'i mahkemelerin kapatılması
D) Devletin eğitim yatırımları yapması
E) Halkın kendi kendini yönetmesi düşüncesinin yaygınlaştırılması

2. I. Kılık-kıyafet düzenlemesinin yapılması,
II. Kadınlara siyasi hakların tanınması,
III. Millet Mektepleri ve Halkevlerinin açılması

gelişmelerinden hangileri, Türk ulusunu çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırma amacına yöneliktir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

3. I. Türkçenin resmî dil olarak kabul edilmesi
II. Türk Dil Kurumu'nun açılması
III. Medeni Kanun'un kabul edilmesi

Yukarıda verilen inkılapların hangilerinde, "kültürel birliğin" oluşturulmasının amaçlandığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I ve III

4. 17 Şubat 1926'da İsviçre Medeni Kanunu'ndan uyarlanan "Türk Medeni Kanunu"nun kabulü ile toplumsal hayatı derinden etkileyebilecek düzenlemeler yapılmış; ülkenin modernleşmesi, geleneksel kadın-erkek eşitsizliğinin hukuksal düzeyde ortadan kaldırılması amaçlanarak çağdaş ilkelere göre düzenleme yolunda önemli bir adım atılmıştır. Gayrimüslimler kendilerine tanınan hukuki ayrıcalıklardan vazgeçerek Türk Medeni Kanunu'na bağlanmak istemişlerdir."

Buna göre,

- I. Demokrasi konusunda ilerleme görülmüştür.
II. Hukuksal alanda bütünlük sağlanmıştır.
III. Kadınlara siyasi haklar tanınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

5. Türk milletinin dili Türkçedir. Türk dili dünyada en güzel, en zengin ve en kolay dildir. Onun için her Türk, dilini çok sever ve onu yükseltmek için çalışır.

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi Atatürk'ün bu sözü doğrultusunda ortaya çıkmıştır?

- A) Kabotaj Yasası'nın çıkarılması
B) Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'nin kurulması
C) Güneş Dil Teorisi'nin ortaya atılması
D) Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti'nin kurulması
E) Birinci 5 Yıllık Kalkınma Planı'nın hazırlanması

6. Tevhid-i Tedrisat Yasası ile medreseler kapatılmış; yabancı okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.

Bu yasaya dayanarak,

- I. Eğitimde birlik sağlanmıştır.
II. Azınlık okulları kapatılmıştır.
III. Latin alfabesine geçilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

7. 1928 yılında yapılan yeniliklerden biri de Harf İnkılabı'dır. Böylece Arap harflerinden Latin harflerine geçilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, Harf İnkılabı'nın yapılmasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Okuma yazma bilmeyi ayrıcalık olmaktan çıkarılmak istenmesi
- B) Okuma yazma oranının artırılmak istenmesi
- C) Batılı devletler ile birliktelik sağlanmak istenmesi
- D) Arapçanın Türkçe ses uyumuna uymaması
- E) Dilde sadeleştirme çalışmalarının sürdürülmesi

8. Mustafa Kemal, medreseleri kapatmış ve bu konu hakkında: "Türk milleti evlatlarına vereceği eğitimi okul ve medrese diye iki ayrı kuruluşa veremezdi." demiştir.

Buna göre, Mustafa Kemal'in medreseleri kapatma nedenini aşağıdakilerden hangisi daha iyi açıklar?

- A) Yurttaşların farklı kültürlerle eğitilmesini önlemek
- B) Toplumda herkesin okur yazar olmasını sağlamak
- C) Türk milletinin kültürel değerlerini zenginleştirmek
- D) Eğitimin ülke kalkınmasındaki rolüne dikkat çekmek
- E) Eğitim kurumlarındaki müfredatı değiştirebilmek

9. Türkiye'de;

- I. Teşvik-i Sanayi Yasası'nın çıkarılması,
- II. aşar vergisinin kaldırılması,
- III. Kabotaj Yasası'nın kabul edilmesi

gibi inkılaplardan hangileri öncelikle özel sektörün geliştirilmesine yöneliktir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde eğitim hayatıyla ilgili yapılan düzenlemelerden biri değildir?

- A) Medreselerin kapatılması
- B) Maarif Kongresinin düzenlenmesi
- C) İlahiyat fakültelerinin açılması
- D) Ankara Hukuk Mektebi'nin açılması
- E) Üniversite reformunun yapılması

11. I. İnkılaplar laik, demokratik ve çağdaş devlet seviyesine ulaşabilmek için yapılmıştır.
II. Yapılan yenilikler tek alanda sınırlı kalmamıştır.
III. İnkılaplar aniden değil, zamana yayılarak yapılmıştır.
IV. Yapılan yenilikler, ulusal özelliklere sahiptir.
V. Yapılan yenilikler, Atatürk ilkeleriyle paralellik göstermektedir.

Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılaplarla ilgili bu değerlendirmelerden hangisi doğru değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

12. Atatürk'ün önemli ilkelerinden olan Devletçilik, devletin ekonomik alanda doğrudan doğruya müdahalesini öngören bir sistemdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Devletçilik ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilen uygulamalardan biridir?

- A) Halifeliğin kaldırılarak, laik hukuk kurallarının benimsenmesi
- B) Yeni Türk Alfabesi'nin kabul edilmesi
- C) Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi
- D) Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması
- E) Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi

ATATÜRKÇÜLÜK VE TÜRK İNKILABI

TEST • 2

• KAVRAMA •

1. Türkiye’de ilk çok partili hayat çalışması Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası’nın açılması ile hayata geçirilmeye çalışılmış; ancak Şeyh Sait İsyanı’ndan dolayı bu parti kapatılmıştır. 1929 Dünya Ekonomik Krizi’nden dolayı yeni bir arayış içine girilmiş ve Serbest Cumhuriyet Fırkası açılmıştır. Bu parti de kısa sürede rejim karşıtlarının yuvası hâline geldiği için kurucusu Fethi Bey tarafından kapatılmıştır.

Yukarıdaki bilgi dikkate alınırsa,

- I. İrticai faaliyetler, demokrasi hareketlerinin kesintiye uğramasına neden olmuştur.
- II. Global gelişmeler ülke içinde arayışlara neden olmuştur.
- III. Demokrasinin tam olarak tesis edilebilmesi için gerekli ortam oluşamamıştır.

gibi çıkarımlardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Lozan Barış Konferansı’nda; İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti ile aralarındaki sorunları gündemde tutmaya çalışmışlardır. Yeni TBMM Hükümeti ise, Kurtuluş Savaşı sonunda, yeni devletin varlığını dünyaya kabul ettirmiştir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Yeni Türk Devleti gücünü dünyaya kanıtlamıştır.
B) TBMM Hükümeti, Osmanlı Devleti’nin haklarını da savunmuştur.
C) İtilaf Devletleri çıkarlarından kolaylıkla vazgeçmemiştir.
D) İtilaf Devletleri sarsılan prestijlerini yeniden kazanmak istemişlerdir.
E) TBMM Hükümeti yasal haklarını korumaya çalışmıştır.

3. Lozan Barış Konferansında “Milli Bağımsızlık ve Ulusların Eşitliği” ilkelerinden ödün verilmemiştir.

Buna göre;

- I. kapitülasyonların kaldırılması,
- II. Genel Borçlar İdaresi’ne son verilmesi,
- III. azınlıkların Türk vatandaşı olarak kabul ettirilmesi

durumlarından hangileri, bağımsızlık ve eşitlik konularında kararlılık gösterildiğini kanıtlar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4. 20 Şubat 1870’de İstanbul’da açılan, Osmanlı Devleti’nin Batılı anlamda ilk yüksek öğretim kurumudur. Bu okula “fenler evi” adının verilmesi, o günün şartlarında medreseden ayrı bir kurum olduğunu çarpıcı bir şekilde ortaya koyma düşüncesinden doğmuştur. Okulda verilen dersler arasında; Fransızca, tarih, fizik, coğrafya, resim, hukuk ve mantık dersleri bulunmaktaydı.

Özellikleri verilen eğitim kurumu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Darülaceze B) Darülbedayi
C) Darülfünun D) Darüşşafaka
E) Darülmesai

5. Lozan Barış Konferansı’nda, Fransa, dış borçlar ve yabancı okullar; İngiltere, Musul; Yunanistan, adalar konusunda uzlaşmaz bir tutum sergilemişler ve görüşmeler kesilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her devlete eşit haklar tanınmıştır.
B) Türkiye sömürgeci amaçları engellemeye çalışmıştır.
C) Milli egemenlik ilkesi kabul edilmiştir.
D) Siyasal rejimler konferansta belirleyici olmuştur.
E) İşgalci devletlerin ekonomik çıkarları sona ermiştir.

6. Lozan Barış Görüşmeleri sırasında İtilaf Devletleri;

- Kapitülasyonlar
- Boğazlar
- Musul

gibi sorunları, kendi çıkarları doğrultusunda çözmek istemişlerdir.

İtilaf Devletleri'nin bu tavrı, aşağıdakilerden hangisi ile daha iyi açıklanabilir?

- A) TBMM'yi tanımak istememeleriyle
- B) Anadolu'daki emellerinden vazgeçmemeleriyle
- C) Boğazlar Komisyonu'na karşı olmalarıyla
- D) Savaş tazminatından yararlanamamalarıyla
- E) Azınlıkların, karşı tavır sergilemeleriyle

7. **Lozan Barış Konferansı'nın birinci görüşmelerinden sonuç alınamamasında;**

- I. tarafların karşılıklı isteklerinin çelişmesi,
- II. İzmir'de İktisat Kongresi hazırlıklarının başlaması,
- III. saltanat makamının kaldırılmış olması,

nedenlerinden hangilerinin bir etkisinin olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) II ve III

8. Yunanistan; Lozan Antlaşması'nda, onarım borcu karşılığında Karaağaç'ı Türkiye'ye bırakmıştır.

Buna göre,

- I. Türkiye, Lozan Antlaşması'yla toprak kazanmıştır.
- II. Türkiye, Lozan Antlaşması'nda galip devlet konumundadır.
- III. Lozan Antlaşması'nda bütün sınır sorunları çözülmüştür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

9. **Lozan Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi, Yeni Türk Devleti'nin "ekonomisinin güçlenmesi ve millileşmesine" daha çok katkı sağlamıştır?**

- A) Kapitülasyonların kaldırılması
- B) Borçlarının taksitlere bağlanması
- C) Doğu sınırının kesinlik kazanması
- D) Savaş tazminatı ödenmemesi
- E) Musul sorununun sonraya bırakılması

10. I. TBMM'nin açılması
II. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
III. Saltanatın kaldırılması
IV. Çok partili sisteme geçiş denemeleri

gelişmelerden Cumhuriyet'in ilan edilmesine ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11. TBMM Kurtuluş Savaşı'ndan sonra toplanan Lozan Konferansı'nda büyük devletlerin Ermeni meselesini tekrar gündeme getireceklerini biliyordu. Bu nedenle Mustafa Kemal Paşa Lozan'a gidecek heyetten Ermeni yurdu konusunda kesinlikle taviz verilmemesini istemiştir. Lozan'da ise Ermeniler azınlık hakları konusunda belirlenen esaslara Türk Devleti'nin vatandaşı kabul edilmiştir.

Buna göre,

- I. TBMM, egemenlik hakkından taviz vermemiştir.
- II. TBMM'yi tanıyan ilk devlet Ermenistan olmuştur.
- III. TBMM, yabancı okullar sorununa çözüm kazandırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

ATATÜRKÇÜLÜK VE TÜRK İNKILABI

TEST • 3

• PEKİŞTİRME •

1. Atatürk Dönemi'nde konuşma dili ile yazım dili arasında ortaya çıkan kargaşayı sonlandırmak amacıyla aşağıdaki inkılaplardan hangisi yapılmıştır?

- A) Takvim B) Hafta tatili C) Şapka
D) Soyadı E) Harf

2. Medeni Kanun'un kabulü ile birlikte;

- I. Sosyal alanda kadın-erkek eşitliği sağlandı.
II. Kadınlara ekonomik özgürlükler verildi.
III. Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verildi.

hangilerinin gerçekleştiği söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Aşağıdaki Atatürk inkılaplarından hangisinin,

- boş inanç ve âdetlerin uygulanmasının önlenmesi
- dinî duyguların kötüye kullanılmasının engellenmesi

amaçlarına yönelik olduğu savunulamaz?

- A) Halifeliğin kaldırılması
B) Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması
C) Tekke ve zaviyelerin kapatılması
D) Medreselerin kapatılması
E) Yabancı okullardaki dinî simgelerin kaldırılması

4. Cumhuriyet'in ilanından sonra toplumsal yaşamın düzenlenmesi amacıyla;

- I. tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması,
II. Kılık Kıyafet Yasası'nın çıkarılması,
III. Gümrük Tarifesi Kanunu'nun çıkarılması

çalışmalarından hangilerinin yapıldığı savunulabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Anayasamıza göre; bir bölgeden seçilen milletvekili sadece kendi bölgesini değil bütün Türkiye'yi temsil eder.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yasaların tüm ülkeyi ilgilendirmesiyle
B) Güçler ayrılığı sistemine geçilmesiyle
C) Yerel sorunlarla ilgilenilmemesiyle
D) Merkezî otoritenin korunmasıyla
E) Yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılmak istenmesiyle

6. I. Soyadı Kanunu'nun çıkarılması
II. Millî dil anlayışının benimsenmesi
III. Medeni Kanun'un kabul edilmesi

gelişmelerden hangilerinin toplumu çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırma amacıyla doğrudan ilgili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

7. 1924'te çıkarılan bir kanun ile Erkan-ı Harbiye Vekaleti kaldırılmıştır. Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmıştır.

Bu gelişmenin Atatürk ilkelerinden hangisi doğrultusunda ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Milliyetçilik B) Laiklik C) Cumhuriyetçilik
D) Devletçilik E) Halkçılık

8. Askerlik, okul ve tapu-kadastro işlerini daha düzenli hale getirmek, resmî işlemlerde ve toplumsal ilişkilerde vatandaşları daha kolay belirlemek amacıyla aşağıdaki uygulamalardan hangisi hayata geçirilmiştir?

- A) Resmî evrakların mühürlenmesi zorunluluğu getirilmiştir.
B) Türkçenin kullanımı yaygınlaştırılmıştır.
C) Millet mektepleri açılmıştır.
D) Eğitimin Türkçe yapılması zorunluluğu getirilmiştir.
E) Her aileye bir soyadı verilmiştir.

9. “Halifeliğin kaldırılmasından sonra bir grup milletvekili, Mustafa Kemal’e halife olması önerisinde bulunmuştur. Bu öneri Mustafa Kemal tarafından hemen reddedilmiştir.”

Bu öneriyi yapan milletvekilleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tüm amaçları iktidara gelebilmektir.
B) Dinsel esaslara dayalı bir cumhuriyet idaresi istemektedirler.
C) Batılı devletlerle iş birliği yapılmasına gayret etmektedirler.
D) Mustafa Kemal'i bir diktatör olarak tanıtmaya çalışmaktadırlar.
E) Halk egemenliğini her şeyin üstünde görmektedirler.

10. Cumhuriyet Halk Partisi'nin, Sivas Kongresi'ni kendisinin ilk kurultayı olarak belirtmesi; I. TBMM'deki aşağıdaki gruplardan hangisinin uzantısı olduğunu kabul etmesiyle açıklanabilir?

- A) Tesanüt (Dayanışma) Grubu
B) İstiklâl Zümresi
C) Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu
D) Islahat Zümresi
E) Bolşevik Zümresi

11. Cumhuriyet Dönemi'ne bakıldığında önce temel inkılapların yapıldığı, daha sonra da bunlara bağlı inkılapların gerçekleştirildiği görülür.

Bu bilgilere göre aşağıdaki inkılaplardan hangisi diğerlerine temel olmuştur?

- A) Harf inkılabı
B) Medreselerin kapatılması
C) Tevhid-i Tedrisat Kanunu
D) Millet Mekteplerinin açılması
E) Maarif Teşkilatı Hakkında Kanun'un kabulü

12. Cumhuriyet Dönemi'nde;

- İzmir-Afyon demiryolunun millileştirilmesi
- Yol ve liman yapımına hız verilmesi

gelişmeleri;

- I. ulaşımı ve ticareti geliştirmek,
II. ulusalcı devlet anlayışını yerleştirmek,
III. ekonomide dışa bağımlılığı artırmak

amaçlarından hangilerine yöneliktir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ATATÜRKÇÜLÜK VE TÜRK İNKILABI

TEST • 4

• PEKİŞTİRME •

1. Cumhuriyet'in ilanı ile devletin önemli siyasi sorunlarının çözümlendiğini savunan bir tarihçi;

- I. yönetim şeklinin belirlenmesi,
- II. kabine sistemine geçilmesi,
- III. devlet başkanının seçilmesi

gelişmelerinden hangilerini bu görüşüne kanıt gösterebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra;

- ulusal birliği sağlamak,
- halkın belli bir siyasi olgunluğa ulaşmasını beklemek,
- devrimlerin toplumca benimsenmesini sağlamak

amacıyla aşağıdakilerden hangisini bir süre ertelemek zorunda kalmıştır?

- A) Saltanatın kaldırılmasını
B) Musul sorununun çözümünü
C) Boğazlar komisyonunun kaldırılmasını
D) Yeni bir anayasa hazırlanmasını
E) Çok partili yaşama geçişi

3. Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin cumhuriyetin ilanını hızlandırdığı söylenebilir?

- A) Ankara'nın resmen başkent ilan edilmesi
B) Halk Fırkası'nın kurulması
C) Kuvvetler birliğinin uygulanması
D) Sultan Vahdettin'in ülkeyi terk etmesi
E) Hükûmet bunalımının yaşanması

4. Cumhuriyet Dönemi'nde meydana gelen;

- I. Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Kurulması,
- II. Kadınlara siyasi haklar tanınması,
- III. Medeni Kanun'un kabulü

gelişmelerinden hangileri Cumhuriyetçilik ilkesinin yerleştirilmeye çalışıldığının kanıtıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdakilerden hangisi demokrasinin güç kazandığına örnek gösterilemez?

- A) TBMM'nin açılması
B) Kabine sistemine geçilmesi
C) Cumhuriyet'in ilanı
D) Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayınlanması
E) Halifeliğin kaldırılması

6. "3 Mart 1924'te çıkarılan bir kanun ile hilafet makamı lağvedilmiştir." diyen bir tarihçi hilafet makamının lağvedilmesi ifadesiyle aşağıdakilerden hangisini kastetmiştir?

- A) TBMM'de temsil edilmesini
B) Ödenek ayrılarak güçlendirilmesini
C) Saltanat makamından ayrılmasını
D) Makamın varlığına son verilmesini
E) Anayasal güvence altına alınmasını

7. Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı seçim sisteminde yapılan değişikliğe göre, cumhurbaşkanını halk seçecek ve seçimde iki turlu seçim sistemi uygulanacaktır. Buna göre birinci turda hiçbir adayın yüzde elli oy alamaması durumunda, en çok oy alan iki aday arasında ikinci tur seçimi yapılacaktır.

Bu değişiklikle aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı savunulamaz?

- A) Halkın haklarını doğrudan kullanması
- B) Ulusal iradenin yönetime daha çok yansıtılması
- C) Siyasi krizlerin önlenmesi
- D) Halkın yönetime katılımının artırılması
- E) Laik düzenin yerleştirilmesi

8. • Kadınlara seçme seçilme hakkının tanınması
• Halifeliğin kaldırılması
• Cumhuriyet’in ilan edilmesi

Cumhuriyet dönemindeki bu gelişmeler aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirme amacı taşımaktadır?

- A) Ulusal bağımsızlığı gerçekleştirmek
- B) Demokratik yönetim anlayışını geliştirmek
- C) Ulus devlet düzenini oluşturmak
- D) Toplumda eşitliği sağlamak
- E) Tek dereceli seçim sistemine geçmek

9. **Takrir-i Sükun Kanunu’nun çıkarılmasının;**

- I. Şeyh Sait İsyanı’nın bastırılması,
- II. Cumhuriyet’in ilan edilmesi,
- III. düzenli ordunun kurulması

gelişmelerinden hangileri üzerinde etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

10. Cumhuriyet’in ilk yıllarında gerçekleştirilmeye çalışılan çok partili hayat denemeleri başarısız olmuştur.

Bu durum o dönemde aşağıdakilerden hangisini zora sokmuştur?

- A) Hükûmetin kurulmasını
- B) Hükûmetin denetlenmesini
- C) Yasa çıkarılmasını
- D) Devlet başkanının seçilmesini
- E) Mahkeme kurulmasını

11. • Türklerin dünya medeniyetine katkılarının belirlenmesi
• Türk yurdu hakkındaki kuşkuların giderilmesi
• Türk dilinin saygınlığının artırılması

amaçlarıyla Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu’nun kurulması, aşağıdakilerden hangisinin esas alındığını göstermektedir?

- A) Devletçilik
- B) Çağdaşlık
- C) Ulusçuluk
- D) Laiklik
- E) Halkçılık

12. 29 Ekim 1923’te Cumhuriyet’in ilanıyla Türkiye içten ve dıştan gelen bazı olumsuz tepkilerle karşılaşmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, içten gelen olumsuz tepkilere bir örnek gösterilebilir?

- A) Türkiye’nin Milletler Cemiyeti’ne üye olması
- B) Devletin yapısının laikleşmesinin sağlanması
- C) Laiklik karşıtlarının girişimlerde bulunması
- D) Eğitim ve kültürel alanda inkılapların yapılması
- E) Türkiye’nin Boğazlardaki egemenlik hakkının güçlenmesi

ATATÜRKÇÜLÜK VE TÜRK İNKILABI

TEST • 5

• PEKİŞTİRME •

1. Türkiye’de;

- I. kapitülasyonların kaldırılması,
- II. gümrük vergilerinin yükseltilmesi,
- III. ihracatın kontrol altına alınması,
- IV. Kabotaj Yasası’nın kabul edilmesi,
- V. çağdaş ölçü ve tartı birimlerinin kabul edilmesi

gibi girişimlerden hangisinin, “Anadolu’nun Batılı devletlerin hammadde kaynağı ve pazarı olma durumundan kurtarılması” **amacından çok çağdaş dünya ile uyum sağlamaya yönelik olduğu savunulabilir?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası parti programında “icraatler devrim değil evrim niteliğinde yapılmalıdır.” derken Atatürk’ün hangi ilkesini doğrudan hedef almıştır?

- A) Cumhuriyetçilik B) İnkılapçılık
C) Laiklik D) Halkçılık
E) Milliyetçilik

3. Cumhuriyetin ilk yıllarında, halkın temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir sanayi kurmak öncelikli hedef olarak belirlendi. Öncelikle özel sektörün geliştirilmesi amaçlandı. Ancak sonuç alınamadı.

Aşağıdakilerden hangisi, özel teşebbüsün ve millî sanayinin kurulması doğrultusunda yapılan çalışmalardan biri değildir?

- A) Teşvik-i Sanayi Kanunu’nun çıkarılması
B) Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı’nın hazırlanması
C) Maden Tetkik Arama Enstitüsü’nün kurulması
D) Aşar Vergisi’nin kaldırılması
E) İpek, deri, selüloz, demir-çelik ve şeker fabrikalarının açılması

4. Demokrasi düşüncesinin en temel unsurlarından biri de ulusun yönetiminde etkili olmasıdır.

Buna göre aşağıda verilen uygulamalardan hangisi ulus egemenliğine aykırıdır?

- A) Meclis üstünlüğünün olması
B) Halkın yönetime katılımının sağlanması
C) Milletvekillerinin belli süreler halinde yenilenmesi,
D) Devlet başkanının ömür boyu görevde kalabilmesi
E) Hükûmetin meclise karşı sorumlu olması

5. Serbest Cumhuriyet Fırkası;

- I. seçim sistemi,
- II. kadın hakları,
- III. laiklik

konularından hangilerinde değişiklik yapılması gerektiğini savunmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. TBMM’de alınan bir kararla 1 Kasım 1922’de saltanat kaldırılmış, 1928’de anayasadan “Devletin dini, İslam’dır.” maddesi çıkartılmış; 1937’de ise Atatürk ilkeleri anayasa kapsamına alınmıştır.

Yalnız bu bilgiye dayanarak;

- I. yönetimde millet iradesinin etkili olduğu,
- II. ilke ve inkılapların hukuksal güvence altına alındığı,
- III. teokratik devlet anlayışının güç kazandığı

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Lozan Görüşmeleri'nde İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkesi'nin maddelerinden sıkça bahsederken, Mudanya Ateşkesi'ni görmezden gelmişlerdir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılığı yaşandığı
- B) İstanbul Hükûmeti'ni konferansa davet ettikleri
- C) Türk ordusunun başarısını kabullenmek istemedikleri
- D) Halifelik makamını devam ettirmek istedikleri
- E) Misak-ı Millî kararlarını kabul etmediklerini

8. Lozan Antlaşması'ndaki;

- I. kapitülasyonların kaldırılması,
- II. borçların taksitlendirilmesi,
- III. boğazların uluslararası bir komisyonun yönetimine bırakılması

düzenlemelerinden hangileri Türkiye'nin egemenlik haklarını kısıtlayıcı nitelik taşımaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

9. Lozan Antlaşması'nda görüşülen,

- Boğazlar
- Kıbrıs
- Batı Trakya

konularının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Milletler Cemiyetine havale edilen konulardır.
- B) Misak-ı Millî esaslarına uygun çözülen sorunlardır.
- C) Türkiye'nin taviz vermeye yanaşmadığı konulardır.
- D) Türkiye'nin aleyhine çözülen konulardır.
- E) Cumhuriyetin ilanını kolaylaştıran konulardır.

10. Lozan Barış Antlaşması'nda istendiği hâlde Fener Rum Patrikhanesi'nin ülke dışına çıkarılmayıp diğer devletlerdeki Ortodoks kiliseleriyle bağlantısının kesilmesi aşağıdaki yargılardan hangisini doğrular niteliktedir?

- A) Bağımsız devlet anlayışının korunmaya çalışıldığı
- B) İstanbul'un Ortodoksların kutsal kenti olma özelliğini kaybettiği
- C) Ermeni tartışmalarının yaşanmasına zemin hazırlandığı
- D) Hristiyan dünyasındaki birliğin bozulduğu
- E) Laik yönetim anlayışına uygun davranıldığı

11. Lozan Antlaşması'nda alınan aşağıdaki kararlardan hangisi Avrupalı devletlerin Türkiye'nin iç işlerine karışmasını önlemeye yöneliktir?

- A) Kapitülasyonların kaldırılması
- B) Patrikhanelerin siyasi yetkilerinin elinden alınması
- C) Azınlıkların Türk vatandaşı kabul edilmesi
- D) Duyun-u Umumiye'nin kaldırılması
- E) Boğazlar Komisyonu'nun kurulması

12. İsmet İnönü'nün Lozan Konferansı'nda;

- I. Türkçenin de Fransızca ve İngilizce gibi konferans dili olması,
- II. "Karadeniz'e kıyısı olan devletler" yerine devletlerin adının yazılması,
- III. komisyon başkanlıklarından birinin de Türkiye'ye verilmesi

önerilerinden hangileri uluslararası eşitlik anlayışı ile hareket ettiğinin göstergesidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

TEST • 6

• DEĞERLENDİRME •

ATATÜRKÇÜLÜK VE TÜRK İNKILABI

1.

Ekonomideki cehaletimiz, siyasetteki başıboşluğumuzla el birliği etmiş ve milletimizi kemirmiştir. Çocuklarımızın doğduğu günden itibaren boğazına yabancı sütü dökersek, yabancı bez ve pamuklarına sarıp yine yabancı beşiğine yatırırsak, ayağındaki patiğinden başındaki mavi nazar boncuğuna ve elindeki teneke parçasına kadar yabancı malından yaparsak, Avrupa’da çakılmış dört tahtadan ibaret olan sandalyeler en ücra yerlere kadar girerse ve üstüne bir de kulaklarına benim oğlum paşa olacak gibi ninni söyleyerek uyutturucu telkin yaparsak, büyüdükten sonra doğaldır ki üzerinde ve çevresinde artarak yabancı mallar bulunacak ve paralarımız akıp gidecektir.

Afet İnan, İzmir İktisat Kongresi, s.87-88

Buna göre;

- I. Batılı ülkelere kapitülasyonların verilmesi,
- II. Duyun-u Umumiye İdaresi’nin kurulması,
- III. Balta Limanı Antlaşması’nın imzalanması

gelişmelerinden hangileri Kâzım Karabekir’in “Ekonomideki Cehaletimiz” olarak adlandırdığı ifadeye kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

2. Aşağıdakilerin hangisinde gerçekleşen olay ve ilgili kurum eşleştirmesi yanlış verilmiştir?

- A) Çok partili hayata geçiş – Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
- B) Yeni harflerin kabulü – Batılı devletlerle iş birliği yapılmasına gayret etmektedirler.
- C) Bulaşıcı hastalıklarla mücadele – Hıfzıssıhha Enstitüsü
- D) Beş Yıllık Sanayi Planı – Türkiye İş Bankası
- E) Tarımsal endüstrinin geliştirilmesi – Yüksek Ziraat Okulu

3.

Ekonomik Alanda Yapılan Yenilikler ve Yaşanan Gelişmeler

İzmir İktisat Kongresi’nin toplanması

Maden Tetkik Arama Enstitüsü’nün kurulması

Karabük Demir ve Çelik Fabrikası’nın açılması

Yukarıdaki şemada noktalı yere aşağıdakilerden hangisi eklenemez?

- A) Memleket Sandıklarının kurulması
- B) Kabotaj Kanunu’nun kabul edilmesi
- C) Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulması
- D) Etibank ve Sümerbank’ın açılması
- E) Reji İdaresine son verilmesi

4. İhsan Bey’in “Ekonomik alanda yapılan inkılapların amaçları nelerdir?” sorusuna öğrencisi Türkan şu cevapları vermiştir:

- 1. Ekonomik bağımsızlığı sağlamak
- 2. Özelleştirme çalışmalarını devlet politikasına dönüştürmek
- 3. Millî ekonomi ilkesini hayata geçirmek
- 4. Dengeli bütçe ve paranın değerini korumak
- 5. Dışa bağımlılığı azaltarak kendi kendine yeterli hâle gelmek

Bu bilgilere bakıldığında Türkan’ın kaç numaralı alanda yanlış bir bilgi verdiği söylenebilir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

5.

Kabotaj	Bir devletin kendi limanlarına deniz ticareti konusunda tanıdığı ayrıcalıktır.
İzmir İktisat Kongresi	Türk kara sularında kabotaj hakkının Türk gemilerine tanınması ve deniz taşımacılığının devlet tarafından teşviki karara bağlanmıştır.
Lozan Antlaşması	Türk gemilerinin kabotaj hakkı kabul edilmiştir.
Kabotaj Kanunu	Türk kıyılarında deniz taşımacılığı, limanlar arasında gemi işletmeciliği ve taşımacılığı Türk vatandaşlarına ve Türk gemilerine verilmiştir.

Buna göre,

- I. Türk karasuları millileştirilmiştir.
- II. Yeni Türk devleti kendi karasularında özgürce hareket etme imkânına kavuşmuştur.
- III. Ekonomik alanda egemenlik haklarından taviz verilmemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Kültürel alanda gelişimle bizzat ilgilenen Mustafa Kemal Paşa 1933 yılında “D Grubu” adında bir grup kurdurmuştur. Avrupa’ya eğitim alması için gönderilen bu grubun üyeleri Türkiye’deki sanat anlayışına yeni bakış açısı ve teknikler kazandırmıştır.

Aralarında Abidin Dino, Fikret Mualla, B. Rahmi Eyüboğlu ve İbrahim Çallı gibi simaları barındıran D Grubu hangi sanat alanında faaliyet göstermiştir?

- A) Müzik B) Tiyatro C) Resim
D) Heykel E) Sinema

7.

Bu bilgilere bakıldığında sonuç kısmına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Devletçilik ilkesi yürürlüğe sokulmuştur.
B) Liberal ekonomik anlayış benimsenmiştir.
C) Varlık vergisi uygulaması başlatılmıştır.
D) İç ve dış borçlanmaya gidilmiştir.
E) Karma ekonomik sisteme son verilmiştir.

8. 1930 yılında çıkarılan Umumi Hıfzıssıhha Kanunu’yla vatandaşlara; kolera, veba, çiçek, kızamık, kuduz, sıtma gibi hastalıkları yerel yönetimlere bildirme mecburiyeti getirilmiş ve devlet tarafından karşılanmak suretiyle bu gibi hastalıkların tedavisinin yapılması için kararlar alınmıştır.

Bu bilgilere bakıldığında;

- I. sosyal devlet anlayışına uygun çalışmaların yapıldığı,
- II. koruyucu sağlık hizmetlerinin yürütüldüğü,
- III. salgın hastalıklarla mücadele edildiği

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ÜNİTE 22

İKİ SAVAŞ ARASINDAKİ DÖNEMDE TÜRKİYE VE DÜNYA

EAPS14TAR25-136

TEST • 7

• KAVRAMA •

- Basmacı hareketi
- İmparator Meiji
- Tröst

- Locarno
- New Deal
- T.Rüştü Aras

- Moratoryum
- Sandler Raporu
- Korbaşılık hareketi

Gerekçe	İtalya tehlikesine karşı Balkan topraklarının güvenliğinin sağlanması ihtiyacının ortaya çıkması
Gelişme	“Balkanlar Balkanlılarındır” formülü ile 9 Şubat 1934 tarihinde Atina’da Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında Balkan Antantı imzalanmıştır.
Sonuç	Antantın hükümlerine göre devletler, aralarından birine saldırıda bulunulduğunda sınırlarını saldırgana karşı korumayı ve bölgedeki barışı tehdit eden bir unsur olduğunda birbirlerine danışacaklarını taahhüt etmişlerdir.

Buna göre Balkan Antantına katılan devletler ile ilgili,

- Güvenlik arayışına girmişlerdir.
- Siyasi ve stratejik ortaklık kurmuşlardır.
- Bölgesel işbirliğine dayanan ittifak oluşturmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Türkiye ile Yunanistan arasında büyük krizlere neden olan mübadele ve etabli sorunları hangi yıl çözüme kavuşturulmuştur?

- A) 1923 B) 1930 C) 1936
D) 1938 E) 1953

3. Ekin Bey’in “Lozan Barış Görüşmeleri sırasında hangi konular Türkiye’nin Batılı devletlerle ilişkilerini gerginleştirmiştir?” sorusuna öğrencisi Mesut şu cevapları vermiştir:

- Musul Sorunu
- Hatay Sorunu
- Kıbrıs Sorunu
- Etabli Sorunu
- Dış Borçlar Sorunu

Bu bilgilere bakıldığında Mesut’un kaç numaralı alanda yanlışlık yaptığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. “Türkiye’de bizim okullarımızın sahip olmadıkları ayrıcalığa, yabancı okulların sahip olması kabul edilemez.” diyen Atatürk, yabancı okulların Türk kanunlarına uymasını istemiştir. Ayrıca yönetmeliklere uymayan bazı okullar kapatılarak bu konuda kararlılığını ortaya koymuştur.

Bu uygulamanın aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu söylenemez?

- A) İç işlerine karışılmasını önlemek
B) Bağımsız devlet anlayışına göre hareket etmek
C) Yabancı okulları denetim altında tutmak
D) Toplumsal eşitliği sağlamak
E) Mevcut sınırların güvenliğini sağlamak

5. Ekonomide millileşme politikası yürüten Türkiye 1928 yılında Adana-Mersin demiryolu işletme idaresini aşağıdaki devletlerin hangisinden satın almıştır?

- A) Almanya B) İtalya C) Rusya
D) Fransa E) ABD

6. “Dışişlerinde dürüst ve açık olan siyasetimiz, özellikle barış fikrine dayalıdır. Milletlerarası herhangi bir meselemizi barış vasıtalarıyla çözümlmeyi aramak, bizim menfaat ve anlayışımıza uyan bir yoldur. Bu yol dışında bir teklif karşısında kalmamak içindir ki, güvenlik ilkesine, onun vasıtalarına çok ehemmiyet veriyoruz. Milletlerarası barış havasının korunması için, Türkiye Cumhuriyeti yapabileceği herhangi bir hizmetten geri kalmayacaktır.”

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal’in bu ifadesine örnek oluşturmaz?

- A) Milletler Cemiyeti’ne üye olunması
B) Kellogg Briand Paktına katılınması
C) Müttefik devletlerle birlikte hareket edilmesi
D) Sadabat Paktı’nın oluşmasında aktif çalışılması
E) Balkan Antantı’nın imzalanması

7.

Tahrir-i Sükun Kanunu

Üç maddeden oluşan Tahrir-i Sükun Kanunu'nun 1. maddesi: "İrtica ve isyana ve memleketin nizam-ı içtimaisi (toplumsal düzen) ve huzur ve sükûnu ve emniyet ve asayişini ihlale bais (bozmaya yönelik) bilumum teşkilât ve tahrikat ve teşvikat ve neşriyatı (örgütlenmeleri, kışkırtmaları, yüreklendirmeleri ve yayınları), hükümet reisi cumhurun tasdikiyle ve re'sen ve idareten man'e mezundur (kendi başına yasaklamaya yetkilidir). İş bu ef'al erbabını (bu eylemleri işleyenleri) hükümet İstiklâl Mahkemesi'ne tevdi edebilir.

Bu kanun ile,

- I. mevcut düzeni güvence altına alma,
- II. inkılapları koruma,
- III. cumhuriyet rejimine geçme

durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. 1924'te Türkiye ile İngiltere arasında Musul Sorunu'nu çözmek amacıyla düzenlenen konferans aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haliç Konferansı B) Paris Konferansı
C) Londra Konferansı D) San Remo Konferansı
E) Cenevre Silahsızlanma Konferansı

9. Mustafa Kemal'in aşağıdaki sözlerinden hangisi cumhuriyet rejiminin devamlı olacağına ve inkılapların kişiye bağlı olmadığına kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir.
- B) Çağdaş bir cumhuriyet kurmak demek, milletin insanca yaşamasını bilmesi, insanca yaşamının neye bağlı olduğunu öğrenmesi demektir.
- C) Benim naciz vücudum, bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti, ilelebet payidar kalacaktır.
- D) Büyük devletler kuran ecdadımız büyük ve geniş kapsamlı medeniyetlere de sahip olmuştur. Bunu aramak, tetkik etmek Türklüğe ve cihana bildirmek bizim için bir borçtur.
- E) Bugünkü hükûmetimiz, devlet örgütümüz doğrudan doğruya milletin kendi kendine, kendiliğinden yaptığı bir devlet örgütü ve hükûmettir ki onun ismi Cumhuriyettir.

10. Şeyh Said İsyanı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İsyanın ardında İngiliz kışkırtmaları etkilidir.
- B) İsyanı bastıramayan İsmet İnönü hükümeti istifa etmek zorunda kalmıştır.
- C) İsyanın kısa bir süre sonra Tahrir-i Sükun Yasası çıkarılmıştır.
- D) İsyanın karışanlar İstiklâl Mahkemelerinde yargılanmıştır.
- E) Terakkiperver Fırka isyanda rolü olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.

11. • Cumhuriyet Halk Fırkası
• Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
• Serbest Cumhuriyet Fırkası

1923-1930 yılları arasında kurulan siyasi partilerin isimlerinde cumhuriyet vurgusunu yapması,

- I. milli egemenlik ilkesine önem verilmesi,
- II. halk iradesine dayalı yönetim biçiminin savunulması,
- III. laik devlet anlayışından yana tavır alınması

gerekçelerinden hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

12. 3 Mart 1924'te Genel Kurmay Başkanlığı siyaset dışında bırakılmış ve 19 Aralık 1924'te alınan kararla askerlerin görevleri devam ederken milletvekili olamayacaklarına dair yasa kabul edilerek ordunun siyasetten ayrılması sağlanmıştır.

Bu düzenlemelerin aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu söylenemez?

- A) Liberalizmi savunanların örgütlenmesinin yolunu kapatmak
- B) Milletvekilliği ve askerlik görevlerinin bir kişide toplanmasını engellenmek
- C) Ordunun asli görevi ile uğraşmasını sağlamak
- D) Sivil idare üzerindeki askeri baskıyı azaltmak
- E) Demokrasi kültürünün gelişmesini sağlamak

TEST • 8

• PEKİŞTİRME •

İKİ SAVAŞ ARASINDAKİ DÖNEMDE TÜRKİYE VE DÜNYA

1.

Misak-ı Milli
30 Ekim 1918 Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı güne kadar Türk ordularınca korunan henüz işgal edilmemiş Osmanlı ve İslam çoğunluğunun bulunduğu bölgeler, hiçbir suretle ayrılık kabul etmez bir bütündür, parçalanamaz. Ateşkes imzalandığı sırada işgal altında bulunan Arap memleketlerinin durumu, halkın serbestçe verecekleri oyla tespit edilmesi gereklidir.

Cumhuriyet Dönemi'nde meydana gelen aşağıdaki gelişmelerin hangisinde Misak-ı Milli'den taviz verildiği söylenebilir?

- A) İngiltere ile imzalanan Ankara Antlaşması'nda
 B) Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde
 C) Milletler Cemiyeti'ne üye olunmasında
 D) Balkan Antantı'nın imzalanmasında
 E) Terakkiperver Cumhuriyet Partisinin kapatılmasında

2.

Bilgi	D	Y
1926 Ankara Antlaşması'yla günümüz Türkiye–Irak sınırı çizilmiştir.		
Lozan Antlaşması'nda kararlaştırılan nüfus mübadelesinin uygulanması Fransa ile ilişkileri gerginleştirmiştir.		
Serbest Cumhuriyet Fırkası 1929 Ekonomik bunalımından sonra kurulmuştur.		
Sadabat Paketi Türkiye Cumhuriyeti'nin Orta Doğu'da imzaladığı ilk dayanışma antlaşmasıdır.		
Romanya ve Bulgaristan 1934 yılında kurulan Balkan Antantı'nda yer almamışlardır.		
Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde Türkiye'nin boğazlar üzerindeki egemenlik haklarını sınırlayan maddeler kaldırılmıştır.		

Yukarıdaki tabloda doğrular D yanlışlar ise Y harfleri ile işaretlendiğinde aşağıdaki seçeneklerden hangisine ulaşılır?

- A) D-Y-Y-D-D-Y
 B) D-Y-D-D-Y-D
 C) Y-D-D-Y-D-Y
 D) Y-D-Y-D-D-Y
 E) D-Y-D-Y-D-D

3.

Cumhuriyetin ilk yıllarında siyasi alanda yaşanan gelişmelerle ilgili bazı olaylar aşağıda verilmiştir.

R	Sadabat Paketi'nin kurulması
K	Menemen Olayı'nın yaşanması
A	Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması
A	Hatay'ın anavatana katılması

Tablodaki gelişmeler gerçekleşme sırasına göre sıralanacak olursa aşağıdaki kelimelerden hangisi ortaya çıkar?

- A) ARKA
 B) AKRA
 C) KARA
 D) AKAR
 E) RAKA

4.

Aşağıdakilerden hangisi Atatürk Dönemi'nde dış politikada meydana gelen gelişmelerden biri değildir?

- A) Etabli sorununun çözülmesi
 B) Musul'un Irak'a bırakılması
 C) Boğazlar komisyonunun kaldırılması
 D) Hatay'ın Türkiye'ye katılması
 E) Milletler Cemiyeti'ne üye olunması

5.

Tarih dersinde Mert Öğretmen öğrencilerine şu bilgileri vermiştir:

- Türkiye Cumhuriyeti ve Yunanistan Krallığı'nın kendi ülkelerinin yurttaşlarını din esası üzerine zorunlu göçe tabi tutmasına verilen addır.
- Yunanistan'ın İstanbul'da daha fazla Rum bırakmak istemesi bu soruna neden olmuştur.
- Türkiye ve Yunanistan arasında yaşanan anlaşmazlık Milletler Cemiyetine taşınmışsa da kurul meseleye özel sorun olduğu gerekçesiyle müdahil olmamıştır.
- 10 Haziran 1930 tarihinde Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan Ankara Antlaşması'yla sorun çözüme kavuşmuştur.
- Antlaşmayla 1.200.000 Hristiyan ve 500.000 Müslüman göç ettirilmiştir.

Mert Öğretmen'in çeşitli bilgiler verdiği bu sorun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Patrikhane
 B) Kıta Sahanlığı
 C) İhtilafli bölgeler
 D) Mübadele
 E) FIR hattı

6. **Lozan Antlaşması Kararı:** Osmanlı borçları, Osmanlı Devleti'nden ayrılan devletlerle Türkiye arasında paylaştırılacaktır. Türkiye'nin payına düşen borçlar taksitlere bağlanacaktır.

Gelişme: 1929 yılında ortaya çıkan ekonomik bunalım nedeniyle borçları ödeyemeyen Türkiye Hoover Moratoryumu'ndan (Borçların ertelenmesi) faydalanmak istemiştir.

Sonuç: 22 Nisan 1933 Paris Antlaşması ile borçların faizi indirilerek yapılan taksitlendirmeye borçlar sorunu çözüme kavuşturulmuştur.

Bu bilgilere bakıldığında,

- dış borçların Türk ekonomisi üzerine yük oluşturduğu,
- dünya genelinde yaşanan ekonomik krizin Türkiye'yi olumsuz etkilediği,
- Osmanlı Devleti'nden kalan sorunların Türkiye'yi zor durumda bıraktığı

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7.

26 Eylül 1925 yılında Yayımlanan Yabancı Okullar Genelgesi'yle Getirilen Düzenlemeler

- Hiçbir okulda Türk ve Türk Devleti aleyhinde derslerde veya ders dışında bir ifade kullanılmayacaktır.
- Okullarda Türk ve Türk Devleti aleyhine yazılmış kitaplar bulunmayacaktır.
- Türk toprakları hiçbir ülkenin parçası olarak gösterilmeyecektir.
- Tüm yabancı okullarda haftada beş saat Türk dili, Türk tarihi ve coğrafyası okutulacaktır.
- Türk dili, tarih ve coğrafya öğretmenleri Türk olacak ve Milli Eğitim Bakanlığı'na seçilecektir.
- Okullarda dinî semboller bulundurulmayacaktır.

Bu genelgenin yayımlanmasında aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı savunulamaz?

- A) Milli kültürü koruma
B) Yabancı okulları kontrol altında tutma
C) Misyonerlik faaliyetlerini engelleme
D) Azınlıkları sistematik olarak asimile etme
E) Laik eğitim sistemini uygulama

8. Cumhuriyet Halk Fırkası

- Kurucusu: Mustafa Kemal
- Cumhuriyet tarihinin ilk siyasi partisidir.
- Devletçilik ilkesini benimsemiştir.
- Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerinden taviz vermemiştir.
- İki dereceli seçim sistemini uygulamıştır.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

- Kurucusu: Kazım Karabekir
- Liberalizmi savunmuştur.
- Devletçilik ve inkılapçılık ilkelerinin uygulanma şekline karşı çıkmıştır.
- Cumhuriyetçilik ilkesini savunmuştur.
- Tek dereceli seçim sisteminin uygulanmasından yanadır.

Serbest Cumhuriyet Fırkası

- Kurucusu: Fethi Okyar
- Liberalizmi savunmuştur.
- Cumhuriyetçilik ve Laiklik ilkelerinden taviz vermemiştir.
- Kadınlara siyasi hakların verilmesini savunmuştur.
- Tek dereceli seçim sisteminin uygulanmasından yanadır.

Bu bilgilere bakıldığında cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan siyasi partilerin aşağıdaki alanların hangisinde benzer özellikleri savundukları söylenebilir?

- A) Egemenlik anlayışı B) İktisadi politikalar
C) Seçim sistemi D) Politik görüşler
E) Cumhurbaşkanı'nın konumu

9. XX. yüzyıl başlarında görülen bu idare anlayışında devletin en üst kademelerindeki görevlilerin aynı zamanda asker olmasına dikkat edilmiştir.

Bu tarz yönetim anlayışına ne ad verilmiştir?

- A) Merkantilizm B) Komünizm
C) Militarizm D) Anarşizm
E) Faşizm

İKİ SAVAŞ ARASINDAKİ DÖNEMDE TÜRKİYE VE DÜNYA

TEST • 9

• DEĞERLENDİRME •

1. Akın Bey'in "Atatürk Dönemi'nde iki kez denenen çok partili siyasi hayata geçiş denemelerinin başarısızlıkla sonuçlanmasında etkili olan faktörler nelerdir?" sorusuna öğrencileri şu cevapları vermiştir:

Ayşe: Toplumda demokratik olgunluğun oluşmaması

Nihat: Ordunun meclis üzerindeki baskısını artırması

Mine: Vatandaşların bir kısmına siyasi hakların verilmemesi

Murat: İnkılaplara karşı olan çevrelerin önemli bir güç olarak varlıklarını sürdürmesi

Bu bilgilere göre öğrencilerden hangileri Akın Bey'in sorusuna doğru cevap vermişlerdir?

- A) Ayşe-Nihat
B) Mine-Murat
C) Nihat-Mine
D) Murat-Ayşe
E) Ayşe-Mine

2. CHP'nin birinci kurultayı olarak da kabul edilen Sivas Kongresi'nde, direniş cemiyetleri Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti (ARMHC) adı altında birleştirilmiştir. 23 Nisan 1920'de toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi ARMHC delegelerinden oluşmuş, ancak 1922'de meclis, Birinci Grup ve İkinci Grup adıyla iki gruba ayrılmıştır. Lozan Antlaşması'nın kabulü nedeniyle mecliste baş gösteren yoğun tartışmalar üzerine Mustafa Kemal Paşa, 9 Eylül 1923'te 9 Umde adı verilen siyasi programı ilan etmiş ve iki gün sonra İçişleri Bakanlığı'na verilen bir dilekçeyle kendisine bağlı milletvekillerinden oluşan Halk Fırkası'nı kurmuştur. Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra 10 Kasım 1924'te partinin adı Cumhuriyet Halk Fırkası olarak değiştirilmiştir. 1950'de Demokrat Parti iktidara gelinceye kadar ülkeyi tek başına yöneten Cumhuriyet Halk Fırkası, bu süreçte inkılap hareketlerinin çoğunu gerçekleştirmiştir.

Bu bilgilere göre Halk Fırkası ile ilgili,

- I. meclis içindeki kutuplaşmaların etkisiyle kurulduğu,
II. temellerinin Tanzimat Dönemi'nde atıldığı
III. cumhuriyetin ilk yıllarında etkili bir güç olduğu,

yorumlardan hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde Türk dış politikasının dayandığı esaslardan biri sayılamaz?**

- A) Ulusal bağımsızlığı ve ülke bütünlüğünü korumak
B) Yurtta Sulh Cihanda Sulh ilkesine göre hareket etmek
C) Uluslararası ilişkilerde saygınlığı artırmak
D) Anadolu topraklarını işgalden arındırmak
E) Komşu ülkelerle siyasal ve ekonomik ilişkileri geliştirmek

4. **Cumhuriyetin ilk yıllarında İzmir Menemen'de çıkarılan isyanın nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

- A) Hilafet makamının tekrar faal hale gelmesini sağlamak
B) Saltanatın kaldırılmasına engel olmak
C) Batılılaşma çalışmalarını sekteye uğratmak
D) Cumhuriyetin kazanımlarını ortadan kaldırmak
E) Laik yönetim anlayışından kurtulmak

5. 1926 yılında Ege Denizi açıklarında Türklere ve Fransızlara ait iki gemi çarpışmış bu olay ancak Milletler Cemiyeti'nin adalet divanında çözüme kavuşturulabilmiştir.

Türkiye ile Fransa'yı hukuki açıdan karşı karşıya getiren bu olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bozkurt Lotus Olayı
B) Vagon Lits Olayı
C) Razgrad Olayı
D) Bursa Olayı
E) 6-7 Eylül Olayı

6. Dış politikada gerçekçi bir anlayışla hareket eden Atatürk dış politikada İslam ve Türk birliğini sağlama gibi ideallerden uzak durmuştur.

Buna göre Atatürk Dönemi'nde,

- I. Turancılık
- II. İslamcılık
- III. Batıcılık

akımlarından hangilerinin dış politikada etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Atatürk, "Bizi yok etmek gibi bir görüş karşısında varlığımızı silahla korumak ve savunmak pek tabidir. Bundan daha haklı ve tabi bir hareket olamaz." demiştir.

Atatürk'ün bu sözü,

- I. bağımsızlıktan ödün vermeme
- II. ülke bütünlüğünü koruma
- III. bölgesel ittifaklara yönelme

özelliklerinden hangilerinden ödün verilmediğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. 1923-1930 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşanan siyasi gelişmeler ile ilgili performans ödevi hazırlayacak olan bir öğrencinin aşağıdaki konulardan hangisine değinmesi **beklenemez?**

- A) Irak sınırının çizilmesi
- B) Şeyh Sait İsyanı'nın çıkması
- C) Nüfus Mübadelesi sorununun yaşanması
- D) Halifeliğin kaldırılması
- E) Boğazlar Komisyonu'nun görevine son verilmesi

9. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Gizem: Genel başkanlığını Kazım Karabekir'in yaptığı parti cumhuriyet tarihinin ilk muhalefet partisidir.

Cenk: Ekonomide devletçilik yerine liberalizmi savunmuştur.

Meryem: Mustafa Kemal bu partinin kurulmasını paşaların komplosu olarak nitelendirmiştir.

Oğuz: Cumhurbaşkanı seçilen kişinin milletvekilliği ile ilgisinin kesilmesi gerektiğini savunmuştur.

Vildan: Programında yer alan "Fırka fikir ve dini inançlarına saygılıdır" maddesi kapatılmasının nedeni olacaktır.

Mehmet: Şeyh Said İsyanı ile bağlantılı olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.

Diyalogta bahsedilen bu parti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumhuriyet Halk Fırkası
- B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
- C) Serbest Cumhuriyet Fırkası
- D) Millet Partisi
- E) Demokrat Parti

10. Orta Asya Türklerinin baskıcı Sovyet rejimine karşı 1936 yılına dek sürdürdükleri silahlı direniş hareketine ne ad verilmiştir?

- A) İntifada Hareketi B) Sivil İtaatsizlik Hareketi
- C) Basmacı Hareketi D) Bolşevik hareketi
- E) Etkin Tarafsızlık Hareketi

11. I. Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması
II. Hatay'ın Türkiye'ye katılması
III. Balkan Antantı'nın imzalanması
IV. Sadabat Paktı'nın kurulması
V. Milletler Cemiyeti'ne üye olunması

1930-1939 yılları arasında meydana gelen bu gelişmelerin kronolojik sıralaması aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) V-III-I-IV-II B) V-I-III-IV-II C) III-IV-I-II-V
D) III-V-I-II-IV E) V-II-I-IV-III

TARİH TESTİ

DENEME - 4

Bu testte 28 Tarih sorusu vardır.

EAPS14TAR25-139

1. Mondros Mütarekesi'nden sonra kurulan millî cemiyetlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mütareke sonrasındaki işgalleri protesto eden mitingler ve gösteriler düzenlemişlerdir.
- B) Kongrelerin toplanmasında rol oynamışlardır.
- C) Ülkede yeni bir rejim kurmayı amaçlamışlardır.
- D) Millî Mücadele'nin teşkilatlanmasında etkili olmuşlardır.
- E) Kuvayımillîye için silah ve malzeme temin etmişlerdir.

TYT - 2018 ÖSYM

2. Son Osmanlı Mebusan Meclisinden gelen üyelerden ve yeni seçilmiş mebuslardan oluşan Birinci TBMM, bir taraftan kurtuluş mücadelesi verirken diğer taraftan da bağımsız bir devletin temellerini atmıştır. Bu meclisteki vekiller farklı zümrelere ait, farklı meslek ve düşüncelere sahipti. Hükûmet üyelerini seçen Meclis; yasama, yürütme ve yargı yetkisini de kullanmaktaydı.

Buna göre Birinci TBMM ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) İnkılap çalışmalarına öncelik verdiğine
- B) Olağanüstü koşullarda toplandığına
- C) Kuvvetler birliği ilkesini benimsediğine
- D) Meclis hükûmeti sisteminin uygulandığına
- E) Toplumdaki çeşitliliği yansıttığına

TYT - 2019 ÖSYM

3. Atatürk, "Bize milliyetçi derler, fakat biz öyle bir milliyetçiyiz ki, bizimle iş birliği eden bütün milletlere hürmet ve riayet ederiz. Bizim milliyetçiliğimiz bencil ve mağrurane milliyetçilik değildir." demiştir.

Buna göre Atatürk milliyetçiliği,

- I. Başka milletlerin düşmanlığına dayanmaz.
- II. İnsan ve millet onuruna değer verir.
- III. Türk milletini üstün tutar.

yargılarından hangilerini bünyesinde barındırır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

TYT - 2019 ÖSYM

4. Mondros Mütarekesi sonrasındaki işgaller karşısında toplumda başlayan tepkinin bir sonucu olarak 19 Mayıs 1919'da yaklaşık 75 bin kişinin katıldığı Fatih Mitingi ve 23 Mayıs 1919'da yaklaşık 200 bin kişinin katıldığı Sultanahmet Mitingi yapıldı.

Bu bilgi ve dönemin koşulları dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ulusal bilincin giderek arttığına
- B) İzmir'in işgalinin tepkiyle karşılandığına
- C) Mütareke hükümlerinin uygulandığına
- D) Amasya Genelgesi'nin etkili olduğuna
- E) İstanbul halkının duyarlılık gösterdiğine

TYT - 2020 ÖSYM

5. İngiltere'nin eski Başbakanı Lloyd George; "Türkler, İngiltere'nin dört savaş yılı içinde aldığı her şeyi geri aldılar. Bu, İngiltere'nin dış siyasetinde silinmez bir lekedir." demiştir.

İngiltere Başbakanı bu ifadeyi aşağıdakilerden hangisiyle ilgili kullanmıştır?

- A) Londra Konferansı
- B) Paris Barış Konferansı
- C) Lozan Antlaşması
- D) Ankara Antlaşması
- E) Moskova Antlaşması

TYT - 2020 ÖSYM

6. Mustafa Kemal, 1920 yılında TBMM'de yapmış olduğu bir konuşmada: "Efendiler! Dalgalı, düzensiz ve komutasız bazı savaşlardan sonra bildiğiniz üzere Gediz'de yenildik." ifadesini kullanmıştır.

Mustafa Kemal'in bu sözü, TBMM'nin aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmesinde etkili olmuştur?

- A) İstanbul Hükûmetinin yaptığı işlemlerin geçersiz sayılması
- B) İstiklal Mahkemelerinin kurulmasıyla ilgili kanunun çıkarılması
- C) İtilaf Devletleri ile yapılacak barış görüşmelerine heyet gönderilmesi
- D) Hiyanet-i Vataniye Kanunu'nun kabul edilmesi
- E) Kuvayımillîye'den düzenli orduya geçilmesinin sağlanması

TYT - 2021 ÖSYM

Tarih

DENEME - 4

7. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun 7. maddesi, "Dinî hükümlerin yerine getirilmesi, yasaların konulması, değiştirilmesi, kaldırılması, antlaşma ve barış yapılması, savaş kararı verilmesi gibi temel haklar Büyük Millet Meclisine aittir." şeklindedir.

Bu bilgiler doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Laik bir yapıda olduğuna
B) Yeni bir devlet teşkilatı oluşturduğuna
C) Geçici olarak toplandığına
D) Kabine sistemini uyguladığına
E) Güçler ayrılığı ilkesini benimsediğine

TYT - 2021

ÖSYM

8. Sivas Kongresi'nde Mustafa Kemal Paşa başkanlığında ülkenin tamamını temsil etmek üzere Heyet-i Temsiliye oluşturulmuştur. TBMM'nin açılmasına kadar varlığını sürdüren Heyet-i Temsiliye, bir yürütme organı gibi çalışmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, Heyet-i Temsiliye'nin yürütme organı olarak yaptığı çalışmalardan biridir?

- A) Millî cemiyetlerin birleştirilmesi
B) İstiklâl Mahkemelerinin kurulması
C) Ali Fuat Paşa'nın Kuvayımiliye birliklerine komutan atanması
D) *İrade-i Millîye* gazetesinin yayımlanması
E) Amerikan manda ve himayesinin kesin bir dille reddedilmesi

TYT - 2022

ÖSYM

9. Mustafa Kemal Paşa 21 Mayıs 1919'da XV. Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir'e gönderdiği bir telgrafta "Genel durumun almakta olduğu acıklı şekilden pek elemli ve üzgünüm. Millet ve memlekete borçlu olduğumuz en son vicdani görevi yakından ortak çalışmayla en iyi şekilde yerine getirmek mümkün olacağı kanaati ile bu son memuriyeti kabul ettim." demiştir.

Bu bilgidен hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal Paşa telgrafı çektiği sırada IX. Ordu Müfettişliği görevini yürütmektedir.
B) Telgraf Amasya Genelgesi kararlarını açıklamak için çekilmiştir.
C) Mustafa Kemal Paşa, işgallere karşı mücadele sorumluluğu taşımaktadır.
D) Telgrafın çekildiği tarihte İzmir, Yunan ordusunun işgali altındadır.
E) Mustafa Kemal Paşa Anadolu'daki direniş için iş birliği yapılacağı konusunda umutludur.

TYT - 2023

ÖSYM

10. İzmir'in işgalinin ertesi günü Denizli Müftüsü Ahmet Hulusi Efendi "Her ne pahasına olursa olsun Yunanlara karşı koymak gerekir. (...) Ben fetva veriyorum. Silah ve cephane azlığı veya yokluğu hiçbir zaman kavgaya mani olmayacaktır. Hiçbir müdafaa vasıtası olmayan bir Müslüman dahi yerden üç taş alarak düşmana atmaya mecburdur." diyerek halkı mücadeleye çağırmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yunan ordusunun İzmir'den çekilmesi için İtilaf Devletleri ile iş birliği yapıldığı
B) Mondros Mütarekesi sonrasında başlayan işgallere karşı ilk direnişin Denizli'de başladığı
C) İmkânsızlıklara rağmen işgal güçlerine karşı mücadele edilmesi gerektiği
D) Damat Ferit Hükûmetinin işgallere karşı din adamlarını halkı örgütlemekle görevlendirdiği
E) İtilaf Devletlerinin işgallerin geçici olduğu yönündeki açıklamalarının halkı sakinleştirdiği

TYT - 2024

ÖSYM

11. *Peyam-ı Sabah* gazetesi muhabirinin "Lozan Barış Konferansı'na İstanbul Hükûmetinden bir heyet gidecek mi?" şeklindeki sorusuna Refet Paşa, "Mudanya Mütarekesi yalnız TBMM Hükûmeti adına imza edildi. Binaenaleyh bu defa da konferansta Türk Devleti'ni yalnız bu devletin yegâne meşru hükûmeti olan TBMM Hükûmeti temsil edebilir." cevabını vermiştir.

Lozan Konferansı öncesinde TBMM'nin aldığı ve Refet Paşa'nın bu görüşüyle aynı doğrultuda olan karar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halifeliğin kaldırılması
B) Saltanat sistemine son verilmesi
C) Kabine sistemine geçilmesi
D) Milletvekili seçimlerine gidilmesi
E) Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkarılması

TYT - 2024

ÖSYM

12. **Mustafa Kemal Paşa, Birinci Dünya Savaşı başladığında aşağıdaki görevlerden hangisini yapmaktaydı?**

- A) Hareket Ordusu Kurmay Başkanlığı
B) Dokuzuncu Ordu Müfettişliği
C) Sofya Ataşemiliterliği
D) Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı
E) Anafartalar Grup Komutanlığı

AYT - 2020

ÖSYM

13. Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele Dönemi'nde Anadolu'daki millî hareketin, halkın desteğini almak amacıyla gerçekleştirdiği faaliyetlerden biri değildir?

- A) Hâkimiyet-i Milliye gazetesinin çıkarılması
- B) Anadolu Ajansının faaliyete geçmesi
- C) Sivas Kongresi'nin toplanması
- D) İşgalleri protesto için mitingler düzenlenmesi
- E) Kuvayı İnzibatiyenin oluşturulması

AYT - 2020

ÖSYM

14. Millî Mücadele yıllarında 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşa, "Antlaşma şartı olarak Ankara'nın istediği gibi 2 bin tüfek, 3 batarya, 12 dağ topu, 40 makineli tüfek aldım. Doğu Cephesi'nin ilk armağanı olarak Batı Cephesi'ne ulaştırılmak üzere yola çıkardım." ifadelerini kullanmıştır.

Kazım Karabekir Paşa'nın bahsettiği antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ankara
- B) Gümrü
- C) Kars
- D) Moskova
- E) Brest-Litowsk

AYT - 2020

ÖSYM

15. Aşağıdakilerden hangisi 3 Mart 1924'te Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Vekâletinin kaldırılarak yerine Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Riyasetinin kurulmasının sonuçlarından biridir?

- A) Kuvvetler birliği ilkesinin hayata geçirilmesi
- B) Azınlıklara askerlikle ilgili muafiyet getirilmesi
- C) Takrir-i Sükûn Kanunu'nun çıkarılması
- D) Ordunun gündelik siyaset dışında tutulması
- E) Zorunlu askerlik uygulamasına geçilmesi

AYT - 2020

ÖSYM

16. Aşağıdaki haberlerden hangisinin, Hâkimiyet-i Millîye gazetesinde yer alması beklenemez?

- A) Bugün kutlu bir gün, Büyük Millet Meclisi açıldı!
- B) Rauf Bey dün Mondros Mütarekesi'ni imzaladı.
- C) Yüreğimiz yanıyor, İstanbul İtilaf Devletleri tarafından işgal edildi!
- D) Yunan kuvvetleri İnönü önlerinde geri püskürtüldü!
- E) Sevr Antlaşması, Büyük Millet Meclisinde reddedildi.

AYT - 2020

ÖSYM

17. Bir tarih öğretmeni, Batı Cephesi'ndeki savaşları anlatırken şu bilgiyi vermiştir: "Yunanların harekete geçtiği sırada TBMM Hükûmeti bir yandan Pontus çetelerinin saldırıları diğer yandan Koçgiri Aşireti'nin isyanı ile uğraşmak zorundaydı."

Öğretmenin, hakkında bilgi verdiği savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birinci İnönü
- B) İkinci İnönü
- C) Eskişehir-Kütahya
- D) Gediz
- E) Sakarya

AYT - 2020

ÖSYM

18. Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele yıllarında Karadeniz bölgesindeki asayişsizliği önleyip TBMM'nin otoritesini sağlamak amacıyla kurulmuştur?

- A) Kuvay-ı Seyyare
- B) Kuvay-ı İnzibatiye
- C) Merkez Ordusu
- D) Yeşil Ordu
- E) Teşkilat-ı Mahsusa

AYT - 2021

ÖSYM

19. Aşağıdakilerden hangisi Sakarya Zaferi'nin ardından İtilaf Devletleri'nin kendi çıkarları doğrultusunda fikir ayrılıkları yaşayarak almış oldukları kararlar sonrasında ortaya çıkan durumlardan biri değildir?

- A) Ankara Antlaşması'nın imzalanması
- B) Güneybatı Anadolu'daki işgalin sona ermesi
- C) Malta'daki Türk esirlerin serbest bırakılması
- D) Yunan ordusunun Afyon'da savunma hattı kurması
- E) Kars Antlaşması'nın imzalanması

AYT - 2021

ÖSYM

20. Aşağıdakilerden hangisinin, 1 Kasım 1922'de Saltanatın kaldırılmasına giden süreçte etkili olduğu söylenemez?

- A) TBMM'de Ankara'nın resmen başkent olarak kabul edilmesi
- B) 1921 Anayasası'nda egemenliğin millete ait olduğuna dair hükmün bulunması
- C) Osmanlı Hükûmetinin Lozan Konferansı'na katılmak için çalışmalar yapması
- D) TBMM'nin üzerinde hiçbir gücün bulunmadığına dair karar alınması
- E) Osmanlı Hükûmetinin Anadolu'da kazanılan zafere sahip çıkmaya çalışması

AYT - 2021

ÖSYM

Tarih

DENEME - 4

21. Aşağıdakilerden hangisi, Millî Mücadele yıllarında Fransa'nın İngiltere ile görüş ayrılığına düştüğünü göstermektedir?

- A) Ankara Antlaşması'nın imzalanması
- B) Sevr Antlaşması'nın imzalanması
- C) San Remo Görüşmeleri'nin yapılması
- D) Malta sürgünlerinin serbest bırakılması
- E) İstanbul'un resmen işgal edilmesi

AYT - 2022 ÖSYM

22. İngiltere ve Fransa ile 1939 yılında Karşılıklı Yardım Antlaşması imzalayan Türkiye, aşağıdaki devletlerin hangisiyle silahlı bir çatışmaya girmeme konusunun antlaşmada yer almasını sağlamıştır?

- A) Sovyetler Birliği
- B) Almanya
- C) İran
- D) İtalya
- E) Yunanistan

AYT - 2022 ÖSYM

23. Mustafa Kemal Paşa Başkomutan sıfatıyla "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla sulanmadıkça terk olunamaz." şeklindeki ifadeyi aşağıdaki savaşlardan hangisinde kullanmıştır?

- A) Büyük Taarruz
- B) Sakarya
- C) Kütahya - Eskişehir
- D) Birinci İnönü
- E) İkinci İnönü

AYT - 2022 ÖSYM

24. Aşağıdakilerden hangisi savaşa fiilen girilmemesine rağmen İkinci Dünya Savaşı'nın Türk ekonomisini olumsuz etkilemesinin nedenlerinden biri değildir?

- A) Yaklaşık bir milyon kişinin silahaltına alınması
- B) Yeni sanayi işletmelerinin açılmasının ertelenmesi
- C) Uluslararası ticaretin yavaşlaması
- D) Tarımsal üretimin azalması
- E) Yabancı devletlerin ambargo uygulaması

AYT - 2022 ÖSYM

25. Çanakkale Cephesi'ni denizden geçmeye çalışan İtilaf donanmasının 18 Mart 1915'te büyük kayıplar vererek geri çekilmek zorunda kalması üzerine, İtilaf Devletleri aşağıdakilerden hangisini uygulamaya koymuştur?

- A) Gizli antlaşmaları dünya kamuoyuna açıklamayı
- B) ABD'nin savaşa girmesini teşvik etmeyi
- C) Gelibolu Yarımadası'na asker çıkarmayı
- D) Rusya'daki Bolşevik Devrimi'ni desteklemeyi
- E) Kanal Cephesi'nin açılmasını hızlandırmayı

AYT - 2023 ÖSYM

26. Osmanlı tarihine "Vaka-i Hayriye" olarak geçen ve padişah II. Mahmut tarafından çıkarılan bir fermanla halka duyurulan olay aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hünkar İskelesi Antlaşması'nın imzalanması
- B) Mekteb-i Harbiyenin açılması
- C) Kabakçı Mustafa İsyanı'nın bastırılması
- D) Yeniçeri Ocağının kaldırılması
- E) Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesi

AYT - 2024 ÖSYM

27. Mustafa Kemal Paşa, IX. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a çıktıktan sonra, 28 Mayıs 1919'da askerî ve mülki yetkililere gönderdiği Havza Genelgesi'nde aşağıdakilerin hangisini dile getirmiştir?

- A) İşgallerin haksızlığını protesto eden mitingler düzenlenmesini
- B) Sivas'ta millî bir kongre toplanmasını
- C) Felah-ı Vatan Grubunun kurulmasını
- D) Heyet-i Temsiliyenin ulusal bir nitelik kazanmasını
- E) Tekâlif-i Millîye Emirleri'nin çıkarılmasını

AYT - 2024 ÖSYM

28. İkinci Dünya Savaşı sırasında ABD ve İngiltere tarafından 6 Haziran 1944'te başlatılan ve Alman ordusuna büyük bir darbe vurularak başta Fransa olmak üzere bütün Avrupa'nın kısa sürede işgalden kurtarılmasında etkili olan saldırı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Küba Krizi
- B) Pearl Harbor Baskını
- C) Barbarossa Harekâtı
- D) Stalingrad Kuşatması
- E) Normandiya Çıkarması

AYT - 2024 ÖSYM

9. AY

- > II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya
- > II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya
- > Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye
- > XXI. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya

APS

AYLIK PLANLAMAM

Gün	Konu Adı	Çözdüğüm Soru Sayısı	Çözdüğüm Süre	Doğru	Yanlış	Boş
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						

ÜNİTE 23

II. DÜNYA SAVAŞI SÜRECİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA

EAPS14TAR25-140

TEST • 1

• KAVRAMA •

- Milli şef
- Yatıştırma Politikası
- Sağırılar Diyaloğu
- Çelik Pakt
- Yalta konferansı
- Bağdat Paktı
- Hitler
- Demokrat Parti
- Çakmak Hattı

1. TBMM'nin 20 Aralık 1945 tarihli oturumunda Meclis Başkanı Kâzım Karabekir, şu değerlendirmede bulunmuştur: "...Kars yaylasına hâkim olmak demek, Anadolu'yu istila etmek için pusuya yatmak demektir. Kars yaylasına hâkim olmak, demek, Dicle ve Fırat'ın boyunca, Akdeniz ve Basra Körfezine inen yolların tepesine hâkim olmak demektir. Kars yaylası oralara inecek büyük seli tutan biricik settir. Boğazlar; milletimizin hakikaten boğazıdır. Oraya el saldırmayız. Fakat şunu da bilmelidir ki; Kars yaylası da millî bel kemiğimizdir. Kırdırırsak yine mahvoluruz... Cihan yıkılmaya kadar ve tek bir Türk kalıncaya kadar varımızı, yoğunumuzu ortaya koyarak uğraşacağız. Paramızı dişimizden tırnağımıza kadar silahlanmaya sarf edeceğiz. Bu takdirde iki taraf ta hayattan, beşeriyetten, medeniyetten nasibini alacak değildir."

Kazım Karabekir'in bu ifadeyi kullanmasında aşağıdaki devletlerden hangisinin Boğazlar ve Doğu Anadolu'ya yönelik talepleri etkili olmuştur?

- A) Sovyet Rusya B) ABD C) İngiltere
D) Almanya E) İtalya

2.

Kellogg-Briand Paktı

27 Ağustos 1928 tarihinde Paris'te, Avustralya, Belçika, Kanada, Çekoslovakya, Fransa, Almanya, İngiltere, İrlanda, İtalya, Japonya, Yeni Zelanda, Polonya, Güney Afrika Birliği ve ABD tarafından imzalanan antlaşmanın ilk iki maddesi şöyledir:

- Antlaşmayı imza eden devletler, devletlerarası anlaşmazlıkların çözümlenmesi için savaşa başvurmayı lanetlediklerini ve savaşı birbirleriyle ilişkilerinde millî siyasetin bir aracı olarak kabul etmediklerini belirtirler.
- İmzacı devletler niteliği ve kaynağı ne olursa olsun aralarındaki her türlü anlaşmazlık ve çekişmelerde barış yollarından başka bir yol izlememeyi esas aldıklarını kabul ve ilan ederler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Savunmaya dayanmayan savaşlar kanun dışı ilan edilmiştir.
B) Devletlerarası ilişkilerde diplomasi ön plana çıkartılmaya çalışılmıştır.
C) Avrupa'da kalıcı barış ortamı kurulmuştur.
D) Bölgesel ve kitlesel savaşların çıkması önlenmek istenmiştir.
E) Ulusal politikalarda savaşların birinci öncelik olarak görülmesi engellenmeye çalışılmıştır.

3. Ayla Öğretmen'in "I.Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin katıldığı uluslararası ittifaklar hangileridir?" sorusuna öğrencisi Buse şu cevapları vermiştir:

- I. Milletler Cemiyeti
II. Locarno Paktı
III. Sadabat Paktı
IV. Balkan Antantı
V. Kellogg-Briand Paktı

Bu bilgilere bakıldığında Buse'nin kaç numaralı alanda yanlışlık yaptığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. 1945'te toplanan Yalta Konferansı'nda alınan kararlarla ilgili bir makale hazırlayacak olan Kamuran'ın makalesinde aşağıdaki konuların hangisinden bahsetmesi beklenemez?

- A) Rusya'nın Japonya'ya savaş açması
B) Birleşmiş Milletlerin kurulması
C) Almanya'nın dört işgal bölgesine ayrılması
D) Nazizm'in yok edilmesi
E) ABD'nin Müttefik saflarına çekilmesi

5. II. Dünya Savaşı'nda mihver devletlerin,

- I. Komünizm
II. Faşizm
III. Nazizm

ideolojilerinden hangilerinin yayılmasını engellemek için mücadele ettikleri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. II. Dünya Savaşı sırasında Almanya'nın Orta Doğu petrollerini ele geçirmeye çalışması aşağıdaki devletlerden hangilerini daha fazla rahatsız etmiştir?

- A) ABD B) İngiltere C) Sovyet Rusya
D) Türkiye E) İtalya

7. I. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya siyasetinde ortaya çıkan statükoyu devam ettirmek isteyen devletler ile var olan statükoyu değiştirmek isteyen devletlerin rekabeti II. Dünya Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi II. Dünya Savaşı'nda mevcut statükoyu değiştirmek isteyen devletlerden biri değildir?

- A) Almanya B) Japonya C) Fransa
D) İtalya E) Bulgaristan

8. ---- Konferansı'nda mihver devletlere savaş ilan eden devletlerin Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın kurucu üyeleri arasında yer alabileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlatım doğru olur?

- A) San Francisco B) Tahran C) Potsdam
D) Yalta E) Kahire

9. “Şunu söylemek cesaretine sahip olmamız gerekir ki, İtalya bir tek denizde ebediyen kapanıp kalamaz, bu deniz Adriyatik olsa bile. Adriyatik'ten başka Akdeniz vardır”

Benito Mussolini

Bu demeçten hareketle,

- I. Habeşistan,
II. İngiltere,
III. Türkiye

devletlerinden hangilerinin Akdeniz politikaları ve sınırlarının güvenliğinin İtalyanlarca tehdit altında olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Temmuz 1942 - Şubat 1943 arasında gerçekleşen Stalingrad Muharebelerinde Almanları durdurmayı başaran devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sovyet Rusya B) ABD C) İngiltere
D) Fransa E) Yunanistan

11. Öğretmen: Varşova Paktı'nın kurulma nedenleri nelerdir? sorusuna

Öğrenci:

cevabını vermiştir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlatım doğru olur?

- A) Soğuk savaş döneminin sona ermesi
B) Sosyalizmin yayılması tehlikesine karşı NATO'nun kurulması
C) Nazizm ve Faşizm'in Avrupa'da yükselişe geçmesi
D) 1929 Ekonomik bunalımının dünyayı olumsuz etkilemesi
E) Çin ile Sovyet Rusya arasında ilişkilerin gerginleşmesi

II. DÜNYA SAVAŞI SÜRECİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA

TEST • 2

• PEKİŞTİRME •

1. **I. Kahire Görüşmesi:** 18 Haziran 1941’de Almanya ile saldırmazlık anlaşmasının imzalanmasından sonra İngiltere Dışişleri Bakanı Anthony Eden ile Türk Dışişleri Bakanı Numan Menemencioğlu arasında 5-6 Kasım 1943’de yapılan görüşmelerdir.

Anthony Eden’in görüşleri: Türkiye’nin yıl sonuna kadar savaşa katılmasını, Alman hava kuvvetlerinin Ege’deki üstünlüğünü kırmak için İngiltere’nin Güneybatı Anadolu’daki havaalanlarına ihtiyaçlarının olduğunu ve isteklerin reddedilmesi durumunda Türkiye’ye yapılacak yardımların durdurulacağını bildirmiştir.

Numan Menemencioğlu’nun görüşleri: Türkiye’nin savaşa girecek gücünün olmadığını, yeteri kadar yardım yapılmadıkça Türk tarafının kesinlikle savaşa katılmayacağını ve havaalanlarını açmayacağını bildirmiştir.

Bu bilgilere bakıldığında Türkiye ile ilgili,

- I. Dış politikada büyüme politikasının uygulanmaya çalışıldığı,
- II. Askeri gücünün güçlendirilmesini istediği,
- III. İngiltere’nin ortak askeri operasyon planına karşı mesafeli durulduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. İngiltere, ABD ve Sovyetler Birliği tarafından Kahire Görüşmeleri’ne davet edilen İsmet İnönü konferansa giderken “Alınan kararları kabul etmek için değil taraflarla serbestçe tartışmak ve görüşmek için gideceğini” söylemiştir.

İsmet İnönü’nün bu tavrı,

- I. Türk devletinin dayatmaları kabul etmeyeceği
- II. ülke menfaatlerine göre hareket edileceği
- III. uluslararası eşitlik ilkesinden taviz verilmeyeceği

durumlarından hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

3.

Totaliter Rejim

Yasama, yürütme ve yargı organlarının iktidardaki tek bir kişinin ya da küçük bir zümrenin elinde bulunduğu yönetim şeklidir. Totaliter rejimlerde temel amaç her şeyin ve herkesin devletin denetiminde olmasıdır. Medyanın propaganda aracı olarak kullanıldığı, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı, insanların tek tip düşünme ve yaşama şekline yönlendirildiği bu sistemde muhalefet odaklarının ortadan kaldırılması esas alınmıştır.

Bu bilgilere bakıldığında II. Dünya Savaşı’ndan önce,

- I. Almanya,
- II. İtalya,
- III. Japonya

devletlerinin hangilerinde totaliter bir yönetim anlayışının benimsendiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. **Aşağıdakilerden hangisi II. Dünya Sürecinde ortaya çıkmamıştır?**

- A) Köy Enstitülerinin açılması
- B) NAZİ Partisinin Almanya’da iktidara gelmesi
- C) Türkiye’nin Almanya ve Japonya’ya savaş ilan etmesi
- D) Varlık Vergisi Kanunu’nun çıkarılması
- E) İtalya’nın savaştan çekilmesi

5. Öğretmen: II. Dünya Savaşı devam ederken ve savaş sonrasında Türkiye ekonomisini düzeltmek için hangi tedbirlere başvurmuştur?

sorusuna

Öğrenci:

cevabını vermiştir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlatım yanlış olur?

- A) Petrol Ofisi ve Et Balık Kurumu açılmıştır.
- B) Varlık Vergisi çıkartılmıştır.
- C) I. Beş Yıllık Kalkınma Planı uygulamaya sokulmuştur.
- D) Milli Korunma Kanunu kabul edilmiştir.
- E) Toprak Mahsulleri Vergisi yürürlüğe girmiştir.

6. İngiltere Başbakanı Nevil Chamberlain'in Nazi lideri Hitleri saldırgan siyasetinden uzaklaştırma adına ortaya attığı görüş hangi isimle anılmıştır?

- A) Yumuşama (Detant)
- B) Yatıştırma (Appeasment)
- C) Yıldırım (Blitzkrieg)
- D) Çevreleme (Containment)
- E) Tarafsızlık (İmpartialty)

7. 1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi,

- I. ekonomide liberalizme uygun adımların atılması,
- II. tek parti döneminin sona ermesi,
- III. çok partili meclis yapısının oluşması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

8. II. Dünya Savaşı sırasında aktif tarafsızlık ve denge siyasetini izleyen Türkiye savaş sonrasında ABD ve Batı Bloku'nda yer almaya çalışmıştır.

Türkiye'nin böyle bir çaba içerisine girmesinde,

- I. Sovyetler Birliği'nin Türkiye'den toprak talep etmesi,
- II. Borçlar Sorunu'nun çözüme kavuşturulmak istenmesi,
- III. Musul ve Batum'un geri alınmaya çalışması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

9. Demokrat Parti Dönemi'nde Türkiye Cumhuriyeti aşağıdaki savaşlardan hangisine fiilen katılmıştır?

- A) Vietnam Savaşı
- B) Kore Savaşı
- C) Körfez Savaşı
- D) Arap-İsrail Savaşı
- E) Kıbrıs Barış Harekâtı

10. Aşağıdakilerden hangisi ABD ile Sovyet Rusya arasındaki rekabetin sonucunda ortaya çıkan oluşumlardan biri değildir?

- A) NATO
- B) Varşova Paktı
- C) Milletler Cemiyeti
- D) COMECON
- E) Cominform

11. I. CHP iktidarının sona ermesi
II. Adnan Menderes'in başbakanlığa getirilmesi
III. Celal Bayar'ın cumhurbaşkanı seçilmesi

Yukarıdakilerden hangileri 1950 seçimleri ve sonrasında yaşanan gelişmeler arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

II. DÜNYA SAVAŞI SÜRECİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA

TEST • 3

• DEĞERLENDİRME •

1. Metin Öğretmen: “30-31 Ocak 1943’de İsmet İnönü ve Churchill arasında Yenice İstasyonu’nda ‘Beyaz Vagon’ olarak da bilinen Cumhurbaşkanı’nın özel vagonunda yapılmıştır. Türkiye’nin askeri gücünün güçlendirilmesi ve Türkiye’nin serbest hareket etme düşüncesi konferansta çıkan iki net sonuçtur. Türkiye görüşmelerde İngiltere’yi oyalayarak 1945’e kadar tarafsız kalmayı başarmıştır. Türkiye’nin müttefikleri oyalamasındaki en önemli etken Almanların Balkanlara hâkim olmasıdır.”

Metin Öğretmen’in bahsettiği bu gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kahire Görüşmesi B) Adana Görüşmesi
C) Ankara Görüşmesi D) San Francisco Konferansı
E) Yalta Konferansı

2. **Aşağıdakilerden hangisi II. Dünya Savaşı'nın genel sonuçları arasında yer almaz?**

- A) Nazizm ve faşizm ideolojileri önemini kaybetmiştir.
B) Savaş sonunda Almanya ile Versay Antlaşması imzalanmıştır.
C) Savaş suçlarına ve insanlığa karşı işlenen suçlara bakmak üzere Nürnberg Mahkemesi kurulmuştur.
D) ABD ve SSCB arasında Soğuk Savaş Dönemi başlamıştır.
E) Birleşmiş Milletler Teşkilatı kurulmuştur.

3. **Almanya’nın 1 Eylül 1939’da aşağıdaki devletlerden hangisini işgal etmesi II. Dünya Savaşı’nın resmen başlamasına neden olmuştur?**

- A) Belçika B) Macaristan C) Polonya
D) Fransa E) Hırvatistan

4. II. Dünya Savaşı sonrası dönemde İsmet İnönü yapmış olduğu bir yurt gezisinde kendisini “Bizi ekmeksiz bıraktın” eleştirisi yapan gence “Ama babasız bırakmadım” cevabını vermiştir.

Bu diyalogdan hareketle,

- I. savaşın sosyal hayatı olumsuz etkilediği,
II. yöneticiler ile vatandaşların olaylara farklı açıdan baktığı,
III. ekonomik anlamda ülkenin zor bir süreçten geçtiği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. **Aşağıdakilerden hangisi İki Savaş Arası Dönem’de görülen gelişmelerden biri değildir?**

- A) Demokrat Parti’nin kurulması
B) Milletler Cemiyeti’nin kurulması
C) Locarno Antlaşması’nın imzalanması
D) İtalya’da Benito Mussoli’nin iktidara gelmesi
E) Dünya Ekonomik Bunalımının ortaya çıkması

6. Tarih dersinde Burhan Bey öğrencilerine şu bilgileri vermiştir:

- Birçok ülkede inşaat faaliyetleri durmuştur.
- Madencilik alanında talepler beklenmedik düzeye düşmüştür.
- Dünya genelinde toplam üretim % 42 düşerek durma noktasına gelmiştir.
- İşsizlik hızla artmış ve dünya ticareti % 70 oranında düşmüştür.
- Tarımsal üretim ve satışlar durma noktasına gelmiştir.

Bu bilgilere bakıldığında Burhan Bey’in aşağıdaki konuların hangisinden bahsettiği söylenebilir?

- A) Bolşevik İhtilali’nin çıkması
B) Atom bombasının kullanılması
C) 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı’nın ortaya çıkması
D) Sanayi İnkılabı’nın başlaması
E) Fransız İhtilali’nin yaygınlaşması

7. II. Dünya Savaşı'nda Japonya'nın yanında savaşa giren iki devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rusya-Almanya B) Fransa-İtalya
C) İtalya-Rusya D) Almanya-İtalya
E) Fransa-Almanya

8. Eylem Hanım'ın "I.Dünya Savaşı'ndan sonra dünya barışını korumak ve ülkelerin sınırlarını güvenlik altına almak için yapmış oldukları çalışmalara örnek veriniz?" sorusuna öğrencileri şu cevapları vermiştir:

Gizem: Kellogg-Briand Paketi'nin kurulması

Samet: Locarno Antlaşması'nın imzalanması

Funda: Küçük Antantı'nın oluşturulması

Kayra: Birleşmiş Milletlerin kurulması

Tülay: Sadabat Paketi'nin oluşturulması

Bu bilgilere bakıldığında öğrencilerden hangisinin vermiş olduğu yanıt doğru değildir?

- A) Tülay B) Funda C) Samet
D) Kayra E) Gizem

9. Türkiye aşağıdaki devletlerden hangisinin oluşturduğu tehditlere karşı BM ve NATO gibi uluslararası kuruluşlar içerisinde yer alma gereği duymuştur?

- A) İtalya B) Almanya C) Rusya
D) İngiltere E) Yunanistan

10. Türkiye Cumhuriyeti'nde,

- I. varlık,
II. toprak mahsulleri,
III. aşar

vergilerinden hangileri II. Dünya Savaşı sırasında çıkartılmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

11. 24 Ekim 1945'te San Francisco Konferansı sırasında 51 üye ülkenin katılımıyla kurulan Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın günümüzdeki üye sayısı 193'tür.

BM'nin üye sayısının artmasında,

- I. Bağımsız devlet sayısının artması
II. Barışı koruma düşüncesinin yaygınlık kazanması
III. Devletlerarası bloklaşma döneminin sona ermesi
IV. Silah teknolojisine yönelik yatırımların azalması
V. BM politikalarının birçok devletçe desteklenmesi

durumlarından hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. II. Dünya Savaşı'ndan sonra aşağıdaki ülkelerden hangisi müttefik devletlerce işgal bölgelerine ayrılmıştır?

- A) Almanya B) İtalya C) ABD
D) Vietnam E) Kore

ÜNİTE 24

II. DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA TÜRKİYE VE DÜNYA

EAPS14TAR25-143

TEST • 4

• KAVRAMA •

- Balkan paktı
- Anıtkabir
- Soğuk Savaş

- 6-7 Eylül Olayları
- Mareşal Tito
- Enoşis

- Schuman Planı
- Celal Bayar
- Dörtlülük

1. Kendisini “Hür Dünya” olarak adlandırarak SSCB’ye karşı Batı bloğunun kurulmasını sağlayan devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) ABD B) İngiltere C) Fransa
D) Çin E) Yugoslavya

2. Berkay: Demokrat Parti program ve ilke olarak CHP’den farklı bir yapıya sahiptir. Örneğin Demokrat Parti CHP’nin aksine

Buna göre Berkay ifadesine aşağıdakilerden hangisi ile devam ederse konuyla ilgili doğru bir bilgi vermiş olur?

- A) Liberalizme dayalı bir ekonomik yapının kurulmasını sağlamıştır.
B) Sosyal devlet anlayışını benimsemiştir.
C) Parlamenter sistemden yana tavır almıştır.
D) Çıftı dereceli seçim sistemini savunmuştur.
E) Cumhuriyetçilik ilkesini özümsemiştir.

3. Marshall Planı, II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948 ile 1951 yılları arasında yürürlüğe konan ABD kaynaklı ekonomik yardım paketidir.

ABD’nin Marshall Planı’nı devreye sokmasında,

- I. Komünizmin Batı Avrupa’ya yayılmasını engellemek
II. Avrupa ekonomisini tekrar canlandırmak
III. ABD’nin ihracatını kolaylaştırmak
IV. Oluşabilecek ekonomik durgunluğu önlemek
V. Doğu bloku ile ekonomik işbirliğini geliştirmek

durumlarından hangisinin amaçlandığı savunulamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerden hangisi Demokrat Parti Dönemi gelişmeleri arasında yer almaz?

- A) Almanya ve Japonya’ya savaş ilan edilmesi
B) Balkan Paketi’ne üye olunması
C) Ezanın tekrar Arapça okunmasına karar verilmesi
D) Atatürk’ün naaşı Anıtkabir’e taşınması
E) 6-7 Eylül Olaylarının yaşanması

5. Marshall Planı doğrultusunda Komünizmle idare edilmesine rağmen Batı Bloku’ndan mali destek alan bu nedenle Doğu Bloku’ndan ihraç edilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Küba B) Doğu Almanya C) Mısır
D) Yugoslavya E) Romanya

6. Başkan Truman tarafından 12 Mart 1947’de kongreye sunulan ve onay alınan doktrindir. Truman’a göre ABD, komünizm ile silahlı mücadele veren ve komünist ülkelerin baskısı altında bulunan devletlere mali ve askeri yardım yapmalıydı. Bu amaçla Türkiye’ye 100 milyon ve Yunanistan’a ise 300 milyon dolar yardım yapılmıştır. Truman Doktrini’nin Yunanistan açısından en önemli sonucu Yunan İç Savaşı’nın seyirini değiştirip, merkezi hükûmetin komünistleri yenmesini sağlamıştır. Türkiye açısından en önemli sonucu ise ABD ile yakınlaşma süreci hızlanmıştır.

Truman Doktrini ile,

- I. ABD’nin ekonomik ve siyasal hâkimiyetinin genişlemesini sağlamak,
II. Sovyet Rusya’ya karşı daha aktif bir dış siyaset yürütmek,
III. Sovyetler’in komünist ideolojiyi yaymaya çalışmasını engellemek

durumlarından hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Berke: Soğuk Savaş Dönemi'nde öne çıkan uluslararası güvenlik örgütlerinden biridir.

Canan: SSCB öncülüğünde; Arnavutluk, Doğu Almanya, Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya ve Çekoslovakya'nın katılımıyla kurulmuştur.

Murathan: Kuruluş amacı NATO'ya karşı sosyalist ülkeler arasında dostluk ve askerî yardımı geliştirmektir.

Meltem: 1991 yılında dağılmıştır.

Diyalogta bahsedilen bu oluşum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Comecon B) Cominform C) ASEAN
D) Varşova Paktı E) Çelik Pakt

8.

5 Haziran 1946 Yılında Seçim Kanununda Yapılan Değişiklik

- İki dereceli seçim sistemi kaldırılarak seçimlerin tek dereceli yapılması kararlaştırılmıştır.
- Seçim, adli denetim dışında, açık oy, gizli sayımla ve çoğunluk sistemi esasına göre yapılmıştır.

16 Şubat 1950 Yılında Seçim Kanununda Yapılan Değişiklik

- Seçimlerin tek dereceli, gizli oy ve açık sayım esasına göre yapılması kararlaştırılmıştır.
- Seçimler yargı denetimine alınmıştır.
- Seçimleri yönetmek amacıyla Yüksek Seçim Kurulu kurulmuştur.

Seçim kanununda yapılan bu değişikliklerin aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu söylenemez?

- A) Seçimlere duyulan güvenirliliği artırmak
B) Demokratik kültürün gelişmesini sağlamak
C) Parlamenter sisteme geçmek
D) Halkın, milletvekillerini doğrudan seçmesini sağlamak
E) Şeffaflığı sağlayarak hile söylentilerini azaltmak

9.

Tablo I:

- Stalin tarafından Amerikan emperyalizminin bir aleti olarak tanımladığı Marshall Planı'na karşı 5 Ekim 1947'de kurulan örgüt hangisidir?
- SSCB liderliğinde komünist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışmayı sağlama amacıyla hangi örgüt kurulmuştur?
- Doğu Bloku ülkeleri arasında askeri ve siyasi birliği sağlamak amacıyla hangi pakt oluşturulmuştur?
- Sovyetlerin işgal ettiği kendi bölgelerinden batılı devletleri çıkarmak istemesiyle başlayıp Almanya'nın doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılmasıyla sonuçlanan krizin adı nedir?
- SSCB'nin Marshall Planı'na karşı demir perde ülkelerini korumak ve desteklemek için ortaya attığı plan hangisidir?

Tablo II:

- Molotov Planı
- Varşova
- Cominform
- Berlin Buhranı
- COMECON

Tablo I'deki sorular ile Tablo II'deki cevapların eşleştirilmesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) 1-c, 2-e, 3-d, 4-b, 5-a
B) 1-e, 2-a, 3-d, 4-c, 5-b
C) 1-e, 2-a, 3-b, 4-c, 5-d
D) 1-c, 2-e, 3-b, 4-d, 5-a
E) 1-a, 2-d, 3-c, 4-b, 5-e

10. Soğuk Savaş Dönemi ile ilgili bir makale hazırlayacak olan Nesrin'in aşağıdakilerin hangisinden bahsetmesi beklenemez?

- A) Demir Perde Ülkeleri B) Küba Krizi
C) Dünya Ekonomik Bunalımı D) Kore Savaşı
E) Varşova Paktı

II. DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA TÜRKİYE VE DÜNYA

TEST • 5

• PEKİŞTİRME •

1. Kore Savaşı'nda ABD'den sonra Kore'ye asker gönderen ikinci ülke Türkiye olmuştur. Batı Bloku'nun bir parçası olduğunu göstermek isteyen Türkiye ilk aşamada Kore Savaşı'na 4.500 asker göndermiştir. Daha sonraki süreçte Kore Savaşı'na gönderilen Türk askerlerinin sayısı 6.000'in üzerine çıkmıştır.

Türkiye'nin Kore Savaşı'na asker göndermesi aşağıdaki teşkilatlardan hangisine kabul edilmesini kolaylaştırmıştır?

- A) NATO B) AET C) Birleşmiş Milletler
D) Varşova Paktı E) Çekiç Güç

2. CHP'nin devletçi ekonomi anlayışı yerine ekonomide liberalizmi benimseyen Demokrat Parti'nin ülkeyi yönettiği 1950-1960 yılları arasındaki dönemde ekonomik yatırımların birçoğu yine devlet eliyle gerçekleştirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Demokrat Parti Dönemi'nde açılan kurumlardan biri değildir?

- A) Makine Kimya Endüstri Kurumu
B) Türkiye İş Bankası
C) Devlet Malzeme Ofisi
D) Ereğli Demir Çelik Fabrikaları
E) Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı

3. ABD'nin yürürlüğe soktuğu „I.. Planı'na karşılık SSCB ve uydu devletleri, aralarındaki ekonomik ilişkileri ve iş birliğini sıklaştırmak için „II.. Planı doğrultusunda ikili ticaret sistemleri kurmuşlardır.

Yukarıdaki numaralandırılmış alanlara aşağıdakilerden hangileri getirilirse anlatım doğru olur?

	I.	II.
A)	Truman	Molotov
B)	Eisenhower	Comecon
C)	Marshall	Molotov
D)	Truman	Cominform
E)	Marshall	Comecon

4. 1954 seçimlerinde iktidarını koruyan Demokrat Parti 1958 yılında yapılacak olan seçimleri erkene alarak seçimlerin 27 Ekim 1957'de yapılmasını sağlamıştır.

Demokrat Parti'nin erken seçime gitmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) DP'nin başkanlık sistemini getirmeye çalışması
B) Muhalefet partilerinin kendi aralarında iş birliği arayışlarına girmesi
C) DP içinde yaşanan çekişmelerin etkisi
D) Üniversite olaylarının artması
E) Ordu içinde cuntacı hareketlenmelerin yaşanması

5. **Durum I:** 1958'de Cumhuriyetçi Millet Partisi ile Köylü Partisi birleşip Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP) adını almıştır. Hürriyet Partisi'nin de CHP'ye katılmasıyla iktidar-muhalefet ilişkileri daha da sertleşmiştir. Muhalefet partilerin birleşmesini ve CHP kurultayında kabul edilen İlk Hedefler Beyannamesini "Haçlı İttifakı" olarak nitelendiren DP, iktidarın halk tabanını genişletmek ve halkın desteğini sağlamak amacıyla Vatan Cephesini kurmuştur.

Durum II: Muhalefetle yaşanan gerginliğin artması üzerine 18 Nisan 1960'da DP milletvekillerinden oluşan ve olağanüstü yetkilerle donatılan Tahkikat Komisyonu kurulmuştur. Tahkikat Komisyonu siyasi toplantıların yasaklanması, yayın yasakları, meclis müzakerelerinin yayınlanması yasağı, gazete ve matbaaların kapatılması, posta maddelerine el konulması ve hapis cezası verme gibi yetkilere sahiptir.

Her iki duruma bakıldığında,

- I. İktidar ve muhalefet arasındaki çekişme ülkedeki siyasi gerginliği artırmıştır.
II. Muhalefetin birleşmesi DP iktidarını yeni arayışlara yöneltmiştir.
III. DP kendisine karşı oluşan muhalefeti etkisizleştirmeye çalışmıştır.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. Marshall Planı çerçevesinde yapılan yardımlar sadece tarım alanında değil, ulaştırma ve bayındırlık alanlarında da kullanılmıştır. ABD'nin yardımların kara yolları yapımı için de kullanılmasını istemesi üzerine Amerikalı teknik uzmanların girişimiyle 1949'da Kara Yolları İdaresi kurulmuştur. Kara yolları yapımı ile köylerden kent ve kasabalara ulaşım daha kolay hâle gelmiştir.

Kara yollarının yaygınlaşması,

- I. motorlu taşıt sayısının artması,
- II. petrole duyulan ihtiyacın azalması,
- III. tarım alanlarının daralması

durumlarından hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Soğuk Savaş sürecinde Doğu ve Batı Blokları'nda yer almak istemeyen devletler hangi oluşum altında bir araya gelmişlerdir?

- A) Yeni Dünya Ülkeleri
B) Şangay Beşlisi
C) Bağımsız Devletler Topluluğu
D) Bağlantısızlar Topluluğu
E) Avrupa Topluluğu

8.

Brejnev Doktrini

Sovyetler Birliği lideri Leonid Brejnev tarafından 13 Kasım 1968 günü kamuoyuna açıklanan doktrine göre sosyalist sistemin hâkim olduğu bir ülkede kapitalizmin yeniden egemen olmasına yönelik yaşanan saldırgan gelişmeler sadece bu ülkeyi değil tüm sosyalist ülkeleri ilgilendiren birer sorundur. Yaşamsal önem taşıyan bu tür sorunların halledilmesi sadece o ülkeye bırakılamaz ve silahlı müdahale dâhil olmak üzere her türlü şekilde bertaraf edilmeye çalışılmalıdır.

Bu bilgilere bakıldığında Brejnev Doktrini ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sovyet dış politikasının temel ilkeleri belirtilmiştir.
B) İktidardaki komünist partilerin egemenlikleri askerî açıdan garanti altına alınmaya çalışılmıştır.
C) Mevcut düzenin korunması için Varşova Paktı ve NATO'nun ortak hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir.
D) Doğu Bloku ülkeleri arasında herhangi bir çatlak sese izin verilmeyeceği ifade edilmiştir.
E) Askeri müdahaleler ortak meşru müdafaa hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

9.

Truman Doktrini

- ABD Başkanı Harry Truman'ın komünizmle mücadele eden hükûmetleri destekleme ve güçlendirme politikasıdır.
- ABD'nin Batılı devletlerin liderliğini üstlenmek için yaptığı ilk girişimdir.

Marshall Planı

- ABD'nin yürürlüğe koyduğu ekonomik yardım paketidir.
- Yardım Türkiye dahil 16 Avrupa ülkesini kapsamıştır.

Truman Doktrini ve Marshall Planı, ABD'nin uygulamaya çalıştığı aşağıdaki politikalardan hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) Uzlaşma Politikası
B) Monreo Doktrini
C) Çevreleme (Kuşatma) Politikası
D) Ilımlaştırma Siyaseti
E) Değerler Politikası

10. 1954'te aşağıdaki devletlerden hangisinin Kıbrıs'tan çekilmesi Türkiye ile Yunanistan'ı karşı karşıya getirmiştir?

- A) Sovyet Rusya B) İngiltere
C) İtalya D) ABD
E) Fransa

11. Tarih dersinde Mert Öğretmen öğrencilerine şu bilgileri vermiştir:

- Cumhuriyet Dönemi'nin ilk askeri darbesidir.
- DP kapatılmış, anayasa ve meclis feshedilmiştir.
- Demokrat Parti yöneticileri Yassıada Mahkemelerinde yargılanmıştır.
- Başbakan Adnan Menderes, bakanlar Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan idam edilmiştir.
- Cemal Gürsel darbeden sonra cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Bu bilgilere bakıldığında Mert Öğretmen'in aşağıdaki konuların hangisinden bahsettiği söylenebilir?

- A) 1980 Darbesi
B) 1960 Darbesi
C) 1971 Askerî Muhtırası
D) 28 Şubat Darbesi
E) 27 Nisan E-Muhtırası

II. DÜNYA SAVAŞI SONRASINDA TÜRKİYE VE DÜNYA

TEST • 6

• DEĞERLENDİRME •

1. Batı Bloku'nda yer alan devletlerin ABD'nin liderliğini kabul etmelerinde,

- I. II. Dünya Savaşı'nda Avrupa ekonomisinin çökmesi
- II. ABD'nin SSCB'yi durduracak askeri güce sahip olması
- III. İngiltere ve Fransa'nın II. Dünya Savaşı'ndan büyük kayıplarla çıkması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

2. "Müttefik olmayan ancak düşman olur" anlayışının hâkim olduğu II. Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte SSCB, Doğu Avrupa'da kendi denetiminde uydu devletler oluşturarak Doğu Bloku'nun kurulmasını sağlamıştır.

Aşağıdaki devletlerden hangisi SSCB önderliğindeki Doğu Bloku içerisinde yer almaz?

- A) Polonya
- B) Avusturya
- C) Çekoslovakya
- D) Bulgaristan
- E) Romanya

3. Öğretmen: ABD'nin Marshall Planı'nı uygulamasındaki amaçları nelerdir?

sorusuna

Öğrenci: ----

cevabını vermiştir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlatım yanlış olur?

- A) Avrupa ülkelerinin SSCB'nin etkisi altına girmesini önlemek
- B) Kapitalist yönetimleri etrafına toplamak
- C) Komünizmin yayılmasını engellemek
- D) Almanya'nın yeniden güçlenmesinin önüne geçmek
- E) Avrupalı devletleri ekonomik darboğazdan kurtarmak

4. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan,

- I. Berlin Buhranı
- II. Küba Krizi
- III. Süveyş Krizi

gelişmelerinden hangisi Türkiye Cumhuriyeti'ni olumsuz etkilemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. ABD'nin komünizmin yayılmasına engel olmak amacıyla Türkiye ve Yunanistan'a yaptığı yardımlar dikkate alındığında Türkiye'de bu yardımların daha çok hangi alanda değerlendirildiği söylenebilir?

- A) Madencilik
- B) Sanat
- C) Ordu
- D) Tarım
- E) Eğitim

6. Demokrat Parti'nin kurulmasında aşağıdaki gelişmelerden hangisi önemli rol oynamıştır?

- A) Çitfçiye Topraklandırma Kanunu
- B) Varlık Vergisi Kanunu
- C) Kore Savaşı
- D) Kıbrıs Sorunu
- E) 6-7 Eylül olayları

7.

Bağdat Paktı (CENTO)

Türkiye, İran, Irak, Pakistan ve İngiltere arasında 1955 yılında kurulan paktın amacı bölge devletlerini ortak bir teşkilât içinde bir araya getirmek, Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'ya inmesini engellemek ve bölgenin savunmasını Batı savunma ittifakına bağlamaktır. General Kasım'ın yaptığı askeri darbeden sonra Irak, 1959'da Bağdat Paktı'ndan resmen ayrıldığını açıklamıştır. Irak'ın ayrılmasından sonra merkezi Ankara'ya taşınan paktın adı da Merkezî Antlaşma Örgütü (CENTO) olarak değiştirilmiştir. Örgüt, 1979 İran İslam Devriminden sonra tarihi misyonunu tamamlamıştır.

Türkiye'nin Bağdat Paktı içerisinde yer almak istemesinde,

- I. bölgedeki etkinliğini artırmak,
- II. komşu devletlerle işbirliğini geliştirmek,
- III. sınırlarını güney yönünde genişletmek

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. İkinci Dünya Savaşı sonrasında uluslararası ilişkilerde, Doğu ve Batı Bloku olmak üzere, iki kutuplu bir yapı oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Batı Blokunda ortaya çıkan bir gelişme değildir?

- A) NATO
B) Avrupa Kömür Çelik Topluluğu
C) Truman Doktrini
D) COMECON
E) Marshall Planı

9. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa devletleri arasındaki düşmanlığı ortadan kaldırarak Sovyetler Birliği'nin Batı'ya doğru yayılmasını engellemek ve ortak bir Avrupa pazarı oluşturmak amacıyla oluşturulan Avrupa Ekonomik Topluluğunun (AET) temeli aşağıdakilerin hangisiyle atılmıştır?

- A) Schuman Bildirgesi
B) Kuzey Atlantik Bildirisi
C) Balfour Deklarasyonu
D) Eisenhower Doktrini
E) Maastricht Antlaşması

10. İsmet İnönü 19 Mayıs 1945 günü Gençlik ve Spor Bayramı törenlerinde yaptığı konuşmasında "Memleketimizin siyasi idaresi Cumhuriyetle kurulan halk idaresinin her istikamette ilerlemeleri ve şartlarıyla gelişmeye devam edecektir. Harp zamanlarının ihtiyatlı tedbirlere lüzum gösteren darlıkları kalktıkça memleketin siyaset ve fikir hayatında demokrasi prensipleri daha geniş ölçüde hüküm sürecektir." demiştir.

İsmet İnönü'nün bu ifadelerinin aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Çok partili hayata geçilmesine
B) Soğuk Savaş Dönemi'nin sona ermesine
C) NATO'ya üye olunmasına
D) Batı Bloku içerisinde yer alınmasına
E) Yeni bir anayasanın hazırlanmasına

11. Cumhuriyet Halk Fırkası'na karşı yumuşak muhalefet yapıldığı gerekçesiyle 1948'de Fevzi Çakmak'ın önderliğinde Demokrat Parti'den ayrılarak kurulan parti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Serbest Fırka B) Hürriyet ve İtilaf
C) Millet D) Adalet
E. Milli Selamet

12.

Eisenhower Doktrini

ABD Başkanı Eisenhower'ın 1957 yılı başında Kongre'ye sunduğu bir raporla açıkladığı ve uluslararası komünizm tehdidine karşı direnmek için Amerikan yardımına ihtiyaç duyacak Orta Doğu ülkelerine askeri ve ekonomik yardımı içeren politikadır. Doktrinin temelinde ABD'nin Sovyetler Birliği'nin Süveyş Bunalımından sonra Orta Doğu'da kazandığı prestije karşı, bölgede bir karşı grup örgütlenme çabası ve bölgedeki olayları uluslararası komünizmin bir parçası olarak kabul etmesidir.

Bu bilgilere bakıldığında,

- I. Süveyş Krizinde ortaya çıkan siyasi durumun ABD'yi rahatsız ettiği,
- II. ABD'nin Orta Doğu ile bağlantı alanını genişletmeye çalıştığı,
- III. ABD'nin SSCB'yi stratejik tehdit olarak gördüğü

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

ÜNİTE 25

TOPLUMSAL DEVRİM ÇAĞINDA DÜNYA VE TÜRKİYE

EAPS14TAR25-146

TEST • 7

• KAVRAMA •

- Detant
- İslam Bankası
- Helsinki Nihai Senedi
- Yom Kippur Savaşı
- 27 Mayıs Darbesi
- İntifada
- Salt II
- Saddam
- AGİK

1. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Semiha: Uluslararası ilişkilerde Batı Bloku ve Doğu Bloku dışında kalan devletler grubuna verilen isimdir.

Mehmet: 1955 yılında yapılan Bandung Konferansı ile kurulmuştur.

Melisa: “Üçüncü Dünya Devletleri” olarak isimlendirilen Asya, Afrika ve Latin Amerika Devletleri tarafından kurulmuştur.

Niyazi: Yugoslavya lideri Tito, Mısır Başbakanı Nasır ve Hindistan Başbakanı Nehru’nun teşebbüsleri ile oluşmuştur.

Özge: Amacı, üye ülkelerin millî bağımsızlığını, egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve güvenliğini, sömürgecilikten, yayılcılıktan, ırkçılıktan ve her türlü dış baskı, istila, işgal ve dış müdahaleden korumaktır.

Bekir: 1991 yılında SSCB’nin dağılmasıyla bu hareket önemini kaybetmiştir.

Diyalogta bahsedilen bu oluşum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bağlantısızlar Hareketi
- B) SEATO
- C) Şangay Beşlisi
- D) OECD
- E) Bağımsız Devletler Topluluğu

2. Yumuşama Dönemi, devletlerarasında ortaya çıkan gerginliklerin uluslararası sözleşme ve kurallara göre bilinçli ve aşamalı olarak azaltılmasını amaçlayan politikalar. Yumuşama Dönemi 1961 yılında ABD Başkanı John Kennedy ile SSCB Başkanı Nikita Kruşçev’in bir araya gelerek yaptıkları görüşmeyle başlamıştır.

Bu bilgilere bakıldığında Yumuşama Dönemi aşağıdaki kavramlardan hangisi ile doğrudan ilişkilendirilebilir?

- A) Çatışma
- B) Diyalog
- C) Özgürlük
- D) Rekabet
- E) Adalet

3. Ömer: Yumuşama Dönemi’nde bloklarda meydana gelen yapı değişiklikleri, Doğu ve Batı Bloklarının yakınlaşmasını sağlamıştır. Böylece önceki yıllara göre blokların arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar, daha yumuşak bir biçimde çözülmeye başlanmıştır.

Yaren: Bu yumuşama faaliyetlerine örnek verebilir misin?

Ömer:

- I. 1972’de SALT I ve 1979’da SALT II Antlaşmalarının imzalanmasıyla ABD ve SSCB’nin nükleer silahlarını azaltma girişimleri
- II. Blokların birbirlerinin varlıklarına saygı göstereceklerini taahhüt ettikleri Helsinki Sözleşmesi’ni imzalamaları
- III. ABD ile Çin arasında Ping-pong Diplomasisi’nin yaşanması

İfadelerinden hangilerini kullanırsa konuyla ilgili doğru bir bilgi vermiş olur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Öğretmen: Bağlantısızlar Hareketinin dünya siyasetinde Doğu ve Batı blokları gibi güçlü bir etki oluşturamamasında etkili olan nelerdir?

sorusuna

Öğrenci: ----

cevabını vermiştir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlatım yanlış olur?

- A) Birleşmiş Milletler Teşkilatı’na karşı muhalif tavır takınılması
- B) Afrika ülkelerinde yaşanan askeri darbeler nedeniyle siyasi istikrarın sürekli kesintiye uğraması
- C) Üye ülkeler arasında farklı yönetim modellerinin uygulanması
- D) ABD ve SSCB’nin politikaları karşısında serbest hareket edilememesi
- E) Üye devletlerin aralarında yaşadıkları sınır, politik, kültür ve dini çekişmelerin etkisi

5. Dünyanın Yumuşama (Detant) sürecine girmesinde hangi iki devletin karşılıklı dostluk ziyaretleri etkili olmuştur?

- A) Türkiye - Yunanistan
- B) Türkiye - Ermenistan
- C) ABD - SSCB
- D) ABD - Japonya
- E) İngiltere - Almanya

6. Sınıf içi etkinlik çalışmasında şu diyalog yaşanmıştır:

Anıl: Bir milyon Arap, İsrail Devleti'nin kontrolüne girmiştir.

Ceylan: Mısır'dan Sina Yarımadası'nı, Suriye'den Golan Tepeleri'ni ve Filistin'in Gazze Şeridi ile Batı Şeria topraklarını alan İsrail topraklarını dört katına çıkarmıştır.

Veysel: Tiran Boğazı'nı kontrol altına alan İsrail Süveyş Kanalı'na ulaşmıştır.

Diyalogta bahsedilen bu gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vietnam Savaşı
- B) Gazze Savaşı
- C) 1948 Arap-İsrail Savaşı
- D) Altı Gün Savaşları
- E) Füze Krizi

7. I. 1921 Anayasası
II. 1924 Anayasası
III. 1961 Anayasası
IV. 1982 Anayasası

Yukarıdaki anayasalardan hangileri askeri darbelerden sonra hazırlanmıştır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I, II ve III
- E) II, III ve IV

8. Aşağıdaki tabloda Altı Gün Savaşlarının tarafları verilmiştir.

Altı Gün Savaşları (1967 Savaşı)	
Taraflar	
?	İsrail

Yukarıdaki şemanın tamamlanabilmesi için “?” işareti ile gösterilen alana aşağıdaki devletlerden hangisi yazılamaz?

- A) İran
- B) Suriye
- C) Mısır
- D) Irak
- E) Ürdün

TOPLUMSAL DEVRİM ÇAĞINDA DÜNYA VE TÜRKİYE

TEST • 8

• PEKİŞTİRME •

1. Türkiye ile ABD arasındaki ilişkileri güçlendiren ve zayıflamasına neden olan olaylar aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bir arada verilmiştir?

Güçlendiren	Zayıflatan
A) Kore Savaşı	- Kıbrıs Barış Harekâtı
B) Körfez Savaşı	- Vietnam Savaşı
C) Vietnam Savaşı	- Kore Savaşı
D) Kıbrıs Barış Harekâtı	- Körfez Savaşı
E) Körfez Savaşı	- Kore Savaşı

2. Camp David Antlaşması ile ilgili performans ödevi hazırlayan Şeyma ödevinin sonuç kısmında şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

- İlk ilk kez bir Arap ülkesi İsrail'i resmen tanımış ve ele geçirdiği topraklar üzerindeki varlığını meşru olarak kabul etmiştir.
- Antlaşmayla İsrail, batı sınırlarını güvence altına almıştır.
- Antlaşmaya tepki gösteren Suriye gibi bazı Arap ülkeleri SSCB'ye yakınlaşmıştır.
- Arap dünyasından kopan Suudi Arabistan ABD'ye yakınlaşmıştır.
- Başçılık ve Arap milliyetçiliği gibi ideolojiler zayıflamıştır.

Bu bilgilere bakıldığında Şeyma'nın kaç numaralı alanda yanlış bir değerlendirme yaptığı söylenebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. ABD'nin 1957'de yayınladığı Eisenhower Doktrini ile SSCB'nin hangi bölge üzerindeki nüfuzu kırılmak istenmiştir?

- A) Kafkaslar B) Orta Doğu C) Balkanlar
D) Güney Asya E) Orta Asya

4. 1973 Yom Kippur Savaşı sırasında ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'in yürüttüğü mekik diplomasisi sayesinde Mısır ve İsrail arasında imzalanan antlaşmayla İsrail işgal altında tuttuğu Süveyş Kanalı'nı Mısır'a bırakmıştır.

Bu diplomatik ilişkilerin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) Camp David Antlaşması'nın imzalanmasına
B) BM'nin İsrail'in bağımsızlığını tanımaya
C) ABD'nin Orta Doğu'da rakipsiz kalmasına
D) Mısır'ın Arap dünyasının liderliğini üstlenmesine
E) Orta Doğu'da mezhepsel çatışmaların sona ermesine

5. İran-Irak Savaşı sırasında İsrail aracılığıyla İran'a silah satılmasının anlaşılması üzerine ABD yönetimini ulusal ve uluslararası siyasette zor durumda bırakan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Watergate Skandalı
B) Koreagate
C) İrangate Olayı
D) Küresel izleme ifşası
E) Citizenfour

6. Aysel Öğretmen'in "XIX. yüzyılın ortalarından itibaren sömürgeciliğin Uzak Doğu'dan Orta Doğu'ya doğru kaymasında etkili olan nedenler nelerdir?" sorusuna öğrencileri şu cevapları vermiştir:

Melis: Ortadoğu'da ham petrol rezervlerinin yoğun bulunması

Berkay: Vehhabi isyanlarının uluslararası ticarete zarar vermesi

Kevser: Fransa'nın NATO'nun askeri kanadından çekilmesi

Selim: 1869'da Süveyş Kanalı'nın açılması

Bu bilgilere bakıldığında öğrencilerden hangileri Aysel Öğretmen'in sorusuna doğru yanıt vermiştir?

- A) Melis-Berkay B) Melis-Selim
C) Berkay-Selim D) Melis-Kevser
E) Selim-Kevser

7. Elif Öğretmen'in "1960-2020 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti'nin mücadele ettiği terör örgütleri hangileridir?" sorusuna öğrencileri şu cevapları vermiştir:

Azra: PKK

Mert: IŞİD

Nesrin: VIETKONG

Kaan: EOKA

Burcu: ASALA

Buna göre öğrencilerden hangisinin verdiği yanıt doğru değildir?

- A) Kaan B) Burcu C) Nesrin
D) Mert E) Azra

8.

12 Mart Muhtırası

Ekonominin bozulması, üniversitelerde başlayan öğrenci gösterileri, grevler sonucunda üretimin düşmesi ve İstanbul'da İsrail başkonsolosunun sol bir örgüt tarafından kaçırılarak öldürülmesi gibi nedenlerle 12 Mart 1971'de Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç ve kuvvet komutanları Cumhurbaşkanı ile Meclis Başkanına bir muhtıra vererek, hükümetin istifasını ve yeni bir hükümet kurulmasını istemiştir. Süleyman Demirel hükümetinin istifasıyla sonuçlanan 12 Mart muhtırasında şu ifadeler yer verilmiştir: "... Silahlı Kuvvetleri'nin bu vahim ortam hakkında duyduğu üzüntü ve ümitsizliğini giderecek çarelerin, partiler üstü bir anlayışla meclislerimizce değerlendirilerek mevcut anarşik durumu giderecek anayasanın öngördüğü reformları Atatürkçü bir görüşle ele alacak ve inkılap kanunlarını uygulayacak kuvvetli ve inandırıcı bir hükümetin demokratik kurallar içinde teşkili zaruri görülmektedir.

Bu husus süratle tahakkuk ettirilemediği takdirde, Türk Silahlı Kuvvetleri kanunların kendisine vermiş olduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak ve kollamak görevini yerine getirerek, idareyi doğrudan doğruya üzerine almaya kararlıdır. Bilgilerinize..."

Bu bilgiye göre,

- I. TSK'nın ülke yönetiminde etkili olduğu,
II. toplumsal olayların siyasi gerginliklere zemin hazırladığı,
III. askeri vesayetin sivil siyaseti şekillendirmeye çalıştığı
- yorumlarından hangileri yapılabilir?**

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Aşağıdaki tabloda Orta Doğu'da yaşanan bazı gelişmeler numaralandırılarak verilmiştir.

- I. Mekik Diplomasisi'nin gerçekleşmesi
II. Camp David Antlaşmalarının imzalanması
III. İsrail'in Müslüman bir Arap devleti tarafından tanınması
IV. Red Cephesinin kurulması
V. Yom Kippur Savaşı'nın başlaması

Verilen bilgiler incelendiğinde neden-sonuç ilişkisi kaç numaralı alanda bozulmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Akif:** TBMM, siyasi partiler, Türk Tarih ve Dil kurumları kapatılmıştır.

Oğuz: 1961 Anayasası askıya alınmıştır.

Muhittin: N. Erbakan, S. Demirel, B. Ecevit ve A. Türkeş gibi parti başkanlarına siyasi yasaklar getirilmiştir.

Kadir: Turgut Özal cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir.

Veysel: Devlet Güvenlik Mahkemeleri yeniden kurulmuştur.

Tarih Öğretmeninin "1980 Askeri darbesinin sonuçları nelerdir?" sorusuna yukarıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği yanıt yanlıştır?

- A) Oğuz B) Kadir C) Muhittin
D) Veysel E) Akif

11. **1982 Anayasasında askeri darbeyi gerçekleştiren cunta üyelerinin ömür boyu yargılanmasını engelleyen 15. madde hangi tarihte yapılan referandumla kaldırılmıştır?**

- A) 2007 B) 2008 C) 2009 D) 2010 E) 2011

TOPLUMSAL DEVRİM ÇAĞINDA DÜNYA VE TÜRKİYE

TEST • 9

• DEĞERLENDİRME •

1. **İrangate Olayı**
- ABD hükümetinin Ulusal Güvenlik Konseyi Üyesi Yarbay Oliver North kanalıyla İsrail üzerinden İran'a silah satışı yapması ve elde edilen paranın Nikaragua'da komünist Sandinistalara karşı savaşan kontrgerillalara aktarılmasının ortaya çıkmasıyla patlak veren skandaldır. Kongre çalışmalarını engellemek, illegal yollardan para almak ve Beyaz Saray belgelerini yok etmekten suçlu bulunan Oliver North daha sonra kongrede ifade vererek dokunulmazlık kazanmış ve hakkındaki cezalar kaldırılmıştır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İsrail, İran'la kurduğu dostluk ilişkilerine önem vermiştir.
- B) ABD, silah satarak mali yapısını düzeltmeye çalışmıştır.
- C) Ülkeler çıkarlarına uygun olan politikalar takip etmiştir.
- D) Irak çok uluslu güçlere karşı savaşmıştır.
- E) Tarihi dostluklar siyasi menfaatlerin önüne geçmiştir.

2. **Aşağıdaki parolaların hangisinden sonra Türk ordusu Kıbrıs Barış Harekâtını başlatmıştır?**

- A) "Ayşe tatile çıksın"
- B) "Yeter! Söz milletindir."
- C) "Geldikleri gibi giderler"
- D) "Elini Uzatma Kıbrıs Türküdür"
- E) "Emaneti Alma Zamanı Gelmiştir"

3. ABD, İsrail ve Mısır arasında 17 Eylül 1978'de Camp David Antlaşmaları imzalanmıştır. Camp David Antlaşmaları, Mısır ve Ürdün'de ABD etkisini artırırken antlaşmalara şiddetle karşı çıkan Arap devletlerinden bazıları "Red Cephesi" kurarak SSCB'ye yaklaşmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Red Cephesi içerisinde yer alan devletlerden biri değildir?

- A) Suriye B) Irak C) Suudi Arabistan
- D) Cezayir E) Libya

4. I. SSCB'nin dağılması
II. İran-Irak Savaşı
III. Küba Füze Krizi

Yukarıda verilen gelişmelerden hangileri Arap dünyasında bölünmelere neden olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

- 5.

Kavram
1. EOKA
2. ASALA
3. ENOSİS
4. BAAS
5. Kıta Sahanlığı

Açıklama
a. Megalo İdea hedefi çerçevesinde Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanması
b. Kıyı devletinin, kara sularının ötesinde fakat kıyıya bitişik su altı alanlarında egemen haklara sahip olduğu deniz alanına verilen isim
c. Türk temsilcilik ve kuruluşlarına, Türk diplomat ve büyükelçilik görevlilerine yönelik silahlı saldırılar düzenleyen Ermeni terör örgütü
d. Rumların Kıbrıs'ta kurduğu silahlı terör örgütü
e. Suriye ve Irak'a egemen olan seküler Arap milliyetçiliğinin ve Doğu Bloğu tarzı sosyalizmin karışımıyla ortaya çıkan ideoloji

Tarih Öğretmeni Semiha Hanım öğrencilerinden şemalarda yer alan bilgileri birbirleri ile eşleştirmelerini istemiştir.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisinin yapmış olduğu eşleştirme doğrudur?

- A) 1-d, 2-c, 3-a, 4-e, 5-b
- B) 1-b, 2-c, 3-a, 4-e, 5-d
- C) 1-c, 2-a, 3-e, 4-d, 5-b
- D) 1-c, 2-a, 3-d, 4-b, 5-e
- E) 1-d, 2-a, 3-c, 4-b, 5-e

6.

1973 Petrol Krizi

1973 Arap-İsrail Savaşı'nda Amerika'nın, İsrail'i Sovyet destekli Araplara karşı silahlandırması Arap ülkeleri arasında tepkiye yol açmıştır. OPEC üyesi Arap ülkeleri, 17 Ekim'de petrol üretimini aylık %5 azaltma ve başta ABD ile Hollanda olmak üzere İsrail'in müttefiki olan ülkelere ambargo uygulama kararı almıştır. Arap ülkelerinin üretimi azaltmasıyla 1970'te varili 1,80 dolar olan ham petrol fiyatı 1973'te 34 dolara kadar yükselmiştir. Enerji ihtiyacının büyük bir bölümünü ithal edilmiş petrolden karşılayan Amerika, Avrupa ve Japonya ambargodan sonra nükleer enerji, doğalgaz ve yenilenebilir enerji kaynakları gibi kaynaklara yönelmiş ve ithal petrole olan bağımlılığı azaltmak amacıyla Trans-Alaska Boru Hattı ve Kuzey Denizi petrol platformu gibi petrol sahalarının gelişimini sağlamıştır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Petrol krizi alternatif enerji kaynaklarına duyulan gereksinimi ortaya çıkarmıştır.
- B) Arap ülkeleri petrol fiyatlarını bir siyasi güç olarak kullanmıştır.
- C) Yer altı kaynakları ülkelerin politik ve ekonomik politikalarını şekillendirmiştir.
- D) Siyasi ve askeri rekabet küresel mali krize yol açmıştır.
- E) ABD, Orta Doğu'daki siyasi üstünlüğünü İngiltere'ye kaptırmıştır.

7. Soğuk Savaş Dönemi'nde Türkiye ile Yunanistan'ı karşı karşıya getiren sorunlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Nüfus mübadelesi
- B) Fır Hattı
- C) Kıbrıs Sorunu
- D) Karasuları
- E) Kıta Sahaneliği

8.

Kıbrıs sorunu ile ilgili bir performans ödevi hazırlayacak olan Cenk'in ödevinde aşağıdaki kişilerden hangisinden bahsetmesi beklenemez?

- A) Makarios
- B) Rauf Denktaş
- C) Refik Saydam
- D) Fazıl Küçük
- E) Bülent Ecevit

9.

İsrail'in Orta Doğu'da önemli bir güç haline gelmesinde,

- I. İran-Irak Savaşı
- II. Rusya'nın Afganistan'ı işgali
- III. Yom Kippur Savaşı

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

10.

ABD Başkanı Johnson'ın Mektubu

"Kıbrıs'a yapılacak olan Türk müdahalesi Türk-Yunan kuvvetleri arasında askerî bir çatışmaya sebep olabilir. Türkiye'nin Kıbrıs'a yapacağı askerî bir müdahale, SSCB tarafından aynı şekilde bir müdahaleye yol açabilir. NATO'nun rızası olmadan Türkiye'nin girişeceği bir hareket sonunda doğabilecek bir Sovyet müdahalesine karşı müttefiklerin Türkiye'yi savunma konusunu müzakere etmedikleri kanaatindeyim. (...)Mevcut şartlar altında Türkiye'nin Kıbrıs'a yapacağı bir müdahalede ABD tarafından temin edilmiş olan askerî malzemenin kullanılmasına ABD'nin olur vermeyeceğini size bütün samimiyetimle ifade etmek isterim..."

Bu ifadelerle bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türkiye'nin askeri gücü ABD'yi tedirgin etmiştir.
- B) Türkiye'nin müdahale kararı almadan önce müttefiklerine danışması gerektiği anımsatılmıştır.
- C) ABD'nin Türkiye'ye sağladığı askeri malzemenin kullanılmasına izin verilmeyeceği belirtilmiştir.
- D) SSCB saldırısına karşı NATO'nun Türkiye'yi savunma konusunda isteksiz olacağı ima edilmiştir.
- E) ABD, Türkiye'yi Kıbrıs'a yönelik müdahale fikrinden vazgeçirmek istemiştir.

ÜNİTE 26

XXI. YÜZYILIN EŞİĞİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA

EAPS14TAR25-149

TEST • 10

• KAVRAMA •

- Gorbaçov
- Dayton Antlaşması
- TİKA
- Cemal Abdünnasır
- Semey Nükleer Tesisi
- Glasnost
- İslam Kerimov
- Perestroika
- Arap Baharı

1. Türkiye, 1987 ile 2001 yılları arasında siyasi ve ekonomik istikrarsızlıkların birbirini etkilediği bir dönem yaşamıştır.

Bu istikrarsızlıkların yaşanmasında,

- Ülkenin sık sık değişen koalisyon hükûmetleri tarafından yönetilmesi
- Hükûmetlerin kısa vadeli ekonomik ve siyasi hedeflere yönelmeyi tercih etmesi
- İktidarların ekonominin büyük sorunlarını çözmekten ziyade bütçe dengesizliklerini gidermeye çalışması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. SSCB'nin dağılmasından sonra Kazakistan'ın başkenti Almatı'da (Almaata) toplanan zirve ile aşağıdaki oluşumlardan hangisi oluşturulmuştur?

- A) AB B) NATO C) BDT
D) BM E) İİT

3. **5 Nisan Kararlarının Amacı**

- Döviz kurunun hedeflenen enflasyon oranı ile uyumlu bir şekilde gelişme sağlaması
- Hazine ve diğer kamu kuruluşlarının Merkez Bankasından kredi kullarımlarına sınırlama getirilmesi
- Kamu açıklarının denetim altına alınması
- Bütçe açıklarının süratle kapatılması amacıyla akaryakıt vergisinden bütçeye aktarılan payın %50'den %70'e çıkarılması
- Kamuda personel alımlarının durdurulması

Bu bilgiye göre 5 Nisan kararlarının aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu savunulamaz?

- A) İthalatı artırmak
B) KİT adı verilen işletmelerin zararlarını karşılamak
C) İş hayatına disiplin getirmek
D) Döviz piyasalarına güven vermek
E) Merkez Bankasını güçlendirmek

4. 2008'de ABD'de konut sahiplerinin ipotekli konut kredilerini ödeyememeleri üzerine bankalar ve finans kuruluşlarında başlayan darboğazın üretim ve hizmet piyasasını da olumsuz etkilemesi büyük bir krize yol açmıştır. 2008'de ABD'de başlayıp daha sonra Avrupa'ya sıçrayan kriz birçok AB ülkesini ekonomik anlamda iflasın eşiğine getirmiştir. 2008 krizinin etkisiyle Türkiye ekonomisi 2009'da %4,8 küçülmüş ülkedeki işsizlik oranı da %9,8'e yükselmiştir. 2008 mortgage krizinde sadece Amerika'da 8 milyon kişi işini ve 6 milyon kişi de evini kaybetmiştir.

Buna göre,

- Dünya piyasalarında yaşanan dalgalanmalar Türkiye ekonomisini olumsuz etkilemiştir.
- Emlak piyasasında yaşanan kriz küresel bir yıkıma neden olmuştur.
- Yatırım bankacılığı sistemini uygulamayan Türkiye krizden daha az hasarla çıkmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

5. Atatürk: "Bizim görüşümüz kuvvetin, kudretin, egemenliğin idarenin doğrudan doğruya halka verilmesidir, halkın elinde bulundurulmasıdır. Yine şüphe yok ki, bu dünyanın en kuvvetli bir esası, bir ilkesidir." demiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde meydana gelen aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün bu sözüne uygun olan bir gelişmedir?

- A) 1950 seçimleri
B) 12 Mart muhtırası
C) 27 Mayıs askeri darbesi
D) 27 Nisan E-Muhtırası
E) 15 Temmuz darbe teşebbüsü

6. Öğretmen: Türkiye’de demokrasinin gelişimini engelleyen gelişmeler nelerdir?

sorusuna

Öğrenci:

1. 12 Mart 1970 muhtırası
2. 12 Eylül 1980 askeri darbesi
3. 27 Nisan 2007 e-muhtırası
4. 28 Şubat 1997 post-modern darbesi
5. Refahyol hükümetinin kurulması

cevabını vermiştir.

Bu bilgilere bakıldığında öğrenci kaç numaralı alanda yanlışlık yapmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

7. Körfez Savaşı’nda Kuveyt’in fazla petrol çıkararak kendi ekonomisine zarar verdiğini, ya petrol çıkarma işlemlerinin durdurulmasını ya da kendilerine büyük bir meblağ tazminat ödenmesini isteyen, istekleri reddedilince Kuveyt’e saldıran devlet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İran B) Libya C) İsrail
D) Irak E) Suudi Arabistan

8. Eylem Hanım’ın “12 Mart 1971 muhtırası ile 28 Şubat 1997 post-modern darbesinin en önemli ortak özelliği nedir?” sorusuna öğrencileri şu cevapları vermiştir:

Merthan: Askerlerin bizzat yönetime el koymaması

Aslı: Hükümetin silahlı kuvvetler tarafından istifaya zorlanması

Oğuz: Askerî ve sivil bürokraside fişlemelerin sona ermesi

Özlem: Milli iradenin yok sayılması

Şahin: Demokrasiye karşı hukuk dışı müdahalelerin yapılması

Verilen bilgiler incelendiğinde öğrencilerden hangisi Eylem Hanım’ın sorusuna yanlış cevap vermiştir?

- A) Özlem B) Oğuz C) Aslı
D) Şahin E) Merthan

9. 28 Şubat 1997’de gerçekleştirilen askeri müdahalenin “post-modern” darbe olarak adlandırılmasında,

- Silahlı kuvvetlerin hükümeti görevden zorla almaması
- Refah Partisi iktidarına karşı büyük bir psikolojik savaşın başlatılması
- Medya üzerinden hükümetin yıpratılması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. 1995'te imzalanan Dayton Antlaşması ile bağımsızlığı onaylanan Avrupa ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arnavutluk B) Yugoslavya C) Bosna Hersek
D) Karadağ E) Çekoslovakya

11.

2001 Ekonomik Krizi

Şubat 2001’de gerçekleştirilen Millî Güvenlik Kurulu toplantısında cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile başbakanı, Bülent Ecevit arasında yaşanan sert tartışmadan sonra başbakanın "Devlet yönetiminde kriz var" açıklamasıyla birlikte mali piyasalarda panikle başlayan süreçte faiz oranları gecelik % 7.500’e kadar çıkmış borsada ise %15 oranında düşüş yaşanmıştır. Piyasaları denetleyebilmek için hükümetin dalgalı kur sistemine geçmesiyle ABD doları, 695 bin liradan 900 bin liraya yükselmiştir. Günlük yaşamı olumsuz etkileyen krizden dolayı yatırımcıların güven kaybı yaşaması sebebiyle ülkede sermaye çıkışı hızlanarak artmıştır. Yabancı bankaların vadesi gelmemiş kredilerini geri çekmeye başlamasıyla 21 Şubat'ta bankalar arası para piyasasında gecelik faiz %6200'e kadar çıkmış, TL'nin değeri %40 civarında düşmüş ve devletin borcu da 29 katrilyon TL artmıştır.

Bu bilgilerden yola çıkıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Siyasi krizler ekonomiyi olumsuz etkilemiştir.
B) 2001'de askeri darbe yaşanmıştır.
C) Türk parasının dolar karşısında değeri artmıştır.
D) Dış yatırımcıların ekonomiye olan güveni artmıştır.
E) Enflasyon seviyesinde düşüş yaşanmıştır.

XXI. YÜZYILIN EŞİĞİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA

TEST • 11

• PEKİŞTİRME •

1. 28 Şubat sürecinde Yargıtay Başsavcısı Vural Savaş'ın "Laik cumhuriyet ilkesine aykırı eylemlerin odağı olduğu" iddiasıyla kapatma davası açtığı parti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refah Partisi B) Anavatan Partisi
C) Milliyetçi Hareket Partisi D) Doğru Yol Partisi
E) Demokratik Sol Parti

2. 27 Nisan 2007 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri adına Genelkurmay Başkanlığının e-muhtıra olarak da adlandırılan laiklikle ilgili yaptığı açıklamaya neden olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

A) AK Parti'nin tek başına iktidara gelecek salt çoğunluğu elde etmesi
B) TBMM tarafından yeni cumhurbaşkanlığı seçimlerinin yapılması
C) Refah Partisi'nin kapatılması
D) Fırat Kalkanı Operasyonu'nun başlaması
E) Üniversitelerde başörtüsü yasağının kalkması

3. 27 Nisan e-muhtırasının yayımlanmasından bir gün sonra hükûmet sözcüsü Cemil Çiçek hükûmet adına şu açıklamayı yapmıştır: "Başbakanlığa bağlı bir kurum olan Genelkurmay Başkanlığının herhangi bir konuda hükûmete karşı bir ifade kullanması, demokratik hukuk devletinde düşünülemez. Genelkurmay Başkanlığı, hükûmetin emrinde, görevleri anayasa ve ilgili yasalarla tayin edilmiş bir kurumdur..."

Buna göre,

- I. Hükûmet TSK'nın siyasete karışmasına karşı çıkmıştır.
II. Cemil Çiçek, demokratik olmayan müdahaleye boyun eğilmeyeceği kararlılığına vurgu yapmıştır.
III. Askeri vesayetin sivil siyasete yön vermesi hükûmet tarafından engellenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

4. Tarih dersinde Metin Öğretmen öğrencilerine şu bilgileri vermiştir:

- 1986'da Avustralya'da düzenlenen Dünya Halter Şampiyonası'nda Türkiye Büyükelçiliğine sığınarak Türkiye'ye iltica etmiştir.
- 1993 Dünya Şampiyonası'nda üç altın madalya kazanmasının yanı sıra, iki dünya rekoru kırmıştır.
- 1994'te Bulgaristan'da yapılan Avrupa Halter Şampiyonası'nda sadece üç kaldırış yaparak üç dünya rekoru kırmıştır.
- 1988 Seul, 1992 Barcelona ve 1996 Atlanta olimpiyatları olmak üzere üç kez olimpiyat şampiyonu olmuştur.
- Türkiye'nin güreş sporu dışında olimpiyatlarda altın madalya kazanan ilk sporcusu olmuştur.
- Halter kariyeri boyunca 46 dünya rekoru kırmıştır.

Metin Öğretmen'in çeşitli bilgiler verdiği bu ünlü halterci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halil Mutlu B) Nurcan Taylan
C) Naim Süleymanoğlu D) Sibel Özkan
E) Halil Sağır

5. Kanser hastalığı konusunda yaptığı önemli çalışmalar ve hücrelerin hasar gören DNA'ları nasıl onardığını haritalandıran araştırmaları sayesinde 2015 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülen ünlü Türk bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aziz Sancar B) Mehmet Öz
C) Cahit Arf D) Ercan Erdoğan
E) Feryal Özel

6. 1987'de Glasnost ve Perestroika programlarıyla, Sovyet sisteminde şeffaflığa ve yeniden yapılanmaya gidileceğini ilan eden devlet başkanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vladimir Putin B) Dmitri Medvedev
C) Boris Yeltsin D) Mihail Gorbaçov
E) Aleksandr Lukaşenko

7. 2010 yılında Orta Doğu ülkelerindeki demokratik olmayan yönetimlere karşı bu ülkelerin halkları tarafından daha çok demokrasi ve özgürlük talebiyle başlatılan, protesto ve ayaklanmalarla gerçekleşen halk hareketlerine Arap Baharı adı verilmiştir.

Arap Baharı ilk defa aşağıdaki ülkelerin hangisinde ortaya çıkmıştır?

- A) Suriye B) Tunus C) Mısır
D) Fas E) Ürdün

8.

Tarih	Yer	Sonuç
15 Kasım 2003	İstanbul	Bet İsrail Sinagogu ve Neve Şalom Sinagogu'nun önünde, bomba yüklü kamyonların patlatılmasıyla 28 kişi hayatını kaybetmiştir.
20 Ağustos 2012	Gaziantep	Ramazan Bayramı'nın ikinci günü PKK tarafından gerçekleştirilen bombalı saldırıda 4'ü çocuk 10 kişi hayatını kaybetmiş 66 kişi ise yaralanmıştır.
10 Ekim 2015	Ankara	Ankara Garı'nda Barış Mitingi sırasında düzenlenen saldırıda 103 kişi hayatını kaybetmiş, 238 kişi ise yaralanmıştır.
18 Ağustos 2016	Elazığ	Elazığ Emniyet Müdürlüğü'ne gelen bomba yüklü aracın infilak ettirilmesiyle 6 kişi hayatını kaybetmiştir.

Bu bilgilerden hareketle terör saldırısında bulunan örgütlerin,

- I. Şiddet yoluyla kargaşa çıkararak toplumun direnme gücünü kırmak
II. Siyasi ve sosyal düzeni zayıf göstererek halkın devlete olan desteğini azaltmak
III. OHAL'in kaldırılmasını sağlamak

durumlarından hangilerini amaçladıkları söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9. Orta Doğu'yu etkisi altına alan Arap Baharı hareketi,

- I. Suriye
II. Libya
III. Kore

ülkelerinin hangilerinde yıkıcı bir iç savaşa dönüşmüştür?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Kuveyt'in 2 Ağustos 1990 tarihinde Irak tarafından işgal edilmesini Birleşmiş Milletler 9 Ağustos 1990 tarihli ve 662 sayılı kararı ile tanımamıştır. BM tarafından Irak'a askerî ve iktisadî ambargo uygulanmasına karar verilmiştir. BM'nin kararına uyan Türkiye, ham petrol ihracatının % 40'ını karşıladığı Kerkük-Yumurtalık Petrol Boru Hattı'nı tek taraflı olarak kapatmıştır

Bu durum savaşın aşağıdaki alanlardan hangisi üzerinde etkili olduğunu kanıtlar niteliktedir?

- A) Kültürel faaliyetlerin
B) Komşuluk ilişkilerinin
C) Mezhepsel rekabetlerin
D) Sosyal faaliyetlerin
E) Temel hak ve özgürlüklerin

11.

Yıl	Darbe öncesi kişi başına düşen milli gelir (ABD Doları)	Yıl	Darbe sonrası kişi başına düşen milli gelir (ABD Doları)
1959	583	1961	194
1970	533	1971	465
1979	1.860	1981	1.518
1997	3.021	2001	3009

Tablodaki bilgilere bakıldığında,

- I. Askeri darbelerin Türk ekonomisini zayıflattığı,
II. Darbelerden sonra insanların alım gücünün düştüğü,
III. Siyasi alanda yakalanan istikrarın darbelerden sonra bozulduğu

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

XXI. YÜZYILIN EŞİĞİNDE TÜRKİYE VE DÜNYA

TEST • 12

• DEĞERLENDİRME •

1. Türkiye, SSCB'nin dağılmasından sonra bağımsızlıklarına kavuşan Türki Cumhuriyetlerle siyasi, sosyal, mali ve kültürel alanlardaki ilişkileri güçlendirmek için bazı oluşumların kurulmasına öncülük etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin bu doğrultuda öncülük ettiği oluşumlardan biridir?

- A) TİKA B) CENTO C) COMECON
D) COMINFORM E) BDT

2. 15 Kasım 1988'de sürgünde ilan edilen Filistin Devleti'ni ilk tanıyan ülkeler arasında yer alan Türkiye'nin Filistinlilerin haklarını uluslararası arenada savunması ve İsrail'in bölgeye yönelik politikalarına tepki göstermesi bu devletle ilişkilerin bozulmasına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerin bozulmasına neden olduğu söylenebilir?

- A) Kanlı Noel baskını B) Mavi Marmara Olayı
C) Hocalı Katliamı D) Körfez Savaşı
E) Srebrenitsa Katliamı

3. Öğretmen: 1990-2020 yılları arasında Türkiye'nin Orta Doğu'da takip ettiği politikalar nelerdir? sorusuna

Öğrenci:

- Körfez Savaşı'nda Saddam Hüseyin'e karşı müttefiklerin yanında yer almıştır.
- Sınırlarına yakın bölgelerde kurulmak istenen kanton bölgeleri engellemeye çalışmıştır.
- Filistin'in toprak bütünlüğünü savunmuştur.
- Suriye'deki Esad liderliğindeki Baas diktatörlüğüne karşı halkın özgürlük taleplerine destek vermiştir.
- Mısır'da Mursi'ye karşı Sisi'yi desteklemiştir.

cevabını vermiştir.

Verilen bilgiler incelendiğinde öğrencinin kaç numaralı alanda yanlışlık yaptığı söylenebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Yeni Türk Devleti'nin kurulduğu dönemde başlangıçta savaş suçlularını, asker kaçaklarını ve TBMM'ye karşı ayaklananları yargılamak için kurulan İstiklâl Mahkemeleri, Cumhuriyet Dönemi'nde devletin güvenliğinin sağlanması ve rejimin güçlendirilmesi işlevlerini üstlenmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin İstiklâl Mahkemelerinde yargılanması beklenemez?

- A) Şeyh Said ve arkadaşları
B) İnkılaplara karşı halkı galeyana getirenler
C) Serbest Cumhuriyet Partisi'nin kurucuları
D) Mustafa Kemal'e suikast girişiminde bulunanlar
E) Devlete karşı isyan edenler

5. "1980'den sonra Türkiye'de ve dünyada meydana gelen sorunlardan birçoğu insan kaynaklıdır." **diyen bir tarihçi aşağıdaki konulardan hangisini tezine kanıt olarak gösteremez?**

- A) Terör B) Çarpık kentleşme
C) Çevre kirliliği D) Deprem
E) Küresel ısınma

6. Atatürk'ün "İnsanlığın hepsini bir vücut ve her milleti bunun bir organı saymak icap eder; bir vücudun parmağının ucundaki acıdan, diğer bütün organlar etkilenir; dünyanın herhangi bir yerinde bir rahatsızlık var ise bundan bana ne? dememeliyiz; böyle bir rahatsızlık varsa tıpkı kendi aramızda olmuş gibi onunla meşgul olmalıyız." sözünü rehber edinen Türkiye bu amaçla BM ve NATO bünyesinde oluşturulan barış gücü içerisinde aktif görev almıştır.

Buna göre Türkiye dünya barışına katkı sağlamak için aşağıdaki ülkelerden hangisine barış gücü kapsamında asker göndermemiştir?

- A) Lübnan B) Bosna Hersek C) Hindistan
D) Kosova E) Afganistan

7. **Durum I:** Bosna Hersek'teki çatışmaların barışçıl yollarla sona erdirilmesi ve Balkanlar'da bulunan Türk ve Müslüman halkın haklarının korumayı amaçlayan Türkiye BM Güvenlik Konseyi'nin 23 Şubat 1992 tarihli ve 743 Sayılı Kararı ile tesis edilen askerî güce (UNPROFOR) alay seviyesinde mekanize birlikle katılmıştır.

Durum II: Arnavutlarla Sırp lar arasında çatışmaların devam ettiği dönemde Kosova'nın bağımsızlığıyla ilgili temkinli bir tutum takınan Türkiye, Kosova'nın bağımsızlığını ilan etmesinden bir gün sonra bu ülkeyi resmen tanımıştır.

Bu iki durum birlikte değerlendirildiğinde Türkiye ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Balkanlarda yaşanan gelişmelere hassasiyetle yaklaşmıştır.
B) Balkanlarda yaşanan ayrılıkçı faaliyetleri engellemek istemiştir.
C) Balkan Türklerinin yoğun olduğu bölgelerin özerk hâle gelmesini sağlamıştır.
D) Balkan milletlerine liderlik yapmıştır.
E) Rusya'nın Balkanlarda uyguladığı Panславизм politikasını engellemeye çalışmıştır.

8.

24 Ocak Kararları ile

- %32,7 oranında devalüasyon yapılarak günlük kur ilanı uygulamasına gidilmiştir.
- Devletin ekonomideki payını küçülten önlemler alınmış, KİT'lerdeki uygulamaya paralel olarak tarım ürünleri destekleme alımları sınırlandırılmıştır.
- Gübre, enerji ve ulaştırma dışında sübvansiyonlar kaldırılmıştır.
- Dış ticaret serbestleştirilmiş, yabancı sermaye yatırımları teşvik edilmiş, kâr transferlerine kolaylık sağlanmıştır.
- Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri desteklenmiştir.
- İthalat kademeli olarak liberalize edilmiş, ihracat; vergi iadesi, düşük faizli kredi, imalatçı ihracatçılara ithal girdide gümrük muafiyeti, sektörlere göre farklılaşan teşvik sistemi getirilmiştir.

24 Ocak kararları ile aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Dışa açık büyüme stratejisi uygulamaya konulmuştur.
B) Piyasa ekonomisinin kurumsallaşması yönünde adımlar atılmıştır.
C) İhracatı artıracak tedbirlere başvurulmuştur.
D) İthal ikameci ekonomiye geçilmiştir.
E) Kamu harcamaları sınırlandırılmaya çalışılmıştır.

9. 1987'de AB'ye tam üyelik başvurusunda bulunan dönemin Başbakanı Turgut Özal: "Türkiye'de bir daha askerî darbe olmasını istemiyoruz. Türkiye AB'ye girerse, askerî darbeler dönemi de sona erecektir" demiştir.

Buna göre Türkiye'nin AB'ye üye olmak istemesinde,

- I. demokrasinin gelişmesi,
II. sivil siyasetin korunması,
III. siyasal istikrarın oluşması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

10. Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) 1993'te Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Türkiye'nin Kültür Bakanlarının imzalamış olduğu antlaşma ile kurulmuştur. TÜRKSOY, kuruluşundan itibaren edebiyattan güzel sanatlara, resimden müziğe kültürün ve sanatın her alanında düzenlediği bilimsel ve sanatsal buluşmalarla Türk dili konuşan halklar arasındaki toplumlararası etkileşimi ve yakınlaşmayı hızlandırmak için faaliyet göstermiştir.

Bu bilgilere bakıldığında TÜRKSOY aşağıdaki kuruluşlardan hangisi ile doğrudan ilişkilendirilebilir?

- A) UNESCO
B) UNICEF
C) FAO
D) WHO
E) UNFPA

11. Tarih Öğretmeni öğrencilerinden 15 Temmuz darbe girişimi ile ilgili neleri bildiklerini sormuştur?

Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

- A) Akın: Genelkurmay Başkanlığını basan darbeci bir grup Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ'u rehin almıştır.
B) Büşra: Darbe girişimi 15 Temmuz Cuma günü saat 22.00'de İstanbul Boğaziçi (15 Temmuz Şehitler Köprüsü) ve Fatih Sultan Mehmet köprülerinin bir grup asker tarafından trafiğe kapatılmasıyla başlamıştır.
C) Mustafa: Ankara Gölbaşı'ndaki Polis Özel Harekât Merkezine darbeciler tarafından yapılan saldırı nedeniyle 44 polis memuru şehit edilmiştir.
D) Oya: Darbeci askerler Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a suikast yapmak için Marmaris'te kaldığı otele baskın düzenlemiştir.
E) Devran: Ömer Halisdemir'in özel kuvvetleri ele geçirmeye çalışan Semih Terzi'yi vurmasıyla darbecilerin planı bozulmuştur.

CEVAP ANAHTARI

1. AY

Test - 1	1-C	2-B	3-E	4-C	5-C	6-A	7-B	8-E	9-C	10-C	11-E	12-D	
Test - 2	1-D	2-B	3-C	4-A	5-E	6-E	7-E	8-B	9-B	10-C	11-B	12-A	
Test - 3	1-C	2-E	3-B	4-A	5-A	6-C	7-A	8-D	9-E	10-D	11-C	12-E	
Test - 4	1-D	2-E	3-B	4-D	5-C	6-C	7-C	8-E	9-C	10-A	11-C	12-A	
Test - 5	1-C	2-E	3-E	4-A	5-D	6-D	7-E	8-D	9-A	10-A	11-D	12-B	
Test - 6	1-D	2-B	3-A	4-B	5-C	6-D	7-E	8-D	9-E	10-E	11-B	12-A	
Test - 7	1-D	2-E	3-C	4-E	5-E	6-D	7-D	8-B	9-A	10-A	11-D	12-C	
Test - 8	1-D	2-C	3-D	4-A	5-C	6-A	7-D	8-C	9-A	10-B	11-D	12-E	13-B
Test - 9	1-E	2-D	3-B	4-A	5-A	6-B	7-E	8-B	9-A	10-A	11-B	12-B	
Test - 10	1-E	2-B	3-E	4-B	5-D	6-E	7-D	8-A	9-B	10-E	11-B	12-D	
Test - 11	1-D	2-E	3-C	4-B	5-C	6-C	7-E	8-C	9-A	10-E	11-A	12-B	
Test - 12	1-C	2-C	3-A	4-E	5-D	6-B	7-E	8-D	9-E	10-E	11-C	12-B	
Test - 13	1-D	2-B	3-A	4-C	5-B	6-E	7-C	8-A	9-C	10-B	11-E		
Test - 14	1-C	2-E	3-D	4-B	5-A	6-B	7-D	8-A	9-A	10-C	11-A	12-C	
Test - 15	1-A	2-A	3-A	4-A	5-C	6-E	7-E	8-E	9-B	10-C	11-B	12-D	
Test - 16	1-D	2-B	3-A	4-E	5-C	6-C	7-A	8-B	9-B	10-A	11-C		
Test - 17	1-A	2-D	3-D	4-E	5-B	6-D	7-B	8-C	9-D	10-A	11-D	12-B	
Test - 18	1-C	2-E	3-B	4-D	5-A	6-A	7-E	8-D	9-D	10-A	11-D	12-E	
Test - 19	1-B	2-C	3-D	4-A	5-D	6-A	7-C	8-D	9-A	10-C	11-D	12-A	
Test - 20	1-E	2-D	3-A	4-C	5-B	6-E	7-E	8-D	9-C	10-C	11-E	12-E	
Test - 21	1-B	2-D	3-E	4-B	5-E	6-D	7-E	8-A	9-A	10-B	11-C	12-E	
Test - 22	1-C	2-D	3-A	4-B	5-C	6-A	7-E	8-E	9-B	10-E	11-D	12-C	
Test - 23	1-E	2-B	3-E	4-C	5-B	6-B	7-B	8-A	9-E	10-A	11-B	12-E	
Test - 24	1-A	2-B	3-A	4-A	5-A	6-C	7-D	8-C	9-E				

2. AY

Test - 1	1-D	2-D	3-C	4-B	5-B	6-C	7-D	8-B	9-A	10-B	11-E	12-C		
Test - 2	1-D	2-A	3-B	4-C	5-A	6-D	7-C	8-E	9-D	10-A	11-E	12-B		
Test - 3	1-E	2-A	3-B	4-A	5-A	6-C	7-E	8-A	9-E	10-C	11-D	12-E		
Test - 4	1-D	2-D	3-E	4-C	5-A	6-C	7-E	8-E	9-A	10-D	11-C	12-A		
Test - 5	1-A	2-B	3-E	4-D	5-E	6-C	7-C	8-A	9-B	10-D	11-A			
Test - 6	1-C	2-E	3-C	4-A	5-D	6-B	7-B	8-D	9-C	10-C	11-A	12-A	13-B	14-D
Test - 7	1-C	2-D	3-A	4-E	5-D	6-B	7-C	8-B	9-E	10-E	11-A	12-D		
Test - 8	1-B	2-B	3-C	4-D	5-A	6-B	7-A	8-C	9-A	10-D	11-D	12-E		
Test - 9	1-A	2-E	3-E	4-B	5-D	6-E	7-A	8-B	9-E	10-D	11-A			
Test - 10	1-E	2-B	3-A	4-D	5-B	6-C	7-C	8-C	9-D	10-D	11-D	12-A		

2. AY

Test - 11	1-D	2-D	3-E	4-C	5-C	6-C	7-D	8-B	9-B	10-C	11-D	12-B			
Test - 12	1-A	2-D	3-E	4-D	5-C	6-A	7-A	8-C	9-E	10-A	11-A	12-D			
Test - 13	1-A	2-C	3-D	4-B	5-E	6-D	7-D	8-B	9-E	10-A	11-B	12-C			
Test - 14	1-C	2-C	3-A	4-D	5-A	6-C	7-D	8-B	9-D	10-C	11-E	12-A			
Test - 15	1-C	2-B	3-D	4-D	5-C	6-A	7-A	8-E	9-D	10-B	11-A				
Test - 16	1-B	2-B	3-C	4-A	5-E	6-B	7-D	8-A	9-C	10-B	11-E	12-E			
Test - 17	1-B	2-C	3-C	4-B	5-E	6-A	7-D	8-E	9-A	10-A	11-C	12-D			
Test - 18	1-A	2-C	3-E	4-D	5-C	6-A	7-D	8-C	9-A	10-A	11-A	12-C			
Test - 19	1-B	2-D	3-C	4-A	5-A	6-A	7-E	8-B	9-E	10-D	11-A	12-A			
Test - 20	1-C	2-E	3-D	4-D	5-E	6-B	7-D	8-C	9-E	10-A	11-B	12-E			
Test - 21	1-B	2-E	3-A	4-A	5-A	6-D	7-A	8-B	9-C	10-E	11-D	12-E			
Test - 22	1-B	2-A	3-B	4-C	5-C	6-A	7-C	8-E	9-E	10-A	11-A				
Deneme - 1	1-B	2-C	3-C	4-D	5-A	6-E	7-E	8-D	9-C	10-C	11-E	12-E	13-D	14-D	15-A
Deneme - 1	16-A	17-B	18-D	19-C	20-C	21-C	22-D	23-C	24-A	25-D	26-A	27-E	28-A	29-E	30-C

3. AY

Test - 1	1-A	2-D	3-D	4-E	5-E	6-E	7-C	8-A	9-E	10-C	11-B	12-D
Test - 2	1-B	2-A	3-D	4-A	5-D	6-B	7-C	8-D	9-D	10-E	11-A	12-B
Test - 3	1-C	2-E	3-B	4-E	5-B	6-D	7-B	8-E	9-D	10-B	11-A	12-B
Test - 4	1-D	2-C	3-B	4-D	5-E	6-D	7-D	8-D	9-B	10-D	11-A	12-B
Test - 5	1-B	2-E	3-D	4-E	5-E	6-C	7-D	8-A	9-E	10-C	11-B	
Test - 6	1-C	2-A	3-D	4-C	5-B	6-A	7-B	8-B	9-A	10-E	11-B	12-C
Test - 7	1-C	2-C	3-C	4-E	5-B	6-D	7-A	8-C	9-B	10-A	11-B	12-A
Test - 8	1-E	2-C	3-E	4-B	5-D	6-E	7-B	8-A	9-C	10-D	11-E	12-A
Test - 9	1-B	2-C	3-C	4-D	5-E	6-D	7-C	8-B	9-E	10-B	11-C	12-B
Test - 10	1-E	2-C	3-D	4-D	5-C	6-E	7-B	8-C	9-A	10-A	11-C	12-B
Test - 11	1-A	2-C	3-C	4-E	5-B	6-C	7-D	8-D	9-E	10-B	11-A	
Test - 12	1-A	2-A	3-C	4-D	5-D	6-C	7-D	8-A	9-C	10-B	11-D	12-B
Test - 13	1-B	2-E	3-B	4-A	5-C	6-D	7-E	8-A	9-B	10-B	11-C	12-C
Test - 14	1-C	2-D	3-D	4-E	5-A	6-E	7-C	8-C	9-C	10-A	11-E	12-B
Test - 15	1-C	2-A	3-E	4-A	5-B	6-D	7-C	8-D	9-C	10-C	11-B	
Test - 16	1-C	2-D	3-A	4-B	5-B	6-B	7-A	8-A	9-D	10-C		
Test - 17	1-A	2-A	3-A	4-C	5-D	6-B	7-D	8-B	9-B	10-B	11-A	12-E
Test - 18	1-A	2-D	3-A	4-C	5-D	6-A	7-C	8-D	9-B	10-D	11-E	12-D
Test - 19	1-C	2-B	3-B	4-C	5-E	6-A	7-A	8-E	9-A	10-D	11-A	12-E
Test - 20	1-B	2-C	3-E	4-D	5-D	6-A	7-A	8-E	9-C	10-E	11-B	12-E
Test - 21	1-B	2-D	3-B	4-C	5-C	6-C	7-B	8-D	9-D	10-C		

4. AY

Test - 1	1-B	2-C	3-D	4-D	5-E	6-E	7-E	8-C	9-C	10-C	11-D	12-A
Test - 2	1-D	2-E	3-B	4-C	5-D	6-A	7-B	8-C	9-C	10-E	11-B	12-E
Test - 3	1-D	2-C	3-D	4-C	5-C	6-D	7-D	8-B	9-E	10-A	11-C	12-C
Test - 4	1-B	2-B	3-C	4-A	5-B	6-D	7-A	8-B	9-E	10-E	11-E	12-D
Test - 5	1-B	2-C	3-C	4-C	5-A	6-C	7-B	8-E	9-E	10-D	11-D	12-A
Test - 6	1-C	2-A	3-B	4-B	5-E	6-A	7-A	8-A	9-B	10-C	11-B	12-E
Test - 7	1-E	2-A	3-A	4-B	5-B	6-D	7-B	8-D	9-E	10-B	11-E	12-B

	4. AY														
Test - 8	1-E	2-B	3-E	4-B	5-A	6-C	7-D	8-E	9-E	10-A	11-E	12-C			
Test - 9	1-C	2-A	3-A	4-B	5-B	6-D	7-A	8-C	9-E	10-E	11-D	12-D			
Test - 10	1-B	2-A	3-C	4-D	5-D	6-B	7-E	8-E	9-D	10-C	11-E	12-B			
Test - 11	1-D	2-E	3-B	4-E	5-A	6-A	7-C	8-E	9-C	10-D					
Test - 12	1-D	2-E	3-C	4-C	5-D	6-C	7-A	8-A	9-E	10-B	11-B	12-E			
Test - 13	1-E	2-C	3-E	4-C	5-D	6-D	7-D	8-B	9-B	10-B	11-B	12-A			
Test - 14	1-C	2-C	3-D	4-D	5-B	6-C	7-E	8-B	9-D	10-E	11-C	12-E			
Test - 15	1-C	2-D	3-C	4-B	5-E	6-C	7-E	8-E	9-C	10-C	11-B	12-B			
Deneme - 2	1-D	2-D	3-E	4-A	5-E	6-D	7-C	8-D	9-E	10-E	11-C	12-C	13-B	14-A	15-A
Deneme - 2	16-D	17-E	18-C	19-D	20-C	21-D	22-A	23-C	24-B	25-D	26-A	27-D	28-E	29-B	30-B

	5. AY												
Test - 1	1-C	2-C	3-C	4-B	5-C	6-C	7-A	8-C	9-E	10-E	11-C	12-D	
Test - 2	1-B	2-C	3-C	4-C	5-E	6-D	7-D	8-C	9-C	10-B	11-B	12-E	
Test - 3	1-D	2-C	3-C	4-A	5-B	6-C	7-C	8-B	9-D	10-B	11-D	12-C	
Test - 4	1-A	2-A	3-D	4-C	5-B	6-D	7-A	8-B	9-B	10-D	11-D	12-C	
Test - 5	1-C	2-B	3-D	4-E	5-A	6-C	7-E	8-C	9-C	10-A	11-B	12-B	
Test - 6	1-C	2-E	3-A	4-B	5-E	6-A	7-C	8-E	9-E	10-A	11-D		
Test - 7	1-D	2-B	3-C	4-A	5-B	6-D	7-E	8-A	9-B	10-A	11-C	12-E	
Test - 8	1-D	2-A	3-C	4-D	5-D	6-C	7-B	8-D	9-E	10-B	11-B	12-A	
Test - 9	1-B	2-A	3-B	4-D	5-D	6-C	7-B	8-B	9-D	10-C	11-C	12-A	13-E
Test - 10	1-A	2-D	3-B	4-B	5-C	6-B	7-B	8-C	9-D	10-D	11-B	12-A	
Test - 11	1-C	2-B	3-A	4-C	5-B	6-C	7-E	8-A	9-D	10-E	11-A		
Test - 12	1-D	2-C	3-D	4-E	5-A	6-E	7-C	8-A	9-E	10-E	11-A	12-E	
Test - 13	1-E	2-B	3-E	4-C	5-E	6-B	7-A	8-C	9-A	10-E	11-D	12-E	
Test - 14	1-B	2-D	3-E	4-C	5-B	6-C	7-C	8-E	9-A	10-D	11-D	12-C	
Test - 15	1-E	2-E	3-D	4-A	5-D	6-B	7-C	8-E	9-A	10-A	11-C	12-A	
Test - 16	1-D	2-E	3-A	4-E	5-C	6-C	7-B	8-E	9-B	10-E	11-D		
Test - 17	1-D	2-D	3-C	4-C	5-E	6-E	7-B	8-D	9-A	10-A	11-A		

	6. AY																		
Test - 1	1-B	2-D	3-E	4-D	5-D	6-C	7-C	8-B	9-A	10-E	11-A	12-C							
Test - 2	1-B	2-C	3-C	4-C	5-D	6-A	7-B	8-E	9-A	10-C	11-D	12-A							
Test - 3	1-E	2-B	3-A	4-C	5-C	6-B	7-A	8-D	9-D	10-A	11-D	12-C							
Test - 4	1-E	2-B	3-B	4-C	5-D	6-D	7-D	8-E	9-E	10-D	11-D	12-A							
Test - 5	1-A	2-E	3-E	4-B	5-E	6-E	7-D	8-C	9-E										
Test - 6	1-E	2-B	3-A	4-C	5-A	6-A	7-C	8-D	9-D	10-E	11-B	12-A							
Test - 7	1-D	2-D	3-C	4-B	5-A	6-C	7-B	8-E	9-C	10-E	11-D								
Test - 8	1-A	2-D	3-E	4-E	5-D	6-E	7-A	8-A	9-D	10-E									
Test - 9	1-A	2-B	3-E	4-D	5-B	6-D	7-C	8-A	9-C	10-E									
Test - 10	1-D	2-B	3-D	4-C	5-E	6-A	7-A	8-D	9-E	10-B									
Test - 11	1-C	2-D	3-B	4-A	5-B	6-E	7-D	8-E	9-A	10-C									
Test - 12	1-A	2-E	3-E	4-B	5-C	6-C	7-C	8-D	9-C	10-B	11-A	12-C							
Test - 13	1-A	2-B	3-D	4-A	5-C	6-E	7-B	8-D	9-A	10-A	11-C								
Deneme - 3	1-B	2-A	3-E	4-A	5-A	6-A	7-E	8-C	9-D	10-E	11-D	12-A	13-A	14-A	15-B	16-A	17-D	18-D	19-B

7. AY

Test - 1	1-C	2-D	3-C	4-D	5-B	6-A	7-D	8-C	9-A	10-B	11-E	12-D
Test - 2	1-C	2-B	3-D	4-B	5-B	6-C	7-C	8-E	9-B	10-A	11-B	12-A
Test - 3	1-C	2-A	3-A	4-C	5-C	6-D	7-B	8-E	9-E	10-C	11-A	12-D
Test - 4	1-C	2-C	3-A	4-B	5-C	6-C	7-A	8-C	9-A	10-E	11-A	
Test - 5	1-B	2-A	3-B	4-C	5-A	6-D	7-B	8-E	9-A			
Test - 6	1-D	2-C	3-B	4-A	5-D	6-C	7-B	8-D	9-C			
Test - 7	1-D	2-B	3-A	4-C	5-E	6-A	7-A	8-D	9-D	10-A	11-D	12-A
Test - 8	1-A	2-B	3-B	4-D	5-A	6-C	7-A	8-E	9-B	10-B	11-A	
Test - 9	1-B	2-C	3-D	4-E	5-B	6-A	7-B	8-E	9-C	10-D	11-B	
Test - 10	1-A	2-C	3-E	4-A	5-A	6-A	7-C	8-A	9-E	10-C		
Test - 11	1-A	2-C	3-C	4-E	5-B	6-A	7-C	8-E	9-B	10-D	11-B	
Test - 12	1-A	2-C	3-D	4-E	5-B	6-B	7-E	8-D	9-B	10-E		
Test - 13	1-D	2-C	3-D	4-B	5-B	6-A	7-A	8-D	9-A			
Test - 14	1-B	2-A	3-E	4-A	5-E	6-C	7-B					

8. AY

Test - 1	1-A	2-E	3-D	4-B	5-C	6-A	7-E	8-A	9-A	10-B	11-C	12-D			
Test - 2	1-E	2-B	3-E	4-C	5-B	6-B	7-E	8-D	9-A	10-A	11-A				
Test - 3	1-E	2-C	3-B	4-C	5-A	6-D	7-C	8-E	9-B	10-C	11-C	12-B			
Test - 4	1-E	2-E	3-E	4-C	5-D	6-D	7-E	8-B	9-A	10-B	11-C	12-C			
Test - 5	1-E	2-B	3-D	4-D	5-D	6-B	7-C	8-C	9-D	10-A	11-C	12-E			
Test - 6	1-E	2-D	3-A	4-B	5-E	6-C	7-A	8-E							
Test - 7	1-E	2-B	3-C	4-E	5-D	6-C	7-B	8-A	9-C	10-B	11-D	12-A			
Test - 8	1-A	2-B	3-C	4-D	5-D	6-E	7-D	8-A	9-C						
Test - 9	1-D	2-C	3-D	4-B	5-A	6-D	7-B	8-E	9-B	10-C	11-A				
Deneme - 4	1-C	2-A	3-C	4-D	5-C	6-E	7-B	8-C	9-B	10-C	11-B	12-C	13-E	14-B	15-D
Deneme - 4	16-B	17-B	18-C	19-E	20-A	21-A	22-A	23-B	24-E	25-C	26-D	27-A	28-E		

9. AY

Test - 1	1-A	2-C	3-B	4-E	5-A	6-B	7-C	8-D	9-E	10-A	11-B	
Test - 2	1-D	2-E	3-E	4-B	5-C	6-B	7-E	8-A	9-B	10-C	11-E	
Test - 3	1-B	2-B	3-C	4-E	5-A	6-C	7-D	8-D	9-C	10-B	11-D	12-A
Test - 4	1-A	2-A	3-E	4-A	5-D	6-E	7-D	8-C	9-D	10-C		
Test - 5	1-A	2-B	3-C	4-A	5-E	6-A	7-D	8-C	9-C	10-B	11-B	
Test - 6	1-E	2-B	3-D	4-C	5-D	6-A	7-B	8-D	9-A	10-A	11-C	12-E
Test - 7	1-A	2-B	3-E	4-A	5-C	6-D	7-C	8-A				
Test - 8	1-A	2-E	3-B	4-A	5-C	6-B	7-C	8-E	9-E	10-B	11-D	
Test - 9	1-C	2-A	3-C	4-B	5-A	6-E	7-A	8-C	9-C	10-A		
Test - 10	1-E	2-C	3-A	4-B	5-A	6-E	7-D	8-B	9-E	10-C	11-A	
Test - 11	1-A	2-B	3-E	4-C	5-A	6-D	7-B	8-D	9-B	10-B	11-B	
Test - 12	1-A	2-B	3-E	4-C	5-D	6-C	7-A	8-D	9-E	10-A	11-A	